

**T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

**111 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN 338.-507.
SAYFALARININ TRANSKRİPSİYONU ve DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bureu DUZCAN

**Danışman
Doç. Dr. Hamit ŞAFAKCI**

ARTVİN-2019

TEZ BEYANNAMESİ

Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum **111 Numaralı Mühimme Defteri'nin 338.-507. Sayfalarının Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi** adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder; tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Artvin Çoruh Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Artvin Çoruh Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

18 /10 /2019

İmza

Adı SOYADI
BURCU DUZCAN

TEZ KABUL TUTANAĞI
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Hamit ŞAFAKCI danışmanlığında, Burcu DUZCAN tarafından hazırlanan bu çalışma 18/10/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Tarih Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Eşref TEMEL

İmza:.....

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Aydın EFE

İmza:.....

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Hamit ŞAFAKCI

İmza:.....

Jüri Üyesi :

İmza:.....

Jüri Üyesi :

İmza:.....

Jüri Üyesi :

İmza:.....

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

04/11/2019

Doç. Dr. Hamit ŞAFAKCI
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

TEZ BEYANNAMESİ.....	i
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	xvi
ÖZET	xvii
SUMMARY	xviii
ÖNSÖZ.....	xix
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM KONULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. EŞKIYALIK OLAYLARINA DAİR HÜKÜMLER.....	10
1.1. Eşkîya-Eşkîyalık Kavramı ve İçeriği	10
1.2. Celali, Levent, Suhte Taifelerinin İşledikleri Suçlar.....	12
1.3. Eşkîyalara Verilen Cezalar	14
1.4. Ehl-i Örfün Eşkîyalığı ve Onlara Verilen Cezalar	18
2. VAKIFLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER.....	23
2.1. Camilerin Tamiri.....	26
2.3. Su Yollarının Tamiri	28
2.4. Limanların Sağlamaştırılması ve Donanma Eksiklerinin Giderilmesi	28
3. MALİ VE İDARİ HUSUSLARA DAİR HÜKÜMLER	29

2. BÖLÜM DEFTERİN TRANSKRİPSİYONU

s. 338 (1168): Mekke-Medine Halkının Görevleri Hakkında.....	33
s. 338 (1169): Hapis Cezası	34
s. 339 (1170): Arapgir Sancağındaki Eşkîyalık Faaliyetleri	35
s. 339 (1171): Moskoflu Askerlerin Uygun Mahallelere Yerleştirilmesi	35
s. 339 (1172): Hacı Abdullah ve Mecid Abdullah'ın Mısır'a Gitmeleri	36
s. 339 (1173): Sürgün Cezası	36
s. 340 (1174): Kalebend Cezası	36
s. 340 (1175): Kalebend Cezası	37
s. 340 (1176): Kalebend Cezası	38
s. 340 (1177): Karaman Beglerbegi İbrahim Paşa'nın Mübaşir Tayin Edilmesi.....	38
s. 341 (1178): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	39
s. 341 (1179): Temeşvar'daki Asker Sayımları	39
s. 341 (1180): Esirlerin Gitmesi İçin Alınan İzin	40
s. 342 (1181): Mülkü Görmeye Gelenler Hakkında	40
s. 342 (1182): Kalebend İtlakı	40
s. 342 (1183): Su Yollarının Tamiri Hakkında	41
s. 343 (1184): Su Yollarının Tamiri Hakkında	42
s. 343 (1185): Yeniçeri Ağası İbrahim Paşa Hakkında.....	43
s. 343 (1186): Sürgün Cezası	43

s. 344 (1187): Hapis Cezası	44
s. 344 (1188): Sürgün Cezası	44
s. 344 (1189): Kalebend İtlakı	45
s. 344 (1190): Kalebend İtlakı	45
s. 345 (1191): Kalebend Cezası	45
s. 345 (1192): Mehmed Paşa'nın Kuşadası'na Müstahfız Olması.....	46
s. 345 (1193): Sipahilik İddiasında Olanlara Hapis ve İdam Cezası	46
s. 346 (1194): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	47
s. 347 (1195): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	50
s. 348 (1196): Basra'ya Vali Tayin Edilmesi.....	52
s. 349 (1197): Mustafa Paşa'nın Yaptığı Düzenlemeler	53
s. 350 (1198): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	54
s. 351 (1199): Rakka'daki Donanma Eksiklerinin Giderilmesi.....	56
s. 351 (1200): Rakka'daki Donanma Eksiklerinin Giderilmesi.....	57
s. 352 (1201): Haseki İbrahim Paşa'nın Ağa Vekili Olması	57
s. 352 (1202): Sürgün İtlakı	58
s. 352 (1203): Edirne'deki Monla Mehmed'in Eşkivalığı	58
s. 352 (1204): Kalebend İtlakı	58
s. 352 (1205): Kalebend Cezası	59
s. 353 (1206): Bağdad ve Basra'ya Çocuk Sipahilerin Gönderilmesi	60
s. 353 (1207): Sûret.....	60
s. 353 (1208): Timar Sahipleri Hakkında	60
s. 354 (1209): Kafirlerin Memleketlerine Zahire Göndermelerinin Yasaklanması	61
s. 354 (1211): Cısr-i Ergene'deki Eşkivalık Faaliyetleri	62
s. 355 (1212): Ordu Beglerinin Görevleri Hakkında	62
s. 355 (1213): Kalebend Cezası	63
s. 356 (1214): Eşkivalık Faaliyetleri	64
s. 357 (1215): İskenderiye Sancağındaki Eşkivalık Faaliyetleri.....	66
s. 357 (1216): Edirne'deki Eşkivalık Olayları	66
s. 357 (1217): Eşkivalık Faaliyetleri	67
s. 358 (1218): Sürgün Cezası	67
s. 358 (1219): İskenderiye Sancağı'na Memur Tayin Edilmesi.....	68
s. 358 (1220): Sûret.....	68
s. 358 (1221): Sürgün Cezası	68
s. 359 (1222): Sürgün Cezası	69
s. 360 (1223): Suçların Deftere Kaydedilmesi Hakkında	71
s. 360 (1224): Moskoflu Askerlerin Uygun Mahallelere Yerleştirilmesi	72
s. 361 (1225): Haseki İbrahim'in Memur Olması.....	72
s. 361 (1226): Diyarbakır Alaybeglerinin Bağdat'a Memur Olmaları	73
s. 361 (1227): Prevedi'deki Kilisenin Tamiri	74
s. 361 (1228): Kilisenin Tamiri.....	74
s. 362 (1229): Kandiye ve Hanya Limanlarının Sağlamaştırılması.....	74
s. 362 (1230): Kandiye ve Hanya Limanlarının Sağlamaştırılması.....	75
s. 362 (1231): Sûret.....	75
s. 362 (1232): Mescid-i Aksa ve Mugayire Cami'nin Tamiri	75
s. 363 (1233): 1111 ve 1112 Senesi Zahireleri Hakkında.....	76
s. 363 (1234): 1111 ve 1112 Senesi Zahireleri Hakkında.....	76
s. 363 (1235): 1111 ve 1112 Senesi Zahireleri Hakkında.....	77

s. 364 (1236): Yeniçeri Ocağına Ahmed Çavuş'un Tayin Edilmesi	77
s. 364 (1237): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	78
s. 364 (1238): Akçelerin İhtiyaç Sahiplerine Gönderilmesi	78
s. 365 (1239): Sürgün Cezası	79
s. 365 (1240): Kalebend İtlakı	79
s. 365 (1241): Kalebend İtlakı	80
s. 366 (1242): Yeniçerilerin Firar Etmesi Hakkında.....	80
s. 366 (1243): Bağdad'ın Eşkivalardan Temizlenmesi	81
s. 367 (1244): Basra Valisi'nin Yerine Bağdad Valisi'nin Gelmesi.....	82
s. 367 (1245): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	82
s. 368 (1246): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	83
s. 369 (1247): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	85
s. 370 (1248): Diyarbakır Alaybeglerinin Bağdad'a Gitmeleri	87
s. 370 (1249): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	87
s. 371 (1250): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Korunması	88
s. 371 (1251): Bağdad ve Basra Bölgesinin Eşkivalardan Temizlenmesi	89
s. 371 (1252): Sûret.....	90
s. 371 (1253): Bağdad ve Basra Bölgesinin Eşkivalardan Korunması	90
s. 372 (1254): Beglerbeginin Görevleri Hakkında.....	91
s. 372 (1255): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	91
s. 373 (1256): Bağdad ve Basra Bölgesinin Eşkivalardan Temizlenmesi	92
s. 373 (1257): Sûret.....	92
s. 373 (1258): Sûret.....	93
s. 373 (1259): Sûret.....	93
s. 373 (1260): Sûret.....	93
s. 373 (1261): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	93
s. 373 (1262): Sûret.....	94
s. 373 (1263): Sûret.....	94
s. 373 (1264): Sûret.....	94
s. 373 (1265): Sûret.....	94
s. 373 (1266): Sûret.....	94
s. 373 (1267): Sûret.....	94
s. 373 (1268): Sûret.....	94
s. 373 (1269): Sûret.....	94
s. 373 (1270): Sûret.....	95
s. 373 (1271): Sûret.....	95
s. 373 (1272): Sûret.....	95
s. 374 (1273): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	95
s. 374 (1274): Sûret.....	95
s. 374 (1275): Sûret.....	95
s. 374 (1276): Sûret.....	96
s. 374 (1277): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	96
s. 374 (1278): Sûret.....	96
s. 374 (1279): Sûret.....	96
s. 374 (1280): Sûret.....	96
s. 374 (1281): Bostancıbaşının Görevleri Hakkında.....	97
s. 375 (1282): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	97
s. 375 (1283): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	98

s. 375 (1284): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşküyalardan Temizlenmesi	98
s. 375 (1285): Sûret.....	99
s. 376 (1286): Kalebend Cezası	99
s. 376 (1287): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	99
s. 376 (1288): İtlak Hakkında	100
s. 377 (1289): Kilisenin Tamiri.....	101
s. 377 (1290): Varna'daki Kilisenin Tamiri.....	101
s. 377 (1291): Prevadi'deki Kilisenin Tamiri	102
s. 378 (1292): Mısır'daki Askerlere Ayrılan Zimmet.....	102
s. 378 (1293): Sivas'ta Bulunan Helvacı Mehmed'in Eşküyalıkları	103
s. 378 (1294): Kalebend Cezası	103
s. 379 (1295): Sürgün Cezası	104
s. 379 (1296): Bağdad Çevresinin Eşküyalardan Temizlenmesi	104
s. 379 (1297): Memur Tayin Edilmesi Hakkında	105
s. 379 (1298): Sûret.....	105
s. 379 (1299): Sûret.....	105
s. 379 (1300): Sûret.....	105
s. 379 (1301): Adı Geçen Kişinin Hesabı Ödeyene Kadar Hapsedilmesi	105
s. 380 (1302): Venediklilerin Güvenliği Hakkında.....	106
s. 380 (1303): Barutun Belgrad'a Nakledilmesi	106
s. 380 (1304): Barutun Belgrad'a Nakledilmesi	107
s. 380 (1305): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	107
s. 380 (1306): Fırının Değirmesiz Olmasını Şikayet Edenlerin Sürgün Edilmesi	108
s. 380 (1307): Gemilerin Zarar Görmemesi İçin Yapılan Uyarı.....	108
s. 380 (1308): Gemilerdeki Eksiklerin Tedarik Edilmesi	109
s. 382 (1309): Ürünün Bac Karşılığı Verilmesi	110
s. 382 (1310): Rakka'daki Mescidlerin Tamiri.....	110
s. 382 (1311): Rakka'daki Hırsızlık Olayı Hakkında	111
s. 382 (1312): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	111
s. 383 (1313): Tuna Donanması'ndaki Askerlerin Ödediği Vergi.....	111
s. 383 (1314): Rakka'daki Donanma Eksiklerinin Giderilmesi.....	112
s. 383 (1315): İtlak Hakkında	112
s. 383 (1316): Kalebend İtlakı	113
s. 384 (1317): Zimmetlerin Deftere Kaydedilmesi	113
s. 384 (1318): Vakıf Malı Olan Cami Binasının Tamiri Hakkında	115
s. 385 (1319): Asilyanos Ağnatoviç'in Tayin Edilmesi.....	115
s. 385 (1320): Asilyanos Ağnatoviç'in Tayin Edilmesi.....	116
s. 385 (1321): Kalebend İtlakı	117
s. 386 (1322): Adı Geçen Yerlerde Bulunan Binaların Tamiri.....	117
s. 386 (1323): Kalebend İtlakı	118
s. 386 (1324): Galata'daki Bina ve Cami İnşası	118
s. 386 (1325): Görele'deki Külliye'nin Tamiri	119
s. 387 (1326): Mısır'daki Zahirelerin Tedariği Hakkında	119
s. 387 (1327): Donanma Eksiklerinin Giderilmesi	120
s. 387 (1328): İtlak Hakkında	120
s. 388 (1329): Mısır'daki Zahirelerin Güvenli Yere Emanet Edilmesi.....	120
s. 388 (1330): Kalebend Cezası	121
s. 388 (1331): Kalebend Cezası	122

s. 389 (1332): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	122
s. 389 (1333): Rakka'daki Donanmanın İnşa Edilmesi	122
s. 390 (1334): Mustafa Paşa'nın Memur Olması	123
s. 390 (1335): Sûret.....	124
s. 390 (1336): Sûret.....	124
s. 390 (1337): Sûret.....	124
s. 390 (1338): Sûret.....	124
s. 391 (1339): Barutların Belgrat'a Nakledilmesi.....	125
s. 391 (1340): Barutların Belgrat'a Nakledilmesi.....	125
s. 391 (1341): Kalebend İtlakı	126
s. 391 (1342): Kalebend İtlakı	126
s. 392 (1343): Humbaracı Osman'ın Bağdad'a Memur Olması	126
s. 392 (1344): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	127
s. 392 (1345): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	127
s. 392 (1346): Galata'daki Değirmen ve Binaların Tamiri	127
s. 392 (1347): Adı Geçen Kişilerin İşlerini Yenilemeleri.....	128
s. 393 (1348): Akşehir Çevresinin Eşkîyalardan Korunması.....	128
s. 393 (1349): Adana'daki Eşkîyalık Faaliyetleri	128
s. 393 (1350): Sûret.....	129
s. 393 (1351): Sûret.....	129
s. 393 (1352): Sûret.....	129
s. 393 (1353): Suçluya Verilen Ceza Hakkında.....	129
s. 393 (1354): Kalebend Cezası	129
s. 394 (1355): Anadolu'nun Eşkîyalardan Temizlenmesi.....	130
s. 394 (1356): Moskof Çevresinin Eşkîyalardan Korunması	131
s. 395 (1357): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	131
s. 395 (1358): Kalebend Cezası	132
s. 396 (1359): Manisa'daki Kilisenin Tamiri.....	133
s. 396 (1360): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Temizlenmesi	133
s. 396 (1361): Mısır Hazinesinin Mustafa Paşa'ya Teslim Edilmesi.....	134
s. 397 (1362): Mısır-Kahire İle İlgili Konuların Mustafa Paşa'ya Bildirilmesi	134
s. 397 (1363): Bağdad ve Basra'nın Eşkîyalardan Temizlenmesi	134
s. 397 (1364): Eşkîyalık Olayları Hakkında.....	135
s. 397 (1365): Adı Geçen Kişilerin Men Edilmeleri.....	135
s. 398 (1366): Nemçe Esirlerinin İtlakı Hakkında	136
s. 398 (1367): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	137
s. 398 (1368): Özi Kazası'nda Olan Mahzenlerin Yenilenmesi	137
s. 399 (1369): Zeametın Zamanında Verilmesi	138
s. 399 (1370): Bağdad İçin Yol Hükümü.....	138
s. 399 (1371): Bağdad İçin Yol Hükümü.....	138
s. 399 (1372): Çerkez Ahalilerinin İhrac Yapmaları İçin Bölgeye Mübaşir Tayini.....	138
s. 400 (1373): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi	139
s. 400 (1374): Mantolosbaşının Müslümanlardan Seçilmesi	139
s. 400 (1375): Kilisenin Tamiri.....	140
s. 400 (1376): Sûret.....	140
s. 401 (1377): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	141
s. 401 (1378): Trablus-Şam Bölgesindeki Görevlendirme Hakkında.....	141
s. 401 (1379): Nemçe Esirlerinin Uygun Yerlere Sevkleri.....	142

s. 401 (1380): Nemçe Esirlerinin Uygun Yerlere Sevkleri.....	142
s. 402 (1381): Kalebend Cezası	143
s. 402 (1382): Ota ve Divarların Tamiri	143
s. 402 (1383): Kalebend Cezası	143
s. 402 (1384): Kalebend Cezası	144
s. 403 (1385): Kalebend Cezası	144
s. 403 (1386): Malazgird Sancağındaki Eşkîyalık Faaliyetleri	145
s. 403 (1387): Kalebend İtlakı	145
s. 403 (1388): Rakka'da Adı Geçen Kişilerin İskan Edilmesi.....	145
s. 404 (1389): Memur Olan Gazi Giray'ın Akkirman'a Tayin Edilmesi.....	146
s. 404 (1390): Boğdan Reayasının Derbentliği	146
s. 404 (1391): Kalelere Getirilen Müstahfızlar Hakkında.....	147
s. 405 (1392): İtlak Hakkında	147
s. 405 (1393): Özi Kalesi'nde Yapılan Eşkîyalık Faaliyetleri	148
s. 405 (1394): Nemçe Askerlerinin Uygun Yerlere Yerleştirilmesi	148
s. 405 (1395): Nemçeliler İçin Yol Hükmü	149
s. 406 (1396): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi	149
s. 406 (1397): Halil Paşa'nın Bursa'da Görevlendirilmesi	150
s. 406 (1398): Yusuf Paşa'nın Bucak'ta Görevlendirilmesi	150
s. 407 (1399): Kars Beglerbegisi Ali Paşa'nın Mahsul ve Rüşümleri Kaydetmesi	151
s. 407 (1400): Kalebend Cezası	151
s. 407 (1401): Mısır'daki Muhasebe Kayıtlarının Eksik Tutulması	151
s. 408 (1402): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	152
s. 408 (1403): Ağrıboz Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi	153
s. 409 (1404): Karaman Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi.....	154
s. 409 (1405): Rakka'da Bulunan Aşçı Mehmed ve Mustafa Paşa'nın İttifakı	155
s. 409 (1406): Galata'daki Ekmek Fiyatının Belirlenmesi	155
s. 409 (1407): Kalebend Cezası	155
s. 410 (1408): Galata'daki Mevlevihane'nin İnşası	156
s. 410 (1409): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	156
s. 411 (1410): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	158
s. 411 (1411): Müstahfızların Tayin Edilmesi	158
s. 412 (1412): Kalelere Muhafızların Getirilmesi	159
s. 412 (1413): Mısır'daki Hazine Eksiklerinin Giderilmesi.....	159
s. 412 (1414): Bağdad Bölgesinde Disiplinin Sağlanması.....	160
s. 413 (1415): Bağdad Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi	160
s. 413 (1416): Öşür ve Zekatlarda Yapılan Eksiklikler	161
s. 414 (1417): Bağdad Çevresinin Eşkîyadan Temizlenmesi	163
s. 415 (1418): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi	163
s. 415 (1419): Suçluya Verilen Ceza Hakkında.....	164
s. 415 (1420): Kalebend Cezası	164
s. 415 (1421): Bağdad'daki Defterdarın Mübaşir Tayin Edilmesi	164
s. 416 (1422): Erzurum'daki Mahsul ve Rüşümlerin Kaydedilmesi	164
s. 416 (1423): Anadolu'da Yapılan Eşkîyalık Faaliyetleri	165
s. 416 (1424): Kalebend Cezası	165
s. 417 (1425): Kalebend Cezası	166
s. 417 (1426): Görele'deki Kilisenin Tamiri.....	167
s. 417 (1427): Kalebend Cezası	167

s. 417 (1428): Kalebend Cezası	168
s. 418 (1429): Kalebend Cezası	168
s. 418 (1430): Adı Geçen Bölgelerin Eşkivalardan Temizlenmesi.....	169
s. 419 (1431): Mısır Çevresinin Eşkivalardan Korunması.....	170
s. 419 (1432): Sancaklara Görevlilerin Tayin Edilmesi	171
s. 420 (1433): Hapis Cezası Hakkında.....	171
s. 420 (1434): Gazze Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	172
s. 420 (1435): Sûret.....	173
s. 421 (1436): İşkence Yapanlara Hapis Cezasının Verilmesi.....	173
s. 421 (1437): Kilisenin Tamiri.....	174
s. 421 (1438): Kilisenin Tamiri.....	174
s. 422 (1439): Mısır'daki Akçelerin Tedarik Edilmesi.....	174
s. 422 (1440): Mısır'daki Kilelerin Mühendis Tarafından Yapılması	175
s. 422 (1441): Esir Askerlerin İtlakı Hakkında	176
s. 422 (1442): Kalebend Cezası	176
s. 423 (1443): Sürgün Cezası	176
s. 423 (1444): Silistre ve Niğbolu Sancaklarına Kapıcıbaşların Tayin Edilmesi	177
s. 423 (1445): Mustafa Paşa'nın Bağdad ve Basra Bölgesine Yaptığı Hizmetler.....	177
s. 424 (1446): Nemçe İmparatoru'nun Güçlendirilmesi	178
s. 424 (1447): Bağdad ve Basra Bölgesine Görevli Dağılımının Yapılması	179
s. 424 (1448): Bağdad ve Basra Bölgesine Görevli Dağılımının Yapılması	179
s. 425 (1449): Kalebend İtlakı	180
s. 425 (1450): Rum İli ve Anadolu Eyaleti'nde Zeamet ve Timarların Elde Edilmesi	180
s. 425 (1451): Sûret.....	181
s. 425 (1452): Sûret.....	181
s. 425 (1453): Sürgün Cezası	181
s. 426 (1454): Abdülhüseyni'nin Asitane'ye Gelmesi.....	182
s. 426 (1455): Ali Bosna-i'nin Hacc-ı Şerife Gitmesi	182
s. 426 (1456): Sürgün Cezası	183
s. 426 (1457): Bağdad Valisi Olan Mustafa Paşa'nın Basra'ya Memur Olması	183
s. 426 (1458): Galata'daki Kilisenin Tamiri	183
s. 427 (1459): Sürgün İtlakı	184
s. 427 (1460): Kapıcıbaşlarının Anadolu'da Memur Olması.....	184
s. 427 (1461): Sürgün Cezası	184
s. 427 (1462): Kalebend İtlakı	185
s. 428 (1463): Dukakin ve Avlonya Sancaklarının Eşkivalardan Temizlenmesi	185
s. 428 (1464): Kalebend Cezası	186
s. 428 (1465): Üsküdar'daki Binaların İnşası	187
s. 428 (1466): Kami'deki Kilisenin Tamiri.....	187
s. 429 (1467): Kefe'deki Gemi Reisleri Hakkında	187
s. 429 (1468): Baltık Sancağında Maaşların Önceden Tedarik Edilmesi	188
s. 429 (1469): Sürgün İtlakı	188
s. 429 (1470): Sürgün İtlakı	189
s. 430 (1471): Mısır'daki İhtiyac Maddelerinin Tedariği	189
s. 430 (1472): Sürgün Cezası	190
s. 430 (1473): Mutasarrıf Olan Mehmed Paşa'nın Bağdad'da Memur Olması.....	190
s. 431 (1474): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	191
s. 431 (1475): Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	191

s. 431 (1476): Edirne'nin Eşkivalardan Temizlenmesi.....	192
s. 432 (1477): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	192
s. 432 (1478): Kerkük'deki Yeniçerilerin Eşkivalık Faaliyetleri.....	193
s. 432 (1479): Manastırın Tamiri	193
s. 433 (1480): Rum İli'ndeki Zeamet ve Timarların Elde Edilmesi	194
s. 433 (1481): Sûret.....	195
s. 433 (1482): Sûret.....	195
s. 433 (1483): Kalebend Cezası	195
s. 433 (1484): Nemçe İmparatoru'nun Güçlendirilmesi	195
s. 433 (1485): Nemçe İmparatoru'nun Güçlendirilmesi	196
s. 434 (1486): Barutların Belgrad'a Nakledilmesi	196
s. 434 (1487): Mutasarrıf Olan Hasan Paşa'nın Belgrad'a Tayin Edilmesi	197
s. 434 (1488): Şam'daki Zeamet ve Timarların Elde Edilmesi	197
s. 435 (1489): Şam Çevresinin Eşkivalardan Korunması	198
s. 436 (1490): İspir'deki Bina ve Kilisenin Tamiri.....	199
s. 436 (1491): Şam Çevresinin Eşkivalardan Korunması	200
s. 436 (1492): Köprülüzade Ahmed Paşa'nın Görevinden Men Edilmesi	200
s. 437 (1493): Şam'daki Yeniçerilere Verilen Ceza Hakkında.....	201
s. 437 (1494): Şam Şeyhlerinin Olumsuz Değişimi.....	201
s. 437 (1495): Şam Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	202
s. 438 (1496): Haleb Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi.....	203
s. 438 (1497): Haleb Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi.....	203
s. 438 (1498): Cizye ve Peşkeş Hakkında.....	204
s. 439 (1499): Cizye ve Peşkeş Hakkında.....	204
s. 439 (1500): Sûret.....	205
s. 439 (1501): Cizye ve Peşkeş Hakkında.....	205
s. 439 (1502): Sûret.....	205
s. 439 (1503): Belgrad'da Zimmetlerin Deftere Kaydedilmesi	205
s. 440 (1504): Marva Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	206
s. 440 (1505): Belgrad Muhafızıyken Vefat Eden Ali Paşa'nın Eşyalarının Korunması ..	206
s. 440 (1506): Rusçuk'daki Mescidin Tamiri	207
s. 441 (1507): Kalebend Cezası	207
s. 441 (1508): Safa Miray'ın Adadan Uygun İskeleye Gönderilmesi	208
s. 441 (1509): İtlak Hakkında	208
s. 441 (1510): Rakka'dan Firar Edenler Hakkında	208
s. 441 (1511): Gemi Reisleri Hakkında	209
s. 442 (1512): Tehlikeli Mahallelerin Güvenliğinin Sağlanması	209
s. 442 (1513): Tehlikeli Mahallelerin Güvenliğinin Sağlanması	210
s. 442 (1514): Sûret.....	210
s. 442 (1515): Adı Geçen Kişilerin Kandiye'ye Gönderilmesi.....	210
s. 443 (1516): Kudüs-i Şerif'deki Vergilerin Verilmemesi Hakkında.....	210
s. 443 (1517): Keşan'daki Evlerin Tamiri	212
s. 444 (1518): Akçelerin Toplanması İçin Mübaşir Tayini.....	212
s. 445 (1519): Boğdan'dan Kırım'a Kadar Olan Bölgelerin Eşkivalardan Korunması	213
s. 445 (1520): Bağdad Çevresinin Eşkivalardan Korunması	214
s. 445 (1521): Anadolu'nun Eşkivalardan Korunması.....	214
s. 446 (1522): Diyarbakır ve Mardin'deki Zahirelerin Bağdad'a Gönderilmesi	215
s. 446 (1523): Kalebend Cezası	215

s. 446 (1524): Kandiye'deki Kethuda ve Hazinedarın Asitane'ye Gönderilmesi.....	216
s. 446 (1525): Kayseri'deki Kilisenin Tamiri	216
s. 447 (1526): Hapis Cezası	216
s. 447 (1527): Şam Çevresinin Eşkivalardan Korunması	217
s. 447 (1528): Şam Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	217
s. 448 (1529): Rakka Çevresinin Eşkivalardan Korunması	218
s. 448 (1530): Rakka Valisi Hasan Paşa'nın Tayin Edilmesi	219
s. 448 (1531): Sûret.....	219
s. 448 (1532): Sûret.....	219
s. 448 (1533): Turkub'daki Kilisenin Tamiri.....	219
s. 449 (1534): Bağdad Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	220
s. 449 (1535): Eşkivalık Olayı Hakkında.....	220
s. 449 (1536): Birsal'daki Manastırın Tamiri	221
s. 450 (1537): Mutasarrıf Olan Arab Ömer Paşa'nın Mübaşir Olması.....	221
s. 450 (1538): Mutasarrıf Olan Hasan Ali Paşa'nın Mübaşir Olması.....	221
s. 450 (1539): Sürgün Cezası	222
s. 450 (1540): Sürgün Cezası	222
s. 450 (1541): Cezirebend Cezası	222
s. 451 (1542): Eşkivalık Olayları Hakkında.....	223
s. 451 (1543): Kalebend İtlakı	223
s. 451 (1544): Sekbanbaşının Tayini	224
s. 451 (1545): Seyyid Mustafa'nın Eşkivalığı Hakkında.....	224
s. 452 (1546): Gemilerin Tamiri Hakkında.....	224
s. 453 (1547): Gemideki Eksiklerin Giderilmesi	226
s. 454 (1548): Ağa Vekili Olan Mehmed'in Vakfa Nazır Olması	228
s. 454 (1549): Cidde'den Ticaret Mallarının Alınması.....	228
s. 455 (1550): Kısve-i Şerif Hakkında	230
s. 455 (1551): Kalebend İtlakı	231
s. 456 (1552): Temeşvar Eyaleti'nde Düzenin Sağlanması	231
s. 456 (1553): Temeşvar Eyaleti'nde Düzenin Sağlanması	232
s. 457 (1554): Temeşvar Eyaleti'nde Düzenin Sağlanması	233
s. 457 (1555): Temeşvar Eyaleti'nde Düzenin Sağlanması	233
s. 457 (1556): Kıbrıs Adası'na Sürgün Cezası.....	234
s. 457 (1557): Medine'deki Kilisenin Tamiri	234
s. 457 (1558): Sürgün Cezası	234
s. 458 (1559): Belgrad ve Temeşvar'daki İskelelerin Güvenliğinin Sağlanması	235
s. 458 (1560): Şam Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	235
s. 458 (1561): Adı Geçen Yerlerin Eşkivalardan Temizlenmesi Hakkında.....	236
s. 458 (1562): Çorum Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi	236
s. 458 (1563): Erzurum'daki Kilisenin Tamiri	237
s. 459 (1564): Adı Geçen Yerlerin Eşkivalardan Temizlenmesi Hakkında.....	237
s. 459 (1565): Venedik'deki Esir ve Haremler Hakkında.....	238
s. 460 (1566): Seyyid Yahya'nın Mısır'a Mutasarrıf Olması	239
s. 460 (1567): Mısır'dan Mekke-i Mükerreme'ye Levazımların Nakledilmesi.....	239
s. 460 (1568): Özi'deki Kalelerin Korunması.....	240
s. 460 (1569): Koca Mehmed'in Özi'de Memur Olması	240
s. 461 (1570): Kalebend Cezası	240
s. 461 (1571): Gelibolu'daki Mahallelerin Eşkivalardan Korunması	241

s. 461 (1572): Hasan Paşa'nın Belgrad'a Hizmeti	241
s. 461 (1573): Kul Kethudası Olan Selim'in İtlakına İzin Verilmemesi	241
s. 461 (1574): Sûret	242
s. 461 (1575): Sûret	242
s. 462 (1576): Sivas Çevresindeki Eşkîyalarla Mücadele	242
s. 462 (1577): Hasan Paşa'nın Belgrad'a Memur Olması	243
s. 462 (1578): Sûret	243
s. 462 (1579): Sûret	243
s. 462 (1580): Külliye'nin Tamiri	243
s. 463 (1581): Trablus-ı Şam'daki Akçeler Hakkında	243
s. 463 (1582): Sûret	244
s. 464 (1583): Amasya Sancağındaki Eşkîyalarla Mücadele	244
s. 464 (1584): Sûret	245
s. 464 (1585): Suçlulara Gerekli Olan Cezaların Verilmesi Hakkında	245
s. 464 (1586): Tüfengendaz Adamların Görevlendirilmesi	246
s. 465 (1587): Şam Mir-i Hacı Olan Mehmed Paşa'nın Amasya'da İkameti	246
s. 465 (1588): Kalebend İtlakı	246
s. 465 (1589): Sürgün Cezası	247
s. 465 (1590): Kethuda Ali'nin Memur Olduğu Yere Hizmet Etmemesi	247
s. 466 (1591): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında	247
s. 466 (1592): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında	248
s. 466 (1593): Sûret	249
s. 466 (1594): Sûret	249
s. 467 (1595): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında	249
s. 467 (1596): Sûret	250
s. 467 (1597): Sûret	251
s. 467 (1598): Sûret	251
s. 468 (1599): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında	251
s. 468 (1600): Hapis İtlakı	252
s. 469 (1601): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında	252
s. 469 (1602): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında	253
s. 469 (1603): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında	253
s. 469 (1604): Kilisenin Tamiri	254
s. 470 (1605): Selene Kazası'nın Düzenlenmesi	254
s. 470 (1606): Mora'dan İstanbul'a Gelecek Olan Kiremitlerin Kontrolü	255
s. 470 (1607): Kalebend İtlakı	255
s. 470 (1608): Voyvoda Mustafa'nın Mübaşir Olması	255
s. 471 (1609): Mısır Hazinesi Hakkında	256
s. 471 (1610): Sivas'daki Bazı Askerlerin Kovulması	256
s. 471 (1611): Kalebend Cezası	257
s. 471 (1612): Sürgün Cezası	257
s. 472 (1613): Yeniçeri Ağası İbrahim Paşa'nın Görevi Hakkında	258
s. 472 (1614): Sûret	258
s. 472 (1615): Sûret	259
s. 472 (1616): Sûret	259
s. 472 (1617): Sûret	259
s. 472 (1618): Sûret	259
s. 472 (1619): Sûret	259

s. 472 (1620): Kalebend İtlakı	259
s. 472 (1621): Şarap Nakli Hakkında.....	260
s. 472 (1622): Yeniçeri Ağası Mektubu.....	260
s. 473 (1623): Başkölbe'deki Zeametın Defterlere Kaydedilmesi.....	260
s. 473 (1624): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	260
s. 473 (1625): Anbarın Hazır Bulunması Hakkında	261
s. 474 (1626): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	261
s. 474 (1627): Ahalinin Görevlerinin Deftere Kaydı	262
s. 475 (1628): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	263
s. 475 (1629): Başpınar'daki Külliyeının Tamiri	264
s. 476 (1630): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	264
s. 476 (1631): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	265
s. 477 (1632): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	266
s. 477 (1633): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	267
s. 478 (1634): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	268
s. 478 (1635): Mustafa Seyyid'in Kethuda Emını Olması.....	269
s. 478 (1636): İtlak Hakkında	269
s. 479 (1637): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkıyalardan Temizlenmesi	270
s. 479 (1638): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	271
s. 479 (1639): Sûret.....	271
s. 479 (1640): Sûret.....	271
s. 479 (1641): Sûret.....	271
s. 480 (1642): Selanik Baruthanesinden Belgrad'a Barut Gönderilmesi	271
s. 480 (1643): Memur Olan Hasan Paşa'nın Sofya'ya Gidib Güvenliği Sağlaması.....	272
s. 480 (1644): Belgrad Muhafızı Vezir Hasan Paşa'nın Görevi Hakkında.....	272
s. 480 (1645): Sûret.....	273
s. 481 (1646): Selanik Baruthanesinden Belgrad'a Barut Gönderilmesi	273
s. 481 (1647): Zimmi vır Kıbtı Taifesi Hakkında	273
s. 481 (1648): Eşkıyalık Yapanlara Verilen Ceza.....	274
s. 481 (1649): Silistre'deki Kilisenin Tamiri	274
s. 481 (1650): Sûret.....	275
s. 482 (1651): Hapis Cezası	275
s. 482 (1652): Tüfengendaz Adamların Görevlendirilmesi.....	275
s. 482 (1653): Akçelerin Teslim Edilmesi	275
s. 482 (1654): Erzincan Çevresinin Güvenliğinin Sağlanması	276
s. 483 (1655): Gümölcine Kazası'ndaki Olaylar Hakkında.....	277
s. 483 (1656): Kalebend İtlakı	278
s. 484 (1657): Kalebend Cezası	278
s. 484 (1658): Bozcaada'ya Sürgün Cezası	279
s. 484 (1659): Hapis Cezası	280
s. 484 (1660): Çorlu'da Men Edilenler Hakkında	280
s. 485 (1661): Ağrıboz Kazası Çevresinin Tamiri	281
s. 485 (1662): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında.....	281
s. 485 (1663): Ahıska Kalesi'ndeki Zeamet ve Tımarların Deftere Kaydı.....	282
s. 486 (1664): Eksik Olan Malzemelerin Tamamlanması Hakkında.....	283
s. 486 (1665): Eksik Olan Malzemelerin Tamamlanması Hakkında.....	283
s. 487 (1666): Çorlu'daki Yolcular Hakkında	284
s. 487 (1667): Bazı Görevlilerin Belgrad'a Gönderilmesi Hakkında	284

s. 487 (1668): Kalebend Cezası	285
s. 487 (1669): Vergiler Hakkında	285
s. 487 (1670): Mahsullere Zarar Verenlerin Bozok Sancağından Kovulması	285
s. 488 (1671): Tuna İskelesin'deki Akçenin Teslim Edilmesi	286
s. 488 (1672): Sûret	286
s. 488 (1673): Tüfengendaz Adamların Görevlendirilmesi	286
s. 488 (1674): Tüfengendaz Adamların Görevlendirilmesi	287
s. 488 (1675): Sûret	287
s. 489 (1676): Çevrenin Perişan Olmasından Dolayı Yapılan Tamir ve Düzenlemeler ...	287
s. 489 (1677): Drama'daki Kilisenin Tamiri	288
s. 489 (1678): Cizye Vergisi Hakkında	288
s. 489 (1679): Kalebend Cezası	289
s. 490 (1680): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında	289
s. 490 (1681): Mağosa Kalesi'ne Yapılan Kalebend Cezası	290
s. 490 (1682): Sûret	290
s. 491 (1683): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Temizlenmesi Hakkında	290
s. 491 (1684): Lefkoşe Kazası'na Yapılan Sürgün Cezası	292
s. 491 (1685): Limni Kalası'na Yapılan Kalebend Cezası	292
s. 492 (1686): Hazinenin Düzenlenmesi ve Teslimi	292
s. 492 (1687): Özi'de Terk Edilen Kaleler Hakkında	293
s. 492 (1688): İtlak Edilmeyen Mevlana Es-Seyyid Feyzullah'ın İstanbul'da Yaşaması	293
s. 492 (1689): Suçluya Verilen Ceza Hakkında	293
s. 492 (1690): Adı Geçen Kişilerin Belgrad'a Hizmeti	294
s. 493 (1691): Sivas Kalesi'nde Kalebend Cezası	294
s. 493 (1692): Mısır'dan Cidde'ye İyalenin Gönderilmesi	295
s. 493 (1693): Erbil'deki Kilisenin Tamiri	295
s. 494 (1694): Bağdad'ın İhtiyaçlarının Giderilmesi	296
s. 494 (1695): Mekke-i Mükerreme'den Mısır'a İyalenin Gönderilmesi	296
s. 494 (1696): Hasan Paşa'nın Vefat Etmesi ile Yerine Oğlunun Geçmesi	297
s. 495 (1697): Eşkîyalık Olayları Hakkında	298
s. 495 (1698): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Temizlenmesi Hakkında	299
s. 496 (1699): Kalebend İtlakı	299
s. 496 (1700): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Temizlenmesi Hakkında	300
s. 496 (1701): Sûret	300
s. 496 (1702): Sûret	301
s. 497 (1703): Tüccar Ahvaline Yapılan Tayin Hakkında	301
s. 497 (1704): Bosna'daki Külliye'nin Tamiri	302
s. 498 (1705): Kilisenin Tamiri	302
s. 498 (1706): İvaza Mehmed ve Adamlarının Bağdad'da İkamet Etmeleri	303
s. 498 (1707): Anadolu'nun Eşkîyalardan Korunması	303
s. 498 (1708): Çevrenin Perişan Olmasından Dolayı Yapılan Tamir ve Düzenlemeler ...	303
s. 499 (1709): Gemilerin Eksiklerinin Giderilmesi	304
s. 499 (1710): Sûret	304
s. 499 (1711): Sûret	304
s. 499 (1712): Sûret	304
s. 499 (1713): Sûret	305
s. 499 (1714): Sûret	305
s. 499 (1715): Sûret	305

s. 499 (1716): Sûret.....	305
s. 499 (1717): Sûret.....	305
s. 499 (1718): Sûret.....	305
s. 499 (1719): Sûret.....	305
s. 499 (1720): Sûret.....	305
s. 499 (1721): Sûret.....	305
s. 499 (1722): Sûret.....	305
s. 499 (1723): Sürgün Cezası	305
s. 499 (1724): Cebbar Mehmed, Hasan ve Mehmed'in Nakliye Konusunda Pazarlığı.....	306
s. 499 (1725): Kilisenin Tamiri.....	306
s. 500 (1726): Eşkîyalık Yapanların Sürgün Edilmeleri Hakkında	306
s. 500 (1727): Bozcaada'daki Kilisenin Tamiri	307
s. 500 (1728): Prevadi'deki Kilisenin Tamiri	307
s. 500 (1729): Kilisenin Tamiri.....	308
s. 501 (1730): Gemilerdeki Ocaklık Hakkında	308
s. 501 (1731): Seyyid Bostan Mustafa'nın Mirası Hakkında	308
s. 501 (1732): Şeyh Yusuf'un Haleb'te Uygun Mahallede Yerleşmesi.....	309
s. 501 (1733): Yeniçerilerin Rum Kalesine Tayin Olunması	309
s. 502 (1734): Hapis Cezası	309
s. 502 (1735): Adı Geçen Kalelerin Güvenliği Hakkında.....	310
s. 502 (1736): Hapis Cezası	310
s. 503 (1737): Eşkîyalara Verilen Ceza Hakkında.....	311
s. 503 (1738): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında.....	311
s. 503 (1739): Diyarbekir Mukataasının Mellü İsmail'e Verilmesi.....	312
s. 503 (1740): Melik Yusuf'un Çiftlik Yapması	312
s. 504 (1741): Zematlerin Parut Kalesi'ne Gönderilmesi	313
s. 504 (1742): Trablus'da Kiralanan Gemi Hakkında.....	313
s. 504 (1743): Kalebend Cezası	313
s. 505 (1744): Kalede İkamet Edilmesi Hakkında	314
s. 505 (1745): Kalebend Cezası	315
s. 505 (1746): Kalebend İtlakı	315
s. 505 (1747): Sürgün Cezası	315
s. 506 (1748): Adı Geçen Kişiyeye Aryan Ağalığının Verilmesi.....	315
s. 506 (1749): Yenişehir'deki Kilisenin Tamiri	316
s. 506 (1750): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında.....	316
s. 506 (1751): Zimmetin Zamanında Tahsil Edilmesi Hakkında.....	317
s. 506 (1752): Sûret.....	317
s. 506 (1753): Adı Geçen Kişinin İkamet Etmesi Hakkında	317
s. 507 (1754): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında.....	317
s. 507 (1755): Sûret.....	318
s. 507 (1757): Sûret.....	318
s. 507 (1758): İzmir'deki Binanın Tamiri	318
s. 507 (1759): Kalebend İtlakı	319
SONUÇ	320
KAYNAKÇA	321
ÖZGEÇMİŞ	325

KISALTMALAR

age	: Adı Geçen Eser
agm	: Adı Geçen Makale
agmd	: Adı Geçen Madde
B.	: Receb
BOA.	: Osmanlı Arşivi
C.	: Cilt
C.	: Cemâziye'l-âhir
Ca.	: Cemâziye'l-evvel
Çev.	: Çeviren
DİA.	: Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
H.	: Hicrî
Haz.	: Hazırlayan
hkm.	: Hüküm
L.	: Şevvâl
M.	: Muharrem
MHM.d.	: Mühimme Defteri
N.	: Ramazan
R.	: Rebî'ü'l-âhir
Ra.	: Rebî'ü'l-evvel
s.	: Sayfa
S.	: Safer
S.	: Sayı
Ş	: Şa'ban
vb.	: Ve benzeri
vs.	: Ve sâire
Yay.	: Yayınları
Z.	: Zi'l-hicce
Za.	: Zi'l-ka'de

ÖZET

111 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN 338.-507. SAYFALARININ TRANSKRİPSİYONU ve DEĞERLENDİRİLMESİ

Mühimme defterleri, Osmanlı Arşivlerinin en önemli defter serilerinden birini oluşturmaktadır. Bu defterler, Divan-ı Hümayun'da alınan kararların kaydedilmiş olduğu defterlerdir. Dolayısıyla hem padişahın divana başkanlık ettiği hem de sadrazam başkanlığında toplanan divanlardan çıkan mühim kararların bulunmasından dolayı Osmanlı Devleti açısından önemli yere sahiptir. Burada yapılan çalışmada 111 Numaralı Mühimme Defteri (s. 338.-507.) transkrip edilmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Defterin içerisinde eşkıyalık, yol kesme, adam yaralama, ev basma, isyan ve halka zulmetme gibi olaylar geçmektedir. Osmanlı Devleti'nin eşkıyalarla mücadelesi, bu mücadele süresinde izlenen yol ve alınan önlemler hükümlerin temelini oluşturmaktadır. Eşkıyalık olaylarının dışında cami, kilise, bina tamiri ve inşası, donanmalardaki eksiklerin giderilmesi şeklinde konular da yer almaktadır. Transkrip edilen sayfalardaki hükümlerin tarihleri H. 1110-1113 M. 1698-1702'dir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Mühimme Defteri, Divan-ı Hümayun.

SUMMARY

TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF THE PAGES 338.-507. OF THE NUMBERED 111 MÜHİMME REGISTER BOOK

The mühimme registers comprise one of the most important register series of Ottoman archives. The decisions taken in Divan-ı Hümayun (imperial council in Ottoman Empire) are recorded in these registers. They are very significant for Ottoman Empire because they include very important decisions from the councils in which both Sultan and the Grand Vizier presided. In this study, the Mühimme Register 111 has been transcribed and evaluated. In the register, there are events such as banditry, latrocination, bodily harm, home invasion, rebellion and tyrannize over the society. The struggle of the Ottoman Empire against the bandits, the way and measures taken during this struggle are the basis of the provisions. Besides banditry, there are issues such as the repair and construction of mosques, churches, buildings, and making up the shortages in the navy. The dates of the provisions on the transcribed pages are H. 1110-1113 M. 1698-1702.

Keywords: Ottoman Empire, The Mühimme Register, Divan-ı Hümayun.

ÖNSÖZ

Mühimme defterleri, Osmanlı Devleti'nin askerî, hukukî ve siyâsî durumlarını ortaya koyması bakımından önemli bir yere sahiptir. Hükümlerin içerisinde eşkıyalık, hırsızlık zina, darp, isyan, kız kaçırma, cami, kilise, manastır ve suyollarının tamiri gibi konular yer almaktadır. Bu konular, Osmanlı Devleti'nin askerî, idârî, kültürel, siyâsî ve toplumsal özellikleri hakkında bilgi vermektedir.

Transkripsiyon yapılırken metin içerisinde bazı işaretler kullanılmıştır. Belgelerin içinde bulunan “...” işareti defter içerisinde bulunan kelimenin okunmadığını, “(?)” işareti kelimenin okunup tam emin olunmadığını, “()” işareti kelimeler arasında boşluk olduğu “(‘)” işareti ayın harflerinin olduğunu, “(’)” işareti özel isimlerdeki kesme işaretini, “(â, û)” işareti ise uzatmalı harflerin olduğunu göstermektedir.

111 Numaralı Mühimme Defteri, Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde A. DVN. MHM. d. 111 koduyla kayıtlıdır. Çalışmada, defterin 338.-507. sayfa aralıklarının transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Metin içerisinde kullanılan kaynaklar dipnot ve kaynakça kısmında belirtilmiştir. Çalışmanın giriş kısmında; mühimme defterleri, divani yazısı ve 111 Numaralı Mühimme Defterinin diplomatik ve fizikî özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde okunan belgelerde yer alan konular ele alınarak değerlendirilmesi yapılmış, ikinci bölümde ise 111 Numaralı Mühimme Defterinde belirtilen sayfaların transkripsiyonu yapılmıştır. Tez çalışmasının düzenlenmesinde, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgisini esirgemeyen sayın hocam Doç. Dr. Hamit ŞAFAKCI'ya çok teşekkür ederim. Her zaman yol gösterip ilgisini eksik etmeyen kıymetli hocam ve Dr. Öğr. Üyesi Sinan BAŞARAN'a teşekkür ederim. Bu süreçte yanımda olan başta ailem olmak üzere arkadaşlarım Olgunay YAĞCI ve Özlem SEÇKİN'e çok teşekkür ederim.

Burcu DUZCAN

ARTVİN 2019

GİRİŞ

Divan-ı Hümayun, “*padişah divanı*” anlamına gelmektedir. Divan kelimesi Türkçe’ye Farsça ve Arapça yoluyla geçmiştir. Kelimenin köken itibariyle Aramice’den geldiği ve Farsça’ya da bu dilden geçip yerleştiği kabul edilmektedir. Eski İran’da divan, mâlî kayıtların yazılmış olduğu defterlere ve bu defterleri tutan resmî dairelere verilen isimdi. İslam’ın ilk yıllarında da kelime bu şekilde kabul edilmiş ve kullanılmıştır. Daha sonraları divan, başka kelimelerle birlikte “*divanü’l-berid*”, “*divanü’l-cünd*” ve “*divanü’l-hatem*” gibi birçok devlet dairesinin adı olmuştur. Bugün modern Arapça’da da divan ilk planda “*hükümet dairesi, yönetim bürosu, memurluk yeri ve sekreterlik*” anlamlarına gelmektedir. Divanın Farsçada ilk anlamı Arapça’da ise ikinci anlamı “*kurul*” veya “*toplantıdır*”. Osmanlılarda ise “*toplantı kurul, kurul-organ*” karşılığında kullanılmıştır. Ayrıca hem toplantının kendisi hem de toplantının yapıldığı yer bu kelime ile karşılanmaktadır. Bugünkü Türkçe’de de divan aynı anlamda kullanılmaktadır.¹

Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan itibaren Divan-ı Hümayun, en yüksek karar organı olarak faaliyet göstermiştir. Devletin en üst kademesinde görev yapan idareciler Divan-ı Hümayun toplantılarında birçok konularda mühim kararlar almışlar ve halk arasında yaşanan sorunları da bu toplantılarda tartışmışlardır. Divan-ı Hümayun toplantılarında alınan kararlar konularına göre çeşitli defterlere kaydedilmiştir. Bu noktada divan kalemleri karşımıza çıkmaktadır.² Bu kalemlerin amirine ise kesedar denilmiştir.³

Amedi Kalemi: Reisülküttabın özel kalemidir. Amedi kaleminin şefine *Amedci, Amedi Efendi* veya *Amedi-i Divan-ı Hümayun* denilmiştir.⁴ Sadrazamın padişaha yazacağı telhis ve takrirler bu kalemde ele alınmıştır.⁵ Yabancı devletlerin hükümet başkanlarına sadrazam tarafından gönderilecek olan mektupların müsveddeleri, barış anlaşmaları, her çeşit ahidname, anlaşmaların metinleri, görüşme mazbataları ve protokoller, yabancı elçi konsolos ve tüccarlara ait tüm yazı ve evrak burada yazılmakta ve saklanmaktadır. Yine

¹ Ahmet Mumcu, “Dîvân-ı Hümâyûn”, *DİA*, C. IX, İstanbul 1994, s. 430.

² Emel Soyer, *XVII. yy. Osmanlı Divan Bürokrasi’sindeki Değişimlerin Bir Örneği Olarak Mühimme Defterleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007, s. 1.

³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara 1988, s. 40.

⁴ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, (Yayına Haz.: Yusuf İhsan Genç ve diğerleri), İstanbul 2010, s. 88.

⁵ Necati Aktaş, “Amedci”, *DİA*, C. III., İstanbul 1991, s. 12.

Osmanlı Devleti'nin hariçte bulunan elçilerinden gelen raporların şifreleri burada çözülmekte ve cevapları da bu kalem aracılığıyla verilmektedir. Divan muameleleri paşa kapısına geçtikten sonra saray ile sadaret dairesinin irtibatı bu kalem aracılığıyla sağlanmış ve zamanla paşa kapısı kalemlerinden biri haline gelmiştir. Tanzimat'tan sonra Amedi kaleminin önemi artmış vekiller heyetinin teşkilinden sonra da bunun zabıt katipliğini bu kalemin şefleri yapmıştır ve bu durum 1908 yılına kadar devam etmiştir.⁶

Tahvil Kalemi (Nişan): Tahvil, sefere katılmamak veya ölüm sebebi ile boş kalan timar ve zeametlerin başka birine verilmesi anlamına gelmektedir. Bu kaleme Nişan veya Kese kalemi de denilmiştir. Tahvil kaleminin amirine Tahvil kesedarı denilmektedir.⁷ Tahvil kalemi merkezden tayin edilen vezir, beylerbeyi, sancakbeyi ve vilayet kadılarının beratları ile timar ve zeametlerin kayıtlarını tutan kalemidir.⁸ Tahvil kalemindeki işler; tahvil kesedarı, yardımcısı mümeyyiz ile mübeyyiz ve mülazım adı verilen memurlar tarafından yerine getirilmekteydi.⁹

Ruus Kalemi: Bu kaleme Ruus-ı Hümayun Kalemi de denilmektedir. Vezir, beylerbeyi ve timar sahipleri dışındaki devlet hizmetinde bulunan kişilerin tayin beratlarını ve vazife tevcihlerine ait belgeleri hazırlayan daire şeklinde tanımlanmaktadır. Dairelerin reis mümeyyiz ve kapıcıbaşı, kale ağalıkları, dizdar, kethuda, müderris, vaiz, imam, hatip ve mütevellilerine hazine ve evkaftan maaş ve tahsisat alanların mâlî işlerine de bu kalem bakardı ve bütün işler buradan yürütülürdü.¹⁰ Ruus kaleminde üç çeşit ruus vardır: Ruus kaleminden verilen ruuslar, savaş sebebi ile ordu cephedeyken ordudan verilen ruuslar, rikab-ı hümayun ruusları yani veziriazamın cephede olduğu zamanlarda hükümdarın emri ile İstanbul'da verilen ruuslardır.¹¹

Teşrifatçılık Kalemi: Teşrifat, devlet ricali ve memurların resmî günlerde bulunacakları sıra ve sınıflar anlamına gelmektedir. Teşrifat defterleri ise merasim sırasını kabul günü ve saatlerini gösteren defterlere verilen isimdir.¹² Teşrifatçılık, Kanuni Sultan Süleyman

⁶ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 88.

⁷ Mustafa Alkan, "Osmanlı Devleti'nde Taşra Teşkilatı", *Osmanlı Teşkilât Tarihi El Kitabı*, (Editör: Tufan Gündüz), 1. Baskı, Ankara 2012, s. 45.

⁸ Alkan, agm, s. 45.

⁹ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 60.

¹⁰ Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı*, 7. Baskı, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1991, s. 20-21.

¹¹ Halaçoğlu, *age*, s. 21.

¹² *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 90.

tarafından meydana getirilmiş mühim bir memuriyettir. Bu işi görene “*Teşrifati Efendi*” veya “*Teşrifatçı Efendi*” denilmiştir. Gerek sarayda ve Divan-ı Hümayun’da gerekse Paşa Kapısı’nda yapılan merasimlerde elindeki defter gereğince protokolü idare ve tatbik etmekteydi. Bundan başka vezir ve beylerbeyleriyle diğer devlet erkanına ait rüsum ve harç defterlerini tutmaktaydı. Önceden Divan-ı Hümayun’a bağlıken Sultan III. Ahmed zamanında Paşa Kapısı’na nakledilmiş ve Sadaret Kethudalığı’na bağlanmıştır.¹³

Vak’anüvislik Kalemî: Vak’anüvis, Osmanlı merkez teşkilatında vazifeli devlet tarihçisine verilen unvandır. Vak’anüvislik müessesesinin XVIII. yüzyılın başlarında ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. İlk vak’anüvis Halepli Mustafa Naima Efendi’dir. Osmanlılarda resmî tarih yazıcılığı şehnamecilik ile başlamıştır. Bu konuda Sultan Fatih ve Bayezid devirlerinde bazı uygulamalar olmakla birlikte müessesenin gerçek anlamda meydana gelişi Kanuni Sultan Süleyman döneminde olmuştur. İran’a ait edebi ve tarihi bir tür olan şehnamecilik, Osmanlı’da resmî tarih yazıcılığı olarak gelişmiştir.¹⁴ Osmanlı vak’anüvisliği, ilmi anlayış ve yazım tekniği bakımından İslam tarih yazıcılığı geleneğine bağlı kalmıştır.¹⁵ Divan-ı Hümayun kalemlerinden biri olarak ortaya çıkması ve gelişmesinden ziyade inşa ve şiir sanatında tanınmış kişilerin bu göreve getirildiği söylenebilir. Vak’anüvisliğe getirilecek olan kişilerde öncelikli olarak marifet ve kavrayış gücü dikkate alınmıştır.¹⁶

Beylik ve Divan Kalemî: Divan-ı Hümayun’a bağlı olan beylikçi, ruus ve tahvil kalemlerinin amiridir ve reisülküttabın yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Beylikçi kalemî ise başında beylikçinin bulunduğu reisülküttaba bağlı en önemli kalemîdir. Bu kalemin amirine Beylikçi Efendi denilmektedir.¹⁷ Beylikçi Efendi, Divan-ı Hümayun kalemlerini denetler, yabancı devletlerle yapılan anlaşmaları saklar ve tatbik edilmesini sağlardı. Çeşitli konulardaki şikayetlere dair hüküm verir, toprak ve diğer hususlarda meydana gelen sorunları çözerdi.¹⁸ Divandan çıkan emir ve hüküm suretleri deftere kaydedilirdi. Mühimme defterlerini yazanlara ise *Mühimmenüvisan* denilirdi. Bu kalem divan sicilleri adı verilen Şikayet, Ahkam, Ahkam-ı Şikayet, Name ve İmtiyaz defterlerini

¹³ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 90.

¹⁴ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 96.

¹⁵ Bekir Kütükoğlu, “Vak’anüvis”, *DİA*, C. XLII, İstanbul 2012, s. 458.

¹⁶ Kütükoğlu, *agmd*, s. 458.

¹⁷ Alkan, *agm*, s. 44.

¹⁸ Halaçoğlu, *age*, s. 20.

de tutardı.¹⁹ Beylikçi kalemi içerisinde yer alan mühimme defterleri detaylı şekilde ele alınmıştır.

1. Mühimme Defterleri

Osmanlı Arşivlerinin en önemli defter serilerinden birini mühimme defterleri oluşturmaktadır.²⁰ Bu defterler, Divan-ı Hümayun'da kararlaştırılan hususlar üzerine padişahın onayı alındıktan sonra düzenlenen fermanların suretlerinin kaydedilmiş olduğu defterlerdir.²¹ Dolayısıyla mühimme defterleri, gerek padişahın divana başkanlık ettiği gerekse sadrazam başkanlığında toplanan divandan çıkan mühim emirlerin kaydedildiği defterler olmasından dolayı önemli konuları içine almaktadır.²² Sadrazamın başkanlığında toplanan divan toplantılarına kubbe vezirleri, Anadolu ve Rumeli kazaskerleri, deferdar ve nişancı katılırdı. Burada alınan kararlar, divan katipleri tarafından kaleme alınır, reisülküttab tarafından kontrol edilir ve gönderilecek olan mahalle adı yazılır ve tuğrasını da nişancı çekerdi. Son olarak padişahın onayından geçtikten sonra genellikle kronolojik sıra ile defterlere kaydedilirdi.²³

Mühimme defterlerinin ilk örnekleri XVI. yüzyıla aittir. Bu zamana kadar belirlenmiş en erken tarihli Mühimme Defteri 951/952 (1544-1545) tarihli olup Topkapı Sarayı Müzesi Arşivinde bulunmaktadır.²⁴ Osmanlı Arşivi'ndeki defterlerin en eskisi ise 961/1553 sonuncusu ise 1323/1905 tarihlidir.²⁵ Divan-ı Hümayun toplantılarının, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren olduğu düşünülürse bu defterlerin oldukça geç tarihlerde var olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda 1544 yılından önce mühimme defterlerinin olup olmadığı aklta gelmektedir. Burada söylenmesi gereken ilk durum bu defterler için "Mühimme" tanımlamasının olmadığıdır.²⁶ Defterlerin ilk örneklerinde mühimme defterleri için "Miri Ahkam" veya "Ahkam-ı Miri" denilmiştir.²⁷ Divan-ı Hümayun, Osmanlı merkez karar

¹⁹ Halaçoğlu, *age*, s. 20.

²⁰ Emine Erdoğan Özünlü, "Mühimme Defterlerine Göre XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı-Kırım Hanlığı İlişkileri", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 27, 2010, s. 489.

²¹ Mübahat S. Kütükoğlu, "Mühimme Defterleri", *DİA*, C. XXXI, İstanbul 2006, s. 520.

²² Ramazan Günay, "Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhtevası ve Önemi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, I/17, 2013, s. 12.

²³ Ayşe Erol, *78 Numaralı Mühimme Defteri'nde (H. 1018/M. 1609-1610) Yer Alan Anadolu Eyaleti'ne Ait Hükümlerin Tasnif ve Tahlili*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016, s. 7.

²⁴ Soyer, *agm*, s. 4.

²⁵ Yasemin Aydın, *27 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (s. 280-408)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2014, s. 7.

²⁶ Soyer, *agt*, s. 4.

²⁷ Kütükoğlu, *agmd*, s. 520.

organıdır. Bununla birlikte dâhili ve hârici meselelere ait askerî, siyâsî ve sosyal alandaki konular, görüşülüp karara bağlandığı zaman mühimme defterlerine birçok konu işlenmiş oluyordu.²⁸ Ayrıca yüksek mahkeme olarak görev yaptığı için ilk devir mühimme defterlerinde her iki konuda da hükümler yer almıştır. Bu hükümlerdeki konular, Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatının idârî yapısını ve çalışma biçimlerini, devlet-tebaa ve devlet-esnaf ilişkilerini, imar, iskan ve iktisat siyasetlerini, iç siyaset, isyanlar ve bastırılma şekillerini, askerî tarih, strateji, dış siyaset ve yabancı devletlerle olan münasebetlerle ilgilidir.²⁹ Mühimme defterlerinin düzenlenmesinde zaman içerisinde bazı değişiklikler meydana gelmiştir. Klasik döneme ait ilk defterlerde (1544-1642) başlık yoktur. Yazıları karmaşıktır. Buna karşılık olarak XVII. yüzyıl ortalarında 90 numaralı Mühimme Defteri'nden (1059/1646) itibaren ilk sayfalarda hükümlerin hangi sadrazam zamanında kaleme alındığını belirten başlıklar yazılmaya başlanmıştır. Yazı daha sanatkaranedir. XVII. yüzyılın son yarısından itibaren mühimme defterleri müzakere gününü gösteren tarihle başlamayıp müzakerelerin herhangi bir ay, birden ona, ondan yirmiye ve yirmiden otuza kadar olmak üzere üç bölüm halinde gösterilmiştir. Bu durum son senelere kadar bu şekilde devam etmiştir.³⁰ XVII. yüzyılın ortalarından sonra mühimme defterlerinde bulunan bazı konular ayrılarak başka defterlere kaydedilmeye başlanmıştır. Bu durum mühimme defterlerinin içerik bakımından fakirleşmesine yol açmıştır. 1059/1649 yılından itibaren şikayet ile ilgili hükümler için şikayet defterleri adı altında defterler düzenlenmiştir. 1699 yılında Name-i Hümayun, 1707'de Mısır'a gönderilen fermanlar, 1747'de kalebend hükümleri, 1787'de gizli emirler, 1863'te mülkî tevcihat, 1869'da makine, fabrika imtiyazı ve kilise kayıtları mühimme defterlerinden çıkartılarak başka defterlere kaydedilmeye başlanmıştır.³¹ Bugün Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde "*Mühimme Defterleri*" adıyla kayıtlı defter serisi, buranın ilk tasnif edilen belgeleri olma özelliğini taşımaktadır. Bu başlık altında tasnife açık olan defter sayısı, son yıllarda bulunanlarla birlikte toplamda 267 adettir.³² Bu defterler tarih olarak 961-1323/1553-1905 yılları arasında

²⁸ Mustafa Kılıç , "Osmanlı Tarih Araştırmalarında Mühimme Defterlerinin Yeri ve 107 Numaralı Mühimme Defteri", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VII/2, 2003, s. 250-251

²⁹ Kütükoğlu, "agmd", s. 520-521.

³⁰ Şuayib İzgi, 986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri (s.201-400) Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2006, s. 14.

³¹ İzgi, *agt*, s. 15.

³² Feridun M. Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, III/5, 2005, s. 108.

kapsamaktadır.³³ Son tespit edilen 267 numaralı defterin XVIII. yüzyılın ikinci yarısına ait olduğu belirtilmiştir.³⁴ Mühimme defterlerinin tamamına bakıldığı zaman hepsinin klasik anlamda mühimme eferi olmadığı görülmektedir. 1 ve 2 numaralı Mühimme Defterleri, tahvil ve ruus ahkâmını içermektedir. Bu şekildeki defterlerin sayısı yaklaşık olarak on tanedir. 20 numaralı Mühimme Defteri ise mevcut değildir.³⁵

Mühimme defterleri, hükümlerin ortaya çıktığı divanlar bakımından dört ayrı gruba ayrılmaktadır: Padişahın payitahtta bulunduğu sırada, sadrazamın başkanlığında toplanan divandan çıkan emirlerin kaydedilmiş olduğu *Mühimme Defterleri*. *Rikab Mühimmesi*: Sadrazamın sefer veya başka sebeplerden dolayı payitahttan ayrıldığı zamanlarda, yerine vekil olarak bırakmış olduğu rikab kaymakamı ya da sadaret kaymakamı adı verilen görevlilerin başkanlığında toplanan divanda alınan kararların yazılmış olduğu defterlerdir. *Ordu Mühimmesi*: Ordu ile birlikte sefere çıkan sadrazamın, sefer sırasında yaptığı divan toplantılarında alınan kararların yazıldığı defterlerdir. *Kaymakamlık Mühimmesi*: Padişah ve sadrazamın aynı anda Dersaadet'ten ayrılıp, devlet işlerini idare etmek için tayin edilen sadaret kaymakamının bağımsız olarak yaptığı divan toplantılarında alınan önemli kararların yazıldığı defterlerdir.³⁶ Mühimme defterlerinin içerik bakımından önemini şu şekilde sıralayabiliriz: Mühimme defterleri, Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatındaki idâri ve askerî organlarının yapısı, karşılıklı ilişkileri, çalışma biçimleri ve işlevleri bakımından önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Komşu ülkeler ile Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Doğu, Arabistan Yarımadası, Kafkaslar ve Rusya tarihleri açısından önemli bilgileri içine almaktadır. Osmanlı Devleti'nin, gayrimüslim tebaası ile olan münasebetleri, azınlıklar hukuku, halkın sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının temin edilmesi hususlarındaki yönetim politikası, ibadet ve ayin serbestiyeti, mabedlerin inşası gibi konular mühimme defterlerinde sıkça karşımıza çıkmaktadır. Defterlerde bunlara ek olarak Hac organizesi, surre alayları ve kutsal beldelere götürülen hizmetler gibi konular yer almaktadır. Osmanlı kültür ve sanat faaliyetleri, imar ve iskan siyaseti, çevre ve belediye hizmetleri, sağlık ve eğitim işleri, geniş vakıf idarelerinin problemleri ve teftişleri bakımından da zengin malzeme ihtiva etmektedir.

³³ İbrahim Şimşek, *123 Numaralı Mühimme Defteri (1127/1715) İnceleme-Çeviriyazın-Dizin*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014, s. 1.

³⁴ Emecen, agm, s. 108.

³⁵ Emecen, agm, s. 108.

³⁶ *5 Numaralı Mühimme Defteri (973/ 1565-1566)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, (Yayına Haz.: Hacı Osman Yıldırım ve diğerleri), Ankara 1994, s. 9.

Sayıları fazla olan ve ordu divanınca tutulan mühimme defterleri askerî tarih, harp tarihi ve lojistik hizmetler tarihi yönünden de birinci elden kaynak olma özelliği taşımaktadır.³⁷

Osmanlı diplomatik belgelerinde belirli bir yazma formülü tatbik edilmiştir. Buna göre bu belgeler 10 kısımda incelenebilir. Bunlar; davet, tuğra, unvan ve elkab, muhatabın adı ve elkabı dua, nakil ve iblağ, emir, te'kid ve tehdid, tarih ve yerdir.³⁸

Davet: Bu rükün sadece ferman değildir. Diğer bütün belgelerin de başında yer almaktadır. Fermanda son derece sade şekildedir. Sadece “hüve” veya “hû” şeklinde Allah'ın adının zikredilmesi şeklinde gösterilmektedir.

Tuğra: Fermanlarda padişah emri olduğunu gösteren tuğra bulunmaktadır.³⁹

Unvan ve Elkab: Bu bölümde, padişah başka bir hükümdara mektup gönderecekse ilk önce kendi elkab ve unvanına yer verir, daha sonra ise hakim olduğu ülkeleri tek tek sayarak kendini tanıtır ve yüceltirdi.

Muhatabın Adı ve Elkabı: Mühimme defterlerinde muhatabın elkabına nadiren yer verilmiştir. Hükümlerin tamamında bir hitap cümlesi bulunmaktadır. Çoğunlukla elkab verilmemiş, görev yapılan yer ve makam belirtilmiştir.

Dua: Elkabdan sonra dua ve hayır cümlesi gelmektedir. Burada muhatabın mevki ve sınıfına dikkat edilmektedir. Buraya kadar olan kısmı giriş kısmıdır. Sonra asıl konuya giriş yapılır.⁴⁰

Nakil ve İbلاغ: Duadan sonraki rükün, fermanın yazılma nedeninin açıklandığı bölümdür ve buna nakil/iblağ denir.

Emir: Hükümün yazılmasına neden olan olay özetlendikten sonra bu konuda verilen emrin anlatıldığı yer olan emir rüknü gelir.

Te'kid ve Tehdid: Bazı fermanlarda emir rüknünü takiben sadece “şöyle bilesiz, alamet-i şerife itimad kılasız” formülü yer almaktadır. Daha başka bir tekid veya tehdid bulunmayan belgelerde bu ibare tekid rüknü olarak kabul edilmiştir. Bazı fermanlarda emrin yerine

³⁷ İbrahim Ethem Çakır, *10 Numaralı Mühimme Defteri'nin (s. 179-356) Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2006, s. 4-5.

³⁸ Kılıç, agm, s. 253-254.

³⁹ Orhan Paşazade, *9 Numaralı Mühimme Defteri (977-978/1569-1570) Özet ve Transkripsiyon*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2006, s. VIII-IX.

⁴⁰ İzgi, agt, s. 23-24.

getirilmemesi halinde nasıl bir ceza alınacağıda işaret edilmektedir. Emir rüknü içinde tehdide yer verilen fermanlara da rastlanmaktadır.

Tarih: Fermanlarda tekid/tehdid rüknünden sonra tarih bulunur. Tarihlerin başında genelde “*tahriren fi*” bazen de “*hurire fi*” ibaresi yer almaktadır. Tarih daima yazıyla, gün, ay, yıl sırasına göre ve Arapça olarak atılmaktadır.

Mahall-i Tahrir: Fermanların son rüknü, mahall-i tahrir denilen fermanın nerede yazıldığını belirten kısımdır. Bu rükün sol alt köşede yer almaktadır.⁴¹

Osmanlı Devleti'nin idârî, iktisâdî, sosyal ve diğer yönlerini araştırmak ve tarihi gerçekleri ortaya koymak için birinci elden kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır.⁴² XVI. yüzyılın ortalarından XX. yüzyılın ilk yıllarına kadar ulaşan bir dönem içerisinde ortalama 350 yıllık bir zaman dilimini kapsayan, hiçbir doğu ve batı devletinde rastlanmayan kültür ve tarih zenginliğini ihtiva eden mühimme defterleri, Osmanlı Arşivi defter serileri içinde çok önemli yer tutmaktadır.⁴³

2. Divani Yazısının Özellikleri

Osmanlı Devleti'nde Divan-ı Hümayun'da alınan kararlar, yazışmalar, fermanlar berat buyruldu, hüküm, nişan, vakfiye gibi resmî yazılar bu hatla yazılmıştır. Divani harf karakterlerinden de anlaşılacağı gibi XI-XII. yüzyıllarda İran'da doğmuş ve XVI. yüzyıla kadar divanlarda kullanılmış olan ta'lik yazısından alınan ilham üzerine Türk hattatları tarafından icat edilmiş olan bir yazı çeşididir. Fatih Sultan Mehmed döneminden kalmış olan örneklerle bakılırsa divaninin bu tarihten önce meydana çıkmış olduğu anlaşılmaktadır.⁴⁴ Divan-ı Hümayun'da tutulan kayıtlarda kullanılan bir yazı olmasından dolayı bu adı almıştır.⁴⁵ Divani yazısının karakteristik özelliklerine baktığımız zaman, harfleri tipik Çiçekli Kufî'deki gibidir. Harfler, birbirinin içine giriyor ve çizgiler köşeli olmayıp,

⁴¹ Paşazade, *agt*, s. IX-X-XI.

⁴² *82 Numaralı Mühimme Defteri (1026-1027/1617-1618)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, (Yayına Haz.: Hacı Osman Yıldırım ve Diğerleri), Ankara 2000, s. 7.

⁴³ *83 Numaralı Mühimme Defteri (1036-1037/ 1626-1628)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, (Yayına Haz.: Hacı Osman Yıldırım ve Diğerleri), Ankara 2001, s. 9.

⁴⁴ Ali Alparslan, “Divanî”, *DİA*, C.IX, İstanbul 1994, s. 445.

⁴⁵ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyatı Yayınları, İstanbul 1994, s. 61.

yumuşak, esnek ve kavisli şekildedir. Ve heceler birbiri üzerine eğri şekilde yatmıyor, her hece kendisinden öncekinin üzerinde başlamaktadır fakat satır sonuna doğru uzanmaktadır.⁴⁶

3. 111 Numaralı Defterin Diplomatik ve Fiziki Özellikleri

İncelenen defterde hükümlerin başında “*Karaman beglerbegisine ve Lefkoşe monlasına ve Bor kadısına hüküm ki*” şeklinde hitap cümlesi bulunmaktadır. Hükümün gönderildiği kişilerin rütbeleri belirtilmiştir. Vezir, kadı, vali vb. kişilerin isimlerinin verilmiş olduğu hükümlerde bulunuyor. “*Mısır valisi Mehmed Paşa’ya hüküm ki*” şeklinde yer almaktadır. Bununla birlikte görevlinin adı verilmeden sadece rütbesinin verilmiş olduğu hükümler de vardır. “*Edirne bostancıbaşısına hüküm ki*” şeklinde yazılmıştır.

Defterin dil özelliği: Defter, genel itibarıyla açık ve anlaşılır bir dille yazılmıştır. Bazı yerlerde net olmayan yazılar vardır. Hükümler içerisinde Farsça ve Arapça kelimelere rastlanmaktadır. Osmanlı Arşivi’nden alınmış olan A. DVN. MHM. d. 111 koduyla kayıtlı olan defter 33x22 ebatlıdır. Defter ciltli ve ebruludur. 111 Numaralı Mühimme Defteri’nin toplam sayfa sayısı 754’tür. Defter içerisinde 88 sûret olmak üzere toplam 592 hüküm yer almaktadır. Çalışılan sayfa ise 338.-507. sayfa aralığıdır.

⁴⁶ M. Tayyib Gökbilgin, *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, Enderun Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 1992, s. 44.

1. BÖLÜM

KONULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Osmanlı hukuk sistemi şekil olarak İslami, uygulamada ise örfi veya laik diyebileceğimiz iki anlayış arasında bağlar kurarak gelişmiştir. Osmanlı Devleti, çağdaşı olan İslam devletleri arasında, İslam hukukunu en fazla dikkate alan devlet olmuştur. Sultanlar çıkarmış oldukları kanun çerçevesindeki emir ve fermanların, şeriata uygun olup olmadığını belirtmeleri için müftülerin bu konudaki onayını istemiştir. Bu özen içerisinde aynı alana ait emir ve fermanlar zaman içerisinde ve çeşitli sebeplerle bir araya gelerek kanunnameler meydana getirmiştir. Cezalandırma yönteminde, bir kişinin hakkında şikayet olduğunda eğer o kişi sabıkalı değilse birkaç kez uyarılırdı. Eğer ki sabıkası varsa cezalandırılırdı. Suçlunun serbest bırakılması halinde ise sabıka kaydına müracaat edilirdi. Usul yönünden ceza hukuku uygulanmasına gelince, kadılık bölgesi içerisinde ortaya çıkan gündelik, sıradan suçların tespit edilmesi kadılara aitti ve ceza ise yerel yöneticiler tarafından verilmekteydi. Merkeze arz edilmesi gereken bir durum olduğu zaman divanda, cezanın ne olması gerektiğine karar verilecek bir buyruldu veya ferman düzenlenmekteydi.⁴⁷ Bu bölümde okunan belgelerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

1. EŞKIYALIK OLAYLARINA DAİR HÜKÜMLER

1.1. Eşkîya-Eşkîyalık Kavramı ve İçeriği

Eşkîya, sözlükte “*bedbaht, talihsiz, günahkar, asi*” gibi anlamlara gelen “*şaki*” kelimesinin çoğuludur. Fakat “*eşkîya*” Türkçe’de farklı bir anlam kazanmış olup “*yol kesen*” manasına gelen katıu’t-tarîk (kuttaü’t-tarik), “*haydut, harami*” anlamına gelen “*muharib*” kelimelerinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle eşkîya ve eşkîyalık, İslam ceza hukukunun klasik sistematığında had suçlar arasında yer alan “*hırabe*” suçunun ve suçlusunun Türkçe’deki karşılığı olarak kullanılmıştır.⁴⁸ Eşkîyalık, Osmanlıların da içinde bulunduğu Akdeniz dünyasında özellikle XIV. yüzyıldan sonra etkisini hissettirmeye başlamıştır. XVI. yüzyılda giderek tırmanmaya başlamış ve XVII. yüzyılda ise büyük bir problem haline gelmiştir. Bu eğilimin artmasında Akdeniz havzasında görülen nüfus artışı, iktisâdî zorluk, ticarî faaliyetlerin yoğunlaşması, halkın ekonomik durumunun kötüleşmesi,

⁴⁷ Neşe Erim, “Osmanlı İmparatorluğunda Kalebendlik Cezası ve Suçların Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme”, *Osmanlı Araştırmaları IV*, İstanbul 1984, s. 79-80.

⁴⁸ Ali Bardakoğlu, “Eşkîya”, *DİA*, C. XI., İstanbul 1995, s. 464.

siyâsî iktidarların zayıflaması gibi hususlar önemli rol oynamıştır. XVI. yüzyılın ilk yarısında Anadolu'da bazı asi gruplar bulunmaktaydı. Fakat bunlar daha çok küçük çeteler halindeydi. Kanuni Sultan Süleyman'ın oğulları Şehzade Bayezid ve Selim'in mücadeleleri ise daha sonraki kargaşalara zemin hazırlamıştır.⁴⁹

Anadolu bu mücadele sırasında bazı sorunlarla uğraşmaktaydı. Bu sorunlardan biri işi gücü olmayan binlerce Anadolu köylüsü paralı asker olarak rakip şehzadelerin bayrağı altında toplanıyor ve kendi tarafları kazandığı zaman askerî sınıfa yükseceklerini umuyorlardı. Huzursuzluğun başlıca kaynaklarından bir diğeri timarlarını yitiren veya timarları değer kaybeden timarlı sipahilerdi.⁵⁰ Timarlı sipahilerin öneminin azalmaya başlaması, köy kökenli gençleri kanunsuzluğa yöneltmiştir. Öte yandan mâlî sistemde devletin hazine gelirlerini arttırmak için timar sisteminden iltizam sistemine doğru kaymaya başlaması, gelirlerin yarıdan çoğunu mültezimlerden nakit alınabilir duruma getirmiştir. Bunların yanı sıra mültezimlerin halktan daha fazla vergi toplamaya başlaması huzursuzluk sebeplerinden birini oluşturmuştur.⁵¹ Sekban ve sarıca askerleri, hem yeterli ücret alamadıkları için bunu bahane ederek reaya üzerinde baskı kurmuşlar hem de savaş sonrasında terhis edildikleri için eşkıyalığa yönlenmişlerdir. XVI. yüzyıl sonlarından XVII. yüzyıl başlarına kadar olan sürede yoğun olarak görülen celali isyanlarında bu grupların büyük etkisi vardır.⁵² Buna ek olarak, genç köylülerden binlercesi de gelecekte dini zümrelerin ayrıcalıklarından yararlanmak umuduyla bu kentlerde bulunan medreselere akın etmişler ve fırsat buldukça hem kentleri hem de kırsal alanları yağmalamaya başlamışlardır. Elde edemediği geliri başka yoldan kazanma eğiliminin baş göstermesi ile birlikte mühimme kayıtlarında sıkça rastlanan bir takım eşkıya gruplarının yapmış olduğu yol kesme, ev basıp adam kaçırma türündeki olaylar, haksızlıklara karşı hak arayışına kalkışanların eşkıyalığı, fazla mal ve makam hırsına kapılan kişilerin ve bir eşkıya bölüğüne katılıp bu tür kazançlar elde eden halktan kişilerin yaptığı eşkıyalık hareketleri reyanın zarar görmesine neden olmuştur.⁵³ XVI. yüzyılın sonlarında, Batı'da ve Doğu'da devam eden savaşlar, ağır sefer masraflarına yol açmıştır. Bozuk olan ekonomik durum giderek kötüleşmiştir. Topraksız ve

⁴⁹ Mücteba İlgürel, "Osmanlı'da Eşkıyalık Hareketler", *DİA*, C. XI, İstanbul 1995, s. 467.

⁵⁰ Gökür Akçadağ, "16. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağı'nda Eşkıyalık Hareketleri: Malatya Sancağı Örneği", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, II/3, 2012, s. 44-45

⁵¹ Ahmet Köç, "Ankara'da Eşkıya Tarafından Gerçekleştirilen Vakıf Gayrimenkullerinin Tahribatı Hakkında Bazı Görüşler (XVII. ve XVIII. Yüzyıllar)", *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, III/3, 2017, s. 63.

⁵² Köç, agm, s. 65.

⁵³ Akçadağ, agm, s. 45.

işsiz olan genç nüfus eşkıya topluluklarına yönelmiştir. XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'ni bir yandan savaş koşulları zorlarken, diğer yandan da eşkıyalık hareketleri ve bu hareketlerin ortaya çıkardığı sonuçlar zorlamıştır. Seferler de görevlendirilen askerlerden görevlerine gitmeyenler ya da seferlere katıldıktan sonra terhis edilenlerin bir kısmı da yağmacılık yaparak ve silahlı çeteler oluşturarak eşkıyalık faaliyetlerinde bulunmuşlardır.⁵⁴

XVIII. yüzyılın ilk yarısında Anadolu'nun birçok yerinde ortaya çıkmış olan eşkıya gruplarını yakalamak pek de kolay olmamıştır. Bu nedenle Anadolu beylerbeyi eşkıya takibiyle görevlendirilmiştir ve gerekli soruşturmalar beylerbeyinin divanında yapılmıştır. Gönderilen müfettişlere gittikleri yerlerde kadı, yeniçeri serdarı, vilayet in ileri gelenleri yardımcı olmak zorundaydı. Eşkıyalık hareketlerinin yoğunlaştığı yıllarda Anadolu orta, sağ ve sol kol olarak üçe ayrılmakta ve teftişe tabi tutulmaktadır. Yakalanan eşkıya liderleri mahkemeye sevk edilmiş suçlu bulunanlar ise idam, kısas, sürgün, kalebend ve cezire-bend gibi çeşitli cezalara çarptırılmıştır. XVIII. yüzyıl ortalarından itibaren Anadolu'da güçlenen ayanlar görevleri icabı buldukları bölgede güvenliği sağlamaya başlamışlardır. Bu sayede Anadolu'da önemli ölçüde sükunet sağlanmış oldu. Osmanlı Devleti'ni 1791'den sonra dağlı eşkıyası da meşgul etmeye başlamıştır. Rumeli ayanları Anadolu ayanlarının aksine, dağlı eşkıyasını himaye etmişlerdir. Bu yüzden halk yaşadıkları yerleri terk etmiş ve göçler artmıştır. Bu olaylar II. Mahmud'un merkezi idareyi güçlendirmesiyle son bulmuştur.⁵⁵ Konumuzun ilk kısmında, eşkıya ve eşkıyalığın ne anlama geldiği, eşkıyaların kimlerden oluştuğu, eşkıyalık hareketlerinin nasıl ve ne şekilde ortaya çıktığıyla ilgili hükümler değerlendirilmeye çalışılmıştır.

1.2. Celali, Levent, Suhte Taifelerinin İşledikleri Suçlar

Celali tabiri, XVI. yüzyıl başlarında isyan etmiş olan Bozoklu Şeyh Celal ile ilgili kavramdır. Celali isyanları başlangıçta, Osmanlı idaresinden memnun olmayan zümrelerin ve Şii eğilimli Türkmen gruplarının Safeviler'in de kışkırtmasıyla devlete başkaldırmaları ile ortaya çıkmış olan bir isyandır ve zamanla büyük bir sorun haline gelmiştir. Osmanlı devlet anlayışı, bu isyanları “huruc ale's-sultan” olarak değerlendirmiştir.⁵⁶ XVI. yüzyılın ortalarından itibaren Anadolu'da sosyal sınıflar arasındaki düzenin sona erdiğini,

⁵⁴ Esra Yakut, “Osmanlı Hukukunda Bir Suç Olarak Eşkıyalık ve Cezalandırılması”, *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi*, S. 33, 2012, s. 23-24.

⁵⁵ İlgürel, agmd, s. 468.

⁵⁶ Mücteba İlgürel, “Celâli İsyânları”, *DİA*, C. VII, İstanbul 1993, s. 252.

medreselilerin topluca ayaklanmayı alışkanlık haline getirdiklerini, “*alçak hallü*” tımar erbabının “*levendat*”ı yanlarına alarak ilk küçük Celali bölüklerini bunların kurduğu bilinmektedir. XVI. yüzyıl ortalarından sonra suhtelerin ve Celali bölüklerinin yapmış olduğu faaliyetler asayiş düzenini bozmuştur. Çünkü bu asi grupların olumsuz faaliyetleri sadece ortaya çıktıkları çevrede değil daha da uzak bölgelerde etkisini göstermiştir.⁵⁷

Yine bu anlamda kullanılan terimlerden biri de leventlerdir. Vezir veya beylerbeyilerin yanlarında bulundurdıkları kuvvetler sekban, sarıca, gönüllü ve levent tabiriyle anılmıştır. Şahıslara ve onların görevlerine bağlı bu güçler, köklü olmadığı için çabuk ve kolay dağılmaya uygun bir yapı özelliği göstermiştir. Beylerbeyi veya vezirin ölümü ya da görevden alınması gibi durumlar, kapısındaki askeri güçlerin sahipsiz kalmasına neden olmaktadır. Sahipsiz ve başıboş kalan leventlere kaynaklarda “*kapısız levent (bacasız levent)*” adı verilmiştir. Boşta kalan leventlerin bir bölümü Anadolu’da büyük huzursuzluk çıkardığı için suç işleyen herkes levent olarak adlandırılmıştır. Leventlerin ortaya çıkmasında; Anadolu’da bozulan ekonomik şartlar tarıma elverişli toprakların yetersizliğinden dolayı genç nüfusun işsiz kalması gibi durumlar ve bunların çareyi bey, paşa kapılarında aramalarına neden olmuştur. Kapısız leventler, genel olarak on-on beş, yirmi-otuz veya otuz-kırk kişilik gruplar halinde dolaşır ve eşkıyalık yaparlardı.⁵⁸

Bu anlamda kullanılan bir başka terim ise suhte taifeleridir. XVI. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı Devleti’ni uğraştıran olaylar arasında suhte isyanları da yer almaktadır. Bu isyanın temelinde; medrese önlerinde oldukça fazla suhtelerin/öğrencilerin birikmesi medreselere karşı ilginin artması etkili olmuştur. Medreselere ilginin fazla olmasındaki neden ise ilmiye mensuplarının iyi yaşam koşullarına sahip olmalarıdır. Medreselerde eğitim gören suhtelerin mezun olduktan sonra iş bulamayışları, devlet tarafından kendilerine iş güvencesinin verilmeyişi ve mezun olan suhtelerin maddi anlamda sıkıntı çekmeleri isyanların başlıca nedenleri olmuştur Burada eklenmesi gereken bir diğer kavram ise sair eşkıyalarıdır. Kin tutan intikam alan ve ayaklanan eşkıyalar için kullanılmış olan bir tabirdir.⁵⁹

Eşkıyaların bir kısmını oluşturan leventler, Cezayir ve sahillerinde kendi hallerinde durmayıp fesatlık ve şekavette bulunmuşlardır. Bunun üzerine İzmir ve Foça Limanları’nın,

⁵⁷ Mustafa Akdağ, “Celâlî Fetretî”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XVI/1-2 1958, s. 57-59.

⁵⁸ Mücteba İlgürel, “Levent”, *DİA*, C. XXVII, İstanbul 2003, s. 150.

⁵⁹ Savaş Yılmaz, “III. Murat Döneminde Eşkıya Suhtelerle Yapılan Müzareke Üzerine Bir Değerlendirme”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 45, 2018, s. 62-63.

Midilli, Sakız ve Rodos Kalelerinin adı geçen eşkıyalardan korunması ve bu eşkıyaların bölgeye girmemeleri için durum mühürlü kağıtlarla bildirilmiştir.⁶⁰ Fesatlık ve şekavette bulunan leventler İzmir'den kovulmuştur ve Foça Limanı'ndan da gemileri çıkarılmıştır. Adı geçen leventlerin İzmir ve Foça'da eğlence yerlerine ruhsat göstermeden girmemelerine karar verilmiş ve buldukları yerde olumsuz faaliyette bulunanlara hapis cezası verileceği bildirilmiştir.⁶¹ Leventler İzmir'de toplanıp fesatlık ve şekavette bulunmaları üzerine bu durum mübaşir tarafından bildirilmiştir. Bunun üzerine İzmir kadısına, kethudalara, yeniçeri serdarına ve iş erlerine emir gönderilerek bu konuda tenbih edilmişlerdir. Adı geçen leventlerin İzmir ve Foça'dan ruhsat göstermeden çıkmış olmaları, onların tekrar gemilere geri gelmelerini engellemiştir. Ayrıca fesatlık ve şekavet yapma niyetiyle dışarı çıkanların hapsedilmesi istenmiştir.⁶²

1.3. Eşkılara Verilen Cezalar

Eşkılara verilen cezaların başında nefy (sürgün) gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde "sürgün" kavramının iki anlamı vardır. Bunlardan birincisi "iskan ve yerleştirme"dir. Devlet, kendi hakimiyeti altında yaşayan topluluklardan bir bölümünü belirli program ve kurallar çerçevesinde değişik nedenlerle buldukları yerlerden alıp uygun gördüğü başka bölgelere yerleştirmiştir.⁶³ İkinci olarak sürgün, tam anlamıyla hukukî bir terimdir ve bir "ceza" çeşididir. Sürgün, Osmanlı hukukunda ve yönetim sisteminde Tanzimat'tan önce de uygun olan bir ceza yöntemi teşkil etmektedir.⁶⁴ Önceki yıllarda sürgün kelimesi yerine, kalebind, ikamete memur-ikamete mecbur, nefy, icla, teb'id mütebaidin, nefy ü irsal sarf ü tahvil ve menfi gibi kelimeler kullanılmıştır.⁶⁵ Osmanlı kaynaklarında sürgün kelimesi yerine genellikle "nefy" tabiri geçmektedir.⁶⁶ Sürgün, bir ülke veya belde halkını ya da daha özele indirirsek bir kişiyi, yaşadığı bölgeden ceza veya güvenlik tedbiri amacıyla, başka bir yere belli bir süre ya da ömür boyu kalmak suretiyle isteği dışında ikamete mecbur etmektir.

⁶⁰ s. 503 hüküm 1735.

⁶¹ s. 503 hüküm 1736.

⁶² s. 502 hüküm 1734.

⁶³ Osman Köksal, "Osmanlı Hukukunda Bir Ceza Olarak Sürgün ve İki Osmanlı Sultanının Sürgünle İlgili Hattı-ı Hümayunları", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 19 2006, s. 283.

⁶⁴ Harun Çoban, "Nefy-ü Kısas Defterlerine Göre Tanzimat Sonrasında Balkanlardan Yapılan Sürgünler (1848-1883)", *Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, S. 3, 2018, s. 141-142.

⁶⁵ Abdullah Acehan, "Osmanlı Devleti'nin Sürgün Politikası ve Sürgün Yerleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, I/5, 2008, s. 13.

⁶⁶ Talip Türcan, "Sürgün", *DİA*, C. XXXVIII, İstanbul 2010, s. 167.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Tanzimat'a kadar olan sürede iskan için yapılan sürgünlerle ceza vermek amacıyla yapılan sürgünler birbirine karıştırılmıştır. Fermanda belirtilmediği sürece bu suçları birbirinden ayırt etmek oldukça zordur. Kuruluş devrinde yeni fethedilen Rumeli topraklarında sürgün uygulaması esnasında, devlet gerekli gördüğü yerler için reayasına ihtiyaca binaen “*sürgün etmeyi*” emretmiştir. Fakat bu sürgünler iskan amaçlı olduğu için idârî, inzibatî ve cezaî olarak verilen sürgün hükümlerinden farklı olmuştur. Bazen sürgün olarak gidilecek yerin şartları ağır olmuştur ve bu durum bölgeye gitmek isteyen insan sayısını azaltmıştır. Böyle durumlarda o tür yerlere, halkın şikayetçi olduğu ehl-i fesat olan kişiler sürülmüştür. Bu tip durumlarda sürgün, toplumda azgın ve kabahatlıların cezalandırılması anlamına gelmektedir. Genellikle bu suç ve kabahatler; gammazlık, yalancılık, hırsıza yataklık yapmak, eşkıyalık, zorla birinin evine girmek, faizcilik, zina, kan davası gütmek, ırza taaddi, vergilerin zamanında ödenmemesi mahalle halkına yardım etmemek, mescidin halısını çalmak, sahte belge düzenlemek gibi durumlarda görülmektedir. Doğrudan cezalandırma amacıyla sürgün cezasına ilk olarak, Yavuz Sultan Selim tarafından hazırlanan kanunnamede rastlanmaktadır. Kanunnamede “*Bir kimse hakkında mahallesinden veya köyünden hırsızdır, kahpedir diyerek onu aralarında istemezlerse, o kişinin suçu eğer diğer insanlar tarafından da biliniyor ise mahallesinden ve köyünden “nefy” edilir, eğer başka bir mahalle ya da köyde de kabul edilmezse şehirden süreler*” şeklinde yer almaktadır.⁶⁷ Bor kasabasından olan Efeli oğlu Seyyid Ahmed ve Mevlüd oğlu Ali'nin yapmış oldukları fesatlık ve şekavetlerden dolayı ve ayrıca adı geçen bu kazada işten çıkarılmış olan kişiler Kıbrıs'a sürgün edilmişlerdir.⁶⁸ Hacı Bektaş Tekkesi'nde şeyh olan Abdülkadir'den önce, Ahmed ve Mahmud adındaki eşkıyalar, işledikleri cinayetten dolayı Şeyh Hüseyin'in kazasına sürgün edilmişlerdir.⁶⁹ Halep kadısına gönderilen bir hükümde, Bağdad ve çevresinde bulunan bazı kişilerin eşkıyalara silah vermelerinden dolayı hapis cezası aldıkları bildirilmiştir.⁷⁰ Drama kazası sakinlerinden olan kapudan Mustafa'nın bazı eserlere ve ehl-i ırza yapmış olduğu taaddilerden dolayı nefy

⁶⁷ Çoban, agm, s. 141-144.

⁶⁸ s. 338 hüküm 1167.

⁶⁹ s. 338 hüküm 1169.

⁷⁰ s. 447 hüküm 1526.

edilmesi için ferman verilmiştir.⁷¹ Kolonya nahiyesinde bulunan bir grup eşkıyalık faaliyetlerinden dolayı sürgün edilmişlerdir.⁷²

Eşkıyalık suçu için İslam hukukunda bir cezalandırma biçimi olarak uygulanan sürgün cezası Osmanlı hukukunda gerekli görüldüğü olaylarda ağırlaştırılarak kalebendlik cezası şeklinde de uygulanmıştır.⁷³ Eşkıyalara verilen cezalardan biri de kalebendliktir. Arapça “*kal’a*” ve Farsça “*bend*” kelimelerinden meydana gelen “*kal’a-bend*” sözlükte “*kaleye bağlanmış, kalede hapsedilmiş kimse*” anlamına gelmektedir. Terim olarak suçluların kale surları içerisinde ikamete tabi tutulup hisardan dışarıya çıkmalarına izin verilmemesi şeklinde uygulanan bir cezayı ifade etmektedir. Ayrıca kapalı mekanlarda tutulan mahkumlara zindan-bend, bir ada üzerinde serbest dolaşmalarına izin verilenlere cezire-bend, kaleye göre daha küçük olan askerî amaçlarla yapılmış palankalarda tutulanlara palaka-bend, özellikle gayrimüslim tebaadan olan suçluların manastırlarda muhafaza edilenlerine manastır-bend, kulelerde tutulanlara da kule-bend adı verilmiştir.⁷⁴

Osmanlı Devleti’nde adam öldürme, yaralama, hırsızlık gibi cürümlerin ceza uygulamaları ehl-i örfе havale edildiğinden dolayı bunların karşılığında farklı cezalandırma şekilleri uygulanmaktaydı. Kalebendlik cezası siyâsî suçlar dışında teşhir, para cezası, küreğе koyma hapis, sürgün gibi tazir cezalarından biriydi. Bu ceza türü XVII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren belirgin şekilde uygulanmaya başlanmıştır ve XVIII. yüzyılda yaygınlaşmıştır. Karatepe köyü sakinlerinden Seyyid Muhammed ve karındaşı Ahmed ve enişterleri Ali isimli kişilerin eşkıyalık faaliyetlerinden dolayı Borlu Kalesi’ne kalebend cezası olarak gönderilmişlerdir.⁷⁵ Ermeni patriği olan Mihtar isimli kişi yapmış olduğu zulüm ve şekavetlerden dolayı Kıbrıs Adası’nın Mağosa Kalesi’ne kalebend olarak gönderilmiştir.⁷⁶ Golos Kalesi’ne gönderilen bir hükümde, bölgede bulunan bazı kişilerin ehl-i ırz ve reayaya zulüm, taaddi ve şekavette bulunmalarından dolayı kalebend cezası almalarına karar verilmiştir.⁷⁷ Anadolu beyleybegisi Eyyüb’e gönderilen hükümde, bazı

⁷¹ s. 339 hüküm 1173.

⁷² s. 359 hüküm 1222.

⁷³ Yakut, agm, s. 30.

⁷⁴ Ömer İşbilir, “Kalebend”, *DİA*, C. EK-II, İstanbul 2016, s. 5.

⁷⁵ s.340 hüküm 1174.

⁷⁶ s. 340 hüküm 1176.

⁷⁷ s. 344 hüküm 1187.

cemaatlerden olan kişiler sipahilik iddiasında bulunarak ev basıp eşkıyalık yapmışlardır. Bu nedenle adı geçen kişilere hapis cezası verilmiştir.⁷⁸

Eşkıyalık yapanların bir ada üzerinde serbest dolaşmalarına izin verilmesine cezire-bend denilmektedir. Fatma, Emine, Rabia ve Ayşe isimli kişiler kendi hallerinde olmayıp Nemçe'ye tayin olan Haseki Mehmed'in üzerine tufengle ateş etmişlerdir. Bu saldırılarından dolayı Limni Adası'na cezire-bend olarak gönderilmişler ve ıtlak edilmeleri için ferman çıkmadığı sürece cezalarının devam edeceği bildirilmiştir.⁷⁹ Edirne'de Seyyid İsmail isimli şaki yaptığı eşkıyalık faaliyetlerinden dolayı nefy cezasına çarptırılmıştır.⁸⁰ Şeyh oğlu Ahmed ve Gümüş oğlu Ömer başta olmak üzere, bir grup şakîlerin reayayı tahrik etmelerinden dolayı Limni Kalesi'ne kalebend olarak gönderilmeleri için ferman verilmiştir. Bu grubun reayayı kışkırtmamaları şartıyla ıtlak edileceği bildirilmiştir.⁸¹ Kastamonu halkından Mustafa ve İbrahim, Çığa kasabasından Ömer ve Kastamonu kazasından olan bazı kişiler kendi hallerinde değillerdi. Zalimlerin yanlışlarına göz yummuşlar ve bu nedenle naib Ömer Kastamonu'dan nefy edilmiştir. Bu süreç içerisinde Ömer tekrar gelen kadılara naib olmuş ve Müslümanların mallarını almıştır. Bunun üzerine Ömer'in Sinop Kalesi'ne kalebend cezası olarak gönderilmesi emredilmiştir.⁸² Eşkıya zümresinden olup ehl-i 'ırz ve reaya fukarasına zulüm ve taaddi eylediğinden İbrahim'in kalebend cezası almasına karar verilmiştir.⁸³ Keçiborlu kazası sakinlerinden adı geçen kişilerin el-Hac Mehmed, Ahmed ve diğerleri, Es-seyyid Mehmed, Yusuf Kadir ve diğerleri birbirlerine karşı taaddi ve fesatlıkta bulunmalarından dolayı Kütahya Kalesi'ne kalebend cezası olarak gönderilmişlerdir.⁸⁴ Türkmanı cemaatine bağlı olan Keremici cemaatindeki bazı kişiler, üzerine düşen görevleri yerine getirmediği için ceza almışlardır.⁸⁵ Rodos sancağında bazı kişiler kendi halinde olmayıp, fesatlık ve şekavette bulduklarından kalebend cezası verilmiştir.⁸⁶

⁷⁸ s. 345 hüküm 1193.

⁷⁹ s. 343 hüküm 1186.

⁸⁰ s. 465 hüküm 1589.

⁸¹ s. 344 hüküm 1189,

⁸² s. 340 hüküm 1175.

⁸³ s. 344 hüküm 1187.

⁸⁴ s. 345 hüküm 1191.

⁸⁵ s. 345 hüküm 1193.

⁸⁶ s. 461 hüküm 1570.

Grup halinde dolaşan eşkıyalara, hançerlerle evleri basarak insanları darp etmelerinden dolayı sürgün cezası verilmiştir.⁸⁷

1.4. Ehl-i Örfün Eşkıyalığı ve Onlara Verilen Cezalar

Osmanlı taşra teşkilatı, çeşitli aşamalardan geçtikten sonra XVI. yüzyılda Rumeli, Anadolu, Arabistan ve Kuzey Afrika'da en gelişmiş şekline ulaşmıştır. İdarî alanda en geniş idarî birim olarak belirlenmiş olan eyaletten sonra sancaklar, kazalar, nahiyeler ve köyler gelmektedir. Bu dönemde ulaşılmış olan yüksek seviye bazı sorunları beraberinde getirmiştir. Osmanlı Devleti'nde toplum sahip olduğu çeşitli haklar ve üstlendiği görevler bakımından askerî ve reaya olmak üzere iki sınıfa ayrılmaktadır. Askeri sınıf, yönetici kadrosunu oluşturmakta reaya sınıfı ise ziraatçı, esnaf ve tüccardan oluşmaktaydı. Bu ikisi arasındaki denge özellikle Osmanlı taşra teşkilatının temel meselesi olmuştur. Taşrada yöneticiler ehl-i örf ve ehl-i şer, diğer bir ifade ile ümera ve ulema olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Ehl-i örf zümresinden yöneticiler olarak beylerbeyi, sancakbeyi, subaşı, kapı kethudası, mütesellim, muhassıl mutasarrıf, ayan, voyvoda, dizdar kethudayeri, derbentçi, yasakçı, kocabaşı ve çorbacı bulunmaktadır. Ehl-i şer zümresinde ise kadı, müftü, nakibüleşraf kaymakamı, mütevellî, cabî müderris, imam, hatip ve vaiz vardır.⁸⁸ Ehl-i örf ve reaya münasebetleri Osmanlı idari sisteminde hassas bir denge üzerine kurulmuş ve devlet bu dengenin korunması için büyük bir çaba göstermiştir. Merkezi idarenin güçlü olduğu kurumların iyi yönetildiği dönemlerde bu denge sağlanmıştır, daha sonra ise bir daha düzeltilmeyecek şekilde bozulmuştur. Ehl-i örf daima reaya üzerindeki nüfusunu genişletmek ve onlardan daha fazla vergi toplamayı amaçlamıştır. Ancak devlet ise bunu dizginlemek için çeşitli tedbirlere başvurmuştur. Özellikle ehl-i şer zümresinden olan ve hukuku temsil eden kadılarına geniş yetkiler verilmiştir. XVI. yüzyılın sonlarından itibaren celali hareketlerinin sosyal düzeni bozması ve ehl-i örfün çeşitli isimler altında yeni vergiler toplamak istemesi karşısında halk kitleleri halinde şikayetlerini Divan-ı Hümayun'a bildirmiştir. Bunun üzerine devlet o bölgenin kadılarına sık sık fermanlar göndererek ehl-i

⁸⁷ s. 344 hüküm 1188. Bu örnekler dışında eşkıya gruplarının yapmış olduğu faaliyetler ve aldıkları cezalar ile ilgili çok sayıda hüküm bulunmasına rağmen, birbirine benzer konular için diğerlerinin hüküm numaraları burada verilecektir: 1205, 1211, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1221, 1239, 1287, 1293, 1295, 1305, 1312, 1330, 1331, 1344, 1345, 1349, 1353, 1357, 1358, 1364, 1367, 1377, 1381, 1383, 1384, 1385, 1386, 1393, 1400, 1402, 1407, 1409, 1410, 1419, 1424, 1436, 1456, 1612.

⁸⁸ Kenan İnan, "Trabzon'da Yönetici Yönetilen İlişkileri (1643-1656)", "Osmanlı Araştırmaları XXIII", İstanbul 2003, s. 23.

şer'in ehl-i örf'e tabi olmadan ve tesiri altında kalmadan yapılan haksızlıklara engel olmasını ve reayayı onların zulmünden korumasını istemiştir.⁸⁹ Bu fermanların uygulanmasında kadıların kararlı olması büyük önem taşımaktadır. Fermanlarda özellikle ehl-i örfün halktan toplamaya çalıştığı yeni vergilere engel olunması ve halktan bazı kişileri ehl-i örf'e gammazlayanların veya ehl-i örf ile birleşerek onlara zulmedenlerin cezalandırılması istenmiştir. Bu tür hükümlerin XVII. yüzyıldan itibaren daha sık görüldüğü dikkat çekmektedir. Örneğin Manisa kadısına yollanan 1657 yılına ait bir fermana, beylerbeyi sancakbeyi, mütesellim ve diğer ehl-i örf taifesinin reayanın aile halkıyla birlikte barınmış olduğu evleri ele geçirip karşılıksız yem, yemek, arpa, saman, bal, yağ, koyun tavuk, odun, otluk, zahire istemişlerdir. Ve bu istenilenler verilmediği zaman zorla aldıkları konusunda şehir halkından Divan-ı Hümayun'a arzuhaller geldiği belirtilerek bu kanunsuzlukların önlenmesi için hukukî müdahalelerin yapılması emredilmiştir.⁹⁰ Ehl-i örfün görevini kötüye kullanıp eşkıyalık yapmalarından dolayı belirli cezalar verilmiştir. Kapudan Mustafa'nın bazı eserlere zulüm ve taaddide bulunmasından dolayı nefy cezası almıştır.⁹¹ Daha önceleri yeniçeri efendisi olan, hüküm içinde adı geçen kişinin eşkıyalık yapmasından dolayı sürgün cezası aldığı bildirilmiştir.⁹² Daha önce kul kethudası olan Selim'in Rodos cezaresinde ikamet etmesi söylenmiştir. Fakat ikamet etmesi gereken yerde durmadığı için zorunlu olarak ikametine devam edileceği bildirilmiştir.⁹³ Bir başka olay, naib Ömer fukaraya karşı zulüm ve baskıda bulunduğu için Sinop Kalesi'ne kalebend cezası olarak gönderilmiştir.⁹⁴ Kandiye muhafızıyken vefat eden Ali Paşa'dan sonra gelen Yusuf Paşa görevini yerine getirmemesinden dolayı nefy cezasına çarptırılmıştır.⁹⁵ Diyarbekirli Şeyh Yusuf ve Mehmed isimli şakiler kendi halinde durmayıp eşkıyalık faaliyetlerinde buldukları için Limni Adası'na kalebend cezası olarak gönderilmişlerdir.⁹⁶ Kırşehir-i paşası ve kadısına gönderilen bir hükümde, bazı kişilerin ev basmalarından dolayı ceza aldıkları bildirilmiştir.⁹⁷ Edirne'de

⁸⁹ Mehmet İpşirli, "Ehl-i Örf", *DİA*, C. X, İstanbul 1994, s. 519-520.

⁹⁰ İpşirli, *agmd*, s. 519-520.

⁹¹ s. 339 hüküm 1173.

⁹² s. 450 hüküm 1541.

⁹³ s. 461 hüküm 1573.

⁹⁴ s. 340 hüküm 1175.

⁹⁵ s. 450 hüküm 1540.

⁹⁶ s. 505 hüküm 1747.

⁹⁷ s. 344 hüküm 1118.

binbaşı demekle tanınmış olan maruf Hasan adlı kişinin kendi halinde olmayıp zimmetlere karşı taaddîde bulunduğu için Mısır'a gönderilmiştir.⁹⁸

1.5. Eşkîyalık Hareketlerine Karşı Alınan Önlemler

Osmanlı Devleti, kökleri XVI. yüzyıla kadar inen siyasî, idarî, sosyal ve iktisadî olmak üzere birçok alandaki bozulmalar sonucunda XVII. yüzyılda bir buhran ve sarsıntı dönemine girmiştir. Avrupa ve İran ile olan sürekli savaşlar devleti yıpratmış ve devletin kötü olan ekonomik durumu daha da kötüleşmiştir. XVI. yüzyılın sonlarında ortaya çıkan celali isyanları, levent hareketleri ve savaşlar özellikle genç erkek nüfusun buldukları bölgelerden ayrılmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda ise nüfus boşlukları ve nüfus durağanlığı ortaya çıkmıştır. Topraklarıyla bağlarını koparak işsiz köylüler, ya taşradaki medreselere ya bölgesel askerî birliklere ya da devletin doğu ve batı sınırlarına yaptığı seferlere katılmışlardır. Böylelikle şehirlerde nüfus çoğalmış ve işsizlik daha da artmıştır. Artan nüfus, yüksek enflasyon, akçenin aşırı değer kaybetmesi, çeşitli idarî bozukluklar ve yolsuzluklar celali isyanlarını en üst dereceye kadar çıkarmıştır.⁹⁹ Osmanlı Devleti meydana gelen ve giderek artan eşkıyalık hareketleri için bir dizi tedbirler almak zorunda kalmıştır. Eşkîyalığın bastırılması konusunda devlet, son derece pragmatik davranmıştır. Öncelikle mahalli güçlerce isyanlar bastırılmaya çalışılmış, eğer bu olumlu sonuç vermezse merkezden bir vezir, serdar gibi görevliler tayin edilerek eşkıya bertaraf edilmeye çalışılmıştır.¹⁰⁰ Bazen de celali reisleri devletle anlaşmak için müracaat etmişlerdir. Eşkîyalar içerisinde Katırcıoğlu Mehmet¹⁰¹ gibi devlete itaat ettikten sonra, sonuna kadar sadakat gösterenler de vardır. Kendisi eşkıyalıktan vazgeçmek istemiştir ve veziriazam Murad Paşa'nın aracılığıyla İstanbul'a gitmiş ve IV. Mehmed'in huzuruna çıkarak affedilmeyi istemiştir.¹⁰² Devletin içerisinde yapmış oldukları eşkıyalık faaliyetlerinden dolayı sürgün edilmiş ve kalebend cezası almış olan kişilerin, belirli şartlarda serbest kalmalarına izin verilmiştir. Babür halifesinin oğulları ve zevcesi yapmış oldukları eşkıyalıklardan dolayı kalebend cezasından bölgelerinde bulunan çiftlikte kalmak şartıyla affedilmişlerdir.¹⁰³ Yapılan eşkıyalık

⁹⁸ s. 352 hüküm 1203.

⁹⁹ Gürsoy Şahin, "XVII. Yüzyılın Sonlarında Afyonkarahisar'da Eşkîyalık Hareketleri", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, V/1, 2003, s. 76-77.

¹⁰⁰ Mehmet Ali Ünal, "Devlet İçi İktidar Mücadelesinin Bir unsuru Olarak Eşkîyalık ve Ayrılıkçı Hareketler", *Osmanlı'dan Günümüze Eşkîyalık ve Terör*, (Editör: Osman Köse), Kültür Yayınları, Samsun 2017, s. 5.

¹⁰¹ Katırcıoğlu Mehmet Paşa: Celâlî Reisi. Mücteba İlgürel, "Katırcıoğlu Mehmet Paşa", *DİA*, XXV, İstanbul 2002, s. 35.

¹⁰² Ünal, agm, s. 5-6.

¹⁰³ s. 342 hüküm 1182.

faaliyetlerinin bir daha tekrarlanmaması şartıyla cezalar affedilmiştir.¹⁰⁴ Ve aynı şekilde devlet içerisinde eşkıyalık yapanların kendi halinde durması şartıyla cezaların affedildiği de görülmektedir.¹⁰⁵ Bazı kişiler hem kendileri eşkıyalık yaptıkları görülmektedir hem de çevresindekilerini kışkırtıp ayaklanmalarına neden oldukları için cezalandırılmışlardır.¹⁰⁶ Bazı hükümlerde cezaların affedilmesi hükmün başında belirtilmiştir. Eşkıyalık yapan kişiler Kıbrıs Kalesi'ne kalebend cezası olarak gönderilmişlerdir ve bu süreçten sonra aynı olayları tekrar etmemeleri şartıyla ıtlak edilmelerine karar verilmiştir.¹⁰⁷ Ermenek kazasında Talmus köyünde eşkıyalık yapan Seyyid Yusuf'a verilen kalebendlik cezasının affedilip kişinin salıverilmesi için ferman verilmiştir.¹⁰⁸ Bozcaada kalesi dizdarına gönderilen bir hükümde Derviş Ahmed'in yaptığı eşkıyalıklardan dolayı kalebend cezası almıştır. Bundan sonraki sürede kendi halinde olduğu için ıtlak edilmesine karar verilmiştir.¹⁰⁹ Drama kazasında bulunan bazı kişilerin, eşkıyalık yapmalarından dolayı kalebendlik cezası verilmiş ve belli süre sonra ıtlak edilmeleri için ferman gönderilmiştir.¹¹⁰ Eşkıyalık faaliyetlerine karşı alınan önlemlerin başında, o bölgenin tam anlamıyla eşkıyalardan temizlenmesi gelmektedir. Naylos sancağında yaşanan eşkıyalık olaylarından dolayı bölgenin tamamen eşkıyalardan temizlenmesi için hareket edilmiştir.¹¹¹ Kudüs ve Gazze'de ortaya çıkan eşkıyalık hareketlerinden dolayı bölge tamamen eşkıyadan arındırılmaya çalışılmıştır.¹¹² Anadolu yakasını eşkıyalardan korumak için Karaman ve Sivas eyaletleri Bağdad tarafına memur tayin etmiştir. Diyarbekir valisi olan Mehmed Paşa da bölgeyi eşkıyalardan temizlemek için çalışmıştır.¹¹³ Anadolu valisi vezir Abdi Paşa'ya gönderilen bir hükümde, Anadolu'nun eşkıyalardan temizlenmesi için bazı kişilerin memur olarak sıkıntılı olan bölgeye gönderilmesi emredilmiştir.¹¹⁴

Osmanlı Devleti'nde meydana gelen eşkıyalık hareketlerini engellemek için devlet belirli tedbirler almıştır. Buna ek olarak devlet eşkıya ile pazarlık yapmaya çalışmış ve ona

¹⁰⁴ s. 344 hüküm 1190.

¹⁰⁵ s. 352 hüküm 1202.

¹⁰⁶ s. 344 hüküm 1189.

¹⁰⁷ s. 365 hüküm 1240.

¹⁰⁸ s. 451 hüküm 1543.

¹⁰⁹ s. 507 hüküm 1759.

¹¹⁰ s. 505 hüküm 1745.

¹¹¹ s. 496 hüküm 1728.

¹¹² s. 496 hüküm 1700.

¹¹³ s. 445 hüküm 1521.

¹¹⁴ s. 491 hüküm 1683.

mansıb¹¹⁵ vererek eşkıyalık yapanları affetmiş ve devlet kadrosuna almıştır. Pazarlık sonucu devlete itaat eden celali isyancısına genellikle Rumeli serhatlerine yakın bir yerde sancakbeyliği veya beylerbeylik verilmekteydi.¹¹⁶ Devlet bu yöntemlerle eşkıyalıkların olduğu yerlerde görevlendirme yaparak olayları tamamen yok etmeye ya da en aza indirmeye çalışmıştır. Bazı bölgelerin eşkıyalardan temizlenmesi için kethudalar, valiler mübaşirler ve bostancı hasekileri görevlendirilmiştir. Mübaşir, mahkemelerde kapıcılık yapıp, şahit ve maznunların ismini çağırarak mahkemeye yardım eden kişidir.¹¹⁷ Kethuda “*Pehlevice*”den geldiği ve aslının “*katakxvatai*” olduğu belirtilir. Farsça’da kethuda şeklini almış, Türkçe’de hem bu şekilde hem de bundan gelen “*kahya*” biçiminde kullanılmıştır. Kethudanın Farsça’da “*sahip ve malik, efendi*” manasına gelen “*huda*” kelimelerinden oluştuğu ileri sürülmüştür. Kahya ve kethuda, eş anlamlı olarak kullanılmakla birlikte devlet hizmetlerini ifade eden kethudanın daha eski olduğu, sivil kuruluşlardaki hizmetlilerin unvanı olan kahyanın ise sonradan Osmanlılar zamanında ortaya çıktığı veya en azından resmî devlet hizmeti olarak çok kullanılmadığı anlaşılmaktadır.¹¹⁸ Vali ise sözlükte “*bir şeye çok yakın olan; yetkili kişi yönetici*” anlamlarına gelmektedir. Hükümdarlar tarafından başşehrin dışındaki şehirleri/beldeleri yönetmek üzere tayin edilen memûrlara verilen isimdir.¹¹⁹ Bağdat ve Basra çevresinde yaşanan eşkıyalık hareketlerinden dolayı Basra valisi bulunduğu bölgede düzeni sağlamaya çalışmıştır.¹²⁰ Valiler dışında bostancı hasekileri de eşkıyalık olaylarının yaşandığı bölgelerde düzeni sağlamak için görevlendirilmiştir. Haseki, vaktiyle sarayda görevli bazı subaylara verilen isimdir.¹²¹ Çekmece-i Kebir, Silivra ve Cısr-i Ergene’de düzeni sağlamak için bostancı hasekileri gönderilmiştir.¹²² Bozok sancağına bağlı Sorkun kazasında olan eşkıyalık hareketlerinden dolayı bu bölge içerisinde adı geçen aşiretin ihtiyarları ve kethudalarına emir gönderilip bölgeye mübaşir tayin edilmiştir.¹²³

¹¹⁵ Mansıb: Osmanlı devlet teşkilatında vakıf görevleri dışındaki memuriyet. Mehmet İpşirli, “Mansıb”, *DİA*, C. XXVIII, İstanbul 2003, s. 4.

¹¹⁶ Ünal, agm, s. 5.

¹¹⁷ Abdullah Yeğın, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat*, Sebat Yayınları, İstanbul 2006, s. 683.

¹¹⁸ Mehmet Canatar, “Kethüda”, *DİA*, C. XXV, İstanbul 2002, s. 332.

¹¹⁹ Ünal Kılıç, “Vali”, *DİA*, C. XLII, İstanbul 2012, s. 492.

¹²⁰ s. 350 hüküm 1198.

¹²¹ Yeğın, *age*, s. 329.

¹²² s. 354 hüküm 1170.

¹²³ s. 376 hüküm 1286.

Arapgir sancağı çevresinde bulunan belirli bir grubun eşkıyalıklarından dolayı bölgeye Koyunoğlu İbrahim mübaşir olarak tayin edilmiştir.¹²⁴

2. VAKIFLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Sözlükte “*durmak, durdurmak, alıkoymak*” anlamlarına gelen vakıf kelimesi terim olarak “*bir malın maliki tarafından dînî, ictimâî ve hayrî bir gayeye ebediyen tahsisi*” anlamına gelmektedir.¹²⁵ Vakıf müessesesi, yüzyıllarca İslam devletleri içerisinde büyük önem kazanmış ictimâî ve iktisâdî hayat üzerinde derin etkiler oluşturmuş dînî-hukukî bir müessesedir. Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan itibaren başlayan ve devletin siyâsî ve mâlî gücünün artmasıyla doğru orantılı olarak gelişen vakıfları, iki kısımda incelemek mümkündür. Birincisi “*aynıyla intifa olunan*” yani bizzat kendisinden faydalanılan vakıflardır ki buna “*müessesat-ı hayriyye*” adı verilmiştir. Bu grup içerisinde cami, mescid medrese, mektep, hastane, kütüphane ve mezarlıklar yer almaktadır. İkincisi ise “*aynıyla intifa olunmayan*” fakat birincilerin sürekli ve düzenli bir şekilde işlemesine yardımcı olan bina, arazi, nakit para ve gelir kaynaklarının oluşturduğu vakıflardır ki bunlara Osmanlılarda “*asl-ı vakf*” ismi verilmiştir.¹²⁶ Bütün vakıf tanımlamalarındaki ortak özellik, bir malın kamu hizmetine tahsis edilmesidir ve bu özellik, o kuruma sosyal içerik kazandırmaktadır. Çünkü kurum, kamuya yönelik faaliyet gösterdiğinden dolayı kamudaki eksikleri gidermeyi ve kamu ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamıştır.¹²⁷ Temel ilke olarak vakıf hukukuna uymayan gelişme ve düzenlemeler, her ne amaçla yapılırsa yapılsın bir bozulmayı ifade etmektedir. Devletlerin veya kurumların gerileme veya yıkılmaları ne tek bir nedene ne de bir kurumdaki değişimlere bağlıdır. Devlet veya kurumların yapısı insan organizmasına benzetilmiştir. Vakıf hukukundaki ve uygulamalarındaki bozulmanın sebeplerini devletin karmaşık yapısı içinde aramak gerekmektedir. Bu anlamda Osmanlı vakıflarında görülen bozulmanın bazı sebeplerini şöyle sıralanabilir.¹²⁸

¹²⁴ s. 378 hüküm 1294. Bu örnekler dışında eşkıya gruplarının yapmış olduğu faaliyetlere karşı alınan önlemler ile ilgili çok sayıda hüküm olması rağmen, birbirine benzer olaylar olduğu için diğerlerinin hüküm numarası burada verilecektir: 1204, 1241, 1288, 1315, 1316, 1321, 1323, 1328, 1341, 1342, 1366, 1387, 1392, 1449, 1459, 1462, 1469, 1470, 1543, 1551, 1588, 1600, 1607, 1620, 1636, 1656.

¹²⁵ Hacı Mehmet Günay, “Vakıf”, *DİA*, C. XLII, İstanbul 2012, s. 475.

¹²⁶ Yusuf Halaçoğlu, “Osmanlılarda Vakıf Müessesesi”, *Vakıf Haftası Dergisi*, S. 1, 1984, s. 98.

¹²⁷ Adnan Ertem, “Osmanlıdan Günümüze Vakıflar”, *Vakıflar Dergisi*, S. 36, 2011, s. 26.

¹²⁸ Mustafa Alkan, “Osmanlı Vakıf Sisteminde Bozulma Üzerine Bazı Düşünceler”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, S. 166, 2007, s. 70.

Timar/miri arazilerinin vakıf haline getirilmesi: Timar sistemi, hem devletin gelirlerinin toplanmasına hem de maliyeye bir yük getirmeden ülkenin düzeninin sağlanmasına büyük fayda göstermiştir. Devlet idârî biçimini bu sistem üzerine kurmuştur. Timar sistemini bozacak her türlü yeni gelişme ve uygulama, sistemle birlikte ülkenin tüm kurumlarına da yansımıştır. Timar sisteminin vakıflaştırılması, sadece bu kurumun bozulmasına değil, aynı zamanda vakıf müessesesinin hem hukukî olarak hem de uygulama alanında bozulmasına ortam hazırlamıştır. Kuruluş ve yükseliş dönemlerinde sadece fethedilen toprakların bir kısmı gazilere, diğer kısmı devletin ihtiyaç duyduğu sipahileri besleyen ve örnek zirâî işletmecilik yapan timar erbabına verilirken, XVII. yüzyılda saray mensupları ile büyük ricale vakıf tesis etmeleri için verilmesi Osmanlı ekonomisini oldukça olumsuz etkilemiştir. Koçi Bey, Sultan IV. Murad'a (1623-1640) sunduğu meşhur lahiyasında, yalnız XVII. yüzyıl başında vakıf müessesesinin devlet bütçesini bozacak derecede suistimal edildiğini göstermekle birlikte timarlar aleyhine iki yüzyıldan beri yapılan temliklerin, vakıfların büyük nispette aile vakıflarına dönüştüğünü anlatmaktadır.¹²⁹

Evlalık (Zürri) vakıfların yaygınlaşması: Evlatlık (Zürri) vakıf, vakfedilen malın tamamı veya tamamına yakını vakfın evlat ve ahfadına¹³⁰ tahsil edilmesidir. Bu tür vakıflarda hayır şartı ya sembolik ya da hısımlığın yok olması halinde gerçekleşmektedir. Türkler çoğu zaman evlatlık vakıfları ve aile gelirlerini kız ve erkek çocuklar arasında eşit şekilde paylaşmak niyetiyle kullanmışlardır. Sonuç itibarıyla evlatlık vakıflar, devlete ait bir gelirin bir dönem “devletlü” olmanın gücü veya imtiyazını kullanarak, vakıf hukuku yoluyla “devletlünün ailesinin geçirilmesi, yani vergi dışı bırakılması yine vakıf hukuku yoluyla miras hukukuna müdahale edilmesi hatta müsaderelere karşı ailelerin sefaletе düşürülmesini engelleyen bir çeşit sigorta görevi üstlenmiş olsa da bir bozulmayı ifade etmektedir.¹³¹

Gayrimenkul şartının kaldırılması ve para vakıflarının artışı: İslam hukukunun ilk oluşum sürecinde nakledilen mallar müstakil olarak vakfedilmemiştir. Nakledilen malların ancak bir gayrimenkule tabi olarak veya hakkında dinî bir hüküm ya da teamülün bulunması halinde vakfedilebileceğine dair farklı görüşler bulunmaktadır. Osmanlı Devleti'nde para vakıflarının bilinen ilk örneklerine II. Murat ve Fatih döneminde rastlanmaktadır. XVI. yüzyılın ortalarına gelindiğinde vakıf sistemindeki genişlemeye bağlı olarak para

¹²⁹ Alkan, agm, s. 71.

¹³⁰ Yeğin, age, s. 34.

¹³¹ Alkan, agm, s. 71-74

vakıflarında da önemli gelişmeler meydana gelmiştir. Bu gelişmelerle birlikte para vakıflarının meşruiyeti de gündeme gelmiş ve Osmanlı uleması arasında tartışmalara neden olmuştur. Bu tartışmaların neticesinde paranın vakfedileceği sonucuna ulaşılarak para vakıfları serbest bırakılmıştır. Para vakıflarındaki yozlaşmanın öncelikli olarak vakıf hukukunda meydana geldiği anlaşılmaktadır. Nakledilenin müstakil olarak vakfedilmesi XVI. yüzyılın ilk yarısına kadar kabul edilmezken bundan sonraki süreçte kabul edilir hale gelmesi ilk yozlaşma olarak görülmektedir. İkinci yozlaşma ise para vakıflarının işletme biçiminde yaşanmıştır. Bundan sonraki zamanda vakıf paralar, Cumhuriyet döneminde bankacılık sistemiyle işletilmiş, 1954 yılında da Türkiye Vakıflar Bankasına sermaye olmuştur.¹³²

Mukataa, icareteyn ve gedik müesseselerinin suiistimali: Vakıf hukukunda “uzun süreli kira”nın Osmanlı uygulamasındaki adı “mukataa”dır. Arsası vakıf olan ve üzerindeki binalar ve ağaçlar kiracıya ait mülk olan bir arsada, tasarruf eden tarafından her yıl vakfa verilmek üzere arsa için belirlenmiş olan yıllık kira bedeline “mukataa” veya “icare-i zemin” denilmiştir. İcareteyn¹³³ ise icare-i muaccele ve icare-i müeccelede oluşmaktadır. İcareteynli vakıflarda kiraya verilecek vakıf için önemli bir miktar para genellikle vakfın tamirine ve onarımına harcanmaktadır. Bunun dışında yıllık cüzi bir kira da (müeccele) alınmaktaydı. Bu tür vakıflar uzun süreli kiralandığı için zamanla vakıf müessesesine büyük zarar vermiştir. Vakıfların kira biçimleri olan icareteyn, mukataa ve gedik vakıf müessesesinin bozulmasına neden olmalarının yanı sıra vakıf mallarının zamanla yağmalanmasına da yol açmıştır.¹³⁴

Vakıf kurumlarının inşa, bakım ve tasfiyesi: Osmanlı Devleti’nde başta İstanbul, Bursa ve Edirne olmak üzere pek çok şehirde gereğinden fazla cami ve mescid yapılmış, bu cami ve mescidlerin giderlerini karşılamak içinde bazı miri gelir kaynakları vakfa dönüştürülmüştür. Padişah ve hanedan mensuplarının kurduğu hayrat kurumlarının etrafına bir de diğer

¹³² Alkan, agm, s. 76-77.

¹³³ İcareteyn: Sözlükte “çifte kiralama veya iki kira bedeli” anlamına gelen icâreteyn vakıf hukukunda, vakıf olan bir akarın gerçek kıymetine yakın veya eşit peşin kira bedeli (icâre-i muaccele) ve buna ilâve olarak her ay yahut yılsonunda ödenecek veresiye kira bedeli (icâre-i müeccele) karşılığında kiraya verilmesi muamelesine denir. Örneğin otuz yıllık bir kira akdi yapılacaksa ilk yirmi dokuz yıl karşılığında her yıl için meselâ beş dirhem kira bedeli tesbit edilir ve son yıl için tesbit edilen beş yüz dinarlık kira bedeli muaccel olarak tahsis edilir. Muaccel olarak tahsis edilen beş yüz dinara Osmanlı uygulamasında “icâre-i muaccele” ve beş dirheme de “icâre-i müeccele” denilmiştir. Ahmet Akgündüz, “İcareteyn”, *DİA*, C. XXI, İstanbul 2000, s. 389.

¹³⁴ Alkan, agm, s. 77.

zümrelerden mal-mülk sahiplerinin yaptırdığı cami ve mescidler, hem şehrin dokusunu etkilemiştir hem de pek çok önemli gelir kaynağının gerekmediği halde bu tür vakıf kurumlarına gitmesine neden olmuştur. Ayrıca plansızlık veya devletlü olmanın gücü şehirlerde yapılaşmanın mekanını da etkilemiştir. Ülke genelinde gereğinden fazla, fakat tamamen dînî duygularla yapılan kimi hayrat kurumlarına tahsis edilen vakıfların devlet hazinesine zarar verdiği XVI. yüzyıldan beri düşünülmektedir. Evkaf Nezareti'nin kuruluşundan itibaren başta selatin vakıfları ile miri kaynaklı vakıflar olmak üzere vakıfların idaresi zapt edilmeye başlanmış, bütün vakıfların denetimi ise bu nezarete verilmiştir.¹³⁵

2.1. Camilerin Tamiri

Arapça “*cem*” kökünden türeyen “*toplayan, bir araya getiren*” anlamındaki cami kelimesi, ilk başlarda sadece cuma namazı kılınan büyük mescidler için kullanılan *el-mescidü'l-cami* tanımının kısaltılışıdır.¹³⁶ Kudüs-i Şerif'te bulunan bazı camiler çevreden gelen kurşunlardan dolayı zedelenmiştir. Mescid-i Aksa ve Mugayire camilerinin tamir edilmesine karar verilmiştir.¹³⁷ Rakka çevresinde bulunan evler ve binaların tamir edilmesi gerektiği gündeme gelmiştir ve sadece taştan evler, binalar ve üstü kubbe olmayıp ağaç olan mescidlerin tamir edilmesi gerektiği bildirilmiştir.¹³⁸ Bazı camileri, mescidleri ve binaları tekrardan düzenlemek ve işleve sokmak için belirli kişiler görevlendirilmiştir. Başpınar köyünde bulunan terk edilmiş olan külliye'nin tamir edilmesi bildirilmiştir.¹³⁹ Galata'da bulunan bina ve mescidin onarımının yapıp yeniden canlandırılması için bu görev el-Hâc Mehmed'e verilmiştir.¹⁴⁰ Bir diğer hükümde yine Galata'da bulunan binanın canlandırılması için sabıka Girit muhafızı olan vezir Mehmed Paşa görevlendirilmiştir.¹⁴¹ Bunların dışında terk edilmiş olan binaların tamir edilmesi de bildirilmiş konular arasındadır. Divriği sâkinlerinden emekli asker olan Abdurrahman Efendi ve yine Divriği sâkinlerinden Mahmud Efendi tekkesini ve dergahını güzelleştirmek ve yenilenmek amacıyla bu konuyu gereken yerlere bildirmiştir.¹⁴²

2.2. Kiliselerin Tamiri

¹³⁵ Alkan, agm, s. 78-79.

¹³⁶ Ahmet Önkal, “Câmi”, *DİA*, C. VII, İstanbul 1994, s. 91.

¹³⁷ s. 362 hüküm 1232.

¹³⁸ s. 382 hüküm 1310.

¹³⁹ s. 475 hüküm 1629.

¹⁴⁰ s. 386 hüküm 1324.

¹⁴¹ s. 392 hüküm 1346.

¹⁴² s. 392 hüküm 1347.

Kilise kelimesi “birini dışarıya çağırarak, toplantıya davet etmek, toplamak” anlamındaki “Grekçe *ekkaleo*” fiilinden türetilen ve “topluluk” anlamına gelen “*ekkesia*” tabirinden gelmektedir.¹⁴³ Manastır ise “tek, yalnız” anlamına gelen Grekçe “*monostan*” türetilen ve münvezi hayat tarzını benimseyenlerin yaşadığı mekanları ifade eden “*monasterionun*” kelimesinin Türkçedeki karşılığıdır.¹⁴⁴ Osmanlı Devleti’nde fertler, din ve mezheplerine göre tasnif edilmiş çeşitli ırk din ve mezheplere mensup kişiler, etnik kökenlerine bakılmadan, Müslüman, Hristiyan ve Yahudi olarak sınıflandırılmışlardır. Dînî grupların her birine de “*millet*” adı verilmiştir. Bunların idare sistemine de “*millet sistemi*” denilmiştir.

Millet sistemi, Osmanlı Devleti’nin egemenliği altındaki gayrimüslimleri, dînî liderlerine siyâsî güç vererek, kendi toplumlarını organize etme hakkı vermesi, onları din ve mezheplerine göre yönetmesi şeklinde de tanımlanabilir. Millet sistemi sayesinde gayrimüslimler, topluluk olarak kimliklerini de devam ettirme imkanını bulmuşlardır. Bunlara bağlı olarak Osmanlı Devleti’nde yer alan kiliselerin tamiri söz konusu olmuştur.¹⁴⁵ Drama kadısına gönderilen hükümde, terk edilmiş olan mahallelerdeki harabe şeklinde bulunan kiliselerin tamir edilmesi bildirilmiştir.¹⁴⁶ Erbil kadısına gönderilen bir hükümde de mahallelerde terk edilmiş olan kiliselerin tamir edilmesi bildirilmiştir.¹⁴⁷ Prevadi kasabesindeki Rum mahallesinde terk edilmiş olan kilisenin tamir edilmesi bildirilmiştir.¹⁴⁸ Aynı şekilde Küçükçekmece çevresinde terk edilmiş olan kilisenin tamir edilmesi gündeme gelmiştir.¹⁴⁹ Bazı köylerde terk edilmiş haraba vaziyetteki kiliselerin tamir edilmesi de ifade edilmiştir.¹⁵⁰ Yenişehir’de terk edilmiş olan kilisenin harabe olmasından dolayı tamire ihtiyacı olduğu fermanla bildirilmiştir.¹⁵¹ Prevadi naibine gönderilen hükümde, Arnavud-ı Cedid köyünde bulunan kilisenin tamir edilmesi için ferman gönderilmiştir.¹⁵² Silistre kadısına gönderilen bir hükümde, Ayvan Kilisesi adıyla bilinen kilisenin harabe olduğu bildirilmiş ve tamir edilmesi için ferman gönderilmiştir.¹⁵³ Prevadi naibine gönderilen bir

¹⁴³ Mehmet Aydın, “Kilise”, *DİA*, C. XXVI, İstanbul 2002, s. 11.

¹⁴⁴ Salime Leyla Gürkan, “Manastır”, *DİA*, C. XXVII, İstanbul 2003, s. 560.

¹⁴⁵ Sami Kılıç, “Osmanlı Arşiv Vesikalarına Göre Hristiyan Cemaatlerin Kamame Kilisesi İle İlgili Tartışmaları”, *History Studies International Journal Of History Dergisi*, III/3, 2001, s.227.

¹⁴⁶ s. 489 hüküm 1677.

¹⁴⁷ s. 493 hüküm 1693.

¹⁴⁸ s. 361 hüküm 1227.

¹⁴⁹ s. 361 hüküm 1228.

¹⁵⁰ s. 377 hüküm 1289.

¹⁵¹ s. 506 hüküm 1749.

¹⁵² s. 500 hüküm 1728.

¹⁵³ s. 481 hüküm 1649.

hükümde, burada bulunan Rum Mahallesi'nde terk edilmiş olan kilisenin tamir edilmesi emredilmiştir.¹⁵⁴

2.3. Su Yollarının Tamiri

Osmanlı şehirlerinin sokaklarında birçok çeşmelerin ve su kaynaklarının varlığı hiç şüphesiz ki suyollarına verilen önemden gelmektedir. Suyun şehir dışından getirilmesi, sokaktaki ve evlerdeki çeşmelere ve suyun en çok kullanıldığı yer olan cami, mescid, medrese, han ve hamamlara dağıtılması düzenli ve sürekli bir organizasyonu gerektirmektedir. Nitekim Osmanlılar suyollarının ve tesislerinin inşası, bakımı, onarımı ve suyun dağıtımını için su nezaretini kurmuşlardır. Su nezaretinin yetki ve görevleri XIX. yüzyıl ortalarında şehremanetine devredilmiştir. Fatih Sultan Mehmed devrinde kurulan su nezaretinin başında bulunan su nazırı, başta cami, hamam ve çeşmeler olmak üzere şehir ve kasabalara düzenli ve devamlı su sağlanabilmesi için emrinde çalışan su yolcuları, keşif memurları, korucular çavuşlar, bend muhafızları ve neccarların görevlerini aksatmadan yerine getirilmelerinden sorumluydu.¹⁵⁵ Mekke-Medine bölgesinin bereketlendirilmesi amacıyla suyollarının tamir edilmesi için karar alınmış ve bu durum gereken yerlere bildirilmiştir.¹⁵⁶ Yine aynı şekilde Mekke-i Mükerrreme ile Medine-i Münevvere'nin bereketlenmesi için bölgede bulunan suyollarının tamir edilmesi bildirilmiştir.¹⁵⁷

2.4. Limanların Sağlamaştırılması ve Donanma Eksiklerinin Giderilmesi

Tarihin ilk dönemlerinde bir sır niteliğini taşıyan denizler ve okyanuslar ilerleyen zamanlarda insanlığın kendisine gerekli olan pek çok ürünü sunmuştur. Artan ticaretin taşımacılıkta ve ticarî mekânlarda gelişme ve yenilikleri tetikleme kaçınılmaz olmuştur. Taşıma teknolojisindeki gelişmelerle birlikte ilerleyen dönemlerde, yalnız taşımacılık işleminin, kendi başına bir ekonomik getiriye neden olduğunun görülmesi ile birlikte uluslararası deniz ticarî taşımacılığı ayrı bir sektör olarak örgütlenmeye başlamıştır.¹⁵⁸ Nitekim ülkenin bir yandan kendi dış ticaretine katkı sağlarken, yalnızca aracı olarak faaliyet

¹⁵⁴ s. 361 hüküm 1227. Bu örnekler dışında kilise tamiri ile ilgili birden çok hüküm olmasına rağmen, birbirine benzer konular olduğu için diğerlerinin hüküm numarası burada verilecektir: 1290, 1291, 1359, 1382, 1426, 1437, 1438, 1466, 1479, 1490, 1525, 1536, 1537, 1563, 1577, 1604, 1705, 1725, 1729.

¹⁵⁵ M. Mehdi İlhan, "Osmanlı Su Yollarının Sevk ve İdaresi", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XXVII/44, 2008, s. 42-43.

¹⁵⁶ s. 342 hüküm 1183.

¹⁵⁷ s. 343 hüküm 1184.

¹⁵⁸ Hüseyin Topuz, "XIX. Yüzyılda Osmanlı Limanlarından Gerçekleşen Ticaret Hacmi ve Dış Ticaretine Yönelik Bir Analiz (1878-1913)", *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, I/1, 2009, s. 114-115.

gösterip taşımacılık yapan şirketlerin, ülkelerine önemli oranda getiri kazandırdıklarını fark etmişlerdir. Modern dönemlere geldiği zaman uluslararası deniz ticareti taşımacılığı ülkelerin milli gelirlerini oluşturan sektörler içerisinde önemli bir yer teşkil etmeye başlamıştır.

Osmanlı Devleti içinde de limanların önemi büyüktür. Limanların sağlam olmasına ve donanmaların eksikliklerinin tedarik edilmesine özen gösterilmiştir. Kandiye¹⁵⁹ ve Hanya¹⁶⁰ limanlarının sağlamlaştırılması, temizlenmesi ve donanma eksiklerinin giderilmesi bildirilmiştir.¹⁶¹ Basra valisi olan vezir Ali Paşa'ya gönderilen hükümde, Rakka'da inşa edilen donanmadaki levazım ve mühimmat eksikliklerinin giderilmesi ve donanmanın kontrol edilmesi için İşçi Mehmed Paşa memur olarak görevlendirilmiştir.¹⁶² Şat kaptanı İşçi Mehmed Paşa'ya gönderilen bir hükümde, Rakka'da inşa edilen donanmanın eksiklerinin giderilmesi emredilmiştir.¹⁶³

3. MALİ VE İDARİ HUSUSLARA DAİR HÜKÜMLER

Osmanlılar klasik dönemde devletin idaresinde iki temel sistemi birlikte işletmişlerdir. Bunlardan birincisi timar, ikincisi ise kul sistemiydi. Bu iki sistem sayesinde, devlet yönetimi merkezi-mutlak bir niteliğe kavuşmuş, bu uygulamada padişahın otoritesi, ülkenin her tarafında etkili olmuştur. İmparatorluk taşrasının tamamına yakın büyük bir bölümünde uygulanmış olan timar sistemi, o dönemin şartlarının getirdiği sınırlamaları aşan bir uygulamaydı. Timar sistemi ile devlet, taşrada kendine ait olan vergi gelirlerini, doğrudan merkezi hazineye aktarmamıştır. Bunun yerine kaynağında başta askerlik hizmeti olmak üzere birtakım sorumlulukları ve hizmetleri, kendine bağlı asker ve devlet görevlilerine bırakıyor ve böylelikle birçok hizmet bir arada ve düzenli bir şekilde yaptırılmış oluyordu. Kul sistemi, timar sistemi içindeki görevlileri doğrudan padişaha bağlayan bir ikinci sistemdi. Bu sistem içinde, geniş olan Osmanlı ülkesindeki merkezi yönetimin örgütlenmesinde kul sistemi, taşranın örgütlenmesinde ise timar sistemi uygulanmıştır ve böylelikle padişahın otoritesi başarılı bir şekilde sağlanmıştır. Bu iki sistem, devletin askerî

¹⁵⁹ Kandiye: Girit adasında bugün Iraklion (Heraklion) adıyla bilinen tarihi şehir. Ersin Gülsoy, "Kandiye", *DİA*, C. XXIV, İstanbul 2001, s. 303.

¹⁶⁰ Hanya, Girit'te bulunan kenttir. Mustafa Kara, "Hanya", *DİA*, C. XVI, İstanbul 1997, s. 49.

¹⁶¹ s. 362 hüküm 1229.

¹⁶² s. 351 hüküm 1199.

¹⁶³ s. 351 hüküm 1200.

idârî, mâlî, zirâî, sosyal ve ekonomik yapısını belirlemiş ve birtakım devlet politikalarının birbiriyle bütünleşmiş olarak uygulanabilmesini sağlamıştır.¹⁶⁴

Mâlî hususlar içinde bulunan konulardan biri salyaneli eyaletlerdir. Salyane, Osmanlı maliyesinde ve taşra teşkilatında yıllık maaş ödemelerini, vergileri toplu bir rakam üzerinden tesbit edilen ve buna göre toplanan eyaleti ifade etmektedir. Salyaneli eyalet, timar sistemi uygulanmayan idârî bölgelerde eyalet vergilerinin doğrudan doğruya merkez için topladığı mahalli harcamalar için gerekli olan para ayrıldıktan sonra geriye kalanın merkez bütçesine aktarılmış olduğu sistemdir. Mâlî bakımdan salyane ile idare edilen eyaletlerdeki beylerbeyi, sancakbeyi ve diğer görevlilerin maaşı, başında buldukları eyaletin hazinesinden kanunnamelerde belirtildiği miktarda nakit olarak salyane adı altında ödenir geriye kalan miktar ise irsaliye olarak hazineye aktarılmıştır. Bu eyaletler Cezayir, Tunus, Trablusgarp, Mısır, Yemen, Habeş, Basra, Lahsa ile bazı sancakları hariç Bağdat, Cezayir-i Bahr-i Sefid ve Halep'ti. Osmanlı Devleti'nde ilk salyaneli statüdeki eyalet Mısır olmuştur.¹⁶⁵

Mâlî alandaki bir diğer konu ise iaşedir. Osmanlı Devleti'nde iaşe denildiğinde, İstanbul merkezli taşımacılık akla gelmektedir. Zahire sevkiyatı ile ilgili her türlü karar, İstanbul'un ihtiyaçları göz önünde bulundurularak alınmaktadır ve zahire üretimi yapan her kaza, ihtiyaç fazlasını öncelikli olarak İstanbul'a nakletmek zorundaydı. İstanbul'un kendisine yetebilen bir şehir olmaması ve Ortaçağ'ın kısıtlı ulaşım imkanları İstanbul'un iaşe temininin her zaman gündemde kalmasına neden olmuştur. İstanbul'a iaşenin yeterli gelmesi ya da gelmemesi durumunu belirleyen en büyük etken kıtlıktı.¹⁶⁶ Bergama kazası sahillerine gelen bazı gemiler İstanbul'a götürmek bahanesiyle hububat almışlar ve bu hububatı İstanbul'a götürmemişlerdir. Hububatın bu şekilde kaçırılması ile birlikte adı geçen kazada büyük bir hububat kıtlığı meydana gelmiştir. Diğer taraftan köylüler daha uygun fiyatlarla mahsullerini bu gemi sahiplerine satma yolunu tuttukları için şehirde hububat satışları üzerinden alınan vergilerin tahsilatında hissedilir şekilde bir azalma meydana gelmiştir.¹⁶⁷ Karadeniz'de

¹⁶⁴ Abdüllatif Armağan, "Klasik Dönemde Osmanlılarda Devlet Yönetim Anlayışına Dair Bazı Düşünceler", *Akademik Bakış Dergisi*, V/9, 2011, s. 144-145.

¹⁶⁵ İdris Bostan, "Salyane", *DİA*, C. XXXVI, İstanbul 2009, s. 59.

¹⁶⁶ Fadimana Fidan, "Osmanlıda Zahire Mübaşiri: Zıştovili Hacı Ali Örneği (1749-1755)", *DTCF Dergisi*, LVI/2, 2016, s. 303.

¹⁶⁷ Lütfi Güçer, "XVI. Yüzyıl Sonlarında Osmanlı İmparatorluğu Dahilinde Hububat Ticaretinin Tâbi Olduğu Kayıtlar", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XIII/1-4, 1952, s. 79.

bulunan seffine reisleri o bölgede bulunan keferelerin kendi memleketlerine zahire göndermelerini yasaklamıştır.¹⁶⁸

Bu nedenle devlet, iaşeyle ilgili sorunlar ortaya çıktığı için bazı düzenlemeler yapmak zorunda kalmıştır. Bu düzenlemelerden biri olan mukayese nizamı, XVIII. yüzyılda İstanbul'un ihtiyaçlarının artması sonucunda 1748 yılında uygulanmaya başlamıştır. Mukayese nizamı ile kazalar, kendilerine mesafe olarak yakın iskelelere bağlanmıştır. Ürettiklerini bağlı oldukları iskeleye getirmeleri koşuluyla kazaların göndereceği zahire miktarı, daha önceki senelerde oluşturulmuş olan un kapanı defterlerine bakılarak tespit edilmiştir. Kazalar, bir önceki senenin üretim kapasitesini geçmeyecek ve aynı zamanda üretim kapasitesinden düşük olmayacak şekilde olmalıdır. Mukayese nizamı, sadece reaya üzerinde bir yükümlülük değildi aynı zamanda askeri kesimin de halktan alması gereken öşür mahsullerini iskelelere nakletmek gerekmekteydi. Mukayese zahiresi, vergi değildi ve asker taifesinde yer almak onları bu yükümlülüğten kurtarmıyordu. Mukayese nizamına göre taahhüt edilmiş zahire, kıtlık, sel çekirge istilası, kış mevsiminin gelmesi ya da reyanın ürününü belirlenen fiyattan satmak istememesi gibi nedenlerden dolayı iskeleye gelmekte geçikebiliyordu. Bu gibi durumlarda kazaların mukayese zahireleri bir sonraki sene alınmak üzere bakaya olarak kalıyordu.¹⁶⁹ 1111 ve 1112 senelerindeki zahirelerin eksikliklerini belirlemek ve kontrolleri yapmak için bekçiler tayin edilmiştir.¹⁷⁰ Zahirelerin eksiklerini belirlemek ve kontrol edilmeleri dışında zahirelere zarar verip ziyan edenlerin ceza almaları gerektiği de belirtilmiştir.¹⁷¹ Karaman paşasına yazılan bir hükümde bu bölgede adı geçen kişilerin, bağ-bahçelere yapmış oldukları taaddilerden kalebend cezası almışlardır. Zahirelerin tedarik edilmesi ve bu eksikliklerin resmî olarak defterlerde belirtilmesi gerekmiştir.¹⁷² Bu hususların dışında zahirelerin yanında bazı eşyaların korunması ve emanet edilmesi de konu olmuştur.¹⁷³ Belli bir miktar olan zahirelerin Bagdad'a gönderilmesi için Diyarbekir ve Mardin voyvodalarına emir gönderilmiştir. Bu zahirelerin belirtilen bölgeye gönderilip gönderilmediğinin anlaşılması için ferman verilmiştir.¹⁷⁴

¹⁶⁸ s. 354 hüküm 1209.

¹⁶⁹ Fidan, agm, s. 303.

¹⁷⁰ s. 363 hüküm 1233.

¹⁷¹ s. 382 hüküm 1309.

¹⁷² s. 387 hüküm 1326.

¹⁷³ s. 388 hüküm 1329.

¹⁷⁴ s. 446 hüküm 1522.

Osmanlı Devleti'nin mâli ve denetim teşkilatı, merkez maliyesi, timar sistemi ve vakıflar şeklinde oluşturulmuştur. Osmanlı Devleti'nin kuruluş yılı olan 1299'dan Tanzimat'ın ilan edildiği 1839'a kadar geçen yaklaşık beş buçuk asırlık dönemde mâli teşkilatın gelir kısmının ana unsurunu vergiler oluşturmakta ve ikiye ayrılmaktadır. Bunlar şer'i ve örfi vergilerdir. Osmanlı Devleti, ilk kuruluşunda vergilerini anavatandan getirmiş kısmen fethettiği yerlerdeki örf ve adetlere göre almış, fakat zamanla bütün kanunlarında olduğu gibi şer'i esasların etkisi altında kalmıştır. Osmanlı Devleti, yükselme döneminde fethettiği yerlerde çeşitli vergiler de toplamıştır. Tekalif-i şer'iyye; öşür, haraç, zekat, cizye ve bunların kısımları olarak seksene yakın vergiden meydana gelmekteydi.¹⁷⁵ Konuyla ilgili şu hükümler yer almıştır. Moskoflu askerler kendilerine uygun olan mahallelere yerleştirilmiştir. Ve bu bölgede cizyedarlar tarafından cizyelerin alınması belirtilmiştir.¹⁷⁶ Açıkbaz memleketinde tarlaların sürülmesiyle birlikte bu bölge içerisinde cizye vergisinin alınması bildirilmiştir.¹⁷⁷ Rakka valisi olan Hasan Paşa, eşkıyalık yapan kişilerden dolayı bölgeye memur olmuştur. Devlete ait olan malın ve zimmetin zamanında tahsil edilmesi gerektiğini bildirmiştir.¹⁷⁸ Çıldır beglerbegisi İshak Paşa'ya gönderilen bir hükümde, bölgede cizye ve peşkeşin vakti zamanında tahsil edilmesi gerektiği bildirilmiştir. Böylelikle zamanında tahsil edilmiş olan vergiler hazineye zamanında aktarılmış olacaktı.¹⁷⁹ Açıkbaz meliki Simon'a gönderilen bir hükümde, bölgede cizye ve peşkeşin zamanında toplanması gerektiği bildirilmiştir.¹⁸⁰ Rize naibine gönderilen hükümde, Rize'de bazı kişiler, kendi halinde olmayıp taaddide bulunmuşlardır. Bundan dolayı adı geçen kişilerin nefy cezası almasına karar verilmiştir.¹⁸¹ Yine Açıkbaz memleketine gönderilmiş olan hükümde, cizye ve peşkeşin zamanında toplanması gerektiği ve bunları Çıldır beylerbeyi İshak Paşa'nın hazineye aktarması bildirilmiştir.¹⁸²

¹⁷⁵ Yiğit Yılmaz, "Osmanlı Devleti'nde Vergi Sistemi ve Vergi Denetimi", *Vergi Raporu*, S. 232, 2019, s. 12-13.

¹⁷⁶ s. 339 hüküm 1171.

¹⁷⁷ s. 439 hüküm 1499.

¹⁷⁸ s. 506 hüküm 1751.

¹⁷⁹ s. 438 hüküm 1498.

¹⁸⁰ s. 439 hüküm 1499.

¹⁸¹ s. 499 hüküm 1723.

¹⁸² s. 439 hüküm 1501. Bu örnekler dışında mali konularla ilgili birden çok hüküm olmasına rağmen, birbirine benzer konular olduğu için diğerlerinin hüküm numarası burada verilecektir: 1234, 1235, 1238, 1292, 1313, 1369, 1401, 1406, 1413 1416, 1422, 1439, 1468, 1471, 1522, 1567, 1678.

2. BÖLÜM

DEFTERİN TRANSKRİPSİYONU

*s. 338 (1167): Sürgün Cezası*¹⁸³

Fî evâili Ca sene 112 (14-23 Ekim 1700)

Karaman beglerbegisine ve Lefkoşe monlasına ve Bor kadısına hüküm ki

Bor kasabası ahâlîsi gelüb kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Efeli oğlu Seyyid Ahmed ve Mevlüd oğlu Ali nâm-kimesneler kendi hallerinde olmayub şerîr ü gammaz ve ser cem'iyet olub nice ehl-i arz kimesneleri bî-gayr-i hak ehl-i örfe gamz ü hilâf-ı şer' akçelerin alub ve aldırmağa bâ'is ve nice Müslimânların ırzına ve malına ta'arruz eylediklerinden mâ'adâ nice bî-günâh kimesneleri bî-gayr-i hak katla idüb bunun emsâl-i fesâdlarının nihâyeti olmamağla bundan akdem ta'addîleri men' olunmak üzere emr-i şerîfim verilmiş iken itâat-i emr-i şerîf itmeyüb yine vech-i meşrûh üzere ta'addîlerinin nihâyeti olmadığını bildürüb ol bâbda hüküm-i hümâyûnum ricâ ve mezbûrlara Efeli oğlu Es-seyyid Ahmed ve Mevlüd oğlu Ali nâm-kimesnelerin gıyâblarında keyfiyyetin ahvâlleri ve vukufu olanlardan istihbar olundukda yine kasaba-i mezbûr ahâlîsinden tokuz nefer kimesnelerden gayr-i kuzât teslîminden Bor kazasında ma'zûl İbrahim bin Ali ve diğeri İbrahim bin Zeynel-Âbidîn mezbûrların Es-seyyid Ahmed ve Ali'den her biri kendi hallerinde olmayıb dâimâ şerîr ü fesâd üzere olmalarıyla ümmet-i Muhammed'e mazhar oldukların meclis-i şer'e haber vermişlerdir deyüb bi'l-fi'il Rum ili kaz-askerim olan Mevlânâ Es-seyyid Ali edâma'llahü te'âlâ fezâilehü i'lâm itmeyün i'lâmı mûcibince vâki' ise Kıbrıs ceziresine nefy ü iclâ olunmak üzere yazılmıştır. Fî evâili M sene 112 (18-27 Haziran 1700).

s. 338 (1168): Mekke-Medine Halkının Görevleri Hakkında

Mısır vâlîsi vezîr Mehemmed Paşa'ya hüküm ki

Sen vüzerâ'-yı 'izâmımın müdebbir ve kâr-güzârî olub hazîne-i Mısır'ın cem' tahsilinde ve Haremeyn-i muhteremeyn ahâlîsinin mu'ayyen ve muvazzaf olan revâtibi ve tezyîflerinin tekmîl ve irsâlinde ve sâir fermânım olan hidemât-ı 'aliyyenin teşîyet ve itmâmında senden belğ-i ve cidd buyruğu me'mûl-i hümâyûnum olub ve hâlâ iktizâ' iden terakkiyâtın tefvîz ve iştigâlini irsâliye hazînesine mahv-i itmeyüb beş seneye dek taksîd ile

¹⁸³ s. 338 ibaresi defterin sayfa numarasıdır. Parantez içerisinde verilen numaralar, defterdeki belgenin numaralarıdır. Başlık ise belgedeki konunun içeriğidir.

tarafından eda' olunmak şartıyla beş seneye dek azl olunmamak üzere hatt-ı hümâyûn-ı şevket-i makrûnu şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfimde tafsîl ve tasrîh olunduğu üzere bu emr lâzım-ihtimâmının eda' ve tekmîline ve sâir 'uhde-i himmetine müteredtib' olan kâffe-i umûr ve tesvîye-i mesâlih-i cumhurda rızâ-yı hümâyûnuma muvafik mesâ'i-i cemile merhûz-ı tâb'-ı safâ-makrûnum olmağıla hâliyâ ha'ket-i afitâb-ı 'avâtıf-ı 'aliyye-i şâhâneme lem'an ve reşhan avârif-i seniye mîr-i şâhânem ferzân olub hassa hâl'-i kâhire mülûk-ânemden semmûr-ı hâlisü'l-müevvere dûhte bir sûy-ı hil'at-i müverrsü'l-behçet ve âsiyâf fâtihatü-l-eknâfimde bir kabza şemşîr-i murassâ-ı gılâf 'inâyet ve ihsânım olub () ile irsâl olunmuşdur. İnşâallahu te'âlâ vusûlünde 'inâyet ve ihsânım olan hil'at-ı kâhire ve kisve-i bâhiremi hatvelerin ta'zîm ve isticâl ile iştigal ve dûş-i gayret şevket-makrûnumla şeref-yâfte şemşîr-i 'adüvv-i tedmîrimi dahî miyânına ve iktisâb-ı mübâhât ve müfâhâret eyledikten sonra fî-mâba'd dahî senden me'mûl-i hümâyûnum olduğu üzere eğer hazîne-i Mısır ve eğer cebi hümâyûnum hazînesinin ve Haremeyn-i muhteremeyn ahâlîsinin mısru'l-irsâl olan vezâyif ve revâtublerinin vakt ü zamanıyla tamamen irsâl ve îsâlinde ve sâir Mısır-ı Kahire'ye müteferrîh-i lâzıme-i zimmetin olan umûr ve husûsların külliyyesinin muktezâ-yı hüsn-i tedbîr ile tensîk ve tanzîminde bezl-i maddûr ve sa'y-i mahsûr eyleyüb müsted'i 'avâtıf-ı 'aliyye-i mülûk-ânem olub rızâ-yı hümâyûnuma muvaffik hidemât-ı cemile ve müessîr-i celîle vücûda getürmeğe ikdâm ve ihtimâm eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâli M sene 112 (18-27 Haziran 1700).

s. 338 (1169): Hapis Cezası

Kırşehirli paşası İsmail dâme ikbâlühû ve Hacı Bektaş kadısına hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Hacı Bektaş kuddîse sırrâhü'l-'azîzin tekyesinde şeyh olan Abdülkadir hidmet-i meşihat ile kendi halinde iken bundan akdem cinâyeti zuhûr itmekle nefy olunan Şeyh Hüseyin'in kazâ-i mezburda hân kethudâsı Ahmed ve Mahmud nâm-şakîler 'asâkir-i ve akrabâlarından hevâlarına tâbi' eşkıya ile yek-dil olub bin yüz on bir senesinde mezbûr Şeyh 'Abdülkadir'in gece ile evin basub ferraşinde bî-gayr-i hak katl idüb fesâd ve şekâved eyledikleri on tokuz nefer kimesnelerin üzerlerine keşf ve sicill olunub sûret-i sicilli irsâl olunmağıla vâki' hâli 'arz eyledikleri ecîlden sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ve Mevlânâ-yı mezkûrsun mezkûrlar ahz u şer'le üzerlerine sâbit ve zâhir olan mevâdd-ı sicill ve hüccet olunub kendüler habs ve

hüccet-i der-i devlet-i medârıma irsâl ve keyfiyyet-i ahvâllerin arz ve i'lâm eylemeleri bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 339 (1170): Arapgir Sancağındaki Eşkîyalık Faaliyetleri

Arapgir sancağında ve Cihanbeğlü cemâatlerinin mîr-i aşîreti olan Koyunoğlu İbrahim zîde mecdühû hüküm ki

İnceli cemâati ekrâdından Mustafa ve Mahmud ve Hasan Ali ve Guru Derviş oğlu ve Göge Bakan oğlu ve şeyhin oğlu ve Merdek nâm-yedi nefer şakîler bundan akdem kıtal ile Oroş beyninde hassa silâhşörlerinden silâhşör Abdullah'ın yoluna inüb eşyasını istilâb eylediklerin i'lâm olunub mezkûr şakîlerin alâ-eyyi-hâl ahz olunmalarıçün Sivas beglerbegisi Mustafa dâme ikbâlühû emr-i şerîfim ile tenbîh-i hümâyûnum olub ve mezkûr şakîlerin ele getürülmesi be-her-hâl sendan matlub olmağıla sen ki mûmâ ileyhsin. Emr-i şerîfim sana vardığı gibi bu husûsda asla kıtal ve tereddüd eylemeyüb zikrolunan şakîleri alâ-eyyü-hâl ele getürüb ahz ve mahbûsû mîrmîrân-ı mûmâ ileyhe teslîm bezl-i makdûr eylesin. Şöyle ki bu fesâdları iden mezkûrları ahz ve mîrmîrân-ı mûmâ ileyhe teslîmde sen de bir dürlü tesâmuh ve tekâsül ve tehâvün ve tahsîr-i zuhûr ider ise asla özür ve cevabın ısga' ve aşîretinin Rakka'ya iskân ile iktifâ' olunmayub hakkında tertîb-i ceza olunur bilmiş olub mezkûr şakîleri be-her-hâl ahz ve mîrmîrân-ı mûmâ ileyhe teslîmde ana göre basîret ve intibâh ile hareket eylemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri C sene 111 (14-22 Aralık 1699).

s. 339 (1171): Moskoflu Askerlerin Uygun Mahallelere Yerleştirilmesi

Âsitâne-i Sa'âdetimden Özi'ye varınca yol üzerinde vâki' olan kadırlara ve kethudâ yerlerine ve yeniçeri ser-dârlarına ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve iskele eminlerine hüküm ki

Moskof çarı hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr tarafından Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb gerü avdet iden on beş nefer Moskoflu her kangınızın taht-ı hükümetine varub dahl olurlar ise münâsib mahalle kondurub ve iktizâ' iden me'kûlât ve meşrûbatların narh-ı carî üzere akçeleriyle alıvirüb ve gider olduklarından mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanlarına kifayet mikdârı âdemler koşub yolda ve izde ve menâzil ve merâhilde mezbûrları cizye-dârlar ve sâirleri taraflarından cizye ve sâir bahâne ile bir ferde dahl ve ta'arruz itdirmeyüb kemâl-i emn ü selâmetle birbirinize irsâl ve îsâl eylemekde her biriniz kemâ-yenbagî

takayyü'd ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı Ra sene 111 (6-15 Eylül 1699).

s. 339 (1172): *Hacı Abdullah ve Mecid Abdullah'ın Mısır'a Gitmeleri*

Mısır vâlisine ve monlasına hüküm ki

Hacı 'Abdullah ve Mecid 'Abdullah zîde kadruhûma gelüb mahrûse-i Mısır'da ve şîşe-i kebîr evkâfından Küşufiyye karyelerinde hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet makrûnlarıyla ber-vechi iştirâk-i mutasarrıf oldukları mahalde nâm-karyeden eda'sı lâzım gelen cânib-i vakfa eda' idüb bir vecîhle dahl olunmak îcâb itmez iken âhârdan fuzûlî müdâhale olunduğun bildirüb ve ta'arruz dahl ü ta'arruz olumamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden vech-i meşrûh üzere 'amel oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili M sene 112 (18-27 Haziran 1700).

s. 339 (1173): *Sürgün Cezası*

Drama kadısına hüküm ki

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Praveşte kazasında nâibü'ş-şer' olan Mevlânâ Mecîd zîde 'ilmühû südde-i sa'âdetime 'arz ve Drama kazasında olan 'ulemâ' ve sulehâ ve eimme ve hutebâ' ve â'yân ve fukârası südde-i sa'âdetime mahzar gönderüb ve Drama kazası sâkinlerinden ser-dâr olub hassı voyvodası olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim ve Solak Mustafa için ba'zı eşirrâ-i ehl-i arz bize zulüm ve ta'addîsi vardır deyü hilâf-ı inhâ bir tarîki ile ahâr yere nefy olunmasıçün emr-i şerîfim ısdâr idüb rencîde itmeleriyle mezkûr Solak Mustafa hilâf-ı şer'î şerîf bildirüb rencîde itmeyüb ve serdârlık hak umûrunda dahî neferât zabt ve rabt ve vâki' olan tekâlîfinin tahsilinde iânet ve kuvâ-yi himâyet ve sıyânet üzere olub cümlemiz mezkûr Solak Mustafa'dan rızâ' ve şükrân üzere oldukların 'arz ve rızâ' olmağın mezkûr Solak Mustafa'dan hilâf-ı şerîf dâ'vâ idenler gelüb dîvân-ı hümayûnunda vâki' olub ahâr tariki ile rencîde oldu deyü yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 340 (1174): *Kalebend Cezası*

Kastamonu kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mezkûrsun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Yörükân-ı Taraklı kazasına tâbi' Karadepe karyesi sükkânından Anbardüren oğulları demekle mâ'ruf Seyyid Mehmed ve karındaşı Ahmed ve enişterleri Ali nâm-şakîler kendi hallerinde olmayub Hamamlı Bali ve sâire mahallerden kuttâ-i tarîk ve katl-i nüfus ve garet-i emval

eylediklerinden mâ'adâ nice ümmet-i Muhammed'in zevcelerine ve emred oğullarına fi'l-i şenî kasd idüb bu makule ifsâd âdet-i müstemireleri olduğu bundan akdem 'arz olundukda hali ahz ü keyfiyyetde ahvâlleri şer'le tefahhus ve üzerlerine sübût bulan sûret-i sicilli ile der-i devlet-i medarıma irsâl ve kendüler Borlu kal'asında kal'a-bend olunmaları için bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmağıla mezbûr Ali bir tarîk ile ahz ve hasımlarıyla ihzâr-ı şer' olundukda vech-i meşrûh üzere fesâd ve şekâvedî muvâcehesinde şuhûd-u udûl ile sâbit ve hüccet-i şer'iyye olunub ve gaibun olan rüfekası mezkûr Anbardüren oğulları kör Mehmed ve karındaşı Ahmed ve refikleri Geleş ve Deli Mehmed'in keyfiyyet-i ahvâlleri karyesi ve etrâf-ı kura ahâlîsinden ve Kastamonu tarafından ma'lûm olanlardan sırran ve alenen isticâr olundukda her birinin vech-i meşrûh üzere sû-i hâlleri 'alâ-tarîk-iş-şehâde haber virdiklerinden mezbûr Ali hâlâ Kastamonu'da kal'a-bend olunmağıla rüfekası dahî ele getirilüb şerleri ibâdullah üzerinden def ü ref olunmak bâbında 'arz eylediğin ecilden mezbûrlar be-her-hâl ahz u kal'a-bend olunub şer'le üzerlerine sâbit olan mevâd-ı sicill ve hüccet arz olunmak için yazılmışdır. Fî evâli M sene 112 (18-27 Haziran 1700).

s. 340 (1175): Kalebend Cezası

Kendü halinde olmak üzere ıtlakiçün fermân buyruldu.

Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700)

Kastamonu kadısına ve Sinop Kal'ası dizdarına hüküm ki

Kastamonu ahâlîsinden Mustafa ve İbrahim ve sâirleri südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb Çığa kasabası sâkinlerinden 'Ömer nâm-nâ'ib bir tarîk ile Kastamonu kazası'ndan tavattun itmekle kendü halinde olmayub zulehâya mu'ayyen ve mütesellim ve voyvodalar ile yek-dil ve yek-cihet olmağıla fukârayı bi-gayr-i hak gamz ü tecrîm 'adet-i müstemiresi olmağıla bundan akdem vezîr-i âzam-ı sâbık müteveffâ İlyas Mehmed Paşa zamanında kaz-asker i'lâmıyla mezbûr nâ'ib 'Ömer Kastamonu'dan nefy olunmak üzere emr-i şerîfim virilüb lâkin kuvve-i maliye sebebiyle fermânım ketm ü ihfâ' itdirüb ba'dehû yine re'âyâ fukârasına zulüm ve ta'addîsi olduğun kaza-i mezbûr ahâlîsinden nice bî-garaz Müslümânlar haber virdiklerinde bir defa dahî Rum İli kaz-askeri i'lâmıyla kaza-i mezbûrdan nefy ü iclâ olunub ikametine cevâz gösterilmemek üzere emr-i şerîfim virmiş iken mezbûr nâ'ib 'Ömer yine metin olmayub her gelen kadılara nâ'ib olub nice Müslimânların menkûhaların cebren ahârâ ve tezvîc ve nice kimesnelerin dahî malların alub ve merkûm Mustafa'nın dahî Kastamonu tîmârına ta'arruz idüb bunun emsâl-i zulüm ve ta'addîsinin nihâyeti olmadığın

bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecılden mezkûr nâ'ib 'Ömer Sinop kal'asında kal'a-bend olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 340 (1176): Kalebend Cezası

Mağosa Kal'ası dizdarına hüküm ki

Hâlâ Ermeni patriği olan Mihtar nâm-râhib südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl gönderüb sâbıkan Ermeni patriği olan subh-i belkeret nâm-râhib bundan akdem itdüğü zulüm ve ta'addî ve fesâd ve şenâati hasebiyle sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince Kıbrıs ceziresinde vâki' Mağosa kal'asında kal'a-bend olmağın bir tarîk ile halâs ve hâlâ Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb yine kendü halinde olmayub patrikliği umûruna karuşub ve patrik olsam gerek deyü Ermeni tâifesinden celb-i mâl ve beyinlerine izlâl virüb ta'addî ve fesâd üzere olduğın bildirüb ta'yîn olunan çavuş mübaşeretiyle tezkûruna yine Mağosa kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i ricâ itmeğın ahkâm kaydına müracaat olundukda minvâl-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak emrim olmuşdur. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 340 (1177): Karaman Beglerbegi İbrahim Paşa'nın Mübaşir Tayin Edilmesi

Aksaray paşasına ve Aksaray kadısına hüküm ki

Sen ki Aksaray kadısı Mevlânâ-yı mezkûrsun. Mektûb gönderüb Danişmendlü Türkman'nında Şeyhlü cemâatından Mustafa ve Ali ve Mehmed ve 'Osman ve el-Hâc Hüseyin ve sâirleri meclis-i şer'a varub mezbûrlar kaza-i mezbûrda vâki' Bayıraltı nâm-mevzi'de sâkinler iken yine cemâati mezkûreden Ya'kub şâh dimekle ma'ruf kimesne celb-i mâl için Kesikköprü nâm-mahalle nakl ve iskân ettirilmek üzere hilâf'ün inhâ müşerrim emr-i şerîfim ısdâr ve bin yüz senesinden berü hilâf-ı şer'i şerîf akçeleri ahz ve hâlâ Karaman beglerbegisi tarafından İbrahim nâm-kimesneyi üzerlerine mübaşir ta'yîn ve şiddet-i şitâdan bir buçuk ay mehil olmalarıyla mezbûr Ya'kub kanâat itmeyüb mücerred ta'mîr için mübaşir-i merkûm ve elli nefer mikdârı bunların evleri üzerine getirüb levendât-ı merkûm hilâf-ı şer'i şerîf dörder nefer âdemlerin katl ve başların ahz ve ba'zıların mecruh ve on nefer âdemlerin dahî kayd ü bend ve emval ve erzakların nehb ü garet idüb ta'addîlerinin nihâyeti olmamağıla vâki-i hâli hesâb ilhâhlarıyla arz eylediğın ecılden şer'le görölüb hilâf-ı şer'i şerîf olduğu gerü bildirölüb mezbûr Ya'kub çavuşun üzerine sübût bulan mevâd-ı sicill ve hüccet olunub kendüsi ol tarafda habs ve hüccet ile keyfiyyet-i ahvâl-i der-i devlet-i

medârîma ‘arz olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 341 (1178): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Anadolu beglerbegisine ve Çal ve () kadılarına hüküm ki

Musâhib Paşazâde Süleyman zîde mecdühû gelüb Çal kazasında vâki‘ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu zeâmeti karyeleri re‘âyâları birkaç seneden berüdü varan voyvodalarına kanun ve defter mûcibince hukuk ve rüsûmların virmeğe taallül ve ta‘addî üzere olduklarından mâ‘adâ bin yüz senesinde hâlâ voyvodaları olan () zîde kadruhûnun hilâf-ı şer‘ kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi yoğiken üzerine cem‘iyyet ve otasın basub kendüyi darb-ı şedîd ile darb idüb ta‘addî itmeleriyle ahvâli der-i devlet-i medârîma i‘lâm eyledikde şekâved üzere olanların şer‘le haklarından gelmek üzere emr-i şerîfim ısdâr ve mûmâ ileyhın tarafından âdemîsi vardıkda sen bizim hakkımızda emr-i şerîf ısdâr eyledin deyü otasın basub taş ile darb ve voyvodası mezkûrun emval ve erzakın garet ve kendüsi Âsitâne-i Sa‘âdetim tarafına firâr eyleyüb küllî ta‘addî ve tecâvüz eylediklerin bildirüb bu makule şekâved üzere olanların şer‘le haklarında lâzım gelen icrâ‘ ve ilhâk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecîlden sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin şer‘le görilüb bu makule şekâved idenlerin üzerlerine sâbit ve zâhir olan mevâd-ı sicill ve hüccet olunduktan sonra şer‘le haklarında lâzım gelen cezaları tertîb olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 341 (1179): Temeşvar’daki Asker Sayımları

Mısır vâlisî olan Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem sefer-i hümâyûnuma me‘mûr olub hâlâ Temeşvar muhafazasında gelen Mısır ‘asâkir-i zümre-i müteferrikalarından iki yüz on altı ve Çavuşândan dahî yine ve ol mikdâr ve gönüllü iki yüz on dört ve tûfengci yüz toksan altı ve çerâ kese yüz seksen üç ve müstâhfız dokuz yüz on iki ve garib beş yüz altmış üç cem‘an iki bin beş yüz nefer olub hâlâ Belgrad muhafızı olan vezirim Ali Paşa tarafından neferât-ı mezbûr Belgrad’da bulundukda ve müteferrika ve çavuş ve gönüllü zümresinin her birisinden yüz seksen bir nefer tûfengci yüz altmış ve çerâ kese yüz kırk yedi ve müstahfizandan yedi yüz altmış üç a‘zebden dört yüz toksan bir cem‘an iki bin toksan tokuz nefer mevcûdları ve yine müteferrika ve çavuş ve gönüllü ve tûfengci ve çerâ kese zümrelerinin her birisinden otuzar ve müstahfizandan yüz otuz beş ve a‘zebandan altmış beş cem‘an üç yüz elli nefer me‘zûnları ve müteferrika

ve çavuş ve gönüllü ve tufengci ve çerâ kese zümrelerinin ellişer ve müstahfizandan on dört a‘zebandan yalnız biri ve mîn-hâysü’l-mecmû‘ elli bir nefer mahlûlleri olduğuna vezîr-i müşârün ileyh tarafından mühürlü defterin zikrolunan defterin irsâl olunan imzalu sûreti mûcibince elli bir nefer mahlûlleri olduğuna yüz on iki akçe yevmiyeleri mahlûlü taâmiyyeleri zabtolunmak üzere başdefterdarım olan el-Hâc Mustafa dâme ‘ulüvvühû i‘lâm itmekle sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. Neferât-ı mezkûreden mahlûl olan elli bir neferin yüz on iki akçe yevmiyeleri mamlûle zabt itdirmek bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 341 (1180): Esirlerin Gitmesi İçin Alunan İzin

Kapudan vezîr el-Hâc Hüseyin Paşa’ya hüküm ki

Mefâhirü’l-ümerâi’l-‘izâm es-Seyyid mürâcaa’l-kebîrin küberâ inzimâm-ı gemice Venedik Doju ve cumhuru hidmet-i ‘avâkıbuhû bi’l-hayr ve irsâl ile beyninde dostluk ve kardeşlik merâsimi tecrîr ve te’kîd olunub tarafından alınub virilen temessükât ve selefine virilen ‘ahîd-nâme-i hümâyûn mûcibince esîrlerin mübâdelesine musâlihanın şuhûtundan olmağıla tarafında olan esîrler merhameten mübâdele ile ıtlak ve kayd ü bend esirden halâsı lâzım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin münâsib mahalle varıldıkda Venedik kapudan Ciza ile haberleşüb tarafında olan esîrler ittifâkla defter olunub ma‘kul ve münâsib görüldüğü vech üzere mübâdeleleri emrine ifrâğa olunduğu der-i devlet-i medârıma ‘arz u i‘lâm rehîn teveccühle fermân-ı şerîfim sâdır olur ise mûcibince ‘amel eylemek için yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 111 (19-27 Temmuz 1699).

s. 342 (1181): Mülkü Görmeye Gelenler Hakkında

Trabzon beglerbegisi Ömer dâme ikbâlühû hüküm ki

Göri ve Dadyan meliki olan Mamya’nın der-i devlet-i medârıma gelen adamları gerü ‘avdet itmeleriyle sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin Trabzon’a ve vusûllerinde yanlarına adamlar koşub emnen ve sâlimen vilâyetlerine irsâl ü îsâle gereği gibi takayyü’ d ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 342 (1182): Kalebend İtlakı

Limni Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Sâbikan Küçükkala ve Kefe Halifesi Receb Halîfe'nin oğulları ve zevcesi gelüb mezbûr kaleminde mal-ı mîrîye hıyâneti zâhir oldu deyü bundan akdem kal'a-i merkûmeye nefy ü kal'a-bend olduğın bildürüb cürm-i 'afv ve varon Karamürsel'de olan çitfliğinde oturmak üzere ıtlak olunmak bâbında istid'â-yı 'inâyet ve vech-i meşrûh üzere ıtlak olunmak için emr-i şerîfim ricâsına başdefterdarım el-Hâc Mustafa i'lâm itmekle vech-i meşrûh üzere ıtlak olunmak için yazılıştır. Fî evâhiri M 113 (28 Haziran-6 Temmuz 1701).

s. 342 (1183): Su Yollarının Tamiri Hakkında

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Eşref'ül bilâd ve mazhâr-ı rahmet-i rabbü'l-âlemîn olan Haremeyn-i muhteremeyn beldeyn-i muhtemeyn ahâlîsinin ifâza-i müberrât ve idâme-i müterebbi'yat-i müstelzimü'l-hasenât ile terk-i hâl verilmeyüb bilüb a'zîm-i fütüvetten olmağıla binâen aleyh nizâm-ı umûr-ı ahvâl-i Haremeyn için bin yüz iki senesi Cemâziye'l-evvelisi gayr-i temellisi zabt idilmek üzere üç sene bir tahvîl ile Cidde ma'mûre sancağı 'inâyet ve ihsânım olan emrin mazhardan Yusuf dâme 'izzühû meclis-i şer'e varub vech-i meşrûh üzere son mezbûrun zabt-ı müyesser oldukda bender-i Cidde'ye ibtidâ' gelen sefâin-i Hindiye'den her bir sefinesi tersiyle urub gulâf-ı şahne muhtemel cedîd ve müstâhkem ve levâzımı doksan iki kıt'a sefâin-i kebîreyi kendi malıyla iştimâlar ve cânib-i mîrîye yolları ve feyzine me'mûr olan kimesneye kılıç ve kılıc-ı sicill ve hamiyet olunub ve Mekke-i Mükerrerme suyollarının ta'mîr ve tertîbi için bundan akdem hîne-maliyetden ta'yîn olunan birinin istid' gurusu zaman-ı 'uzlete gelince cedîd zabtından ta'mîr iktizâ iderek ise emir-i Mekke-i Mükerrerme ve kadı ve sâire inzimâm ma'rifetlerin lâzım olanların ma'rifetiyle meblâğ-ı mezbûreden kadr-i kifâyet ta'mîre sarf olunduktan sonra fazla kalur ise ol tarafda cümlemin mu'temedi olan bir kimesne ayrılan ve teslîm ve teslîmine hacda olub turuk-ı devlet-i 'aliyyeme i'lâm ve zaman-ı zabtında ahâlî-i Haremeyn-i muhteremeyn'e be-her müstahak oldukları vezâyif-i sefîneler ba'zı eslâfî gibi emtia ve eşya teklîfiyle 'gadr itmeyüb bi't-tamâm nakd virüb cenâb-ı hilâfet-meâbım için isticlâb kur'a-i hayra bezl-i makdûr say'-i meşkûr idüb ve mukaddemen ve Mısır tarafına virilen Küşufiyye ref olunub Mısır tarafına bir dürlü bahâne ile bir akçe ve terci' virilmeyüb mukaddemen fermânım olan 'aryan hıyanetini kendi avâyidinde Mekke-i Mükerrerme şerîf-i olanlara senesine kılıç itmek şartıyla bundan akdem sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mazmûn-ı münîfi üzere ziyân zabtına ve her tarafına Küşufiyye ve gayr-ı bahâne ile ve mehfû el-vücûh bir akçe virilmeyüb

mukabelesinde mukaddemen fermânım olan ‘urban müddet kendi ‘avâyidinde Mekke-i Mükerrreme şerîf-i olanlara senesine teslîm itmek şartıyla kendisi dahî vech-i meşrûh üzere kabul ve bu şürûtun mürââtı üzerine vâcib olmak üzere ikrâr ve i‘tirâfî hüccet-i şer‘iye olunmakla imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin işbu emr-i vâcib-ül-ımtisâlin bir sûreti kılına hazînede hıfz ve mazmun münîfi üzere nüzût-ı mezkûreye icrâ‘ bâ-husûs mûmâ ileyhın kendi mâlından iştirâk itmek üzere vâcib-ül-elzem olan iki kıt‘a şürût sefîne-i Hindi’yi bender-i Cidde’ye ibtidâ‘ gelen sefâin-i Hindiye’den tamâm-ı teşrîk urub şahn-ı gulâf-ı muhtemel ve ziyâdesiyle müstahkem ve cümle levâzımı kâmil olmak üzere iştirâk ider dört mahalline nakl ü teslîm ve bi’l-cümle bu husûs için sâdır olan emr-i şerîfimin hattında münîfinin ‘alâ vech-il-kemâl takayyü’ d ve icrâsıyla ahâlî-i Haremeyn-i muhteremeyn’in tanzîm-i ahvâllerine dikkat ve ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmıştır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 343 (1184): Su Yollarının Tamiri Hakkında

Anadolu kazaskerliği pâyesiyle Mekke-i Mükerrreme’de hâkimü’ş-şer olan Mevlânâ Seyyid Ahmed idâme itdiği kadılarına hüküm ki

Eşref-i fazîlet ve kıdvetü’n-nüvvâb ve medâyîn ve’l-mesken Mekke-i Mükerrreme ve Medine-i Münevvere’nin şeref ve nuzerâ ahâlîsinin terfi‘ ahvâl ve tatmîn-i bâtleriyle takayyü’ d ve ihtimâm-ı a‘zâm-ı umûr ve devlet-i ‘aliyyemden olmağıla emrin masruf berât olub bin yüz on iki senesi cemâziye’l-evvelisi guresinden zabt itmek üzere üç sene bir tahvil ile Cidde-i ma‘mûra sancağı begliğiyle ‘inâyet ve ihsânım olan Yusuf dâme ‘izzühû meclis-i şer‘a varub inşâallahu te‘âlâ livâ-i mezbûreyi zabt itdigine bender-i Cidde’ye ibtidâ‘ gelen sefâin-i Hindiye’den her bir sefinesi beşer bin esedi guruşa muhtemel cedîd ve müstâhkem ve levâzımı mükemmel iki kıt‘a sefîne-i kebîreyi kendi mâlından iştirâ‘ ve cânib-i mîrîye avâkım-ı me‘mûr olan kimesneye teslîm ve teslîm-i sicill ve hüccet olunub ve yine Mekke-i Mükerrreme Şerîf-i Allâhu te‘âlâ yevme’l-kıyam suyollarının ta‘mîr ve termîmi için bundan akdem Cidde mâlından be-her sene ta‘yîn olunan beş bin urub imdi guruşu nihân-ı ‘azline gelince müddeti zabtına ta‘mîr iktizâ‘ ider ise emir-i Mekke-i Mükerrreme ve kadı olanların ve sâir inzimâm ma‘rifetiyle lâzım olan kimesnelerin meblâğ-ı mezbûrdan kadr-i kifâye ta‘mîre sarf olunduktan sonra fazla kalur ise ol taraf-ı bâhirü’ş-şerefe cümlelerin mu‘temedi olan bir kimesneye ibdâ‘ ve teslîm ve teslîmi hüccet olunub taraf-ı devlet-i ‘aliyyeme i‘lâm oluna ve zamân-ı zabtında ahâlî-i Haremeyn-i muhteremeyn’e be-her sene müstehak

oldukları vezâif-i muayenelerin ba‘zı ıslâh-ı gibi emtia ve eşya teklîfiyle gadr itmeyüb bi’t-tamâm nakd virüb isticlâb-i hayr dûalarına bezl-i makdûr ve sa‘y-i meşkûr idüb ve mukaddema Mısır tarafına virilen Küşufiyyeler ref olunub Mısır tarafına bahâne ile min ba‘d bir akçe ve bir habbe virilmeyüb mukâbelesinde mukaddema fermânım olan ‘urban seresi kendi ‘avâyidinde Mekke-i Mükerrreme şerîfi olanlara sene be-her sene teslim itmek şartıyla bundan akdem sâdır olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-i makrûn ve mazmûn-u münîfi üzere zamanı zabtında Mısır tarafına Küşufiyye ve gayr-ı bahâne ile vâcib olmakta bir akçe virmeyüb mukâbelesinde mukaddemen fermânım olan ‘urban sırasını kendü ‘avâyidinden Mekke-i Mükerrreme şerîfi olanlara sene be sene teslim itmek şartıyla kendüsi dahî vech-i meşruh üzere kabul idüb mâl iki tahvîl-i takayyü’d olunmaya şürût-ı mezkûrenin re‘âyâsı üzerine vâcib olmak üzere ikrâr ve i‘tirâf-ı hüccet-i şer‘iyye olmağıla sen ki Mevlânâ-yı müşârün ileyhsin işbu emr-i şerîfimin bir sûretini mahall-i mahfûza kayd ve cenâb-ı hakkı bâbda emîr-i Mekke-i Mükerrreme Şerîf-i Sa‘d bin Zeyd dâme sa‘dühû ve sâir inzimâm ma‘rifetleriyle lâzım olanları mazmûn-ı münîf-i habîr ü âgâh idüb fî-mâba‘de şürût-ı mezkûra hıfz ü icrâ‘ ve Haremeyn-i muhteremeyn ahâlîsinin nizâm-ı hallerine kemâl-i mertebe ihtimâm ve hilâfına vaz‘ ve harekete rızâ‘ ve cevâzdan be-gâyet ihtirâz olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 343 (1185): Yeniçeri Ağası İbrahim Paşa Hakkında

Temeşvar’da dergâh-ı muallâ bekçileri zâbıtı olan Haseki Hüseyin zîde mecdühûya hüküm ki

Hâlâ muhafaza-i mezbûrede olan seksen ikinci cemâat ‘umûmen ortası ve kazgan ve bi’l-cümle neferâtıyla Âsitâne-i Sa‘âdetime gelmeleri lâzım gelmeğle oda-yı mezbûru muhafaza-i mezbûrdan ihrâca ve rikâbı hümayûnuma irsâl eylemek fermânım olub () bölüğün () zîde kadruhû ta‘yîn ve irsâl olunmağı sen ki mûmâ ileyhsin cemâat-i merkûmu bi’l-cümle odabaşısı neferât ve bayrağıyla muhafaza-i merkûmda ihrâcî ve rikâb-ı hümayûnuma irsâl idüb tehir‘ vukufundan ihtirâz ve ictinâb eyleyesin deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağâ dâme ‘ulüvvühûnun mektûba mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 343 (1186): Sürgün Cezası

Itlakları için yazılmıştır.

Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700)

Limni kadısına ve Limni kal'ası dizdarına hüküm ki

Fatma ve Emine ve Râbia ve 'Ayşe nâm-avretler kendü hallerinde olmayub kalyon levendâtıyla alât-ı harb ile Ok meydanına giderler iken Dergâh-ı muâllam yeniçerileri çorbacısı olub Nemçe ilçisi üzerine ta'yîn olunan Haseki Mehmed'in âdemlerine tüfeng atub mukatele ve muharebe idüb ve hâlâ ahz olmalarıyla mezbûrlar Limni ceziresine nefy ve cezire-bend olmaları fermânım olmağın sen ki mûmâ ileyhsin mezbûrları Limni ceziresinde cezire-bend idüb fermânım sâdır olmadıkça bir tarîk ile ıtlaklarında ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 344 (1187): Hapis Cezası

Golos Kal'ası dizdarlarına hüküm ki. İtlaklarıçün emr-i şerîfim yazılmıştır. Fî 7 M sene 130 (11 Aralık 1717).

Zümre-i eşkıyadan olub ehl-i arz ve re'âyâ fukârasına zulüm ve ta'addî ve fesâd ve şekâved 'âdet-i müstemiresi olan İbrahim dimekle ma'rûf şakî bundan akdem ahz ü kal'a-bend olunduğu i'lâm olunmağla imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun merkûm-u kal'a-i merkûmda muhkem habs ve itlakları için fermân-ı şerîfim sâdır olmadıkça itlakdan ihtirâz eylemesi için yeniçeri ağası İbrahim Ağa'nın mektûb[u] mûcibince yazılmıştır. Fî evâhiri M sene 113 (28 Haziran-6 Temmuz 1701).

s. 344 (1188): Sürgün Cezası

Kırşehir-i paşasına ve kadısına hüküm ki

Hacı Bektaşî Veli kuddîse sırrahü'l azîzin evlâdından olub hâlâ Âsitânesinde seccâdenişin olan Şeyhü'l-Veli Zeyd Mûlahe südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl gönderüb bundan akdem fesâd ve şekâvedleri babında ve sicill ve hüccet olunub kaza-i mezbûrda sâkin-i nefy olunan Şeyh Hüseyin'in hâne kethudâsı Ahmed ve Ali bin 'Abbas ve Şa'ban ve Seyyid Mahmud ve Hasan ve Himmet nâm-yeniçeriler ile Mahmud nâm-sipâhî bin yüz () senesinde hevâlarına tâbî' on bir nefer şakîler ile yek-dil 'Abdü'l-Kadir'in gice ile hânesin basub yigirmi yerinden hançer ile darb ve batını şakk ve boğazlayub külli gadr eylediklerin ve fetvâsı olduğun bildirüb mûcibince şer'le görülüb mûcib-i şer'isi icrâ' olunmak babında hükm-i ricâ eylemeğın fetvâ-i şerîfelerin mûcibince şer'ile lâzım gelen cezaları tertîb

olunmak üzere elzem olmuştur deyü yazılmıştır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 344 (1189): Kalebend İtlakı

Limni Kal'ası dizdarına hüküm ki

Şeyh oğlu Ahmed ve Gümüş oğlu 'Ömer ve Penbeli karyesinden Ali ve yine karye-i mezbûrdan Mehmed nâm-kimesneler Südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl sunub bundan akdem erbâb-ı tîmâr umûruna karışub ve re'âyâyı tahrîk iderler deyü Limni kal'asında kal'a-bend olunmaları fermânım olunmuş idi. Cürmleri 'afv u itlak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeleriyle mezbûrlar fî-mâba'd tîmâr sipâhîleri umûruna karışmayub ve sâir re'âyâları tahrik eylemeyüb kendü hallerinde olmak üzere itlak olunmak üzere yazılmıştır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 344 (1190): Kalebend İtlakı

Limni kal'ası dizdarına hüküm ki

Sâbıkan Galata voyvodası olan Tokadlu Mehmed'in ehl-i 'iyâli südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb bundan akdem mezkûr Mehmed'in ba'zı töhmet ile hatt-ı hümayûn şevket-i makrûn ile sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince Limni kal'asında habs-i fermânım olunmuş idi. Ba'de'l-yevm kendü halinde olmak üzere itlakına müsâade-i 'aliyye-i Hüsrev-ânemden ili kılınmak ricâsına istid'â'-yı 'inâyet eyledikleri rikâb-ı kâm-yâbıma 'arz ve telhîs olunmağı hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumla itlak olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmıştır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 345 (1191): Kalebend Cezası

İtlakları için emr-i şerîf yazılmıştır

Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700)

Anadolu beglerbegisine ve Keçiborlu ve () kadılarına ve Kütahya Kal'ası dizdarına hüküm ki

Sen ki Keçiborlu nâ'ibi Mevlânâ-yı mezkûrsun. Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Keçiborlu kazası sâkinlerinden el-Hâcî Mehmed ve Ahmed ve Mehmed ve sâirleri ve yine Keçiborlu kazasına tâbi' Giresun nâm karye sükkânından Es-seyyid Yusuf ve Es-seyyid Mehmed ve Seyyid Kadir ve sâirlerin ve Kılıç nâm-karyeden Ali ve Veli ve Süleyman ve

sâirlerin ve İlyas nâm-karyeden Mustafa ve Ali ve Ömer ve Kozluca nâm-karyede Bayram ve Abdullah ve Aydoğmuş nâm-karyeden Hasan ve Mehmed ve sâir ahâlilerin meclis-i şer‘e varub yine Keçiborlu kazasından Es-seyyid Ramazan Efendi dimekle ma‘ruf kimesne ile el-Hâc Ali nâm-kimesne birbirileriyle yek-dil ve yek-cihet olub hevâlarına tâbi‘ şah derûz peyda ve dâimâ bunları ehl-i ‘örfe gamz ve tecrîm itirdiğinden mâ‘adâ hilâf-ı şer‘-i şerîf bin yüz () senesinde mâlları gasb ve ehl-i örfüne dâimâ ihânet üzere olmalarıyla bundan akdem mezbûrlardan hilâf-ı şer‘-i şerîf aldıkları gerü eshâb-ı hukuka alıverilüb ve fî-mâba‘d dahî mezbûrlar birkaç def’8a da‘vet-i şer‘ olundukda ‘âdem-i itâatlerinden mâ‘adâ yigirmi nefer mikdârı tûfengendâz sekbân-ı cem‘ idüb hukuk-ı ‘ibâdın ibtâlîne bâ‘is oldukların ‘arz eyledükleri ecîlden mezbûran Ramazan ve el-Hâc Ali bâ-yi hâl ahz ü kal‘a-bend ve hukuk-ı ‘ibâd tahsil ve i‘lâm ve fermân sâdır olmadıkça itlak olunmamak için Kütahya kal‘asında kal‘a-bend olunmak için fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 345 (1192): Mehmed Paşa’nın Kuşadası’na Müstahfız Olması

Kuşadası nâ’ibine ve dizdarlarına hüküm ki

Vezîr-i âzam-ı sâbık müteveffâ Mehmed Paşa evkafının meşrûtiyyet üzere bi’l-fi‘l mütevellisi olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ali zîde kadruhû südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl idüb müşârün ileyhın evkafından Kuşadası Kal‘ası’na kadîmi neferâtından mâ‘adâ mâl-ı vakıftan ‘ulûfeleri virilmek üzere bin yüz bir senesinden kal‘a-i mezbûra kethudâsı ‘arz-ı mûcibince emr-i şerîfim müceddeden kırk nefer-i müstahfız dahî tahrîr olunmağıla vakfa gadr oldugun bildirüb ol babda hükm-i hümâyûnum ricâ itmegin sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyh ve dizdâr-ı mezkûrsun virilen tuğralı emr-i şerîfi ve derkise ve memhûr Âsitâne-i Sa‘âdete irsâl eylemek emrim olmuş idi buyurdum ki. Fî evâsıtı M sene 113 (18-27 Haziran 1701).

s. 345 (1193): Sipahilik İddiasında Olanlara Hapis ve İdam Cezası

Anadolu beglerbegisi Eyyüb dâme ikbâlühûye hüküm ki

Südde-i sa‘âdete mektûb gönderüb Aydın’da sâkin Boz-ulus Türkman-ı cemâatleri mukataasına tâbi‘ Keremici (?) cemâatinden Veli Beg oğlu Hüseyin ve Ahmed ve Hacı Halil ve Çomar Ali ve Kara Ali ve Kara ‘Abbas ve karındaşları Sivri ve Yamalı Hasan ve Soyтары Yusuf ve Hacı Nasuh oğlu Ahmed ve Gözcü Hüseyin ve Sarı Mustafa ve Uzun Mustafa ve Çökellik cemâatinde beni Sebbîn ve Arzuman ve Solak Mehmed ve hevâlarına tâbi‘

Muhammedlü cemâatinde Kara Ca'fer kethudâ vekil Murtaza ve Receb ve yine hevâlarına tâbi' Kuşdoğanlı cemâatinde Kanlı Mahmud ve pederi ve Îsâ ve Kara 'Abdurrahman ve Kara Ahmed oğlu Ali ve karındaşı Murtaza nâm-kimesneler sipâhîlik iddiâsıyla maliye tarafından verilen emr-i şerîfim mûcibince iskânı kabul eylemeyüb ve üzerlerine eda'sı lâzım gelen rüsûmların mukataa-i merkûmeye bir vech-i mâlikane mutasarrıf olan Kızıllı Ahmed zîde mecdühûya virmediklerinden mâ'adâ onlar o re'âyâyı himâye iderler deyü Rakka'da iskânı fermânım olan Ekrad ve Türkman tâifesinin firârîlerinden yüz elli ü[ç] ve Musa Paşa'nın katline cesâret iden Türkmen eşkıyasından seksen mikdârı evleri başlarına cem' ve Şühûd kazasında emr-i şerîfime itâat itmeyüb ve sâir re'âyânın iskânlarına dahî mûcib-i ihtilâl olduğın 'arz ve vech-i meşrûh üzere olduğın iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'il başdefterdarım olan el-Hâcî Mustafa dâme 'ulüvvühû i'lâm itmekle sen ki mîrmîrân mûmâ ileysin bâlâdan mestur'ül ism olup sipâhîlik iddiâsında olanları ahz u hats ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700)

s. 346 (1194): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkıyalardan Temizlenmesi

Fermân-ı 'âlîşânımın mazmûn-ı münîfi üzere 'amel idüb zinhâr hilâfından ihtirâz eyleyesin sonra cevâba kadîr olamazsın deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn vârid olmuşdur.

Bağdad vâlîsi vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem Bağdad ve Basra havâlîsinin ihtilâl-i eşkıyası 'aryandan tathîri Basra vâlîsinin Basra'ya tesyîri ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun tanzîm ve tedbîri senin 'uhde-i kifayetine havâle ve İsmail Paşa zamanından me'mûr olan tavâif-i 'asker bi'l-cümle seninle me'mûr olduklarından mâ'adâ Anadolu tarafından dahî tertüblü iki bin sipâh ve silâhdâr serden geçitleri aceleyle varub irişmek üzere fermânım olup Rakka'da müceddiden inşâ' olunan donânma-yı hümâyûnum üzerine dahî sâbıkan Tuna kapudanı olan İşçi-zâde Mehmed dâme ikbâlühû ta'yîn ve bi'l-cümle berren ve nehren iktizâ' iden tedârîki görmeyüb ve her husûsun tavsîye tafsîlini müştemil emr-i şerîfimle sana tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Hâliyen Diyarbekir vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa dahî mükemmel ve müretteb kapısı halkı ve Diyarbekir eyâleti'nin hükümet ve elviye begleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve Diyarbekir'in dört yüz nefer yerlü kullarıyla yerlerinde hazır ve âmâde durub vakt ü zamanıyla tarafından haber vardığı gibi ber-vech-i müsâraat yanına varub re'y-i sevâb-

diden ile hidemât-ı ‘aliyyemde bulunmak üzere me’ mûr olmalarıyla sen dahî bir gün evvel cem’î levâzım ve mühimmatın tekâmîl ve husûl-i maslahata fütur virecek bir kusur konmayub ve Diyarbekir eyâleti ‘asâkirini bi-vakt götürdüb aynı yere îka’ olunmamak için kapudan paşa ile haberleşüb ol tarafa geleceği vakte muvafık mahalde vezîr-i müşârün ileyh eyâlet-i ‘askeriyle gelüb irişmek üzere haber gönderüb donânma-yı hümâyûnum dahî inşâallahu te’âlâ tamam oldukda seninle haberleşüb ta’dâd altı sâat mesafesi olan Felluce iskelesine varmak üzere tenbîh-i hümâyûnum olmağıla iskele-i merkûmeye vusûlleri müyesser olduktan sen dahî iktizâsına göre mühimmât-ı kâffe-i tedârikin ve seninle me’ mûr olan piyâde ve süvâri ‘askeriyle donânma-yı hümâyûnuma mülâki olup ayırdub nehirden ve sen dahî nehr-i Fırat kenarıyla donânma-yı hümâyûnuma mecâzi beraberce hareket ile Medine-yi aliyyeye varub nehr-i Fırat’ı kenarıyla cisrisinden ubur ve nehr-i Şâhi’ye değin donânma-yı hümâyûnumla himayet getirüb ve vecîhle berren ve nehren nehr-i Şahi’ye ve varıldıkda sen dahî donânma-yı hümâyûnumla maan a’dâd-ı fermânım olan hakları üstü açıklar ile ‘ubur ve Fırat ile nehr-i Şahi beyninde yine minvâl-i meşrûh üzere donânma-yı hümâyûnumla himayet müdâfaa olarak nehr-i Şat kenarında vâki’ mansûriyeye vusûlünden nehr-i Şat’ı yine üstü açıklar ile Kurte’ye on sâat mesafesi olan Rakka Kal’ası kurbuna geçüb Kurte kal’asında ‘Acem hânıyla haberleşmeğe münâsib bir ma’kul mahalle tevakkuf ve tevakkuf hazreti Samî şah-ı ‘âli-câh tarafından olan nâm yazıldığı vech üzere eğer taksîm iderse içine ‘asker konub levâzım-ı muhafazasını gereği gibi tertîb ve tekâmîl eyledikten kurbuna Şat’a muttasıb olan nehirden yine üstü açıklar ile Kurte Kal’ası karşısına ‘ubur ve andan dahî Basra mukatelesinde vâki’ Kurte Kal’ası havâlîsinde bir münâsib olan mahalle darb-ı hitam-ârâm ve Basra’da olan Han ile muktezâ-yı tereddüd tarafında muvafık vech-i lâyıık ile haberleşüb inşâallahu te’âlâ anı dahî şâh-ı müşârün ileyh hazretlerinin nâme-i maslahat ‘allâmelerinden bana teşbîh-i hâme-i tasrîha olduğı üzere teslîm eylediklerinden Basra’yı dahî zabt ve Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlîsi vezîrim () Paşa’yı Basra’ya takrîr ve ittifâk ve tedbîr-i dil-pezîr ile nizâm ve intizâmına her ehl-i işin nesâk-ı cidd ve ihtimâmı teşmîr eylesin. Bu tarîk ile yollarda sedd-i râh olur bir ırmak ve bu kadar tavâif-i ‘aryan ise ve binâ’ yanında gâh zuhûr ve gâh üfûl ile hâliyeden ancak ‘askere kadîr olurlar. Bu vecîhle hareket-i vücûh-ı mûmânaatın küllîsinde deyü ol taraflara vukuf ve şuur-u olan kimesneler haber virmişlerdir. Maksûd-ı asîli ve Basra’nın zabtı olmağıla vâki’an ashâb-ı vukufun velâyetleriyle üzere tarîk-i ehl ü usûlü konub ve binâ’ yanında tavâif-i ‘aryanın def-i dâiyesilye semt-i ‘udûl ve uzûl iktizâ eylemez lâkin ihtimâldir ki bu tarafa haber virenlerin

mahallinde olan mahsurata yâhûd bu esnalarda bir mahzur her olmuş ola hâsıl tafsîl olunan sebil müdafî ve her vecîhle münâsib ve ma'kul olduğu halde ihtiyar olunur. Mahzuru olduğu sûretde yine senin re'y-ine mahmuldür. Ol cânibde olan erbâb-ı basîret ve ashâb-ı hayret ve rüesâyı asker ile ve her etrafı tam ile mülâhaza olunub muktezâ-yı vakt ve hale göre ve olan tarîk azîmet ve tafsîl idüb varılıb Basra'nın zabtı müyesser oldukda levâzım-ı hüsn-i tedbîre riâyet eyleyüb eğer Bağdad ve eğer Basra'nın def-i ihtilâl ve esbâb-ı nizâmının itmâm ve ikmâline dikkat-i tam eyleyesin. Fırsat eğer fevt ve eğer Basra'nın teslîminde sûret-i muhalefet zuhûr iderse şah-ı âli-câh hazretlerinin nâmelerinden mukaddemen bu husûs tasrîh ve tavzîh olunub tahallûf zuhûru emr-i muhal iken bu emre hilâf-ı kal'ada olanların efşâr-ı eşkıya-yı aryanâ ittibâlarından nişân idüb şah-ı müşârün ileyh hazretlerinin dahî rızâları âşikâr-ı bâsiresi bu tarafâ mesâme-i olub arz ve i'lâm ile cevâba intizâr bu kadar mühimmat ve tedârikin ta'tîl ve müsted'î olub ve yanında kesret-i ricâl ü ahbâr ve sâir gudde ve iyâl ile levâzım-ı kal'a-giri emanet olmağıla bilâ-tereddüd ve tevakkuf muhasara ve merd-âne ve dilîr-âne ve âkılâne ve müdürâne ikdâm ve ihtimâm ile eğer Kurte ve eğer Basra kal'alarının ol makule ve dahî muhalefet ve usât-ı aryanâ müdâfaa idenelerin yedlerinden istihlâs ve inziânın dikkat-i tam eyleyüb el-hâsıl eğer muhlit olan vech üzere teslîm tarîkiyle husûle gelür ve eğer muhasara ve ceng ü cidâl ile nîza' olunur her ne vecîhle olursa Basra ve taraf-ı devlet-i aliyyemden zabtı ve Basra Vâlisî'nin yerine takrîri ve her ahvâlinin nizâm ve intizâmı senden matlubdur. Bu bâbda kemer-gayret ve hamiyeti der-miyân idüb cümle rüesâyı asker ile ittifâk ve ittihâd ve hüsn-i tedbîr ve tedârik ile mesâi-i cemîle vücûda getürmeğe bezl-i tab u tüvân eyleyüb Basra ve taraf-ı devlet-i aliyyemden zabt olduktan eğer Basra ve eğer Bağdad'ın tanzîm-i ahvâl ve re'âyâ ve berâyâsının tesnîk-i eyâletinde müstevcibat-ı zahmet olan hâletler bi'l-cümle muktezâ-yı şer'î kavimi riâyet ile istihsâl olunmağıla sen dahî cemi' umûr ve husûsda şerîat-ı mutahharaya mütâbaat ve üzere kemâl-i basîret ve adâvet ile haretket idüb zinhâr kıstas-ı şer'î kavim ve menhec-i sırât-ı müstakimden eylemeyüb kâffe-i umûr-ı kazaya ve ıslâh-ı mesâlih-i re'âyâ ve berâyâda şer'î şerîfe eyleyesin. Basra ve Bağdad berü heyecân-ı zamanında mustarib olmuş memleketdir. Bi-avnihi Hak ol vilâyetde âsâr-ı atak-ı bi'l-küllîye ve adl ü insâf olmağıla ahâlîsinin âsâyış ve istihbârât aksâ-yı murâd-ı hümâyûnumdur. Her halde şerîat ve müşevveş tarîka-i adâvet olub senden me'mûl-i hümâyûnum olduğu üzere her halde ve her havâlde vezl-i kudret ve sarf-ı makderet eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki. Fî evâili S sene 111 (29 Temmuz-7 Ağustos 1699).

s. 347 (1195): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Fermân-ı vâcibü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi ile 'âmil olub hilâfından pek ihtirâz eyleyesiz deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn vârid olmuştur.

Sâbıkan Rakka Eyâletine mutasarrıf olub Haleb inzimâmıyla Basra Vâlisi olan vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlisinin ihtilâl-i eşkıya-yı 'aryandan tenfiyesiyle Basra'nın taraf-ı devlet-i 'aliyyemden zabtı ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun nesâk ve intizâm-ı rabt-ı ehem-i mehâmm ve elzem-i umûr-ı lâzımü'l-ihtimâmdan iken biraz eyyâmından berü yine Süleyman galesi ve sâbıkan Bağdad vâlisi olan İsmail Paşa'nın tehâvün ve müsâhelesi 'ayık olub bi-'avnihi Hak hâliyen yine galesi ile ber-teraf ve Bağdad eyâleti sâbıkan Rakka vâlisi olan vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehûme tevcîh olunub Basra Eyâleti dahî umûra ve tensîk-i mehâmm-ı cumhura kadîr vüzerâ'-yı 'izâmımdan birinin 'uhde-i kifayetine tefvîzi muktezî olmağla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Sen vüzerâ'-yı 'izâmımın umûr-ı din ve olub her vecîhle sana i'timâd-ı hümâyûnum olduğundan Basra'nın ahvâl-i nizâm bulunca maân zabt olunmak üzere Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra eyâleti 'avâtıf-ı 'aliyye-i mülûk-ânemden sana 'inâyet ve ihsânım olub ve Bağdad vâlisi ile tarafın pey-der-pey haberleşilüb Rakka'da müceddiden inşâ' olunan donânma-yı hümâyûnumun kusur ve kusûru tamam olunca Bağdad tarafına me'mûr olan ricâl-i ihtiyâr ve iktizâ' iden ve ile ol dahî hazır ve âmâde bulunub inşaallahu te'âlâ donânma-yı hümâyûnum murâd üzere tetmîm ve tekmîl ve kalkub Bağdad'a altı sâat mesâfesi olan Kal'aca iskelesine vardıkda müşârün ileyh kendüsiyle me'mûr olan 'asâkir ile anda donânma-yı hümâyûnuma mülâki olduktan sonra donânma-yı hümâyûnum ruy-ı nehirden vezîr-i müşârün ileyh dahî karadan nehr-i Fırat kenarıyla harekât-ı sefâine müsâvî hareket ile mûmâşât iderek varılıb 'asâkir-i berrî nehr-i Fırat'ı 'ubûr ve yine bu vecîhle donânma-yı hümâyûnumla hem-'inan olarak nehr-i Şahi'ye varıldıktan donânma-yı hümâyûnum ile maan a'dâdı fermânım olan üstü açıklar ile 'ubûr ve Fırat ile nehr-i mezbûr beyninde yine minvâl-i meşrûh üzere gidilüb nehr-i Şat kenarında vâki mansûriyeye varıldıktan nehr-i Şat'ı yine üstü açıklar ile Kurte'ye on saât mesafesi olan Remli Kal'ası karnına geçüb anda bir münâsib mahalde ve Remli kal'asında olan 'Acem hânıyla haberleşüb Ali hazret-i Şahî zîde şâh-ı Ali-câh taraflarından olan nâme-i yazıldığı vech üzere inşaallahu te'âlâ teslim eylediklerinde levâzım-ı muhafazası tertîb ve tekmîl olunduktan sonra karnında Şat'a muttasıb olan nehirden yine üstü

açıklar ile Mü'eyyed Kal'ası karşısına 'ubûr ve anda dahî Basra mukabelesinde vâki' Mü'eyyed Kal'ası havâlîsinde bir münâsib ve ma'kul olan darb-ı hitâm-ârâm ve Basra'da olan han ile dahî muktezâ-yı teveddüd tarafına muvafık vech-i lâyük üzere haberleşüb ve şâh-ı müşârün ileyhın tamme-i umûr 'allâmelerinden sarâhaten değer olduğu yine zikrolunduğu üzere teslîm eylediklerinden bî-tevfîk-i Allâhu te'âlâ Basra'yı dahî zabt ve seni anda takrîr ve iktizâsına göre def-i ihtilâl ve esbâb-ı nizâm ve intizâmın itmâm ve ikmâline ihtimâm-ı tam olunub Faraza eğer Kurte ve eğer Basra'nun melhûd üzere teslîminde zarûret-i muhalefet zuhûr ider ise şâh-ı müşârün ileyhın nâmelerinden mukaddemen bu husûs tasrîh ve tavzîh olunmuş iken hilâf-ı emr-i mûhal ve mücerred kal'ada olanların fesâd-ı eşkıya-yı 'aryana ittibâ'larından neş'et idüb muhalif-i rızâ-yı taraf idüğü âşikâr olub Basra ise bu tarafa mesâfe-i olmağıla 'arz ve i'lâm ile cevâba intizârı yokdur. Tedârik ve mühimmatın ta'tîl ve olub ve bî-fazlihi Hak bu maslahatın berren ve nehren tedâriki görölüb iktizâ itdiği halde levâzım-ı kal'a dahî âmâde olmağıla bilâ-tereddüd ve muhasara ve eğer ve eğer Basra kal'alarının ol ma'kule hareket ve tesvidden süfehâ-yı 'aryana idenlerin yerlerinden ve ikdâm-ı tam olunmak üzere Bağdad vâlisi vezîr-i müşârün ileyhe tenbîh-i hümâyûnum olmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Emr-i şerîfim vusûlünde Rakka'da inşâ' olunan donânma-yı hümâyûnumun kusur ve küsuru tekmiî olunca sen Rakka'da meks ve murâd üzere cümle levâzım ve mühimmât-ı bir gün evvel tekmiî idüb inşâallahu te'âlâ donânma-yı hümâyûnumla Bağdad tarafında olan 'âsâkir fermânım olduğu üzere Kal'aca iskelesinde mülâki olduktan garaz-ı asîli Kurte ve Basra'nın turuk ve rabtı zabt olub ve cânib-i Basra'da tafsîl olunan vech üzere giderlerken yollarda sedd-i rah olur bir dahî ve ezmân ve olmayub tavâif-i 'aryan ise çölde ve beyâbânda olmağıla hâsıl-ı kâr ü netîce-i kırdarı-yı ricâliyeden bu'askerdir ve berren ve nehren bu vecîhle gidildikten bi-'avnihi Hak bir türlü hatâ' ihtimâli yokdur. Ol taraflara vukûf-ı şuûr olanlardan i'tinâ' olunan kimesnelerin haber virüb fî'l-hakîka asıl maksâd ve Basra'ya 'askerin olmağıla vâkıf-ı ashâb-ı vukûfun taallülleri üzere tarîk-i münâsibi koyub çölde ve beyâbânda tavâif-i 'aryanın vâkf-ı dâiyesiyle ihtiyâr-ı meşâk ve meta'ın ve cürmü kalmaz lâkin bu dahî ihtimâldir haber verenlerin bazı mahalde olan mahzurlarına ittila'ları olmayub yahûd bu esnalarda dahî zuhûr itmiş ola ve olunan sebep bu şekl-i dahî yine Bağdad tarafında olan erbâb-ı basîret ve ashâb-ı hayret ve rüesâ-yı 'asker ile istişâre ve her tarafı nâm ile mülâhaza olunduktan sonra muktezâ-yı vakit ve hale göre ittifâk ve ittihâd olan tarîk ile gidilmek üzere Bağdad vâlisi vezîr-i müşârün ileyhın re'y-i savâb-dîdene havâle olunmağıla inşâallahu te'âlâ mahall-i ve

olunduktan hüsn-i ittifâk ve ittihâd ile yine rabt-ı harem ü ihtiyâta riâyet olunarak ‘âzimet olunub Allâhu te‘âlâ mahall-i maksûda vusûl müyesser olduktan ve Basra eğer teslîm tarîkiyle olur ve eğer muhasara iktizâ ider her ne zuhûr iderse Bağdad vâlisi vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb dîde üzere tam ü ihtimâm-ı mâ‘lem hüküm ile itmâm-ı merâm sen dahî bezl-i makdûr ve cidd-i bî-kusûr eyleyüb ve ile ‘adem-i muvafakat ve mütaberet ve muhalefeti müsteni‘ olur ise ve halinde ziyâde tevakki üzere olub ve inşaallahu te‘âlâ Basra ve Kurte’nin taraf-ı devlet-i □aliyyemde zabtı müyesser olduk da nizâm-ı ahvâl-i memleket kahı-hâl re‘âyâ ve sâir meskûkât-ı mühşîr virdik şevket-mâkrun zîde olan hazır bi’l-cümle muktezâ-yı şer□ fermânı re‘âyâ ile hâsıl olmağla cümle umûr ve husûs-ı şerîf şerîf üzere kemâl-i muvafakat ve □adâlet ile hareket idüb tama-ı hüccet-i şer□ iktizâ‘ itmeyüb re‘âyâ eşkiyadan umûr kıtâ‘ şer□-i şerîf iktizâ‘ ile sâkin bilâd ve şer-i vâki‘ hâl ibâdullah dikkat ve ihtimâm eylesin Basra eyaletinden biraz eyyâmdan berü bî-□avnillâhi te□âlâ ol vilâyetde bi’l-küllîye ittifâk teslîm olub.....ile ahâlîsinin iktizâ-yı murâd-ı hümâyûnum iktizâ-yı mâlukânem üzere.....şerîf ve tâife-iolub senden mâmul-ı hümâyûnum olduğı üzere mesâi□-i cemile vücûda getürmeğî husus-ı tâb ile bezl-i kudret ve sarf-ı hizmet eylemeğın bâbında fermân-ı hümâyûnum şevket-mâkrunumla fermân-ı □âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki. Fî evâili Ra sene 111 (27 Ağustos-5 Eylül 1699).

s. 348 (1196): Basra’ya Vali Tayin Edilmesi

Fermân-ı şerîfim mûcibince ‘amel eylesin deyü ‘unvân-nâme-i hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn vârid olmuşdur.

Bağdad vâlisi vezîr Mustafa Paşa’ya hüküm ki

Basra vilâyeti biraz eyyâmdan berü heyecân-ı hadesân-ı zamandan münfehim-i nakd-i nizâm olub ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden zabt-ı ve yine kâfe-i udûl-u nisvâk-ı intizâm rabt-ı senin ‘uhde-i kifayetini havâle ve mufassal ve meşrûh emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağıla inşaallahu te‘âlâ me‘mûr olduğun üzere donânma-yı hümâyûnum ve sâir seninle me‘mûr olan ‘asâkir-i mansûrem ile varub ‘avn-i Hakla Basra ve kurt’un zabt-ı müyesser oldukda ve ihtizâb-ı hatt-ı Halik-berâyâ olmağla nazm-ı mübîni üzere vedâyi‘ Halik-berâyâ olan ‘âmme-i re‘âyâ ve kâffe-i zîr-i destân ve fukâra-yı hıfzı cenâh-ı re’fet ahâlî fukârasının şeyh lâzıme-i has ve mühimme-i umûr olub ‘ala’l-husûs Basra ve Kurta ve Cezayir’de vâki‘ ‘ulemâ‘ ve sulehâ ve ezhâd u ‘ibâd u meşâyih-ı ‘aryân ve sâir ahâlî sükkâmı mâni‘ şakînin ol havâliye istilâ’sı sebebi ile garet-zede ve set dîde oldukları mesmû‘-ı

hümâyûnum olmağıla Basra ülkesi ahâlîsinin nizâm-ı hâli ve itmînân-ı mal ve ol diyar ve bilâdın def-i ihtilâl ve husûl-i sûret-i i'ttizali murâd-ı hümâyûnum olmağıla muktezâ-yı beşeriyet ile şakî-i mezbûrun tarafında bulunmuş var ise de ba'de'l-yevm mısır-ı hayr-i zahîr olub devlet-i 'aliyyeme inkiyâd ve itâat ve Basra vâlîlerine ittibâ' ve mütâbaat ile kendi hallerinde ve yerlerinde ve yurdlarında sâkin olanların nüfus ve emval ve a'râzilerine ta'arruz olunmayub zamman-ı emânet olub ve mukaddemen dahî bu mazmunda nâme-i hümâyûnum i'tâ' olunmakla imdi sen ki vezîr-i meşârûn ileyhsin bundan akdem şeref yafte sudûr olan hamiyet-i tam 'inâyet-makrûnum ve hâlâ sâdır olan fermân mûcibince ba'de'l-yevm taraf ve devlet-i 'aliyyeme itâat ve inkiyâd etmişdir ile kendü hallerinde olanların nüfus ve emval ve a'râzilerine eğer tarafından ve eğer Basra vâlîsi ve sâir ve dîvân ve hükkâm cânibinden bir vecîhle ta'arruz olunmayub hamiyet ve sıyânetlerinde ve her umûr ve husûslarının muktezâ-yı şer'î kadîm üzere nizâm ve intizâmında takayyü'd-i tam eylemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı Ra 111 (6-15 Eylül 1699).

s. 349 (1197): Mustafa Paşa'nın Yaptığı Düzenlemeler

Ferman-ı şerîfim mûcibince 'amel eyleyesin deyü 'unvân-nâme-i hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum vârid olmuştur.

Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlîsi olan vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki

Vilâyet-i Basra biraz eyyâmıdan berü heyecân-ı havâdisat-ı eyyamdan müncelî'l-intizâm olmağıla sen ki vezîr-i müşârûn ileyhsin. Seni Basra'ya takrîr ile eyâlet-i Basra'nın taraf-ı devlet-i 'aliyyemden zabt-ı Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa'nın 'uhde-i kifayetine havâle ve her ahvâl mufassal ve meşrûh emr-i şerîfimle sipâriş ve tavsîye ve inşâallahu te'âlâ fermânım olduğı üzere donânma-yı hümâyûnum ve sâir bu husûs için me'mûr olan 'asâkir-i mansûrem ile varub Basra ve Körfezi zabt-ı 'avn-i Hakla müyesser olduktan ve ahfaz nazm-ı mübîni üzere vedâyi'-i Halik olan re'âyâ ve kâffe-i zîr-i destân ve fukâraya hıfz-ı cenâh-ı re'fet fukârasınca arar-ı adâlet-i lâzıme-i himmet ve ardınca mühimme-i umûr-ı merhamet nüşûr-ı saltanatımdan olub alâ'l-husûs Basra ve Kurta ve Cezâir'de vâki' 'ulemâ' ve sulehâ ve ezhâd ve 'ibâd ve meşâyih 'aryan ve sâir ahâlî sükkânı mâni' şakînin ol havâlîye istilâsı sebebi ile garet-zede ve oldukları istimâ' olunmağıla Basra ülkesi ahâlîsinin nizâm-ı hâli ve itmînân ve ol diyar ve bilâdın def-i ihtilâl ve zuhûr-ı suret-i iktizâyı murâd-ı hümâyûnum olmağıla muktezâ-yı beşeriyet ile şakî-i mezbûrun tarafında bulunmuş var ise de ba'de'l-yevm sadûr-u hayr-i zahîr olub devlet-i 'aliyyeme inkiyâd ve itâat ve Basra vâlîlerine ittibâ'

ve mutavaat ile kendi hallerinde ve yerlerinde ve yurdlarında sâkin olanların nüfus ve emval ve a'râzilerine ta'arruz olunmayub bi'l-cümle zamman-ı emân olub ve mukaddemen dahî bu mazmunda nâme-i hümâyûnum dahî i'tâ olunmakla bundan akdem şeref-yâfte-i sudûr olan himâyet-nâme-i 'inâyet-makrûnum ve hâlâ sâdır olan fermân-ı hümâyûnum mûcibince ba'de'l-yevm taraf-ı devlet-i 'aliyyeme itâat ve inkiyâd ile kendi hallerinde olanların nüfus ve emval ve a'râzilerine ta'arruz olunmayub hamiyet ve sıyânetlerinde takayyü'd ve ihtimâm eylemek üzere Bağdad vâlisî vezîr-i müşârün ileyhe tenbîh-i hümâyûnum olmağıla sen dahî vech-i meşrûh üzere 'amel ve sana itâat ve inkiyad ile kendü hallerinde olanlara kase-mî güzeşte ve âidat-ı sâbıkan için ol vucuh ta'arruz eylemeyüb muktezâ-yı 'amel ve merhamet üzere himâyet ve sıyânetde ve her husûslarına muktezâ-yı şer'-i kavim üzere nizâm ve intizâm virmeğe ziyâdesiyle sa'y ve ihtimâm eylemek bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 111 (6-15 Eylül 1699).

s. 350 (1198) Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Bağdad vâlisî vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhisin. Bundan akdem Bağdad ve Basra havâlisinin ihtilâl-i eşkıya-yı 'aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlisinin Basra'ya tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun tanzîm ve her birisinin senin 'uhde-i kifayetine havâle ve bu husûs için bi'l-cümle yerler ve nehirler ol tarafa me'mûr olan tavâif-i 'asâkir-i iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde re'y-i savâb-dîden ile hareket eylemeleri fermânım olub ve savb-ı maksûda gidecek tarîk-i ahvâl ve sâir ol tarafların umûr-ı külliye ve cüz'iyesi hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun emr-i şerîfimle tafsîl ve tasrîh olunmuş idi. Hâlâ Rakka'da müceddeden inşâsı fermânım olan donânma-yı hümâyûnum kuvvet-i kurbiye geldikde i'lâm olunmağın düstûr-ı mûkerrem müşîrî müfahham nizâmü'l-'âlem Haleb Eyâleti inzimâmıyla Basra vâlisî olan vezirim Ali Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehü donânma-yı hümâyûnum seffinelerinin levâzım ve mühimmatını acâleten tekmîl ve tetmîm ve seffineye süvâr ve emirü'l-ümerâ'yı-kiram donânma-yı hümâyûnum üzerine me'mûr Şat kapudanı olan İşçi Mehmed dâme ikbâlühûye ve bi'l-cümle donânma-yı hümâyûnum seffinelerini yanına istishâb ve mütevekkilen 'alâ-eyyi-hâl Rıdvaniye İskelesi'ne toğru küşâ-yı 'azîmet ve seninle haberleşüb ve görüşüb ve ol tarafın ahvâl-i söyleşilüb Basra tarafına hareket mevsimi gelince mahall-i merkûmdan tevakkuf ve yine hemen şöyle beyhûde meks itmemeniz üzere vakit ve zamana göre ol havâlîde muktezâ olub irişmesi mümkün olan umûr

ve husûslarda ittifâk ve ittihâd ile bezl ü sa'y kudret ve bi-'avnihi te'âlâ Basra seferinin vakti hulûl ve sen ki vezîr-i meşârün ileyhsin. Seninle me'mûr olan 'asâkir ile sen dahî iskele-i merkûmeden donânma-yı hümâyûnuma mülâki olduktan sonra hüsn-i ittifâk ve itthâd ile Haleb inzimâmıyla Basra vâlisi Ali Paşa ile donânma-yı hümâyûnum ricâl-i ruy-i nehirden ve seninle me'mûr 'asâkir ile sen dahî tarîk-i bürûd-ı hareket-i müsâvîye ile savb-ı maksûd olmak üzere emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olub ve mukaddema ol tarafa me'mûr olan tavâif-i 'asâkirden mâ'adâ düstûr-ı mükerrerrem müşîrî müfahham nizâmü'l-'âlem Diyarbekir vâlisi vezîrim Mehmed Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehü dahî mükemmel ve müretteb kapısı halkı ve Diyarbekir eyâleti'nin hükümet ve alaybegleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârî ve Diyarbekir'in dört yüz nefer yerlü kulları dahî yerlerinde hazır ve âmâde olub vakt ü zamanıyla tarafınızdan haber vârid olduğu gibi ber-vech-i müsâraat yanına varub re'y-i savâb-dîden ile hidemât-ı 'aliyyemde bulunmak üzere me'mûr olmalarıyla vezîr-i meşârün ileyh Mehmed Paşa ile dahî haberleşüb ol dahî kendüsiyle me'mûr olan 'asâkir ile vaktinde tevafûk-ı mahalde gelüb irişmek üzere haber gönderüb ve getirüb yanına istishab itdikden sonra inşaallahu te'âlâ sen dahî iktizâsına göre mühimmât-ı kaffe ve tedârik-i vâkfe ve seninle me'mûr olan bi'l-cümle piyâde ve süvârî 'asâkir ile Rıdvaniye iskelesinde donânma-yı hümâyûnuma mülâki ve anlar ruy-ı nehirden ve sen dahî karadan donânmayı mahallerinin beraberce hareket ile hem-'inan gidüb ve inşaallahu te'âlâ hidâyet-i bedrâka-i tevfik ile cânib-i maksûda varıldıkda mukaddema hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfimde tafsîl ve tasrîh olunan şürût ve kuyud üzere cümle rüesâ-yı 'asâkir ile ittifâk ve ittihâd ve levâzım-ı hüsn-i tedbîri riâyet ile Basra ve Kurta'nın tafsîl olunub taraf-ı devlet-i 'aliyyemde zabt ü rabtında bezl-i makdûr ve sa'y-i maksur eyleyüb ve 'avn-i bâri ile zabt-ı müyesser oldukda Basra vâlisi vezîr-i müşârün ileyhi yerine takrîrden ve her ahvâlinin nizâm ve intizâmında ve isti'mâr-ı bilâd ve istirdâc-ı ahvâl-i 'ibâda mütefferik husûsların küllisinin alâ vech-il tekmil itmâm ve tekmîlinde rızâ-yı hümâyûnuma muvafık mesâi'-i cemile vücûda getürmeğe bezl-i kudret eyleyüb el-hâsıl bi-fezâilehü kavli bu sene-i mübarekede pay-ı vech-i gâh bu maslahata sûret r-i virüb tesâmuh ve tekâsül eyleyecek seneye alıkomayub sıdk-ı niyet-i ve safâ-yı taviyyete ve kemâl-i gayret ve hamiyet ile ikdâm ve ihtimâm eylesin. Asr-ı hıfz eyleye bu sene dahî geçen sene gibi teyn ve te'kîn ile te'hîr ve tesvîf olunub sene-i atiyeye kalmak ihtimâli olur ise öyle bilmiş olasız ki bî-z-zât cenâb-ı hilâfet-pemânım devlet ve ikbâl ve şevket ve iclâl ile râyet-ifraz-yı 'azîmet olması mukarrerdir. Sonra bir vecîhle cevâba kadîr olamazsınız. Ana göre basîret ve

intibâh üzere hareket eylemek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum k1. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 351 (1199): Rakka’daki Donanma Eksiklerinin Giderilmesi

Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlisi vezir Ali Paşa’ya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlîsinin bî-avnihi Allâhu te‘âlâ eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra’nın taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden zabt-ı ve ol câniblerinin kâffe-i umûrunun ittibâ’tı intizâma rabt-ı ehemmi mehmâm ve elzem-i umûr-ı lâzımü’l-ihimâmından olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehümün ‘uhde-i kifayetine havâle ve bi’l-cümle berren ve nehren ol tarafa me‘mûr olan tavâif-i ‘asker iktizâ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde ile hareket eylemeleri fermânım olub ve sen dahî Rakka’da müceddiden inşâsı fermânım olan donânma-yı hümâyûnumun levâzım ve mühimmât-ı tam oldukda kalkub süvâr olub savb-ı maksûda gidilecek tarîk-i ahvâl ve sâir ol tarafların umûr-ı külliye ve cüz’iyyesi hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma’nun emr-i şerîfimle tafsîl ve tasrîh olunmuş idi. Hâlâ Rakka’da inşâ olunan donânma-yı hümâyûnum sefineleri kuvvet-i kurbiye geldiği i‘lâm olunmağıla mukaddmen fermânım olduğu üzere donânma-yı hümâyûnum sefinelerinin mühimmat ve levâzımında henüz tekmiîl olunmamış var ise dahî bir gün evvel tetmîm ve tekmiîl ve bir nesnesi küsur ve kusur kalmamak üzere kemâ-yenbagî techîz ve a‘dâd ve sefîneye süvâr ve Rakka’da inşâ olunan donânma-yı hümâyûnum üzerine me‘mûr Şat kapudanı olan İşçi Mehmed dâme ikbâlühû ve bi’l-cümle donânma-yı hümâyûnum sefinelerini yanına istihsâb ve mütevekkilen ‘alâ-eyyi-hâl Rıdvaniye İskelesine toğru bâd-bân-küşâ-yı ‘azîmet ve inşâallahu te‘âlâ iskele-i merkûmeye vusûlünde müşârün ileyh ile haberleşüb ve görüşüb ol tarafın ahvâlini söyleşüb Basra tarafına hareket mevsimi gelince mahall-i merkûmda tevakkuf ancak yine beyhûde meks eylemeyüb vakt ü zamana göre ol havâlîde olan muktezî olub al irişmesi mümkün olan umûr ve husûsda bezl ü sa‘y ü kudret idüb bi-‘avnihi Hak Basra seferinin vakt-i hulûl ve vezîr-i meşârün ileyhın kendüsiyle me‘mûr olan ‘asker ile anda donânma-yı hümâyûnuma mülâki olduktan sonra ve hüsn-i ittifâk ve ittihâd ile yine şerâit-i harem ve ihtiyâta riâyet olunarak donânma-yı hümâyûnuma ruy-ı nehirden vezîr-i müşârün ileyh karadan harekât-ı sefâine müsâvî hareket ile ihtimâm ve mümâşât iderek teveccüh ve azîmet ve inşâallahu te‘âlâ hidâyet-i bedrâka-i tevfiik ile savb-ı maksûda varıldıkda mukaddemen fermânım olduğu üzere vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde

ile Basra ve Körfezin taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden zabt u rabtına ve itmâm-ı merâm sen dahî bezl-i makdûr ve sa‘y-i bî-kusûr eyleyüb ve ‘avn-i Bari ile zabt-ı müyesser oldukda mukaddemen ve hâlâ me‘mûr olduğun üzere nizâm-ı ahvâl-i memleket ve refâh-ı hâl-i raiyyet isti‘mâr-ı bilâd ve istirvâh-ı hâl-i ‘ibâda dikkat-i tam ve sa‘y-i ihtimâm eyleyüb senden me‘lûl-i hümâyûnum olduğun üzere hidemât-ı meşkûre vücûda getürmeğe bezl ü sa‘y ü kudret eyleyüb bu sani bî-fezâilehû Hak be-eyyi-vech-i hâl bu sene-i mübarekede sûret virüb tesâmuh ve tekâsül ile geleceği alıkomayub sıdk-ı niyet ve vaz’â-yı tavîl ile ikdâm ve ihtimâm eylesin. Söyle ki emr-i hıfz eyleye bu sene dahî geçen seneler gibi ahil ve la‘l ile te’hîr ve teşvîk idüb sene-i atiyeye kalmak ihtimâli olur ise öyle bilmiş olasız ki bi-z-zât cenâb-ı hilâfet-fermânım vâsıl ve ikbâl ve şevket ve iclâl ile râyet-efza-yı ‘azîmet olmam vâsıl mukarrerdir. Sonra bir vecîhle cevâba kadîr olamazsınız. Ana göre bâsiret ve intibâh üzere hareket eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 351 (1200): Rakka’daki Donanma Eksiklerinin Giderilmesi

Rakka’da müceddeden inşâsı fermânım olan donânma-yı hümâyûnum üzerine me‘mûr Şat kapudanı İşçi Mehemed dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Rakka’da inşâsı fermânım olan donânma-yı hümâyûnum seffineleri kuvvet-i kurbiye geldiği i‘lâm olunmağın levâzım ve mühimmat ve âlâtında tekmiil olmamış var ise dahî ‘âceleten tekmiil ve tetmîm ve techîz ve a‘dâd ve seffineye süvâr ve bi’l-cümle donânma-yı hümâyûnum ile mütevekkilen aleş seri Rıdvaniye İskelesine toğru bâd-bân-küşâ-yı ‘azîmet olmak üzere Haleb inzimâmıyla Bağdad vâlîsi olan vezîrim Ali Paşa’ya emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olmağın sen ki mîr mirân-ı mûmâ ileyhsin. Me‘mûr olduğun üzere donânma-yı hümâyûnum seffinelerinin levâzım ve mühimmat ve âlâtında henüz tekmiil olunmamış var ise sen dahî ‘âceleten tekmiil ve tetmîmiyle takayyü’d ve ihtimâm ve inşâallahu te‘âlâ fermânım olduğun üzere vezîr-i müşârün ileyh ve bi’l-cümle donânma-yı hümâyûnumla iskele-i merkûmeye vusûlünüzde fazl-ı Hakla iktizâ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhin re‘yine muhalefetden be-gâyet ihtirâz ve ve ictinâb eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 352 (1201): Haseki İbrahim Paşa’nın Ağa Vekili Olması

İskenderiye Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Haseki İbrahim zîde mecdühû fermân-ı şerîfimle kal'a-i mezbûre muhafazasına me'mûr ve ta'yîn olunub Dergâh-ı muallâm yeniçerileri ocağından bu makule ser-hadd kal'alarına ağa vekili ta'yîn olundukda kal'a kapularının miftahh ağa vekiline teslîm olunmak maksâd-ı kadîm olmağıla imdi kal'a-i merkûme miftahh-ı mûmâ ileyhe teslîm eyleyüb hilâfından ihtirâz eyleyesin deyü yeniçeri ağası olan İbrahim Ağa dâme 'ulüvvühû tarafından mühürlü mektûb virilmekle mûcibince 'âmel eylemek için yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 352 (1202): Sürgün İtlakı

Limni kadısına ve Limni Kal'ası dizdarına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mezkûrsun mektûb gönderüb bundan akdem hareket-i nâ-maraziyesinden nâşi kal'a-bend olunmak üzere Limni ceziresine nefyi fermânım olan Derviş Rahmetullah üzerine salah hali zâhir olmağıla itlak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâsına 'arz eylediğini ecîlden itlak olunmak için yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 352 (1203): Edirne'deki Monla Mehmed'in Eşkîyalığı

Edirne bostâncıbaşısına hüküm ki

Edirne kadısı Monla Mehmed Mecîd zîde fezâilehû mektûb gönderüb mahrûse-i Edirne'de sâkin binbaşı dimekle ma'rif Hasan nâm-kıbtî kendi halinde olmayub dâima kadir ile ihtilât ve ol makule Kara mu'ayyen olduğun bir arz-ı Müslimîn'den hiç asr ve cem-i kesr ve ihtibâr eyledikleri iltimâslarıyla 'arz itmeğün sen ki bostâncıbaşısı-i mûmâ ileyhsin. Mezbûr kıbtî[yi] ma'rifetinle ahz ve tersâne-yi âmireme küreğе vaz' için Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr eylemek için yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 352 (1204): Kalebend İtlakı

Anadolu beglerbegisi ve Kütahya Kal'ası dizdarına hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Mektûb gönderüb Keçiborlu kazası sükkânından Seyyid Ramazan ve el-Hâc Ali nâm kimesneler birbirlerine yek-dil ve hevâlarına tâbi' şâhid-i zor-birle ve ahâlî-i kaza-yı ehl-i 'örfe gamz ü tecri ve hilâf-ı şer'-i şerîf malların gasb ve ehl-i 'arza dâimâ bunun üzere olmalarıyla mezbûrlar Kütahya kal'asına kal'a-bend ve hukuk-i arz ve tahsil ve i'lâm olunmak üzere Keçiborlu kazası ahâlîsi iltimâslarıyla ve Burdur kadısı ve sükkân olmak üzere emr-i şerîfim ısdar itmeleriyle sâdır olan emr-i şerîfim

mûcibince ‘akd-i meclis-i şerif olunduktan mezbûrlardan hukuk iddiâsında olanlar ‘alâ hâzihi vâki’ nezd-i olduklarından bazılarda istidane vecîhle zimmetlerinde zuhûr iden üçer ve dörder ve altışar guruşdan ziyâde bir nesne sabit olmayub şer‘an memnu‘ olan hukuk ashâbına teslîm olunub ve ba’de’murafaa bu ana gelince ahz ve i’tâyâ müteallik ‘âmme-i dâ’vâdan muâf iderler ve muâf idüb hüccet-i şer’i olunduktan sonra keyfiyyet-i ahvâlleri nefsi kasaba ve kurası ahâlîsinin mezbûr Müslimînden ve civârında Isparta ve Ağroz ve Kütahya ve Uluborlu kazalarında Hisar bi’l-cümle şekasından ta’arruz olunduktan merkûm Seyyid Ramazan südde ve ihtiyâr ve eşref-i kuzatından olduğundan gayr-ı kayımakamı olub kendü halinde salâh ve istikamet ile istişâ ve merkûm Hacı Ali dahî olub mezkuratından rızâ‘ ve şükrân üzere oldukların mahallesı bi’l-cümle şehadet itmeleriyele vâki hali hükm-ü hümâyûnum verilmek ricâsına ‘arz eylediğiniz ecîlden mezbûrlar ıtlak oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 12 (18-27 Temmuz 1700).

s. 352 (1205): Kalebend Cezası

Karaman paşasına ve nâ’ibden kadısına hüküm ki

Sen ki kadı-i nâ’ibsin Mevlânâ İbrahim zîde ‘ilmühû südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb Esbat (?) kazası’na tâbi‘ () nâm-karye ahâlîsinden cem’-i gâiz ve cem’i kesîr meclîs-i şer’i şerîfe varub yine karye-i mezbûrda sâkin sâbıkan kuzattan iken şirreti ü şekâvede murâd için beglerbegilik iddiâsında olan Veli Muharrem nâm-şakî kuttaü’t-tarîk eşkıyasından bundan akdem katlolunan Veli Nasuh ve ‘Abdülkadir nâm-şakî ile yine eşkıyadan Gürel Begli cemâatinde Karlı Mahmud oğulları dimekle ma‘ruf şakîlerin şerîk-i ve tebâ’ı olduğundan mâ‘adâdan başka bir taifesinden ba‘zıları ile dahî yek-dil ve bin yüz () senesinde emval ve erzakların emri-gasb ve bağ ve bağçeleri kat‘ ve mer‘aların fuzuli zabt ve bazılarının ahz ve habs ve Küre nâm-karyeden Musa nâm-kimesneyi bi-gayr-i hak katil ve yetimlerin dahî şetm ü darb ü mecrûh idüb bundan akdem virilen emri-şerîfimle ve mübaşir ma‘rifetiyle vâki‘ şer‘ olmak üzere iken kırk elli kadar tûfengendâz sek-bân ve yetmiş seksen miktârı hevâsına tâbi‘ yeniçeri ile yerun basub malları garet ve birkaç nefer müslimânı mecrûh üzerlerine tezvîr-i dâ’vâ ve şâhid-i zor eyleyüb fesâd ve şekâved üzere olanlar ile mezbûru muharrem refikleri be-eyyi-hâl ahz ve üzerlerine sabit bulan mevâd say-i ve hüccet olunduktan sonra ol tarafda vâki‘ olan kal‘ada kal‘a-bend olunmak üzere emri-şerîfim virilmek vech-i meşrûh üzere müceddeden emri-şerîfim yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 353 (1206): Bağdad ve Basra'ya Çocuk Sipahilerin Gönderilmesi

Sipâh ocağının başı kethudâsı olan Ali zîde mecdühûye hüküm ki

Sen ki mûmâ ileyhsin. Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde bulunmak üzere ebnâ-yi sipâhînin yarar ve tûvânâ ve tamü's-silâh olanlarından tahrîrine me'mûr olduğun bin nefer terakkilüleri 'âceleten tekmîl ve tesyîr ve bir gün evvel ve bir sâat mukaddem mahall-i me'mûrda mevcûd itdirmek üzere bundan akdem tenbîh ve te'kmîli müstemel iki def'a emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuşken henüz mahall-i me'mûra teveccüh ve 'azîmet olunmadığı mesmu'-ı hümâyûnum olub ve neferât-ı merkûmenin eylülünden mukaddem Bağdad'da bulunmaları mühimm ve muktezî olmağıla imdi işbu emr-i vâcibü'l-ımtisâlim vusûlünde asla te'hîr ve tevâkuf ve taallül ve tereddüd eylemeyüb tahrîrine me'mûr olduğun bin nefer terakkilüler ebnâ-yi sipâhînin yarar ve tûvânâ ve tamü's-silâh olanlarından olmak üzere 'âceleten cümlesini yanına cem' ve bi-n-nefs önlerine düşüb ve inşâallahu te'âlâ eylülünden mukaddem Bağdad'da mevcûd bulunmak üzere ver-vech-i müsâraat Bağdad'a varub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemden Bağdad vâlîsi olan vezîrim Mustafa Paşa'nın re'y-i savâb-dîde üzere bezl-i maktûr ve sa'y-i bî-kusûr eylesin. Şöyle ki neferât-ı merkûme ile eylülünden mukaddem Bağdad'da bulunmayacak olur isen olmuş olur sonra bir vecîhle sucûd-ı kadîr isti'mâlâtan müsâraat ve isti'câlin ana göre bâsiret ve intibâh ile hareket eylemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur. Fî evâilî M sene 112 (18-27 Haziran 1700).

s. 353 (1207): Sûret

Bir sûret dahî

Silâh-dâr ocağının başkethudâsı olan Receb kethûdâya zümre-i silâh-dârlarından bin nefer terakkil-ü neferât ile vech-i meşrûh üzerine yazılmışdır.

s. 353 (1208): Timar Sahipleri Hakkında

Sivas beglerbegisi Mustafa dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsim. Mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yarar ve tûvânâ ve güzîde ve müstevfâ adamların ve eyâlet-i Sivas'ın 'umûmen alaybegleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla Bağdad'a me'mûr olub bir gün evvel tedârikin görüb ve eyâletin 'askerine dahî gördürüb yerinizde hazır ve âmâde durub tekrar emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olur ise mazmûn-ı münîfi üzere 'amel ve hareket eylemeniz için bundan akdem sana

ve eyâlet-i merkûme alaybeglerine dahî tenbîh ve te'kîdi müştemil evâmir-i şerîfem şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Sen ve eyâletin 'askeri inşâallahu te'âlâ eylülün ibtidâsında Bağdad'da olmanız mühimm ve muktezî olmağın imdi işbu fermân-ı vâcibü'l-ımtisâlim vusûlünde me'mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yarar ve tûvânâ ve güzîde ve müstevfâ tamü's-silâh ve kâmilü'l-edvâr adamların ve eyâlet-i Sivas'ın 'umûmen alaybegleri ve zuamâ ve erbâb-ı fîmârıyla inşâallahu te'âlâ eylülün ibtidâ'sında Bağdad'da bulunmak üzere 'seriân kalkub ve 'âcilen Bağdad'a varub mevcûd bulunub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemden Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü iclâlehümün re'y-i savâb-dîde üzere bezl-i sa'y ve kudret eyleyüb takrir ve tevki' ve dikkat-i mezbûrda mahall-i me'mûrda mevcûd bulunmayub hidemât-ı 'aliyyemde tehâvün ve tekâsülden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 354 (1209) Kafirlerin Memleketlerine Zahire Göndermelerinin Yasaklanması

Trabzon beglerbegisi 'Ömer dâme ikbâlühûye hüküm ki

Güril ve Daryan meliki Mamya tarafından 'arz-ı hal sunulub Abaza ve Libartıyan kefereleri muharebesinde olub Karadeniz sevâhilinde olan bilâd ve 'ibâda sû-i kasdleri olmağıla Karadeniz'de gezen seffine reisleri kefer-i merkûme memleketlerine tob ve ceb-hâne ve âlât-ı harb ve tuz ve sâir vücûh-ı intifâ'atda tersâneye götürmemek üzere mukaddema emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunub ancak Göril ve Daryan meliki olan Mamya devlet-i 'aliyyemden ayrı iftikârlarında olmağıla yalnız bir defa vilâyetden bir seffine tuz nakline müsâade-i 'aliyye-i Hüsrev-ânem istid'â' itmeğın sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin ve Libartıyan vilâyetlerine götürülmeyüb ve anlara fûrûhat olunmayub ve bundan sonra dahî müsâade ve ruhsat virilmemek şartıyla Göril ve Daryan meliki ve Mamya'nın vilâyetine bu defa bir kere yalnız bir seffine tuz nakline muhalefet olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 354 (1210): Bostancı Hasekilerinin Görevlendirilmesi

Âsitâne bostancıbaşısına ve Âsitâne-i Sa'âdetimden Çekmece-i Kebir ve Silivri ve Cısr-i Ergene[ye] varınca bostâni ustalarına hüküm ki

Zikrolunan mahallerde ve havâfîlerinde ba'zı eşkıya zuhûr ve mürûr ve 'ubûr iden. Ebnâ-yi sebilin yollarına inüb katl-i nüfus ve emval ve eşyaların nehb ü garet itdikleri istimâ' olunmağıla re'âyâ fukârasına ta'addî ve celb-i mâl olmamak üzere ve bostâni hasekileri

ta'yin ve Âsitâne-i Sa'âdetimden mahall-i merkûma varınca yol üzerinde ve etrafına olan bostâncıbaşı ustaları dahî herkes hudûdlarında bu makuleleri şakîleri taayyün ve ittifâk ile eyyü-hâl ahz ve der-i devlet-i medârıma irsâl ve bundan sonra zikrolunan mahalde eşkıya zuhûr ve bir ferd mutazarrır olmak ihtimâli olur ise zâyî' olan şeyleri kendünüzden tahsîl ve muhkem () hakkınızdan gelinmek üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 354 (1211): Cisir-i Ergene'deki Eşkıyalık Faaliyetleri

Edirne bostâncıbaşısına hüküm ki

Cisir-i Ergene'den Edirne'ye varınca değın yollarda ve etraflarında eşkıya zuhûr ve mürûr ve 'ubûr ide. Ebnâ-yi sebilin yollarına inüb katl-i nüfus ve emval ve eşyaların nehb ü garet itdikleri istimâ' olunmağıla imdi re'âyâ fukârasına ta'addî ve celb-i mâl olmamak üzere kifayet mikdârı bostâncılar ile mu'temed ve mukaddem ustalar ta'yin ve Edirne'den Cisir-i Ergene'ye değın ol havâfîleri tefahhus ve eyyü-hâl zikrolunan şakîleri ahz ve dr-i devlet-i medarına irsâl idüb şöyle ki bundan sonra Edirne'den mahall-i merkûma gelince yollarda ve etraflarında bu makule eşkıya zuhûr ve bir ferdin mutazarrır olub her nes' zâyî' olur ise senden te'mîn ve idildikten sonra muhkem hakkında gelinür. Ana göre takayyü'd ve ihtimâm eylemen üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı M 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 355 (1212): Ordu Beglerinin Görevleri Hakkında

Sivas beglerbegisi Mustafa dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yarar ve güzîde ve müstevfâ tamü's-silâh ve kamilü'l-edevât ve adamların ve eyâlet-i Sivas'ın 'umûmen alaybegleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla inşâallahû te'âlâ eylülün ibtidasından Bağdat'da bulunmak üzere me'mûr olub sen de hidemat ve istikamet ile külli hidmet ve rızâ-yı hümayûnuma muvafık hareket me'mûl olmağıla eyâlet-i merkûme sancakları zeâmet tîmârlarının tevcihâtı dahî sana tefviz ve sipâriş ve defter-hâne-i 'âmiremde bir kıt'a cebelü ve bir kıt'a yoklama defteri () ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi eyâlet-i merkûme sancakları zuâma ve erbâb-ı tîmârında nâ-mevcûd olanların ve ashâ- fevt olanların zeâmet ve tîmârları bî-hasebi'l-kanun mahlûl olur. Fevt olan zaîmin iki oğlu kalur ise büyük oğluna beş bin akçe ve küçük oğluna dört bin akçe ve bir oğlu kalur ise ancak beş bin akçe virilür. Erbâb-ı tîmârın ancak bir oğluna üç bin akçe virilür. İcmâllü ise icmâl bakılmamak üzere cümleden ve icmâllü zahir ise dilediği yerden alur ve şehirden fevt olanların cümle zeâmet

ve tîmârları livâ-i mezbûrda iki zaîm veledede neferât-ı tîmâr şehadetleri ile merhameten vefatlarından ziyâdesiyle oğullarına virilmek kanundur ve babası fevtinden sonra vücâda gelen müteveffânın oğluna zeâmet ve tîmâr virilmek ve icmâllü kılıcdan hisse ayırub âhara virilmemek ve ‘askere icabında re’âyâ idhâli hilâf-ı kanundur vech-i meşrûh üzere ‘âmel ve oğlu olmayan müteveffânın ve nâ-mevcûd olan tîmârın ve firar ve terken hizmet idenlerin mahlûl olan zeâmet kıta tîmârlar sancağında sâkin olub alaybeginin yanına sefer eylemek şartıyla eşgâlleri mîralây arzıyla erbâb-ı ve mîralây istihkâk-ı tevcîh ve tahvîl mektûbu ve ol tarafdand emr olunmamak üzere tezkere virüb ve altı aya değin tezkirelerin berât eylemek üzere ashabına teslîm ve tevcîhât-ı husûsunda ve sâir me’mûr olduğun hidemât-ı ‘aliyyemde dinü devletime layık ‘arz-ı nâmûs-ı saltanatıma muvafık bâsiret ve intibâh üzere hareket eyleyüb hilâf-ı kanûn-ı tevcîhât ve bir ferde arz ve i’lâm hidemât-ı ‘aliyyemde tekâsül ve müsâhelede tevakkî eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuştur. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 355 (1213): Kalebend Cezası

Aydın muhassılı Nasuh Paşa’ya ve Denizli kadısına hüküm ki

Sen ki kadısın. Südde-i sa’âdetime mektûb gönderüb Denizli kasabası ahâlîsi meclis-i şer‘a varub kaza-i mezbûr sâkinlerinden Hacı Eyyüb oğlu Mustafa nâm-şakînin oğlu Eyyüb nâm-şakî kendü halinde olmayub kendisi için bin gurusş salyâne ve bin yüz () senesinde cem‘ ve tahsil eylediğinden haberi verüb ve hilâf-ı şer‘i şerîf ve zulmen ellişer yüzer gurusşların alub ve bazılarının dahî ehl-i ‘örfe gamz ve tecrîm ve bunun emsâl-i fesâd ve şekâvedden hali olmaması ile bundan akdem ahvâl-i der-i devlet-i medârıma i’lâm olundukda mahallinde ahvâlleri görülüb hakk-ı fukâra esenni ittiren ve sebbî kal‘a-bend olunmak için emr-i şerîfim virilmeğın şakî-i mezbûr rüfekâsı olan Karlı oğlu Mehmed ve Topcu Ahmed ve Tataroğulları Mustafa ve Mahmud nâm-şakîler ile firar ve Lefkoşe kal‘asında kal‘a-bend olan babası şakî-i mezbûr Mustafa’yı tahliyesi sevdasında olmalarıyla icrayı şer‘ olunmadığın bildirüb vâki’-i hâl hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına ilhâhlarıyla ‘arz eylediğın ecîlden mezbûr her kande bulunur ise ahz ü zabt-ı ma‘rifetiyle mahalline ihzâr ve vâki’ itdirüb fukâradan hilâf-ı şer‘i olduğun gerü aliverildikten sonra üzerine sâbit olan mevâd-ı sicill ü hüccet olunub hüccet bu tarafa irsâl ve kendüleri habs olunub ne veçhile fermânım sâdir olur ise ana göre ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 356 (1214): Eşkîyalık Faaliyetleri

Ber-vech-i arpalık Dukakin ve Avlonya sancaklarına mutasarrıf Hüdaverdi ve İskenderiye sancağı mutasarrıfı Âdem ve İlbasan sancağı mutasarrıfı Seyfullah dâme ikbâlühûye ve Arnavud Belgrad'ı ve.....() ve () kadılarına hüküm ki

Kolonya nâhiyesinde...nâm-karyede Seyyid oğlu Derviş ve karındaşı Piri ve yeğeni Hüseyin ve adamları tevâbi'î ile ve Kolonya'da sâkin Hasan Macar ve...kazasından 'Abdünnebi ve Timurce kazasına tâbi' Ermen nâm-karyede İbrahim tevâbi' ile ve 'Abbas ve Koca Beg çiftliğinde Âdem ve oğulları Vahib oğlu ve Derviş karyesinde Hasan bilâd ve Derviş nâm-karyede muhtar ve karındaşı 'Abdi ve Hüseyin ve çavuş Devirek kasabasında İbrahim ve 'Abdüllatif ve Bayezid ve Atîf...nâm-karyeden Muço Hasan ve karındaşı 'Ömer ve Halil hâce tevâbi'î ile ve Nasuhi Hasan ve Abdi nâm-karyeden Hasan Ebu Bekir ve İbrahim ve Halil Suna tevâbi' ile...nâm-karyeden Bodur 'Osman ve Topçu Yusuf ve Bayezid tevâbi' ile ve...İlyas...nâm-karyeden...ve Halil oğlu ve Hasan mukarreb tevâbi' ile ve...nâm-karyeden mevcûd diğer tevâbi' Muço'Osman ve Bayezid ve Mehmed tevâbi' ile ve Atîf nâm-karyeden Baygu ve Arab nâm-karyeden Mehmed ve Mustafa ve Ebu Bekir tevâbi' ile ve Ömer nâm-karyeden Murad ve 'Osman İbrahim ve Sinan nâm-kimesneler kendü hallerinde olmamağıla bundan akdem bu husûsda ta'yîn olunan Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından Mehmed dâme mecdühû mübâşeretiyile siz ki mîr mirân-ı mûmâ ileyhümsiz. Tarafınızdan mübâşir ve cânib-i şer' den mevâli ile mezbûrlar da'vet-i şer' olundukda itâat-i şer'-i şerîf ve ittibâ'lar emr-i münîf itmediklerinden gayr-ı keyfiyyet-i ahvâlleri kazaları ahâlîsinden suâl olundukda mezbûrlar şekâved ile meşhûr ve mecrûh olub nefy ve katl ile fesâd ve şekâvedleri def olunmaz ise eğer ebnâ-yi sebil ve eğer ahâlî-i kazanın halleri mükedder olmak mukarrerdir deyü 'alâ-tarîk-iş-şehâde ihbâr ve...kazasına tâbi... nâm-karyeden Mehmed ve Ömer nâm-karyeden Hasan ve Bekir ve Halil...nâm-karyeden Çolak 'Osman nâm-kimesneler ile tevâbi'lerinin sû-i hâlleri ihbâr olunmağıla yine kapucibaşı-i mûmâ ileyh mübâşeretiyile sâdır olan fermân-ı mezbûre mûcibince da'vet-i şer' olduklarında itâat-i emr-i şer' itmeyüb ve ahvâlleri ahâlî-i kazadan suâl olundukda mezbûrlar şekâved ile meşhûr olmalarıyla yerlerinden kaldırılıub nefy olunmazlar ise mezbûrların şer ve mazarratlarında eğer ebnâ-yi sebil ve eğer re'âyâ fukârası ziyâde mutazarrır ve ahvâlleri mükedder olur deyü bi-tarîk-iş-şehâde haber virilüb ve Medine-i...ve Eşbat ahâlîsinden Kara Kulak Sinan ve Hızır ve Hacı Yusuf ve Za'im İbrahim ve İlyas ve Ebu Bekir ve Ali sipâhî ve Mehmed ve Hasan ve sâirleri meclis-i şer'a varub Eşbat kazasına tâbi' Garib Süleyman

nâm-karyeden Nasuhi Hasan ve Halil Hüseyin ve Hasan Bekir ve ‘Osman Hasan ve...nâm-karyesinden ma‘mûr Hasan ve Ömer ve yeğeni Abdi ve Halil hâce ve sâir...nâm karyeden ‘Ömer ve ‘Abdi ve Mustafa Osman ve...nâm karyeden Murad Veli Sinan ve bodur Osman ve İbrahim ve Korkud nâm-karyeden büyük me‘mûr ve ma‘mûr Osmantevâbi‘leri ile eşkıyadan olub yine Medine-i Esbat kazasına tâbi‘Garib karye ahâlîsi nâm-karyesinde altı yüz re‘ş koyunları ve on iki re‘ş katırların gasb ve bir adamların katl ve iki adamların mecrûh ve emval ve erzakların nehb ü garet ve ehl ve re‘âyâlarına tecâvüz ve re‘âyânın yollarına inüb kat‘-ı tarîk itmekden hali olmadıkları ve... kazasına tâbi‘...nâm-karyeden müezzîn Mecid ve karındaşı imâm ‘Abdurrahman ve imâm ‘Abdüllatif ve İbrahim nâm-kimesneler sû-i hâlleri ihbâr ve vârid olan fermân-ı hümâyûnum mûcibince mezbûrlar meclis-i şer‘a ihzâr ve keyfiyyet-i ahvâlleri ahâlî-i kazadan istincâr olduktan mezbûrlar kat‘-ı tarîk ve katl-i nüfus ve nehb ü garet-i emval idüb ve eşkıyaya mu‘ayyen oldukları meşhûr ve mütevâbir olub nefy ile yerlerinden kaldırılıb fesâd ve şekâvedleri def-i lâzım iderken ‘alâ vechi’ş-şehâdeti ihbâr eyledikleri ‘arz ve i‘lâm olunmağıla mezbûrların cümlesi ehl-i fesâd olub ahâlî-i bilâd-ı şer ve mazarratlarından mutazzarır ve mazarrat olduklarından mâ‘adâ şer-i şerîf ve emr-i şerîfime dahî inkıyâd itmeleriyle şer‘le lâzım gelen cezaların tertîb ile şer ve fesâdlarının fukâra ve re‘âyâ ve ‘amme-i berâyâ üzerlerinden izâlesi lâzım ve mühimm olmağın siz ki mîr mirân-ı mûmâ ileyhümsiz. İnşâallahû te‘âlâ İskenderiye ve ol diyar taraflarının gâilesi bi’l-küllîye def eyledikten sonra cümleliz ittifâk ve ittihâd ile eşkıya-yı mezkûrenin üzerine varub ‘alâ-eyyi-hâl ele getirüb mezkûrlardan şer‘le katle lâzım gelenleri katl ve nefy ve iclâ‘ iktizâ idenleri ve nefy ve takrîb ile cezaların tertibi...kazasına tâbi‘...nâm-karye ahâlîsinin ve sâir daavât-ı hak idenlerin dahi hakları bu esnada ibtâl olunmamak üzere takayyü’d ve gasb olunan koyun ve katır ve sâir eşyaları her ne ise tahsil ile lâzım gelenlerden tahsil ve ashâbına red ve teslîm ile takrir eyleyüb ve-l-hâsıl eşkıya-yı mezbûrenin ‘ukubât-ı şer‘iyeden lâzım gelen cezaların bilâ-tereddüd icrâ‘ ile şer‘ ve mazarratlarından ol diyarların ahâlîsini kemâl-i emn ve itmînân ile te’mîn idüb rızâ-yı hümâyûnuma muvafık itmâm-ı hizmet eyledikten sonra vâki‘ hesâbı der-i devlet-i medârıma ‘arz ve i‘lâm eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 357 (1215): İskenderiye Sancağındaki Eşkîyalık Faaliyetleri

Ber-vech-i arpalık Dukakin ve Avlonya sancakları mutasarrıfı Hüdaverdi ve İskenderiye sancağı mutasarrıfı Âdem ve İlbasan sancağına mutasarrıf olan Seyfullah dâme ikbâlühûma hüküm ki

Sen ki Hüdaverdi Paşa ve Âdem Paşasın. Mektûb gönderüb İskenderiye sâkinlerinden olub bundan akdem haklarında birkaç defa evâmir-i şerîfem sâdır olan Haydar ve karındaşı Hasan ve derziler kethudâsı Hüseyin ve İbrahim Çetin ve Elbasan kal'ası sâkinlerinden İbrahim ve Halil tarafından Bar kal'ası kapudanı Zeynel nâm-şakîler itâat-i evâmir-i şer-i şerîf itmeyüb katl-i nüfus ve fesâd ve şekâved üzere oldukları mukaddema 'arz ve mahzar ile i'lâm oldundukda virilen mûcibince üzerlerine varılıb muharebe ve mukatele ve 'alâ-eyyi-hâl kuraları tertîb ve şer ve mazarratlarından 'ibâdullahın tahlîs için bundan akdem mufassal meşruh evâmir-i 'aliyyem ısdâr ve irsâl olunmuş idi. Mezbûran şakiler Arnavud keferesinin eşkıyasıyla ittifâk ve iki def'a gice ile şeyhûn kasdıyla ordunuz üzerine hücum velâkin ordu etrafı metris alınmış bulunmağıla bir nesneye kadîr olamayub yine yerlerine 'avdet ve bir def'a dahî açıktan gelib muhârebe olduktan yine girü metrislere firâr eylediklerinden 'avn-i Hak ile 'isyandan yüz elli mikdârı katl ve iki günden sonra gice ile andan dahî firar ve rüesâ-yı eşkıyadan Haydar ile karındaşı Hasan ve Hüseyin ve Rota ve İbrahim Bar kal'asına girüb ve Ülgün kal'asında olan Halil-i terk ile İbrahim tevâbi'i eşkıya ile iç kal'ada kapanub ve hâliyen siz ravta maan sudûr olan asâkirleri İskenderiye-ye karib yukaru eve ta'bir olunur mahalle varub Arnavud 'âsîlerini rehin almak üzere olub ve kasur ı eşkıyanın dahî ele girmesinde ikdâm olunmadığın i'lâm eylemişsiz. Zikrolunan eşkıyanın kasuru dahî 'alâ-eyyi hâl ele götürülüb cezaları tertîb ve şer ve mazarratlarından ol havâlîler tenfiye ve tathîr olunmak ehemm ve elzem olmağın hâlâ olan şakîleri katl ve başların der-i devlet-i medârıma irsâl kasurun dahî ele götürüb şer'an haklarında lâzım gelen cezaların tertîb ve a'zâları şer ve fesâdlarıyla sükkân-ı vilâyet ve kuttân-ı memleket te'mîn ve tatmîn bir gün evvel itmâm ve ikmâle takayyü'd-i tam ve vâki' hali der-i devlet-i medârıma 'arz ve i'lâm eylemek için yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 357 (1216): Edirne'deki Eşkîyalık Olayları

Edirne monlasına ve Edirne bostancı başısına ve Bergos ve Çorlu ve Karışdıran ve () ve () kadılarına ve zikrolunan kazalarda vâki' bostancıbaşı ustaları ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve kasabat ve kurra zâbitlerine hüküm ki

Hâliyâ Karaferye kadısı olan Seyyid Mehmed Emin zîde fezâilehû südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl idüb mûmâ ileyh bin yüz on iki senesinde Edirne’den İstanbul’a gelür iken Karıştıran ile civarında tenbîh kuttâ’i-tarîk eşkıyasından iki nefer atlu ve üç nefer pîyâde atlu arabasıyla basub bargil üzerinde olan hidmet-kârı kaçırub ve oğlu İbrahim nâm-kimesneyi kurşun ile urub katl idüb hükm-i şekâved ve fesâd eylediklerin bildirüb zâtını bildirüb ma‘rifet-i şer‘le tefîş ve ta‘arruz itmeyüb mezbûr şakîler ahz ve mahall-i şer-i şerîfe ihzâr ve şer‘le haklarında lâzım gelen cezaları tertîb olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâili S sene 102 (4-13 Kasım 1690).

s. 357 (1217): Eşkîyalık Faaliyetleri

Ber-vech-i Arpalık İnebaht mahalli sancağı mutasarrıfı () dâme ikbâlühûye ve () ve () kadılarına hüküm ki

Süleyman Çelebi’nin Karlı ile ve İnebahtı sancaklarının adet-i ağnamı bin yüz () senesinde ‘uhdesinde olmağıla tarafından yedi nefer âdemler gönderüb tahsiline mübâşeret tâbi‘ Tırnova nâm karyeye vardıklarında kimse ile kazanları basılıb mezbûrlar katl ve yanlarında olan seksen kise mal-i mîrî ve sâir emval ve eşyaların garet olunub gadr olunduğun bildirüb husûs-ı mezbûr karye-i merkûme ve civarında vâki yayulub vusûl ve tabi nâm-kuralar ahâlîlerinden ma‘rifet-i şer‘le tefîş ve tefahhus olunub nehb ü garet olunan mâl-i mîrî ve sâir emval ve eşyaları şer‘le tahsil olunub icrâ-yı hak olmak babında emr-i şerîfim ricâ etmeğin sen ki mîr mirân-ı mûmâ ileyh ve Mevlânâ-yı mezkûrsun şer‘le tefîş ve tefahhus ve hanta olanlar ahz ve müdâfaa-i şer-i şerîf itdirülüb üzerlerine sâbit ve zahîr olan mâl-i mîrî her ne ise mühr itdirüb kendüleri gereği gibi habs ve cezaları der-i devlet-i medârıma irsâl olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 358 (1218): Sürgün Cezası

Ber-vech-i Arpalık Dukakin ve Avlonya sancaklarına mutasarrıf olan Hüdaverdi ve İskenderiye sancağı mutasarrıfı Âdem dâme ikbâlühümâ hüküm ki

Siz ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhümasız. Rüesâ-yı eşkıyadan Haydar ile karındaşı Hasan ve Hüseyin ve Rıza hâlâ ahz ve İskenderiye kal‘asında habs olunub eşkıya-yı merkûmenin () ahz ve ele getirülmesi kuvvet-i karîbden olduğun i‘lâm eylemişsiz. İnşâallahu te‘âlâ eşkıya-yı mezkûrenin bâkîsi dahî ahz ve ele getirüldükden sonra oğulları ve akrabaları ol diyarda oldukça bâ‘is-i şer‘ ve fesâd olmaları mukarrer olmağıla livânın fesâd ile ol diyarın

ahâlîsini te'mîn için eşkıya-yı mezkûrenin oğulların ve karındaşların ve akrabaların diyâr-ı âhara nefy ü iclâ' etmeleri bâbında fermân-ı 'âlîşânım sadır olmuştur. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 358 (1219): İskenderiye Sancağına Memur Tayin Edilmesi

İlbasan sancağı alaybegisi () zîde kadruhûya hüküm ki

Subûr-u İslamiyeden İskenderiye kal'asının bi-'avnihi Hak hıfz u hirâseti ehemmi me'hâmm ve devlet-i 'aliyyemden olmağıla sen ki âlây-ı mezkûrsun. İnşâallahu te'âlâ ol havâlifler nizâm bulunca sancağının 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla muhafazasına me'mûr ve ta'yîn olunmuştur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde sancağının 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla varub kal'a-i merkûmenin hizmet-i muhafazasına kıyam ve emîrû'l-ümerâ'il-kiram ber-vech-i arpalık İskenderiye sancağına mutasarrıf olan Âdem dâme ikbâlühûnun re'y-i savâb-dîde ile kal'a-i mezbûrenin bi-'avnihi hak hıfz u hirâsetinde ve sâir iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde bezl-i kudret etmeyüb tehâvün ve taksîrden ve mîr mirân-ı mûmâ ileyhın re'yine muhalefetden be-gâyet ihtirâz eylemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sadır olmuştur. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 358 (1220): Sûret

Bir sûreti İskenderiye sancağı alaybegisine vech-i meşrûh yazılmıştır.

s. 358 (1221): Sürgün Cezası

Ber-vech-i Arpalık Dukakin ve Avlonya sancakları mutasarrıfı Hüdaverdi'ye ve İskenderiye sancağı mutasarrıfı Âdem ve İlbasan mutasarrıfı Seyfullah dâme ikbâlühüm ve Arnavud Belgradı ve maşelic ve behilicde ve Kopar ve Görice ve Kesriye () kadılarına hüküm ki

Prevadi kazasına tâbi' Karaşlar nâm-karyede sâkin 'Aliçko ve tevâbi' ile Kasım ve İbrahim ve karındaşı ve 'Ömer takı ve Nazır ve Mülcatı nâm-karyeden Ali Beg tevâbi' le ve karındaşı Hacı oğulları ve Zâvalla (?) nâm-karyeden Halil ve Furkan ve Koca Hasan ve tevâbi' ile ve karındaşı Yusuf ve Tevadin nâm-karyeden Tabir Ali ve Ya'kub ve Melçeka nâm-karyeden Mehemed ve Burşat nâm-karyeden Mustafa ve Koplân nâm-karyeden Piri oğulları Süleyman ve karındaşı ve Laveliçka (?) nâm-karyeden Murtaza ve Tirüşe nâm-karyeden Derviş ve İbrahim ve Mehmed ve Loşe (?) nâm-karyeden Sinan ve... kazasına tâbi' Köylüciha (?) nâm-karyeden Davud Ali ve tevâbi' ve karındaşı ve Korsova nâm-

karyeden Kanlı Hüseyin oğlu Hasan ve diğêr Hasan Bağ ve Veylüde nâm-karyeden Murad Ali ve Kurd Mehmed ve Hasan ve Ervar nâm-karyeden Hüseyin-zâde ‘Abdülaziz ve Duşvar nâm-karyeden İbrahim Boz nâm kimesneler dahî kenzalik kendü hallerinde olmayub re‘âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyete zulüm ve ta‘addîleri hadden mütecâviz olduğu siz ki kadıolarsız. ‘Arz ve i‘lâm ve ahâlîsi mahzar itmeleriyle bundan akdem bu husûs için ta‘yîn olunan Dergâh-ı muallâm kapucu başlarından Mehmed dâme mecdühû mübâşeretiyle sâdir olan emr-i şerîfim mûcibince mahalline varılıb eşkıya-yı merkûme da‘vet-i şer‘ olduklarında şer-i şerîfe ve emr-i münîfe itâat itmeyüb Arnavud Belgrad’ı Depedelen kazalarında cem‘iyyet ve Bayezid-zâde Müfti dimekle ma‘rûf ‘Osman ve Hacı fesâd dimekle ma‘rûf Mehmed ve Baki-zade Hasan oğlu Mustafa Şatır Hüseyin ve Kara Batak Ahmed ve Mevcud ve Derviş nâm-kimesnelere istinâd itmekle meclis-i şer-i şerîfe ihzârları mümkün olmayub ve eşkıya-yı merkûmeye mu‘ayyen olan mezbûrlar dahî şer-i şerîf ve emr-i münîfin ‘âdem-i ikrâr ve inkıyâdına bâ‘is olduğu i‘lâm olunmağın siz ki mîr mirân-ı mûmâ ileyhümsiz. İnşâallahu te‘âlâ İskenderiye ve Ülgün ve Bar taraflarının galesi bi’l-küllîye def eyledikten sonra cümleniz ittifâk ve ittihâd ile eşkıya-yı merkûmenin üzerine varub maiyyetleri olub şer-i şerîf ve emr-i münîfin âdem-i infâz ve icrâsına bâ‘is olan mezbûrları diyâr-ı âhare nefy ü takrîb ve zikrolunan eşkıyayı mukaddemen ve hâlâ sâdir olan emr-i şerîfim mûibince ‘alâ-eyyi-hâl ele getürüb üzerlerine sübût bulan mevâdd sicill-i hüccet olunduktan sonra şer ile îcâb idenleri katl ve habs lâzım gelenleri habs ve şer ve mazarratlarından bilâd ve ‘ibâdın te‘mîn ve tatmîmini ve vâki‘-i hali der-i devlet-i medârıma ‘arz ve i‘lâm eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur. Fî evâli S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 359 (1222): Sürgün Cezası

Dergâh-ı muallâm kapucu başlarından olub bundan akdem Gürcü ve Prevadi taraflarına mübâşir ta‘yîn olunan vezîr-i âzam-ı sâbık Ali Paşa-zâde ve Mehmed dâme mecdühûya hüküm ki

Kolonya nâhiyesinde İsbaha nâm-keryeden Mevlüd oğlu Derviş ve karındaşı Piri ve yeğeni Kubad ve Süleyman yeğeni Hüseyin ve Tayfun tevâbi‘i ile Kolonya’da sâkin Hasan Macar ve Göreç kasabasında ‘Abdünnebi ve Timurce kazasına tâbi‘ Diverek nâm-karyeden İbrahim tevâbi‘i ile ve ‘Abbas ve Koca Beg çiftliğinden Orucoğulları ve Nasuh oğlu ve Merih karyesinde Hasan Hüseyin ve...nâm-karyeden Muhtar ve karındaşı ‘Abdi ve Hüseyin...

kasabasından İbrahim ve ‘Abdüllatif ve Bayezid ve Eşbat nâhiyesinde...nâm-karyede Muço Hasan ve karındaşı ‘Ömer ve Halil hâce tevâbi‘i ile ve Nasuh ve Hasan ve Abdi nâm-karyeden Hasan Ebubekir ve İbrahim ve Halil Suna tevâbi‘i ile ve büyük nâm-karyeden Bodur ‘Osman ve Topcu Yusuf ve Bayezid tevâbi‘i ile ve...nâm-karyeden Şatır-zâde ve Halil oğlu ve Hasan mukarreb tevâbi‘i ile ve...karyeden Muço ve diğeri Muçu ‘Osman ve Bayezid ve Mehmed ve tevâbi‘i ile ve Ezel nâm-karyeden Ya‘kub ve Eyyub nâm-karyeden Mehmed Ali ve Mustafa Ebubekir tevâbi‘i ile Garib nâm-karyeden Muço Osman ve İbrahim ve Sinan nâm-kimesneler kendü hallerinde olmayub şekâvedle meşhur ve müteârif olub ve Eşbat kazasına tâbi‘... nâm-karyeden Mecîd ve Ali...nâm-şakîler Hasan Bekir ve Halil ve ...nâm-karyeden Çolak ‘Osman nâm-kimesneler tevâbi‘leri ile sû-ı hâl üzere olub ve İstilâb kazasına tâbi‘ urban Semîh nâm-karyeden Nasuh Hüseyin ve Halil Hasan ve Hasan Bekir ve ‘Osman Hasan ve Şehr-i zor nâm-karyeden Mecîd Hasan ve ‘Ömer ve yeğeni ‘Abdi ve Halil hâce ve Şeyh hâce ve ... nâm-karyeden Zeyn Mehmed ve Hüseyin Topcu ve Halil oğlu ve Sunık nâm-karyeden Bayezid ve ‘Osman Bodur ve ‘Osman hâce ve Gayr-i nâm-karyeden Mehmed hâce ve Mustafa ‘Osman ve Muço Bekir ve Gayr-i nâm-karyeden Murad ve Sinan ve ziîde ve Koka ‘Osman ve İbrahim ve Koka nâm-karyeden büyük me’mûr ve ma’mûr Kemal ve.....tevâbi‘leri ile eşkiyadan olub yine İstihâd kazasına tâbi‘ urban İ’tikad nâm-karye ahâlîsinin altı yüz re’s koyunların ve on iki re’s katırların gasb ve bir adamların katl ve iki adamların mecruh ve emval ve erzakların nehb ü garet ve ehl ü ‘iyâllerine tecâvüz ve reâyânın yollarına inüb kat‘-ı tarîk idüb ve yine Kutan kazasına tâbi‘...nâm-karyeden müezzin Mehmed ve karındaşı ile ‘Abdurrahman ve ‘Abdüllatif ve İbrahim nâm-kimesnelerin sû-ı hâlleri ihbâr olunub ve Çorum kazasına tâbi‘ Kutalib nâm-karyede sâkin Halil ve Dursun tevâbi‘i ile kutalmış ve karındaşları ve ‘ömür takı ve nazır ve mey-hanı nâm-karyeden ‘Âlî bin tevâbi‘i ile ve karındaşı Hacı oğulları ve zuhûrları olan nâm-karyeden Halil ve Nasuh Hasan tevâbi‘i ile ve karındaşı Yusuf ve Bodur Hasan nâm-karyeden Dur Ali ve Ya‘kub ve Mecîd nâm-karyeden Mehmed ve Bodur şeyh nâm-karyeden Mustafa ve Kutalmış nâm-karyeden Piri oğulları Süleyman ve karındaşı ve Melih nâm-karyeden Murtaza ve Mecîd nâm-karyeden Derviş ve İbrahim ve Mehmed ve Derviş nâm-karyeden Sinan ve...kazasına tâbi‘...nâm-karyeden Derviş Ali tevâbi‘i ve karındaşı ve Dursun nâm-karyeden Kutalmış oğlu Hasan ve diğeri Hasan beg ve...nâm-karyeden Murad Ali ve Kör Mehmed ve Hasan ve...nâm-karyeden Hüseyin-zâde ‘Abdulaziz ve sâir nâm-karyeden İbrahim Boz nâm-kimesneler dahî kendü hallerinde olmayub re‘âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı

vilâyete zulüm ve ta'addîleri hadden mütecâviz olduğu mukaddemen 'arz ve muhızır olundukda sen ki kapucıbaşı-i mûmâ ileyhsin. Mübaşeretinle sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mahalline varılıb da'vet-i şer' olduklarında şer'-i şerîfe ve emr-i münîfe itâat itmeyüb Arnavud Belgradı ve Depedelen kazalarında cem'iyet ve Bayezid zade dimekle ma'ruf 'Osman ve Hacı fesâd dimekle ma'ruf Mehmed ve Balinin-zâde Hasan oğlu Mustafa ve Şatır Hüseyin ve Kara Hasan Muço ve Derviş nâm-kimesnelere istinâd itmeleriyle meclis-i şer'-i şerife ihzârları mümkün olmayub eşkıya-yı merkûmeye mu'in olan mezbûrlar dahi şer'-i şerîf ve emr-i münîfin 'adem-i icrâ' ve infâzına bâ'is oldukları i'lâm olmağın ber-vech-i arpalık Dukakin ve Avlonya sancaklarına mutasarrıf Hüdaverdi ve İskenderiye sancağı mutasarrıfı Âdem ve Avlonya sancağı mutasarrıfı Seyfullah dâme ikbâlühûme inşâallahu te'âlâ İskenderiye ve İskender diyâr-ı taraflarının gayilesini bi'l-küllüye def' eyledikten sonra mu'in ve ittifâk ile eşkıya-yı mezbûrenin üzerine varub 'alâ-eyyi-hâl ele götürüb mezkûrlardan şer'an katli lâzım gelenleri katl ve nefy ü iclâ' iktizâ' idenleri âhir diyara nefy ve tegarrüb ile cezaların tertîb ve...kazasına tâbî' i'lâm...nâm-karye ahâlîsinin ve sâir varub hak idenlerin dâ'vâlarına şer'le fırsat virilüb ve eşkıyaya mu'in olub Şerîf-i şerîf ve Haremeyn muhteremeyn ve icrâsına ba'is olan...dimekle ma'ruf Osman ve hacı...dimekle ma'ruf Mehmed ve Bali...olmağla Mustafa ve Kara Hüseyin ve Kara Ahmed ve Derviş nam kimesnelerin diyâr-ı âhere nefy ve kale-bend mirmirân-ı mûmâ ileyhe...kadılarına divân-ı hümâyûnum tarafından ve envâl ve eşyâları mîrîye getürmek için mâliye tarafından evâmîr-i şerîfim şerefyâfte sâdır olub gönderilmişdir sen ki kapucu başı mûmâ ileyhsin inşâallahu te'âlâ mirmirân-ı mûmâ ileyhim İskenderiye taraflarının bi'l-küllüye def' ve me'mur oldukları üzere ol tarafa varduklarında vech-i meşrûh üzere şerefyâfte sâdır olan evâmîr-i şerîfîye.....takayyü'd ve ihtimâm eylemeğın bâbında yazılmışdır. Fî evâilî S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 360 (1223): Suçların Deftere Kaydedilmesi Hakkında

Karaman beglerbegisine () ve ber-vech-i Arpalık İç İli sancağına mutasarrıf () dâme ikbâlühüye ve Ermenek ve Kavacı-i Ermenek ve () ve () ve () kadısına hüküm ki

Sen ki Ermenek ve Kavacı-i Ermenek vilayetinde kadılersınız Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb ve Ermenek ve Kavacı Ermanak kazalarının 'ulemâ' ve sulehâ ve eimme ve hutebâ' ve fukâra ve a'yân 'arz gönderüb Medine-i Ermenek sâkinlerinden bundan akdem

ma'lûlen vefat iden Seyyid Hacı 'Abdüssamed'in zevcesi Emine ve vâlidesi Seyyide nâm-hâtûnlar ile olub er karındaşları Seyyid Yahya ve Seyyid İbrahim ve Seyyid 'Osman ve Rum karındaşı Seyyid ve kız karındaşı Şerife nâm-hâtûn meclis-i şer'e varub Ermenek kazasına tâbi' Gürmel nâm-karyede Nasuh ve Turmuş ve Receb ve Bektaşî (?) nâm-karyede Sabri oğlu Rıza ve İsmâîl nâm-karyede Çab (?) oğlu Veli İbrahim ve İsmâîl ve Abdülbarik ve Bekir nâm-şakîleri yüz () senesinde 'âdet-i müstemereleri üzere hevâlarına tâbi' iki yüz mikdârı itmelerine ve cem'iyet ile Ermenek kazasına gelüb yine Ermenek sâkinlerinden olan eşkıya Çolak oğlu 'Osman ve 'Abdürriza nâm-şakîlerin hânelerinde sükûtu tahsîl oldukça teşmînine eyledikleri mısırın ta'mîrâd zinhâr da âlî sâdır aksâ-l basub müverrisleri meşkûr-i kurşun ile katl eyleyüb ziyâde zulüm ve ta'addî ve fesâd eyledikleri şer'le keşf ü hüccet olunduğun bildirüb vakiye hali hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına ol vecihle 'arz ve muhızır eylediğiniz ecîlden siz ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsiz. Mezbûrlar ne vecihle olur ise olsun ahz îkâz itmek ve şer'le üzerlerine mevâd-ı sicill ve hüccet olundukda sonra mucebi şer'ileri icrâ' oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 360 (1224): Moskoflu Askerlerin Uygun Mahallelere Yerleştirilmesi

Âsitâne-i Sa'âdetimden Moskof Sunury varınca yol üzerinde vâki' olan kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erleri ve iskele eminlerine hüküm ki

Moskof çarı ile hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr tarafından Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb gerü 'avdet iden üç bey-zâde ve ittibâ'larıyla mecmu'ı yigirmi dört nefer Moskovu her kangınızın taht-ı hükümetine varub vâsıl olur ise münâsib mahallerde kondurub ve iktizâ' iden mekulâtları narh-ı carî üzere akçeleriyle aliverüb ve gider oldukların mahûf ve muhatara olan mahallerde yanlarına kifayet mikdârı adamlar koşub yolda ve menâzil ve merâhil-i mezbûrları cizyedârlar ve sâirleri tarafından cizye ve sâir bahâne ile bir ferde darh ve ta'arruz itdirmeyüb kemâl-i emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve îsâl eylemekde her biriniz kemâ-yenbagî takayyü'd ve ihtimâm eyleyesiz deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 361 (1225): Haseki İbrahim'in Memur Olması

Dergâh-ı muallâm yeniçeri ocağında Turnacıbaşı olub Belgrad muhafazasında olan Hasan zîde mecdühûya hüküm ki

Hâlâ muhafaza-i mezbûrda olan beşinci cemâat ve yamakan-ı ve on beşinci cemâat dahî maân ortaları ve bayrakları ve cümle neferâtla muhafazadan ihrâc ve İskenderiye Kal'ası muhafazasına ta'yîn olmalarıyla beşinci cemâate me'mûr Haseki İbrahim zîde mecdühû ile bir gün mukaddem me'mûr oldukları muhafazaya irsâl ve îsâl eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mûmâ ileyhsin. Sâdır olan fermân-ı şerîfim mûcibince beşinci cemâatin yamakanı on beşinci cemâati maân iki 'aded onun bayrağıyla ve bi'l-cümle neferâtıyla muhafazadan ihrâc ve mûmâ ileyh ile me'mûr oldukları İskenderiye Kal'ası muhafazasına bir gün ve bir sâat mukaddem irsâl ve îsâline takayyü'd ve ihtimâm eylesin ve sen ki Haseki İbrahim zîde mecdühûsun sen dahî me'mûr olduğun üzere iki 'adüvlüde ve yamakanı olub bir gün evvel varub muhafaza-i mezbûra varub hidmet-i muhafazada gereği gibi takayyü'd-i tam ve sa'y ve ihtimâm eylesin deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağa dâme 'ulüvvühûnün tarafından virilen mühürlü mektûb mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 361 (1226): Diyarbekir Alaybeglerinin Bağdat'a Memur Olmaları

Diyarbekir vâlîsi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin mükemmel ve müretteb kapun halkı ve müselleme ve müstevfâ adamların ve eyâlet-i Diyarbekir'in alaybegleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârî ve Diyarbekir'in dört yüz nefer yerlü kulları ve eyâlet-i merkûmenin hükümet ve emîrleri begleri ile Bağdat'a me'mûr olub bir gün evvel tedârikin görüb ve eyâlet 'asâkirine dahî gördürüb hazır ve âmâde olmak üzere bundan akdem sana eyâlet-i merkûmenin hükümet ve emirleri beglerine dahî tenbîh ve te'kîdi müştemil evâmîr-i şerîfem şeref-yafte-i sudûr olmuş idi. İnşâallahu te'âlâ eydiği mukaddem Bağdat'a yönelmek mühimm ve muktezî olmağın hâlâ sana harc-ı rehîn olmak üzere otuz kise akçe emr-i hümâyunum olub havâle ve sebep-i tahrîrleri tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi işbu emr-i vâcib-ül-ımtisâlim vusûlünde me'mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yarar kullar ve güzîde ve müstevfâyı ta'lîm silâh ve der-i devlet-i medârıma ve eyâlet-i merkûmenin eyâlet ordusu begleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârî ve Diyarbekir'in dört yüz nefer yerlü kullarıyla inşaallahu te'âlâ aldıkdan mukaddem Bağdat'da bulunmak üzere vakit ve zamanıyla kalkub serîan ve 'âcilen Bağdat'a varub mevcûd bulunub Bağdat batın tarafında iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde Bağdat vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehümün

re'y-i savâb-dîde üzere bezl-i makdûr ve sa'y-i bî-kusûr eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 361 (1227): *Prevadi'deki Kilisenin Tamiri*

Prevadi nâ'ibine hüküm ki

Leh kralının Âsitâne-i Sa'âdetde büyük ilçisi Garof Paşa'sına 'arz-ı hal gönderüb Prevadi kasabasında Rum mahallesinde vâki' feth-i hakaniden berü zimmet-i re'âyânın yerlerinde terk olunan kadîmi kilisenin ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâbe müşerref olub termîme muhtaç olmağıla yine asıl zimmet-i re'âyâ için ma'rifet-i şer'le keşf ve hüccet olunduktan sonra satı şer'i olduğu mertebe hâricden ahcâr ve eşcâr vaz' olunmayub kendü tafsîli bilâ-tevsî' velâ-terfi' vaz'-ı kadîmi üzere termîme mâtemî olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğın şer'le keşf ü hüccet olundukda vaz'-ı kadîmi üzere termîmine mâtemî olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 361 (1228): *Kilisenin Tamiri*

Küçükçekmece nâhiyesinde Sâbitü'ş-şer' olan Mevlânâ () zîde ilmühûya hüküm ki

Leh kralının Âsitâne-i Sa'âdetde olan büyük ilçisi Garof Paşa'sını hazreti 'avâkıbuhü bi'l-hayr gelüb nâhiye-i mezbûra tâbi' Makahore (?) nâm-karyede vâki' feth-i hakaniden berü ehl-i zimmet re'âyânın yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâbe müşerref olduğun bildirüb harâbe-müşerref olan mahalleri şer'le keşf ü hüccet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzere şer'le keşf olunmak için fermân sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 362 (1229): *Kandiye ve Hanya Limanlarının Sağlamaştırılması*

Bi'l-fi'il kapudanım olan vezîr el-Hâc Hasan Paşa'ya hüküm ki

Hayli zamandan berü donânma-yı hümâyûnum sefineleri Kandiye ve Hanya taraflarına gitmemekle Kandiye ve Hanya'nın limanları tolub gelüb giden sefâin 'küllî usret çekmekle zikrolunan limanların gereği gibi tathîri lâzım ve mühimm ve bu husûs için Kandiye muhafızı vezîrim Ali Paşa ve Hanya muhafızı vezîrim Mehmed Paşa idâme emr-i iclâlehûye dahî emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağın imdi vezîr-i müşârün ileyhüma ile söyleşüb ittifâk ve ittihâd ile donânma-yı hümâyûnumdan ve Kandiye ve Hanya etrafında kifayet mikdârı aşçılar tedârik ve ihrâca ve her tarafda gereği gibi mîadında ile zikrolunan

limanları kemâ-yenbagî tathîre takayyü'd ve ihtimâm ve lâzîmü'l-'arz olan ahvâli 'arz u i'lâm eylemek bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 362 (1230): *Kandiye ve Hanya Limanlarının Sağlamaştırılması*

Kandiye muhafızı vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki

Hayli müddetden berü donânma-yı hümâyûnum sefineleri ol taraflara varmamağla Kandiye ve Hanya'nın limanları tolub gelüb giden sefâin-i külli 'usret çekmekle zikrolunan limanların kemâ-yenbagî tathîri lâzım ve mühimm ve bu husûs için bi'l-fi'il kapudanım olan vezîrim el-Hâc Hüseyin Paşa ve Hanya muhafızı vezîrim Mehmed Paşa idâme emr-i iclâlehûye dahî emr-i şerîfim tenbîh-i hümâyûnum olmağın imdi vezîr-i müşârün ileyhüma ile sözü bir yere koyub ittifâk ile Kandiye ve Hanya etrafında donânma-yı hümâyûnda kifayed mikdârı adamlar tedârik ve ihrâca ve birbirinize muavenet ile zikrolunan limanları gereği gibi tathîre takayyü'd ve ihtimâm eylemek bâbında deyü yazılmıştır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 362 (1231): *Sûret*

Bir sûreti Hanya muhafızı vezîr Mehmed Paşa'ya yazılmıştır.

s. 362 (1232): *Mescid-i Aksa ve Mugayire Cami'nin Tamiri*

Ber-vech-i Arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan 'İvaz Paşa'ya ve Kudüs-i Şerîf kadısına hüküm ki

Mahalle-i evveli ve huccat-ı salis-i Mescid-i Aksa'da suhre-i mübarekenin kubbesinin cihet-i garbisi tamamen ve cihet-i kible ve şimalinin dahî kâşibleri bazen ve kezâlik ebvâb-ı suhre-i müşerrefe üzerine dahî kasabası imtidâd-ı edvar ve taktîr-i televvüm ve emtâr ile mütesâkıt ve kaya üzerinde olan kurşunun ba'zı yerleri ve Mescid-i Aksa kubbesi ve mahvîlinin kurşunlarının aglebi telef olub ve kurşun altında olan ahşabı puside olmağıla ta'mîre ve nağme-i mübâreke-i Beyza'da vâki' câmi'i mugayire dahî kıssara ve termîme muhtaç olub ve hergiz ta'mîre müsâadesi olmamağla sen ki mûmâ ileyhümasın nâzır-ı vakıf ve mi'mâr başı ile ve mi'mârlardan ve 'ulemâ' ve sulehâ ve meşâyıh ve eşkiya ve dahî cem'-i kesîr ile mevâzı'-i mübâreke-i mezbûrenin üzerine varub müşâhede ve muayene olundukda surre-i müşerrefenin lâzım gelen ta'mîr gün bin ve Mescid-i Aksa ile câmi'i mugariyyenin iktizâ iden bir termîmi için dahî beş bin cem'an tokuz bin guruş ile ancâk olur deyü tahmin

idüb ve tekrar ü keşf ü hamiyet ve Kudüs-i Şerîf'de sâkin 'ulemâ' ve sulehâ ve meşâyıha ve eşkiya ve müderissin ve sâirlerin ve eimme ve hutebâ' dahi vech-i meşrûh usta muhzır idüb lâkin ve iktizâ' iden mühimmat ve levâzım-ı enva' ve ecnâs ve mikdâr ve â'dâdıyla kaşe ve kezâlik kifayet iderse emr-i şerifim vusulünde kaç kurşun ve bi'l-cümle iktizâ' iden eşyanın 'âlâ-verâ ne mikdâr ecnâs ve â'dâdı ve her birinin takvîm olunan kıymetleriyle ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tekrar keşf ve tahrîr olunduktan sonra der-i devlet-i medârıma 'arz u i'lâm eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 363 (1233): 1111 ve 1112 Senesi Zahireleri Hakkında

Âsitâne-i Sa'âdetimden Birecik'e varınca yol üzerinde vâki' olan kadıllara ve kethudâlarına ve yeniçeri ser-dârlarına ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hâlâ Rakka ve Diyarbekir ve Musul câniblerinden Bosna-i mübarekede Bağdad-ı darü's-sa'âdet için fermânım olan yüz on iki senesi zahîresi ve yüz on bir senesinde iktizâ' iden zahîre kusurların nihâyeti için bir vecîh hazîne-i 'âmiremden irsâl olunan elli kîse her kît'alarının taht-ı kazasına vâki' olunan her bir kîse bir mü'min ve mahfuz mahalle kondurub ve gice ile bekçiler ta'yîn ve gereği gibi bekledüb ve gider avâkıbı yanına kifayet mikdârı yarar ve tüvânâ adamlar koyub kemâl-i emn ü selâmetle birbirinize irsâl ve bir vecîh ta'cîl mahall-i me'mûra îsâl eyleyüb te'hîr ve fevkinde ve emr-i muhafazada i'lâm takayyü'd ile zarar ve gününde irişdirmekden ve bu takrîb ile hilâf-ı şer' bir ferde zulmü ta'addiden tevkîr eylesin deyü yazılmıştır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 363 (1234): 1111 ve 1112 Senesi Zahireleri Hakkında

Rakka vâlisi vezîr Hasan Paşa'ya ve Haleb Eyâleti inzimâmıyla Basra vâlisi vezir Ali Paşa'ya ve Şat kapudanı İşci Mehmed dâme ikbâlühüme hüküm ki

Hâlâ Rakka ve Diyarbekir ve Musul câniblerinden Bosna-i mübarekede Bağdad-ı darü's-sa'âdet için fermânım olan yüz on iki senesi zahîresi ve yüz on bir senesinde iktizâ' iden zahîre kusurların nihâyeti için bir vecîh nakd hazîne-i 'âmiremden irsâl olunan elli kise akçe 'adet itmeyüb Birecik'e ve sonunda donânma-yı hümâyûnum sefîneleri savb-ı ma' kud azîmet itmiş değiller ise donânma-yı hümâyûnum sefîneleri ile Bağdad'a naklolunmak muktezî olduğın başdeftardarım olan Mustafa dâme 'ulüvvühü i'lâm itmekle vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 363 (1235): 1111 ve 1112 Senesi Zahireleri Hakkında

Rakka vâlisi vezîr Hasan Paşa'ya ve Birecik'den Bağdad'a varınca yol üzerinde vâki' olan vüzerâ'-yı 'izâm ve beglerbegiler ve sancakbegleri ve kadılar ve â'yân-ı vilâyet iş erlerine hüküm ki

Hâlâ Rakka ve Diyarbekir ve Musul câniblerinden Bosna-i mübarekede Bağdad-ı darü's-sa'âdet için fermânım olan yüz on iki senesi zahîresi ve yüz on bir senesinde iktizâ' iden zahîre kusurları nihâyeti için bir vecîh nakd hazîne-i 'âmiremden irsâl olunan elli kise akçe ile Birecik'e ve sonunda Rakka'da inşâ' olunan donânma-yı hümâyûnum sefineleri savb-ı ma'kuda azîmet itmişler ise meblâğ-ı merkûmun Diyarbekir ve Mardin üzerlerinden münâsib görülen yoldan mahall-i me'mûra irsâl ve îsâli mühimm ve muktezî olduğın başdefterdarım olan el-Hâc Mustafa dâme 'ulüvvühû i'lâm itmekle meblâğ-ı merkûm her kangınızın taht-ı hükümetine varub vâsıl olur ise mahfuz mahallere kondurub ve gicelerde bekçiler ta'yîn ve gereği gibi bekledüb ve gider avâkın yanına kifayet mikdârı yarar ve tûvânâ adamlar koşub hıfz ü hamâset iderek ma'kul ve münâsib görülen yoldan kemâl-i emn ü selâmetle birbirinize irsâl ve bir vecîh ta'cîl mahall-i me'mûra îsâl eyleyüb te'hîr ve fevkinde ve emr-i muhafazada tesâmuh ve tekâsülden naşiye zarar gününde irişdirmekden ve bu takrîb ile hilâf-ı şer' bir ferde zulüm ve ta'addîden be-gâyet ihtirâz eylesesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 364 (1236) Yeniçeri Ocağına Ahmed Çavuş'un Tayin Edilmesi

Âsitâne-i Sa'âdetimden Bağdad sınırına varınca yol üzerinde vâki' olan kadılara ve zikrolunan kazalarda vâki' yeniçeri ser-dârları ve ocak ihtiyârları ve eimme ve hutebâ' ve â'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadruhûmaya hüküm ki

Leh kralının te'kîd ve sâk-ı tensîk-i için Âsitâne-i Sa'âdetime gelen büyük ilçisi Garof Yencinki mütahara 'avakıb-bi'l-hayr eda-hidmet idüb girü vilâyetine 'avd[et] ve insirâfi me'zun ve murahhas olmağıla mürûr idüğü yerlerde 'ibâdullahın esîr ve bâr-gîrlerine ve sâir eşyalarına ta'arruz ve ta'yyül olmamak üzere bende-i ve âidiye hamiyet ve sıyânet ve ilç-i mûmâileyh tarafından ve ittiba'ından berhe ta'arruz ve ta'addîye cesaret iden olur ise men' itmek üzere fermân-ı hümâyûnumla Dergâh-ı muallâm yeniçeri ocağında orta çavuş olan Ahmed Çavuş zîde mecdühû ta'yîn ve irsâl olunmağın siz ki mûmâ ileyhysiz minvâl-i meşrûha üzere habîr ve agâh olub ilç-i mûmâ ileyh mürûr idince herkes kul olub hıfz u hirâset idüb bir tarîkiyle firar itdirmemekle bilâ-'özür vâhib oldu deyü nizâm etmeyüb be-

gayet ihtirâz eyleyesiz ve siz ki ser-dârlarsız mûmâ ileyh her kangınızın taht-ı kazası hükümetine varub dâhil olur ise istikbâl ve vâki' olan musâlihların atı ve herkes 'abd-i memlûk ve maâdlar ile hıfz u hirâset itmeleri için ashâbına tenbîh ve te'kîd eyleyesiz. Sonra da ahâlî-i vilâyetde bir ferd bu makule şikâyed ider olur ise anlar muâkîb olub şu eşedd 'ukubet ile me'ayib ve zâyiatlar tanzim idecekleri mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre basîret ve intibâh üzere hareket eyleyesiz deyü yeniçeri ağası mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 364 (1237): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Marburg kadısına ve kaza-i mezbûrda yeniçeri ser-dârına hüküm ki

Kaza-i mezbûr sâkinlerinden olub yeniçerilik ocağında olan sâbikan serden-geçdi ağası Hargeleci oğlu Hacı Ahmed ve Topçu oğlu 'Ömer odabaşı ve piri nâ-Tahir nâm-üç şakîler birbirilerine istikâr ile üzerlerine lâzım gelmeyen vilâyet umûruna Karışdıran re'âyâsına zulüm ve ta'addîlerinin nihâyeti olmamağıla bundan akdem men'iyile emr-i şerîfim sâdır oldukda kaza-i mezbûrda fesâd ve şekâved üzere olanları başlarına cem' ü cem'iyet ile hâkim ve zâbit postuna varub taraf-ı devlet-i 'aliyyemden sâdır olan evâmir-i 'aliyyeye itâat itmeyüb şer-i eşkıya oldukları muhakkak olmağıla mezbûrların bu makule fesâda cesâret 'adet-i müstemirileri olmağıla esâmileri ocakdan ref ve haklarında şer'a lâzım gelen cezaların tertîb ve şer-i mazarratları re'âyâ ve berâyâ ve sâir 'ibâdullah üzerlerinden def ü ref olunmak fermânım olub () bölüğün () çavuş zîde kadruha mübaşir ta'yîn ve irsâl olunmağın mezbûr şakîler mübaşir-i merkûme ma'rifetiyle bi-eyyü-hâl ahz ve ele getüresiz deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağa mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 364 (1238): Akçelerin İhtiyaç Sahiplerine Gönderilmesi

Mısır Vâlîsi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Eşref bûka'i ve emîn-i bilâd ve ziya olan Haremeyn-i muhteremeyn ahâlîsinin ikamete karar ve idâme hayrân-ı kabızatü'l-berâkat ile dâima terakkiye-hâl ve nazmın malları lâzıme-i zimmet-i cihân-bân-ı devleti 'uhde-i Hüsrev-ânemde olmağıla 'avatıf-ı 'aliye-i mülûk-ânemde Mısır hazînesinden be-her-sene Şam sâdırı sonra emini irsâl ve teslîm olacak Haremeyn-i muhteremeyn ve Kudüs-i Şerîf ahâlîsinin sıraları olan altmış bin iki yüz yigirmi sekiz akçemin işbu bin yüz on iki senesinde dahî irsâline ehemmi-i mühimmat vâsıl-ı mesâf yahir elişlerinin olub ve husûs-ı merkûme için karın vakid mâhir ve ol mekarim Mustafa

zîde mecdühû mübaşir olunmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin sene-i merkûmeye mahûf olmak üzere kabr-i şerîfimi ve Kudüs-i Şerîf fukârasından iktisâdî sıraları muhtaç müsellime Şam-ı Şerîfin ol tarafa hareket ettiği teslîm-i Şam-ı Şerîfe irsâl ve hak etmedüğü teslîm ve takdîm hamîyyet itdirmeyüb hamîyyet-i rikâb-ı hümâyûnum oluna bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 365 (1239): Sürgün Cezası

Simav kadısına ve kaza-i mezbûrda yeniçeri ser-dârına hüküm ki

Mustafa amuca nâm-kimesne südde-i sa‘âdetime gelüb kaza-i mezbûr mahallerinden ...nâm-mahallede serkeş yeniçerilik iddiâsında olan Yahşi oğlu Mehmed ve karındaşı Süleyman nâm-şakîler ve bunun oğlu hakkında Mehmed nâm-şan sadâreti bin yüz () senesinde hak katl idüb mezbûrlar şârib-ül-hamr eşkiyada oldukları hüccet-i şer‘iye olmağıla sen ki ser-dâr-ı merkûmesin ahvâlleri şer‘le görölüb Musul şer‘isi icrâ’ ve ihdâsır ve zahîr olan şedidleri men’ ve def olunub tesîr etmeyüb yine fesâd ve şekâved üzere olurlar ise ve diyâr-ı ahir nefy ile şer ve mazarratların ‘ibâdullah üzerinden men’ ve def eyleyesiz deyü yeniçeri ağası mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 365 (1240): Kalebend İtlakı

İtlak için yazılmışdır. Fî 27 N sene 113 (25 Şubat 1702)

Marburg kadısına ve yeniçeri zâbiti Mehmed zîde mecdühûya hüküm ki ve Kıbrıs Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Marburg sâkinlerinden yeniçeri zümresinden Ali Ağa dimekle ma‘ruf şakî kendü halinde olmayub hevâsına tâbi‘ eşkiya ile yek-dil ve vilâyet umûruna karışub re‘âyâ fukârasına zulüm ve mazarrisinin nihâyeti olmayub re‘âyâ i‘lâm-ı hâl eyledikde hilâf-ı şer‘ zulümleri müşîli emr-i şerîfim vâsıl oldukda kaza-i mezbûrda fesâd ve şekâved üzere olub başına cem‘ ve cem‘iyyet ile hâkim ve zâbit koyub varub taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden her gelen evâmir-i ‘aliyyeme ‘âdem-i itâat üzere olmağıla bundan akdem ahâlî-i vilâyetden ba‘zı kimesneler sabr-ı halini i‘lâm itdiklerinde emr-i şerîfim virilüb ba‘dehu istinâ oldukda murub atâd olmuş iken yine tenbîh olunmayub bu makule fesâd ve şekâvedde ‘âdet-i müstemiresi olmağıla esâmisi ocakdan ref yine ıslâh-ı nefis idinceye Kıbrıs kal‘asında kal‘a-bend olmak fermânım olub ocak tarafından () bölükde () zîde kadruhû mübaşir ta‘yîn ve irsâl

olunmağın Şam-ı mezbûr mübâşir-i merkûm ma‘rifetiyle be-eyyü-hâl ahz u ıslâh-ı nefis idinceye Kıbrıs kal‘asında kal‘a-bend olunub ıtlak için tekrar fermân-ı hümayûnum sâdır olmadıkça ıtlak olunmaya deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 365 (1241): Kalebend İtlakı

Saraybosna Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinin altmış bir neferâtdan Mehmed gelüb kendü halinde olmayub ta‘addî ve tecâvüz üzeredir deyü bundan akdem ahz u ıslâh-ı nefis idinceye kal‘a-i mezbûrda kal‘a-bend olunduğın bildirüb hâlâ ıslâh-ı nefis itmekle ıtlak olunmak bâbında fermân-ı hümayûnum ricâ ecîlden ıtlak için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 366 (1242): Yeniçerilerin Firar Etmesi Hakkında

Asâkir-i mansûrenin varınca yol üzerinde ve ayn u yesârında vâki‘ olan kadıllara ve eimme ve hutebâ‘ ve yeniçeri ser-dârları ve ocak ihtiyarları ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hâlâ Bağdad kalelerinde kal‘asının bi-‘avnihi Hak hıfz u hirâseti ehemmi-i mehâmm-i devlet-i ‘aliyyemden olmağıla kabrin odaları muhâfaza-i mezbûrede olub ve gerek esâmisi yamak olan ait ve cedîd-i Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinden ba‘zıları me‘mûr oldukları muhafazadan firar ve gelüb taht-ı kazanızda vâki‘ kasaba ve kurada birer tarikle meks ve inşâ‘ itmeleriyle me‘mûr oldukları hizmet-i muhafazada ekâll-i kalîl oldukları elsine-i nâsda şüyu‘ ve mütevatir olmağıla imdi bu makule tavâif ‘asker bulduklara mahalde tefîş ve tenbîh ve me‘mûr oldukları muhafaza-i mezbûreye ihraç ve irsâl ve bu cezaları tertîb olunmağičün fermânım olub ocak tarafından () zîde kadruhû mübâşirine ve irsâl olunmağın siz ki mûmâ ileyhümsiz. Her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bu makule odaları Bağdad muhafazasında olub ve-yâhud esâmisi yamak olan neferâtdan bir kıta-i kasabat ve kurrada bulunur ise evlerinden ve yerlerinden ihrâc ve me‘mûr oldukları muhafazaya gitmeleri için muhkem tenbîh ve te‘kîd idüb bir ferde himâyet ve sıyânet eylemekden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i merkûmsun. Vardığın kazalarda eimme ve hutebâ‘ ve â‘yânı vilâyet meclis-i şer‘ kâin ve bu ma‘kule neferâtdan her kangısının meclisinde bulunur ise ma‘rifet-i şer‘le tefîşi ve tefahhus idüb buldukları yerlerden ‘alâl-‘umûm ihrâc eyleyesin. Şâkir sâkıt olmayub me‘mûr oldukları muhafazaya

gitmeleri bi-eyyi-hâl ahz ve sâire mûcib-i 'ibret için şer'le lâzım gelen ceza'ların tertîb ve bu bâbda gereği gibi bâsiret ve intibâh kâşi takayyü'd-i tam ve hilâfından be-gâyet ihtirâz eylesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı muallâm yeniçeri ağası olan İbrahim Ağa dâme 'ulüvvühû tarafından mühürlü mektûb virilmek mûcibince 'âmel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 366 (1243): Bağdad'ın Eşkîyalardan Temizlenmesi

Tokad ve Harvat ve Trabzon ve Diyarbekir'e varınca yol üzerinde ve ayn u yesârında vâki' olan kadıllara ve zikrolunan kazalarda vâki' eimme ve hutebâ' ve ocak ihtiyârları ve â'yân-ı vilâyet ve yeniçeri ser-dârları ve iş erlerine hüküm ki

Sedd-i Sedfd şakird istilâsından Bağdad ve dukarlarının bî-'avnihi Hak hıfz u hirâseti ve etraf ve havâlisinde olan eşkıya-yı 'aryanın def-i mekâyîr ve mazzarları elzem-i levâzım-ı devlet-i 'aliyyemden olmağın iş bu sal-i münebbîh istihârat Bağdad Kal'ası muhafazasında olan Dergâh-ı muallâm yeniçerileri neferâtının tekbîr ve meksleri için zîr-i hükümetinizde vâki' kasabat ve kurada sâkin mukîm ve müsâfir ve esâmisi mahalli ve sâir olan esâmisi yeniçeri ve kuloğulları ve cenk ve harbe kadar beraber ve tâati ve eğer tâleb-i garîb kimesnelerde yalnız iki bin nefer dergâh-ı kapıdarı yeniçeriler taksîm ve yerden olunub yigirmi 'âded serdengeçdi bildiği olmak üzere ocağın emek-dâr ve kar-güzârlarından birer ma'mûr ağa ve birer güzide bildikleri tedârik olunub be-her bildiği elbette tamü's-silâh yüzer nefer serdengeçdi tahrîr ve sebbîn-i şâyia bilgi esbâb hidemât-ı 'aliyyemden olan serdengeçdi ağalarına me'zûn-ı kadîm üzere kırkar akçe ve körüklemiştir korkularını akçe tuğranı ihsânım olmak kanûn-ı kadîm olmağıla neferât-ı merkûmeden serdengeçdi tahrîr olunanların 'amik sahalarını olanlarına birer akçe tıpkı ve esâmisi malları olanlar oşür beşer akçe ile taksîm ve mîrî ehliden olunub üçer akçe ile birden olunub iki bin neferi be-her birlikte yüzer nefer olmak üzere yigirmi 'âded bilgi tevzi' ve bir gün evvel ve bir sâat mukaddem tekmîl ve inşâllahu te'âlâ varub Bağdad muhafaza ve mukatelesine vusûllerinde ber-vech-i teşyîn ikişer kıst 'ulûfeleri iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim kul kethudâsı Mustafa dâme mecdühû müvecehesinden virmek fermânım olub () zîde kadruhû mübâşîr ta'yîn ve irsâl olmuşdur. İmdi emr-i şerîfim her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise siz ki mûmâ ileyhümsiz. Vech-i meşrûh üzere bu husûsda her biriniz bezl-i mechûd eyleyüb ve sen ki mübaşîr-i merkûmsun. Bu emr-i mühimmi sen ki senin 'uhdene tefvîz ve sipâriş olunmuşdur. Eşkîya-yı merkûm bir gün evvel tekmîl ve ber-vech-i müsâraat mahall-i

merkûma götürüb kul kethudâsı mûmâ ileyhe teslîm ve ikişer kıst ‘ulûfeleri ber-vech-i teşyîn mûmâ ileyh ma‘rifetiyle yerlerine teslîm olundukda ‘aynı ile defterleri Bağdad muhafazasında olan vezîrim () Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehüden ve kadîdan hüccet ve ‘arz alub rikâb-ı hümâyûna kırsala götürüb eda‘yı hizmet ve bâsiret ve intibâh üzere hareket eyleyesiz deyü bi’l-fi‘il Dergâh-ı muallâm yeniçerileri ağası olan iftihârü’l ümerâ ve’l-ekâbir İbrahim Ağa dâme ‘ulüvvühü tarafından mühürlü mektûb virilmekle mûcibince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Buyurdum ki. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 367 (1244): Basra Valisi’nin Yerine Bağdad Valisi’nin Gelmesi

Bağdad muhafazasında olan kul kethudâsı Mustafa dâme mecdühûya hüküm ki

İnşâallahu te‘âlâ işbu sene-i mübarekeden Basra ve kurulunun zabtı ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ehemmi mehâmm-ı devlet-i ‘aliyyemden olub Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa’nın ‘uhde-i ihtimâmına havâle ve müşârün ileyh ile me‘mûr olan tavâif-i ‘askerden mâ‘adâ Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinin odalı ve yamakan neferâtından dahî ta‘yîn olunması muktezî olmağıla sen ki mûmâ ileyhisin. Vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde ile odalı ve yamakandan Bağdad Kal‘ası muhafazasında kifayet mikdârı neferân ile sen kalub mâ‘adâ olan odalı ve yamakan neferâtının üzerlerine altmış yedi bölüğün hasekileri ile hasına İbrahim zîde mecdühû ta‘yîn olunması fermânım olmağım imdi muhafaza-i mezbûrda odalı ve yamakandan seninle kifayet mikdârı ekib talub mâadâ olan odalı ve yamakandan bir neferi geri kalmamak üzere hasına mûmâ ileyh ile vezîr-i müşârün ileyhın yanına ta‘yîn ve re‘y-i savâb-dîde ile iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl-i kudret eylemen üzere tenbîh ve te‘kîd eyleyesin deyü ağa mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 367 (1245): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkıyalardan Temizlenmesi

Haseki İbrahim zîde mecdühûya hüküm ki

İnşâallahu te‘âlâ işbu sene-i mübarekeden Basra ve kurulunun zabt-ı ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ehemmi mehâmm-ı devlet-i ‘aliyyemden olub Bağdad’da olan Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinin odalı ve yamakanından kul kethudâsı Mustafa dâme mecdühû ile Bağdad Kal‘ası muhafazasında kifayet mikdârı kalub mâadâsı Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa’nın yanında mevcûd ve re‘y-i savâb-dîde üzere iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bulunmak üzere ta‘yîn olunması mühimm ve muktezî olub ve neferân-ı

merkûmenin üzerine ağa vekili nasb ve ta'yîn olunmuşsundur. İmdi me'mûr olduğun üzere vezîr-i müşârün ileyhin yanında mevcûd ve iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde re'y-i savâbdide üzere bezl-i kudret eyeleyüb ve neferât-ı mezbûrenin zabt ve rabtında mecîd ve sa'î olub ve seninle me'mûr olanlar dahî seni üzerlerine ağa vekili ve zabıt bilüb sözünden taşra ve elkıbın hârice vaz' ve hareket itmeyüb itâat inkıyâd ile rızâ-yı yümn-i aksâ-yı mülûkâneme muvafık hidemât-ı meşkûre vücûda getürmeğe takayyü'd-i tam ve sa'y ü ihtimâm eylesin deyü ağa mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 102 (14-23 Kasım 1690).

s. 368 (1246): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi

Bağdad vâlisi vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Mektûbun gelüb mefhûmu ma'lûm-ı hümâyûnum olmuşdur. Bundan akdem Bağdad ve Basra'nın ile keyfiyyet-i ahvâllerin müştemil 'alâ vech-iktizâ' hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun emr-i şerîfim gönderilmişdi. Henüz vâsıl olmadın mektûb göndermişsin. Şimdiye değin mukaddemen şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfim dahî vâsıl ahvâli ma'lûmun olmuşdur. Nefice-i merâm iktizâsına göre lâzım gelen tedârikin görölüb her vecîhle kayırılmışsındır. Senden dahî bezl-i mâl u can ile kemâl-i mertebe gayret ve hamiyet olmağıla Bağdad ve Basra havâlisinin ihtilâl-i eşkıya-yı 'aryandan tenfih ve tathîr-i ve işbu sene-i mübarekede bi-'avnihî Hak Basra vâlisinin Basra'ya takrîri senden matlub ve olub bu emr-i lâzımü'l-ihtimâm ile hüsn-i hitâm bulunca seninle maan hidemât-ı hümâyûnumda bulunmak üzere Diyarbekir vâlisi vezîrim Mehmed Paşa mükemmel ve müretteb kapusu halkı ile Diyarbekir'in hükümet ve...beglerinde...ve...cezire ve terhib ve...ve Gence hâkimlerin ve Hısnıkeyfa sancağı mutasarrıfı Ebubekir dâme ikbâlühû ve.....ve Harem'in sancaklarıbegleri ve Diyarbekir eyâletinin alaybegleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmâr Diyarbekir'in dört yüz nefer yerlü kullarıyla ve Şehr-i zor vâlisi vezîrim Yusuf Paşa mükemmel ve müretteb kapusu halkı ve eyâlet 'askerleriyle ve Sivas beglerbegisi Mustafa dâme ikbâlühû mükemmel ve müretteb kapusu halkı ve eyâletinin alaybegleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla ve Karaman beglerbegisi Eyyüb dâme ikbâlühû kapusu halkı ve eyâlet 'asâkirleriyle ve Mar'aş beglerbegisi Mehmed oğlu Halil dâme ikbâlehü müretteb ve mükemmel kapusu halkı ile ber-vech-i arpalık Birecik sancağı mutasarrıfı Ali dâme ikbâlühû ve tâmü's-silâh yüz nefer adamıyla ber-vech-i arpalık Amasya sancağı mutasarrıfı olan Mehmed dâme ikbâlehü üç yüz nefer adamıyla ve ber-vech-i

sancakları begi Hamîd el-Abbas dâme ‘izzühû mevâli-i ‘aryandan ve ittîbâ‘ ve ‘asâkir-i kesîre ile ve ‘Ayıntab sancağı begi Halil İyaze Mehmed dâme ‘izzühû mükemmel kapusu halkı ve müstevffâ adamlarıyla ve Köy sancağı mutasarrıfı Ali dâme ikbâlühû kapusu halkı ve ‘aşîreti ahâlâsi ile ve her bir nâm-ı diğere şehrin hâkimi Hasan dâme ‘ulüvvühû ve Hassan sancağı beği Mehmed ve ‘aşîreti ve Kasr-ı Şirin sancağı beği dâme ‘izzühûma mükemmel kapuları halkıyla ve Bayat begi ‘aşâyir ve kabâyilin ata ve tuna kadîr olanlarıyla ve sîpâh ocağının baş kethudâsı Ali ve silâh-dâr ocağının baş kethudâsı Receb zîde mecdühûma tahrîrine me‘mûr oldukları iki bin nefer sîpâh ve silâh-dâr ile me‘mûr ve bu mecmu‘un cümlesi ibtidâ‘-yı eylülde yanında mevcûd bulunmaları için başka başka evâmîr-i şerîfem ile tenbîh ve te‘kîd olunub Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlisî vezîrim Ali Paşa dahî Rakka‘da müceddiden inşâ‘ olunan donânma-yı hümâyûnum sefînelerine süvâr ve Şat kapudanı işçi Mehmed dâme ikbâlühûye bi‘l-cümle donânma-yı hümâyûnum sefâin ve yanına istishâb ve Rıdvaniye iskelesinde bulunub anda seninle mülâki olmak üzere me‘mûr ve Musul vâlisî vezîrim Yusuf Paşa mükemmel kapusu halkı ve Musul alaybegisi zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla ibtidâ‘-yı eylülde Bağdad‘a varub sen ‘umûmen ‘asâkir-i mansûrem ile bi-‘avnihi Hak Basra tarafına tevcih eylediğinden Bağdad‘da yerine tevkîl olunmak üzere ve levendat tedârîki için sana yüz kise akçe gönderilmekle darb ve harbe kadîr yarar ve tüvânâ levendât tedârîki ile kapun mükemmel ve mühimmat ve levâzımına gereği gibi tetmîm ve tekmîl ve vech-i meşrûh üzere seninle me‘mûr olan tavâif-i ‘askere adamlar gönderüb bir gün evvel yanına cem‘ eyledikten sonra Musul vâlisî vezîr-i müşârün ileyhî yerine tevkîl ve Bağdad Kal‘ası muhafazasında olan Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinden otalu ve yamakadan kul kethudâsı Mustafa dâme mecdühû ile Bağdad muhafazasında kifayet mikdârı kalub mâ‘adâ otalu ve yamakan neferâtın üzerlerine altmış yedi hasekiler ile Haseki İbrahim zîde mecdühû seninle maan me‘mûr ve ta‘yîn olunmağıla inşâallahu te‘âlâ iktizâsına göre mühimmat vâfiye ve tedârik-i kafiye ile seninle me‘mûr olan süvâri ve piyâde ve bi‘l-cümle tavâif-i ‘askeri yanına istishâb ve me‘mûr olan ‘asker ile Bağdad‘dan kalkub Rıdvaniye havâlîsinde bir münâsib mahalde donânma-yı hümâyûnuma mülâki olduktan sonra Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlisî Ali Paşa ile donânma-yı hümâyûnum ricâlî ruy-ı nehirden ve seninle me‘mûr olan ‘asker ile sen dahî tarîk-i berden donânma-yı hümâyûnuma iktizâsına göre hareket ve kemâl-i teyakkuz ve basîret ile hem‘inan gidüb inşâallahu te‘âlâ vilâyet-i Tefîk ile ser-i menzîl-i müyesser olduktan mukaddemen hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma‘nun şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfimde tafsîl olunduğı üzere teslîm

tarîkiyle dahî olur yoksa def' ve nez' olunmak iktizâ' ider hâsılı eğer Bağdad ve eğer Basra'nın taraf-ı devlet-i 'aliyyemden zabtı ve Basra vâlisinin yerine takrîri ve her havâlînin nizâm ve intizâmı senden matlub olmağıla bu bâbda kemer-gayret ve hamiiyeti der-miyân ve cümle rüesâyı 'asâkir ile gönül birliği ve ittifâk ve ittihâd ile bu husûsda bezl-i teb ü tuvân eyleyüb hüsn-i tedbîr ve re'y-i dil-pezîr ile Basra ve teshîr ve rızâ'-yı hümâyûnuma muvafık mesâi-i cemile vücûda getürmeğe himmet kaviiyyü'l-'azîmet teşmîr eylesesin. Eğer menâzil ve merâhilde ve eğer muktezâ-yı halde olan her ahvâlde şerâit-i 'azm ve mürâât dahî ve eğerki lâzıme-i hüsn-i tedbîrden olan maksûdu olur vahiye ile dikkat olunmak lâzımdır. Şerâyit-i ihtiyat-ı dikkat tarîk-i Musul def ile tertîb-i esbâb husûl-i maksûd içindir. Sen dahî bu vech üzere her ahvâlde etvâr-ı basîret ve intibâhı şîâr idüb inşâallahu te'âlâ hem ihtiyat ve hem nîyet-i sadîka ile 'azm ve cezmi mergube ile hareket ve her husûsun gur u kühenini tasavvur ve tezekkür ile muktezâ-yı vakt-i hale göre maslahatın masarısını hallederek me'mûl-i hümâyûnum ve rızâ'-yı hümâyûn iktizâyı sa'âdet makrûnum üzere itmâm-ı hidmete bezl-i kudret eykeyesin. Gayret ve hamiiyet ve hulûs-ı niyet ile hizmet vaktidir göreyim seni. Ne vecîhle merd-âne ve 'âkılâne hareket idersin. Bi-'avnihi Hak terk ve tedârîki görölüb ve hâliyen kudret ve cell-i himmet olmak için mukaddemen yüz kise akçe dahî 'inâyet ve ihsânım olub netice bâis-i tereddüd ve tevakkuf olacak bir sene olmamışdır. Bu sene-i mübarekede bu maslahata sûret virilmelüdür. Bu merâmın itmâmı için bu kadar hazâin masraf olunub ve hem bu kadar 'asâkir atub olmuş iken ve tesbît ve tereddüd ve tevakkuf ile sene-i atiyeye kalmak lâzım gelür ise bi'z-zât cenâb-ı hilâfet-meâbım devlet ve ikbâl sa'adeteyn ve iclâl ile 'azîmet ve ol câniblere sâye-endâz-ı olmak iktizâ' ider 'avakıb emr-i mülâhaza ve sonra bir vecîhle cevâba kadir olmayacağı mukarrer bilüb ana göre kemâl-i teyakkuz ve intibâh üzere hareket ve bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 369 (1247): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlisi vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlîsinin bi-'avnihi Hak eşkıya-yı 'aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra'nın taraf-ı devlet-i 'aliyyemden zabtı ve sâir ol havâlîlerin kâffe-i umûrunun tanzîmi Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehümün 'uhde-i kifayetine havâle ve bi'l-cümle berran ve nehren ol tarafa me'mûr olan tavâif-i mezkûr iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde vezîr-i müşârûn ileyhın re'y-i savâb-dîde ile hareket itmeleri fermânım

olub ve sen ki vezîr-i müşârün ileyhisin. Basra cânibine gidecek bilinen ahvâli ve sâir ol tarafların umûr-ı külliye ve cüz'iyesi bundan akdem 'ala vechi't-tafzil sana dahî hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunub ve hâlâ Rakka'da inşâ' olunan donânma-yı hümâyûnuma süvâr ve Şat kapudanı olan emîr-i ümerâ'il-kiram asammi-i Mehmed dâme ikbâlühû ve bi'l-cümle donânma-yı hümâyûnum sefînelerini yanına istishâb ve mütevekkilen 'alâ istibdâd Rızvaniye iskelesine varub vezîr-i müşârün ileyh ile haberleşüb ve görüşüb Basra tarafına hareket vakti gelince ol havâlîde al irişmesi mümkün olan umûr ve husûsda bezl-i kudret eylemen üzere emr-i şerîfim gönderilmiş idi. Basra tarafına hareket merci' karîb ve senin eylülde mukaddem Rızvaniye iskelesinde bulunman ziyâdesiyle mühimm ve muktezî olub ashâbının 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârî dahî alaybegleri ile hâlâ Bağdad'da bulunmalarıyla iskele-i merkûmeye vusûlünde yanına varub re'y-i savâb-dîden ile iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde bulunmak üzere emr-i şerîfimle me'mûr olmalarıyla imdi emr-i şerîfim vusûlünde maksûda teveccüh ve 'azîmet itmîş isen kabul ve eğer itmemiş isen asla tevekkuf eylemeyüb me'mûr olduğun üzere sefîneye süvâr ve Şat kapudanı mîr mirân-ı mûmâ ileyh ve 'umûmen donânma-yı hümâyûnum ricâli ve tenkîdinin yanına istihâb ve fazl-ı hak ile savb-ı maksuda bad-ban-güşa-yı 'azîmet ve inşâallahu te'âlâ eylülde inüb mukaddem Rızvaniye iskelesinde bulunub ve mukaddemen ve hâlâ me'mûr olduğun üzere Bağdad vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ile haberleşüb ol dahî kendüsüyle me'mûr olan tavâif-i 'asâkeriyle kalkub Rızvaniye havâlîsinde bir münâsib mahalde sana mülâki oldukda mukaddemen ve hâlâ me'mûr olduğun üzere savb-ı maksûda 'azîmet vaktine değin ol havâlîde iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde bezl ü sa'y ü kudret ve inşâallahu te'âlâ savb-ı maksûda 'azîmet ve teveccüh olundukda menkibeden ve kemâl-i ittihâd ve ittifâk ile şerâyit-i harem ve ihtiyat-ı riayet olunarak donânma-yı hümâyûnum ruy-ı nehrden vezîr-i müşârün ileyh dahî kardan hareket-i müsâvîye ile teveccüh ve 'azîmet ve başkâtiblik mahall-i maksûda vusûl müyesser oldukda fermânım olduğu üzere vezîr-i müşârün ileyhin re'y-i savâb-dîde ile Basra ve kurulunun taraf-ı devlet-i 'aliyyemden zabt ve rabtına ve itmâm-ı meram sen dahî kemer-gayret ve noksân ve bezl-i tab u tüvân eyleyüb inşâallahû te'âlâ zabtı müyesser olduk da nizâm-ı emvâl-i memleketde ve ihtirâz hıfz u hırâset ve sâir bu misâllü...eyâletinde olan umûr-ı vilâyetde kemâl-i teyakkuz ve basîret ile hareket eylesin Basra ve Kurna'nın bazı avâtıf-ı...ve gâh bu işe me'mûr olanların tehâvün ile kalkub hâlâ...ile...görülüb sarf olunmuşdur...hıfz ile bu sene dahî ile...olunub lâzım gelür ise...ile bizzât...hümâyûn ve

hareket ve muktezî olmağla sonra bir vecihle cevâba kâdir olmayacağını mülâhâza idüb âna göre basîret ve □inâyet ile hareket idüb eğer donanma-yı hümâyûnumla eylülde mukaddem iskele-i merkûmede bulunmağa ve eğer vezir müşârün ileyh ile mülâki oldukdan sonra...ve ittifâk ile bi'l-cümle hidmete değın bir dürlü...ve muhalefetini...olur keyfiyetden nefis idüb...ile husûl vâki' bezl-i kudret olunmağın dakîka fevt itmeyüb ma'mûl-i hümâyûnum olduğu üzere mesâi-i cemîle vücûda getürmeğı ikdâm ve ihtimâm eylemeğın bâbında fermân-ı □âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 370 (1248): Diyarbekir Alaybeglerinin Bağdad'a Gitmeleri

Diyarbekir vâlîsi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyshin. Mükemmel ve müretteb kapun ve müsellâh ve müstevffâ adamların ve eyâlet-i Diyarbekir'in alaybegleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve Diyarbekir'in dört yüz nefer yerlü kulları ve eyâlet-i merkûmede ileyhın ve yanımızdan ve bir kesîb ve genc hâkimleri ve ber-vech-i Arpalık sâkini sancağı mutasarrıfı Ebu Bekir dâme ikbâlühû ceb-hâne ve sudûr ve otak ve hareket sancaklarıyla inşaallahu te'âlâ eylülde mukaddem Bağdad'da bulunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Hâlâ seninle me'mûr olan sudûr ve Diyarbekir'e varub beglerine dahî vech-i meşrûh üzere tenbîh ve te'kîdi müştemil evâmîr-i şerîfem irsâl olunub ve sana dahî ziyâde levend tedârik itmek için on beş bin guruş ihsân-ı hümâyûnum olmuşdur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve müsellâh ve müstevffâ adamların ve eyâlet-i Diyarbekir'in alaybegleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve Diyarbekir'in dört yüz nefer yerlü kulları ve ibtihâl vech-i meşrûh üzere me'mûr olan hükümet ve emîri begleriyle vakt ü zamanıyla kalkub savb-ı maksûda 'azîmet ve inşaallahu te'âlâ ibtidâ'-yı eylülde Bağdad'da bulunmak üzere serîan ve 'âcilen Bağdad'a varub mukaddemen ve hâlâ me'mûr olduğun üzere Bağdad ve Basra taraflarından iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâm-ül-âlem Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehümün re'y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa'y ü kudret eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 370 (1249): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkıyalardan Temizlenmesi

Musul Vâlîsi vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlisinin bi-‘avnihi Hak eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun nesâk-ı intizâm ettiği ehemmi mehâm-ı devlet-i ‘aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâm-ül-‘âlem Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün ‘uhde-i kifayetine havâle ve bi’l-cümle berren ve nehren ol tarafa me‘mûr olan tavâif-i ‘asker iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde ile hareket itmek üzere emr-i şerîfimle me‘mûr olmalarıyla sen ki vezîr-i müşârün ileyhısın. Mükemmel ve müretteb kapun halkı ve Musul alaybegleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla ibtidâ-yı eylülde Bağdad’a varub ve inşâallahu te‘âlâ vezîr-i müşârün ileyh ‘umûmen me‘mûr olan ‘asâkiri maharet ile bezirgân Basra tarafına teveccüh itmemen Bağdad’da seni yerine tevkîl itmek üzere fermânım olmağıla me‘mûr olduğun üzere ibtidâ-yı eylülde Bağdad’da olub ve inşâallahu te‘âlâ vezîr-i müşârün ileyh savb-ı maksûda teveccüh ve ‘azîmet ve tarafında sen tevkîl itmek müşârün ileyh varub me‘mûr olduğun üzere eda‘-yı hizmet idüb gelince Bağdad ve havâlisinin bi-‘avnihi Hak hıfz u hirâsetinde ve eşkıya-yı ‘aryandan ma’lûmun def-i mekâyîr-i mazzarında ve sâir iktizâ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl ü sa‘y ü kudret ve izhâr-ı gayret ve hamîyyet eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 371 (1250): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkialardan Korunması

Şehr-i zor vâlîsi vezîr Yusuf Paşa’ya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlisinin bi-‘avnihi Hak eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun nesâk-ı intizâm zatı ehemmi mehâm-ı ve elzem-i umûr-ı lâzımü’l-ihimâmından olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehümün ‘uhde-i kifayetine havâle ve bi’l-cümle berren ve nehren ol tarafa me‘mûr olan dâ’vâyı ‘asker iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde ile hareket itmek üzere emr-i şerîfimle me‘mûr olmalarıyla sen ki vezîr-i müşârün ileyhısın. Sen dahî mükemmel ve müretteb kapun halkı ve eyâletinin alaybegleri ve ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve eyâletinde ber-vech-i arpalık Köy sancağına mutasarrıf olan Ali dâme ikbâlühû dahî mükemmel ve müretteb kapısı halkı ve ‘aşîreti ahâlîsiyle inşâallahu te‘âlâ ibtidâ-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere vezîr-i müşârün ileyh ile maan me‘mûr ve tahmîn ve hudabi ve Erbil ve Surucun sancakbegleri kapuları halkıyla sen gelince Şehr-i zor ve etraf ve

havâfîlerinde hizmet-i muhafazaya kıyam eylemek üzere emr-i şerifimle me‘mûr olmalarıyla imdi emr-i şerîfim vusûlünde Şehr-i zor hudûdunun muhafazası huûsu olan ve sâir iktizâ‘ idenlere tevsîye ve tenbîh ve sen me‘mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yarar ve tüvânâ ve güzîde ve müstevffâ adamların eyâletinin alaybegleri ve ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve mîr mirân-ı mûmâ ileyhi dahî mükemmel ve müretteb kapusu halkı ve ‘aşîreti ahâlîsiyle yanına istishâb ve ibtidâ-yı eylülde olundukda Bağdad’da bulunmak üzere vakt ü zamanıyla kalkub ‘ucâleten Bağdad’a varub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde üzere bezl-i makdûr ve sa‘-i bî-kusûr eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 371 (1251): Bağdad ve Basra Bölgesinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i arpalık Koy sancağı mutasarıfı Ali dâme ikbâlühûye hüküm ki

Bağdad ve Basra havâfîsinin bi-‘avnihi Hak ihtilal-i eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun nesâk-ı tanzîm ve tensîki ehemmiyet-i mehâmm-ı devlet-i ‘aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehümün ‘uhde-i kifayetine tefvîz ve havâle ve bi’l-cümle berren ve nehren ol tarafa me‘mûr olan tavâif-i ‘asâkir iktizâ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde üzere hareket eylemeleri fermânım olub Şehr-i zor vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehü ta’ mîr dahî inşâallahu te‘âlâ ibtidâ-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere Bağdad vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ile ma‘an me‘mûr olmağın sen ki mîr mirân-ı mûmâ ileyhın. Sen dahî mükemmel ve müretteb kapun halkı ve ‘aşîretin ahâlîsiyle vezîr-i müşârün ileyh ile vech-i meşrûh üzere me‘mûr ve ta’yîn olunmuşundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde me‘mûr olduğun üzere gayret ve hamîyyet idüb mükemmel ve müretteb kapun halkı ve ‘aşîretin ahâlîsiyle inşâallahu te‘âlâ ibtidâ-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere vakt ü zamanıyla kalkub Şehr-i zor vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ile maan serîan ve ‘âcilen Bağdad’a varub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde üzere bezl-i makdûr ve sâî bî-kusûr eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 371 (1252): Sûret

Bir sûreti Şehr-i zor eyâletinde vâki‘ piyâde alaybeglerine ‘umûmen sancaklarının zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla Şehr-i zor vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ile ibtidâ-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere yazılmışdır.

s. 371 (1253): Bağdad ve Basra Bölgesinin Eşkîyalardan Korunması

Hamîd sancağı ilhâkıyla Karaman beglerbegisi Eyyüb dâme ikbâlühüye hüküm ki

Bağdad ve Basra taraflarının bi-‘avnihi Hak ihtilal-i eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun nesâk-ı tanzîm ve tensîki ehemmi mehm-m-ı devlet-i ‘aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün ‘uhde-i kifayetine tefvîz ve havâle ve bi’l-cümle berren ve nehren ol tarafa me‘mûr olan tavâif-i ‘asker ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunub vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde ile hareket eylemek üzere me‘mûrlar olub ve sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhın. Mükemmel ve müretteb kapun halkı ve tamü’s-silâh ve kamilü’l-edvâr güzîde ve müstevfâ adamların ve Karaman eyâletinin alaybegleri ve ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde ile hareket eylemek üzere ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i Hüsrev-ânemden Hamîd sancağı ilhâkıyla Karaman beglerbegiliği hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla sana ‘inâyet ve ihsânım olmağıla imdi emr-i şerîfim sana vardığı gibi kaza tevakkûf-u teslîm eylemeyüb kalkub ‘alâ harci’l-istimâl Konya’ya varub kapunı yarar ve tüvânâ ve güzîde ve müstevffâ adamlarınla tekmîl ve eyâlet-i Karaman alaybegleri ve ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârını dahî yanına istishâb ve inşâallahu te‘âlâ ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere serîan ve ‘âcilen Bağdad’a varub me‘mûr olduğun üzere Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde ile bezl-i kudret eylesin. Senden gayret ve hamiyet ile hidmet me‘mûl-i hümâyûnum olub ve eyâletine bir güzîde sancak dahî ber-vech-i ilhâk ‘inâyet ve ihsânım olmuştur. Az adam ile gitmeyüb kapunı mükemmel idüb ve eyâletinin ‘askerini dahî gereği gibi techîz ve â‘dâd ve inşâallahü te‘âlâ Bağdad ve aralarının bir hoşça cem‘iyyet ile varub vakt-i merkûmda mahall-i me‘mûrda mevcûd ve vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde üzere iktizâ iden hidemât-ı ‘aliyyemde sarf-ı maddî ve bezl-i mechûd eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâli S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 372 (1254): Beglerbeginin Görevleri Hakkında

Hamîd Sancağı ilhâkıyla Karaman Beglerbegisi olan Eyyüb dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Mükemmel ve müretteb kapun halkı ve tamü's-silâh ve güzîde ve müstevffâ adamların ve eyâlet-i Karaman'ın 'umûmen alaybegi ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla inşâallahu te'âlâ endâr-i sadr-ı a'zam bulunmak üzere me'mûr olub sen de menâkıb ve sukûf-i ile kâmil kıraatı ve rasatayı hümâyûnuma muvafık hareket-i me'mûl ve muntazır olmağıla eyâlet-i merkûme sancakları zuamâ ve tîmârlarının nev-civâni dahî sana ta'vîz ve sipârîş ve bir kıt'a ve baş bir kıt'a katı ve kesr-i ile irsâl olunmuşdur. İmdi eyalet-i merkûme sancakları zuamâ ve erbâb-ı tîmârından takîbden olanların ve ashâbı fevt olanların zeâmet ve tîmârları gice olanlarda muallak olunur fevt olan zuamâ iki oğlu kalur ise büyük oğluna beş bin ve küçük oğluna dört bin akçe ve bir oğlu kalur ise ancak beş bin akçe viriyor erbâb-ı tîmârın ancak bir oğluna üç bin akçe virilür ihtimâllü ise icmâl bozulmamak üzere cümleden ve i'câmallü değil ise dilediği yerden alur ve şehirden kuide ve cümle zeâmet ve erbâb-ı tîmârları livâ-i mezbûrdan iki zaîm ve on nefer erbâb-ı tîmâr şöretleriyle merhameten zimmetlerinden ziyâdesiyle oğullarına sabî me'mûrdur ve babası fevtinden sonra vücûda gelen müteveffânın oğluna zeâmet ve tîmâr virilmek ve icmâllü hisse iriyüb âtîf virilmek ve halde ecîlden re'âyâ idhâli mallarını me'mûruz vech-i meşrûh üzere 'âmel ve oğlu olan müteveffânın kabrinden olan teyaminin ve firar ve terk-i hidmet iden arını memlûl olan zuamâ ve tîmârları sancağında sâkin olub alaybegisi bildiği ahz-ı gurre itmemek şartıyla eşkâlleri ve mîralây mübaşir erbâb-ı istihkâk-a tevcîh ve tahvîb mektûb ve ol tarafda emr olmamak üzere tezkîre virüb ve ekilib değin tezkîrelerin bir an itmemek üzere ashâbına teslîm ve tevcîhin husûsunda ve sâir me'mûr olduğun hidemât-ı 'aliyyemde din ve devlete bilen ve 'arz-ı nâmûs-i saltanatıma muvafık basîret ve intibâh üzere hareket idüb hilâf-ı kanun tevcîhâtdan ve bir ferde gadr ü ta'zîrden mühimmat-ı 'aliyyemde tekâsül ve sahakâr tevakki eylememen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 372 (1255): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Karaman eyâletinde vâki' olub alaybegleri zîde kadruhûma hüküm ki

Bağdad ve Basra taraflarının bi-'avnihi Hak eşkıya-yı 'aryandan tathîr ve tensîbinin ve Basra vâlîsinin yerine tesyîri ve takrîri ehem-i mehâmm-ı devlet-i 'aliyyemden olub ve

husûs-ı merkûm düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizamü'l-âlem Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün 'uhde-i kifayetine havâle olunub ve sâbıkân Anadolu beglerbegisi olan emîrî'l-ümerâî'l-kirâm Eyyüb dâme ikbâlühûye ibtidâ'-yı eylülde Bağdad'da bulunmak üzere Hamîd sancağı ilhâkıyla Karaman beglerbegiliği hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla 'inâyet ve ihsânım olmağıla siz ki alaybeglerisiz. Siz dahî sancaklarınızın 'umûman zuâmâ ve erbâb-ı tîmâr ile mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ile vech-i meşrûh üzere me'mûr başı olması ser-dâr imdi emr-i şerîfim vusûlünde her biriniz sancağınızın 'umûmen zuâmâ ve erbâb-ı tîmârıyla 'ucâleten tedâriklerinizi görüb hazır ve âmâde turub mîr mirân-ı mûmâ ileyh koşub vardığı gibi asla ve tevakkuf ve meks eylemeyüb inşâallahu te'âlâ ibtidâ'-yı eylülde Bağdad'da bulunmak üzere tenbîh-i hümâyûnum olmağıla siz dahî mîr mirân-ı mûmâ ileyh ile serîan ve 'âcilen Bağdad'a varub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde Bağdad vâlisi vezîr-i müşârün ileyhin re'y-i savâb-dîde üzere bezl-i makdûr ve sa'y-i bî-kusûr eyleyüb nefer ve sevt ve dikkat merkûmda mahall-i mukavverde mevcûd bulunan hidemât-ı 'aliyyemde tehâvün ve tekâsülden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 373 (1256): Bağdad ve Basra Bölgesinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Mar'aş Beglerbegisi Resul oğlu Halil dâme ikbâlühûye hüküm ki

Bağdad ve Basra taraflarının bi-'avnihi Hak eşkıya-yı 'aryandan tathîr ve tensîbinin ve Basra vâlisinin yerine tesyîri ve takrîri ehemmi me'hâmm-ı devlet-i 'aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün 'uhde-i ihtimâmına havâle ve bi'l-cümle berren ve nehren ol tarafa me'mûr olan tavâif-i 'asker imtibâdın eylülde Bağdad'da bulunub vezîr-i müşârün ileyhin re'y-i savâb-dîde ile hareket eylemek üzere me'mûr olmalarıyla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhisin. Sen dahî vech-i meşrûha üzere me'mûr olmuştundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde mukaddemen ve hâlâ me'mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yarar ve tüvânâ adamlarınla âhirlilik eylülünde Bağdad'da bulunub Bağdad'a varub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhin re'y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa'y ve kudret eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâilî S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 373 (1257): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i Arpalık Birecik sancağı mutasarrıfı Ali Paşa'ya tefsîren 100.

s. 373 (1258): Sûret

Bir sûreti

Ordu has ve Selimiye sancaklarıbegi esîr el-Abbas mevâlî'aryanından ve ittibâ' ve eşyasından 'asâkir-i güzîde ile.

s. 373 (1259): Sûret

Bir sûreti

'Ayıntab sancakbegi Halîl Asım Mehmed Bege mükemmel kapısı ve müstevfâ adamlarıyla.

s. 373 (1260): Sûret

Bir sûreti

Amasya sancağı mutasarrıfı Rıdvan Mehmed dâme ikbâlühû aşikâr Topkapı'da neşr toplar adamlarıyla.

s. 373 (1261): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i Arpalık irsâli hâkimi Mustafa dâme 'ulüvvühûya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlîsinin bi-'avnihi Hak eşkıya-yı imtidârıyla 'aryandan tathîr ve tensîbinin ve Basra vâlîsinin yerine tesyîri ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun tanzîm ve tensîfi ehemmiyet-i mehâmm-ı devlet-i 'aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa'nın 'uhde-i kifayetine ta'vîz ve havâle olunub Diyarbekir vâlîsi vezîr Mehmed Paşa dahî inşâallahu te'âlâ ibtidâ'-yı eylülde Bağdad'da bulunmak üzere Bağdad vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ile maan me'mûr olmağın sen ki mûmâ ileyhisin. Sen dahî mansıbının tahammülüne göre yarar ve tüvânâ adamlarınla vezîr-i müşârün ileyh ile maan vech-i meşrûh üzere me'mûr ve ta'yîn olunmuşsundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere gayret idüb mansıbının tahammülüne göre yarar ve tüvânâ adamlarınla inşâallahu te'âlâ ibtidâ'-yı eylülde Bağdad'da bulunmak üzere vakt ü zamanıyla kalkub Diyarbekir vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ile maan serîan ve 'âcilen Bağdad'a varub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde Bağdad vâlîsi vezîr-i müşârün ileyhin re'y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa'y ve kudret eyleyüb taahhur ve vakuf ve vakt-i merkûmda mahall-i me'mûrda mevcûd bulunub hidemât-ı 'aliyyemde tehâvün ve tekâsülden

tevakki eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 373 (1262): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i ocaklık mîrî hâkimi Murad Han'a.

s. 373 (1263): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i ocaklık mîrî hâkimi Haydar Han'a.

s. 373 (1264): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i ocaklık...hâkimi Halil Han'a.

s. 373 (1265): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i ocaklık...hâkimi Ali Han'a.

s. 373 (1266): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i ocaklık Cezire hâkimi 'Abdullah Han'a.

s. 373 (1267): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i Arpalık Hasankeyf sancağı mutasarrıfı Ebubekir Paşa'ya.

s. 373 (1268): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i ocaklık Mehrek sancakbegi Hasan dâme 'izzühûya.

s. 373 (1269): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i ocaklık Azak sancakbegi İsmail dâme ‘izzühûya.

s. 373 (1270): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i ocaklık...sancakbegi Ahmed dâme ‘izzühûya.

s. 373 (1271): Sûret

Bir sûreti

Cabahir (?) sancakbegi Süleyman’a.

s. 373 (1272): Sûret

Bir sûreti

Diyarbakir eyâlatinden olan alaybeglerine ‘umûmen sancaklarının zuâmâ ve erbâb-ı tîmârıyla gelmek üzere.

s. 374 (1273): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i ocaklık Hodi sancağı begi ‘Abdullah dâme ‘izzühûya hüküm ki

Bağdad ve Basra taraflarının bi-‘avnihi Hak eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfîyesi ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ehemmi mehâm-ı devlet-i ‘aliyyemden olub husûs-ı merkûm Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün ‘uhde-i ihtimâmına havâle olunub ve Şehr-i zor vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa sahibi inşâallahu te‘âlâ ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere vezîr-i müşârün ileyh ile maan me‘mûr olub bi-‘avnihi Hak şehr-i şerid ve etraf ve havâlîlerinin hıfz u hirâseti dahî mühimm ve muktezî olmağıla sen ki mûmâ ileyh sin. İnşâallahu te‘âlâ vezîr-i müşârün ileyh gelince müstevffâ kapun halkı ile Şehr-i zor ve ıtlak ve havâlîlerinin muhafazasına kıyam ve gece ve gündüz hıfz u hirâsetde bâd-bân gûşa-yı basîret ve intibâh olub iktizâ‘ iden emr-i muhafazada tehâvün ve taksîrden be-gayet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 374 (1274): Sûret

Bir sureti...sancağıbegi İlyas dâme ‘izzühûya

s. 374 (1275): Sûret

Bir sûreti Erbil sancağıbeği Mehmed dâme ‘izzühûya.

s. 374 (1276): Sûret

Bir sûreti Termikel sancağibegi Ali dâme izzühûya.

s. 374 (1277): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i arpalık Harir nâm-ı diğêr Yenişehir hâkimi Hasan dâme ‘ulüvvühûya hüküm ki

Bağdad ve Basra havalisininin bî-‘avnihi Hak ihtilâl-i eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlisinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun tanzîm ve tensîki ehemmi mehm-i mehâmm-ı devlet-i ‘aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün ‘uhde-i kifayetine tefvîz ve havâle ve bil-cümle berren ve nehren ol tarafa me’mûr olan tavâif-i ‘asker iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde ile hareket eylemek üzere me’mûr olmalarıyla sen ki mûmâ ileyhın. Sen dahî mükemmel ve müretteb kapun halkı ile inşâallahu te’âlâ ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere husûs-ı merkûm için vezîr-i müşârün ileyh ile maan me’mûr ve ta’yîn olmuşsundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde me’mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yarar ve tüvânâ adamlarıyla inşâallahu te’âlâ ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere vakt ü zamanıyla kalkub Bağdad’a varub Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ’ iden hidemmât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa’y-i makdûr ve sa’y-i bî-kusûr eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâsıtı S 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 374 (1278): Sûret

Bir sûreti ber-vech-i ocaklık hassı bir de sancağibegi Mehmed dâme ‘izzühûya mükemmel kapusı halkı ile

s. 374 (1279): Sûret

Bir sûreti ‘Aşîret ve Kasr-ı Şirin sancağibegi gayr-ı dâme ‘izzühûya mükemmel kapusı halkı ile

s. 374 (1280): Sûret

Bir sûreti Bayat begi () zîde kadruhûya ‘aşayir ve kabayilinin ata ve tuna kadir olanların.

s. 374 (1281): Bostancıbaşının Görevleri Hakkında

Rum İli kadı ‘askerine hüküm ki

Hassaten bostancıbaşı Mustafa dâme mecdühü ‘arz-ı hal idüb merhûm Sultan Süleyman Han Aleyhi’r-rahmeti’l-gufrân zaman-ı sa’âdetlerinden bu ana gelince bostancı mütekaidlerinden ve bağçe ustalarından ve sâir bostancı neferâtından biri fevt olduktan kalîl ve kesîr memleket ta’rîb sen ki Mevlânâ-yı müşârün ileyhsin. Tarafından bostancı ocağına ta’yîn olunan alaybegleri bostancı başı olanlar ma’rifetiyle tahrîr ve vechi bi’l-fecr yakut aşâğıyı taksîm iden gelüb ahîrden müdâhale olunmamak üzere bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile ma’nun evâmîr-i şerîfem virilmesinden mukaddemen fevt olan bostancı başı gencini Mustafa nâm-mütekaidin muhalledfâtını hâlâ Eyyub kâsiyeyi tahrîr eylemek üzere kadîm mugayir müdâhale eylediğın bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ ve kadîmden bu ana gelince zümre-i bostândan biri fevt oldukda kalîl ve kesîr muhalledfâtların tâhiri olunmak Rum İli kadı ‘askeri olanlar tarafından ocağ-ı mezbûra ta’yîn olunan katibden gayr-ı etrafda olan icâhü bir ferde müdâhale itmeyüb ocağ-ı mezbûra ta’yîn olunan katibden gayrı etrafda olan kâtib-i bostancıbaşı ma’rifetiyle tahrîr ve defter asaret bi’l-garaziyeti’r-ra’iye taksîm itibarlığı İstanbul’un kıtam ‘askeri tecellatında mestur ve mukayyedir deyü kıtam ‘askeri Mevlânâ Mehmed zîde ‘ilmühü i’lâm itmekle vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 375 (1282): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Diyarbakir vâlîsi vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Bağdad ve Basra havalisinin bi-‘avnihi Hak eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfiyesinde ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîrinde ve sâir iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâm-ül-‘âlem Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün re’y-i savâb-dîde ile bezl-i kudret eylemek üzere ber-vech-i ocaklık avâkıbîhûnun ‘Osman Han ve Hâkkari kıta’i İbrahim Han dâme ‘ulüvvühü dahî nezîr mikdâr adamlarıyla kethudâları be-her-hâl bakiyye ve inşâallahu te’âlâ ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere seninle maan savb-ı maksûda göndermek için mûmâ ileyhümanın her birine başka başka emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Me’mûr olduğun üzere mükemmel kapun halkı ve eyâlet ‘askeri ve hükümet ve mezbûru begleri ve Diyarbakir’in dört yüz nefer yerlü kullarıyla

vaktiyle kalkub savb-ı maksûda ‘azîmet ve mûmâ ileyhümaya dahî tarafından adamlar gönderüb kethudâların nezîr mikdârı adamlarıyla yanına istishâb ve aktarub itdirüb ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere serîan ve ‘âcilen Bağdad’a varub mukaddemen ve hâlâ me’mûr olduğun üzere Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde ile bezl-i makdûr ve sa’y-i bî-kusûr eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 375 (1283): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Eflak voyvodası Kostantin voyvodaya hüküm ki

Mükemmel mevrûsum olan Eflak eyâletinin reâyâsı zıll-ı zalîl-i mülukanemde müsterih olub her vecîhle himâye ve sıyânetleri ve nizâm-ı hâl ve terakkiye ahvâlleri lâzım ve sen ki voyvoda-i mezbûrsun. Nizâm-ı umûr-ı vilâyet ve himâyet ve sıyânetde raiyyet ve sâir müştemil ahvâl-i memleketde olan husûslarda rızâ’-yı hümâyûnuma muvaffik hareket üzere mühimm ve mütehattim olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde zabt u rabt-ı memleket ve tanzîm-i ahvâl-i raiyyet ve fermân-ı ‘âlîşânımla tahsili iktizâ’ iden tekâlifî tahsil ve tekmilde kemâl-i ihtimâm ile bezl-i kudret idüb kendü halinde olmayub bu bâbda sözüne muhalif ve resm ü gayret ve irsân-i olan ahvâle maâzım ve kendü tavrından hâric hareketden harâbe ile nizâm-ı memlekete hal virmek zaruret olur var ise ana dahî kat’a rızâ-yı hümâyûnum olmamağıla ol makuleleri sezâları olan cezaları ile te’dîb ve terhîb ve bil-cümle her işinde dersati olub kendü halinde olanların hamiiyet ve fesâd ve şekâvede cesaret idenleri dahî iktizâsına göre tedâriklerin görüb el-hâsıl Eflak vilâyetinin her ahvâline nizâm-ı tam virüb mesâi’-i cemile vücûda getürmeğe bezl ü tab u tûvân eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 375 (1284): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i ocaklık âmiri hâkimi ‘Osman Han dâme ‘ulüvvühûya hüküm ki

Bağdad ve Basra havalisinin bundan asâkiriye ihtilâl-i eşkıya-yı ‘aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun tanzîm ve tensîki ehemmi mehâmm-ı devlet-i ‘aliyyemden olub husûs-ı merkûm Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşanın ‘uhde-i kifayetine tefvîz ve havâle olunub Diyarbekir vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa dahî inşâallahu te’âlâ ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere Bağdad vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ile maan me’mûr olub ve sen ki mûmâ ileyhın. Senden dahî bu

husûsda her vecîhle gayret ve hamîyyet me‘mûl olmağıla sen dahî bir mikdâr adam ile be-her hal kethudânı ta‘yîn ve inşâallahu te‘âlâ Diyarbekir vâlisi vezîr-i müşârün ileyh tarafından sana adam vardıkda yanına koşub inşâallahu te‘âlâ ve’r-Rahman ibtidâ’-yı eylülde Bağdad’da bulunmak üzere vezîr-i müşârün ile maan Bağdad’a irsâl ve bi-fazlühü Hak Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde Bağdad vâlisi vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde ile bezl-i kudret sarf-ı miknet eylemen üzere gereği gibi tavsiye ve sipâriş ve tenbîh ve te‘kîd eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı S 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 375 (1285): Sûret

Bir sûreti ber-vech-i ocaklık Hakkari hâkimi İbrahim Han dâme ‘ulüvvühûya.

s. 376 (1286): Kalebend Cezası

Sivas beglerbegisi Mustafa dâme ikbâlühûye hüküm ki

Bozok sancağından Sorkun kazası ve ol havâlîde tavâif-i iskândan Mürîd ve Göçekli ve Afşar ve Yeni Altun cemâatlerinde firar iden eşkıyanın rüesâsından cerid yazıcı ve Postlı ve Güyeli ve Deli Ferhad ve Orhan oğlu Hasan ve karındaşı hevâlarına tâbî‘ eşkıya ile dâima Anadolu’da katl-i nüfus ve gasb-ı emvâl ile fesâd ve şekâved üzere oldukları i‘lâm olunmağın mezbûrların ahz olunmaları için hâlâ Mâmâlu’nun mir-‘aşîreti olan Bektaş ve sâbıkân Mâmâlu’nun mir-‘aşîreti olan Solak Mehmed ve ‘aşîreti merkûme ihtiyârları ve kethudâlarına dahî emr-i şerîfim gönderüb bu husûsa () mübaşir tayîn olmuşdur. İmdi sen ki mîr mirân-ı mûmâ ileyhsin emr-i şerîfim varduğı gibi zikrolunan altı nefer şakîleri ‘alâ-eyyü-hâl ele götürüb ahz ve şer‘an üzerlerine sübût bulan mevâdd sicill ü hüccet olunduktan sonra fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça ıtlak olunmamak üzere mezkûrları kal‘a-bend ve muhkem habs ve hamîyyetleri ile vâki‘ halleri muhabbetini üzere derd ve imtidârıma ‘arz u i‘lâm eyleyesin ki ba‘dehû haklarında emr-i şerîfim ne vecîhle sâdır olur ise bu vecîhle ‘âmel ve hareket eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 1112 (5-13 Ekim 1700).

s. 376 (1287): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Hâlâ Mâmâlu’nun mîr-‘aşîreti olan Bektaş ve sâbıkân Mâmâlu’nun mîr-‘aşîreti olan Solak Mehmed ve ‘aşîret-i merkûme ihtiyârları ve kethudâlarına hüküm ki

Bozok sancağından Sorkun kazasına ve ol havâlfide tavâif-i iskândan Cerid ve Göçekli ve Afşar ve Yeni Altun cemâatlerinde fîrar iden eşkıyanın rüesâsından Cerid Yazıcı Postlı ve Güyeli ve Deli Ferhad ve Orhan oğlu Hasan ve karındaşı hevâlarına tâbi‘ eşkıya ile dâima Anadolu’da katl-i nüfus ve gasb-ı emvâl ile fesâd ve şekâved üzere oldukları i‘lâm olunub mezkûr şakîler ‘alâ-eyyü-hâl ahz olunmaları için Sivas beglerbegisi Mustafa Paşa’ya emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olub ve mezkûr şakîlerin ele götürülmesi be-her-hâl sizden matlub olmağıla sen ki mûmâ ileyhsiz emr-i şerîfim size varduğı gibi bu husûsda asla taallüb ve tereddüd itmeyüb zikrolunan şakîleri ‘alâ-eyyü-hâl ele götürüb ahz u mahbûsîn mîrmîrân-ı mûmâ-ileyhe teslîme bezl-i maktûr eyleyesiz. Şöyle ki bu fesâdları iden mezkûrları ahz ve mîrmîrân-ı mûmâ ileyhe teslîmde sizden bir gûne tesâmuh ve tekâsül ve tehâvün ve taksîr zuhûr ider ise asla ‘özü ü cevâbınız isga’ ve bi’l-cümle ‘askeriniz Rakka’ya iskân ile iktifâ‘ olunmayub hakkınızda tertîb-i ceza olunur bilmiş olub mezkûr şakîleri be-her hâl ahz ve mîrmîrân-ı mûmâ ileyhe teslîmde ana göre basîret ve intibâh ile hareket eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 376 (1288): İtlak Hakkında

Ağrıboz kadısı ve Bolu’da dîvân olan () dâme mecdühûya hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mezkûrsun südde-i sa‘âdetime mektûb ve kaza-i mezbûrdan eimme ve hutebâ‘ ve kurrası muhızır gönderüb kaza-i mezbûra tâbi‘...nâm-kareyeden akan Nasır kendü halinde olmayub her bar fesâd ve şekâved üzere olduğundan...karye-i mezbûre sâkinlerinden ebna-yı sipâhiyândan atılmamış nâm sipâhî mukaddemen kasaba mezbûre ahâlîsi atının bin nur tepesinden nur içimize gelince emr-i şerîfimle vâki‘ bana ma‘nun gele akçelerimiz aldılar deyü mahabelerim gelüb beyân eylediğün üzerine baş olan hukuk-ı tahsil ve âkıbeti teslîm itdir. Her kere maâbi habs ve ağıl i‘lâm olunmak üzere hilâf-ı li-nehâr tarîkiyle emr-i şerîfim adım attığı varım olan emr-i şerîfim kaza-i mezbûr ahâlîsi mîn-vechin lehün feth-i hitabeti olunmakda her biri mezkûr îzâhât recebden ahidi edüb emr-i şerîfde bizim haberimiz yokdur ve kusur lisânımız zikrolunan senede Zeyd akçemiz açub niza‘mız yokdur ve kusur lisânımız hitâbı sebebiyet cümlemiz rızâ‘ ve şükrân üzerlerine ve mezbûr benim kimselerden ‘ifahat samili tez ve altın dört ve akreb aktad ve şahîd-i ruz ikametiyile hilâf-ı anha arz-beden hükmü sâgar ve fesâd ve şekâved üzere olduğun âid taraflarına haber virmeğile vâki‘ hesâb-ı hükm-i. hümâyûnum rashes ricâsına emrîmle ‘arz u i‘lam-ı ecîlden

fâsid İbrahim ıtlak oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 377 (1289): Kilisenin Tamiri

Küçükçekmece nâ'ibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûreye tâbi' Makarhore nâm-karyenin ehl-i zimmet re'âyâsı gelüb karye-i mezbûrede feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olmağıla ma'rifet-i şer'le keşfolundukda kilîsa-yı mezbûrenin sakf-ı ve camları mutahîrim ve dîvârlarına vakit gele tarı olduğu ve sohbet-i şer'ie virildüğün bildirüb hüccet-i şer'ie mûcibince mesafe yarıdan olduğu mertebe hâricinde ecmâr ve eşcâr vaz' olunmayub kendü vakitini bilâ-tevsi' velâ-terfi' vaz'-ı kadîmi üzere termîmine mühlet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğün hüccet-i şer'ie mûcibince bir kıymete makûl olunmak için fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâilî S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 377 (1290): Varna'daki Kilisenin Tamiri

Varna kadısına hüküm ki

Medîne-i Varna'nın 'ulemâ' ve sulehâ ve sâir ahâlîsi muhzır gönderüb Medine-i mezbûre mahallerinde 'Abdurrahman Efendi mahallesinde yigirmi otuz seneden berü sâkin olan Ermeni tüccârından Halil ve Halim nâm-zimmîlerine mahalle-i mezbûre sâkin Nitoriz oğlu Papa Dimitri nâm-zimmîden iki yüz elli gurusu iştirâ' eyledikleri bir bâb-ı melik Menzîl-i misafirhâne olmak üzere isti'mâl iderlerken kadîmi kilîsa olmak iddiâsıyla vâki' bi'l-gayr olan mahalleri ta'mîr itmek üzere keşf ü hüccet olunmak için hilâfün lehümâ bir tarîkiyle emr-i şerîfim olmalarıyla şöhet-i ruz-ı 'âdet-i müstemiresi olan kimesneler ile ittifâk ve erşed Hanya-i menzîl-i mezbûru keşif ve kadîmi kilîsader üzere hilâf-ı vâki' şöhet ile hüccet itdirmeleriyle iki câmi-i şerîfin beyninde hilâf-ı şer-i şerîf mecdûd kilîsa binâ' murâd itmeleriyle vâki' hâli i'lâm eyledikleri ecîlden mübâşir ta'yîn olunan () zîde kadruhû ve bî-garâz Müslimîn ile zikrolunan kilîsanın üzerine varılıb müşamil ve tefahhus ve şer'le keşf ü hüccet ve hüccetiyle vâki' asıl derd ve imtidarıma 'arz u i'lâm ve tekrar fermân-ı hümâyûnum derd vakti değün mübâşir-i mezbûr mahall-i merkûmda meks idüb ne vechîle fermân-ı şerîfim sâdır olur ise mûcibince 'âmel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 377 (1291):Prevadi'deki Kilisenin Tamiri

Prevadi kazası nâ'ibine hüküm ki

Leh kralının Âsitâne-i Sa'âdetinden olan büyükelçi Garof Lesençki hizmet-i 'avâkıbhû yalnız 'arz-ı hâl gönderüb kaza-i mezbûra tâbi' dizdar nâm-karyede vâki' feth-i hakaniden berü ehl-i zimmet re'âyâsının yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olub termîme muhtaç olmağıla bundan akdem ma'rifet-i şer'le keşfolunub hüccet-i şer'ie virilemğin hüccet-i şer'ie mûcibince mesâfe sarıği olduğu meretebe hâricde ecmâr ve eşcâr vaz' olunmayub kendü vaktini ile bilâ-tevsi' velâ-terfi' vaz'-ı kadîmi üzere ehl-i zimmet re'âyâ[sı] için termîmine mahâfil olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin hüccet-i şer'ie mûcibince termîmine mahâfil olunması için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 378 (1292): Mısır'daki Askerlere Ayrılan Zimmet

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Sâbıkan Mısır vâlisi Hüseyin Paşa'nın sâir zimmetinden mâ'adâ bin yüz on irsâliyyesi hazînesi hesabında Enderûn-ı hümâyûnum hazînesine gelmek ve mîrî kalyon levendâtının mevahileri bakıyyesi ve üç aylık zahîre bahâ'larında değildir. Âmiremin irsâliyye zahîresi ve togan ve bârût sipâh bahâsının beş yüz toksan ve üç Mısri kise ve on beş bin yigirmi iki bin zimmeti olmağın kethüdâsı Yusuf'un vilâyet hesabı için Âsitâne-i Sa'âdetime virilmek üzere mukavelât olub hüccet virdiği iki yüz elli Mısri kise irsâliyye hazînesinin kesrî mukabelesinde tahsil olunmak üzere kendüsi Dergâh-ı muallâm kapucu kethüdâsı Ali dâme mecdühû ile irsâl ve vilâyet hesabı ve terakkiyât bahâ'sında Hüseyin Paşa'dan mektûb olan dört yüz elli beş Mısri kise mukabelesinde tekâyâsı kethudâ ve ittibâ'nın makhûr oldukları ve harîc ez defter ba'zı zimmetden olan 'avâkıbandan bi'l-cümle üç yüz kırk kise Mısri olub kusûr-u tarafında sahâbîlin olmak üzere vilâyet hesabı tathîr için mukaddemen iltimâs eylemek ile vilâyet hesabı gayilesi bu vecîhle ber-taraf olub ve inşâallahu te'âlâ bu sen kethudânın Âsitâne-i Sa'âdetimde virilmek üzere makhûr olduğu akçe dahî irsâliyye hazînesinin kesri mukâbelesinden bu tarafda tahsil olunur ancak bundan akdem vilâyet hesabı ve terakkiyât bahâ'sı hazîne-i 'âmirem ve defterleri ile tatbîk olundukda hilâf-ı mu'tâd vaktini Mısra mugâyir olub eğer defterler ve eğer kadîmde mer'î ve mu'ayyen olan Kavanin-i Mısriyeye bir vecîhle tatbîk-i kabul itmemekle mahsûb-ı iktizâ' itmeyüb tekraran keyfiyyet-i i'lâm

olunca mevkuran te'hîri lâzım gelen mevâddan mâadâ mahsub olunan iki yüz kırk beş Mısri kise vilâyet hesâbı için iltimâs eylediğin üç yüz kırk kiseden teâmî olunduktan sonra kalan toksan beş Mısri kise fazlası dahî yüzlerden irsâliyye hazînesi kesri tekmîli için senden matlub olmağıla ber-vech-i müsâraat irsâl ve hazîne-i 'âmireme teslîmi fermânım olmuş idi. İmdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. Zikr olunan toksan beş Mısri kiseyi emr-i şerîfim vusûlüne değin henüz göndermemiş isen kat'â te'hîr ve tevakkuf itmeyüb bilâ-noksân irsâl ve hazîne-i 'âmireme îsâl ve teslîm eylemekde ziyâde ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 378 (1293): Sivas'ta Bulunan Helvacı Mehmed'in Eşkîyalıkları

Sivas beglerbegisi vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki

Hâlâ Bozok mütesellimi Helvacı Mehmed sû-i hâl ve fesâd ve şekâved üzere olduğu i'lâm olunmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin. Emr-i şerîfim sana vardığı gibi mezkûru bilâ-tereddüd ahz ve şer'an üzerine sübût bulan mevâd-ı sicill ve hüccet olunduktan sonra hüccetiyle mezkûr Helvacı Mehmed'i mübâşir ta'yîn olunan () ma'rifeiyle vürûd-ı imtidarıma ihzâr eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 378 (1294): Kalebend Cezası

Sivas beglerbegisi vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki

Arabgir sancağında sâbıkân Sivas mütesellimi olan 'Abdullah ve Ya'kub nâm nâ'îblerinin mutasarrıf oldukları zeâmetleri re'âyâlarından İçeli cemâati erkadlarının Maztu ve Mahmud ve Hasan Ali ve Talid ve Derviş oğlu ve Gögebakan oğlu ve Şahapın oğlu ve Merdek nâm-yedi nefer şakîler bundan akdem Kangal ili üzerlerine bildiğin hassa silâhşorlarından silâhşor 'Abdullah'ın yoluna inüb eşyasının istîâb iden eşkıyadan olub ve mezkûr 'Abdullah ve Ya'kub fesâd ve şekâvedde eşkıya-yı mezhûra ile yek-dil ve yek-cihet ve me'vâ ve şerikleri olduğu i'lâm olunub zikrolunan yedi nefer şakîlerin ahz olmaları için 'Arapgir sancâğında Cihanbeğlü cemâatlerinin mîr-i aşîret olan Koyunoğlu İbrahim dahî emr-i şerîfimle gönderilüb ve bu husûsa () mübâşir ta'yîn olunmuşdur. İmdi sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin. Emr-i şerîfim vardığı gibi merkûm 'Abdullah ve Ya'kub zikrolunan yedi nefer şakîleri 'alâ-eyyü-hâl ahz ve şer'an üzerlerine sübût bulan mevâdd-ı sicill ve hüccet olunduktan sonra fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça ıtlak olunmamak üzere mezkûrları mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle kal'a-bend ve mûhkem habs ve

hamiyyetleriyle vâki' hallerini hulûs üzere der devlet-i medârıma 'arz u i'lâm eylesin ki ba'dehû şerif emr-i şerîfim ne vechîle sâdır olursa sevâkıblar 'âmel ve hareket eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 379 (1295): Sürgün Cezası

Ber-vech-i Arpalık Saruhan sancağı mutasarrıfına ve Kordon kadısına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mezkûrsun. Mektûb gönderüb kaza-i mezbûr ahâlîsi meclis-i şer'a varub kaza-i mezbûrda vâki' Haymana hassa hudûdlarının bi'l-fi'il tasarrufundan tekâlîf alınmak için îcâb ider emlak virilib olmağıla vâki' olan tekâlîfden âiddir ve evsât ve akıl i'tibârıyla tecemmüllerine göre hassa karye ve taleb mahalli eylediklerinden neferât-ı merkûmdan Sinan oğlu Veli Mehmed ve 'Osman nâm-kimesneler virmediklerinden mâadâ medhalleri olduğu ilinin karışub ekseri şâhid-i zôr olub ibtâl-i hak itdiklerinden gayr-ı mahkeme ve zâbit odaların basub hisselerini eline çıkarub fesâd üzere olmalarıyla zâbitleri ma'rifetiyle mahallini şer'le ahvâlleri görilüb zulüm ve ta'addîleri sabit olur ise ahîr diyara nefy ü ahvâlleri 'arz olunmak üzere emr-i şerîfim virmişken hevâlarına tâbi' eşkıya ile bin yüz () senesinde mahkemeyi basub kimin darb ve kimin mecruh idüb ve iki sene mukaddem kaza-i mezbûr Kara kethudâ dimekle ma'ruf kimesneyi katl ve bi-gayr-i hak içlerinden hevâlarına tâbi' olan Ağa mektûbuyla kethudâları ta'yîn ve ecîle şer'a mâni' olduğun bildirüb açığını fitneye () ve () maadının olunduktan vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed bulunmağın sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Ve bildiğin emr-i şerîfim mûcibince 'âmel oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 111 (8-17 Ağustos 1699).

s. 379 (1296): Bağdad Çevresinin Eşkiyalardan Temizlenmesi

Zid vâlîsi vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Kıdvetü'l-ümerâ merâmının ve erasıb ber-vech sen asâkir-i Hamdü'l-kıyas dâme 'izzühû Bağdad tarafına me'mûr olub lâkin sâbıkan livâ-i mezbûr beği olan Hüseyin el-Kıyas nâm-şakî ol etrafda tavâif-i iskân i'tinâ'yla gezüb umûruna ihtilâl virmekle imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Emr-i şerîfim vusûlünde eğer şakî-i mezbûru ele getürmek mümkün ise ele getirilüb vâsıl ol etraf ve havâlîden ihrâc ve mevâlîhi mîr mûmâ ileyhın nizâm-ı umûrunu ve-yâhud gereği gibi takayyü'd ve ihtimâm idüb bir dürlü ihtilâl ve erkanan be-gâyet tevakki eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 111 (16-24 Ekim 1699).

s. 379 (1297): Memur Tayin Edilmesi Hakkında

Dukakin sancağı alaybeği () zide kadruhû [ya] hüküm ki

Sen ki mîralây-ı mezkûrsun. Sancağının ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârına Gonsa nâm-mahalde binâsı fermânım olan tamîm fazl-ı hakkıyla itmâm ve tekâmîl olunca emîrû’l-ümerâi’l-kiram ber-vech-i Arapalık Dukakin ve Avlonya sancaklarına mutasarrıf olan Hüdaverdi dâme ikbâlühûnun re‘y-i savâb-dîde ile iktizâ iden hidemât-ı muhafazada bezl-i makdûr eylemen üzere me‘mûr olub emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. İnşâallahu te‘âlâ tenbîhi merkûmun binâsı tekâmîl ve istihkâm virildikten sonra dahî ruz-ı sesleri değîn iktizâ‘ iden hidemât-ı muhafazada sancağının zuâmâ ve erbâb-ı tîmârıyla mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhî re‘y-i savâb-dîde üzere bezl-i makdûr eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 379 (1298): Sûret

Bir sûreti dahî

Ve...sancağı alaybegisine.

s. 379 (1299): Sûret

Bir sûreti dahî

Prizren sancağı alaybegisine.

s. 379 (1300): Sûret

Bir sûreti dahî

Ohri sancağı alaybegisine.

s. 379 (1301): Adı Geçen Kişinin Hesabı Ödeyene Kadar Hapsedilmesi

Kala-i Sultaniye kadısına ve kala-i mezbûre dizdarına hüküm ki

Dergâh-ı muallâm kapıcı başlarından Mehmed dâme mecdühû Südde-i sa’âdetime gelüb kaza-i mezbûrda vâki mutasarrıf olduğu mîrflerin üzerinde i’sârının vekili olan Ahmed nâm-kimesne ile yigirmi kise akçe hesâb ve sâire teslîm tapu olub mezbûr hesâbın gördüğü karar itmek murâd eylediği bildirüb kendüsi hidemât-ı hümâyûnumda olmagla varub hesâbın görünceye değîn mezbûr Ahmed mahalline ahz ve habs ve îkâd beraber kefil-i alınmak

bâbında hüküm ricâ itmeği vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 380 (1302): Venediklilerin Güvenliği Hakkında

Ağrıboz muhafızı vezîr İsmail Paşa’ya hüküm ki

İstib Ağrıboz devlet-i ebed-peyvendimle Venedik vezîri ve cumhuru tenbîh-i muslaha ve murâdı vâki’ olmağıla ba’de’l-yevm Venediklilerin tüccâr ve adamları berren ve nehren emn ü emân üzere yürütüb a’sâb yanlarında sakay ta’addîsi ve emvallerine taarruz olunmayub ve şerâit-i sulh ve salâha muvaffak hareket ile akıbetlerini bâis olur hâletden ihtirâz ve ictinâb olunmak üzere tenbîh ve te’kîdi müşâtin bundan akdem emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Hâlâ Derrac kal’asında topçu başısı olan Mustafa sulh ve salâha mugayir şerihat gördüklerinin korsanlık nasbıyla virildire farkına inşâ eylediği istima’ olunmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. Emr-i şerîfim vusûlünde tarafından mısri âid bir adam ta’yîn ve irsâl ve katkı inşâ’ iden mezkûr Mustafa’ya kasd ile inşâsına şüru’ eylemiştir. İbarete kırkta inşâsına sened ve ayrı mirir ve gereği izniyle mübaşeret eylemiştir. Gereği gibi iktifâ’ ve istifâsı ve tamam tahsil ittila’ eyledikten sonra vâki’ kab suhr u vakitine üzere der-i devlet-i medârıma ‘arz ve i’lâm eylemen bâbıbdâ fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 380 (1303): Barutun Belgrad’a Nakledilmesi

Zirde esah kaydı vardır.

Ber-vech-i Arpalık Delonya sancağına mutasarrıf olan Timur Halil dâme ikbâlühûye hüküm ki

Hâlâ Selanik bârûd-hânesinde topçu olub me’mûr olan vezîrlerin kantar-ı bârûdun. Üç bin kantarı inşâallahu te’âlâ evvel-i baharda Belgrad’a nakl-i teslîmi olmağıla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhysin. Zikrolunan bârûdun evvel-i baharda Belgrad’a nakl ve îsâline sen me’mûr ve ta’yîn olmuşundur. İnşâallahu te’âlâ mezkûr bârûdun evvel-i baharda Belgrad’a nekl nakl itmek üzere müstevfâ kapun ve yarar ve ta’addî adamların ile vakt ü zamanıyla kalkub Selanik’e varub zikrolunan bârûda kasaba ve mahalline teslîmine me’mûr olan Dergâh-ı muallâm cebecileri firar-ı cebecilerin () zîde kadruhû ile mürûr tahmîl ve yollarda ve menâzil ve merâhilde kemâ-yenbagî hufz u hirâset iderek evvel-i baharda emn ü selâmetle mahall-i me’mûra nakl ü îsâle kemâl-i mertebe ikdâm ve ihtimâm idesin deyü bi-

l-fi'1 başdeftedarım olan vakımı Mustafa dâme 'izzühü i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri R sene 111 (16-24 Ekim 1699).

s. 380 (1304): Barutun Belgrad'a Nakledilmesi

Selanik muhafızı vezîr Hasan Paşa'ya ve Selanik monlasına hüküm ki

Zirde esah kaydı vardır.

Hâlâ Selanik bârûd-hânesinde mürûr ve dört bin kantardan mütecâviz bârûd olub muhafazası mukayyed olmadığından mâadâ Belgrad kal'asında dahî bârûdun iktizâ'sı olmağıla inşaallahu te'âlâ hâlâ evvel-i baharda üç bin kantar bârûd Belgrad'a nakli fermânım olmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin ve Mevlânâ-yı mûmâ ileyhysin. Sene-i samilin üzere her üç kantar bir yerlere tahmîl olunmak üzere elli bar yerlerine ile iktizâ' iden resâ ile kâmilin matarın barları onar onar aş üzere ol havâlîde çakır mahallat-ı temrîleri ve ol tamamdır bârûd lâzım makûl çuval ve merdane bir puş ve urganların dahî bârûd-hâne nâzırına mubayaa ve âmâde istidarib Dergâh-ı muallâm cebecileri çorbacıbaşı zikrolunan bârûdun kabzına ve mahalline teslîme me'mûr olan () zîde kadruhû müvecehesinde hakk-ı sudûrun üzere vatan ve bu ana değın tophâne hidmetini zulmü ve gayr-ı dürlü gönderib bağladub çorbacıbaşı-i mûmâ ileyhe teslîm ve emn ü selâmetle bildirüb nakl ü îsâle me'mûr olan emr-i risalat ber-vech-i arpalık Salid sancağına mutasarrıf olan kadriğinin 'İsa dâme ikbâlühû medâr-ı dikkat-i mekâyirlere tahmîl ve ba'de irsâle kemâ-yenbagî takayyü'd ve itmâm eylesesin deyü bi-n-nefs başdeftedarım olan iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir emr-i Mustafa dâme 'ulüvvühü i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri R sene 111 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 380 (1305): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Edirne monlasına ve Edirne bostâncıbaşısına hüküm ki

Vezîr-i âzam-ı sâbık mütevefâ Mustafa Paşa'nın oğlu Ali zîde mecdühû 'arz-ı hâl idüb meşrûtiyyet üzere mütevellisi olduğu evkafda Edirne'de Mehmed Ağa mahallesinde vâki' şanti tabh olunan vâki' mezbûrun civarında mevcûd mühirat fırınına mutasarrıflar olan el-Hâc Ahmed mahalline ve bu ana değın tophâne hidmetine zulmü ve gayr-ı dürlü gelmiş değil iken hâlâ mezbûrlar fırınlarında top-hâne sarkıt eylediklerinden mâ'adâ itmeleriyle birle dahî emr-i şerîfim virilüb her ta'addîde tenbîh olunmuş idi. Tenbîh olunub ta'addî asâkir

oldukların bildirüb men‘ ve def olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden ahkâm kaydına müracaat olundukda mahrûse-i Edirne’de çörekçi fırınlarında husûs-ı tabh oluna gelüb ta‘adî ve sinnin ile mahallat arasına kazinine iken oluna gelmiş değil iken çörekçi ve etmekci tâ‘ifesinden ba‘zıları sonradan ihdâs olan fırınlarından asıl gelirlerinin ile yerin ve noksân tabh eyledikleri etmekleri fırınlarında bay‘ itmeğe kanâat itmeyüb kadîme muhalif tâbi’ ve yetkileri ile Edirne ve asâkilerinin mahallat arasında çifte bey‘ itmeleriyle ‘ibâdullaha zarar ve sâir tam karşı etmeğin dahî kesrine bâis olmalarıyla kadîme muhalif ile cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iye bir vuku‘ emr-i şerîfim virilmeğile taraf-ı şer‘de tenbîh olundukda mütenebbih irsâlinin keyfiyet-i ahvâle bî-gârez ev ehl ve vakiti lisânın olundukda mahallat arasında sâdırı ile tekmîl men‘ olunmadıkça mezbûrların haberleri vâki‘ ve sâirlerin ahvâline nizâm virilmek semtar olmağıla taaddîleri men‘ olunmak üzere etmekci tâifesinden olunan emr-i şerîf virildiği mestur ve mukayyed bulunmağın siz ki mûmâ ileyhümsiz. Mukaddemen sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince meharat olanlar men‘ olunmak emrim olmuşdur Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Eim 1700).

s. 380 (1306): Fırının Değirmensiz Olmasını Şikayet Edenlerin Sürgün Edilmesi

Mûcibince ‘amel oluna deyü ‘unvânına hatt-ı hümâyûn vârid olmuşdur.

Üsküdar nâ‘ibine hüküm ki

Üsküdar’da vâki‘ kutbü’l-‘arifin zecr-i ulud hisb Şeyh Mahmud Efendi kuddise sırrahü’l-‘azizin Âsitânesi karşısında malıyla tebadûr ve nişan için vefk eylediği fırın küçük ve değirmensiz olub harcı etmek tekâsülleri tahmîli olunmadığından etmekçiler rağbet eylemeyüb muattal kalub def-i öZR olmağıla fırın-ı mezbûrda ‘Arab hası eşkili mahallesi ahâlîsi ve hâsıl Müslimîn taleb olub ve defa dahî nef’i olmağıla narh-ı câri üzere ‘Arab hası eşkili için hüküm-i hümâyûnum rice ve fırın-ı mezbûr da küçük ve değirmensiz olub etmekçiler rağbet itmediklerinden muattal kalmağıla ruhsatda müsâade olunmak üzere ‘Aziz mûmâ ileyhin Âsitânesinde hâlâ sâhabda teşyîn ve vakfının nâzırı olan Şeyh ‘Abdülhay zîde teşkîli i‘lâm itmeğin i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 380 (1307): Gemilerin Zarar Görmemesi İçin Yapılan Uyarı

Galata monlasına ve bostâncıbaşısına ve Boğazkesen monlasına ve dizdarına hüküm ki

Hanya kazası muzâfâtından Ortaköy'den Yeniköy'e varınca Rum İli tarafında vâki' bâlîlerin ahâlîsi südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb Bahr-i Siyah'a giden Şia zimmîleri ve sâir ashâb-ı merâkib Karadeniz boğazından yukarıya toğru sefinelerin tesyîr eylediklerinde Kırım'da gemilerinin sirenlerin duğruldu değın levâzımını sefinelerine bend idüb bu tarikle boğazı mürûr ve Rum İli kıyılarında bâlîlere ve kimesnenin sahilinin zararları irişmemek üzere me'mûrlar iken hâlâ de'b-i kadime sakayı hareket ve sûretinin arkuru bağladıklarından anaforda gemilerini zabt idemeyüb sahile düşürüb sâkıbı ve dîvârların hedm ve kimesneler ve dîvârlar altında penâh kimseleri alilerinin mecruh idüb zarar-ı külli ile mütazarrır olmalarıyla kadîmi üzere sırtlarını duğruldu ve sukuf-i levâzımını sefinelerine bend idüb bir ferde zarar irişdirmemek üzere Bahr-i Siyah'a giden Şia zimmîleri ve sâir ashâb-ı halini mûhkem tenbîh ve te'kîd olunub mütenebbih ve müşrîf olmalarıyla ahz u şer'le te'dîb olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecîlden vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sadır olmuştur. Buyurdum ki. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 380 (1308): Gemilerdeki Eksiklerin Tedarik Edilmesi

Rakka vâlîsi vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Sâbıkan Rakka vâlîsi olan selevin vezîrim Ali Paşa Birecik İskelesinden yetmiş kıt'a sefîneye tahmîl ve mah-ı Zilhicce'nin yiğirmi beşinci günü Bağdad'a irsâl eylediği hantadan mâ'adâ mukaddemen fermânım olduğı üzere altmış beş bin hantayı tekâmîli ne mikdâr ve kusuru kaldı ise ber-vech-i ta'cîb sefineleri tedârik ve vakti ile irsâl eylemen üzere emr-i şerîfim ile tenbîh-i hümayûnum olmuş idi. Hâlâ Bağdad'dan çuval takub celbe çıkub gelenler Birecik'de kusûr-ı taâmînin hanta ve mühimmat sefineleri henüz irsâl olunmadığından gayr-ı mukaddemen vezîr-i müşârün ileyhın tahmîl ve irsâl eylediği yetmiş kıt'a sefîne alub ve sukudan nâm-mahalde olub terkillerini kılleti ve sefinelerin cümle tahmîllerinden ziyâde olmağıla tesyîrlerinde zahmet çekülüb haberleri Bağdad muhafazasında olanların müzayakasına bâis olduğı haber virmeleriyle sen ki vezîr-i müşârün ileyhın. Emr-i şerîfim vardığı sâat müstevfâ adamların ile kethüdâna ta'yîn ve irsâlin ile mi olur her ne tarikle münâsib görülür ise adamlar ta'yîn ve Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa ile haberleşüb sefinelerde olan hantanın bir mikdârı boş sefinelere tahmîl ile cümlelerin tahkik ve 'avn-i hak ile tesyîr ve bir gün mukaddem Rızvaniye İskelesine irsâl ve îsâle ihtimâm eylesin. İhmâl ve müsamaha ile zahîrenin asatalarının ve şatırtan yollarda gereği gibi muhafaza

olmamağla zarar ve güzend irişdirmekden be-gâyet ihtirâz eyleyesin ve kusur vakit ve raalet zahîre ve mühimmat Şimdiye kadar irsâl olunmuş değil ise donânma-yı hümâyûn hareketinden mukaddemce irsâl olunmak münâsibdir. Yoksa donânma-yı hümâyûnum ile maan mili göndermek ma'kul görilür takmîl komayub lâzım hizmetine bezl-i tab u tüvân eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 382 (1309): Ürünün Bac Karşılığı Verilmesi

Musul vâlisi vezîr Yusuf Paşa'ya ve Hasankeyf sancağı mutasarrıfına ve Cezire hâkimi 'Abd-i Emir Han'a hüküm ki

Bağdad muhafazasında olan kapum kulları ve yerlü neferler için Diyarbekir cânibinden irsâl-i fermânım olunan hudud tekmîl-i tahmîl olunub esnâ-yi tarîkden âsafı gereği Hasankeyf ve Musul ve sâire mahallerde bac nâmıyla kalekçilerden akçe talep idüb zahîrenin izâat ve itlâfına bâ'is oldukları mukaddemen i'lâm olduktan havza hevâlarının olan mahallerde mîrî kelekleri bir gün evvel tesyîr ve bâc-ı 'ubûr talep olunub bundan sonra metin olmayub talep idenlerin haklarından gelinmek üzere 'arz u i'lâm ve bin-nefs kendünüz takayyü'z eylemeniz için emr-i Şerîfim Şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Sâbıkan Diyarbekir voyvodası tekmîlin bu sene mübayaa ve irsâl eyledüği yigirmi beş bin kîle zahîre Âşiki Ekrad'ın ta'addîsinden henüz geçmeyüb yollarda eğlendiği i'lâm olmağıla fi'l-hakika henüz gitmeyüb yollarda eğlenüb kaldığı vâki' ise hur-ı hükümetinizde olan mahalleri muhafaza itdirerek tesyir ve kadı hakkıyla bir gün mukaddem tekmîlin irsâl ve îsâl eyleyüb emr-i Şerîfime 'uhde-i itâat ile mîrî keleklerden bâc-ı 'ubûr mütalebe ile zahîreyi izâat ve itlâf idenlerin haklarından gelinmesi bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 382 (1310): Rakka'daki Mescidlerin Tamiri

Rakka vâlisi vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı Şevket-makrûnumla ma'nun sâdır olan evâmir-i Şerîfe ile Rakka havâlîsinde iskân olunan tavâif ikametleri fermânım olan arazide taş ve topraktan evler binâ' ve zer' ü hars ile meşgul olmak üzere penç def'a o evâmir-i Şerîfimle te'kîd ve tenbîh olunmuş iken el'ân taş ve topraktan evler bina eyledikten mâ'adâ sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin emr-i Şerîfim vusûlünde Rakka havâlîsinde iskân olunan tavâife ikametleri fermânım olan mevâzi'da taşdan evler binâ' ve yalnız toprak ve üstü kubbe olmayub ağaç olmak üzere ta'mîr itdirüb ve evlerine birer havli çekdirüb ve her bir karyede bir mescid bina

itdirüb fermân-ı hümâyûnumun mazmununa muhalif vaz‘ ve hareketden be-gâyet ihtirâz eylemen üzere cümleye tenbîh ve te’kîd dahî içlerine zabt u rabt ve yerlerinde ibsâl ve istikrârlarında ve nizâm-ı ahvâllerinde bilinen takayyü’ d ve ihtimâm eyleyesiz deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 382 (1311): Rakka’daki Hırsızlık Olayı Hakkında

Rakka tarafında mübaşir ta’yîn olunan () zîde kadruhûya hüküm ki

Sen ki mûmâ ileyhsin bundan akdem Rakka’da iskân olunan tavâifden ba’zıları () deve ve at ve eşyalarımızı aldı deyü Rakka’da iskân başı olan Şahin nâm-kimesneden iştikâ’ eylediklerinden ahvâlleri[ni] şer‘le görmek için emr-i şerîfimle sen mübaşir ta’yîn olunmuş idin. Hâlâ mezbûrların mezkûr Şahin ve karındaşları Ken’an ve Kurd ile olan da’vâları Rakka vâlisi vezîrim Hasan edâma’llahü te’âlâ iclâlehü ma’rifetiyle şer‘le görilüb icrâ-yı hak olunmak üzere havâle olunmağın emr-i şerîfim vusûlünde sen kalkub Âsitâne-i Sa’âdetime gelesin deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 382 (1312): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Ber vech-i Arpalık Dukakin ve Avlonya sancakları mutasarrıf olan Hüdaverdi ve İskenderiye sancağı mutasarrıfı Âdem dâme ikbâlühümâ hüküm ki

Siz ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhumasız mektûblarınız gelüb hidmete mefhûmu ma’lûm-ı humâyûnum olmuşdur. Bundan akdem itâat-i şer‘-i şerîf ve inkiyâd-ı emr-i münîf eyleyüb katl-i nüfûs ve fesâd ve şekâved üzere olmalarıyla virilen fetvâ-yı şerîfe mûcibince ceza’ları tertîbi fermânım olan eşkıyadan İskenderiye sâkinlerinden İbrahim Çengel ve Bar Kal’ası kapudanı şarkın hevâsında tâbi‘ eşkıya ile firar itmeleriyle ahz u ele getirülmesinde ihtimâm üzere olub ve İskenderiye sâkinlerinden Haydar ve karındaşı Hasan ve Dürziler kethudâsı Hüseyin ve Zikri ve Ergün Kal’ası sâkinlerinden Halil Tufan nâm-şakîlerin cezaları tertîbi ve siz der-i devlet-i medarıma gönderüb ve... kal’asında dizdar olan İbrahim...kal’ası ve cebehâneye ‘özür gelmemek üzere menba‘-ı fesâd olub cezası cezasına tertîb olunan mezkûr Halil tufi varınca kal’ayı bilâ-muharebe teslim itmekle cürm-i ‘afv olunub nefisine ve malına ta’arruz olunmamak için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 383 (1313): Tuna Donanması’ndaki Askerlerin Ödediği Vergi

Rakka’da inşâ’ olunan donânma-yı hümâyûnum üzerine me’mûr Şat kapudanı işçi Mehmed dâme ikbâlühûye hüküm ki

Tuna donânması levendâtının sülûsân ve maliyâneleri ‘azîmet ve sülûs-i salyâneleri dahî ahıtıb virile gelmeklensen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Hâlâ seninle me‘mûr olan donânma-yı hümâyûnum levendâtı sülûsân salyânelerinde bir vecih nakd virilenden mâadâ Trablus-ı Şam ve kâmil mukataât-ı ve ‘alâ teczîyesi mallarından havâle olunan akçeler dahî bi’l-cümle sana teslîm olunan dört aydan sonra müstahak olduklar[1] olacakları sülûs ve salyâneleri için Haleb muhassıllarının malından havâle olunan altmış bin guruşun on beş yigirmi bin guruşu teslîm olunub kusuru dahî pey-der-pey teslîm olunmak üzere iken hâlâ Haleb’de olan sülûs-i salyânelerin tahsilini bahâne idüb savb-ı me’mûra garimet-i taahhur üzere hareket itdiği ecîlden bir vecîh nefer virilmek iktizâ‘ iden sülûsân-ı salyâneleri cümle teslîm olunub emr-i şerîfim dahî değin Haleb muhassılına dahî sülûs-i salyânelerinde her ne tahsîl olunmuş ise kabahat ve kusurun sana îsâl eylemek üzere hatt-ı irsâl olunan yol emîrleriyle kabza me‘mûr tarafınızda bir adam koyub kendin donânma-yı hümâyûnum ile sakîlleri ‘alâllahu te‘âlâ vakt ü zamanıyla mahall-i me’mûra ve bâd-bân-küşa-yı ‘azîmet idüb sülûs-i salyâne bahânesine taahhûr ve tevakkûfundan ihtirâz eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 383 (1314): Rakka’daki Donanma Eksiklerinin Giderilmesi

Rakka vâlisi vezîr Hasan Paşa’ya ve Şat kapudanı İşçi Mehmed dâme ikbâlühümâ ve ‘Abdurrahman zîde kadruhûya hüküm ki

Hâlâ Rakka’da inşâ’ olunan donânma-yı hümâyûnum bi-tevfik-i Allahu te‘âlâ bâd-bân-küşayı ‘azîmet ve bir gün mukaddem mahall-i me‘mûra varmaları fermânım olmağıla imdi donânma-yı hümâyûnumun el’an ve mühimmatında kusur kalmış var ise tacil-i ‘âlâ’t-ta‘cîl idüb tekâmîl âidan bundan sonra bir kusûr-ı kûsur tertîbinden nâşî donânma-yı hümâyûnum bir asâkir-i taahhur olunur ise sonra bir vecîhle cevâba kadîr olamazsız ana göre teyakkuz ve intibâh ile hareket olunmak bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 383 (1315): Itlak Hakkında

Itlakları için emir yazılmışdır. Fî 7 M sene 112 (24 Haziran 1700)

Rodoscuk kazası nâ’îbine hüküm ki

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb Rodoscuk kazasında sâkin ‘ulemâ’ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ’ ve sâire re‘âyâsı meclis-i şer‘a varub kasaba-i mezbûr sükkânında

Efrem ve Simon nâm-zimmîler kendü hallerinde olmayub şerer ve şekâved ‘âded-i müstemendleri olduğundan gayr-ı tezvîrlerden ve talisinin ile nice kimselere iftirâ ve zor şâhid olmalarıyla ba‘zıları ithâm ve maldan çıkarub şer‘-i şerîfe ihmâdlarının lâzım gelindiği bir tarîkiyle firar ve ba‘de yine zuhûra gelüb kemâ-fi’l-evvel lâzımı fitneden ve fesâddan hâli olmalarıyla vâki‘ hüssad-ı hükm ricâsına ‘arz itmeğin mezbûrlar mahall-i merkûmda olmayub diyarlığı olmaları bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 102 (24 Kasım-2 Aralık 1690).

s. 383 (1316): Kalebend İtlakı

Kütahya kal’ası vezîrlerine hüküm ki

Sâbıkan Anadolu beglerbegisi olan Eyyüb dâme ikbâlühû mektûb gönderüb sâbıkân kazasına tâbi‘ hisârlar Ruy-ı nâm-karye sâkinlerinden Şeref oğlu Seyyid Hüseyin için kasaba-i mezbûr ahâlisi kalp-zen ve tekmîli birileri begi eylediklerinden mezkûr bulunduğu mahalde ahz ve erkad‘alâ metni kal‘a-bend ve şer‘an üzerine sabil bulan sûret-i besmele ile ordunun ‘arz u sûret-i i‘lâm olunmak üzere bundan akdem mübaşir ve emr-i şerîfim göndermeyüb mübaşir ma‘rifetiyle husûsu vâki‘ şer‘ olduklarında üzerine beş bulan sâdıra meskud ve zimmeti ebrâr ile cümel-i şer‘e olundukda metn-i sâkin hısmı men‘-i metn- i kadîmi olub künbed açub kubbe ve cevaz kazaları ahâlîsinden karimin Müslımînden tefeahus olundukda kalp-zenlik nehy-i sıfatın mahz ve mürub ve ifşâ’ rakîbleri ‘arz eylediği ecîlden itlak olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 384 (1317): Zimmetlerin Deftere Kaydedilmesi

Mısır vâlîsi vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Der-i devlet-i medârıma gönderdiğin ka’imen gelüb mefhûmu muhat ‘ilm-i ‘âlem-şümûl-i Hüsrev-ânem olub Dergâh-ı muallâm kapucuları kethüdâsı olan Kibleli-zâde Ali dâme mecdühû mübaşeretiyle bundan akdem hatt-ı hümuyun-ı şevket-makrûnumla ma‘nun şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfim mücibince şer- i şerîf kübra nâzırı olan Mısır defterdarı İsmail’in dîvân-ı Mısır’da hesâbı görüldükden yüz sekiz senesinden yüz on senesi gayetine değin yüz altı bin üç yüz yetmiş altı urub i’lâm-ı îrâdında mu‘tâd-ı kadîm ve şürût-ı vakıf üzere kırk beş bin yüz elli tokuz urub masarîfî aşağı varıldıktan sonra zimmetinde altmış bir bin iki yüz on yedi urub i’lâm-ı zuhûr idüb lâkin yüz yedi senesinde vâki‘ olan...karyesinin re‘âyâsı perâkende ve ekseri müteveffa ve mülteziminin dahî kimisi fevt ve kimi meksûr olduğundan on yedi bin urubu ‘atıl ve

mümneti‘ ahvâl-i olmak üzere vilâyet kadîlarından mahzi ve mahtum-ı hüccet ibraz ve... Müslimîn dahî ... itmeleriyle ‘âtıl dahî...olundukda mûmâ ileyhın zimmetinde itmâmı kırk dört bin yüz seksen üç urub i’lâm-ı zuhûr eyleyüb ve ... Mecidiye nâzırı Yakut-zîde Ahmed’in dahî yüz yedi senesi ibtidâ’sından yüz on bir senesi gayetine deĝin muhasebesi görüldükde toksan bin sekiz yüz kırk urub îrâdında evkaf defteri mûcibince beş yüz elli yedi bin altı yüz on urub masârıfı ihrâc olundukda otuz üç bin iki yüz yigirmi beş urub gulaf-ı bâkî kalub anın dahî () senesinde birkaç mültezim ve re‘âyâ üzerinde kalub ‘atıl ve mümteni‘-i usul olan on beş bin elli yedi urubu aşâğı varıldıkda zimmetinde on sekiz bin yüz altmış sekiz urub gulam-ı bâkî kalmaĝıla minvâl-i meşrûha üzere mûmâ ileyh İsmail’in zimmetinde zuhûr iden kırk dört bin yüz seksen üç urub ve Yakut-zîde Ahmed’den dahi lâzım gelen sekiz bin yüz altmış sekiz urub min-haysü’l mecmu‘ altmış iki bin üç yüz elli bir urub gulam ider hâlâ bender-i Cidde’ye gidecek sefâinin tahammüllerine göre bu sene-i mübarekede ‘aynı gulam tahmîl ve irsâl ve tahmîl-i sefâinden harîce ne mikdâr bakıyye kalur ise ma‘rifet-i şer‘le bahası takdir ve inşâallahu te’âlâ sene-i atiyede mir-i hacı ile sükkân-ı Haremeyn’e îsâl ve teslîm ve yüz on bir senesi nihâyetine gelince bil-külliyeye hesâbları tathîr ve defterleri talîk eylemek üzere dîvân-ı Mısır’da huzur-ı şer‘de cem‘-i gafir ve cem‘-i kesir müvacehelerinde mûmâ ileyhın taahhüd ve i‘tirâfları hüccet-i şer‘iye olunduĝun sen ki vezîr-i müşârün ileyhısın. İ‘lâm eylemek ile imdi emr-i şerîfim vusûlünde mevâkin-i beyt-ül-Haram ve mücavir-i Ravza-i Hazret-i Seyyidü’l-Enam olan ahâlî-i Haremeyn’in her sene mu‘tadü’l-irsâl olan...nazar ve hükkâmın ‘âdem-i ihtimâmından nâşî senesine kusur kalarak bu kadar bekâya kalub müzayaka-i külliyelerine bâis ve sen de bu husûsda gayret ve hamiyet ve hulûs-i niyyet ve ile bu husûsda mahmud bezl-i himmet ve sarf-ı miknet me’mûl-i hümâyûnum olmaĝıla bu bâbda kemer-bend-i ikdâm ve ihtimâm olub mukaddemen fermanım olduĝu üzere evkâf-ı mezbûrenin îrâd ve masârıfı defterleri ve kâtibleri ile hesâbları görölüb kabz ve‘atıl ve mümteni‘ ‘addolunandan mâadâ hüccet-i şer‘iye mûcibince mûmâ ileyhümadan lâzım gelen altmış iki bin üç yüz elli bir urub ... tahsil ve tekmîl ve mukaddemen bu husûsda Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından Bekir dâme mecdühû...vârid olan emr-i şerîfimdenden...ve olduĝu üzere bender-i mevcûd olan gemilere tahammülleri mertebesi ‘aynı gulâm-ı teslîm ve tahmîl eyleyüb eĝer mevcûd olan sefâin gulam mezkûrenin tamamen...vefâ itmeyüb kusur kalur ise Mısır’da râyic olan kıymet ile teslîm ve hazır olan bahâ’sın irsâl ve îsâl eyleyüb ahâlî-i Haremeyn’in def-i müzayakalarına ve cenâb-ı hilâfet-penâhım için isticlâb-ı hayr-dualarına dikkât-i tam eylesin. Şöyle ki

mevcûd olan sefâin mühmel olduğu mertebe aynı' gulâm-ı bu sene noksân gidüb ve-yâhûd gemiler mühmel olmağıla ... iktizâ' iden kusurunun irsâl bahalarından bundan sonra dahî teşvîk ve ta'vîk olunur ise îrâd-ı müteallık cevâbın asla ısga' olunmayub senin dahî 'âdem-i takayyü' düne hamlolunacağın mukarrer bilüb ana göre bu husûsda kemâl-i mertebe dikkat ve ikdâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 384 (1318): Vakıf Malı Olan Cami Binasının Tamiri Hakkında

Seddü'l-Bahir kal'asına binâ' eylediği câmi'i şerîf masarîfî için vakf olmak üzere baş ve sudûr sancaklarında vâki' olan kadılara hüküm ki

Seyyidü'l- yalnız el-küllîye eshâbının tacü'l asker olanların 'ilm ve'l el hamil sudûr sultânım hilâfet ve saliden itâat kethudâ başısını hizmetinde olan el-Hâc Mehmed dâme mecdühü gelüb mütevellisi olduğu merhûm ve mağrufun leha zahîre Sultan Mehmed Han habib Akdeniz kurbunda müceddiden binâ' eylediği Seddü'l-Bahir ve Sultan Sarı kal'alarının sâdir mezbûranda vâki' gerek sabil mutasarrıf olan hatimet fevt ve terk-i kal'a idüb yerleri talîm tevcîh-i vîrân olmağıla re'âyâ zimmetlerinde kalan miri bahâ' beyne mahsûl müşârün-ileyhin Seddü'l-Bahir kal'asına binâ' eylediği câmi şerîf masârîfî için vakf olmak üzere hatt-ı hümâyûn gafir ile ma'nun virilen emr-i şerîfim mûcibince defter-i a'mâl ve ma'kul tevkî'i kalemiyle kayd olunan ve kula'-i mezbûre gerek tîmârları metehatleriyle tamîl olan ma'sûr mübaşir hevâsı defterlerde tîmârlarına hâsıl kayd olunub ser-beste ile mîr-i mîrân ve virildiği ve mütesellim ve voyvoda ve subaşı ve zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ve topçu başı tarafından mîrî bahâ' cem'ine me'mûr olan ve imzâ' ve sâirleri taraflarından merâhile olunmağıla re'âyâların dahî ta'addî itmeleriyle bundan akdem şakî birler emr-i şerîf virilmiş iken mezbûr olmayub bahâne üzere mühimm ve kâmil olduklarının bildirüb ol bâbda hüküm-i hümâyunum ricâ eyledikleri ecîlden defter-hâne-i 'amîremde mahfuz olan ve vakti ve âhâl sedd-i cem'ine meşru vech-i meşrûha üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın imdi yerin hevâ ve kâmilî ve cürm mürüm dimekdir. Üzerine cürm sâbit olanlardan henüz senden kanun ve deftere dahî ve hukuk olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 385 (1319): Asilyanos Ağnatoviç'in Tayin Edilmesi

Özi vâlîsi vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki

İftihârü'l-ümerâi'l-'izâm el-azîmi muhtarü'l-kübera'i'l-fiham el-Mesihîye muslih-i mesalih mubahir asahilerine Moskov vilâyetlerinin çarı ve cümle Rus'un hükümdarı Petrus Aleksoviç kıtabih 'avâkıbahû bi'l-hayr ve'r-reşâd tarafından mükâleme-i sulh ve salah için der-i devlet-i medârıma ta'yîn ve irsâl olunan orta ilçisi kıdvetü'l-ümerâi'l-milletü'l-mesihîye Asilyanos Ağnatoviç istikâd i'tikad ve kıtabih 'avâkıbıhû bi'l-hayr edâ-yi hizmet idüb vilâyetlerine 'avdet ve ric'ate me'zûn ve mürahas ve Bağdad içinden gitmek üzere teveccüh ve 'azîmet itmeleriyle esnâ-yi rahda ve menâzil ve merâhilde mûmâ ileyhüma ve adamlarının kemâ-yenbagî hıfz u hirâset olunarak emn ü selâmet ile vilâyet-i Bağdad'ın intihâsına deġin irsâl ve îsâlleri mühimm ve muktezî olmaġıla Bağdad voyvodası atik ok voyvoda dahî mu'temedün aleyh buvar adamlar ta'yîn ve mûmâ ileyhüma ve adamların şerâit-i mihmân nüvâzi ve mürâât olunarak emn ü selâmetle vilâyet-i Bağdad'ın intihâ'sına deġin irsâl ve îsâl itmek üzere emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olunmaġın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin mûmâ ileyhüma ol tarafa vusûlünde sen dahî adamlar koşub Bağdad voyvodasına haber gönderüb mûmâ ileyhüma vilâyet-i Bağdad'a nüzûl eyledikleri menâzilde şerâit-i mihmân nüvâzi ve mürâât ve esnâ-yi rahda ve menâzil ve merâhilde kendülerin ve adamların kemâ-yenbagî hıfz u hirâset iderek emn ü selâmet ve şart itmînân ile me'mûr olduġu mahalle deġin irsâl ve îsâlleri takayyü'd ve ihtimâm eylemek üzere tavsiye ve sipâriş ve gereġi gibi tenbîh ve te'kîd eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 385 (1320): Asilyanos Ağnatoviç'in Tayin Edilmesi

Baġdad voyvodası Erbil voyvodaya hüküm ki

İftihârü'l ümerai'l-'izâm el-azimi muhtarü'l-kübera'i'l-fiham el-Mesihîye muslih-i mesalih mubahir asahilerine Moskov vilâyetlerinin çarı ve cümle Rus'un hükümdarı Petrus Aleksoviç kıtabih 'avâkıbıhû bi'l-hayr ve'r-reşâd tarafından mükâleme-i sulh ve salah için der devlet-i medârıma ta'yîn ve irsâl olunan orta ilçisi kıdvetü'l-ümerâi'l-milletü'l-mesihîye Asilyanos Ağnatoviç istikâd i'tikad ve kıtabih 'avakıbuha bil-hayr edâ-yi hizmet idüb vilâyetlerine 'avdet ve ric'ate me'zun ve mürahas ve Bağdad içinden gitmek üzere teveccüh ve 'azîmet itmeleriyle şerâit-i mihmân nüvâzi ve mürâat ve esnâ-yi rahda ve menâzil ve merâhilde mûmâ ileyhüma ve adamlarının kemâ-yenbagî hıfz u hirâset olunarak emn ü selâmet ile Bağdad vilâyetinin intihâ'sına deġin irsâl ve îsâlleri mühimm ve muktezî olub ve husûs-ı merkûm Özi vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehüye dahî

emr-i şerîfim gönderilmekle mûmâ ileyhüma Bağdad sınırına vâsıl olub sen ki voyvoda-i merkûmsun. Vezîr-i müşârün ileyh tarafından sana haber virildiği gibi sen dahî mu‘temedün ‘aleyh emr-i akıb adamlar ta‘yîn ve mûmâ ileyhüma memleket-i Bağdad’a nüzûl eyledikleri menâzilde münâsib ve mahfuz zahîrelerin tedârikinde ve merâsim-i mahalle değîn irsâl ve îsâllerinde bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eyleyüb tehâvün ve taksîrden be-gâyet ihtirâz eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 385 (1321): Kalebend İtlakı

Kütahya dizdarına Eğirdir şehri ahâlîsine ve Eğirdir Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Sâbıkan Anadolu beglerbegisi Eyyüb dâme ikbâlühû mektûb gönderüb Belgrad kazasına tâbi‘ Hisar Ordu nâm-karye sâkinlerinden Şeref oğlu Seyyid Halil için kaza-i mezbûr ahâlîsi kalp-zen ve kısılab deyü teşkiye eylediklerinden bulunduğu mahalde ahz ve Eğirdir kal‘asında kal‘a-bend ve üzerine sâbit-i mazhar olan mevâdın sûret-i sicilli ile vâki‘i hâl der devlet-i medârıma‘arz ve i‘lâm olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfimle ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle husemâsıyla müdâfaa-i şer‘ olduklarında üzerine sâbit olan hukuku üç yüz guruşa sulh ve zimmeti ahabbları hüccet-i şer‘iye olduktan sonra keyfiyyet-i ahvâl ahâlî-i kasaba ve civâr kazaları ahâlîsinin bî-garaz Müslimînden taarruz olduklarından kalp-zenlik töhmeti hakkına mahfî olduklarında ve müstenî‘ olduğu ‘alâ-tarîk-iş-şehâde haber virmeleriyle vâki‘i hâl mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhe ve yazılıb ve dukası kadıları ‘arz eyledikleri ecîlden itlak olunması için fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur. Fî evâhiri S sene 111 (18-26 Ağustos 1699).

s. 386 (1322): Adı Geçen Yerlerde Bulunan Binaların Tamiri

Ber-vech-i Arpalık ve Dukakin ve Avlonya sancaklarına mutasarrıf olan Hüdaverdi dâme ikbâlühûya hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin Dukakin ve Perhadim ve Prizren ve Edhar-i sancaklarının alaybegleri ve ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı Gosina nâm-mahalde binâsı fermânım üzere palanga fe-kabil-i hakla itmâm ve tekmîl olunca hidmet muhafazasına me‘mûrlar olub mukaddemen dahî tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Lakin palanga-i merkûmenin ruz-ı kasıma değîn muhafazası mühimm ve muktezî olmağın inşâallahü te‘âlâ palanga-i merkûmenin binâsı tekmîl ve istihkâm virildikten sonra dahî yine zikrolunan sancakların alay begleri ile ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ruz-ı kasıma değîn iktizâ‘ iden hidmet-i muhafazada re‘y-i savâb-dîde ile bezl-i kudret eylemek üzere me‘mûrlar olub âtif

merkûme alaybeglerinin her birine başka başka emr-i şerîfim göndermeyüb tenbîh-i hümâyûnum olmuşdur. İmdi sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin me'mûr âid bâ'is üzere İskenderiye ve...ve Görice ve...ve Perhadim ve Belgrad'ın taraflarının ahâlîlerinin def itdikleri gibi Gosina nâm-mahalle varub palanga-i merkûmenin 'avn-i Hakla binâsı itmâm ve tekmîl ve istihkâm virildikten sonra dahî ruz-ı kasıma değin iktizâ' iden hidmet-i muhafazasında bezl-i maktûr ve sa'y-i sefidir itmek bâbında fermân-ı 'âlîşânım yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 113 (28 Temmuz-5 Ağustos 1701).

s. 386 (1323): Kalebend İtlakı

Kara Hisar-ı Sahib sancağı ve Mağosa Kal'ası vezîrlere hüküm ki / Ba'de ahid kendü halinde olmak üzere itlak için yazılmışdır.

Kara Hisar-ı Sahib kethudâ reîsi olan Veli Hacı kendü halinde olmayub tama'-ı hamından nâşî şer'an cezası tertîbi lâzım olub ahzolunan şakîlere sahib çıkub nizâm-ı memleketin ihtilâline bâ'is olmağıla ve sâire muaccel 'ibret ibtidâlîği iktizâ' itmekle merkûm Veli Hacı'yı kal'a-i mezbûrede kal'a-bend ve fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmadıkça itlak olunmaya deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 113 (28 Temmuz-5 Ağustos 1701).

s. 386 (1324): Galata'daki Bina ve Cami İnşası

Galata kadısına ve voyvodasına ve çakı mi'mâr başıya hüküm ki

Seyyidetü'l sâdirın tekâmülleri 'arasat tacü'l-mesturan zat emili vâlidem sultân ve ermen imtihalat kethudâmız meziyyâtında olan akabî ve rüzgârın el-hâc Mehmed dâme mecdühû Südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl sunub müşârün ileyhümanın mahmiye-i Galata'da binâ' ve ihyâ' eyledikleri câmi şerîf etrafında ba'zı keferiye menzile idüb ve ba'zı kimesneler dahî camii şerîfe karin olan otaların keferiye icâr idüb taklîb-i cemaate sebep olmalarıyla fûsus-ı kayser istiğna olundukda Zeyd dahî bir beldede Müslimîn mahallesinde menzile idüb eylese hâkim-i Zeyd menzili bir Müslime bey' itmeyüb sıra ve gereğin Zeyd bir beldede camii şerîf müzeyyen olan otalarının keferiye icâr idüb taklîb-i cemâate sebep olsa hâkim keferiye ol otalardan atakıf idüb sırakub Müslimîne icâr ile dimeğe kadîr olur deyü kalub şer'î ve bir hareketle cemai'-i şerîfe karin olub mukaddemen vâki' olan harîkde mahzûf olan ayinelerine arsa matn hâlâ keferenin kıtat olanlar ba'de'l-yevm yerlerinde olmayub semere misli ile Müslimîne bey' ve ahil dahî ol makule 'arsalara hâkim olduklarında sukut telziler frengiye ve be-her ahrım itdirmeyüb ol makule câmi'i şerîfe karin olan 'arsalardan ehl-i ısladım mümkün olmak üzere buyura Müslimîn binâ' ve cemâat-i

Müslimînden tevkir ve tekebbürüne kemâ-yenbagî takayyü'd ve ihtimâm olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmek vech-i meşrûh üzere 'addoluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 113 (28 Temmuz-5 Ağustos 1701).

s. 386 (1325): Görele'deki Külliye'nin Tamiri

Görele nâ'ibine hüküm ki

Mektûb gönderüb kaza-i mezbûra tâbi' Çöllü oğlu Kübi dimekle ma'ruf karyenin ehl-zimmet re'âyâsı meclis-i şer'a varub karye-i mezbûrede feth-i hakaniden beri yerlerinde terkolunan kadîmi külliye mürûr-ı eyyam ile harâbe müşerref olduğun bildirüb ol bâbda hüküm virilmesi ricâsına vâki' meşru' ilhâhlarıyla 'arz idüb vekilin i'lâm-ı şer'le keşfolunmak emrim olunmuşdur. Fî evâhiri S sene 113 (28 Temmuz-5 Ağustos 1701).

s. 387 (1326): Mısır'daki Zahirelerin Tedariği Hakkında

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezir-i müşârün ileyhsin kıtail 'amîrem için Mısır Kahire cânibinde ocaklık olub mutasil irsâl olan irsâliye zahîresinin bin yüz on senesinde kusur-ı felek ve yüz on bir senesi mahsub olmak üzere irsâli lâzım gelen tedârik ve Reşid ve İskenderiye'de ne mikdâra tüccâr sefinesi bulunur ise ikdâm gelen takrir ve teşhin ve irsâl ve teslîm itdirmekte ihtimâm-ı tam eyleyüb ve Haremeyn-i muhteremeyn ahâlîsinin aledlerinin nakli için inşâ' olunacak sefnelerin girü seneleri nakl eyleyen iki kalyonlar ve aldıkda kusuru dahî anlara tahmîl ve bilâ-noksân kiler 'amîreme irsâl eylemeğe ikdâm-ı tam eylemek üzere mukaddemen sana emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümayûnum olmuş idi. Hâlâ yüz on iki senesi dahî duhûl eyleyüb yüz on senesinin kusuru ve yüz on bir senesinden henüz zahîre gelmediğinden zarûret ve müzayakaya bâ'is olmuşundur. İmdi Yavana gelince zehayir-i merkûmeyi henüz göndermemiş isen mukaddemen şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfim zükifi bulunan tüccâr-ı sefne-güzîne lâzım gelen nevleri teşhîn ve kusuru dahî iki kıt'a mîrî kalyonlara tahmîl ve hâlâ duhûl iden yüz on iki irsâliye zahîresi dahî bi-t-tamâm tedârik ve baş muhasebeden virilen memhûr ve ma'mûlün bîh defter muûbince yüz on kusuru ve yüz on bir ve yüz on iki zahîreleri tamamen bir sâat evvel irsâl ve teslîm itdirmeğe dikkat-i tam ve sa'y ve ihtimâm eylesin. Şöyle ki bu defa tekâsül ve tesâmuh ve vech-i meşrûh üzere mu' tâd irsâl olan irsâliye zahîresini bir gün evvel tedârik ve dikkat ve zamanıyla irsâl ve teslîm eyleyüb zarûret ve müzayakaya bâis olur isen zehayirin iki kat bahâ'sı senden tahsil olunub bilmiş olub zehayir-i merkûmenin bir sâat evvel tedârik ve irsâline ana göre basîret ve intibâh üzere

hareket eyleyesin deyü maliye tarafından emr-i şerîfim virmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 387 (1327): Donanma Eksiklerinin Giderilmesi

Kapudan Paşa’ya hüküm ki

Ruz-ı kasım karîb olub donânma-yı hümâyûnum sefinelerin levâzım ve mühimmatı mu’tâd üzere görülmek için tersâne-i ‘âmiremde bulunmalarının lüzumu olub ve husûs-ı merkûme için () memlekete ta’yîn ve irsâl olmuştur. Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin emr-i şerîfim vusûlüne yetkin olan yalnız donânma-yı hümâyûnum sefâini ile ruz-ı kasım hulûlünde ‘îvâz ve tersâne-i ‘âmîreme gelmen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Z sene 112 (19-28 Mayıs 1701).

s. 387 (1328): İtlak Hakkında

Sultaniye Kal‘ası vezîrlere hüküm ki

Taşköprü nâhiyesi baş yerden Sabri zîde ‘ilmühû mektûb gönderüb nâhiye-i mezbûreden nâm Sıdkiler nâm-karyede sâkin Nazım nâm Hatay meclis-i şer‘a varub karye-i mezbûre sâkinlerinden ba‘zı ashâb ağalarını hallâk-ı şehasıyla bundan akdem nefy ve kala mezbûrede tembîhi olan oğlu Nasreddin Mahmud bin Hamza’nın keyfiyyet-i atıb karye merkûb ve sâire kurra ahâlisinden te’sîr vâlâ olunmak cümle gayr-ı bir cum‘a kabr-i min-hâsıl-ı ‘âlâ tabalinin ıtlakı için izbâr itmen ıtlak oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 388 (1329): Mısır’daki Zahirelerin Güvenli Yere Emanet Edilmesi

Mısır vâlîsi vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb hâlâ Mısır Kahire cânibinde olan tarîk-i medâyîn Refik bin irsâllerinin vâki‘ irticad ve ‘Amarod kal‘alarına huccac-ı zü’l-ihtiramın ‘avdetlerinde bulunmak için zahîre ve ba‘zı eşyalar vedîat idüb ve elli konak mesafeden iska’ olunmaları için zikrolunan kal‘aların üçer ‘aded havuzlarına medkuk ve muhtaçlar iken bir iki seneden berü mezkûr kal‘aların havuzları harab ve mahir olub memlû olmak mümkün olmayub ve etrafı ‘umkuna varında mühtez ve menzilleri olmağıla bir tarîk ile su tutmadığından hâlâ Bosna-i mübarekede huccac-ı halid medâyin-i minhacı elli yeri mesâfeden ser-gerdân ve muztarib ile su arzusuyla mezkûr kal‘alara vardıklarında havuzları harab ve asla su bulunmadığından huccac-ı Müslimîn susuz ‘azim zahmet ve meşakkat

çekdiklerinden gayrı zikrolunan kal‘aların vürûd yol ile bi’l-cümle harab olduğundan zeha’ir ve sâire evail ve vedi‘ine emniyet olmaduğın Mısır mir-i hacı ve miri ocakdan ta‘addî olunan muhafazacılar ‘arz ve muhızır ve hac mevsimine değin zikrolunan havuzlar ab ile memlû olmak üzere ta‘mîr ve tekmîl itdirilmesin iltimâs itmeleriyle mu‘temedûn aleyh adamlar ve ehl-i mürûr mi‘mârlar emr gönderilüb ‘ucâleten keşf ve der ü divar ve derûn-ı havuzları ta‘mîre muhtaç olduğu zahîr ve hüveydâ ve kemâl-i tefarruk ile on kise mısri ile ancak ta‘mîr ve âmil geleceğe sıhhati üzere keşf ü tahrîr olunmağıla lâzım gelen mühimmatı ‘ucâleten tedârik ve müsterane tahmîl ve mahallerine nakl ve hac mevsimine değin iriştirilmek üzere havuzların ta‘mîrine mübaşeret ve ücret şerilin ile ma‘an vech-i meşrûh üzere iktizâ‘ iden mühimmat bahâ’sı irsâliye hazînesine mahsub olmak üzere müsâade-i hümâyûnum ricâsına istid‘â-yı ‘inâyet eylediğın paye-serir-i saâdet emini Hüsrev-âneme ‘arz ve telhîs olunmağın sen ki vezîr-i müşârûn ileyhsin. Ba‘de derd tamamı tekrar keşf ü hamîyyet olunmak üzere yedi kise akçeden noksân ile olmasına sa‘y idüb yedi kiseden ziyâde olmamak ve cümle levâzımı tekmîl olunub bir kusur kalmamak üzere yüz on iki irsâliye hazînesinden virilmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 388 (1330): Kalebend Cezası

Adana beglerbegisi Mehmed dâme ikbâlühûye ve...ve Niğde kal‘aları dizdarlarına hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin bundan akdem karib-kar ile teslîmi tenbîh-sera-yı ‘atik ser-dârlar Ali’yi katl ve iki mürül birin mecruh ve üzerlerinde bulunan esvâb ve antikaların istilâ’sı ve asâb ve firar iden on beş yigirmi nefer şakîler tahassus ve tefahhus ile ‘âlâ-eyyü-hâl ele getirilüb ahz u kal‘a-bend ve üzerlerine sübût bulan mevâd-ı sicill ve hüccet olunduktan sonra hüccetleriyle vâki‘-i hâl der devlet-i medârıma ‘arz ve i‘lâm olunmak üzere Şahin zîde kadruhû mübaşeretiyle emr-i şerîfim gönderilmişdi. Mukaddemen ‘arz ve muhızır ile i‘lâm olunduğu üzere katl-i nüfus ve garet-i emval ‘adet-i müstemiresi olub bu fesâd ve şekâvede cesaret iden şakîlerin başları olan Karabacak nâm-şaki katl-i merkûmun ba‘zı eşyasıyla ahz ve...kal‘asında kal‘a-bend ve rüfekasında Zur ‘Abbas nâm-şakînin babası İbrahim nâm-şakî dahî ahz ve Niğde kal‘asında kal‘a-bend oldukları i‘lâm olunmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ leyhsin. Emr-i şerîfim verduğu gibi vech-i meşrûh üzere kal‘a-bend

olunan mezkûr iki nefer şakîleri kayd u bend ile i'lâm der-i devlet-i medârıma ihzâr eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 388 (1331): Kalebend Cezası

Adana ve Niğde'den Südde-i sa'âdetime gelince yol üzerinde vâki' mîr-i mîrân ve ümerâ ve kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve havâss ve evkaf zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Saray-ı 'atik tebalarının Ali'nin katilleri olub kal'a-bend olunan Karabacak ve refîki Zur Abbas'ın babası İbrahim nâm-şakîlerin kayd ve bend ile Âsitâne-i Sa'âdetime ihzârları fermânım olmağın siz ki mûmâ ileyhümsüz. Her kangınızın taht-ı hükümet ve kazasına gelüb vâsıl olur ise yanlarına kifayet mikdârı adamlar koşub bir tarîk teslimi gayib ve firar itmemek üzere yollarda ve menâzilde gereği gibi muhafaza iderek birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahall-i me'mûra îsâl eyleyüb bu husûsda tesâmuh ve tekâsülden be-gâyet ihtirâz eylesesiz deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 389 (1332): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Limni kadısına ve Begşehir Bursa nâ'ibine ve Limni Kal'ası dizdarlarına hüküm ki

Seyyide mahalden hemşirem Fatıma Sultan sudûru izzetin mutasarrıfa olduğı haslarından nefsi-i Bursa Begşehir hası ve voyvodası Seyyid 'Ömer gelüb Bursa Begşehir sâkinlerinden Emir Hasan oğlu İbrahim ve Lelebici oğlu Mehmed ve Veli oğlu Derviş nâm-kimesneler şerir ve gammaz ve cem'iyete tamamı olduklarından mâ'adâ herbirinin kırk ellişer sahte mühürleri olmağıla hevâlarına tâbi' olmayan kimesnelerin haklarında mezdar eyledikleri husûsu sahte muhızırlar pira ve müşârün ileyhin hâsıl muhasalının ahz ve kabzına mâni' olub bundan akdem mezbûrlar ıslâh-ı nefis için bir iki defa şakî olmuşlar iken ıslâh-ı nefis itmeyüb şekâvedlerinin nihâyeti olmamağıla ıslah-ı nefis idinceye Limni ceziresine nefy olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğın mezbûrlar Limni ceziresine nefy olunub cezire-bend ve fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça ıtlak olunmamak bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 389 (1333): Rakka'daki Donanmanın İnşa Edilmesi

Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlisi vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. Ber-vech-i müsâraat Rakka'da inşâ' olunan donânma- yı hümâyûnuma irişüb süvâr ve emîrû'l-ümarâi'l-kirâm Şat kapudanı İşci Mehmed dâme

ikbâlehûye ve bi'l-cümle donânma-yı hümâyûnum seffinelerini yanına istishâb ve ber-vech-i sâat evvel Rıdvaniye iskelesine varub düstûr-i mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Bağdad vâlisî vezîrim Mustada Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehü ile mu'ayyen ve ittifâk üzere savb-ı maksûda 'azîmet eylemen için bu vakte değin birkaç defa evâmir-i şerîfem göndermeyüb tenbîh ve te'kîd olunmuş iken henüz mahall-i me'mûra varub mevcûd bulunmadığın mesmû'-ı hümâyûnum olub ve senin bir gün evvel mahall-i me'mûrda bulunman ziyâdesiyle mühimm ve muktezî olmağıla husûs-ı merkûme için Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından () dâme mecdühû mübaşir ta'yîn olunmağın imdi işbu emr-i vacibü'l-ımtisalim vusulünde asla biran meks ve tevki eylemeyüb ber vech-i arpalık ve donanma-yı hümâyûnuma irişüb dahî bir sâat evvel... iskelesine varub mukaddemen ve hâlâ me'mûr olduğun üzere vezîr-i müşârün ileyh ile mu'ayyen ve ittifâk üzere savb-ı maksûda 'azîmete bezl ü sa'y ü kudret ve izhâr-ı gayret ve hamiyet eyleyüb bu husûsda tesâmuh ve tekâsülden be-gayet tevakki eylesin. Sen ki kapucı başi-i mûmâ ileyhysin. Vezîr-i müşârü ileyhi vech-i meşrûh üzere kendüsiyle me'mûr olan mîrmîrân-ı mûmâ ileyh donânma-yı hümâyûnum sefâini ve ricâliyle ber-vech-i müsâraat Rıdvaniye iskelesine götürüb irsâl eylediğine Bağdad vâlisî vezîr-i müşârün ileyhden memhûr mektûb alub vürûd-ı imtidarıma getirüb bir sâat evvel edâ-yı hizmet eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 390 (1334): Mustafa Paşa'nın Memur Olması

Diyarbakir vâlisî vezîrim Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin mükemmel ve müretteb kapun ve yarar ve müsellemler ve müstevffâ adamların eyâlet-i Diyarbakir'in alaybegleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve Diyarbakir'in dört yüz nefer yerlü kulları ve eyâlet-i merkûmenin hükümet-i Valyon begleri ile Bağdad'a varub Bağdad'dan Basra taraflarında iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Bağdad vâlisî vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlühünün ra'y-i savâb-dîde üzere bezl-i kudret itmek üzere me'mûr olub bu vakte değin birkaç defa evâmir-i şerîfem gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Henüz mahall-i me'mûra varub mevcûd bulunmadığın mesmû'-ı hümâyûnum olub ve senin bir gün evvel mahall-i me'mûrede bulunman ziyâdesiyle mühimm ve muktezî olub ve husûs-ı mezbûre için Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından iftihâr-ül-emâcid ve'l-ekârim () dâme mecdühû mübaşirliğın olunmağın imdi işbu

emr-i vâcib-ül-ımtisâlim sana ne mahalde varub vâsıl olur ise asla bir an meks ü tevakkuf eylemeyüb mukaddemen ve hâlâ me‘mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapın halkı ve müselleme ve müstevfâ adamların ve eyâlet-i Diyarbekir’in alaybegleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve dört yüz nefer yerlû kulları ve hükümet-i Valyon begleriyle ılgar ve kemâl-i sür‘at ve şitâb ile Bağdad’a varub me‘mûr olduğun üzere Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemden vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i savâb-dîde üzerine bezl-i makdûr u sa‘y-i bî-kusûr eyleyüb bu husûsda tesâmuh ve gafletden be-gayet ihtirâz eylesesın ve sen ki kapucıbaşı-i mûmâ ileyhısın vezîr-i müşârün ileyhi vech-i meşrûh üzere kendüsiyle me‘mûr olanlar ile ber-vech-i müsâraat Bağdad’a gönderüb Bağdad vâlisı vezîr-i müşârün ileyhe îsâl eylediğine memhûr mektûb olub der-i imtidarıma gönderüb bir gün evvel edâ-yi hizmet itmen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 390 (1335): Sûret

Bir sûreti Hamîd sancağı ilhâkıyla Karaman beglerbegisi Eyyub dâme ikbâlühûye mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve tammü’s-selam ve kamilü’l-edvan müstevffâ adamların ve Karaman eyâletinin alaybegleri ve ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla.

s. 390 (1336): Sûret

Bir sûreti Sivas beglerbegisi Mustafa dâme ikbâlühûye mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve Sivas eyâletinin alaybegleri ve ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla.

s. 390 (1337): Sûret

Bir sûreti Şehr-i zor vâlisı vezîr Yusuf Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve Şehr-i zor eyâletinin alaybegleri ve ‘umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve Kuy sancağı mutasarrıfı Ali dâme ikbâlühûmâ ile.

s. 390 (1338): Sûret

Bir sûreti Musul vâlisı vezîr Yusuf Paşa mükemmel ve müretteb kapusı halkı ve Musul alaybegisi ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla ılgar ve sür‘at ve şitâb ile varub Bağdad’da bulunub Bağdad vâlisı Basra tarafına me‘mûr olan ‘asâkir-i mansûre ile savb-ı maksûda varub edâ-yi hizmet idüb gelince yerine tevkîl olunmak üzere fermân olunmağıla Bağdad havâlîsinde hıfz ve eşkıya-yı ‘aryanı def itmen üzere me‘mûr olmak.

s. 391 (1339): Barutların Belgrad'a Nakledilmesi

Selanik muhafızı vezîr Hasan Paşa emiri ya hüküm ki

Hâlâ Selanik bârûd-hânesinde mevcûd dört bin kantardan tabh ziyâde bârûd olub muhafazasına müteassir olduğundan mâ'adâ Belgrad kal'asında dahî bârûdun lüzûmu olmağıla zikrolunan bârûdun üç bin kantarı ber-vech-i müsâraat Belgrad'a nakli fermânım olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyh ve Mevlânâ-yı mûmâileyhsin sene-i nisâb-vatanına her üç kantarı bârgîr-i tahmîl olmak üzere elli bâr-gîr yedek ile iktizâ' iden bin elli muhasıl mekkârî bârgîr-i onar gurus ücretlerle mu'tâd üzere ol havâlîde bulunan mahallerden tedârik ve ol mikdâr bârûda lâzım gelen çuval ve sanduk ve post ve urganların dahî bârûd-hâne nâzırına mubayaa ve irsâl itdirüb Dergâh-ı muallâm cebecileri çorbacılarında zikrolunan bârûdun kabzına ve mahalle teslîme me'mûr olan () zîde kadruhû müveccehesinde hak ve 'amel üzere reze ve sanduklara vaz' ve sarguların sardırub ve deneklerin bağladub çorbacı mûmâ ileyhe teslîm ve emn ü selâmetle Belgrad'a nâkil ve irsâline me'mûr olan ber-vech-i Arpalık bostânı sancağına mutasarrıf olan Timur Halil dâme ikbâlühû ve olduğu gibi eglendirmeyüb mekkârîlere tahmîl ve mûmâileyh ile maan 'ucâleten mahalline irsâle kemâ-yenbagî takayyü'd ve ihtimâm eylesesin deyü Belgrad başdeftedarım olan el-Hâc Mustafa dâme 'ulüvvühû i'lâm itmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 391 (1340): Barutların Belgrad'a Nakledilmesi

Ber-vech-i Arpalık bostanı sancağına mutasarrıf olan Timur Halil dâme ikbâlühûye hüküm ki

Hâlâ Selanik bârûd-hânesinde tabh olunub mevcûd olan dört bin kantar bârûdun üç bin kantarı ber-vech-i müsâraat Belgrad'a naklolunması ziyâde mühimm ve muktezî olmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Zikrolunan bârûdun 'ucâleten Belgrad'a nâkil ve irsâl[in]e sen me'mûr ve ta'yîn olunmuş idin. İmdi emr-i şerîfim sana vardığı gibi asla meks ü tevakkuf eylemeyüb mestevffâ ve yarar ve kul ata adamların ile 'ucâleten kalkub sür'at ve şitâb ile Selanik'e varub zikrolunan bârûdu kabzına ve mahalle teslîmin me'mûr olan Dergâh-ı muallâm cebecileri çorbacılarından zîde kadruhû ile mekkârîlere tahmîl ve yollarda menâzil ve merâhilde hıfz u hirâset iderek ber-vech-i müsâraat götürüb kemâl-i emn ü selâmetle mahall-i me'mûra nâil ve irsâle gereği gibi ikdâm ve ihtimâm eylesesin deyü

Belgrad başdefterdarım olan el-Hâc Mustafa dâme ‘ulüvvühû i‘lâm itmekle vech-i meşrûh üzere ‘âmel eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 391 (1341): Kalebend Itlakı

Ağrıboz muhafızı vezîr İsmail Paşa’ya ve Ağrıboz Kal‘ası vezîrlere hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb Karlı İli sancağında zimmî re‘âyâdan mal-i cizye tahsiline ve evrak tevzî‘ine mâni‘lerdür deyü Begşehir muhasılı Hüseyin zîde mecdühû i‘lâmıyla Ağrıboz kal‘asında kal‘a-bend olunması fermânım olan Karlı İli sancağı alaybegisi Mehmed ve Süleyman nâm-zuamânın husûs-ı mezkûrda cürmleri olmayub ve hâlâ hudûd kat‘ından ve re‘âyânın nizâm-ı umûrlarında müstehdâm-ı salîh kimesneler olmağıla itlak olunmaları bâbında emr-i şerîfim virmek ricâsına ‘arz eylediğın ecîlden vech-i meşrûh üzere itlak olunmaları için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 391 (1342): Kalebend Itlakı

Birecik Kal‘ası vezîrlere hüküm ki

Amed kadısı Mevlânâ ‘Abdülvehhab emininin zîde fezâilehû südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb Medine-i Diyarbekir’de sâkin va‘iz Monla Yusuf ikâz-ı fiten ve ika‘-i ahen idüb şu ‘asâbat-ı Müslimîn ve tasanı ve kimi Müminîne bâ‘is ve nizâm-ı umûr-ı memlekete mahal-i hali olmağıla Diyarbekir vâlisi vezîrim Mehmed Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehüye ma‘rifetiyle Birecik kal‘asında kal‘a-bend olmak için bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ahz ve kal‘a-i merkûmede kal‘a-bend olduğı ‘arz ve Medine-i Diyarbekir’in ‘ulemâ’ ve sulehâ ve sâir ahâlîsin muhzır itmeleriyle sen ki vüzerâ’-yı dizdâr-ı mezkûrsun merkûm Monla Yusuf Birecik kal‘asında muhkem kal‘a-bend olunub kıyahad her bir tarîkiyle itlakdan ihtirâz oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 392 (1343): Humbaracı Osman’ın Bağdad’a Memur Olması

Rakka’da inşâ‘ olunan donânma-yı hümâyûnum üzerine me‘mûr Şat kapudanı olan işçi Mehmed dâme ikbâlühüye hüküm ki

Humbaracı ‘Osman zîde kadruhû Bağdad cânibine me‘mûr ve hâlâ menzil ile Birecik’e teveccüh ve garimet itmekle sen ki mîrmîrân mûmâ ileyhsin âsâl mûmâ-ileyh ve mürûr kendüsini ittibâyıla donânma-yı hümâyûnum sefînelere vaz‘ u mahall-i me‘mûra götürmek üzere emr-i şerîfim virmek için bi’l-fi‘il başdefterdarım olan el-Hâc Mustafa

dâme ‘ulüvvühû i‘lâm itmekle vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 113 (28 Temmuz-5 Ağustos 1701).

s. 392 (1344): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

İç il sancağı mutasarrıfına ve Silifke ve () ve () kadılarına hüküm ki

İç ili sancağının alan begi fazil ve erbâb-ı tîmârı südde-i sa‘âdetime muhızır gönderüb taht-ı kazalarınızda vâki‘ bir emr-i şerîfimle mutasarrıfa oldukları zeâmet ve tîmârları karyelerinin ve defterde mukayyed raiyyet ve raiyyet oğullarından ba‘zıları Nevvare hüccetiyle biz seyyid olduk deyü sayıdan iddiâ‘ ve ba‘zısı dahî ‘İzzeddin oğlu Hasan ve karındaşı oğlu Hasan ve yeğeni Fazıl nâm-şakîler nâmlarına varub bayrak ahmerleriyle biz sek-bân olduk deyü rüsûm-ı raiyyetlerin virmediklerinden mâ‘adâ ‘acîbe ve dâima tüfeng ile gezüb ta‘addî ve tecâvüz üzere oldukların bildürüb ta‘addîleri men ü def olunmak bâbında hükm-i hümayûnum virmek ricâsına muhızır itmeleriyle sen ki mûmâ ileyhimsin şer‘le olmağla ve ol makule şekâved üzere olanlar ahz u şer‘le lâzım gelen cezaları tertîb olunmak bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 113 (18-27 Temmuz 1701).

s. 392 (1345): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Özi vâlîsine ve () ve kadısına ve külliye nâ‘ibine hüküm ki

Sen ki nâ‘ib-i mezkûrsun mektûb gönderüb Külliye kazasına tâbi‘ Hasan Sipâhî nâm-karyede sâkin Kamer nâm-hâtûn meclis-i şer‘a varub bundan akdem bin yüz () senesinde Ahmed bin el-Hüseyin nâm-kimesne ve bunun oğlu Ali nâm-kimesneyi sol memesi altından bıçak ile urub katlidüb mezkûr Ahmed’in ta‘addîsi savit ve hüccet olunub maktul-i mezbûrun kebîr karındaşı mevcûd olmamağla gelince tevaffuk için ma‘rifet-i şer‘le habsolunması Külliye yalı ağası Mustafa katil-i mezkûrın gasıban habsi ıtlak itmekle ol babda hükm-i hümayûnum virilmesi ricâsına ilhâh eyledüğün ‘arz itmeğün sen ki vezîr-i müşârûn ileyhysin katil-i mezkûr bâb-ı halli ne mahalde ve kimin elinde bulunur ise ahz olunub mûcib-i şer‘isi icrâ‘ olunam için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 113 (18-27 Temmuz 1701).

s. 392 (1346): Galata’daki Değirmen ve Binaların Tamiri

Galata kadısına hüküm ki

Sâbıkan Girid muhafızı vezîr Mehmed Paşa’nın ittibâ‘i ‘arz-ı hâl idüb müteveffâ-yı müşârûn ileyhın Galata’da bir kıt‘a değirmeni olmağla değirmen-i mezbûr kurbunda

müceddiden binâ‘ ve hâlâ kendülere imtisâl iden kırat nan-ı hası tunç olunmak üzere hüsn-i mekân-ı fûruş eşyadan garikan rahmet-i Rahman ‘amme büzürg-varlarım Sultan Süleyman Han ve Sultan Ahmed Han ‘aleyhime’r-rahmet ve’l-gufrân hazretlerinin nihân-ı ihdiyat akranlarından hatt-ı hümayûnun-ı şevket-makrûn ile ve meyl-i ma‘nun iki kıt‘a o emr-i şerîfi virmekle sülûs-i husûsdan müceb-i ile nân-ı hası tunç olunmak üzere tecdîd olunmak bâbında hüküm ricâ itdikleri ecılden vech-i meşrûh üzere itilad olunmak için yazılmıştır. Fî evâsıtı S sene 113 (18-27 Temmuz 1701).

s. 392 (1347): Adı Geçen Kişilerin İşlerini Yenilemeleri

Divriği kadısına hüküm ki

Divriği sâkinlerinden sipâh tekaüdlerinden olan Kara ‘Abdurrahman oğlu ve diğer ‘Abdurrahman yine Divriği sâkinlerinden Mahmud Efendi dimekle ma‘ruf keminenin tecdîd için Âsitâneye gönderüb bildiği husûs olub mezbûr ‘Abdurrahman’ın mevkihi ma‘rifetiyle Âsitâne-i Sa‘âdetim emr-i sâri takaddüm gelmekle vech- i meşrûh üzere ihzâr için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 113 (18-27 Temmuz 1701).

s. 393 (1348): Akşehir Çevresinin Eşkîyalardan Korunması

Akşehir sancağı mutasarrıfı Ziya Ali Paşa’ya hüküm ki

Anadolu yakasında olan eğer vüzerâ’ ve eğer mîrmîrân-ı ümerâ herkes gibi kendi eyâlet ve sancâkları hudûdunda olan mahalleri kuttâ-i tarîk eşkıyasında hıfz u hirâset itmek üzere bundan akdem defaâtle emr-i şerîfimle tenbîh ve te’kîd olunması sâbıkan âlâ mezbûra mutasarrıf olan sen ki Mahmud Paşa’nın tehâvün ve tekâsülü sebebi ile kuvva-i mezbûr hudûdu vahidi ılgın ile Akşehir beyninde vâki‘ erkatinin nâm-mahalde ebnâ-yi sebilden bir vecih nefer kimselere kuttâ-i tarîk îsâl-i hasâret ve emval ve erzakların nehb ü garet eyledikleri mesmû‘-ı hümayûnum olmağıla hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnuma mezkûr Mahmud’un paşalığı kaydı ref ve terkîn olunmak imdi sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhşin selefîn mezkûr Mahmud’u ahz u kayd u bend ile der-dest-i imtidarıma irsâl eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî 27 S sene 112 (24 Temmuz 1700).

s. 393 (1349): Adana’daki Eşkîyalık Faaliyetleri

Adana beglerbegisine ve Adana kadısına hüküm ki

Saray-ı ‘Atik ser-dârlarından Ali me’mûr oldundığı üzere Haremeyn-i Şerifeyn evkafına müteallik ba‘zı husûs için Ereğli ve Kara Pınar’a varub ba‘dehû ‘avdet eyledikde

Kara Pınar ile Erbab sudûr Musluk nâm-mahalde on beş-yigirmi mikdârı eşkıya yoluna inüb kendüsini katl ve iki nefer hizmetkârını mecruh ve üzerlerinde bulunan esvâb ve enkallerin isti'lâ-yı raiyyet ve firar eyledikleri i'lâm olunub bu mesellü fesâd u şekâvede cesaret iden mezbûr şakîlerin bayir-i mal ele götürülmesi mühimm ve muktezî olmağıla sen ki mîrmîrân mûmâ ileyhsin sen dahî eyâletin hudûdu dâhilinde olan mahallerde gereği gibi tahsis ve isti'fâ' ve zikrolunan eşkıyanın haberlerin aldığı gibi 'alâ-eyyi-hâl ahz ve ele getirüb kal'a-bend ve şer'an üzerlerine binüb bu re'y-ı muarrâ ve sicill ve hüccet oldundukdan sonra hüccetleriyle vâki' hallerin derd ve imtidarıma 'arz u i'lâm eylesin ki tekrar haklarında bu vecîhle emr-i şerîfîm şeref-yâfte-i sudûr olur ise husûsi mebnî üzere 'âmel ve hareket eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 113 (28 Temmuz-5 Ağustos 1701).

s. 393 (1350): Sûret

Bir sûreti Konya beyâna ve mütesellimine ve vâki' hükümetlerinden olan memleket.

s. 393 (1351): Sûret

Bir sûreti Niğde kadısına ve mütesellimine ve vâki' hükümetinden olan memleket.

s. 393 (1352): Sûret

Bir sûreti Karapınar ve Ereğli kadılarına husûs ve havâss ve yüzdelerine ve vâki' hükümetlerinde olan memleket.

s. 393 (1353): Suçluya Verilen Ceza Hakkında

Diyarbakir kadısına ve Amed kadısına hüküm ki ve Hanya kadısına hüküm ki

Hâlâ yeniçeri ağası İbrahim Ağa 'arz-ı hâl sunub Hanya kazasında hevâlarına tâbi' eşkıya tâifesinde birkaç nefer şakîler mûmâ ileyhin Hanya'da olan hânesini basub ta'addî ve fesâd ve şekâved idüb hâlâ mezbûrlar ahz ve Diyarbakir kal'asında habs olunmalarıyla mezbûr şakîlerin keyfiyyet-i halleri teftîş ve tefahhus olunmayub hakikati üzere derd ve imtidarıma 'arz u i'lâm olunmak bâbında hüküm ricâ eylemeğin vech-i mecrûh üzerine 'âmel olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 113 (28 Temmuz-5 Ağustos 170).

s. 393 (1354): Kalebend Cezası

İtlakîcün fermân yazıldı Fî 27 N sene 112 (7 Mart 1701)

Bozcaada Kal'ası vezîrlere hüküm ki

Mektûb gönderüb bundan akdem emr-i şerîfimle Bozcaada'ya nefy ü kal'a-bend olunan A'ma müneccim kendü halinde olmayub mehirlü sebirli ve niçe kimesnelerin işlerin fesh ü itlakına hatt-ı fermân ibrâz ve ba'zı eimme müderris 'asâkirin vazifelerin ahz ve kalıb ve ümmet-i Muhammed'e hilâf-ı şer' şetum ve bunun emsâli ta'addî itmekle min ba'd kimesneler ile 'alâka itmeyüb kemâ-fi-l-evvel kal'a-i mezbûrede habsolunmak bâbında hüküm ricâsına 'arz itmegün vech-i meşrûh üzerine kal'a-bend olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 113 (28 Haziran-6 Temmuz 1701).

s. 394 (1355): Anadolu'nun Eşkîyalardan Temizlenmesi

Akşehir sancâğında vâki' olan kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve havâss ve evkaf zâbitları ve sâir â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Anadolu'da tâbi' testi olan eğer vüzerâ' ve eğer mîrmîrân ve ümerâ herkes kendü eyâlet ve sancâkları hudûdunda olan mahalleri kuttâ-i tarîk eşkıyasından hıfz u hirâset idüb sancâkları içinde eşkıya-yı mezkûrenin ayakların kat' eylemek üzere defaâtiyle evâmir-i şerîfem ile tenbîh ve te'kîd olunmuş iken sâbıkan livâ-i mezkûre mutasarrıf olan Mahmud Paşa'nın tehâvün ve tekâsülü sebebi ile livâ-i mezbûr hudûdu dâhilinde ebnâ-yı sebilde ba'zı kimesnelere kuttâ-i tarîk îsâl-i hasâret ve emval ve erzakların nehb ü garet eyledikleri mesmû'-ı hümayûnum olmağıla hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumla mezkûr Mahmud'un paşalığı kaydı ref'ü terakkide ve livâ-i mezbûra 'avâtıf-ı 'aliyye-i Hüsrev-ânemde Kaya Ali dâme ikbâlühûye 'inâyet ve ihsânım olub gerek zikrolunan şakîlerin ele getürmesinde ve gerek bundan sonra livâ-i mezbûrda zuhûr iden kuttâ-i tarîk eşkıyasının izâle-i mevâd-ı fesâdlarıyla âsâr-ı erkafi ol havâlînin tathîr ve tahliyesi için me'mûr olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde cümleliz sak-ı vahid üzere kıyam ve kemer-bend-i cidd ü ihtimâm olub eşkıya-yı mezkûreyi 'alâ-eyyi-hâl ahz u ele getürüb cezâların tertîb ve bundan sonra dahî ol tarafda zuhûra gelen eşkıyanın her ne mahalde zuhûr ider ise mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyh ile ittifâk ve ittihâd ile izâle-i lus-ı vücûdlarıyla sancağınız hudûdunu mazarrat ve fesâdlarından tathîre kemâl-i mertebe takayyü'd ve ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki bu bâbda mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ile mümaşere itmeyüb her kangınızdan nev'-i muhalefet zuhûr ider ise mazhar-ı 'ukubet olmaları mukarrer bilüb ana göre basîret ve intibâh ile hareket ve 'alâ-eyyi-hâl bu fesâda cesaret iden şakîler emr-i Ka'be ise haber alub ve ittifâk ile ahz ve ele getürüb ve fi-mâba'd sancâğınız hudûdunda eşkıyanın ayakların kat' ve âsâr-ı mazarratların def ve ref'e

her biriniz bezl-i kudret ve ziyâdesiyle dikkat ve gayret eylemeniz bâbında deyün yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 394 (1356): Moskof Çevresinin Eşkiyalardan Korunması

Âsitâne'den () varınca yol üzerinde vâki' olan kadılara ve zikrolunan kazalarda vâki' eimme ve hutebâ' ve yeniçeri ser-dârları ve ocak ihtiyârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Moskof çarının mükâleme-i sulh ve halâss için Âsitâne-i Sa'âdetime gelen orta elçisi Emilyatos Agnakoviç emîri kara Moskof ve refiki Yorko Yivanceş (?) deyü kıtail bi-l-hayr edâ-yi hizmet idüb gerü verdikleri 'ud ve insirâfî yokdan ve murahas olmalarıyla mezbûr ve gayûr eyledikleri mahallere 'ibâdullahın gayr-ı ve civarı diyâr-ı çevresini mûmâ ileyhüma ve huddâmı tarafından ta'arruz ve ta'addî olmamak üzere hıfz ve hirâsetleri fermânım olub ocak tarafında () zeyd-i kudret mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağın siz ki kadîlar eimme ve hutebâ' ve yeniçeri ser-dârları ve ocak ihtiyârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz. Minvâl-i meşrûh üzere habir ve agâh olub mûmâ ileyhüma mürûr idince herkes köle ve cevârîlerin hıfz u hirâset eyleyüb bir tarîkiyle firar itmekden be-gayet ihtirâz ve ictinâb eyleyeler ve siz ki ser-dârlarsız. Mûmâ ileyhüma her kangınızın tarafında varub dâhil oldukda istikbâl ve iktizâ' iden mesâlihlerinde bulunub ve taht-ı hükümetinizde ol makule köle cevârîleri evâkıb muhkem tenbîh ve te'kîd idüb mûmâ ileyhüma mürûr idince gereği gibi hıfz u hirâset eyleyeler ve siz dahî bu husûsda takayyü'd ve ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki o makule köle ve cevârî i'timâd köle ve cevârîmiz firar eyledi bize 'özü oldu deyü şikâyet idenler me'ayib olub ve size tazmîn istediklerinden sonra işte 'ukubet ile muâkıb ve me'ayib olacağınızı mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre basîret ve intibâh üzere hareket ve ictinâb be-gayet ihtirâz ve içtinab eyleyesiz deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağa dâme 'ulüvvühû sarfinda virilen mühürlü mektûb mûcibince yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 395 (1357): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Kapudan Paşaya ve Rodos kadısına hüküm ki

Cahib bab-ı Esbab ağası olan Ca'fer Ağa dâme 'ulüvvühû 'arz gönderüb taht-ı nezâretinde olub cezire-i Rodos'da vâki' Sultan Süleyman Han tâbi'nin evkafında mısırın ceziresinde sâkin Mihâl ve Liritriyal ve.....nâm-zimmîler kendi hallerinde olmamağın gice ve gündüz alet-i harb ile gezüb ve zâbîtlarına dahî itâat itmediklerinden mâ'adâ bin yüz () senesinde cezire-i mezbûrede sâkin kâtib ve kıt'asının nâm-zimmînin evin basub

zevcesine katl-i şeni‘ kasd ve malını garet ve evlerin ihrâk-ı bi’n-nar eylediğinden gayr-ı Mustafa nâm-kimesneyi dahî bi-gayr-i hak katl ve ba‘dehû fîrar ve varub bir kıtail görgücü yazılıb mezkûr ele getürmeyüb re‘âyâ havflarından perâkende ve perîşân olmağa yüz tutub ta‘addî eylediklerin sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. ‘Arz ve evkâf-ı merkûm mütevellisi i‘lâm itmeğın eşkıya-yı mezkûr tiz buldukları mahalde bi-eyyi-hâl ele getirilüb zabıtları ma‘rifetiyle ahvâlleri şer‘le görilüb mebâhis-i şer‘isi icrâ‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına ‘arz eylemeğın sen ki vezîr-i müşârün ileyh ve Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. Buldukları mahalde ahz u şer‘le ahvâlleri görilüb şer‘an üzerlerine sübût bulan mevâd-sicill ve hüccet olduktan sonra şer‘le haklarında lâzım gelen cezaları tertîb oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 113 (18-27 Temmuz 1701).

s. 395 (1358): Kalebend Cezası

Trabzon beglerbegisine ve () ve () kadılarına ve Özi Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Trabzon kazası ahâlîsi ‘arz-ı hal idüb Trabzon sancağında Of nâhiyesinde sukûd ...nâm-karye ve gayr-ında yigirmi bin akçe zeâmete mutasarrıf olan Mustafa kendi halinde olmayub şerîr ü gammaz ve mazarru’n-nas ve menba‘-ı fesâd olub her gelen vâlîleri iki üç konak yerde karşılayub zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ve re‘âyâ fukarasın gamz ve her birin birer tarikle tecrîm itdirmek gayret-i müstemiresi olmağıla bundan akdem zeâmeti iki virmiş iken ıslâh-ı nefis itmeyüb yine bir tertîble sahte ‘arz ve muhzır-ı pira ve zeâmeti kendüye riyad itdüğinden gayr-ı gayret-i müstemiresi üzere müdürin ittihâd birer bahâne ile tecrîm itdirüb yatırlarına ihtilâle bâ‘is ve bin yüz on senesinde sâbıkan Trabzon beglerbegisinin kethüdâsı Hasan ile yek-dil olmağıla ayakkan seferi bahânesiyle zuamâ ve erbâb-ı tîmârı Sürmene ve Of ve Rize kazalarında beş ay kadar meks ve zikrolunan kazaları hilâf-ı şer‘-i şerîf ehl-i ‘örfe istinâd ile bi-gayr-ı hak dur damıyla re‘âyâ fukârasının on bin gurusun alduğundan mâadâ zâlim ve şerîr olub mukaddemen dahî zeâmeti ahir virilüb yine ıslah-ı nefis itmemekle ıslâh-ı nefsi dince Özi kal‘asında kal‘a-bend olunub fermân sâdır olmadıkça ıtlak olunmamak üzere emr-i şerîfim virmeğile mezbûr her kande bulunur ise ahz ve memleketinize ve şer‘le görilüb ashâb-ı hukukun hakları girü olunduktan sonra mukaddemen vârid olan fermân-ı şerîfim mûcibince kal‘a-i merkûmede kal‘a-bend olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden her kande bulunur ise ahz ve mahalline ihzâr ve ashâb-ı hukukun hakları

ittirildikleri kal'a-bend olunub hadd devlet-i medâma 'arz oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 396 (1359): Manisa'daki Kilisenin Tamiri

Mağnisa kadısına hüküm ki

Mağnisa'da vâki' Emirgan balada mahallesinde sâkin ehl-i zimmet re'âyâsı südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb mahalle-i merkûmede vâki' feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın ba'zı mahalleri harâbe-müşerref olmağıla kıta'î şer'îye üzerine varub ma'rifet-i şer'le keşf olundukda sakf-ı ve dîvârı harâbe-müşerref olduğu müşahede ve muayyene ve hüccet virildiğın bildirüb hüccet-i şer'îye mûcibince hâricden ahcâr ve eşcâr vaz' olunmamak üzere kendi nakzı ile mesâg-ı şer'î olduğu mertebe vaz'-ı kadîmi üzere bilâ tevzî' velâ-terfî' termîmine mümanaat olunmamak babında hükm-i hümâyûn ricâ eyledikleri ecîlden hüccet-i şer'îye mûcibince vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîrine mümanaat olunmaya deyü yazılmışdır. Fî evâilî Ra sene 112 (16-25 Ağustos 1700).

s. 396 (1360): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Âsitâne-i Sa'âdetimden Edirne ve Rusçuk ve Kırk Kilise ve Aydos'a varınca yol üzerinde vâki' olan kadılarına ve kethudâ yerlerine ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hâliyen taht-ı kazanızda ve etraf ve eknafda birden ikiden ba'zı süvârı eşkıya zuhûr idüb ebnâ-yi sebinin yollarına inüb katl-i nüfus ve garet-i emval ile 'ibâdullaha îsâl-i mazarrat üzere oldukları mesmû'-ı hümâyûnum olmağıla def' ü şer-i mazarratlarıyla bilâd ve 'ibâdın te'mîn ve tatmîni ile ehemmi-i mehâmdan olub ve husûs-ı merkûm için Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından iftîhârü'l-ümerâ ve'l-ekârim Receb dâme mecdühû mübaşir ta'yîn olunmağın imdi siz ki mûmâ ileyhümsiz. Her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub dâhil olur ise bu bâbda her biriniz gereği gibi takayyü'd ve ihtimâm ve taht-ı kazanızda ve eknâf ve etrafda ol makule katl-i nüfus ve garet-i emval ile fesâd ve şekâved üzere olan eşkıyanın kapucı başı mûmâ ileyh mübaşeretiyle buldukları mahalde üzerlerine varılıb bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirülüb şer'le haklarında lâzım gelen cezâları tertîb ve fesâd ve şekâvedlerinden bilâd ve 'ibâdın te'mîn ve tatmînine gereği gibi takayyü'd ve ihtimâm eylesiz ve sen ki kapucı başı-i mûmâ ileyhısın. Bu husus senin 'uhdene tefviz olunmağıla husulü senden matlubdur. Zikrolunan kazalarda ve etraf ve eknafda o makule katl-i nüfûs ve garet-i emval ile fesâd ve şekâved üzere olan eşkıyayı 'alâ-eyyi-hâl ahz ve ele getirüb

ma'rifet-i şer'le cezaları tertîb eylemede bezl-i maktûr eyleyüb min ba'd eşkıyaya himâye ve takrîb ile kendü hallerinde olanların nüfus ve emvaline ta'arruzdan ve celb-i mâl olunmaktan be-gayet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 396 (1361): Mısır Hazinesinin Mustafa Paşa'ya Teslim Edilmesi

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Sâbıkan Hanya muhafızı iken vefât iden vezîr Mustafa Paşa'nın Mısır'da olan kurası fûruht olunub akçesi ve vakitinin vekîlinde bulunan akçesi mîrîye olan deyni içün irsâl ve teslîm-i hazîne itdirilmek üzere bundan akdem emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Henüz irsâl ve teslîm-i hazîne olunmadığı iftihâr-ül-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l başdefterdârim olan Mustafa dâme 'ulüvvühû i'lâm itmekle sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşrûh üzere fermânım olan akçeleri bir gün evvel ve bir sâat mukaddem irsâl ve teslîm-i hazîne itdirmekde gereği gibi takayyü'd ve ihtimâm itmen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmıştır. Fî evâili Ra sene 112 (16-25 Ağustos 1700)

s. 397 (1362): Mısır-Kahire İle İlgili Konuların Mustafa Paşa'ya Bildirilmesi

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Eşrefü'l istibâh ve erbâl olan Haremeyn-i muhteremeyn azihi Allâhu te'âlâ ila yevmi'l-kıyam ahâlîsine mahrûse-i Mısır-Kahire mîr-î mîrân ve evkafda mu'ayyen ve mu'tadü'l-irsâl olan hazal ve sefayin ahvâlî ve Dergâh-ı muallâm kapucu başlarından iftihâr-ül emâcid ve'l-ekârim Bekir dâme mecdühû mübaşeretiyle şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfim hine tafsîl ve tasrîh olunan husûsların cümlesinin bir gün evvel itmâm ve ikmâline takayyü'd ve ihtiamâm olunmak üzere bi'l-fi'l başdefterdârim olan iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Mustafa dâme 'ulüvvühû i'lâm itmekle vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâili Ra sene 112 (16-25 Ağustos 1700).

s. 397 (1363): Bağdad ve Basra'nın Eşkîyalardan Temizlenmesi

Diyarbakir vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlîsinin eşkıya-yı 'aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlisinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun tanzîm ve tensîki ehemmi mehâm-ı devlet-i 'aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa

edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün 'uhde-i ihtimâmına tefvîz ve bi'l-cümle berren ve nehren ol tarafa me'mûr olan tavâif-i 'asker vezîr-i müşârün ileyhın ra'y-i savâb-dîde üzere hareket eylemeleri fermânım olmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Sen dahî mükemmel ve müretteb kapın halkı ve müsellâh ve müstevffâ adamların ve eyâlet-i Diyarbekir'in alaybegleri ve 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve Diyarbekir'in dört yüz yerlü kulları ve eyâletinde vâki' hükümet ve vâki' begleriyle Bağdad'da bulunmak üzere birkaç defa evâmır-i şerîfem gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Hâlâ Erkad kadısının gönderdüğü 'arz ve îsâl 'ulemâ' ve sulehâ ve â'yân ve eşrâf-ı ve sâir ahâlîsnin muhzırî mektûbunla mürûr gelüb mestûr ve mütehâsınin muhât-ı 'ilm-i 'âlem-şümul-i Hüsrev-ânem olmuşdur lâkin Bağdad ve Basra taraflarında me'mûr olduğun hidemât-ı 'aliyyemde müsbet-i rızâ-yı hümâyûnuma muvafık tarîk cemîle me'mûl ve muntazır olmağıla maktub kalmağa kat'a müsâade-i hümâyûnum olmayub senin mukaddemen ve hâlâ fermânım olduğun üzere bir gün evvel Bağdad'da bulunman ziyâdesiyle mühimm ve muktezî olmağıla imdi işbu fermân-ı vâcib-ül-ımtisâlim vusûlünde mukaddemen ve hâlâ me'mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve müsellâh ve müstevffâ adamların ve Diyarbekir'in alaybegleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve Diyarbekir'in dört yüz nefer yerlü kulları ve eyâletinin vech-i meşrûh üzere me'mûr olan hükümet ve i'tikâd begleriyle kalkub inşâallahu te'âlâ vakt ü zamanıyla Bağdad'da bulunub ve hâlâ me'mûr olduğun üzere Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde vezîr-i müşârün ileyin re'y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa'y ü kudret eyleyüb vakt ü zamanıyla mahall-i me'mûrda mevcûd bulunmamakdan tevakkı eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 397 (1364): Eşkîyalık Olayları Hakkında

Trabzon eyâletinde vâki' olan kadılara hüküm ki

Eyâlet-i mezbûrenin zuamâ ve erbâb-ı tîmârı südde-i sa'âdetime gelüb Trabzon vâlisı Efkad birkaç seneden berü hilâf-ı vakti sudûr husûs-ı zuamâ ve erbâb-ı tîmârı imdi yenileri ile başarat levendât mesellü görölüb nice ciddi vukuât ve ta'addî eylediklerin bildirüb taallîsinin şer'î ol vecîhle ta'addîleri men olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden emr-i şerîfim sâdır olmadıkça zuamâ ve erbâb-ı tîmâra müdâhale olunmamak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 397 (1365): Adı Geçen Kişilerin Men Edilmeleri

İlbasan ve Esbat kadısına hüküm ki

Sen ki Eşbat kadısı mezkûrsun. Mektûb gönderüb İsbaha ve husûsun sükkânından eimme ve hutebâ'dan Ahmed Efendi ve Hasan Efendi ve Şa'ban Efendi ve 'Abdullah Efendi dimekle ma'ruf kimesneler ile Zeynel Abidin ve Ali ve sâir Mehmed 'Ömer ve Hamza tebric meclîs-i şer'a varub bundan akdem medine-i İsbaha sâkin Hoca-zîde Mehmed Efendi dimekle ma'ruf kimse akif ve Şa'ban birinin pür-kıymetdür deyü ba'zı ashâb-ı ağrâzın hilâf-ı () kazasında olan mezkûru fermânım olmuş idi. Lâkin mûmâ ileyh Hoca-zîde sulehâ ve ulemâ'() olub batan ve atıf eylediklerinden ilhâhıyla 'arz itmekden sabırsız men' olunub hânesinde kendü halinde sudûr olmak emrim olmuşdur. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 398 (1366): Nemçe Esirlerinin İtlakı Hakkında

Belgrad muhafızı vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki

Âsîtâne-i isti'kâf devlet-i 'âliyye-i ebed-peyvendimle a'zam-ı müluk-i nasara Roma İmparatoru ahvâl terfiye ahvâl-i 'ibâd ve ta'mîr-i metih ve bilâd için tarafından müvada'a ve 'akd-i musâlaha olunub şeref-yâfte-i sudûr olan 'ahid-nâme-i hümâyûnumda cenk ve cidal esnasında tarafından ahz ve beglik zindânlarda mahbûs olan esîrler besinin sulh ve salâh hürmetine halâs ümîdinde olub fî-mâba'd esîrlerin miskin kalmaları 'ikabında mekârim paraz her ve 'adet-ş hatır şehr-yârî muvafık olmamağıla mu'tâd-ı kadîm ve dahî ziyâde meştiyât üzere bedelleriyle ıtlak olunalar ve sâir-i tamda bulunan esirler münâsib vecîhle ve mümkün olan ma'nun ve mikdâr bahâ' ile zahîreleri câbir ola esîr zâirler ile uzlaşılmayub niza' vâki' oldukda hâkim'ül-vakt olanlar olub Tevfik ideler ve eğer imkân olmaz ise aldıkları bahâ'ları isâre ve-yâhud furuvet yemin teklifi ile zahîr oldukda eda' olunub ıtlak olunalar ve sahibleri ziyâde akçe tama'ı ile tenbîh tahliyesine mâni' olmayalar deyü bu vecih üzere esîrlerin halâsına tarafından merhamet ile takayyü'd oluna deyü mestur ve mukayyed olunmağıla mukaddemen cenk ve cidal esnasında ahz olunan kutat-ı tersane-i 'âmiremde ve mîrî kalyonlardan vezîrlerin toksan Nemçe esîrleri ihrâc ve 'alal'-esami tahrîr ve defter ve Müslümân esîrler ile mübadele için Belgrad'a götürüb ma'mulün bih defter batı tarafına teslim edilmek üzere () zîde kadruhû ile irsâl olunmağıla sen ki vezir-i müşârün ileyhsin zikrolunan Nemçe imparatorunun ol semtde bu işe me'mûr olan vekîli ile haberleşüb vîrân ile tahlîs olunacak Müslüman esîrlerin 'ahid-nâme-i kıratının mûcibince mu'tad-ı kadîm ve kırat vecîh üzere irsâl olunan Nemçe esirleri ile mübadele idüb üsârâ-yı Müslimîn'in istihlâsına ve Nemçe esîrlerinin ıtlakına lâyıky üzere ihtimâm eyleyüb 'ahid-

nâme-i hümâyûnum mûcibince dâima şerâit-i musâlaha ve zavâbıt-ı müvada‘a mürââtına bezl-i kudret kutamil eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 398 (1367): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Ağrıboz muhafızı vezîr İsmail Paşa'ya ve Vekîli ve () kadılarına hüküm ki

Birecik kadısı Ahmed zîde fezâilehû mektûb gönderüb Ertebaş kasabasına vâki‘ Tırnovo nâm-kadıları meclis-i şer‘a varub Karlı İli sen ki ve İnebahti sancağında ‘âdet-i ağnâm cem‘ine me‘mûr Süleyman bin yüz on bir senesinde yedi nefer adamların gönderüb resm-i ağnâm tahsil ider iken sırtları adamların katl ve mallarından mevcûd olan sekiz kise mal-i mîrî ve sâir eşyaların aldınız deyü bunlar ile civarında virilir ve () ve () nâm-karyeler ahâlîlerinden tefahhus ve der devlet-i medârıma ‘arz olunmak üzere emr-i şerîfim ısdâr itmekle bütün nâm-karye ahâlîsi ihzâr-ı şer‘ olunub husûs-ı mezbûr-ı şer‘le tefahhus olundukda zikrolunan...nâm-karyeden olanların nâm-zimmî-i ağzıd cânibinde on yedi nefer haydûd eşkıyası...karyelerini basub altı nefer toplu tâifesinin hayr ile ve iki menzilin ve mezbûr bâniyi ihrâk ve satılıb zimmîyi katl ve emval ve erzakın garet eylediklerinden sonra ...nâm-karye tarafına revâne olub karye-i kâinin zimmîlerinden...nâm-zimmî zikrolunan haydûd eşkıyası mezbûr bulunan karyesine geldiklerin haber alduğundan mezbûr Süleyman’ın adamların ihka ve kendüsü firar eyledikden eşkıya-yı merkûme mezbûr yerin nâm-karyeyi basub mezbûr yalıb nefer adamları katl ve yanlarında olan emval ve erzakların garet ve gayr-ı cânibine edüb ve civarında olan karyeler ahâlîsi mezbûr zatın karyesi içlerinin ve saîde baîd olub husûs-ı mezbûrda haber ve ana hudûd ve fesâd itdiler kimlerdir ma‘lûmumuz değildir deyü ihbâr eylediklerin ‘arz itmeğim sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Şakî-i mezbûrlar bi-eyyi-hâl bulunub şer‘le cezaları virmek için yazılmışdır. Fî evâhiri Ra sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 398 (1368): Özi Kazası’nda Olan Mahzenlerin Yenilenmesi

Özi kadısına hüküm ki

Özi’de vâki‘ mısri binâ‘ olunan...kazasının ağası Mehmed zîde kadruhû tâbi’ mahsûs ile şer ağası sudûr zir-i kudret kimesneler âid olduğı üzere sonra sonra ve mahzenler yazdırub ta’mîr mezbûrede mukîm olmak üzere müceddeden tenbîhi hubâbatların bâ‘is oldukların bildirüb ol bâbda hüküm-i hümâyûnum ricâ itmeğim sen ki vezîr-i müşârün

ileyhsin. Ol havâfîleri görüb gereği gibi nizâm virmen emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 399 (1369): Zeametın Zamanında Verilmesi

Zahîrelerin başı ‘Osman zîde kadruhûya hüküm ki

Paşa sancağına hudûdun ricâsında otarda mukataası hası ber-vech-i mâişet üzerlerine olmağıla kırk bin akçe zeâmet olmak üzere cümle refî’i mühimmi tashîh ve tekmiî ihrâc olunmaya değın kendin meks eylemeyüb me’mûr olduğun üzere Bağdad tarafına teveccüh ve ‘azîmetin muktezî olduğü başdefterdarım el-Hâc Mustafa i‘lâm itmekle imdi kat‘a te’hîr ve tevakkûf itmeyüb me‘mûr olduğun üzere bir gün evvel Bağdad’a varub Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün re‘y-i savâb-dîde üzere iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl-i tâb ve tüvânâ eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâili Ra sene 112 (16-25 Ağustos 1700).

s. 399 (1370): Bağdad İçin Yol Hükümü

Âsitâne-i Sa‘âdetimden Birecik’e varınca yol üzerinde vâki‘ olan kadılara kethudâ yerlerine ve yeniçeri ser-dârları ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hazîne-i ‘âmiremin Bağdad cânibi defterdârı Mustafa zîde ‘ulüvvühû ile Bağdad masârif-i içün irsâl olunan hazîne içün fâik olan yol emri yazılmışdır. Fî evâili Ra sene 112 (16-25 Ağustos 1700).

s. 399 (1371): Bağdad İçin Yol Hükümü

Üsküdar’dan Bağdad’a varınca yol üzerinde vâki‘ vüzerâ‘-yı kiram ve mîrmîrân ve ümerâ‘ ve kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â‘yân-ı vilâyet ve sâir iş erlerine hüküm ki

Bağdad kadısı Mevlânâ ‘Osman edâma’llahü te‘âlâ zîde fezâilehû Bağdad’a revâne olmağıla faik olan yol hükümü yazılmışdır. Fî evâili Ra sene 112 (16-25 Ağustos 1700).

s. 399 (1372): Çerkez Ahalilerinin İhrac Yapmaları İçin Bölgeye Mübaşir Tayini

Koca İli sancağı mütesellîmi vezîrlere hüküm ki

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb Burusa mukataât-ı memleketleri olub izişar kazasına tâbi‘ Hisarcık nâm-karyeye tâbi‘ sûret-i defter-i hakanide has kayd olunan...nâm-karyede ahidinin kâfi üzere sâkin olan Çerkez ahâlîlerinin karye-i merkûmeden nakid

mîrîden bundan akdem emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunub mezbûrların karye-i mezbûreden ihrâclarına birkaç def'a huzûr-ı şer' de tenbîh ve bir def'a dahî ta'yîn olunan mübâşir ile taraf-ı şer' den adam irsâl olunub ve 'avn-i şer' olundukda mezbûrlar itâat-i emr ü şer' eylemedikleri 'arz itmeğın sen ki mütesellîm-i mezkûrsun. Ma'rifetinle ihrâc itdirmek içün yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 400 (1373): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i ocaklık 'İmadiye hâkimi 'Osman Han dâme 'ulüvvühûya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlisinin bi-avni Hak ihtilâl-i eşkıya-yı 'aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Bağdad vâlisinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûrunun tanzîm ve tensîki ehemmiyet-i mehâmm-ı devlet-i 'aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa'nın 'uhde-i kifayetine tefvîz ve havâle olunub mukaddemen sana dahî emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Hâlâ mektûbun gelüb Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyeme bî-n-nefs menhî olduğun i'lâm eylemişsin. Sıdk-ı bende ile bu husûsda zuhûra gelen takayyü'd ve ihtimâmın isticlâb-ı rızâ'yı hümâyûnuma bâ'is olmuşdur. Lâkin tanzîm-i umûr-ı bilâd ve 'ibâd için senin yerinde kalman muktezî olmağıla 'aşâyir ve kabâyilin tamü's-silâh ve kâmil dilâveran-ı gezende ve tüvânâ dilaverlerinden bin nefer süvâri ve bin nefer piyâde a'dâd ve karındaşın Zübeyr zîde mecdühû ile inşâallahu te'âlâ eylülde Bağdad'da bulunmak üzere Bağdad'a irsâl ve bi-fazlihi Hak Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde Bağdad vâlisi vezîr-i müşârün ileyhın re'y-i savâb-dîdeyle bezl-i kudret eylemen üzere tavsiye ve sipâriş ve tenbîh ve te'kîd eyleyüb gerek karındaşın mûmâ ileyh ile vech-i meşrûh üzere fermânım olan piyâde ve süvârinin eylülde Bağdad'da bulunmak üzere Bağdad vâlisi vezîr-i müşârün ileyhın yanına irsâlinde ve gerek tanzîm-i umûr-ı memleket veistirâhat ve itmînân-ı sükkân-ı vilâyetde ve sâir me'mûr olduğun umûr ve husûsda senden me'mûl-i hümâyûnum olduğun üzere âsâr-ı cemîle vücûda getürmeğe bezl-i hayl-i himmet eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700)

s. 400 (1374): Mantolosbaşının Müslümanlardan Seçilmesi

Ber-vech-i Arpalık Ağrıboz ve Tırhala ve Karlı İli sancakları mutasarrıfı olub Ağrıboz muhafızı olan vezir-i İsmail Paşa'ya hüküm ki

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb ol hudûd ve havâlîde vâki' kazalarda olan zimmî ıslahâtının sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yi sebîle ta'addîden hali olmamalarıyla ref'e ve

yerlerine Müslimân'dan ma'lûm adamların ve mu'temedün aleyh adamlar Martolos nasb olunmak üzere geçen sene emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Yenice ve Vardar kazasından şekâved ile meşhûr ehl-i fesâddan olan Kolçak Mehmed nefsi-i Terhale kazasına sek-bân başı nasb olunmağıla celb-i mâl kasdıyla hilâf-ı şer' ve bî-gayr-i hak re'âyâ fukârasına cevır ve ta'addî ve hîle ve haddâ' ile emval ve eşyaların ahz ve cerâyime-i güzeşteleri 'afv ve istihâlât ile kadîmi yerlerine îvâ ve iskân olunan re'âyâyı vukuâtın hali olmağıla sükkân-ı vilâyet ve kuttâ-ı memleketde şer ve mazarratda sâkin oldukları 'arz eylediğın ecîlden sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Ehl-i fesâddan olan mezkûr Kolçak Mehmed'i ref ve yerine Müslimânlardan ahâlî-i vilâyetin muhtarı ma'lûmü'l-ahval ve müstakîm ve mu'temedün aleyh bir kimesneyi martolos başı nasb u ta'yîn ve taht-ı hükümetinde olan mahalleri martoloslara i'timâd itmeyüb hıfz u hirâset ve himâyet ve sıyaneti husûsunda bi'z-zat kendün takayyü'd ve ihtimâm eyleyesin. Martolos nasbı hâsıl ve harb ve katlinde vâlîlerin işğâl-i teşkîl sebebi ile olmuş bir maslahatdır. Ba'de'l-yevm mutasarrıf olduğun sancakların muhafazası ve sükkân ve zimmetin harbde ve sıyânetleri farîza-i zimmet-i eyâletdir. Ana göre takayyü'd ve ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 400 (1375): Aytos'daki Kilisenin Tamiri

Yenişehir kazasının muzafatından Koloz nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûra tâbi' Aytaş nâm-karyenin ehl-i zimmet re'âyâsı gelüb karye-i mezbûrda vâki' feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın çardağı şiddet-i şitâ ve kesret-i berk ve barandan münhedim olmağıla bundan akdem ma'rifet-i şer'le keşf olunduktan vech-i meşrûh üzere kilîsa-i merkûmenin çardağı münhedim olub ta'mîre muhtaç olduğü müşâhede ve muayene ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'ie virildüğün bildirüb hüccet-i şer'ie mûcibince hâricden ahcâr ve eşcar vaz' olunmamak üzere kendü nakzı ile vaz-ı kadîmi üzere müsâmaha-i şer'ie olduğü mertebe bilâ-tavsi' velâ-terfî' termîmine mümanaat olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecîlden hüccet-i şer'ie mûcibince vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîrine mümanaat olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri Ra sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 400 (1376): Sûret

Bir sûreti

Yenişehir kütası muzafatından pahi nâhiyesine tâbi‘ Ayaş nâm-karyede olan kilisanın ta‘mîri için şürûtuyla yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 401 (1377): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Mar‘aş beglerbegisine ve Kars Mar‘aş sancâk begi ve Ağrıboz kadıları ve Mar‘aş‘da sâkin Zü‘l-kadir oğlu Bayezid ve Mar‘aş mütesellimi ve Kilis voyvodası ve Adana Kal‘ası diz-dârına hüküm ki

...hemşîrem Emine Sultan vâlide...kethudâ nâhî hizmetinde olan Mehmed zîde mecdûhu ‘arz-ı hâl idüb mûmâ ileyhümanın mutasarrıfa olduğu haslarından İfraz ve Zü‘l-kadir hası mülhakanında kıtail cemâatinden Koca kethudâ oğlu İsmail ve Ali kethudâ ve ‘İsa oğlu Kara Veli‘nin oğlu ve sen ki Seydi Ali ve karındaşı Bedr ve Köse Hasan ve karındaşı Mehmed ve Birdan oğlu İbrahim ve Akkaş oğlu İsmail ve karındaşı Ali ve ‘Abdi oğlu ‘Ömer ve Kara Hasan oğlu Halil ve Ebu‘l-Hüda oğlu Mehmed kethudâ ve ‘İsa oğlu Kara Ahmed ve karındaşı oğlu ‘Ömer ve Kara Zikri oğlu ve Hüdaverdi oğlu Gök Halil ve İlyas ve ‘Arap hoca ve Topal İsmail ve Tozkoparan ve kuyumcu balı ve sâir hevâlarına tâbi‘ iki yüz nefer mikdârı şakîler ve Rakka‘da iskânî fermân olan müşkîl şakîler ile yek-dil ve yek-cihet olub me‘mûr oldukları mahalde sâkin ve zirâât ve hirâsete şürû‘ itmeyüb iskân ve zirâat eyleyen has re‘âyâsın kendü hallerinde komayub her bar devvâr ve mevâşîleri şarka ve ba‘zılarının evlerin basub ve ebnâ-yi sebilin ba‘zı evkatda yolların basub emval ve erzakların garet ve hasâret ve nicelerin katl idüb da‘vet-i şer‘ için taraf-ı şer‘den mehâbil ile eyledikleri has re‘âyâsının dahî evlerin basub emval ve erzakların garet ve bi-gayr-i hak ta‘biri adamların katl idüb bunun emsâl-i fesâd ve şekâvedlerinin nihâyeti olmamağıla zikrolunan şakîler bi-eyyi-hâl ele getirülüb şer‘an ashâb-ı hukukun hakları alıvirilüb ve üzerlerine sübût bulan mevâd-ı sicill ve hüccet olunduktan sonra kendüler Adana kal‘asında kal‘a-bend ve ahvâllari der devlet-i medârıma ‘arz ve i‘lâm ve mezbûrları me‘mur oldukları mahalle iskân itdiresiz. Şöyle ki mezkûru olmazlar ise Rakka‘ya iskânları muktezî olduğu bi‘l-fi‘il başdefterdarım olan el-Hâc Mustafa dâme ‘ulüvvühû i‘lâm itmeğile vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri Ra sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 401 (1378): Trablus-Şam Bölgesinde Görevlendirilme Hakkında

Mısri ve sahâbîrlerin beglerbegisi Kaplan Mehmed dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhısın. Südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl gönderüb hâlâ Trablus-ı Şam beglerbegisi olan karındaşın Arslan dâme ikbâlühûye varub görüşüb beş on gün anda

meks ve mansıbına ‘avdet eylemen üzere emr-i şerîfim ricâsına isid’â-yı ‘inâyet eylediğin ecîlden vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 401 (1379): Nemçe Esirlerinin Uygun Yerlere Sevkleri

Âsitâne-i Sa‘âdetimden Belgrad’a varınca yol üzerinde vâki‘ olan kadılara ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve kulla‘ ve palanga dizdarları ve nefer ahâlîsi ağaları ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Mukaddemen esnâ-yi harb ve kıtalde ahz ve hâlâ mün‘akid olan sulh ve salâh ve ‘ahid-nâme-i hümâyûnum mûcibince tersane-i ‘âmirem zindânında ve mîrî kalyonlardan ihrâc ve Müslimân emirleri ile sebiler için kıdvetü’l-âsâl karinin () zîde kadruhû ile Belgrad’a irsâl olunan sekiz toksan nefer Nemçe esîrleri her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub dahîl olurlar ise mahfuz mahallere kondurub ve gicelerde bekçiler ta‘yîn ve gereği gibi bekledüb ve gider olduklarında mahûf ve muhafaza olan mahallerde yanlarına kifayet mikdârı tüfenkendâz adamlar koşub kemâ-yenbagî hıfz u hirâset iderek emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta‘cîl mahall-i me‘mûra îsâl idüb te’hîr ve tevkifde ve emr-i hirâsetde ‘âdem-i takayyü’d ile gayb ve fîrar itdirmekden ve bu takrîr ile hilâf-ı şer‘ bir ferde zulüm ve ta‘addî ve ve tecâvüzden ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlîşânım yazılmışdır. Fî evâhiri Ra sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 401 (1380): Nemçe Esirlerinin Uygun Yerlere Sevkleri

Âsitâne-i Sa‘âdetimden Belgrad’a varınca yol üzerinde vâki‘ kadîlara ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve havâss-ı hümâyûn dîvânları ve sâir â‘âyân ve iş erlerine hüküm ki

Mukaddemen esnâ-yi harb ve kıtalde ahz ve hâlâ mün‘akid olan sulh ve salâh ve ‘ahid-nâme-i hümâyûnum mûcibince ma‘rifet-i şer‘le yoklanub kabl-i şer‘den virilen mazi ve mahtûm defter tamil olduğu üzere Müslimân olmayub Nemçe İmparatoru’nun Âsitâne-i Sa‘âdetimde büyük ilçisi olan Alfangus Garof (?) içerisinde ‘avâkıba bi’l-hayr tarafından iştirâ’ ve itlak olunan elli nefer esîrlere yanlarına ta‘yîn olunan tokuz nefer Nemçelüler ile her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub dahîl olurlar ise münâsib mahallere kondurub mahûf ve muhafaza mühürleri kifayet mikdârı yanlarına adamlar koşub emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve îsâle her biriniz takayyü’d ve ihtimâm eylemeniz bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri Ra sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 402 (1381): Kalebend Cezası

Hamîd sancağı sehâk muhakiyla Karaman beglerbegisi Eyyüb dâme ikbâlühüye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Bundan akdem tarafınıza Kütahya'dan mütesellim olan 'Abdül Fettah memhûr buyruldu ile Ankara sancağına adam gönderüb dur nâmıyla ve sâir bahâne ile zulmen fukâranın külli akçelerin aldığı 'arz ve mahzar ile i'lâm olundukda hilâf-ı şer' zulmen aldığı ashâbına istirhâm ve kendünün hakkında şer'le lâzım gelen icrâ' olunması fermânım olmuş idi. Mezkûr 'Abdül Fettah tarafınızdan Kütahya kal'asından kal'a-bend olduğu istimâ' olunmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Emr-i şerîfim vardığı gibi mezkûr 'Abdül Fettah'ı mübâşir ta'yîn olunan karin ve evâmirin () zîde kadruhüya teslîm ve 'ucâleten vürûd-ı imtidarıma irsâl eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 402 (1382): Ota ve Divarların Tamiri

Kudüs-i Şerif kadısına hüküm ki

Kudüs-i Şerif'de vâki' Rum patriği ve Rum ruhân tâifesi gelüb Kudüs-i Şerif dâhilinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun emr-i şerîf ile zabt ve tasarruflarından olan Mar İbrahim dimekle ma'ruf mübaşirlerinin kadîmi sâkin oldukları otaları ve havâlinin etrafında olan dîvârlarının ba'zısı mürûr-ı eyyâm ile harâb ve ba'zısı dahî harâbe-müşerref olub ta'mîre muhtaç olmağıla ma'rifet-i şer'le keşf olunub cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyeye mûcibince kadîmi sâkin oldukları otaların ve dîvârların ta'mîr ve ba'zı sarık-ber yol bulub eşyaların sirka eyledikleri mahalden dîvârları dahî binâ' eylediklerinde sadır yüz on bir senesinde tekrar keşf olundukda eyledikleri ta'mîr ma'den yerlerine virilen hüccet-i şer'iyeye mutabık ve müşahirleri üzere olduğu cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyeye virildüğü bildirüb hucec-i şer'iyeye mûcibince 'ahdolunub ehl-i 'örf taraflarından mücerred celb-i mâl için yoklama ve keşf ve teftîş nâmıyla ve sâir bahâne ile erkab ve remiyet itdirmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden hilâf-ı şer' erkab olunmaları için fermân sâdır olmuştur. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 402 (1383): Kalebend Cezası

Itlakları için yazılmışdır.

Fî 27 N sene 113 (25 Şubat 1702)

Sefer Hisar kadısına ve yeniçeri ser-dârına hüküm ki

Kaza-i mezbûr sâkinlerinden olub yeniçerilik iddiâsında olan İbrahim ve Mustafa nâm-şakîler kendü hallerinde olmayub nehâren hamam basub ve muvakkat ba'zı dâme mecdühû meşmûm-ı galîza ile teşmîl eylediklerinden mâ'adâ fi'l-i şenî kasdıyla mesd hânelerin dahî 'alenen evlerin basub durub ve fesâd eyledikleri mâ'adâ ve hepsi atılıb kaza-i mezbûrda vâki' kal'ada kal'a-bend olmuşlar iken mezbûr bir Mustafa bir tarîkiyle kal'adan firar eylediği 'arz u i'lâm olunmağıla şakî-i mezbûr ahz ve virilmişdir ahz olunmak fermânım olmağıla mezbûr Mustafa 'alâ-eyyü-hâl teccessüs ve ahz ve ol taraftan kal'a-bend eylediklerin Âsitâne-i Sa'âdetime hürmet ve i'lâm eylesin deyü yeniçeri ağası mektûbu mûcibince hüküm yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 402 (1384): Kalebend Cezası

Kırım'ın nâ'ibine hüküm ki

Kırım'da sâkin eimme ve hutebâ' ve neferât ve zuafâ muhızır gönderüb kıtai kasabasında sâkin'Osman nâm-kimesne kendü halinde olmayub dâima kaza-i mezbûreye vâki' olan tekâlîf ve evkaf re'âyâsına karışub ve Haremeyn-i Şerifeyn re'âyâsından olub Murad dâme ve Aykud ve Timur ile kurbelerinde sâkin obalı nefer re'âyâları reisleri virdirmeyüb vukuâtları ve mücmel bilâd olub ta'addî üzere olduğun bildirüb ol bâbda emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden mezbûr 'Osman Balıkesri kal'asında kal'a-bend olunub şer'le üzerine binâen olan mevâd-ı sicill ve hüccet ve 'arz ve olmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 403 (1385): Kalebend Cezası

Limni Kal'ası muhafazasında yeniçeri zâbiti olan () zîde kadruhû ve Limni Kal'ası diz-dârı () zîde hıfzuhûya hüküm ki

Sâbıkan altmış bir bölüğün çorbacısı Kara Mahmud subaşısından şekâved zâhir ve nümâyûn olub ıslâh-ı nefis idinceye Limni kal'asında muhkem kal'a-bend olunması fermânım olub () zîde kadrûhu ta'yîn olmağın siz ki mûmâ ileyhümasız. Mezkûru mübâşir ma'rifetiyle fermânım olduğu üzere kal'a-i merkûmede muhkem kal'a-bend idüb sâdırın ıtlak için fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça ıtlak eylemeyüb ve mezkûr size teslîm ve kal'a-bend olunduğu kayd-ı şer'de tahrîr ve siz dahî yazub vâki'-i husûsun sıhhati üzere 'arz ve i'lâm eylesiniz deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağa dâme 'ulüvvühü mühürlü

mektûb virilmek vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıt Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 403 (1386): Malazgird Sancağındaki Eşkîyalık Faaliyetleri

Arz-ı Rum vâlîsi vezîr İbrahim Paşa’ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin bundan akdem Malazgird Kal’ası ittibâ’ında olan eşkıyaya basdırub ve Malazgird sancağında olan karyeleri dahî tahrîb ve katl-i nüfûs ve garet-i emval itdirüb ve itâat-ı fermân itmeyüb şekâvedde muzır ve müstemer-i vâcib-ül-izâle ve zâhir-ül alınanların olan Bayezid sancağı ki İbrahim’den izâle-i vücûd ve katl-i âlû için sen me’ mûr olub ikâl-i tenbîh ve te’kîdi müstemer hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla emr-i şerifim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Hâlâ firar eyledüb i’lâm olunub ve ol şakî-i bed-nihâdları be-eyyü vech-i kan i’ dâm-ı vücûd-ı fesâd dâimi ile âsâr-ı mazzarının bilâd ve ‘ibâd üzerinden def-i ref-i ve ol havâlîde tanzîm ve tensîk-i ahvâli aksâ-yı murâd-ı hümâyûnum olmağıla işbu vâcib-ül-ımtisâlim vusûlünde mes’ûl ve hâlâ me’ mûr olduğun üzere şakî-i merkûm emr-i fiten ise teccessüs ve tefahhus ile ‘alâ-eyyü-hâl ele getirilüb ahz u katl ve ser-i maktu’unu der-i devlet-i medârıma irsâl eyleyüb bu husûsda tesâmuh ve tekâsülden be-gâyet tevakki eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 403 (1387): Kalebend İtlakı

İtlakları için yazılmışdır. Fî 27 N 112 (7 Mart 1701)

Rakka vâlîsi vezîr Hasan Paşa’ya hüküm ki

Ruha sâkinlerinden Cabir oğlu Hamza ve Deril oğlu Halil ve hâlâ kaza-i mezbûrda ser-dâr olan el-Hâc Mehmed nâm-kimesneler kendü hallerinde olmayub dâimâ cem’iyyet ve ikâz-ı fitne ile ihtilâle bâ’is ve mâl-i mîrînin ta’tîline bâ’is oldukları i’lâm olunmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Mezbûr üç nefer şakîleri be-eyyü-hâl ahz u kal’a-bend eyleyüb fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça itlak olunmamaları bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 403 (1388): Rakka’da Adı Geçen Kişilerin İskan Edilmesi

Rakka vâlîsi vezîr Hasan Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem Rakka havâlsine iskânları fermânım olan Şavin ve ‘Aryanında Beni-‘Arz tâifesinde Kara Mahmud ve Hasan ve Şedid ve ‘İsa ve Mülhih ve Nefis nâm-kimesneler otuz mikdârı ev ile ahşâb ‘aryanı kendülere mübâyaât ve dört seneden mukaddem ikametleri fermânım olan mevâzı‘den firar idüb varub ‘Amik kazasına mütevattın oldukları i‘lâm olunmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Ol makule ikametleri fermânım olan mevâzı‘den firar idenler buldukları mahalden ‘alâ-eyyü-hâl kaldırılıb mukaddemen ikametleri fermânım olan mahalle nakl-i iskân itdirüb bir kara taalluk ve muhâlefet irişdirilmemek bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 404 (1389): Memur Olan Gazi Giray’ın Akkirman’a Tayin Edilmesi

Özi vâlîsi vezîr Yusuf Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem Çerkes tarafına me‘mûr olan halefü’s-selatin el-‘İzam Gazi Giray dâme ‘ulüvvühû Kırım’a gelüb andan dahî ‘avâriz hasebiyle der devlet-i medârıma gelmek üzere ‘azimet idüb hâlâ Akkirman’a gelüb vâsıl olduğu i‘lâm olunmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Hâlâ bu husûs için ta‘yîn olunan Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından () dâme mecdühû ma‘rifetiyle sultân-ı müşârün ileyhi der-i devlet-i medârıma irsâl eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâilî R sene 112 (15-24 Eylül 1700).

s. 404 (1390): Boğdan Reayasının Derbentliği

Ber-vech-i arpalık Selanik sancağına mutasarrıf olub üzerine âşikâr zâbiti olan vezîr Hasan Paşa’ya ve Selanik monlasına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb kaza-i mezbûr muzâfâtından Boğdan nâhiyesinin re‘âyâsı meclis-i şer‘a varub kaza-i mezbûrda vâki‘ Rendene Boğazı dimekle ma‘ruf der-bend-i ‘âzim iz’âf olub bir cânibi ol ve bir tarafı sebil ve sukûtün ve mahûf ve muhafaza olmağıla üzerlerine kıt’a ve ibnâya sebili muhafazaya muhtaç olduğundan kalelerinin yigirmi nefer sek-bân tutulub noksan ile muhafazaya imkân olmayub ücretleri nâhiye-i mezbûr ahâlîsi ile nâhiye-i mezbûra tâbi‘ ma‘mûr ve kesîrû’l mahib olan Kurşun karyesi ve nâhiye-i mezbûrda sâkin evlâd-ı fatihan maan îkâz gelmişler iken mezbûr Kurşun karyesi Siroz kazasına ilhâk ve evlâd-ı fatihan tekâlifden maan olmalarıyla nâhiye-i mezbûrun sâir re‘âyâsı zikrolunan yigirmi nefer sek-bân neferâtının te’mîn-i ücretlerin edaya iktidârları olmamağıla tahammülleri karyesinden ve âliyeleri yine kaza-i mezbûr muzâfâtından bâzergân ve giril ve surkat nâhiyeleri ahâlîleri

imdâd eylemeleri için hükm-i hümayûnum ricâsına ve def-i hasâr ilhâklarıyla ‘arz eylediğin ecîlden defterhâne-i ‘âmiremde mahfuz olan defter-i mufassala mülûkü olunduktan zeâmet karyelerinden Selanik kazasına tâbi‘ Selaniki nâhiyesine tâbi‘ toksan tokuz nefer re‘âyâ ile otuz nâm-karye der-bend olmalarıyla tokuz yüz altmış tokuz tarihinde emr-i şerîfim virildiği sair der-bendlerin rüsûm-ı ‘örfiyyeleri evlâdiye deyü mukayyed olunmağın kendü rızâ’larıyla ‘avârız-ı dîvâniye ve tekâlif-i ‘örfiyyeden kimesnelerin vech-i meruzundan ve yeniçeri oğlanı virmekden muâf ve müsellemler olub karye-i mezbûra derbendi hıfz eylemek şartıyla hîne tahrîrde derbend kaydolunduğu mestur ve mukayyed olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. İktizâsı var ise kimseye ta‘addî olunmamak şartıyla bi’l-fi‘il başdefterdarım olan ashâbü’l-ümerâ’ ve’l-ekâbir Ahmed dâme ‘ulüvvühû i‘lâm itmeğile vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 404 (1391): Kalelere Getirilen Müstahfizlar Hakkında

Ber-vech-i arpalık İsbân sancağına mutasarrıf Seyfullah dâme ikbâlühûye ve İsbân ve beyliği ve Arab kurra kadılarına hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb livâ-i mezbûrda vâki‘ yalnız ve ziyânın ve...nâm kal’aların müstahfiz temîni derde kal‘ada sâkin ve hizmetleri eda’ itmek kanûn-ı kadîm itmek ba‘zıları kura sancak ve kasaba ve kurralarda sâkin olmalarıyla ol makule mezil müstahfizayı kalıb kanûn-ı kadîm iati ordu kal‘ada sâkin ve eda’-yi hizmet itmeleri bâbında emr-i şerîfim virmek ricâsına ‘arz eylediğin ecîlden kanûn-ı kadîm üzere ‘âmel olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 405 (1392): İtlak Hakkında

Aydın muhassılı Nasuh Paşa’ya hüküm ki

Kıdvetü’l-kuzât ve’l-iskân teyyüden izâmi kadısı olan Mevlânâ Mustafa zîde fezâilehû Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb taşib sancâğında vâki‘ beş kaza kurbuna ahid dimekle ma‘ruf sâdırı Halil Paşa ile mîrîn idüb katl iden eşkıyadan olmak üzere sen ki mîrmîrân-ı mûmû ileyhsin. Sana hitâben vârid olan emr-i şerîfim mûcibince bundan akdem Mehmed ve Mahmud ve el-Hâc Hasan’ın keyfiyyet-i ahvâlleri îşân ve Agros ve Döger ve vukurunun ve tahmîlleri kazaları ahâlîsinden tefahhus olundukda Hüseyin mezkûr kendü hallerinde kazalarında olub bu makule fesâd ve şekâved husûsunda kıtabir dahî olmayub

hüsn-i hâlleri ‘ala tarikü’ş-şahade ihbâr eyledikleri Mevlânâ-yı mezbûr ile îşâ ve eğrisi kadîları ‘arz eyledikleri ecîlden ‘afv olunmalarıyla ıtlak olunmaları emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 405 (1393): Özi Kalası’nda Yapılan Eşkîyalık Faaliyetleri

İtlakları için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî 27 N sene 113 (25 Şubat 1702)

Özi vâlîsi vezîr Yusuf Paşa’ya ve Silistre kadısına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhysin. Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb kaza-i mezbûr ahâlîsi meclis-i şer‘a varub kaza-i mezbûra tâbi‘ Fındıklı nâm-karyeden Süleyman ve karındaşı Deli Mehmed ve Hasem nâm-karyeden kethudâ yerleri Selim ve Koca oğullarından Ebu Bekir Hacı ve Koçi Beg oğlu Mehmed nâm-kimesneler kendi hallerinde olmayub medhalleri olduğu in maslahata karışub ahâlî-i vilâyet vekîli yüz deyü hevâlarına tâbi‘ iştirâ ve eşkıya ile tecemmu‘ ve beş altı defa bi-vech-i hak mübaşir getürüb ve gereğini müracaat olunmadın kimesnenin mesâlih-i husûle gelmeyüb ve ba‘zıların tahrîm idüb ve ba‘zılardan kimesnenin şikâyeti zemînin tesattileri emr-i şerîf olan ve nicesin ‘arz-ı â‘yân-ı vilâyeti hilâf-ı vâki‘-i mevâd lisânının Âsitâne-i Sa‘âdetime ihzâr itdirüb bunun emsali zulüm ve ta‘addînin nihâyeti olmaduğundan gayr-ı mezbûr Süleyman’ın yedinden reâyâyı vilâyetin vezîrin mûcibince bin yüz () senesinde bin dört yüz elli dört buçuk guruş ve bir sülûs zimmetin olduğu zâhir olmağıla vâki‘ hasâr ‘arz ve ahâlîsi muhzir eylediği ecîlden mezkûrların hizmetlerinde olan sen fukâra olduktan sonra zahîrelerinin irsâl olmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 405 (1394): Nemçe Askerlerinin Uygun Yerlere Yerleştirilmesi

Âsitâne-i Sa‘âdetimden Belgrad’a varınca yol üzerinde vâki‘ olan kadılara zikrolunan kazalarda vâki‘ kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve havâs-ı hümâyûn voyvodaları ve sair â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Mukaddemen esnâ-yi harb ve kıtalde ahz ve hâlâ mün‘akid olan sulh ve salâh ve ‘uhde-i nâm-ı hümâyûnum mûcibince ma‘rifet-i şer‘le gelirin kabl-i şer‘de virilen mahz-ı muhtevi defter-i nutk olduğu üzere Müslimân olmayub hâlâ Nemçe İmparatoru’nun Âsitâne-i Sa‘âdetimde büyükelçisi Alfangus Garof âsitânenin zimmeti ‘avakıba bi’l-hayr tarafından iştirâ’ ve ıtlak olunan on beş nefer esîrler her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub

dahîl olur ise münâsib mahalle kondurub ve mahûf ve muhafaza olan mahallerde yanlarına kifayet mikdârı adamlar koşub emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve îsâle her biriniz takayyü'd ve ihtimâm eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700)

s. 405 (1395): Nemçeliler İçin Yol Hükümü

Def'-i fark dört nefer esîr ile yanlarına ta'yîn olunan tokuz nefer Nemçelüler için vech-i meşrûha üzere yol hükümü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 406 (1396): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i ocaklık âmil hâkimi 'Osman dâme 'ulüvvühûya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlisinin bi-avnihi hak eşkıya-yı 'aryandan tathîr ve Basra vâlîsinin yerine tesyîri ve takrîri ve ol câniblerinin kâffe-i umûrunun tanzîm ve tensifi Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün 'uhde-i kifayetine havâle ve bundan akdem sana dahî emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olub gönderilmişdi. Hâlâ taraf-ı devlet-i 'aliyyeme gelen mektûbunda mahall-i me'mûra bin-nefs kendün gitmeği üzere hazır ve müheyya olduğunuz i'lâm eylemişsin. Hulûs-ı tevti ile bunda gariminiz isticlâb-ı rızâ-yı hümâyûnuma bâis olub kâmil dahî sen de gayret ve hamiyet ile mesâ-i cemile ile me'mûl olmağıla memdûh âfitâb-ı âlem-tâb-ı mükremet-i şâhânem lem'an ve 'ummân-ı bîgerân mevhin mülûk-ânem feyzan idüb hassâ-i hâl'-i fâhire-i mülûk-ânemde virib hil'at-i müverrihü'l-hecb-i sultani 'inâyet ve ihsânım olub () zîde kadruhû ile irsâl olunmuşdur. İnşâallahu te'âlâ vusûlünde 'inâyet ve ihsânım olan hil'at-i fâhiremi ve kisve-i zahîremi hatavât-ı ta'zîm ve ibtical ile istikbâl ve iktisâ' ve tahsil münkab ve sebhan eyledikten sonra sen de tanzîm-i umûr-ı bilâd ve tensîk-i ahvâl-i 'ibâd için yerinde kalman muktezî olmağıla 'aşayir ve kabayilin tüvânâ ve sec'an tamü's-silah müste'id kıtaail bir nefer buvarı ve bin nefer piyâde techîz ve a'dâd ve karındaşının Zübeyr zîde mecdühû ile bir gün evvel Bağdad'da bulunmak üzere irsâl ve Bağdad ve Basra câniblerinde iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın re'y-i savâb-dîde üzere bezl-i kudret ve gayret ve hamiyet ile hareket eylemek üzere gayr-ı esas te'kîd ile tavsiye ve sipâriş eyleyesin. Hâsılı sen ol tarafın reşîd ve şuûr ile mezkûr ocak tanzîmi olduğun hasebiyle eğer cânib-i Bağdad için a'dâd-ı ecnâd idüb bir gün evvel karındaşın mûmâ ileyh ile vezîr-i müşârün ileyhın yanına irsâlinde ve eğer umûr-ı memleket ve cumhur ahâlî vilâyetin tanzîm-i ahvâlinde sen de âsâr-ı cemile zuhûru me'mûl ve muntazardır. İnşâallahu te'âlâ kemer-bend-i gayret ve

hamîyyet olub hakkında avâtıf-ı seniyye-i pâd-şâhânemi müsted'î olur mesâî-i mevkûre vücûda getürmeğe bezl-i tâb ve vuku'nun eylesin deyi yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 406 (1397): Halil Paşa'nın Bursa'da Görevlendirilmesi

Özi vâlîsi vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin târikî tâifesinin nizâm-ı ahvâlleri için 'alâ-vech-i ibtiyâz şürût ve kuyudu şanı sana emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olub göndermişdir. İnşâallahü te'âlâ emr-i şerîfimde bast u 'ahd olunan şürût ve kuyud-u kemâ-yenbagî mürâât olmak üzere tavâif-i merkûmenin ahvâllerine bâ'is ve revân ve takayyü'd ve ihtimâm eyleyüb ez-cümle bu çakırdan ayrılub mezkûrdan kadîmi üzere Halil Paşa Burusadan iskân ve birinin mühimm ve muktezî olmağıla bu husûsa ziyâdesiyle takayyü'd ve tesîr tâifesinde bu firâr içinde ferd ve ahl kalmamış olan mezbûrların tarîk tenbîhi ve Halil Paşa mîrîden iskân ve ayırd idüb ve umûrlarına nizâm virüb fermân-ı hümâyûnuma mugâyir vaz' ve hareketden be-gâyet ictinâb olunmak üzere ile tâifeye dahî mühimm tenbîh ve te'kîd ve ber-vech-i Özi emr-i şerîfim ve nizâm-ı ahvâllerin mâhir tenbîhi imdi sen in tarafına emr-i şerîfim virilmeğe vech-i meşrûh üzere 'âmel oluna emri yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 406 (1398): Yusuf Paşa'nın Bucak'ta Görevlendirilmesi

Dergâh-ı muallâm kapucıbaşlarından olub bundan akdem Bucak tarafına me'mûr olan Mehmed dâme mecdühûya hüküm ki

Tarîk-i birlikleri tâifesinin nizâm-ı 'amme-i umûrların sukûd düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizâmü'l-'âlem emrinin eyâletine mutasarrıf vezîrim Yusuf Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehüye emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olub ve işbu sene sayıların kaçı bazılarının ve hazayin-i hası itmeyüb üzerlerine sen ki bir kıt'a vâki' itmeleri dahî memâlik-i mahrûsemde sâir yerlere ahilerinin üzerine cem' ve tahsili mehayir olub sen ki kapucı başi-i mûmâ ileyhsin. Vech-i meşrûh üzere mürur dahî eyleyüb cem' ve tahsiline sen mübâşir ta'yîn olunmuşundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde harâc-ı onun yerinde kuvvet-i sudûr olmağıla bâhisi değin arâzî-i tenbîhde 'öşr-i mesâî olub bildiği bâis oldukda orada zimmînin bi'l-cümle memleketin tenbîh ve iki mürûr merhameten ancak yerhad üzere mürûr ta'sîr ve memâlik-i mahrûsemde sâir yerlerde alâ hilâf-ı şer' üzere mürûr itmeyüb dahî cem' ve tahsili ve has olan âsâr-ı âid itmeleriyle dahî cihet sudûr için isar üç yüz sağ

akçe alub bundan mâ‘adâ tâife-i mezbûre kıtailerin ve gayr-ı bahâne ile bir sene sabr itmeyüb fermânım olduğu üzere bir an evvel itmâm-ı hizmete ikdâm ve dikkat eylesesin deyü seyir tarafına emr-i şerîfim virilüb vech-i meşrûh üzere ‘amel eylesesin deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Za sene 112 (29 Nisan-7 Mayıs 1701).

s. 407 (1399): Kars Beglerbegisi Ali Paşa'nın Mahsul ve Rüsumlari Kaydetmesi

Ermen Rum vâlisi vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki

‘Avâtıf-ı ‘aliyye-i Hüsrev-ânemde Malazgird ve asâkir sancakları sâbıkan Kars beglerbegisi olan Ali dâme ikbâlühûye ber-vech-i arpalık inâyet ve ihsânım olub işbu bin yüz on iki senesi Rebî’ü'l-evvelisinin yigirmi üçüncü gününde zabt eylemek üzere emr-i şerîfim virilmekle sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Emr-i şerîfim vusûlünde zikrolunan sancâkları tarihe-i merkûmda mîrmîrân-ı mûmâ ileyhe zabt u rabt ve vâki‘ olan mahsûlleri ve rüsûmatın kanun ve defter mûcibince ahz ve kabz itdirüb taraf-ı ahîrden gayr-ı dahl-ü karz itdirmen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 407 (1400): Kalebend Cezası

İtlakları için yazılmışdır.

Fî 27 R sene 112 (11 Ekim 1700)

Divriği kadısına ve kaza-i mezbûra yeniçeri ser-dârına ve Divriği Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Kaza-i mezbûr sâkinlerinden Gül Beg ‘Ömer oğlu Ahmed nâm-şakî kendü halinde olmayub dâima şürb-i hamr idüb nice ehl-i ırz Müslimânların âlet-i harb ile evlerin basub bi-gayr-ı hak akçelerin alub ve ‘ırzların heng idüb bunun emsali fesâd ve şekâved ve taaddîsinin nihâyeti olmadığı i‘lâm olunmağıla şakî-i mezbûr ol tarafda ahz ve kal‘a-i mezbûrda muhkem kal‘a-bend ve üzerine sübût bulan mevâd-ı sicill ve hüccet ve hücceti der-i devlet-i medârıma irsâl eylesesin deyü bi’l-fi‘il Dergâh-ı muallâm yeniçerilerim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘ulüvvühû tarafından mühürlü mektûb virilmeği vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 407 (1401): Mısır'daki Muhasebe Kayıtlarının Eksik Tutulması

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Sâbıkan Mısır vâlisı olan Selefın Hüseyin Paşa'nın kethudâsı Yusuf bundan akdem taahhüd eylediği iki yüz elli kise akçe taleb olundukda temennî irüb ve muhasebe merzî üzere görilmeyüb bize gadr olmuş idi deyü ba'zı 'illet ve bahâne îrâd itmekle bu husûsda yalnız iştibâh-ı mürtefi' ve hakk-ı zahîr ve mübîn olub bir dürlü 'illet ve bahâne îrâdına mesâg bulmamağ için Mısır-ı Kahire'nin rûz-nâmecı ve muhasebecısı ve irüb ve asıl mukataasının başkâtibi ve anbâr-ı âmire kâtibi bin-nefs rûz-nâmçe ve kitil ve eytâm ve mütekaıdı ve mukabele hulefâ'sından huzûru it'âm gelen kimler ise defterleriyle gelüb ve Hüseyin Paşa dahî bir adamını tevkîl idüb virdiği bir defa dahî muhasebesi görölmek üzere hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı hümâyûnum olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârûn ileyhısın. Hüseyin Paşa henüz Mısır'da ise tarafından bir adamını tevkîl idüb ve fermânım olduğı üzere Mısır rûz-nâmecısı ve muhasebecısı ve irüb ve asıl mukataasının başkâtibi ve anbâr-ı 'âmire kâtibi bin-nefs rûz-nâmçe ve kitil ve eytâm mütekaıdı arz ve mukabele hulefâ'sından huzûru âliyyem gelen kimler ise defterleriyle bir gün evvel der-i devlet-i medârıma irsâl eyleyesın deyü yazılmışdır. Hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 408 (1402): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

İç İli sancağı mutasarrıfı Seyyid Ahmed Paşa'ya ve livâ-i mezbûrda vâki' kadıllara ve alaybegi ve zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve âlîlerine yeniçeri ser-dârına hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhısın. Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Gülnar kazasına tâbi' Gezenler nâm-karyeden 'İzzeddin oğlu Hasan ve Girit nâm-karyeden Muslihiddin ve Korucu oğlu Derviş ve Hasan Çavuş oğlu Ahmed ve el-Hâc oğlu Mehmed ve Ertavil nâm-karyeden 'Alaaddin oğlu Hasan ve Ertavil nâm-karyeden Çerkez oğlu Receb ve Yeni İbrahim ve Ak Manastır nâm-karyeden Ahmed ve 'Abdülgaıffar ve Çavuş nâm-karyeden Hacı 'Osman ve Hakkı nâm-karyeden Hasan ve Hallac oğlu Ali nâm-şakîler hevâlarına tâbi' eşkıya ile dâima cem'ıyyet ve fesâd üzere olub bundan akdem livâ-i mezbûr mutasarrıfı Ahmed Paşa ve Musa Paşa'yı basub birkaç adamların katl ve eşyaların garet ve bunun emsali şekâvede cesaret eylediklerinden gayrı nefıs-i kasaba sâkinlerinden Seyyid Hacı 'Abdüssamed nâm-kimesneyi 'alâ-melâin-nas katl eyledikleri hüccet olunub ve hâlâ kasabaya iki sâat mahalde Girit nâm hırka yanında beş yüz mikdârı tüfengci ile oturub başı ve sonu soyub şekâvedlerinde bu şekil müstemer olduklarından gayr-ı maktulün veresesı ve

sâir erbâb-ı tazallümleriyle şakîleri mezbûra da‘vet-i şer‘ olundukda itâat şer‘ itmeyüb varanlara avâsîr ve darb ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden giden kadîyı adam gönderüb içlerini götürüb murâdları üzerine ‘arzlar yazdurub hayli zamandan berü kasaba-i mezbûrda icrâ’yı ahkâm-ı şer‘iye olunmayub sâî bi’l-fesâd-ı vâcib-ül-izâle oldukların ‘arz ve bundan mâadâ mezkûr İzzet oğlu Hasan ve karındaşı oğlu Hüseyin ve Fazıl’ı ve Türkan tâifesinde Bozkır cemâatinden Hacı Himmet ve reîs-i eşkıya olan merkûm Muslihiddin ile yek-dil ve vâhileri dört-beş yüz mikdârı tüfenk i’tizâr cem‘a ve sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Senin yaylakdan sâhaları olan arâzînin basub zabt ve birkaç adamlarını katl ve mecruh eyledikleri Ermenek kazasında sâkin ‘ulemâ’ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ’ ve seran ve sâir ahâlîsi muhızr itmeleriyle siz ki mûmâ ileyhsiz. Bu fesâd ve şekâvede cesaret iden mezbûr şakîlerin müsâid ittifâk ile üzerlerine varub bi-eyyi-hâl ahz ve ele götürüb der-i devlet-i medârıma ihzâr eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 408 (1403): Ağrıboz Çevrsinin Eşkivalardan Temizlenmesi

Ağrıboz muhafızı vezîr İsmail Paşa’ya hüküm ki

Yenişehir kıt’a kazası muzafatından Ali’nin nâhiyesi re‘âyâsı ‘arz-ı hâl idüb nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ Sâbıkan dâîlerinin ağası müteveffa el-Hâc Mustafa Ağanın Haremeyn-i Şerifeyn ahâlîsi şart ve kısıt eylediği evkafında oğullusu ve tevâbi‘i karyeleriyle Seyyide el husûs el tâbi’ el-muhaseenât bî-cân sultân dâme ‘ismetühümanın mutasarrıf olduğu has karyelerinde Burtalı ve çekindeleri ve Sunyere ve sulh ve tevâbi‘i kurrası ve nefsi-i Galos ahâlîsi sefer-i hümâyûndan mukaddem baba ve vecîhle hassı maan sek-bân başı tevti taşra gelmişler iken sefer-i hümâyûnum vâki’ olmağıla başka başka tutub ve hâlâ seferler ber-taraf olmağıla vakf-ı mezbâr kurrasının ba‘zısı leb-i deryada vâki’ olub ve ba‘zı kurra dahî akısının olmağıla berren ve bahren zuhûr iden haydûd ve eşkıyasından kendülerin hıfz u hirâset eylemek için elli nefer levendâtıyla Mehmed nâm-kimesne bunun şerîfimle Martolos başı nasb olunub emr-i muhafazada takayyü’ d ve ihtimâmı olduğu babıyla kurra ahâlîleri ve kocaları huzûr-ı şer‘de ahyâr eyledikleri Yenişehir nâ‘ibi i‘lâm itmekle efzûn kimesne dahl ve ta‘arruz idilmeyüb ve re‘âyâ razı sebinin mâl ve cahif zarar getürmemek şartıyla ahâlî-i vilâyet kefillilülerin alub hüccet eyledikten sonra martolosbaşı nasb ve ta‘yîn olmağıla baba ve Kırım ve Golos nâhiyelerinde bir sek-bân başı hıfz-ı ümmet üzere emr-i şerîfim virilib lâkin nâhiye-i merkûmenin ekser kurrası leb-i deryada vâki’ olub ve korsan fırkaları iktalı olmağıla yaya sek-bân başısı olduğu mahall-i mesâi-i baîde olduğundan muhafazası

mümkün olmamağıla kendülerin gereğı gibi hıfz ü hirâset eylemek için başka sek-bân başı ta'yîn ve nâhiye-i merkûme kurrasında her sene ahreb nâmıyla sek-bân başıya virilen akçe ile vilâyetlü ittifâklarıyla kendüler tutuşub yaya sek-bân başısı müdahale eylememek bâbında istid'â-yı 'inâyet eyledikleri başdeftedarım olan Ahmed dâme 'ulüvvühû i'lâm itmeğın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Ol havâlînin nizâm ve intizâmı emr-i şerîfimle senden 'uhde-i ihtimâmına tefvîz ve havâle olmağıla husûs-ı merkûma gereğı gibi nizâm virilmek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmışdur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 409 (1404): Karaman Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Karaman beglerbegisine ve ber-vech-i arpalık Kara Hisar-ı Sahib sancağına mutasarrıf olan () dâme ikbâlühûye () ve () ve () kadılarına ve Boz ulus voyvodasına hüküm ki

Kara hamim kadısı Mevlânâ el-Hâc Mehmed zîde fezâilehû ile bu evlâdiyyenin şân-ı 'Osman zîde âlî mektûb ve kaza-i mezbûr râz-ı vâki' 'ulemâ' ve sulehâ ve serâb ve eimme ve hutebâ' ve sâir ahâlîsi muhzır gönderüb hatîbi irsâllerinin çavuşlarından Ali çavuş ve Ebubekir çavuş birkaç huddâmlarıyla bin yüz on iki senesinde Konya'ya giderler iken Kara Hisar'dan çıkub revâne olduklarında yigirmi mikdârı kuttâ-i tarîk eşkıyası yollarına inüb emval ve erzakların nehb ü garet bir nefer adamların katl ve iki nefer adamların mecrûh eyleyüb sen ki Kara Hisar-ı Sahib sancağı mutasarrıfı mûmâ ileyhsin. Haber alub eşkıya-yı çukurunun ardlarına düşüb kesîrlerin eşkıya-yı zemîninde yüz ellüsi Türkmenandan kimi cemâatinden bir mahalle kimi ise ve bir mahalle dergâh-ı hazîri kırk elli mikdârı evvel ortasından nehb ü garet eyledikleri emvâl-i taksîm iderler iken üzerlerine vardıkda cemâat-i mezbûrun sâir evlerinde bin mikdârı tecemmu' ve mezbûrdan şakîler inlerine duhûl ve garet eyledikleri emvalin bir re's katır ve bir re's bâr-gîr ve bir mikdâr eşya evlerinde bulunmağıla cevânib-i erbaaları ihâta olunub cemâat-i mezbûr dahi Koca Beg ve karındaşı Sadık ve Uzun Halil ve Veli oğlu diğeri Halil kethûda zikrolunan evleri ve eşkıya-yı mezbûrun içlerine almağıla taleb eyledikde virmekte kalırın ve bir mikdârı firar itmeleriyle defaâtıyla kıyasının şeri'at-ı merâsîle ile da'vet-i şer' olundukda itâat-ı şer' itmeyüb eşkıya-yı cemâat-i mezbûrdan olub dâima ebnâ-yı sebilin emval ve erzakların nehb ü garet ve katl-i nüfus eyledikleri kaza-i mezbûrda ahâlîlerinin ahyârlarıyla 'arz olunan mestûrû'l-esâmi olan şakîler her kimin taht-ı hükümet ve kazalarında bulunurlar ise bi-eyyi-hâl ahz u habs idüb

der-i devlet-i medârıma ‘arz u i‘lâm eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 409 (1405) Rakka’da Bulunan Aşçı Mehmed ve Mustafa Paşa’nın İttifakı

Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlisi vezîr Ali Paşa’ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Rakka’da inşa’ olunan donânma-yı hümâyûnuma süvâr ve Şat kapudanı olan Aşçı Mehmed dâme ikbâlühüye ve bil-cümle donânma-yı hümâyûnum sefînelerini yanına istihâb eyleyüb mukaddem Rıdvaniye İskelesinde bulunmak üzere sana birkaç defa evâmir-i şerîfem ile tenbîh ve te’kîd olunmuş idi. Hâlâ donânma-yı hümâyûnum sefâini tekmîl ve sana intizâr üzere olub ve vakt-i eylül dahi hulûlî karîb ve sen tiniz yerinden hareket eyleyüb meks ü tevakkuf üzere olduğun mesmû‘-ı hümâyûnum olmağıla imdi işbu emr-i vâcib-ül imtisâlîm vusûlünde asla bir an meks ü tevakkuf eylemeyüb kalkub ber-vech-i müsâraat donânma-yı hümâyûnuma irişüb süvâr ve mukaddemen ve hâlâ me‘mûr olduğun üzere bir sâat evvel Rıdvaniye İskelesine varub Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehü ile mesb ve ittifâk ile savb-ı ma‘rifete ‘azîmet bezl ü sa’y ü kudret eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 409 (1406): Galata’daki Ekmek Fiyatının Belirlenmesi

Galata kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûr muzafatından kasaba-i Fetih Paşa ahâlîsi südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl idüb kasaba-i mezbûrede nân-ı has tabh olunur fırın olmağıla dâimâ fırını dimekle ma‘ruf fırında narh-ı carînin sülüsânı olmak üzere nân-ı has tabh olunmak için merhûm Sultân Murad Han zamanında virilen emr-i şerîf mûcibince vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 409 (1407): Kalebend Cezası

Konya nâ’ibi ve Konya Kal’ası dizdarına hüküm ki

Alilerinin Karaman beglerbegisi Eyyüb dâme ikbâlühü südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl gönderüb üç dört seneden berü hâlâ kethudâ olan Receb nâm-kimesne Bosna-i mübarekede mûmâ ileyh ile maan me‘mûr olduğu Bağdad tarafına gelmekde ebâ ve âkıbet sâir kapısı halkı dahî üzerlerine ve perîşân olmasına birin olduğun bildirüb mezbûr ittihâd ider ise Konya kal’asında kal’a-bend ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mezkûr

mahallilerinin etrafında ider ise Konya kal'asında kal'a-bend olunmak için yazılmıştır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 410 (1408): Galata'daki Mevlevihane'nin İnşası

Galata monlasına hüküm ki

Mahrûse-i Galata'da vâki' teşrîf İskender Paşa binâ' eylediği Mevlevî-hâne'nin bi-l-fi'l şeyhi olan Şeyh 'Osman zîde sudûr 'arz-ı hal idüb zikrolunan Mevlevî-hâne'nin evkafından olan hası mezkûr karnına mukaddemen virilen emr-i şerîfim mûcibince sa'şe karında işlendiği narh-ı carî ve sülüs-i sülüsân-ı hesâb üzere işletür iken seffire ittirüb tarafından müdâhale olunmağıla müdafî'-i şer' oldukda karn-ı mezkûrda kemâ-fi-l-evvel has itmek ka'imi üzere cânib-i şer'de hüccet-i sâit virmeğile mûcibince 'âmel ve kadîmi üzere zimmetini müdâfaa olmamak için merhûm ve mağfurun leh mezbûrun Ahmed Han ahâlînin zamanında emr-i şerîf virildiğin bildirüb mûcibince müceddid-i ahkem-bahâ' eylemekde mukaddemen virilen emr-i şerîf mûcibince 'âmel olunmak sudûr yazılmıştır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 410 (1409): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Erzurum vâlîsi vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Sâbıkan Bayezid sancakbegi olan İbrahim nice müddetden berü şekâved-i mısır ve müstemirr olub şer'-i şerîfe ve rızâ-yı hümâyûnuma mugayir evzâ' ve etvârî ve harekât-ı şenâsı olduğundan mâ'adâ Malazgird kal'asını ittibâ'ında olan eşkıyaya basdırub ve karyelerin taharrî ve mutasarrıf olduğu sancağına kanâat itmeyüb tama'-ı hamiden nâşî livâ-i mezbûr-ı Selçukandan olmayan ba'zı kurra ve dahî birer bahâne ile ta'arruz ve cebren tasarrufa kasd eyledikleri bundan akdem mesmû'-ı hümâyûnum oldukda sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Şakî-i mezbûrun bi-avnihi hak kahr u istis'âl ile cezasını tertîb eyledikten sonra yerine bir re'âyâ perver ve reşîd kimeseyi beg nasb eylemek üzere sen me'mûr olub bundan akdem husûs-ı mezbûr için hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Şakî-i mezbûr firar itmekle hâlâ seninle ma'an bu husûsa me'mûr olan ümerâ' ve â'yân sâbıkan Bayezid sancakbegi iken Mehmed'in oğlu olub erşed-i evlâddan olan kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm dâme 'izzühû livâ-i mezbûre tarafında sancâkbegi nasb u ta'yîn olunub ve livâ-i mezbûrda mümkün olan ümerâ ve â'yân-ı vilâyet ve 'aşayir ve kabâil ağaları ve ihtiyârları mûmâ ileyh hizmet-i emarete taklîd olduğundan râzî ve şâkirler olub muktezâ-yı nerm üzere olan her umûrda mîr mûmâ ileyhe itâat ve inkıyâd ve

ba'de'l-yevm mîr-i sâbık şakî-i merkûm İbrahim'in livâ-i mezbûra bir tarîkle gelmesine mümanaat ve teveccühle olur ise men' ü def'ine taahhüd ve iltiram ve andan mâadâ şakî-i merkûmun sancâğına Bulanık nâhiyesinde vâki' re'âyâyı bahânesiyle dahl itdiği karyelere ve nâm-karyenin etrafında vâki' Malazgird ve 'Adil-civar ve sancakları hudûdundan Sarısu nâhiyesinden olub zeâmet ve tîmâr bahânesiyle müdâhale eylediği kurraya ve Erzurum eyâletinde ve Pasin sancaklarında vâki' tîmârlara taraflarından livâ-i mezbûre sükkânı cânibinde tîmâr iddiâ'sıyla müdâhale eyleyüb ve vilâyetleri metbû'atında ve taraflarında ba'de'l-yevm cerde gezüb kurra ahâlîsine dahl ü taarruz eyleyüb ve ta'arruz ider bulunur ise dahî men' olunub ve Kars eyâletinde vâki' pâlângası tahliye ve etrafından zeâmet ve tîmâr karyelerinin vâki' olan mahsulât ve rüsûmâtına vâz'-ül-yed eyleyüb ve bil-cümle zikrolunan eyâletlerde vâki' kurra ve mer'alarına bir vecîhle taarruz itmeme şartıyla makhûr olub şöyle ki ba'ba'de'l-yevm bu 'uhûd ve şürûtu ve sıyânet eylemeyüb ve hâlâ Bayezid sancâkbegi olan mîr-i mûmâ ileyhe iktizâ iden umûrda müracaat itmeyüb mümanaat ve sıyânet ve-yâhud mîr-i sâbık-ı şakî İbrahim'in eserine zâhib olurlar ise 'amele-i 'aşâyir ve kabâil ile elli bin guruşu nezr eylediklerini taraflarından vekîller el-hâc Ken'ân zîde kadrûhu ve bâtinîyla kabli şer'de hüccet virilen hüccet-i şer'îye düstûr'l-âmel olmak üzere baş muhasebeye kayd ve hıfz ve Bayezid Kal'ası sancakbegi mîr-i mûmâ ileyhe dâme 'izzühuya tevcîh olunmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Emr-i şerîfim vusûlünde livâ-i mezbûrda vâki' ümerâ' ve â'yân ve bi'l-cümle 'aşâyir ve kabâyil bellü başlularına muhkem tenbîh ve te'kîd eyleyesin ki ba'de'l-yevm şer' ve tarâf-ı hümâyûnuma kemâl-i mertebe itâat ve inkıyâd üzere olub livâ-i mezbûre mutasarrıfına dahî muvafık şer' üzere umûrda mütâbaat ve mîr-i sâbık İbrahim'in livâ-i mezbûra gelmesine kat'a ruhsat göstermeyüb her ne tarîkle olur ise olsun be-eyyi-hâl men' ü def eyleyüb dahl ü ta'arruz itmeyüb fi-mâba'd vilâyetlerin metbû 'inâyet ve taraflarından cerde gezmeyüb ve kurra ahâlîsini rencîde ve remîde itmeyüb taarruz ve olunub men' ü def eyleyeler ve Kars eyâletinde vâki' pâlângası tahliye ve etrafında olan zeâmet ve tîmâr karyelerinin vâki' olan mahsulât ve rüsûmâtına vaz'-i yed eylemeyüb ve bil-cümle vech-i meşrûh üzere sancaklarda olan kurra ve re'âyâlara ve mer'alara bir vecîhle taarruz eylemeyüb kendü hallerinde olalar. Şöyle ki ba'de'l-yevm bu 'uhûd ve şürûtu mer'i tutmayub livâ-i mezbûra mutasarrıfına ve ve-yâhud mîr-i sâbık-ı şakî İbrahim'in eserine zahîb olub müteahhid oldukları şürût ve kuyuda mugâyir dürlü vaz' ve hareketleri zuhûr ider ise vech-i meşrûh üzere olan nezîrleri alınmağıla iktifâ olunmayub emr-i şerîfime muhalif vaz' ve hareket ve fesâd ve şekâvedde bulunanların sâire mûcib-i 'ibret için ba'zılarında

tertîb-i ceza' emr-i mukarrerdir. Ana göre cümleye tenbîh ve te'kîd ve i'lâm eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 411 (1410): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Bosna vâlîsi vezîr Halil Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Gönderdiğin kağıdlar mektûb-ı hülâsa mefhûmu manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuşdur. Nemçe çasarı tarafından taraf-ı devlet-i 'aliyyeme tahlîye ve teslîm olunan perivaz kal'asına seksen neferim ve Nemçe kal'asına dört yüz yigirmi üç nefer vaz'-ı kalub firari gurad-ı şukka olan beş yüz kırk dört neferden münâvebe ile muhâfaza itmek üzere yüz nefer adam ta'yîn ve varub kal'asına dahî yüz otuz altı nefer konulub fi-mâba'd dahî alâ'l-esâmi neferât defterleri irsâl olunduğu i'lâm itmişsin. İmdi zikrolunan kal'ada tenbîh ve kal'aların neferât husûsuna gereği gibi nizâm virüb ve habsolunan neferâtın alâ'l-esâmi defterlerin der devlet-i medârıma irsâl ve hakîkati üzere 'arz ve i'lâm ve zararı vakti sâir ahvâle dahî nizâm virüb re'âyâ ve berâyâyı dahî himâyet ve sıyânet ile mukayyed olub ta'addî ve tecâvüz ile perâkende ve perîşân itmekden be-gâyet iktâ' eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 411 (1411): Müstahfizlerin Tayin Edilmesi

Bosna vâlîsi vezîr Halil Paşa'ya hüküm ki

Gönderilen hüccetler ve muhzır ve hudûd nâm-sûreti mahabi ma'lûm-ı humâyûnum olmuşdur. Nehr-i Save kenarında Nemçe tarafından tahliye ve taraf-ı devlet-i 'aliyyeme teslîm olunan Purut'un teşne muhafazasında asaret sâkin ve müstahfizi kadîmi üzere yerlerine ta'yîn ve Purut İskelesinden mürûr ve 'ubûr idenler için yapıdırılan iki kıt'a arası açıklar iskele-i mezbûra vaz' olunub lâkin Purut'un cümle istihkâmı sonradan Nemçe tarafından olmuşdur deyü cümle seyirleri ve adada olan satıb ve sudûr adaların hedm ve 'umûmen hazretleri toldurulub mesdûd olmağıla otuz kise emin olmadığın i'lâm itmişsin. 'Ahid-nâme-i hümâyûnuma müracaat olduktan Bosna tarafında Save kenarında vâki' Purut'un müceddiden olan istihkâmı içinde olan Nemçe 'askerleri ihrâcına def ve yine tüccâr tâifesinin makarr u mürûr ve muabbirînleri olmak üzere etrafi mesdûd şehir tarh olunub kal'a müşair istihkâmı virilmeye deyü mestur ve mukayyed olunmağın imdi 'ahid-nâme-i hümâyûnum mûcibince 'âmel idüb zikrolunan Purut'un etrafi mesdûd olmak lâzım ve

mühimm olmağın kal'a mertebesinde istihkâm virilmeyüb ancak mürûr ve 'ubûr iden tüccâr ve ebnâ-yi sebil ve ahâlîsi emn ü mutmain olacak mertebe etrafını hazf ve müşâvirler için olur. Ne vecîhle mümkün ise 'ahid-nâme-i hümâyûnum mûcibince etrafı mesdûd şehr olmak üzere yakın itmen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 412 (1412): Kalelere Muhafızların Getirilmesi

Bosna vâlîsi vezîr Halil Paşa'ya hüküm ki

Gönderilen kapu 'arz u muhzır sunulub gelüb mefhûmu ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Kuruyan toprakları ve adaları ve batıkı müşâvirliği muhaddis tabar ve çâr-takı ve sanki serhaddinde vâki' birinin ve tedârîki ve Tolgucu ve Geremen kal'aları harabelerine müsavir nâm-ı hümâyûnuma mugayir muhafazacı ve toplar men' olunduğundan mâ'adâ sâkıt çatma yapılar şerâir ve sâir eşyalar ile istikama virmekden aldıkların i'lâm eylemişsin. İmdi husûs-ı mezbûr mahallinde söyleşilüb bir sûreti ifrâğ olunub sana bir haber der-i devlet-i medârıma değın Nuri Kal'ası toprağıyla taraf-ı devlet-i 'aliyyemden zabt olunmak üzere kemal-i mertebe mürûr ve mükbil olub ve zikrolunan muhaddis kulla' ve mahallerin dahî muhafaza haberi ihrâc ve muhaddis olan istiler ref itdirilüb 'ahd-i nâm-ı hümâyûnun kıtai takayyü'd olunmaludur. İşbu fermân-ı şerîfimi saray mahkemesinde mübâşir itdire. Sen ki te'hîr ve tevakkuf ile ferâmûş olunmak ihtimâli olmaya. Bu husûsda ziyâdesiyle takayyü'd ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 412 (1413): Mısır'daki Hazine Eksiklerinin Giderilmesi

Mısır vâlîsi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Mısır-ı Kahire'den irsâliye 'uhdene lâzım gelen cebri hümâyûnum hazînesinin bir gün evvel iriştirilmesi mühimm ve muktezî olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ilehsin. Husûs-ı merkûm için mukaddemen dahî sana emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olunmuş idi. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde mukaddemen ve hâlâ fermânım olduğu üzere 'uhdene lâzım gelen cebri hümâyûnum hazînesini bir gün evvel ve bir sâat mukaddem tedârik ve tekmîl ve ber-vech-i müsâraat der-i devlet-i medârıma irsâl ve îsâl ve mahalline teslîm itdirmeğine gereği gibi takayyü'd ve ihtimâm idüb bu husûsda taallül ve tereddüd ve bir dürlü 'özür ve temekkün îrâdına sâlik olmakdan be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 412 (1414): Bağdad Bölgesinde Disiplinin Sağlanması

Mefâhir-i â'yân ehl-i vilâyet-i Bağdad'da hâlâ voyvoda vekîli ta'yîn olunan ve verâset şevk ve zinin ve post-runik 'Aleksandro ve Hotman Antos ve istihâd suâllar ve hattın hüküm ki

Hâlâ Bağdad voyvodası olan kıdvetü'l-ümarâi'l-milleti'l ihsisad Dukanın oğlu Kostantin voyvoda inşâallahu te'âlâ ol tarafa varınca Bağdad vilâyetinin zabt u rabtı ve ahâlîsinin himâyet ve sıyânetde ve terakkiye ahvâlleriyle takayyü'd ve ihtimâm-ı mühimm ve muktezî olub ve husûs-ı mezbûr için emr-i şerîfimle () irsâl olunmağı inşâallahu te'âlâ voyvoda-i mezbûra varınca ittifâk ve ittihâd ile Bağdad memleketinin zabt ve rabtında ve re'âyâ ve berâyasının ve bil-cümle ahâlîsinin himâyet ve sıyânetinde ve sâir hidemât-ı 'aliyyemde sadakat ve istikamet ile hizmete her biriniz gereği gibi cidd ü ikdâm idüb tanzîm-i umûr-ı vilâyet ve hıfz u sıyânet-i ahvâl-i raiyetde tekâsül ve taksîrden be-gâyet ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 413 (1415): Bağdad Çevresinin Eşkiyalardan Temizlenmesi

Bağdad vilâyetinin boyarlarına hüküm ki

Bundan akdem Bağdad voyvodası olan ibdihad evveli re'âyâ ve berâyaya taaddî ve tecâvüzü ve zabt u rabt-ı memleketin ve tanzîm-i ahvâl-i raiyetde 'âdem-i takayyü'dü mesmû'-ı hümâyûnum olub taksiran zahîr olmağıla 'azlolunub hâlâ Bağdad voyvodalığı 'avâtıf-ı 'aliyye-i Hüsrev-ânemde sâbıkan Bağdad voyvodası olan Dukanın oğlu kıdvetü'l ümerâ'i-millet istihadı Kostantin voyvodaya 'inâyet ve ihsânım olub voyvoda-i mezbûr varınca ...ve post-runik 'Aleksandro ve Hutman Antos ve boster suâl ve birinin Hutman vekîl nasb u ta'yîn olunmalarıyla zikrolunan vekîller ile cümleler ittifâk-ı külli olub zabt u rabt-ı memleketin himâyet ve sıyânet-i ahâlî-i vilâyet itmek üzere zimmetinize ilzâm olunub () irsâl olunmuştur. İmdi voyvoda-i sâbık ittiği a'vâk-ı ba'de'l-yevm ol vilâyetde turması münâsib olmamağıla kendüye hitâben sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince kendüye ve ehl ü iyâl ve evlâd ve ittibâ'ı ve emval ve erzakına bir vecîhle ta'arruz olunmamak üzere emin ve sâlim mübaşir-i mûmâ ileyh ile İstanbul'a yollayub hâlâ voyvoda olan mezbûr varıncaya değîn gönül birliği ve ittifâk ile re'âyâ ve berâyâyaya tevî virüb tavattun-ı kalb idüb bir hoşça zabt u rabt-ı memleket ile takayyü'd ve ihtimâm ve hâsılı cümleler sadakat ve istikamet ile hizmetde bulunmağı ziyâdesiyle ikdâm eyleyesiz. Ol vilâyetde hıfz u sıyâneti

cümlenizin üzerine lâzımdır. Şöyle ki voyvodanız varınca rızâ'yı hümayûnuma muhalif bir vaz'-ı nâ-mülâyim zuhûr idecek olur ise taksîrâtınıza haml olunub me'ayib olursuz. Ana göre basîret ve intibâh üzere hareket eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 413 (1416): Öşür ve Zekatlarda Yapılan Eksiklikler

Özi vâlisi vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki

Ta'addîleri mîrzâları ve sebileri başluları bundan akdem tesvîlen nefsânîlerine ittibâ' ile zahîre sudûr harekât-ı nâ-sezâlarında isti'fâ' ve ba'de'l-yevm kadî eyledikleri mahsûllerin öşrlerini ve zekât-ı sıhâdlarını ki âdet-i ağnâm ta'bîr olunur. Taraf-ı devlet-i 'aliyyeme eda' ve kıtail şer'-i şerife muhalif vaz' ve hareket itmemek üzere 'afv-ı hümayûnum ricâ idüb ve vilâyet-i Kırım'ın mîrzâlarını dahî 'ahd ve bîatlarına inandırub bu vech üzere i'timâd ve i'timâd eylediklerinde anlar dahî muhızır birle anhâ ve hayât-ı emaret ta'mîm eyâlet ve nisâb-ı gayret iktisâb-ı bi'l-fi'il Kırım kâfi kerrârı hân-ı dâmen-i mu'aliye dahî 'arz u i'lâm eylediklerinde ba'de'l-yevm râhib ric'at ve fermân-ı hümayûnum mütava'at ve kendü hallerine çekilüb tekâsül-i âidi kâr ve kesblerine meşgul olub okullarını akvâllerine tatbîk itmesünler şöyle ki bu vech üzere kendü hallerinde olurlar ise zıll-ı zalîl-i himâyet-i paşahânemde şekâved olurlar deyü kabâil-i mezbûrenin bu vech üzere tarîk-i bâhis ircâ'ı ve ahvâllerinin nizâm ve intizâmı husûsunda takayyü'd ve ihtimâmı müşir sana emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Bundan akdem ta'addî tâifesinin ahvâline mûtaallık gönderdiğin mektûb ve ka'ime ve hüccet vâsıl olub mazmununda kıtail nâm-mahalde kabâil-i mezbûrenin bellü başlılarıyla bir yere müctemi' ve vech-i meşrûh üzere sâdır olan emr-i şerîfim dergâh-ı muallâm kapucı başlarından Mehmed dâme mecdühû ma'rifetiyle feth ve fâtihi ve i'lâm olundukda fî-mâba'd şer'-i şerîfe muhalif vaz' ve hareketden her biri onar ve her biri idüb evvelâ şerîf mutahharaya mübâyaât ve turuk-ı saltanat-ı sinemde rabet olan ol evvel itâat ve me'mûr oldukları hizmetlerde bezl ü sa'y u kudret idüb ve vâki' olan umûr-ı şer'iyeye ve takbih-i ahvâl itmek ve sâir husûslarında şeriti tura ta'bîr olunur. Katl-i kabih terk olunub ve içlerinde Bağdad toprağında yalnız olanları kadîmi yurdları olan Halil Paşa yurduna ve evvel emini taallül ve 'akd-i musalahaya vâsıl olan Leh ve Rus tâifesine ve civarlarında olan Bağdad ve tevki' re'âyâlarına ta'aruz eylemeyüb vuku'n oldukları mahalde kadîmde gümrük ve bac ve vam vaz' ittiği mürûr ve 'ubûr istihadı tüccârda gümrük ve vâm nâmıyla bir nesne itmeyüb ve hizmetlerinde ehl-i zimmet reâyâ ve kıbtiyân

tâifesinden kimesne bulunur ise üzerlerine evvel-i lâzım gelen hazînelerin kimesneleri ve ahidleri umûru ve hizmet-kârîmiz ve mezbûrun me‘mûr olanlarla sudûr eylemeyüb ve sâkin oldukları karyelerin hudûd ve sınırı dâhilinden hârice mezra‘alar üzerlerine ba‘de-l-yevm kıtai ihdâs eyleyüb ve varak içlerinin biri her mugayir vaz‘ ve hareket ider ise eğer mîrzâ ve beg ve sâir ve tâife-i Tatar’dan her kim olur ise olsun kendüleir ahz u te‘dîbe me‘mûr olan zâbıta müşahir idüb ve taraf-ı saltanat-ı ‘aliyemde fermânım olan hizmetleri sâir mahalde olan mühid re‘âyâ ile görüb cem’-i umûr-ı şer‘-i şerîf vârid olan evâmir-i ‘âliyyeme mutî ve mu‘tâd olmak üzere kıtai âliyyelerinin itdikleri ol tarafı olan kaftanın aksalarıyla muhızır-ı hüccet olunduğundan mâadâ evvel tâifesiyle muhtalit olmaları ol câniblerde ba‘zı ihtilâl ve ihtilâfa bâis olmağıla bir yerlerinde temizleri vücûh ile müstahsen itdüğü bu emrde ve... ile tereddüd ve birkaç nefer kimesneler tekrâr der devlet medârıma gelüb ve söyleşüb tereddüdlerin def‘ ve men‘ ayrılıb Halil paşa ve ol-havâlide cümlesi bir yerde ikâmet ve ba‘de’l-yevm taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden vârid olan evâmir-i ‘aliyyeme ita‘at ve iktizâ iden seferlerde hizmette bulunub ta‘yir olunan taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden kendülere mahsus ta‘yin olunmağın umûr-ı şer‘iyelerine olan ahkâm-ı şer‘-i şerîf hak idüb ve’l-hâsıl muktezâ-yı şer‘ ... ve emr-i hümâyûnuma mugâyir hareketden ziyâde ile idüb şer‘iye ta‘yir olunursa taraf-ı devlet-i ‘aliyyem edâ eylemek şartıyla sâir bi’l-cümle dahî müsâade-i hümâyûnum ve ...olmağıla imdi emr-i şerîfim vusulünde vâkı‘ olmağın hâsıl olan mahsulden nısfı deyni haraca mesa‘i-i şer‘i olub ve tasdiklerine bi’l-cümle dahî olmağıla mukarrer muzarraf ve ancak sekizde bir ‘öşr alınmak üzere ferman-ı hümâyûnum olmağın kapucu başı mûmâ-ileyh mübâşeretiyle işbu sene-i mübârekede zira‘at ve ... hâsıl eyledikleri ve sekizde bir ‘öşrleriyle sâirlerden üzere ta‘yir olunur tahsil olunub minvâl-i meşrûh üzere hizmette bulunmak şartıyla şer‘iye ta‘yir olunan...idüb umûr-ı şer‘iyelerin ile muktezâ-yı şer‘iye eyleyeler ve ... oldukları mahallerde olunmamağıla bir nesne taleb olunmayub ve kazâlarda ve ehl-i zimme re‘âyâ ile fî-mâba‘d olmayub ve ehl-i zimme ve tâifesinden kimesne üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerin oldukları karyelerin hudûdu dâhilinde üzerlerine ba‘de’l-yevm eylemeyüb ve sâir içlerinden birinin vaz‘ hareketi cesâret iderse kendülerin ahz ve me‘mur olana teslim eyleyüb taraf-ı saltanât-ı seniyyemde vâkı‘ olan hitmeti sâir iktizâ olan müslüman re‘âyâ ve berâyâ görüb cümle ahvâlde ita‘at ve ittihâd üzere tâife-i mezbûre olunan şurûta ri‘ayet idüb vaz‘ ve hareketleri zâhir olmaya tarafı-ı devlet-i ‘aliyyemden bir vecihle olunub bâ-husûs hilâf-ı şer‘-i şerîf olan ahkâm-ı şer‘iye ile...eyleyeler...ile olduklarından ma‘ada ma‘rifet-i şer‘-i şerîf dahî kendülere

olunduğun mezbûrlara ve minvâl-i meşrûh üzere olan nizâm ve ahvâllerine takayyü'd ve ihtimâm virmeğe tekayyüd ve ihtimâm eylesin deyu mâliye tarafından virilen emr mücebince yazılmışdır. Fî evâhiri Ra sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 414 (1417): Bağdad Çevresinin Eşkiyadan Temizlenmesi

Sâbıkan Bağdad voyvodası olanvoyvodasına hüküm ki

Sen ki voyvoda-i merkûmsun. Senin re'âyâ ve berâyâya ta'addî ve tecâvüzün ve zabt u rabt-ı memleket ve tanzîm-i ahvâl-i ra'iyette 'adem takayyü'dün mesmu'-ı hümâyûnum olub taksiratın zahîr olmağıla 'azl olunub Bağdad voyvodalığı 'avâtıf-ı 'aliye-i Hüsrev-ânemde sâbıkan Bağdad voyvodası olan....oğlu Kostantin voyvodaya 'inâyet-i ihsânım olub voyvoda-i mezbûr varınca zabt u rabt-ı memleket için..... ta'yîn olunmalarıyla husûs-ı mezbûr için () irsâl olunmuşdur. Ba'de'l-yevm sen Bağdad vilâyetinde turman münâsib olmayub kendüne ve ehl ü 'iyâli ve efrad u ittibâ' ve emval ve erzakına dahî bir vecîhle ta'aruz olunmak ihtimali yokdur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşrûh üzereve sen ki mübâşir-i merkûmsun. Voyvoda-i siyâhî ehl ü 'iyâl ü emval ve erzakıyla muhafaza iderek gönderüb.....esnâ-yi tarîkde zinhâr kimseye itdirmemek bâbında deyu yazılmışdır. Fî evâili R sene 112 (15-24 Eylül 1700).

s. 415 (1418): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkiyalardan Temizlenmesi

Mar'aş beglerbegisi Rıdvan oğlu Halil dame ikbalühûye hüküm ki

Bagdad ve Basra havalisininin bî-'avnihi Hak ihtilâl-i eşkiya-yı 'aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol caniblerin kaffe-i ümûrunun tanzîm ve tansîki ehemmi-i mehâmm-ı devlet-i 'aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün 'uhde-i kifayetine havâle olunub sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin. Sen dahi mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yarar ve tüvânâ adamlarınla Bagdad tarafına me'mur olmuş idin. Lâkin ba'zı husûs için senin yerinde kalman muktezî olmağıla emr-i şerîfim vusûlünde üç yüz nefer-i güzîde ve tüvânâ süvârı tûfengendaz ile kethüdânı eylülde Bağdad'da bulunmak üzere ber-vech-i müsâraat Bağdad tarafına irsâl ve ve bî-fazlühû Hak Bağdad ve Basra taraflarında iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde Bağdad vâlîsi vezir-i müşârü-ileyhin ra'y-i savâb-dîde ile bezl-i kudret itmek üzere tavsiye ve sipâriş ve muhkem tenbîh ve te'kîd eylesin. Hasılı kethüdânı fermânım olan mikdârı güzîde ve tüvânâ süvârı tûfengendazdan noksân ile göndermekden tahrîz ve tecnîb ve gerek mansıbında kalub zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ve sıyânet-i raiyyet ve

sâir me'mûr olduğun hidemât-ı 'aliyyemin itmâm ve temşiyetinde bezl-i tab u tûvânâ eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 415 (1419): Suçluya Verilen Ceza Hakkında

Rum İli vâlisine ve () kadısına hüküm ki

Sâbıkan Rum İli vâlisi olub hâlâ Anadolu eyâletinde mutasarrıf olan vezîrim 'Abdi Paşa mektûb gönderüb paşa sancağında Cem' Pazarı nâhiyesinde...nâm-karye ve gayrıdan on iki bin akçe tîmâra mutasarrıf olan kazalarda sâkin Mustafa katil olub katl-i nüfûs eyledüğü sâbit ve zahîr olduğun kadısı 'arz ve ahâlîsi muhızır eylediklerin 'arz itmeğın merkûmun ahvâlî mahallinde şer'i görilüb üzerlerine sâbit olan mevâdd u sicill ü hüccet ve kendüsi ol tarafda ahz u habs olunub hücceti der-i devlet-i medârıma irsâl olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 110 (17-26 Ekim 1698).

s. 415 (1420): Kalebend Cezası

Konya nâibine ve Konya Kal'ası dizdarına hüküm ki

Karaman beglerbegisi Eyyüb dâme ikbâlühû 'arz-ı hâl gönderüb on dört seneden berü hâlâ kethudâsı Receb nâm-kimesne bu sene-i mübarekede mûmâ ileyh ile me'mûr olduğun Bağdad tarafına gitmekden iba ve imtina' itmekle sâir kapısı halkının dahi ihtilâl ve perişan olmasına ildirâd olduğun bildirüb mezbûr Receb imtina' ider ise Konya kal'asında kal'a-bend ve i'dâm olunmak bâbında emr-i hümâyûnum ricâ itmeğın mezkûr maan gitmekde imtinâ' ider ise Konya'da kal'a-bend olunmak için yazılmışdır. Fî evâilî R sene 112 (15-24 Eylül 1700).

s. 415 (1421): Bağdad'daki Defterdarın Mübaşir Tayin Edilmesi

Bağdad voyvodası ve İstilad voyvodaya hüküm ki

Vilâyet-i Bağdad'da defterdar olan bu yağız ve hazretleri ba'zı ahvâl ve tefahhus için Âsitâne-i Sa'adetime gelmeleri muktezî olmağıla sen ki voyvoda-i merkûmsun. Emr-i şerîfım vardığı gibi mesfûrları mübaşir ta'yîn olunan () ile 'ucâleten vürûd-ı imtidarıma irsâl eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuştur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 416 (1422): Erzurum'daki Mahsul ve Rüsumların Kaydedilmesi

Erzurum vâlisi vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Erzurum eyâletinde vâki‘ Bayezid Kal‘ası sancağı i‘lânın üzere ‘avâtıf-ı Hüsrev-ânemden sâbıkan livâ-i mezbûr begi Mehmed oğlu kıdvetü’l-ümerâ’i kiram Mehmed-i san idâme ‘izzühüye ‘inâyet ve ihsânım olub işbu bin yüz on iki senesinin rebî’ü’l-evvelinin yigirmi ikinci gününde zabt itmek üzere emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde livâ-i mezbûru tarih-i merkûmda mîr-i mûmâileyh zabt ve rabt ikam olan mahsulât ve rûsûmât kanun ve defter mûcibince ahz ve kabz itdirüb taraf-ı ahîrden bir ferdi dahî ta‘arruz itdirmemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri Ra sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 416 (1423): Anadolu’da Yapılan Eşkîyalık Faaliyetleri

Anadolu vâlîsi vezîr ‘Abdi Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem Anadolu yakasında zuhûr iden kuttâ-i tarîk eşkıyasının def ü ref ve âsâr-ı mazzarlarında ebnâ-yi sebil ve bilâd ve ‘ibâdın te’min ve taaddî içüm Anadolu yakasında olan vüzerâ’ ve mîrmîrân ve ümerâ bil-cümle me’mûr olub herkes taht-ı hükümetlerinde olan eyâlet ve uluperden eşkıya-yı mezkûrenin ayakların kat‘ ile terakkiye hâl-i ‘ibâd ve tanzîm-i bilâd haber ve ihtimâm eylemek üzere evâmîr-i ‘âliyem ile tenbîh-i humâyûnum olmuş idi. Eşkîya-yı merkûmenin âsâr-ı fesâdlarından mugayir ve mesâlik ve bilâd ve memâlik-i tathîr ve tenfiyesi ve ebnâ-yi sebil ve ahâlî ve re‘âyânın emniyet ve istirâhât-i aksâ-yı murâd-ı hümâyûnum olmağıla sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin. Sen dahi vech-i meşrûha üzere me’mûr olmuşsundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde me’mûr olduğun üzere bir gün evvel mansıbına varub oturub ve atrâf ve eknâfa çeşm ve gûş olub eyâlet hudûdu dâhilinde ol makule irsâlin vâki’ ve garet-i emval ‘adet-i müstemesi olan kuttâ-i tarîk eşkıyasını her ne tarikle olur ise gereği gibi takayyü’ d ve ihtimâm ile ‘alâ-eyyi-hâl ele götürüb hudût hükümetinde ve eğer ‘âbirîn-i sebil ve eğer katinin-i firâr-ı bilâddan bir ferd mazarrat-ı eşkıyadan mütazarrır olmamak üzere ayakların kesilüb eser-i fesâd ve şekâvedleri bi-l-külliyeye kıtail olmasına bezl-i makdûr ve sa’y-i mevîr eylemen bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuş idi. Kainin amma mukayyed olasın ki bu bahâne ile kendü halinde olanlara taaddî ve reâyâ ve berâyaya tecâvüz ve celb-i mâl olunmak ihtimâli olmaya. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 416 (1424): Kalebend Cezası

Varna kadısına ve Varna Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb kaza-i mezbûra tâbi' Yükcî nâm-karye sâkinlerinden Yusuf ve Mustafa ve Salih nâm-kimesneler ile yine kaza-i mezbûra tâbi' () nâm karyeden Moren nâm-zimmî meclîs-i şer'a varub Yükcî nâm-karyede sâkin yeniçerilik iddiâsında olan Hasan bin Kızıl Halil nâm-kimesne mezbûr Yusuf'un on yaşında olan Mülazım oğlu Hüseyini mülk bağçesi içinde ahz u vakit tasadduk-ı kasd ayağından ta'vîn bıçak ile yaralayub feryâd ider iken elinden güçle tahlîs olunub ve mezkûr Mustafa'nın dahî mülk-i mevâlînde olan haremine girüb ehl ü iyâline taarruz kasdıyla üzerine hücum eyledikden civarında olanlar elinden güçle halâs idüb ve merkûm Salih'in dahî haremine kasd ve üzerine kılıç ile hücum ve sol elini çalub iki parmağın 'amel-i cânib eyleyüb ve mesfûr Moren zimmîyi dahi karye-i mezbûre karnında vekîllerinin balta ile sol tarafında darb ve mecruh idüb vech-i meşrûha üzere taaddîsî sâbit ve sicill ve hüccet olunduktan sonra mezbûr Hasan'ın keyfiyyet-i ahvâli bî-garez kimesneden suâl ve istihyâ' olundukda mezbûr Kızıl Halil bitik ve şerir ve oğlu Hasan ehl-i fail re'y-i kuttâ-i tarîk olan kimseler ile gezüb ve ehl-i ırzın 'iyâl ve evlâdına ve emval ve erzakına ta'arruzdan hâli olmayub şekâved üzere olduğun 'alâ tarîk-il-nihâye ihbâr ile 'arz eylediğın ecîlden mezbûr Kızıl Halil ve oğlu Hasan Varna kal'asında kal'a-bend olunub fî-mâba'd fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça itlak olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 417 (1425): Kalebend Cezası

Adana beglerbegisine ve Adana ve Tarsus ve () kadılarına ve Mağosa Kal'ası dizdarına hüküm ki

Sen ki Adana kadısı Mevlânâ es-Seyyid Yusuf zîde fezâilehûsun. Mektûb gönderüb tâbi hümâyûnuma virilen Dergâh-ı muallâm çavuşlarından Hasan Çavuş meclîs-i şer'a varub Tarsus sancağında ta'addîsinin nâhiyesinde mutasarrıf olduğun zeâmeti karyelerinde Galib nâm-karye sâkinlerinden Tur oğlu Mehmed ve 'Ömer Said oğlu Ali dimekle ma'ruf kimesneler kendü hallerinde olmayub Rakka'ya iskânları fermânım olan 'aryan ve ekrad tâifesinden firar idüb hevalarına tâbi' eşkıyayı başlarına cem' ve sudûrunun mûmâ ileyhin zeâmeti ümûruna karışub nice dürlü bahâne ile malların gasb ve ba'zılarının ehl ü iyâllerine fî'l-i şenî kasdıyla fazıllarını basub şekâvede cesâret itmeleriyle reâyânın perâkende olmalarına bâ'is olduklarından mâadâ zeâmeti karyelerinin vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kabz idüb müdâfaa-i şer' için mezbûrları da'vet-i şer' eyledikde itâat-i emr ü şer'

eylemeleriyle mezbûrlar bi-eyyi-hâl ahz ve müdâfaa-i şer‘ itdirilüb ashâb-ı hukukun hakları alıvirdikten sonra ıslâh-ı nefis eylemeleri için kal‘a-i mezbûrede kal‘a-bend olunmak için emr-i şerîfim sâdır olmağın şer‘-i şerîf ihzârları için taraf-ı şer‘den maadi ile üç gündür iyâle itâat-i emr ü şer‘ itmediklerinden mâadâ nice fukaranın malların gasb ve mevailerin müstakimeden hurûc ve üzerimize gelürler ise muharebe ve mukatele ideriz deyü başlarına tûfengendâz adamlar cem‘ ve fesâd üzere olmalarıyla sudûrun ‘arz itmeğın mukaddemen fermanım olduğı üzere ele getirmezler ise üzerlerine varılub bi-eyyi-hâl ahz ve haklarında alıvirdikten sonra kal‘a-bend olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 417 (1426): Görele’deki Kilisenin Tamiri

Görele nâibine hüküm ki

Kaza-i mezbûra tâbi‘ Çöllü oğlu dimekle ma‘ruf karyenin ehl-i zimmet re‘âyâsı gelüb.....feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın mürûr-ı eyyam ile ba‘zı yerleri harâbe-müşerref olmağıla emr-i şerîfimle ma‘rifet-i şer‘le keş olundukda sakf-ı ve ba‘zı mahalleri harâbe-müşerref olduğı müşâhede ve mu‘ayene ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iye virilmekle hüccet-i şer‘iye mûcibince hâricden ahcâr ve eşcâr kat‘ olunmamak üzere kendü vakti ile bilâ tevsî‘ velâ terfi‘ termîme muhtaç olmamak bâbında hüküm ricâ itmeleriyle hüccet-i şer‘iye mûcibince mesâ’î-i şer‘i olduğı gayr-ı muhtaç olunmaya deyü şartıyla yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 417 (1427): Kalebend Cezası

İtlakları için emr-i şerîfim yazılmışdır. Fî 27 Ş sene 112 (6 Şubat 1701)

Tunca Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Mîr-i âhûr-ı evvel Mehmed dâme mecdühû ‘arz-ı hal idüb.....tâbi‘ çeri başlar iltizâmına dâhil olan ve şerikatlarında ve babanız ve.....oğlu nâm şerikatleri tathîri çeri başlarına itâat itmeyüb zimmetlerini eda’sı lâzım gele a‘şar şerîfi ve rüsûm-ı sâire virmediklerinden gayr-ı rüsûm tâifesi dahi ihtilâl ve bittiğini ihtilâl bırakub zahîri ve rüsûmlarının ahz u kabzına men‘ testi itâatinin tedbîr olmağıla zikrolunan müşküller ve şakîler civar mîrîn olan zahîri kal‘asında kal‘a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim itâat vech-i meşrûha üzere ‘amel oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 417 (1428): Kalebend Cezası

Karaman erkab kadısına ve Konya mütesellimine hüküm ki

Kara Mustafa nâm-bölükbaşı Karaman mütesellimi tarafından eşkıya def'ine me'mûrum deyü kaza-i mezbûra tâbi' ağıl Köy nâm-karyeye gelüb ahâlî-i karyeyi kaçırub ve gice iktisâ otuz neferden mütecâviz levendât ile Halime ve Fatma ve Meliya ve () ve () nâm-hâtûnların evlerine girüb hilâf-ı şer'-i şerîf anlar yine mîzân virdirüb ve Süleyman ve Ya'kub ve Hüseyin nâm-sabîleri bize virün deyü nice bunun emsali hakaret eylediğinden gayr-ı bir tüfeng ve bir eker ve raht ve vâsıt bir re's at ve ba'zı nisvâna mütaallik eşyaların garet eyledikten sonra yıllık...nâm-karyeye varub Berat oğlu dimekle ma'ruf Hüseyin nâm-kimesnenin ehl ü iyâli üzerine hücum ve evini basub hâtûnların sanduklarında nisvâna sâlih olan eşyaların nehb ü garet idüb ve nefsi Ereğli sâkinlerinden Seyyid Ahmed nâm-kimesnenin merkebinin ve ba'zı ittikatlarının ahz ve yine kasaba-i mezbûrede Yaşı nâm-mahalde vezîr iden sakirlerin nâm-kimesne için Seyyid İbrahim nâm-kimesneyi kayd u bend ile götürüb ta'addî itmeleriyle tâki Müslimîn huzûr-ı şer'-de 'alâ-tarîk-ül ruûsları ihbâr ittikleri i'lam olunmağıla sen ki mütesellim-i mezbûrsun. Bu şekâved idenler her kim ise ahz ve üzerlerine şer'an sübût olan mevâd u sicill ve hüccet olunub kendüleri ol tarafda kal'a-bend ve sihhati üzere der-i devlet-i medârıma i'lâm ve bu bâbda ihtimâm-ı tam eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 418 (1429): Kalebend Cezası

Adana beglerbegisi Mehmed dâme ikbâlühûye ve eyâlet-i merkûmede vâki' olub alaybeglerine hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Bundan akdem saray-ı 'atîk ser-dârlarına âid me'mûr olduğun üzere Haremeyn-i Şerifeyn evkafına müteallik ba'zı husûs için Ereğli ve Kara Pınar'a varub 'avdet eyledikde Kara Pınar ile İsmail beyninde Maslak nâm-mahalde kendüsünü katl ve iki hizmet-kârını mecrûh ve üzerlerinde bulunan emval ve ittihâdlarının istilâb ve gayb u firar iden on beş yigirmi nefer şakîleri eyâlet hudûdu dâhilinde olan mahallerde kutabi ve iktizâ' ile 'alâ-eyyi-hâl ele götürüb ahz u kal'a-bend olunmaları fermânım olmuş idi. Bu fesâd ve şekâvede cesaret iden şakîlerin sâbıkan efrâz hası voyvodası Mustafa yanından ayrılan Kara Bacak nâm-şakî olub vech-i meşrûha üzere on beş nefer şakîler ile mezkûr Ali'nin inüb katl ve iki nefer hizmet-kârların mecrûh ve esvâb ve eskallerin nehb ü garet eyledikten sonra Sis dağında sâkin Kozanoğlu Dervîş dimekle

ma‘ruf şakînin yanına varub ilticâ’ itmekle taraf-ı şer‘den ve tarafından adam gönderüb da‘vet-i şer‘a olundukda itâat-ı şer‘-i şerîf ve ithâmı emr-i münîf itmediğinden mâadâ şakî-i merkûmu dahî ele virmeyüb yanında beş altı yüzden mütecâviz tüfenkendaz eşkıya olmağıla üzerlerine varılır ise mukateleye tasaddî idecekleri müteayiyin olub ve mezkûr Kara Bacak nâm-şakînin katl-i nüfus ve garet-i emval ‘âdet-i müstemireleri olub ve merkûm Dervîş’in dahî mevâ-yı emr-i şeri şerîfin ve ser-eşkıyadır deyü sû-i hâllerin cem ağaları ‘alâ-tarîk-iş-şehâde ihbârlar ile sen ve Adana ve İçel kadıları ve Konya ve Eski İn yanları ‘arz u i‘lâm ve Adana’nın Çokal yaylasında olan â‘yân ve eşraf ve sâir ahâlîsi muhzır itmeleriyle vech-i meşrûh üzere fesâd ve şekâvedî zahîr olan mezkûrların ve rüfekasının ‘alâ-eyyi-hâl ele getirülmesi mühimm ve muktezî olmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Kapun halkı ve eyâlet-i merkûmenin alaybegleri ve zuâmâ ve erbâb-ı tîmârıyla eşkıya-yı mezbûrenin buldukları mahalde üzerlerine varub muhârebeye tasaddî iderler ise mukatele ve gerek mezkûr Ali’yi katl ve hizmet-kârların mecruh ve emvâlini istilâb iden merkûm Kara Bacak ve rüfekasını ve gerek şakî-i merkûmu yanında alıkoyub itâat-i emr ü şer‘ itmeyüb me’may-ı sukut ve ser-eşkıya olan merkûm Dervîş ve şekâvedde müttehid olan rüfekasını alâ-eyyi hâl ele getirülüb ahz u kal‘a-bend ve üzerlerine sübût bulan mevâd-ı sicill ve hüccet olunduktan sonra hüccetleriyle vâki‘ hâli sihhât-i üzere der-i devlet-i medârıma ‘arz u i‘lâm eylesin ki tekrar haklarında ne vecihle emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olur ise ana göre ‘âmel ve hareket eylesiz deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ra 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 418 (1430): Adı Geçen Bölgelerin Eşkivalardan Temizlenmesi

Trabzon ve Giresun ve Pazarsuyu ve Çarşamba Köy ve Bayramlı ve Adlu Beğ ve Pençşenbe kadılarına ve Trabzon’da yeniçeri zâbiti Deveci Salih’e ve zikrolunan kazalarda vâki‘ yeniçeri ser-dârlarına hüküm ki

Bundan akdem eşkıya teşkîli için emr-i şerîfimle ta‘yîn olunan yeniçeri çavuşlarından ‘Abdi Çavuş zikrolunan kazalarda dur çıkub her bir kazadan bin yüz () senesinde yüzer ve ikişer yüz guruh olduğundan mâadâ ahâlîsinden ba‘zılarının sâkin oldukları menzilleri ihrâk-ı bi-n-nâr ve malların yağma ve garet ve ba‘zılarının dâhilerinin ve zatının ahz u gasb itmekle husemâ’sıyla müdâfaa şer‘ olunub ashâb-ı hukukun yanında olan hakları şer‘le istirdâd itdiridikden sonra Âsitâne-i Sa‘âdetime ihzâr için tekrar ocak tarafından mübaşir ta‘yîn olunan Mehmed Çavuş kasaba-i Giresun’a varub da‘vet-i şer‘ olundukda mezbûr ‘Abdi Çavuş itâat-i emr ü şer‘ itmeyüb kasaba-i Giresun’da hevâsına tâbi‘ kırk elli nefer

eşkiya ile müdde‘i olanları ahz u tahrîm ve zulm ü ta‘addîsinin nihâyeti olmaduğın siz ki kadılsız ‘arz ve birkaç humâyûn ahâlîleri muhızr itmeleriyle mezbûrun Âsitâne-i Sa‘âdetimde ihzârı fermânım olub ocağ-ı mezbûrda küçük çavuş olan Mehmed zîde kadruhû ta‘yîn ve irsâl olunmağla mûmâ ileyh ma‘rifetiyle mezbûr ‘Abdi Çavuş ve ashâb-ı hukukun sâbit olan hakları bi’t-tamâm red ve üzerine sübût bulan mevâd u sicill ve hüccet olunduktan sonra dîvân-ı hümâyûnu muktezâ-yı şer‘ üzere cezası tertîb olunub icrâ’-yı hak olunmak içün kıtai ma‘an mübâşir-i merkûma koşub Âsitâne-i Sa‘âdetimde ihzâr eyleyüb sen ki zâbit-i mûmâ ileyhsin. Husûs-ı merkûmda ziyâde ikdâm ve ihtimâm idüb ve sen ki mübaşir-i mezbûrsun. İtâat-i emr-i şerîfim eylemeyen mezbûr ‘Abdi Çavuş zikrolunan kazalarda her kande olur ise bi-eyyi-hâl ahz ve ele götürüb husemâsıyla müdâfaa şer‘ idüb zulmen alduğı şer‘le ashâb-ı hukuka redd itdirüb keyfîyyet-i ahvâlin ba‘de’l-olunmağla kadîlardan ‘arz alub üzerine sâbit olan mevâdın hüccet ve ‘arzıyla maan Âsitâne-i Sa‘âdetime ihzâr ve bir tarîk ile firar ve gayb itdirmekden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz deyü bi’l-fi’l Dergâh-ı muallâm yeniçerilerim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘ulüvvühû mühürlü mektûb virmekle mûcibince ‘âmel olunmak içün yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 419 (1431): Mısır Çevresinin Eşkiyalardan Korunması

Mısır vâlisine hüküm ki

Şam havâlîsinin intizâm-ı ahvâlî mühimm ve muktezî olub ‘ala’l-husus Şam havâlîsinde olan emr-i ve Kudüs-i Şerif sancakları ümerânın matlube olan ve kâtib mergube mukayyed ve eyâlet-i memleket iken tertîb-i ümûr-ı nizâmında vâlîlerinin tehâvünleri ve ‘aryanın tecâvüzleri ve bu mesellü ba‘zı ‘avârız hasebi ile ol ordunun nizâmı münhal ve ahvâlî muhayyel olub ve ümerâ-i Mısır’dan kıdvetü’l-ümerâi’l-kirâm ‘İvaz ve ‘Abdurrahman dâme ‘izzühûma hem zî-kudret ve hem kudret oldukları menzil olmağla mûmâ ileyhümanın zikrolunan sancaklarda tevakkileri olunan ve nizâm-ı memlekete evfak ve esgal kaleleri Mısır’da olan emânetleri yine üzerlerine ve sâir ‘alâkaları yerlerinde kalub taraflarından tevakki eyledikleri adamları bildikleri üzere Mısır’da olan hizmetlerin menzili zimmetleri üzere eda‘ ve kendüleri mansıblarına gelüb eğer huccacı teşyî ve istikamet ve iktihad zuhûr iden eşkiya-yı ‘aryanı tedmîr ve istikbâlde ve eğer vâki‘ bilâd ve def-i mazâr ve ref-i fesâd bu mesellü umûr-ı bilâda hâlâ olan ahvâlde müshalak ve istikamet ile bezl-i kudret eylemek şartıyla Gazze sancağı ve ‘İvaz ve Kudüs-i Şerif sancağı ‘Abdurrahman dâme ‘izzühüya ‘avâtuf-ı ‘aliyye-i Hüsrev-ânemden ‘inâyet ve ihsânım olub ve ikisi dahî bir

gün evvel Mısır'dan hareket ve sür'at ve şitâb ile mansıblarına gelüb me'mûr oldukları umûrun tedbîr ve tedârikinde kıyam eylemeleri lâzım olmağla imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Mûmâ ileyhümayı bir gün evvel mansıblarına irsâl ve yolar da dahî sür'at ve şitâb ile hareket eylemek üzere tenbîh ve Mısır'a yerlerine tevkîl eyledikleri adamlarına ihlâl mısıriye üzere Mısır'da olunan emaretlerin ve sâir 'alâkaların zabt itdirüb bu kusurlarına iânet eylesin. İnşâallahu te'âlâ biraz eyyâm mansıblarına sadakat ve istikamet ile hizmet eylediklerinden sonra isterler ise yine Mısır tarafından ve murâd kılınmağla bu taraflarda mer'î olurlar. Kâmil üzere gayret ve hamıyyet idüb hizmet-i cemile vücûda getürürler ise keşf-i ticâret-i râbıtdır. Sen dahî böylece fehâm ve şîâr-ı gayret ve hamıyyet-i kelâm nesh-i encam ile ahidlerine inzâm ve elhân ve mûmâ ileyhümayı eğer ve bir gün evvel mansıblarına göndermekde ve eğer yerlerinde kalan ve lâkin emaret ve i'tikatlarının kanun ve kaide-i mısıriye üzere zabt ve rabt itdirmekde takayyü'd ve ihtimâm eylemen bâbında hatt-ı humâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 419 (1432): Sancaklara Görevlilerin Tayin Edilmesi

Şam vâlisi vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Mîr-i hac-i sâbık Mehmed Paşa üzerinde olan sancaklar hesâb olub öşr ve öşr-ü ashâbında tedbîr-i ümerâ kadîr ümerâ ve birer kimesneye tevcîhi iktizâ' itmekle Gazze sancağı ümerâ-i Mısır'dan ıbtı ve Kudüs-i Şerîf sancağı 'Abdurrahman dâme 'izzühûmaya ve Naylos sancağı dahî Ankara sancağına mutasarrıf Tatar Salih Paşa'ya tevcîh olunub Musul ahid ile Temeşvar sancakları münevver karardan olmayub der-'ikab anların dahî birer mezkûr kimesneye tevcîhi mukis olmağla vech-i meşrûh üzere eğer tevcîh olunan ve eğer münevver olmayan zikrolunan sancakların mütesellimleri varınca hesâb kalmamak için sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Tarafından birer mu'temedün aleyh adam ta'yîn idüb mütesellimler vâsıl olunca mahabbet istememen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 420 (1433): Hapis Cezası Hakkında

Rum İli vâlisine ve Rıza ve () ve () kadısına hüküm ki

Sen ki kıbte-i kadısısın. Mevlânâ-yı mezkûrsun. Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Dergâh-ı muallâm çavuşlarından Hüseyin Çavuş zîde kadruhû meclis-i şer'a varub kıbte-i sâkinlerinden Tatar Mehmed ve oğlu Mahmud ve kethûdası Mehmed ve mülük ahid nâm-

şakîler hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘rîb ta‘addî üzere olmağıla bundan akdem Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından Mehmed dâme mecdühû mübaşeretiyle da‘vâları şer‘le görölmek için ısrar itmeleriyle mezbûrlar da‘vet-i şer‘ olunduktan sonra hevâsına tâbi‘ edilüb Timarcı Mehmed ve Mustafa nâm-siyâhîler ile yek-dil ve otuz sekiz sek-bân eşkıyasıyla kendü hânesine kapılıb muharebeye tasaddî idüb katılıb üzere oldukları ‘arz olundukda mezbûr Tatar Mehmed ve refikleri dörd nefy olunmak için emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Ana sâdır emr-i şerîf itmâmıyla mezbûr Mahmud Âsitâne-i Sa‘âdetimde ahz olunmağıla mezkûr Hüseyin Çavuş mübaşeretiyle mahalline husemâ’sıyla müdâfaa için ihzâr olunan cebren oğlu mezbûr Mahmud’u ıslah eyledikten sonra mezbûr Tatar Mehmed pazarları ve zâviyeleri kazası karar-ı mühlet ve çektiklerini dur idüb katl-i nüfûs ve garet-i emvalden izzetlerinin olmadığı kasaba ahâlîsinin ihbârlarıyla ‘arz eylemek ahkâm kaydına müracaat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf virildikten sonra mestur ve mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. Mezbûrlar ahz ve habsolunub der-i devlet-i medârıma‘arz u i‘lâm oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 420 (1434): Gazze Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi

Ümerâ-i Mısır’dan olub Gazze sancakbeği olan ‘İvaz dâme ‘izzühûya hüküm ki

Şam havâlîsinde vâki‘ Erbil ve Gazze sancâaı ma‘mûr ve Erbil’de ve bir mu‘teber sancak olub ümerâya ehabb-ı metâlib ve ergab harb iken tertîb-i umûr-ı nizâmına vülâtın tehâvün ve taksîrleri ve eşkıya-yı ‘aryanın tecâvüzleri ve bu mesellü bâ‘is ‘avâriz hasabıyla esbâb-ı nizâm muhtele ve vücûh eşik ve intizâmı muhtele olub ve sen ki mîr-i mûmâ-ileyhysin. Sen ümerâ-i Mısır’ın rüşd ve şuûr ve sıdk-ı mevfûr ile mezkûr emek-dâr ve kâr-güzârlarından olub sen de sadakat ve istikamet ile hidmet-i me‘mûl olmağıla Mısır’da olan ebaril-i yine isti’kâb ve sâir ‘alâkaların birinde kalub tarafından tevkîl eylediğın adamın ‘adet ve kanun-ı Mısriye ne ise ol vech üzere Mısır’da olan hidmetine eda’ ve kendin seriân ve ‘âcilen Gazze’ye gelüb ve anda oturub mükemmel kapun ve kavî tedârikin ile huccac-ı Müslimîn’in teşyî ve istikbâlinde ve Gazze havâlîsinde zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanı dâima istis’âl ile güç-mal idüb taraf ve mesâkîle te’mîn ve ahâlî-i bilâdı tervîh ve tatmîn ve memleketin ma‘mûr ve eyâletlerin ve sâir iktizâ iden hidemât-ı ‘aliyyemde sadakat ve istikamet ile bezl ü tâb-ı tüvân idüb ve sipâhîler umûr-ı vilâyete nizâm-ı tam ve tedârik şartıyla ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i Hüsrev-ânemden livâ-yı mezbûr sana ‘inâyet ve ihsânım olub düstûr-ü mükerrerrem müşîr-i müfâheme nizâmü’l-‘âlem Mısır vâlisi vezîrim Mehmed Paşa

edâma'llahü te'âlâ iclâlehüye dahî bu vech üzere emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağıla imdi emr-i şerîfim varduğı gibi Mısır'da olan iyâlenin ve sâir 'alâkaların içün yerini bir adamına tevkîl ve sen kat'a taahhur ve tevakkuf eylemeyüb bir gün evvel Mısır'dan kalkub ve yollarda dahî sür'at ve şitâb iderek Gazze'ye gelüb ve mansıbına müvekkîl günden eğer 'aryan eşkıyasının kahr u tedmîri ve eğer huccac-ı Müslimîn'in tedârik-i kavî ile müşâyaa ve istikbâle ve sâir umûr-ı vülâtin tedârik ve tedbîrine ve sâir me'mûr olduğun hidemât-ı 'aliyyeme kıyam ve her husûs-ı emîri vakt itmemek üzere vakt ü zamanıyla itmâm-ı ihtimâm idüb el-hâsıl isti'mâr-ı bilâd ve ref-i mazâr ve fesâd ve tanzîm-i ahvâl-i 'ibâda müteallik ahvâle ziyâdesiyle takayyü'd bâ-husûs 'aryan eşkıyasının hareket-i pür-mefsedetleri dâima herkes idüb ve hâzır-ı müheyya bulunub şekâvedlerinden habîr olduğun gibi hüsn-i tedbîr ile göz açdırmayub kahr u tedmîrlere ikdâm ile âsâr-ı mazzarlarından ol havâlîyi tathîr ve huccacın müşâyaa ve istikbâlleri tedârikine dahî bezl-i cid-i kesir idüb senden me'mûl-i hümâyûnum olduğun vech üzere hidemât-ı pesendîde vücûda getürmeğe ziyâde ihtimâm eylesin. İnşâallahu te'âlâ biraz eyyam ol tarafda sadakat ve istikamet ile hizmetde bulunduktan sonra yine Mısır tarafına gelmek istersen ol tarafda ve murâd idersen yine berü taraflarda mer'î olursan sıdk u halâs ile hizmet-i din ve devletde bulunanlara ebvâb-ı 'inâyet-i şâhânem meksûf ve hemen müşkilât mülûk-ânem Mısır ve sudûr ve bil-cümle hidemât-ı cemile ile ticâret-i râyiha ve kuvveti görülen seni ne vechîle gayret ve hamiyet idersen me'mûr olduğun ümûrun küllisinde 'âkılâne ve merd-âne hareket idüb müsteclib-i rızâ-yı hümâyûnum olur mesâi-i cemile sudûrların âsâr izhârına bezl-i iktidâr eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şerîfinde fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuştur. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 420 (1435): Sûret

Bir sûreti dahi ümerâ-yı Mısır'da olub Kudüs-i Şerîf sancakbeği 'Abdurrahman dâme 'izzühüya.

s. 421 (1436): İşkençe Yapanlara Hapis Cezasının Verilmesi

Özi vâlîsi vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb bin yüz on iki senesinde yer Silistre ve Niğbolu sancaklarında ve ba'zı mansıblara tahrîr olunan ordu hizmedleri sefer hizmetleri olduğundan ber-mûcib-i defter altı yüz kırk üç nefer işkencilerinden yüz on bir senesine mahsub olmak üzere otuzar guruş bedel muâfiyyeteleri tahsili için Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından

Yusuf dâme mecdühû mübâşeretiyle emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş iken hâlâ zikrolunan sancaklarda vâki‘ Tırnovi ve Suri kazalarında sâkin olanlar sene-i mezbûreye mahsub olmak üzere üzerlerine eda’sı lâzım gelen bedellerin kapucıbaşı mûmâ ileyhın vekîli muhayyere virme-yüb taallül üzere olmalarıyla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Mezbûrların bedelleri mîrî için tahsil olunmak üzere sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince tarafından ta‘yîn eylediğın mübâşir mahalline varub tahsîl murâd eyledikde yine itâat ve inkıyâd eylemeyüb fesâd ve şekâvede sâlik oldukların şehir kadıları ‘arz ve mâl-i mezbûrun rıfk u mülayimde ile cem‘ ve tahsili mümkün olduğun sen ‘arz ve vech-i meşrûh üzere bedelleri virmekden taallül ve muhâlefet idenler ahz u habs ve tehdîd ve her ne tarîk ile mümkün olur ise mahall sûret-i dikkât-i esâmisi mukayyed olanlardan sene-i merkûme bedellerin mîrî için sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Tahsîl ve kabzına me‘mûr olana teslîm itdirüb kat‘a bir kıta olur taallül idüb itdirmemek üzere emr-i şerîfim virmek için başdefterdarım olan Ahmed dâme ‘ulüvvühû i‘lâm itmekle vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 421 (1437): Kilisenin Tamiri

İsfahan kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûra tâbi‘ Derişah (?) nâm-karyede sâkin ehl-i zimmet re‘âyâ tâifesi gelüb karye-i mezbûr karnında vâki‘ mülûkü kilîsası dimekle ma‘ruf kadîmi kilîsa ve odaları mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olmağıla ma‘rifet-i şer‘le keşf ve ta‘mîr olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 421 (1438): Kilisenin Tamiri

Kıbletü’l kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûra tâbi‘ İstar nâm-karyede sâkin ehl-i zimmet re‘âyâsı semihil karyelerinde vâki‘ feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın üzerinde olan terhîs kesret esîr baran harâbe-müşerref olmağıla şer‘le keşf ü hüccet olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 422 (1439): Mısır’daki Akçelerin Tedarik Edilmesi

Mısır vâlisi Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Mîrî kalyonlar levendâtının mevâhîleri ve kapudanlarının salyâne ve zâhire bahâları için be-her sene Mısır irsâliyesinden ocak ta‘yîni olunan iki yüz yetmiş altı bin yüz on üç

buçuk guruş virdiği degin te'hîr olunmayub donânma-yı hümâyûnum tarafına tamamen eda' ve teslîmi lâzım ve mühimm iken bin yüz on bir senesine mahsûb olmak üzere ocaklıkları malından bundan akdem hazîne nakli için irsâl olunan Süleyman kapudana ancak iki bin guruş teslîm olunub mâ'adâsı henüz virilmediği i'lâm olunub donânma-yı hümâyûnumun gelmesi vakti karib olub ve inşâallahu te'âlâ geldiklerinde levendana virilecek mevâhîlerin tekmîli ve zikrolunan akçelerin mevcûd bulunmasına mevkuf olmağın başdefterdar olan Ahmed dâme 'ulüvvühû i'lâm itmekle vech-i meşrûh üzere sene-i mezbûreye mahsub olmak üzere henüz irsâl olunmayan ocaklıkları akçesinin inşâallahu te'âlâ donânma-yı hümâyûnum Âsitâne-i Sa'âdetime gelince iriştirilüb mevcûd itdirilmesi mühimm ve muktezî olub mahsûs-ı merkûm için () mübaşir ta'yîn ve irsâl olunmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Emr-i şerîfim vardıği gibi levendât-ı merkûmenin mevâhîleri ve kapudanların salyâne ve zâhire bahâ'ları için Mısır irsâliyesinden ocaklık ta'yîn olunub henüz teslîm ve irsâl olunmayan akçeleri 'ucâleten tedârik ve tahsil ve bir gün evvel ve bir sâat mukaddem irsâl ve îsâl ve kabzına me'mûr olunan teslîm ve inşâallahü te'âlâ donânma-yı hümâyûnum Âsitâne-i Sa'âdetime gelince be-her hal mevcûd itdirmekte gereği gibi dikkât-i tam ve sa'y ü ihtimâm eyleyüb zarûret ve sevkîyât tertîbine bâ'is olur vaz' u hâletden tevakkî olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 422 (1440): Mısır'daki Kilelerin Mühendis Tarafından Yapılması

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Mahrûse-i Mısır'da vâki' cennet-mekân Firdevs-aşiyân Sultan Murad Han tab-ı terah hazretlerinin evkaf-ı şerîfleri vusûllerinin bender-mûlîde olan sevklerine muhtaç olmağıla bundan akdem ehl-i hayra ve mühendisin ile üzerine varılıb dikkat bîrûn ve cânib-i izzetin ile Mısırın kise ile olmak üzere tahkîr olunduğu pâyesin okuttuğu yazıları Hüsrev-âneme 'arz ve vekîlleri olunub lâkin ancak sekiz mısırın kile ile mühimmi müsâade-i hümâyûnum üzerine kılınmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Bin yüz on iki irsâliye hazînesinden yalnız sekiz kise mısırın ile eğer müceddiden ve eğer vekîli iktizâ iden bil-cümle yazının kemâ-yenbagî tekmîl ve tetmîm olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 422 (1441): Esir Askerlerin İtlakı Hakkında

Âsitâne-i Sa‘âdetimde Belgrad’a varınca yol üzerinde vâki‘ kadılara ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve havâss voyvodaları ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Mukaddemen esnâ-yi harb ve kıtalde ahz ve hâlâ münka‘id olan sulh ve salâha ve ‘ahid-nâme-i hümayûnum mûcibince ma‘rifet-i şer‘le yoklanub nübel-i şer‘de virilen nizâmı ve mahtûm defter-i nâtıkda olduğu üzere Müslimân olmayub hâlâ Nemçe İmparatoru’nun Âsitânede büyük ilçisi olan kıdvetü’l-ümerâ-i ihsâb ‘uhde elçilerin zimmeti gayrilerinden sonra mehâleti mevâkıba bi’l-hayr tarafından asâkiler ve itlak olunan sagîr ve kebîr yigirmi ‘âdet nefer esîrler her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olurlar ise münâsib mahallere kondurub mahûf ve muhafaza olan mahallerde yanlarına kifayyet mikdârı adamlar koşun emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve îsâle her birinizin takayyü’ d ve ihtimâm eylemeniz bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 422 (1442): Kalebend Cezası

Divriği nâibine ve kaza-i mezbûrda kethudâ yeri ve voyvodasına hüküm ki

Sen ki nâ’ibsin mektûb gönderüb Divriği kazası sükkânından olub sipâh ve mütevâidlerinden olan Kara ‘Abdurrahman oğlu diğeri ‘Abdurrahman nâm-kimesne yine Divriği sâkinlerinden Mahmud Efendi dimekle ma‘ruf kimesneler tahrîr olunmak için âstâne-i saâdetime gönderüb berât sahte olmağıla mezbûr ‘Abdurrahman cânibi ma‘rifetiyle ahz ve âsitâneye ihzâr için hâlâ çavuş mübaşeretiyle emr-i şerîfim sâdir olmuş iken mezkûr firar ve ahz olunduğun ‘arz eylediği ecîlden siz ki mûmâ ileyhümsiz. Mezkûr ‘Abdurrahman her ne vakit zuhûr ider ise ahz ve kal‘a-bend olunub der-i devlet-i medârıma i‘lâm eylemeniz için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 423 (1443): Sürgün Cezası

Künye sancakbegine ve kadısına hüküm ki

Erzurum vâlisi Mevlânâ İsmail zide fezâilehû mektûb gönerüb medîne-i Erzurum’un ulemâ’ ve sulehâ ve hutabâ’sı bi-ecmâihim meclîs-i şer‘a varub medîne-i mezbûrenin hâric surunda vâki‘ Sultân hâtûnun mahallesinde sâkin Kevkeb-i Sami (?) oğlu Monla Ya‘kub nâm-kimesne kendü halinde olmayub bir tarikle gelen vâlilerin kapusuna intisâb ve nice fukârayı gam u büyuc-ı şer‘i tecrîm itdirüb ef‘âl ve akvâlinde ittisâfî vülâtın ekserin müteezzîn ve mütekessir olmalarıyla bundan akdem kal‘a-bend olunmak üzere emr-i şerîfim

virilmiş iken ba'zı kimesnelerin îânetiyle himâye olunmağıla kemâ fi'il-evvel zaleme kapusundan münkati' olmayub fukâranın bî-gayr-ı hak maline ve direnğine ta'aruz idüb bunun emsali zulüm ve ta'addîsinin nihâyeti olmamağıla hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına vâki' hesâb ilhâhlarıyla 'arz itmeğin merkûm fi-mâba'd Erzurum'a gelmeyüb Künye'de varub sâkin olmak üzere Künye'ye nefy ü ecîlla olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 423 (1444): Silistre ve Niğbolu Sancaklarına Kapıcıbaşların Tayin Edilmesi

Silistre ve Niğbolu sancağında vâki' olan kadılara hüküm ki

Bin yüz iki senesinden berü Silistre ve Niğbolu sancaklarında ve ba'zı kazalarda tahrîr olunan evlâd-ı fatihan'ın hâliyen sefer- hizmetleri olmamağıla bin yüz on bir senesinde her bir istîlâdın neferinden otuzar guruş bedel muâfâtleri dergâh-ı muallâm kapucı başlarından Yusuf dâme mecdühü mübaşeretiyle tahsil ve teslîm-i hazîne itdirmek üzere ve her bir kazada mevcûd ve nâ-mevcûd yoklanub ve tahsilinde üçer kise akçe kendüye medâr-ı ma'îşet olub kemâl-i sadakat ve istikamet ile tahsiline ikdâm ve ihtimâm eylemek üzere emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Kapucı başı-ı mûmâ ileyh Nemçe İmparatoru'nun büyük ilçisi yanına ta'yîn olunmağıla yüz on bir senesinde bedel-i merkûmenin tahsiline kendüsi vân-ı ağanın tarafından ta'yîn eylediği tahsîl-dârı bazı kazalara bekaya alıkoyub havâlâtı dahî tamamen eda'ya imkân olmamağıla bekâya tahsiline medar olmak üzere bin yüz on iki senesinde dahi zikrolunan evlâd-ı fatihan'ın işkencelerinin bedelleri tahsili kendüye tefvîz ve sipâriş olunmak üzere müsted'â-yı 'inâyet itmeğin zikrolunan sancaklarda ve ba'zı kazalarda olan evlâd-ı fatihan'ın altı yüz kırk üç nefer işkencelerinin sene-i sâbık üzere be-her neferinde otuzar guruş bedelleri işbu bin yüz on iki senesi mahv olmak üzere kapucı başı-ı mûmâ ileyh mübaşeretiyle tahsile fermânım olub tahsilinde yine üçer kise akçe yine medâr-ı maişet için mahv olmak şartıyla mahalline kayd ve emr-i şerîfim virilmek için memhûr tezkire virilmek vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 423 (1445): Mustafa Paşa'nın Bağdad ve Basra Bölgesine Yaptığı Hizmetler

Âsitâne-i Sa'âdetimden Bağdad'a varınca yol üzerinde vâki' olan kadılara ve vüzerâ'-yı 'izâm ve mîrmîrân-ı fehhâm ve sancakbegleri ve kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve havâss ve evkaf zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Bağdad vâlisi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün ra'y-i savâb-dîde ile Bağdad ve Basra taraflarında hidmetde bulunmak üzere...nâm emâcid hevâilerin sipâh ve silah-dâr ocaklar karileri beş kethudâları Ali Paşa zîde mecdühü ma'rifetiyle tahrîr ve irsâl olunan terakkil-ü sipâh ve silah-dâr ve yeniçerilerin mevâhîleri için mezkûr alileri dahi her kangınızu-ı taht-ı hükümet ve kazasına varub dâhil olur ise mahfûz mahallere kondurub ve gicelerde bekleyüb ve gider oldukda mahûf ve muhafaza olan mahallerde yanına kifayet mikdârı tûfengendâz adamlar koşub kemâ-yenbagî hıfz u hirâset iderek emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahall-i me'mûra îsâl idüb te'hîr ve tevakkufdan ve emr-i hirâsetde 'âdem-i takayyü'd ile zarar ve kezîm irişdirmekden ve yükünün ile hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde zulüm ve ta'addî ve tecâvüzden be-gâyet ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 424 (1446): Nemçe İmparatoru'nun Güçlendirilmesi

Mefâhir'ül vusûlu ve'l-hükkâm Âsitâne-i Sa'âdetimden Belgrad'a varınca yol üzerinde vâki' olan kadılara ve zikrolunan kazalarda vâki' eimme hutebâ ve yeniçeri ser-dârları ve ocak ihtiyârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Nemçe İmparatoru'nun te'kîd ve te'yîd-i misâk için Âsitâne-i Sa'âdetime gelen büyük ilçisi Volfalgos Garof içlerine hidmet-i 'avâkıbîhü bi'l-hayr eda'-yı hidmet idüb girü vilâyetine 'ud ve ihrâka me'zûn ve mûrahhas olmağıla esnâ-yi râh-dâr ve menâzil ve merâhilde 'ibâd-ullahın esîr-i riyâ-kârlarına ve sâir eşyalarına taarruz olunmayub bilâd-ı 'ibâdı hamîyyet ve sıyânet ve ilçî-i mûmâ ileyh tarafından ve ittîbâ'ından bir ferde taarruz ve taaddîye cesaret ider olur ise men' eylemek üzere fermân-ı hümâyûnumla Dergâh-ı muallâm yeniçerileri ocağı tarafından () zîde mecdühü nefy ü irsâl olunmağın siz ki mûmâ ileyhümsiz. Minvâl-i meşrûh üzere habîr ve âgâh olub ilçî-i mûmâ ileyh mürûr idiince herkes köle ve cevârîlerin hıfz u hirâset idüb bir tarîkle firar itdirmekle yalnız ve hayf oldu deyü teşkiye olunmaktan be-gâyet ihtirâz eyleyesiz ve siz ki ser-dârlarsız. Mûmâ ileyh her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub dâhil olur ise karşı çıkub iktizâ' iden mesâlihine îânet ve herkes 'abd-i memlûk ve cevârîlerin hıfz u hirâset itmeleri için ashâbına tenbîh ve te'kîd eyleyesiz. Şöyle ki köle ve câriyemiz firar itdi deyü teşkiye ider olur ise anlar me'ayib olub ve size tahmîn ittirilen mâadâ eşedd gayr-ı ile mukabil olacağınızı mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre basîret ve intibâh üzere hareket eyleyesiz deyü yeniçeri ağası mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 424 (1447): Bağdad ve Basra Bölgesine Görevli Dağılımının Yapılması

Sayd

Bağdad vâlisine hüküm ki

Anadolu yakasında olan ebnâ-yi sipâhîyan ve zümre-i silâh-dârandan iki bin nefer terakkün serden-geçti ocak kethudâları ma‘rifetiyle tahrîr ve sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Ra’y-i savâb-dîden üzere Bağdad ve Basra taraflarında bu sene tamına kadar hidemât-ı ‘aliyyemde mevcûd bulunub hitâm-ı hizmetde tezkîreleri virmek üzere bundan akdem sâdır olan fermân-ı’ âlîşânım mûcibince hâlâ tokuz yüz yetmiş üç nefer sipâh ve tokuz yüz otuz dört nefer silâh-dâr cem‘an bin tokuz yüz yedi nefer terakkün sipâh ve silâh-dâr serden-geçdileri tahrîr ve savb-ı maksûda müteveccih oldukların ocak kethudâları i‘lâm itmeleriyle zikrolunan bin tokuz yüz yedi nefer sipâh ve silâh-dâr serden-geçdilerinin bin yüz on bir sene mevâcibleriyle sene-i mezbûrda dahî mevâcibi kusurunun yevmiyyeleri yetmiş üç bin iki yüz otuz iki ve mukarrerleri elli tokuz yük otuz üç bin iki yüz on üç itmekle meblâğ-ı merkûm bi-t-tamâm hazîneye bağlanub ocak kethudâları ma‘arifetiyle neferan-ı mezbûra tevzi‘ ve taksîm olunmak üzere irsâl olmuştur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde neferân-ı merkûmeyi mûmâ ileyh ma‘rifetiyle yoklayub mevcûdlarına mevaâib-i mezkûreyi tevzi‘ ve taksîm eyleyüb mevcûd ve nâ-mevcûdlarının mühürlü defterin der devlet-i medârıma irsâl ve iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde fermânım olduğu üzere neferât-ı mezkûreyi istihdâm eylesiz deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 424 (1448): Bağdad ve Basra Bölgesine Görevli Dağılımının Yapılması

Sipâh ve silâh-dâr baş kethudâları olan Ali ve Receb zîde mecdühûya hüküm ki

Siz ki mûmâ ileyhümasız. Anadolu yakasında vakı olan ebnâ-yi sipâhîyan ve zümre-i silâh-dârandan iki bin nefer terakkün ve serden-geçtileri ocak kethudâları ma‘rifetiyle tahrîr ve Bağdad ve Basra taraflarında vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te’âlâ icâlehünün ra’y-i savâb-dîde üzere bir sene tamına değîn iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde mevcûd bulunub hitâm-ı hizmetde tezkîreleri virmek üzere bundan akdem emr-i şerîfimle me’mûr olmuş idiniz. Hâliyen mektûbunuz gelüb tokuz yüz yetmiş üç sipâh ve tokuz yüz otuz dört silâh-dâr cem‘an bin tokuz yüz yedi nefer zikrolunan tahrîr olunub savb-ı maksûda müteveccih olduğunuzu i‘lâm eylemişsiz. Hâliyen tokuz yüz yedi neferin bin yüz on bir senesi mevâcibleri ile sene-i merkûme mevâcibi kusuru mukabele hesâb ve irsal olundukda tokuz yüz yetmiş üç nefer sipâhînin yevmiyyeleri otuz sekiz bin yüz yetmiş dört ve mukarrerleri

otuz bin yüz kırk beş bin sekiz yüz elli iki ve tokuz yüz otuz dört nefer silâh-dârn yevmiyyeleri otuz dört bin dört yüz elli sekiz ve mukarrerleri yigirmi bir nefer seksen yedi bin üç yüz altmış bir cem'an sipâh ve silâh-dâranın mukarrerleri elli tokuz yük otuz üç bin iki yüz on üç akçe itmekle meblâğ-ı mezbûr bi-t-tamâm hazîneye bağlanub Bağdad cânibine irsâl ve neferan-ı mezbûr yoklanub mevcûdlarına tevzî' ve taksîm olmak üzere vezîr-i müşârün-ileyhe dahî emr-i şerîfimle tenbîh-i humâyûnum olmağıla imdi siz ki mûmâileyhümasız. Sür'at ve şitâb ile neferât-ı mezkûreyi götürüb bir gün evvel Bağdad'a îsâl ve anda vezîr-i müşârün-ileyh ma'rifetiyle yoklanub mevcûdlarına mevaâib-i mezbûru tevzî' ve taksîm ve mevcûd ve nâ-mevcûdlarının memhûr defterin der-i devlet-i medarına irsâl olunub inşâallahu te'âlâ me'mûr olduğunuz üzere eğer Bağdad ve eğer Basra câniblerinde iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde kemâl-i mertebe dikkat ve ihtimâm eyleyüb bir dürlü tehâvün ve taksîrden ziyâde ihtirâz ve ictinâb eylesesiz deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 425 (1449): Kalebend İtlakı

Emr-i şerîf yazılmışdır.

Karaman beglerbegisine ve Konya kazası nâ'ibine hüküm ki

Ser-dâr kiramdan Seyyid Mustafa zîde şerefühû südde-i sa'âdetime 'arz-ı hal idüb bunun 'abd-i memlûkü olan Şahin nâm-gulâmın üzerine şühûd-ı 'udûl ile şer'an bir nesne sâbit olmuş vak'a iken Medine karyesi sâkinelerinden Nisa nâm-hâtûnun şakî tüfenk atdı deyü isnâd ve hilâf-ı lehümâsıyla sâbıkan Karaman beglerbegisi Mustafa Paşa mezkûr Şahin'i bilâ-fermân Konya kal'asında kal'a-bend eyleyüb gadr itmekle mezbûr Şahin kal'a-i mezbûreden itlak olunmak bâbında hüküm ricâ itmeğın sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyh ve Mevlânâ-yı mezkûrsun. Hilâf-ı şer' habsolunmuş ise itlak olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 425 (1450): Rum İli ve Anadolu Eyaleti'nde Zeamet ve Timarların Elde Edilmesi

Rum İli vâlisi vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem seferler imtidadı ve ba'zı 'avârız sebebi ile zeâmet ve tîmâr ahvâli muhtel ve müşevveş olmağıla 'umûmen Rum İli ve Anadolu ve eyâlet-i sâirede olan zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ellerinde olan birden ve temessukatların vuku'sunun üzere tecrîd-i vîrân itdürüb bu vech-i vecîbe üzere zeâmet ve tîmâr ahvâline nizâm virilmesi babında hatt-ı

hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuş iken zeâmet ve tîmâr ashâbının tehâvün ve tekâsülleri hasebiyle beş altı seneden berü ancak nısf mertebesi derdest olunduğunda zeâmet ve tîmâr erbâb-ı vûlat olan nizâm ve der-dest husûs-ı henüz hitâm olmayup bu emr-i lâzımü’l-ihimâmın ba’de’l-yevm itmâmı mühimm ve muktezî ve şimdiki hâlet Rum İli eyâletinde vâki’ zuamâ ve erbâb-ı tîmârın Âsitâne-i Sa’âdetime gelüb der-dest itmelerine mâni’ olarak sefer ve bir gayr-ı hizmetleri olmamağıla eğer tahvilât ve eğer tezâkir ile zeâmet ve tîmâr mutasarrıflarından henüz der-dest olunmaları Âsitâne-i Sa’âdet-medârîmdan temessukatların der-desti üzere idince emr-i şerîf-i vâcib-ül ittibâ’ım ve ...bin yüz on üç Muharremi guresine değın takdir olunmağıla ‘alâ-eyyi-hâl bi’l-cümle gelüb ...mezbûre içinde zeâmet ve tîmârları der-dest-i vîrân eylemeleri fermânım olub ve bundan sonra defter-hâne-i ‘âmiremde mahfuz olan defter ve der-dest kapanub der-dest olunan zeâmet ve tîmârlar der-dest açıkdan tâlib olanlara tevcîh olunmak teslîm ve mukarrer olmağıla alaybeglerinin dahî der-deste muhtaç olan neferâtlarıyla bile gelüb zeâmet ve tîmârlarıhazır bulunmaları lâzım olmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin. Taht-ı eyâletinde olan alaybeglere işbu emr-i şerîfimin bir sûretiyle adamlar gönderüb muhkem tenbîh ve te’kîd eylesin ki der-destine muhtaç olan neferatları müddet-i merkûme içinde gelüb eğer tahvilât ve eğer tezâkir virilüb illerinde olan temessukatların der-destinde olan bir an eyleyüb ve zeâmet ve tîmâra mütaallik suâl ve cevâb ve-yâhud ‘arz u i’lâm iktizâ’ ider ise te’hîr ve tevakkufuna muhtaç olmamağı için alay begleri bi-nefsihî kendüleri dahî bile gelüb ve âğâh olmadık diyüb tîmâr ve zeâmetleri henüz der-dest olmayub der-deste muhtaç olanlar fermânım olduğı üzere gelüb der-dest olmaları için tenbîh ve te’kîd ile tenbîh ve te’kîd eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 425 (1451): Sûret

Bir sûreti Anadolu vâlîsi vezîr ‘Abdi Paşa’ya.

s. 425 (1452): Sûret

Bir sûreti Özi vâlîsi vezîr Yusuf Paşa’ya.

s. 425 (1453): Sürgün Cezası

Rakka vâlîsi vezîr Hasan Paşa’ya ve Ruha kadısına hüküm ki

Ruha sükkânından el-hâc Şa‘ban nâm-kimesne için kendü halinde olmadı ve ele husûslar ile ülfet ve ta‘yîn kesb eylediğinden ahz-ı emval ve tecrîme-i ‘ibâda ashâb i‘dâmında ba‘zı kimesneler sâbıkan Rakka vâlisi olan düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehhim nizâmü’l-‘âlem vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün ‘arz ve ahâlî-i vülâtından muhzır ehl ü iyâliyle Diyarbekir’e nefy ü iclâ olmak üzere hudûdu ile bir tarîkiyle emr-i şerîfim ısdâr mahalde lâkin mezkûr Şa‘ban’ın mezbûrun muhakkak olduğundan vezîr-i müşârün ileyh ısdâr olunan emr-i şerîfimin mazmun husûsu eylemeyüb ‘alâ hâlihi zimmet ve zahîrde su-i haline taallûk...olmayub bu husûsda kimileri ile istibâh vâki‘ olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Emr-i şerîfim vardığı gibi mezkûr Hacı Şa‘ban’ın keyfiyyet-i ahvâli bî-garez ve vuku’ kimesnelerden ma‘rifet-i şer‘le gayr-ı ve âidi üzere ta‘arruz ve umûr-i hâl sıhhati üzere der-i devlet-i medârıma ‘arz u i‘lâm eylemeniz bâbında deyi yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 426 (1454): Abdülhüseyni’nin Asitane’ye Gelmesi

Âsitâne-i Sa‘âdetimden sefîne ile....Kudüs-i Şerîf ve Haleb ve Bağdad ve bil-cümle memâlik-i mahrûsemin nihâyetine varınca yol üzerinde vâki‘ olan vüzerâ’ ve mîrmîrân ve ümerâ ve kadılar ve kethudâları ve yeniçeri ser-dârlarına ve havâss ve evkaf zâbitları ve iskele emînleri ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Yemen imâmının oğlu iftihâr edüb....Abdülhüseyni dâme sa‘dühu tarîk-i müsâferet ile Âstiâne-i Sa‘âdetime gelüb hâlâ ric‘at ve ‘avdet idüb yollarda ve esnâ-yi rahda dâhil olduğu kasabat ve aksâdan hamiyet ve sıyânet olunması lâzım-ı mühimm olmağıla her kangınızın taht-ı hükümet ve kazasına varub dâhil olur ise her vecîhle hâtır-sazlık ve mihmân-nüvâzlık merasimi mürââtıyla cehd ü sıyânet olunarak kemâl-i emn ü selâmet ve müzeyyel itmînân ve refâhiyet ile birbirinize irsâl ve savb-ı maksûda îsâle gereği gibi takayyü’d ve ihtimâm eyleyüb hamiyet ve sıyânetde tehâvün ve taksîrden tevakki eylemeniz bâbında deyi yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 426 (1455): Ali Bosna-i’nin Hacc-ı Şerife Gitmesi

Kıbrıs beglerbegisine ve kadısına hüküm ki

Nefs-i Lefkoşe kadısı olan tama‘-ı hizmetden nâşî kazasına vâki‘ kânî olmayub reâyâ fukara’sına ziyâde cevır ve taaddîsi olub def-i muktezî olmağıla merkûm Ali Bosna-i mübarekeden hacc-ı şerîfe gitmeğe taahhüd itmekde. İmdi emr-i şerîfim vusûl bulduğu saat Lefkoşe’den ihrâca ve taraf-ı bâbda ittihâd irsâl ve îsâl idüb emr-i şerîfim vusûlünden sonra

bir yerde meks ü tefakkufuna müsâade olunmakdan ihtirâz eylesiz deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 426 (1456): Sürgün Cezası

İtlaklar için yazılmışdır. Fî 7 S sene 113 (3 Ağustos 1701)

Kayseriye sancakbegine ve Niğde mütesellimine

() zîde mecdühü südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb ber vech-i mülûk-âneme emr-i şerîfimle mutasarrıf olduğu Develü mukataasında nefsi Develü sükkânından 'Abdülaziz ve Sungur Hasan nâm-kimesneler kendü hallerinde olmayub iştirâ'dan sâî bil-fesâd olmalarıyla bundan akdem ahz ve Kıbrıs ceziresine nefyolunmak üzere fermân-ı şerîfim sâdır olmuş iken itâat-i emr-i şerîfim itmeyüb ve bir tarîk ile ele girmeyüb nefy olunmaları ile yine kendü hallerinde olmayub şerir ve şekâved üzere olub zulüm ve ta'addîlerinin nihâyeti olmaduğın bildürüb mezbûrlar ahz ve Kıbrıs ceziresine nefy olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin siz ki mûmâ ileyhsiz mezbûrları ahz ve cezîre-i mezbûreye nefy eylesiz deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 426 (1457): Bağdad Valisi Olan Mustafa Paşa'nın Basra'ya Memûr Olması

Bağdad muhafazasında kul kethüdâsı olan Mustafa dâme mecdühüya hüküm ki

Sen ki mûmâ ileyhsin. Bundan akdem sen Bağdad muhafazasında kıtahal fermânım olmuş idi. Lâkin senin Bağdad vâlisini vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehü ile maan gitmen muktezî olduğu vezîr-i müşârün ileyh ile.....vezir-i müşârün ileyh ile Basra tarafına teveccüh ve azîmet ve me'mûr olduğu üzere iktizâ' iden fermân-ı 'aliyyenin itmâm ve 'âştinde vezîr-i müşârün şeyhin ra'y-i savâb-dîde ile bezl ü sa'y ü kudret eyleyüb rızâ'-yı hümayûnuma muvafık hidemât-ı meşkûre vücûda getürmeğe cidd-i mevkur ve sa'y-i bî-kusûr eylesin deyü Dergâh-ı muallâm yeniçerileri ağası İbrahim Ağa dâme 'ulüvvühü tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'âmel eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 426 (1458): Galata'daki Kilisenin Tamiri

Galata kadısına hüküm ki

Roma İmparatoru'nun Âsitâne-i Sa'âdetimde olan büyükelçisi Velaganfoş Garof (?) irkâdının hidmet-i 'avâkıbuhü bâ-fâhir 'arz-ı hâl gönderüb mahrâsa-i Galata'da ()

mahallesinde vâki‘ kadîmden ehl-i dikkat re‘âyânın yerlerinden terk olunan kilîsanın mürûr-ı eyyam ile ba‘zı mahalleri harâbe-müşerref olduğun bildirüb ma‘rifet-i şer‘le keşif ve hüccet bâbında hükm-i hümayûnum ricâ‘ itmeğin vech-i meşrûh üzere şer‘le keşfolunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 427 (1459): Sürgün İtlakı

Limni kadısına hüküm ki

Sâbıkan Galata kadısı olan Mevlânâ İbrahim zîde fezâilehû ve Galata mahkemesinde kâtib olan Yusuf mukaddemen ba‘zı sebep ile te’dîben cezîre-i mezbûreye nefy ü ta‘zîb olunub hâlâ gafr u ıtlak olunmaları bâbında emr-i şerîfim ricâsına a‘lem-ül-ulemâ-i müncîrin efzâlü’l bi’l-fî‘il şeyh-ül islâm ve mu‘inü’l-enâm ve hâce-i fezâ-yı irtisâm olan Mevlânâ es-Seyyid Firuz Esed edâma’llahü te‘âlâ fezâilehû işâret itmeleriyle Mevlânâ-yı müşârün ileyhın işâretleri mûcibince ‘amel olunmak bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 427 (1460): Kapıcıbaşlarının Anadolu’da Memur Olması

Rikâb-ı humâyûnda kapucı kethudâsı dâme mecdühûya hüküm ki

Dergâh-ı muallâm bevvâbları arz-ı hâl sunub Dergâh-ı muallâm kapucı başları hidemât-ı ‘aliyyem ile Rum İli Anadolu câniblerine me’mûr ve ta’yîn olunduklarında ocağı mezbûrda yanlarına ikişer nefer kapucı alınmak kamet-i kadîm iken birkaç zamandan berü Dergâh-ı muallâm kapucı başları hidemât-ı ‘aliyyem ile memâlik-i mahrûseme ta’yîn olunduklarında Dergâh-ı muallâm kapucularına i‘tibâr eylemeyüb taşra çıkdıklarında kamet-i kadîme muhalif hidmet-kârlarına kapucı kethudâsı giderüb kendülere ‘özl ü nizâmlarının ihtilâfına bâ‘is oldukların bildirüb ol bâbda istid‘â-yı ‘inâyet eyledikleri ecîlden sen ki mûmâ ileyhsin. Dergâh-ı muallâm kapucı başları hidemât-ı ‘aliyyem ile memâlik-i mahrûseme me’mûr ve ta’yîn olunduklarında kamet-i kadîm üzere her biri Dergâh-ı muallâm bevvâblarında yanlarına ikişer nefer kapucı alub kadîme muhâlif-i vaz‘ ve hareketinde tevakkı olunmak bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 427 (1461): Sürgün Cezası

Ashâb-ı hukukun hakları kendü ashâbına ruz-ı teslîm olunduktan sonra yine fermân üzere Limni ceziresine nefy etmek için Athenos kazası ahâlîsi talebiyle bir kıt‘a dahî emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700)

İtlakları için yazılmışdır

Fî 7 M sene 112 (24 Haziran 1700)

Anadolu vâlisine Limni kadısına ve Athenos nâ'ibine hüküm ki

Bi'l-fi'il rikâb-ı hümayûnda kapucular kethudâsı olan Kibleli-zâde Ali dâme mecdühü 'arz-ı hâl idüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu zeâmeti karyelerinde hudûd-ı Nigar (?) sancağında Athenos nâhiyesinde erhanlar ve tevâbi'î karyelerinde sâkin Yazıcı Ahmed ve Burak oğlu Ali nâm-kimesne kendü hallerinde olmayub voyvodası umûruna karışub re'âyâyı tahrîk ve ihtilâf ve kuyud ve defter mûcibince âid olan hukuk ve rüsûmunun cem'ine mâni' olmalarıyla mukaddemen çavuş mübâşeretiyile haklarında emr-i şerîfim ısdâr eyledikde itâat-i emr-i şerîfim itmeyüb hevâlarına tâbi' kırk elli nefer kimesne ile ehl-i hârb ile çeküb mahkemeyi basub tecâvüz eyledikleri derd ü imtidârıma 'arz u i'lâm olundukda mezbûrlar Limni ceziresine nefy olunmaları için tekrar emr-i sâdır olmağıla ta'addîleri men' olunmuş iken mezbûrlar kendü hallerinde olmak üzere itlakları için emr-i şerîfim ısdâr idüb hâlâ karyelerine gelüb sâkin olmalarıyla kendi hallerinde olmayub kemâ-fi-l-evvel taaddî ve tecâvüzden hisli olmalarıyla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin mübâşeretinle mezbûrlar ahz ve Limni ceziresine nefy olunmak bâbında hükmi hümayunum ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzerine mezbûrlar ahz ve nefy olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 427 (1462): Kalebend İtlakı

Limni kal'asında yeniçeri zâbit ve dizdarlarına hüküm ki

() nâm-hâtûn Âsitâneyi Dergâh-ı muallâm yeniçerileri ocağından Kara Çoban dimekle ma'ruf zevcî hâtûn Seyyide bundan akdem kendü halinde olmayub tehâvün üzere vâki' emr-i şerîfim kal'a-i merkûmede kal'a-bend olmuş idi. Hâliyen emr-i şerîfim nefsi-irmekden Ada nâm-karyede sâkin olmak üzere itlak olunmak bâbında hükmi hümayunum ricâ' itmeğın vech-i meşrûh üzere Ada nâm-karye üzere itlak oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 428 (1463): Dukakin ve Avlonya Sancaklarının Eşkityalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i arpalık İskenderiye sancağına mutasarrıf olan Âdem dâme ikbâlühûye hüküm ki

Ber vech-i arpalık Dukakin ve Avlonya sancaklarına mutasarrıf olan Hüdaverdi ve İskenderiye sancağı mutasarrıfı Seyfullah dâme ikbâlühüma inşâallahu te'âlâ evakin ve Bar ve İskenderiye taraflarının gâilesi ber-tarâf olduktan sonra Kolonya ve Beremedi kazalarında zuhûr iden eşkıya üzerlerine gitmeleri fermânım olub dergâh-ı 'âlî kapucı başlarından Mehmed dâme mecduhû mübâşeretiyle emr-i şerîf şeref-yâfte-i sudûr olmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Sen dahi vech-i meşrûh üzere me'mûr olmuş idin. Lâkin İskenderiye Kal'ası henüz nizâmın bulmayub tanzîm ve tensîk-i ahvâli için mansıbında kalmak ricâsına İskenderiye kadîsı 'arz ve kal'a-i merkûmda olan Dergâh-ı muallâm yeniçerileri ve sâir neferât zâbitleri ve ahâlî-i vilâyet muhzır itmeleriyle sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Mansıbında kalub hâlâ kadîna havâle olunan İskenderiye kal'asının ve etrafının nizâm ve intizâmı ümûrunda bezl-i tâb ve atık eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 428 (1464): Kalebend Cezası

Ber vech-i 'Arapgir asâkir-i sancağına mutasarrıf İsmail Paşa ve Kayseriye Kal'ası dizdarına hüküm ki

Emi sultân ve emn-i arzların kethüdâlığı himâyetinde olan Mehmed zîde mecdühû gelüb müşârün ileyhin mutasarrıf olduğu husûsların ifrâz-ı zü'l-kadrime cemâatlerinde sarı yörükân-ı Mar'aş ve Sekman nâm-diğer Sarı Selmanlu Kubbe ve Kâfir Çekler nâm-üç cemâat Türkman re'âyâlarının defter-i resm ve mahmud ve 'arusane Âsitâne hevâsı tîmâra ve 'âdet-i ağnâmı havâss-ı hümâyûna has kayd olunmağıla minvâl-i meşrûh üzere cem' ü tahsîl oluna gelmişken cemâat-i tarafından karinde sâkin...kabilesi Türkman-i civârında eğer ki birkaç seneden berü...kethudâsı...ve torunu Solak Mehmed takallüb-i hukuk rüsûmları ahz ve kabz idüb tîmâra ve has mahsûlüne mukaddemen Edirne'de mezbûr Bektaş ile müdâfaa olunduktan zikrolunan cemâatleri Türkman-i cemâatde olmayub havâss-ı hümâyûn ve tîmâr re'âyâları olduğun ikrâr ve i'tirâf ve re'âyâları teslîm ve hukuk ve rüsûmları eda'sına taahhüd ve cânib-i şer'de virilen hüccet-i şer'iyeye mugayir hukuk ve rüsûmları virmeğe mâni' olmalarıyla zikrolunan re'âyâları bulunan tefrîk ve temyîz ve hukuk ve rüsûmların tahsil ve teftîş iderler ise ihzâr ve-yâhud kal'a-bend olunmaları için bundan akdem emr-i şerîfim virmiş iken mezbûrlar itâat emr-i şerîfim eylemeyüb cemâat memnu' iken üç ve dört yüz atlu Türkman ile cem'ıyyât ve rızâ'lariyla çıkan reâyâları yine sürüb cemâat içine götürüb fesâd ve şekâved itmeleriyle sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin.

Mezbûrları ‘alâ-eyyi-hâl ele getürüb ıslâh-ı halleri zâhir oluncaya Kayseriye kal‘asında kal‘a-bend eylemen bâbında hüküm ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzere kal‘a-bend olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 428 (1465): Üsküdar’daki Binaların İnşası

Üsküdar nâ’ibine hüküm ki

Mektûb gönderüb Üsküdar’da vâki‘ Şeyh Selami kuddise sirrahü’l-‘azizin zâviyesinde sâkin olan fukara meclîs-i şer‘e varub müteveffâ-yı mûmâ ileyhın tekyesi kurbunda asâkir zâviyesinde sâkin olan fukâranın ta‘amiyesine sarf olunmak üzere binâ’ eylediği ve kıt’a Çörekci fırını nihâyet vâki‘ olmağıla Çörekçi tâifesi raiyyet itmeyüb ekser evkatda mu‘attal kalub fukâranın ta‘amiyesine noksân tertîb itmeğile fırın-ı mezbûda hasü’l-has ‘Arab tabh olunduğu sûretde raiyyet olunub mu‘attal kalmayub fukâranın ta‘amiyelerine mukarrer mezkûr olmağıla fırın-ı mezbûrda pareliği ‘Arab mukarrer tabh olunduğundan kimseye zararı olmayub ve zaviye-i mezbûre fukarasına mukarrer olmağıla hüküm ricâsına ‘arz eylediği ecîlden vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 428 (1466): Kami’deki Kilisenin Tamiri

Kami kadısına hüküm ki

Kami varoşunda sâkin ehl-i zimmet re‘âyâ ‘arz-ı hâl idüb varoş-ı merkûmda vâki‘ feth-i hakaninden berü yerlerinde terk olunan kilîsanın mürûr-ı eyyâm ile sakf u saçakları ve etrafında alına merâm-i şecer havâlîsi harâbe-müşerref olub ta‘mîre muhtaç olmağıla bundan akdem şer‘le keş ü hüccet olunmağıla hüccet-i şer‘iye mûcibince şer‘i olduğu mertebe bilâ-tevsi‘ vela-terfi‘ vaz‘-ı kadîmi üzere fermânı sudûr oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhir-i C sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 429 (1467): Kefe’deki Gemi Reisleri Hakkında

Kefe beglerbegisine ve kadısına hüküm ki ve iskele emînlerine hüküm ki

Kâtib ahâlîsi südde-i sa‘âdetime adam ve ‘arz-ı hal gönderüb Abaza ve Libartiyan kefereleri muharibinde olub Karadeniz sevhilinde olan yerde ve ‘iyâle sû-i kasdleri olmağıla Karadeniz’de gezen seffine reisleri kefer-i mezbûr memleketlerine tob ve cebehane âlât-ı harb ve tuz ve sâir vücûh-ı iştihan bir nesne götürmemek üzere mukaddemen emr-i şerîfim sâdır olub tenbîh-i hümâyûnum olmuş iken hevâlarına tâbi’ ba‘zı seffine reisleri

emr-i şerîfime itâat eylemeyüb ticaret tarîkiyle vilâyet-i mezbûreye varmalarıyla kefere-i merkûme kuvvet bulub esara-yı Müslimin'in istihlası mümkün olduğundan mâ'adâ ile birkaç sefîne reîslerinin dahî memleket-i mezbûreye gitmelerine bâ'is oldukları bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ' eyledikleri ecîlden sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhsin ve Mevlânâ-yı mezkûr ve iskele eminlerisiz. Abaza ve Libartıyan vilâyetlerine götürülmeyüb ve anlara fûruht olunmamak şartıyla mülki mamıyane ancak bir kere bir sefîne tuz nakline müsâade-i hümâyûnum olmağıla bundan mâ'adâ bir ferde ruhsât virilmeyüb mukaddemen fermânım olduğu üzere götürenlerin sefîne ve malları mîrî için zabt ve ma'rifet-i şer'le cezaların virmek için yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 429 (1468): Baltık Sancağında Maaşların Önceden Tedarik Edilmesi

Selanik muhafızı ve evlâd-ı fatihan zâbiti vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Baltık sancağı ruz-ı kasımda ihrâc olunacak mevâcib için evlâd-ı fatihan'ın bin yüz on iki bedel muûfiyetleri malında havâle olunan yigirmi beş bin guruşun bir gün evvel irsâl ve teslîm-i hazîne olması mühimm ve muktezî olmağıla sene-i mezkûreye mahsub olmak üzere evlâd-ı fatihan'ın ile be-her-neferinde sene-i sâbık üzere otuzar guruş bedel mûfiyetleri sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Mübeşeretinle cem' ve tahsil olunmak üzere mahallinde sûret-i defter virilüb ve dîvân-ı hümâyûnum tarafından dahî emr-i şerîfim virmek için bi'l-fî'l başdefterdarım olan Ahmed dâme 'ulüvvühû i'lâm itmeğile vech-i meşrûh üzere 'âmel eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 429 (1469): Sürgün İtlakı

Lefkoşe monlasına ve Bor kadısına hüküm ki

Karaman beglerbegisi Eyyüb dâme ikbâlühû ile sen ki Bor kadısı ve Niğde kadısı İbrahim ve nâ'ibi kadısı Hüseyin ve Şüca'ü'd-din (?) kadısı Seyyid Mehmed ve Konya nâibi 'Osman südde-i sa'âdetime mektûb ve Bor kazasının 'ulemâ' ve sulehâ ve eimme ve hutebâ' ve sâir ahâlîsi muhzır gönderüb Bor kazası sâkinlerinden Efeli-zâde Seyyid Ahmed ve Mevlüd oğlu Ali nâm-kimesneler için şerir ve gammaz ve ser-cem'ıyyet olub ehl-i 'ırzı ehl-i 'örf'e gamz ve hilâf-ı şer' akçelerin alub ve aldırmağa bâ'is olub ve nice kimesneleri katl idüb fesâd ve şekâved üzerelerdir deyü kaza ahâlîsi teşekkî eylediklerinde vâki' ise Kıbrıs ceziyesine nefy ü icla olunmaları için Dergâh-ı muallâm çavuşlarından Ali Çavuş ma'rifetiyle mübeşeretiyle emr-i şerîfim virilüb ahvâlleri kaza-i mezbûrdan ahâlîlerinden tefahhus olundukda mezkûrların haklarında olan şikâyet ve iktida olub kaza ahâlîsinin

teşekkîden ıslâhları olmayub ashâb-ı ağrazdan bir iki nefer adamın tahrîkleriyle olub mezkûr Hasan hâl üzere oldukları ‘ulemâ’ ve sulehâ ve sâir Müslimîn’in ‘ala-tarikü’ş-şahadet ahbar eylediklerin sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhysin. ‘Arz ve ahâlîsin muhzır itmeleriyle mezkûrların cürmleri ‘afv ve ıtlak olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 429 (1470): Sürgün İtlakı

Limni kadısına ve dizdarlarına hüküm ki

İnegöl kazası nâ’ibi Mustafa mektûb gönderüb Yenişehir Bursa kasabası sâkinlerinden Şeyh Mustafa ve Şeyh ‘Osman ve el-Hâc Ali ve Hacı Mehmed ve Hacı ‘Abdullah ve ‘Ömer nâm-yeniçeri ile sâirleri meclis-i şer‘a varub kasaba-i mezbûrda sâkin Emir Hasan oğlu dimekle ma‘ruf Seyyid İbrahim ve Veli oğlu dimekle ma‘ruf Derviş ve Lelebici oğlu dimekle ma‘ruf Mehmed nâm-kimesneden cümle ahâlî-i kaza sükkân-ı üzere olub bir ferde hilâf-ı şer‘-i şerif ta‘addî ve tecâvüzleri yoğ-iken ashâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesnelerin inhâsıyla cezire-i mezbûreye nefy olunub lâkin mezbûrlar kendü hallerinde olub herkes kendülerinden rahat ve hoşnûd oldukları ‘alâ-tarîk-iş-şehâdet haber virüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâsına olmalarıyla ‘arz itmeğin mezkûrların kendü hallerinde sâkin ve evlerinde oturmak üzere itlakları için yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 430 (1471): Mısır’daki İhtiyac Maddelerinin Tedariği

Mısır vâlisine hüküm ki

İşbu sene-i mübarekede tarîk-i hacc-ı Şami’den gidecek huccâc-ı Müslimîn’in erbâb ve zehâblarında istifa-yı mühimmat ve istikmal-i sinnin-i sâbıkadân ziyâde takayyü’d ve ihtimâm iktizâ’ idüb ez-cümle Şam mîr-i hacına Medîne-i Münevvere’den Mekke-i Mükerrerme’ye ve Cebel-i ‘İrfan’a varınca ve hine ‘avdet dahî yine Medîne-i Münevvere’ye gelince Mısır cânibinde zehâyir tedârik ve irsâline muhtaç olmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârûn ileyhysin. Mahrûse-i Mısır’dan iki bin urub Arpa ve iki bin urub bakla ve beş yüz urub pirinç ve beş yüz kantar mısri dakik ve beş yüz kantar mısri dakik ve iki yüz kantar mısri rugan narh-ı cari üzere mübaya‘a ve paha ve nevel seffinesi hazîne-i Mısır’ın bin yüz on iki irsâliyesine mahvi olmak üzere zehâyir-i merkûmenin nısfı Mekke-i Mükerrerme iskelesi olan bender-i ve Nısfü’l-Hura Medîne-i Münevvere iskelesi olan seffineler ile irsâl ve düstûr-i mükerrerrem müşîr-i müfehham nizâmü’l-‘âlem Şam vâlisi ve Şam mîr-i hacı vezîrim Hasan Paşa tarafından vaktinde adam varub taleb olundukda bit-tamam mahallinde

mevcûd bulunmak üzere hâlâ sancağına olan Yusuf dâme ‘izzühûya teslîm ve teslimine memhûr temessük alub eğer nevel-i sefâin ve eğer bahâ’-i zehâyir ne mikdâr akçe olur ise hüccet itdirüb der-i devlet-i medârıma irsâl eyleyesiz. Mevsim-i hac ma‘lûm zehayir-i mezbûrenin nısfı Cidde ve Nısfü’l-Hur iskelelerine varub hine iktizâ’da bi’t-tamam mevcûd bulunmağa muhtacdır. Zamanında irişmemekle ve-yâhud noksân varmağıla olmağın ile ziyâde tevakkî eyleyüb mevsim-i hacdan mukaddem bi’t-tamam mahallerinde mevcûd itmeğe dikkat ve ihtimâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 430 (1472): Sürgün Cezası

Anadolu vâlisine ve Çal kadısına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb kaza-i mezbûra tâbi‘ Karin nâm-karye sükkânından olub karye-i mezbûra sipâhî olan Hüseyin Veli dimekle ma‘ruf kendi nefsinde mezbûru âlîleri olub ve bundan akdem niceler ba‘zı husûs-ı turuk-ı selâse ile şart idüb şart-ı mezbûrun vaz‘ u hareket itmekle turuk-ı selase ile mutlak iken yine aynı mu‘amelesi eyledikten mâ‘adâ bir vecîhle aynı olub günagun nice fitne ikâzına bâ‘is ve eşkıya ve eşrarına mübin olmağıla kaza-i mezbûr ve etraf kazalarda katil ve haram-zâde zuhûr eyledikde mezbûr Remel karyesine gelüb mehin olub ‘ahd-i karin karye-i mezbûrdan elli nefer kimesneyi katil ve bilâ-keşf gayb idüb ve yine karye-i mezbûrda sâkin mezbûrun oğlu Ali nâm-kimesne dahî katil ve harâm-zâde olub Ümmet-i Muhammed’in ehl ü iyâline tecâvüz ve şerlerinden dâ‘vâya sarf idüb vech-i meşrûh üzere sû-i halleri kaza-i mezbûr ahâlîsinden cem‘-i ‘akir ve cem‘-i kesîr ahbâr itmeleriyle vâki‘ olan ve el-haslarıyla ‘arz-ı hâl şer‘le görölüb ta‘addîsi vâki‘ ise nefy olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 430 (1473): Mutasarrıf Olan Mehmed Paşa’nın Bağdad’da Memûr Olması

Bağdad vâlisi vezîr Mustafa Paşa’ya hüküm ki

Amasya sancağına mutasarrıf kapudan Mehmed Paşa üç yüz nefer ademisi ile Bağdad seferine me’mûr olub hâlâ elli neferden ziyâde ademisi olmayub itâat-i emr-i şerîfim eylememek imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin mezbûru katil ve ser-i maktu‘unu der-i devlet-i medârıma göndermen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî 19 Ca sene 112 (1 Kasım 1700).

s. 431 (1474) Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Musul vâlîsi vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlîsinin bi-'avnihi Hak eşkıya-yı 'aryan'dan tathîr ve tefîş ve Basra vâlîsinin yerine tesyîr ve takrîri ve ol câniblerin kâffe-i umûr nesâk-ı intizâm rabtı ehemmiyyet-i mühimm-i devlet-i 'aliyyemden olub ve husûs-ı merkûm Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa'nın 'uhde-i kifayetine havâle ve bi'l-cümle vâki 've ol tarafa me'mûr olan tavâif-i 'asker iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemden vezîr-i müşârün ileyhın ra'y-i savâb-dîde ile hareket eylemen üzere emr-i şerîfimle me'mûr olmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhın sen dahî mükemmel ve müretteb kapun halkı ve yek-dil ve yek-cihed zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ile Bağdad'da bulunub vezîr-i müşârün ileyh kendüsü ile me'mûr olan 'asâkir-i mansûrem ile Basra tarafına takrir eyledik de Bağdad'da senin yerine tevkil eylemek üzere fermânım olmuş idi. İnşâallahu te'âlâ vezîr-i müşârün ileyh savâb-dîde'azîmet ve senin yerine tevkil eyledikten müşârün ileyh varub me'mûr olduğı üzere eda-yı hizmet idüb gelince Bağdad ve havâlîsinin bi-'avnihi Hak hıfz u hirâsetinde ve eşkıya-yı 'aryanın def-i ve mazzarlarından ve sâir iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde bezl ü sa'y ü kudret ve izhâr-ı gayret ve hamıyyet eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 431 (1475): Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Şehr-i zor vâlîsi vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki

Bi-'avnihi Hak Bağdad ve Basra ve havâlîsinin eşkıya-yı 'aryandan tathîri ve Basra vâlîsinin Basra'ya takrîri ve ol tarafların kâffe-i umûrunun tanzîm ve tedbîri Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşanın 'uhde-i kifayetine havâle olunub ve sen ki vezîr-i müşârün ileyhın. Sen dahî mükemmel kapun halkı ve eyâlet-i mezbûrenin zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla Bağdad'a varub Bağdad vâlîsi vezîr-i müşârün ileyhın ra'y-i savâb-dîde üzere iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde bulunmak üzere mukaddemen me'mûr olmuş idin lâkin Şehr-i zor hudûdunun tanzîm-i umûru için senin mansıbında kalman me'mûr olmağıla hâliyen ber-vech-i nakd sana yigirmi kise akçe gönderilüb beş yüz nefer-i güzîde ve tüvân piyâde ta'kîb-endâz ile kethudâna ...ve...eyâletinin zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla mansıbında kalub ol tarafın iktizâ iden tanzîm-i umûruna cidd-i tam ile kıyam eylemek üzere me'mûr olmuşundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde fermânım olduğı üzere beş yüz nefer-i güzîde ve tüvânâ piyâde tûfeng-endâz ile kethudâna ber-vech-i müsâraat Bağdad vezîr-i müşârün ileyhın ra'y-i savâb-dîde üzere iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemden bezl-i makdur ve cidd-i nâ-mahsur

eylemen üzere muhkem tenbîh ve te'kîd ve takrîr Şehr-i zor eyâletinin zuâmâ ve erbâb-ı tîmârıyla mansıbında oturub ol tarafın nizâm-ı ahvâl ve def-i ihtilâl ve i'tilaliyle kemâl-i teyakkûz ve intibâh üzere takayyü'd-i tam mesâi-i cemîle getürmeğe iken bezl-i kudret ma'mûr ve me'mûr olduğun üzere beş yüz nefer ile bir gün evvel gönderüb ve yollarda her ne sür'at üzere gidüb 'acâleten mahall-i me'mûrda bulunmak üzere tenbîh [ve] te'kîd ile tenbîh ve teşdîd eyleyüb bunlara intizâr ile 'asâkir-i mansûremin def'ine bâ'is olmağla ziyâde tevakkî eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 431 (1476): Edirne'nin Eşkıyalardan Temizlenmesi

Edirne ve () kadısına hüküm ki

Edirne ahâlîsi evabil ve 'arz-ı hâl gönderüb hâlâ Edirne beglerbegisi Mehmed Paşa hilâf-ı şer' ve bi-gayr-i hak emval ve eşyaları alub zulüm ve ta'addî eyledi deyü iştikâ' itmeleriyle dâ'vâları mahalline tam hak ve da'vâ üzere şer'le görilüb icrâ-yı hak olunmak için Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından () dâme mecdühû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuş idi. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde siz ki mûmâ ileyhsiz. Kapucı başı-i mûmâ ileyh mîrmîrân-ı mûmâ ileyh mahallinde da'vâ-yı hak iden.....ahvâllerin tam hak-ı da'vâ üzere şer'le görüb mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyh zimmelerinde şer'le bütün hakları şer'le bi't-tamam red ve teslîm ve sicill ve hüccet itdirdikden sonra.....sicilleriyle sıhhati üzere der-i devlet-i medârıma 'arz u i'lâm eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 432 (1477): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkıyalardan Temizlenmesi

Haleb eyâleti inzimâmıyla Basra vâlîsi olan vezir Ali Paşa ve Diyarbekir vâlîsi Mehmed Paşa ve Sivas beglerbegisi Mustafa ve Karaman beglerbegisi Eyyüb ve sâir Bağdad ve Basra taraflarına me'mûr olan mîrmîrân ve hükümet ...beglerine ve dergâh-ı yeniçerileri zâbiti ve sipâh ve silâh-dâr ocakları kethudâlarına ve alaybeglerine ve sâir ...'askere hüküm ki

Bağdad ve Basra havâlîsinin bi-'avnihi Hak eşkıya-yı 'aryandan tathîr ve tenfiyesi ve Basra'nın taraf-ı devlet-i 'aliyemden zabtı ve berren ve nehren Basra cânibine gidilecek tarîkin ahvâli ve sâir ol tarafların umûr-ı killiye ve cüz'iyesinin tensîk ve tanzîmi hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun emr-i şerîfimle Bağdad vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa'nın 'uhde-i kifayetine tefvîz ve havâle olunmağın ve siz ki vüzerâ-yı 'izam ve mîr-i mîrân ve havâss ve begleri ve sâir rüesâ-yı 'askersiz. Siz dahî vech-i meşruha üzere iktizâ'

iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhın ra’y-i savâb-dîde ile hareket eylemek üzere me’ mûr olub her birinize defaâtle emr-i şerîfem ile tenbîh ve te’kîd olub ‘avn-i hak ile bu husûsun bu sene-i mübarekede bi-eyyi-hâl vücûda gelmesi aksâ-yı murâd-ı hümâyûnum olmağıla mukaddemen ve hâlâ me’ mûr olduğunuz üzere her biriniz damen-i gayret ve hamıyyeti der-mîyan ve ittihâd ve ittifâk ve gönül birliğı ile vezîr-i müşârün ileyhın ra’y-i savâb-dîde ile eğer Basra’nın ‘avn-i Hakla istihlâsına ve Bağdad’ın eğer eşkıya-yı ‘aryânın def-i mefasid ve mazzarlarında ve sâir iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde Bağdad vâlisı vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i zerrin ve fikr-i isâbet kurbeti üzere her biriniz kemâ-yenbagî bezl ü sa’y ü kudret ve izhâr-ı gayret ve hamıyyet eyleyüb vezîr-i müşârün ileyhın re’yine savâb-dîde muhalefet ve hidemât-ı ‘aliyyemde tehâvün ve taksîrden be-gâyet tevakkı itmeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 432 (1478): Kerkük’deki Yeniçerilerin Eşkıyalık Faaliyetleri

Hâlâ Kerkük Kal‘ası muhafazasında yeniçeri zâbiti olan Deveci Mahmud zîde kadruhûya hüküm ki

Muhafaza-i mezbûrede olan Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinin otalı ve yamakan kendü hallerinde olmayub fukâra ve zuafâ muzırlarından ve mazarratlardan ve memleketin nizâmına ihtilâl virüb ve ahâlî-i vilâyet şerr-i şurlarından emin olmayub ahvâlleri diğergün olub perâkende ve perîşân olmağıla bâ‘is oldukları Bağdad vâlisı vezîrim Yusuf Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehü der-i devlet-i medarıma ‘arz ve i’lâm itmekle tavâif-i merkûmeden Kerkük muhafazasında bir nefer olmayub ‘umûmen Bağdad muhafazasına varub hidmet-i muhafazada bulunmaları fermânım olub () irsâl olmuştur. İmdi sâdır olan fermânım mûcibince bir an ve bir sâat meks ve tevakkuf olunmamak üzere muhafaza-i mezbûrede olan otalı ve yamakan ‘umûmen kaldırub Kerkük kal‘asında bir ferd girü kalmamak üzere gereğı gibi takayyü’ d ve ihtimâm ve me’ mûr olduğun üzere Bağdad Kal‘ası muhafazasına varub ‘uhdene lâzım gelen hümâyûnum mecîd ve sa’i olub bu husûsda takayyü’ d-i tam ve ikdâm ve ihtimâm idüb ihmâl ve müsamâhadan ve meks ve tevakkufdan be-gâyet ihtirâz eylesin deyü bi’l-fi’l Dergâh-ı muallâm yeniçerilerim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘ulüvvühü tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşruh üzere ‘âmel eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâili Ca sene 112 (14-23 Ekim 1700).

s. 432 (1479): Manastırın Tamiri

Medlün kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûra tâbi‘ izzeti nâm-karyenin ehl-i zimmet re‘âyâsı gelüb kaza-i mezbûre harîcinde vâki‘ feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan Medlün manastırı dimekle ma‘ruf kadîmi manastırın dîvârları ve sakfının ba‘zı mahalleri harâbe-müşerref olub termîme muhtaç olduğu mukaddemen şer‘le keşf ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iye virildiğın bildirüb hüccet-i şer‘iye mûcibince termîme muhtaç olan mahallerinin hâricden ahcâr vaz‘ olunmamak üzere kendi nakzı ile mesag-ı şer‘i olduğu mertebe vaz‘-ı kadîmi üzere bila-tevsi‘ ve-la terfi‘ termîmine mümanaat olunmamak bâbında hüküm ricâ’ itmeleriyle cânib-i şer‘iye mûcibince vaz‘-ı kadîmi üzere ta‘mîrine mümanaat olunmaya deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 433 (1480): Rum İli’ndeki Zeamet ve Timarların Elde Edilmesi

Rum İli eyâletinde vâki‘ olan ilin alaybeglerine hüküm ki

Bundan akdem seferler imtiradı ve ba‘zı ‘avârız ve esbâb sebebi ile zeâmet ve tîmâr ahvâlî muhtel ve müşevveş olmağıla ‘umûmen Rum İli ve Anadolu ve eyâlet-i sâirede olan zeâmet ve erbâb-ı tîmâr ellerinde olan berât ve arz temessükâtların üzere gelince ve berât itdirüb terevvüc-i vecîbe üzere zeâmet ve tîmâr ahvâlîne nizâm virmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuş iken zeâmet ve tîmâr ashâbının tehâvün ve tekâsülleri hasebiyle beş altı seneden berü ancak mertebesi der-dest olduğundan zeâmet ve tîmâr ahvâlî ile olan nizâm ve der-dest-i husûs henüz hitam bulmayub bu emr-i lâzımü’l-ihimâmın ba‘de-l-yevm itmâmı mühimm ve muktezî ve şimdiki halde ile eyâletinde vâki‘ zuamâ ve erbâb-ı tîmârın Âsitâne-i Sa‘âdetime gelüb der-dest olmalarına mâni‘ olacak sefer ve bir gayr-ı hizmetleri olmağıla eğer ki tahvilât eğer tezakîr ve berât ile zeâmet ve tîmâr mutasarrıflarından henüz der-dest olunmayanlar Âsitâne-i Sa‘âdet-medârımda temessükâtları üzere berât idince emr-i şerîf-i vâcibü’l-ittiba‘ım derununda bin yüz on üç muharremi değim müddet takdîr olunmağıla ‘alâ-eyyi-hâl bi’l-cümle helüb müddet-i mezbûre içinde zeâmet ve tîmârları der-dest ve berât itmeleri fermânım olub bundan sonra defter-hâne-i ‘âmirende mahfuz olan defter-der-dest kapanub der-dest olmayan zeâmet ve tîmârlar der-dest taleb olununanlara tevcîh olunmağıla musahhih ve mukarrer olmağıla siz ki beglerisiz. Siz dahî der-deste muhtaç olan neferâtınız ile bile gelüb zeâmet ve tîmâr niza‘ına mûtaallik suâl ve cevâb ve-yâhud ‘arz u i‘lâm iktizâ‘ iderse mesafe müraca‘at iktizâ itmekle te’hîr-i maslahata bâ‘is olmamağı çün hazır bulunmanız lâzım olunmağıla husûs-ı merkûme için tenbîh ve te’kîdi Rum İli vâlîsi vezîrim Hüseyin Paşa

edâma'llahü te'âlâ iclâlehüye emr-i şerîfim gönderilmiştir. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşrûh üzere der-deste muhtaç olan neferatınız müddet-i merkûme içinde gelüb eğer tahvilat ve eğer tezakir ve berât ellerinde olan temessükâtların üzere berât eyleyüb ve zeâmet ve tîmâra mûtaallik suâl ve cevâb ve-yâhud 'arz ve i'lâm iktizâ iderse te'hîr ve tevakkufuna muhtaç olmamak üzere bi'n-nefs kendünüz dahî bile gelüb ve âgâh olmadık dimeyüb tîmâr ve zeâmetleri henüz der-dest olmayub der-deste muhtaç olanlar fermânım olduğu üzere gelüb der-dest olmaları için cümleyi habir ve âgâh itmeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâili Ra sene 112 (16-25 Ağustos 1700).

s. 433 (1481): Sûret

Bir sûreti Özi eyâletinde olan illerinin alaybeglerine yazılmışdır.

s. 433 (1482): Sûret

Bir sûreti Anadolu eyâletinde olan illerinin alaybeglerine yazılmışdır.

s. 433 (1483): Kalebend Cezası

Haleb vâlîsine ve Haleb ve Antakya kadılarına hüküm ki

Antakya'da sudûr tâbi' Zeytun nâm-karye sâkinlerinden el-Hâc Hasan ve 'Abdülfettah ve Mehmed nâm-kimesneler südde-i sa'âdetime gelüb kendü hallerinde olub hilâf-ı şer' ta'addîleri yoğiken Antakya sâkinlerinden Halil Ağa dimekle ma'ruf kimesne ile karye-i mezbûre kethudâsı İbrahim hevâlarına tâbi' kadîya eşkıya ile kendü hallerinde değillerdir. Yine ehl-i 'ırz Müslümânlara cevri ve eziyet ve leyl ü nehar karyede alet-i harb ile gezüb şekâved üzerelerdir deyü bundan akdem Kıbrıs ceziresine nefy ve ıslâh-ı nefis için kal'a-bend olunmak üzere hilâf-ı bir tarîkle emr-i şerîfim ihrâc ve menzillerin basub kendülerin ahz u habs ve emval ve erzakların yağma idüb ziyâde zulüm ve ta'addî itmeleriyle habsden ıtlak ve mahallinde şer'le görülüb icrâ-yı hak mümkün olmaz ise mezbûr Âsitâneye ihzâr olunmak bâbında hüküm-i hümayûnumrica eyledikleri ecîlden vech-i meşrûha üzere ıtlak ve mahallinde şer'le görülüb icrâ-yı hak mümkün olmaz ise Âsitâneye ihzârları için yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 433 (1484): Nemçe İmparatoru'nun Güçlendirilmesi

Ber-vech-i arpalık Niğbolu sancağına mutasarrıf olan İbrahim dâme ikbâlühüye hüküm ki

Te'kîd ve sak-ı misak için Nemçe İmparatoru'nun Âsitâne-i Sa'âdetime gelen büyük ilçisi eda'-yı hizmet idüb vilâyetine 'avdet ve ric'ate me'zun ve mürehhas olmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. İki yüz nefer-i güzîde ve tûvânâ adamlarınla Kabalı oğlu menziline çıkub ilç-i mûmâ-ileyhi alub esnâ-yi rahda ve menazil ve merahilde muhafaza iderek kemâl-i emn ü selâmet ile Belgrad'a götürüb teslim ve tekrar fermân-ı hümâyûnum sâdır oluncaya dek sen Belgrad'da meks ve tevakkuf eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 433 (1485): Nemçe İmparatoru'nun Güçlendirilmesi

Ber-vech-i arpalık Köstendil sancağına mutasarrıf olan Serhadlü Mehmed dâme ikbâlühûya hüküm ki

Te'kîd ve sak-ı mîsak için Nemçe İmparatoru'nun Âsitâne-i Sa'âdetime gelen büyük ilçisi eda'-yı hizmet idüb vilâyetine 'avdet ve ric'ate me'zun ve mürehhas olmağıla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhsin. İki yüz nefer-i güzîde ve tûvânâ adamlarınla Nişe çıkub ilç-i mûmâ ileyhi alub esnâ-yi rahda ve menazil ve merahilde muhafaza iderek kemâl-i emn ü selâmet ile Belgrad'a götürüb teslim ve tekrar fermân-ı hümâyûnum sâdır oluncaya değın sen Belgrad'da meks ve tevakkuf eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 434 (1486): Barutların Belgrad'a Nakledilmesi

Ber-vech-i Arpalık deyü sancağına mutasarrıf olan Timur Halil dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân mûmâ ileyhsin. Hâlâ Selanik bârûd-hânesinde tabholunub mevcûd olan dört bin kantar bârûdun üç bin kantarını ber-vech-i müsâraat Belgrad'a nakil ve isale sen me'mûr olub bundan akdem emr-i şerîfimle sana tenbîh-i humâyûnum olmuş idi zikrolunan bârûdun ber-vech-i ta'cîl Belgrad'a nakli ziyâdesiyle mühimm ve muktezî olmağıla imdi erm-i şerîfim sana varduğı gibi bir an ta'ahhur ve tevakkuf eylemeyüb mukaddemen me'mûr olduğun üzere müstevfa kapun ve yarar ve kul adamların ile 'ucâleten kalkub sür'at ve şitâb ile Selanik'e varub zikrolunan üç bin kantar bârûdu mahalline teslîme me'mûr olan Dergâh-ı muallâm cebecileri çorbacılarından () zîde kadruhû ile mekkarilere tahmîl ve esnâ-yi berâhîn ve menâzil ve merâhilde gereğı gibi hıfz u hırâset iderek bir gün ve bir sâat mukaddem götürüb kemâl-i emn ü selâmet ile mahall-i me'mûra

nakline bezl-i kudret ve sarfı miknet idüb tesâmuh ve tekâsülden be-gâyet ihtirâz eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 434 (1487): Mutasarrıf Olan Hasan Paşa'nın Belgrad'a Tayin Edilmesi

Ber-vech-i Arpalık Selanik sancağına mutasarrıf olub evveline bakan zâbiti olan vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Belgrad muhafızı Ali Paşa fevt olub muhafaza hidmeti hasr olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsinsen vüzerâ-yı 'izâmımın umûr-dîde ve vükelâ-yı fehamın kar-ı azmudelerinde olub sen de her ne vechile hidmet-i me'mûl-i hümâyûnum olmağıla sen Belgrad muhafazasına me'mûr ve müteveffa-yı müşârün ileyhin mutasarrıf olduğı havâss ve ta'yînâtı ile anın yerine muhafaza nasb ve ta'yîn olunmuşundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde sen tarafından Selanik'e bir mu'temed adamın mütesellim nasb u ta'yîn ve evlâd-ı fatihan'ın ahvâllarına dahî mukaddemen tarafından nizâm virdiğı üzere nizâm virmek ve cehdine havâle olunduğı üzere evlâd-ı fatihan işkencilerinin bezl-ı mu'akıbları cem' ve tahsilinde ve zabt u tathîrinde takayyü'd ve ihtimâm eylemen üzere tavassub ve sipâriş ve tenbîh ve te'kîd ve ta'ahur ve tevakkuf eylemeyüb süvâri ve piyâde mükemmel ve müretteb kapun ve güzîde ve müstevfa adamlarınla kalkub sür'at ve şitâb ile bir gün evvel Belgrad'a varub hidmet-i muhafazaya kıyam ve kâffe-i umûrunun kemâ-yenbagî nizâm ve intizâmıyla takayyü'd ve ihtimâm eyleyüb fermân-ı hümâyûnum olduğı üzere ol tarafın iktizâ iden tanzîm-i umûr ve 'âmme-i mehâm cumhurunda bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsur eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 434 (1488): Şam'daki Zeamet ve Timarların Elde Edilmesi

Şam vâlîsi ve Şam mîr-i hacı olan vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Tanzîm-i umûr-ı bilâd ve terakkiye-i hâl-i ibâd ve sâir levâzım-ı hüsn-i eyâlet ve şu emn-i esbâb-ı kifayetde olan ahvâlde senin rüsd ve midâdına i'timâd-ı hümâyûnum olub bâ-husûs biraz eyyamında yer ve o tarafda meks ü ikametinin ve imtidâd-ı nihân-ı hükümetin hasebiyle bilâd-ı Şamiye ve aktarcı eğer vücûh-ı mukayyeden ve eğer bevâ'is-i vukuf ve şûurun olub sen de hidemât-ı cemile me'mûl ve muntazır olmağıla Şam mir halkı dahî sana tevcîh ve tekmîl-i mü'eyyede mühimmatına sebep-i kuvvet olmak için üç yüz kise akçeler dahî 'inâyet ve ihsânım olub ve 'umûmen Şam eyâletinde zuamâ ve erbâb-ı tîmârı ve 'alâ-tarîk-il-münâdiye muhafaza-i huccac için ta'yîn oluna gelen dört yüz

neferi ve yeniçerileri seninle maan me'mûr olmuşlardır. İmdi bu emanda giranın istina-yı mühimmat-ı kâmile sine emr-i şerîfim kıldığı gibi günde ikdâm ve ihtimâm ile kıyam ve kapun mükemmel idüb cemi' ümûruna nizâm-ı tam viresin. 'Aryan eşkıyasının tedbîr-i tedmîri ve âsâr-ı mazzarlarından tarîk-i hacca ile tanzîk ve tathîri akdem ve elzem olub 'ala ihtiyâr-ı tarîk-i zalal ile bu sene huccâc-ı Müslimîni istikbâl ve emvalleriyle bu mesellü fesâd ve şekâvede cesaret iden Gazze dînî nüfûs ve has-manlarıyla ilka-yı nar-ı mehâr ile ahz-ı sar-ı mukteziyan-ı hamiyet-i şahane ve mûcib-i bi-meştun-ı mülûkanemden olmağıla cenâb-ı emâret-meâb eyâlet-i noksân siret intisab-ı iktisab-i emîr-i Mekke-i Mükerreme şerîfi Sa'id dâme mecdühûya seninle haberleşüb ve tedbîr-i dil-pezîr ile eşkıya-yı mezbûrenin üzerine varılıb cümlesi 'arzına tedmîr ve âsâr-ı mazzarlarından aktar-ı Hicaziye tathîr olunub fi-mâba'de dahî eşkıya ve medar-ı iltimas olmamak için eşcârların kat'a ve 'uruk nefsedetleri bi'l-küllîye kal'a ve kum'a olunmak üzere nâme-i hümâyun-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağıla sen dahî tedârik-i kâfi ile hazır ve âmâde olub müşârün-ileyhde hayır vardığı gibi bi'l-cümle seninle me'mûr olanlar ile kalkub ve ne mahalde münâsib görilür ise mülâki olduktan sonra bu emr-i lâzımü'l-ihtimâmın ikmâl ve itmâmına tam eyleyüb ve bundan sonra dahî ol tarafın ümûr-ı cumhuru alâ'l-husûs huccac ile emn ü selâmet ile zehab ve eyyaâları edîme-i ve temme-i hidmetin olub taraf-ı pâr-şahânemde dahî nukud ve âhir ile ve 'umûmen Şam'ın eyâlet 'askerisi ve istikbâl-i huccaca me'mûr olan sancaklara dahî zî-kudret ve kargüzâr ümerâ olunmağıla eğer mâl ve eğer ricâl cihetinden sana külli imdad ve idinüb hâsılı fütur-ı himmete ve kûsur-ı kudrete bâis olacak bir nesne kalmamışdır. Ana göre sen dahî kemâl-i teyakkuz ve intibâh ile hareket ve her emrin esbâb-ı hâsılı vaktiyle tedbîr ve tedârike nâ-beste olmağıla mevsim-i hacca hayli zaman varur dimeyüb bu hidmet-i cemilü'l-'akıbetin itmam-ı mehamete ehad-i tam ile şimdi de kıyam ve 'aryan şekâved ve iktitân-i ahval ile cemi' mukasır ve mürasıdlarına vakıf olub dahî ve ilhâhı ve def'a müfasid ve tertib-i husûl-ı makasid ile her maslahatı muktezâ-yı dikkate göre itmâm ve ikmâl ve temin minnete hümâyûnum olduğı üzere hidemât-ı mâl-i mîrî ve getürmeğe bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 435 (1489): Şam Çevresinin Eşkîyalardan Korunması

Şam'ın Birlü köyü ağası () zîde mecdühûya hüküm ki

Tavan Beytü'l-Haram vezin Ravza-i Mutahhara-i Hazret-i Seyyidü'l-enam'aleyh-i efzalü's-salatü ve's-selam için 'azîmet olan huccac-ı mîrân-ı minhacın ferhab eyyamlarında

hıfz u hırâsetleriyle takayyü'd ve ihtimâm ehemmi-i mehâmm-ı 'aliyyemden olub düstûr ve müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şam vâlisî olan vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlûhu Bosna-i mübarekede huccac-ı Müslimîni eyat ve ferhâbında hıfz u hırâset iderek kemâl-i emn ü selâmet ile Mekke-i Mükerrime'ye getirüb ve getirüb ve mukaddemen huccac-ı Müsliminin ağraz ve nüfûs ve ahvâllerine îsâl-i hasara cesaret iden ve...beni-Suhr 'Aryani eşkıyasının kal'a ve kum'a istisamlarına ikdâm ve ihtimâm eylemek üzere mîr-i hacı ta'yîn olunmağıla sen ki mûmâ ileyhsin sen dahî Şam-ı şerîfin mu'tâd üzere münâvebe tarîkiyle muhafaza-i huccac için ta'yîn oluna gelen yeniçerilerinin dört yüz neferi ile Bosna-i mübarekede vezîr-i müşârün ileyh ile vech-i meşrûh üzere me'mûr zabt olunmuşundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde mukaddemen fermânım olduğu üzere dört yüz neferden noksân gitmeyüb iken birisi deveci ve kiracı olmayub ve bedel göndermeyüb bi'l-kabz mükemmel ve müsellemler gitmek üzere tenbîh ve te'kîd ve 'alâ-eyyü-hâl müsellemler ve müretteb dört yüz neferi şimdiden teçhiz ve hazirun mâl ve dikkat ve zamanıyla yanına alub bi-'avnihî te'âlâ eğer eşkıyayı merkûmenin kat'-ı 'uruk-mefsedetlerin ve eğer huccac-ı Müslimîn ve ferhabların gereği gibi hıfz u hırâset ile resel kemâl-i emn ü selâmetle Mekke-i Mükerrime'ye götürüb ve getürmeğe ve sâir iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemden vezîr-i müşârün ileyhn ra'y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa'y ve kudret eylesin. Şöyle ki hepsi... kiracı ve deveci olub ve...gönderüb me'mûr oldukları hizmet-i mevcûd bulunanların ...yevmiye olunur ve sen dahî mes'ûl olursun. Evâmîr-i...basîret ve intibâh üzere hareket eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 436 (1490): İspir'deki Bina ve Kilisenin Tamiri

İspir nâ'ibine hüküm ki

İspir kasabası mahallatından olan giril mahallesinde sâkin ehl-i zimmet re'âyâsı gelüb mahalle-i mezbûrda vâki' feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan binâ'ya dimekle ma'ruf kadîmi kilîsanın sakf-ı ve dîvârları ve havâlîsî civarları mürûr-ı eyyâm ile harâbe müşerref olub ta'mîre muhtaç olmağıla bundan akdem keşf olunmak için virilen emr-i şerîfim mücibince ma'rifet-i şer'le keşf olundukda kilîsâ-yı mezbûrenin sakfı üzerinde olan kiremidin ekseri ve kesret-i ve tahta ve çürüyüb ve kirîşlerinin başları ve ince kenar ortası direklerinin dibi çürüyüb ve ıtlak-ı erba'a ve olundukda iki tarafından binâ' zirâ'ı ile yigirmi tokuz zirâ' ve yine iki tarafından 'arzan on dokuz zirâ' ve ikişer parmak ilki tokuz zirâ' deyü

ve biri ve on iki pencere ve üç kapısı ve dâhilinde mahsus bulmasında tahtaları kiremidleri ta'mîr ve termime muhtaç olduğun Müslimîn olub cânib-i şer' den hüccet-i şer' iye ve bir dürlü bildirüb hüccet-i şer' iye mucibiyle şer' i mertebe bilâ-tevsi' ve-lâ terfi' vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîrine mümanaat olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ' eyledikleri ecîlden hüccet-i şer' iye mucibiyle vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîrine mümanaat olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 436 (1491): Şam Çevresinin Eşkîyalardan Korunması

Şam eyâletinde vâki' alaybeglerine hüküm ki

İskât-ı fazrîza-i hac için Haremeyn-i muhteremeyn tarafına tevcih ve cihete 'azîmet iden huccac-ı zü'l-ibtihâcın zehâb ve ayrılan hıfz u hirâsetleriyle takayyü'd ve ihtimâm ehemmi mehm-i mehm-ı devlet-i 'aliyyemden olub Şam vâlisi vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehü mübâreke huccac-ı Müslimîni zehablarında hıfz u hirâset iderek kemâl-i emn ü selâmet ile Mekke-i Mükerrime'ye götürüb ve götürüb ve mukaddmen huccac-ı Müslimînin a'raz ve nüfus ve emvallerine îsâl-i hasarete cesâret iden 'aryani huccac-ı eşkıyasının kal'a ve kam'a ve istikbâllerine ikdâm ve ihtimâm eylemek üzere mîr-i hac ta'yîn olunmağıla siz ki alay beglerisiz. Siz dahî sancaklarınızın 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ve vezîr-i müşârün ileyh ile vech-i meşrûh üzere me'mûr ve ta'yîn olunmuşsunuzdur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde şimdiden tedârikinizi görüb sancaklarınızın 'umûmen zuamâ ve erbâb-ı tîmârına dahî gördürüb hazır ve âmâde ve vakt ü zamanıyla cümlesin yanınıza alub bi-'avnihi hak eğer eşkıya-yı merkûmenin kal'a ve kam'a ve istikbâllerinde ve eğer huccac-ı Müslimîni zehâb ve ayrılan hıfz u hirâset iderek kemâl-i emn ü selâmet ile Mekke-i Mükerrime'ye götürüb getürmekde ve sâir iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhin re'y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa'y ü kudret eyleyüb hidemân-ı 'aliyyemde tehavin ve taksîrden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 436 (1492): Köprülüzade Ahmed Paşa'nın Görevinden Men Edilmesi

Şam vâlisi vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Şam nevâhîsinde Buka'a nâhiyesine tâifesinin nüzülleri bâ-husûs zirâât ve hirâset takrîbiyle mekleri nice esbâb-ı ihtilâli olmağıla vezîr-i âzam-ı sâbık müteveffa Köprülüzade Ahmed Paşa Şam vâlisi iken men' olunub fî-mâba'd tâife-i mezbûreden eğer nâhiyeler ve nüzüll ve zirâât ve hirâsete tasaddî iderleri olur ise demleri heder emvalleri girift olmak

üzere hüccet dahî olmuş iken biraz eyyamdan berü vilâyet-i Şam'ın seferlere ve emr-i şerîfim mütesellimlerin tehâvün ve tekâsüle sebebi ile tâife-i merkûme yine sahra-yı Buka'a inüb ve çift koşub sülüsân mertebesinden ziyâde arazisin zabt ve zirâât ve alet-i harb ile mezru'atların kaldırub arz olanlara 'öşr ü resm ve emr-i şerîfimle vâki' tekâlifden bir nesne virmediklerinden mâ'adâ yerlûden dahî kendü hallerinde olmayanlar mezbûrlara teb'îd ve nice fesâd ve şekâvede cesaret idüb kemâ fi'l-evvel men'leri lâzım olmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin. Emr-i şerîfim vusûlünde tâifesi ba'de'l-yevm nâhiye-i mezkûreye inmeyüb ve arazisin zirâât ve hirâset itmeyüb me'va-yı kadimlerinde kendü hallerinde olmak üzere muhkem tenbîh ve te'kîd ve memnû' olmayub fermân-ı hümâyûnuma mugayir hareketleri zahîr olur ise 'alâ-eyyi-hâl cezaları tertîb idüb nâhiye-i mezbûreyi âsâr-ı fesâdlarından tathîre ziyâdesiyle takayyü'd ve ihtimâm eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 437 (1493): Şam'daki Yeniçerilere Verilen Ceza Hakkında

Şam vâlisine hüküm ki

Bi-'avnihi Hak muhafaza-i huccac için Şam'ın yerlü yeniçerilerinden bî-tarîki'l-Mîna ve her sene dört yüz nefer mîr-i hacılar ile maan gitmek olub ve kadîmü'l-eyyâmdan berü gelenler giderler iken birkaç seneden berü yerlerine bedel gönderdiklerinden ve orda beşer belki beşer ellişer adam ile gidecek kimesnelerin yerine yalnız bir nefer gidüb ol dahî vâki 'sahibi olduğundan mahallinde işe yaramayub hem killet-i 'askere ve hem ve hidmet-i nefere bâ'is olduğu mesmû'-ı hümâyûnum olmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin. Emr-i şerîfim vusûlünde tavâif-i merkûmeden işbu sene-i mübarekede burdan gelenlerden bir ferd bedel göndermeyüb mükemmel ve müretteb silâh ve kendileri gitmek üzere muhkem tenbîh ve te'kîd eylesin. Şöyle ki bundan sonra dahî mütenebbih olmazlar ise neferât-ı mezbûreyi münâsib olan mahalde yoklayub fermân-ı hümâyûnuma mugâyir yine yerine bedel göndermeyüb bi'n-nefs mevcûd dirliklerin ve yalnız âhir tevcih ve cezaların tertîb olunur bu bâbda sâdır olan emr-i şerîfimin icrâ-yı mazmunuyla takayyü'd ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 437 (1494): Şam Şeyhlerinin Olumsuz Değişimi

Şeyh kadısına hüküm ki

Tavâf-ı Beytullahi'l-Haram ve ziyâret-i Ravza-i Mutahhara Hazret-i Seyyidü'l-enam 'aleyhi efzâlü's-sâlâtü ve's-selam için 'azîmet iden huccâc-ı zü'l-ibtihâcın emn ü selâmet

ile ve zehâbları ve ferağ-ı bilâd-ı refâh ile emâkin ve mesâkinlerine vusûlleri ehemmi mehâm-ı devlet-i aliyyemden olmağıla bil-cümle teşyî' ve istikbâle me'mûr olanlar bu hizmet-i itmâm ve ikmâline sarf-ı ve hulûs-ı tavâif ile 'âzim bâ-husûs ile ittiba' ve 'aşîretleriyle eda'-yı hizmete bezl-i kudret itmek lâzım olub ve Şam şeyhlerinin muntehâ-yı kal'a-i mu'azzama olmağıla sahn-ı mezbûra deĝin bâ-huccâc-ı müşâyaat ve istikbâli ile gelmişler iken birkaç seneden beri tavr-ı kadîmi taĝyir ile teşyî' ve istikbâl husûsunda taksîr olunduĝu istima' olunub kadîm vaz' ve harekete kat'a rızâ-yı hümâyûnum olmamağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde tarz-ı kadîm ve müstedim üzere meşâyih-ı Şamiyenin muntehâ-yı derkleri olan kal'a-i yine ve muazzamaya bi-n-nefs huccacı teşyî' ve istikbâl idüb ve inşâallahu te'âlâ 'aşayir ve kabayilinden ricâl-i vâki ile gidüb eslâfında ziyâdesiyle hizmetde bulunmaĝa bezl-i kudret eylesin. Hizmet-i huccac bir emr-i münîb üzerlerine her ne kadar gayret ve hamiyetin zuhûr ider ise âsâr-ı inâyet-i mülûk-ânemi müşahede idersin. Ana göre şedd ü sak ikdâm idüb hidemât-ı cemile vücûda getürmeĝe sarf-ı tam ile dahl ü ihtimâm eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 437 (1495): Şam Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Şam eyâletinde vâki' alaybeglerine hüküm ki

Bî-'avnihi tarîk-i hacc-ı Şami'nin bu sene-i mübarekede tedârik-i vâki' ve asâkir-i tekasür ile istifâ-yı mühimmatda senden sâbıkan ziyâde ihtimâm iktizâ' eylemekle Şam eyâleti zuamâ ve erbâb-ı tîmârıyla yüz on iki senesi 'avâtıf-ı 'aliyye-i Hüsrev-ânemden 'afv ve ihtimâm inşâallahu te'âlâ huccac-ı Müslimîni hıfz u hirâset ve eşkıya-yı 'aryandan rekabet iderek düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-'âlem Şam vâlisî ve mîr-i hacı olan vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehüye ile Mekke-i Mükerreme'ye deĝin bile gidüb ve gelüb ba-husus bu sene huccac-ı Müslimine îsâl-i hasaret iden suhr-ı 'aryanın kahr u tedmîrlerinde vezîr-i müşârün ileyhî ra'y-i savâb-dîde ile iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde bezl-i kudret eylemek üzere me'mûr olmuşlardır. İmdi siz ki alay beglerisiz. Emr-i şerîfim vusûlünde bi'l-cümle neferâtınızı şimdiden techîz ve â'dadına kemâl-i ihtimâm ile kıyam ve hazır ve âmâde olub eĝer dimâ ve ahâal ile huccac-ı Müslimîni istikbâl iden 'aryan-ı mezkûrenin kahr u tedmîriyle âsâr-ı üzerlerinden ol takrir ve tathîrine ve eĝer bu sene tarîk-i hacc-ı Şami'den gidecek huccac-ı zü'l-ibtihâcın hıfz u hirâsetleri husûsunda cümleiniz ittifâk idüb emnen ve sâlimen Mekke-i Mükerreme'ye götürüb getürmekde ve bi'l-cümle vâki' iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhî

re'y-i savâb-dîde üzere hareket eyleyesiz ile 'afv uve hem Şam'da eyâlet 'askeri ahvâl-i turuk ve mesalik ve ticâret-i muharib ve vukufları olmağıla huccac ile me'mûr olan tavâifin cümlesinden ziyâde hidemât-ı cemile me'luldür. Ana göre 'âdet olub fermânım olduğu vech üzere iktizâ iden hidemât-ı aliyemde ihtimâm ve bir dürlü ve tevakki ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 438 (1496): Haleb Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Haleb mütesellimi İbrahim zîde mecdühûya hüküm ki

Rakka taraflarında olan Kays-ı A'rabinin etraf-ı celiye tecâvüz ve tereddüdlere ziyâde olduğundan mâ'adâ tavâif-i 'Aryan ve Ekrad ve Türkmen'in de yaylak ve kışlağa girmek mu'tâdları olanlarının hâlâ yaylakdan 'avdetleri vakti olmağıla eyâlet-i Haleb'in etraf-ı kurra ve nevâhîsinin üç ay mikdârı muhafazası ve ol makulelerin def-i şer ve mazarratlar ile ahâlî-i vilâyetin te'mîn ve tatmîni mühimm ve muktezî olduğu i'lâm olunmağıla sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin. Bu husûs için sen me'mûr ve Haleb eyâletinde vâki' kulla' gönüllü neferâtın dahî 'umûmen hazır ve âmâde ve mevcûd ve hine iktizâda seninle maan hizmetde bulunmaları fermânım olub ve vech-i meşrûh üzere neferât-ı merkûm ağalarına dahî emr-i şerîfim haber gönderüb tenbîh-i hümâyûn olmağıla imdi emr-i şerîfimolub ve neferât-ı merkûm ağalarına dahî haber gönderüb hazır ve âmâde bulunmaları için tenbîh ve te'kîd ve hine iktizâda yanına alub eyâlet-i merkûmenin etraf-ı kurra ve nevâhîsini tenbîh ve ittifâk ile muhafazada ve ol makule ta'addî ve tecâvüz kâsd idenlerin iktizâsına göre def-i şer ve mazarratlarında ve sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yi sebinin te'mîn ve tatmîninde bezl ü sa'y u kudret eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 438 (1497): Haleb Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Haleb eyaletinde vâki' kulların gönüllü neferât ağalarına hüküm ki

Rakka taraflarında olan Kays-ı A'rabinin etraf-ı celiye tecâvüz ve tereddüdlere ziyâde olduğundan mâ'adâ tavâif-i 'aryan ve Ekrad ve Türkmen'de yaylak ve kışlağa gitmek mu'tâdları olanlarının hâlâ yaylakdan 'avdetleri vakti olmağıla eyâlet-i Haleb'in etraf-ı kurra ve nevâhîsinin üç ay muhafazası mikdârı ve ol makulelerin def-i şer ve mazarratlarıyla ahâlî-i vilâyetin te'mîn ve tatmîni mühimm ve muktezî olduğu i'lâm olunub ve husûs-ı merkûm için Haleb mütesellimi İbrahim zîde mecdühû me'mûr olmağıla siz ki gönüllü neferât ağalarınız siz dahî 'umûmen neferâtınız ile hazır ve âmâde ve mevcûd ve hine iktizâ

mütesellim-i mûmâ ileyh ile vech-i meşrûh üzere hizmetde bulunmak üzere me'mûr ve ta'yîn olmuşuzdur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde 'umûmen neferâtınız ile hazır ve âmâde ve mevcûd bulunub hine iktizâda mütesellim-i mûmâ ileyh ile eyâlet-i merkûmenin etraf-ı kurra ve nevahisini temin ve ittifâk üzere muhafazada ve ol makule ta'addî ve tecâvüz kasd idenlerin mûmâ ileyhin re'yiyle iktizâsına göre def-i şer ve mazarratlarında sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yi sebilin te'mîn ve tatmînine bezl-i tab eyleyüb bu husûsda mûmâ ileyhin re'yine muhalefetden ve hidemât-ı hümâyûnuma tehâvün ve tekâsülden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 438 (1498): Cizye ve Peşkeş Hakkında

Çıldır beglerbegisi İshak dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin mektûbun gelüb hülâsa-i mazmun-ı muhat 'âlem-şumul-i Hüsrev-ânem olmuşdur. Hâlâ açık baş melîki olan Simon ve Opah kam-yab ve Düked merkûm hıfz u hirâset-i memleket ve himâyet ve sıyânetinde rağbet ile takayyü'd ve ihtimâm ve zikrolunan memleketlerin cizye ve peşkeş ve hirastinde vakt ü zamanıyla cem' ve tahsil ve ma'rifet ile mu'tâd üzere Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl ve hazîne-i 'âmireme teslim itdirmek için başka başka evâmir-i şerîfem şeref-yâfte-i sudûr olub () ile irsâl olunmuşdur. İnşâallahu te'âlâ vusûlünde mübâşir-i mûmâ ileyhin yanına adam koşub vech-i meşrûh üzere sâdır olan evâmir-i şerîfemi memâlik-i merkûmenin mülk ve tavarlarına irsâl ve îsâl ve mezâmin-i münifeleri tebliğe ve takhim ve bi'l-cümle ol tarafların muhafazası emrinde ve ahâlînin himâyet ve sıyânetinde ve her ahvâlîn tanzîm ve tesbi'inde basîret ve intibâh ile bezl ü sa'y ü kudret eyleyüb ve dâimâ Gürcistan ve ol havâlînin ahvâlîni kemây-enbaîi teccessüs ve muttali' olduğun ahbâr ve aşâr-ı pey-ender-pey sıhhati ve hakikati üzere der-i devlet-i medârıma 'arz u i'lâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 439 (1499): Cizye ve Peşkeş Hakkında

Açıkbaş melîki Simon'a hüküm ki

Sen Âsitâne-i Sa'âdetimizin hayr-hâh-ı ve devlet-i 'aliyyemizin 'abd-i sadakat-karı olub bu ana değin tarîk-i sadakat ve istikametde sâbitkadem ve olduğundan mâ'adâ Açık baş melîkliği üzerinde olmağla imdi hıfz u hirâset-i memleket ve himâyet ve sıyânet-i raiyyet bâbında bezl-i kudret eyleyüb ve her sene 'uhdene eda'sı lâzım gelen Açıkbaş memleketi cizyesiyle peşkeş ve hirasetinde vakt ü zamanıyla cem' ve tahsil idüb Çıldır beglerbegisi

İshak dâme ikbâlühû ma‘rifeti ve () mübâşeretiyle üzere Âsitâne-i Sa‘âdetime irsâl ve îsâl ve hazîne-i ‘amîreme teslîm itdirüb dâimâ sadakat ve istikametde sabitkadem ve ‘ubûdiyet ve ihtisasda ve hizmet-i muhafazada mecîd ve sa‘i olasin. Şöyle ki emr-i muhafazada ve lâzime-i zimmetden olan umûr ve husûslarda sen de rızâ-yı hümâyûnuma muhalif vaz‘ ve hareket zuhûra gelmek ihtimâli olur ise bir vecîhle ‘özür ve cevâbınız ısga olunmayub mes’ûl ve me‘ayib olman mukarrerdir. Emr-i muhafazada ana göre takayyü’d ve ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 439 (1500): Sûret

Bir sûreti Gör İli ve Dadyan melîki Mamyân’a yazılmışdır.

s. 439 (1501): Cizye ve Peşkeş Hakkında

Açıkbaş memleketinin kadısına hüküm ki

Siz Âsitane-i Sa‘adetimizin hayr-hahı ve devlet-i ‘aliyyemizin sadâkat-kârları olub bu ana değin tarîk-i sadakat ve istikametde sabitkadem ve olub bundan böyle dahî hıfz u hirâset-i memleket ve himâyet ve sıyânete raiyetde bezl-i kudret eyleyüb ve her sene irsâli lâzım gelen Açıkbaş memleketi cizyesiyle peşkeş ve hirâsetinde vakt ü zamanıyla cem‘ ve tahsil ve Çıldır beglerbegisi İshak dâme ikbâlühû ma‘rifeti ve () mübâşeretiyle mu‘tad üzere Âsitane-i Sa‘âdetime irsâl ve îsâl ve hazîne-i ‘amîreme teslîm itdirüb dâimâ sadakat ve istikametde sâbitkadem ve ‘ubudiyet ve ihtisasda ve hizmet-i muhafazada mecîd ve sa‘i olasız. Şöyle ki emr-i muhafazada ve sâir lâzime-i zimmetiniz olan umûr ve husûslarda siz de rıza-yı hümâyûnuma muhalif vaz‘ u hareket zuhûra gelmek ihtimâli olur ise ‘özür ve cevabınız ısga‘ olunmayub mes’ûl ve me‘ayib olmanız mukarrerdir. Ana göre takayyü’d ve ihtimâm eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 439 (1502): Sûret

Bir sûreti Gör İli ve Dadyan memleketinin deyü yazılmışdır.

s. 439 (1503): Belgrad’da Zimmetlerin Deftere Kaydedilmesi

Rum İli vâlfisi olub Belgrad muhafazasına me’mûr olan vezîr Hüseyin Paşa’ya hüküm ki

Sâbıkan Belgrad muhafızı müteveffâ Ali Paşa'nın mîrî ile ba'zı olmağıla kethudâ ve hazîne kâtibi ve miftah gulâm-ı ve sâir işine gücüne karışub suâl ve cevâb iktizâ' iden adamları Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb nesne görölüb zimmetinde bir şey zuhûr ider mi itmez mi keyfiyyetin temini olunca emvali zayi' ve telef olmamak için Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından () dâme mecdühû mübâşir ta'yîn olunmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin emr-i şerîfim vardığı gibi müteveffâ-yı müşârün ileyhın ol tarafdın gerek nohud ve gerek arpa ve tavar ve bi'l-cümle ehem mâl itlak olunur. Emval ve eşyasını ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve birer nesne zayi' ve telef olmamak üzere memhur ve mahur defteri ve kethudâ ve hazîne kâtibi ve miftah gulâm-ı ve sâir işine gücüne karışub suâl ve cevâb iktizâ' idenleri ma'an kapucı başı-i mûmâ ileyh ile der-i devlet-i medârıma irsâl eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ile fermân-ı 'âlîşânım yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 440 (1504): Marva Çevresinin Eşkiyalardan Temizlenmesi

Sâbıkan hisar sancağına olan Mehmed dâme 'izzühûya hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Bundan akdem emr-i şerîfimle Morva cisri muhafasına me'mûr olmuş idin. İki seneden berü cistr-i mîrînin hıfz ü hirâsetinde yollarında mürûr ve 'ubûr iden ebnâ-yi sebîlin emnen ve sâlimen idüb ve zehâblarında ve haydûd eşkiyasının def-i mekâyir ve mazzarlarında ve sa'î ve her vecîhle hüsn-i sülûk ve istikamet üzere olduğun ol havâlîde olan palangaların neferât ağaları ve sâir zâbitleri mazhar itmeleriyle sen kemâ-fi'l-evvel cistr mezbûr muhafazasına me'mûr ve ta'yîn olunmuşsundur. İmdi me'mûr olduğun üzere kalkub varub cistr-i mezbûr ve etraf ve...vâki' tarîk-i hâl ve yemin ve yesârinin bi-'avnihi Hak hıfz u hirâsetinde ve ahâlîsinin hine ve sıyânetinde ve haydûd ve eşkiyasının def-i şer ve müfritlerinde ve ebnâ-yi sebîlin emn ü mutma'in ve zehâblarında bezl ü sa'y ve kudret eyleyüb hizmet-i muhafazada tehâvün ve taksîrden ihtirâz eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 440 (1505): Belgrad Muhafızıyken Vefat Eden Ali Paşa'nın Eşyalarının Korunması

Rum İli vâlîsi olub Belgrad muhafazasına me'mûr olan vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Belgrad muhafızı iken vefât iden Ali Paşa'nın hareminin Âsitâne-i Sa'âdetime gelmesi muktezî olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin emr-i şerîfim vardığı gibi müteveffâ-yı müşârün ileyhın haremi hareme mûtaallik olan esvab ve eşyası ile Tuna ile olarak karadan

olur kangısından mümkün ise yanına mu‘temedün ‘aleyh adamlar koşub kemâl-i emn ü selâmetle bir gün evvel Âsitâne-i Sa‘âdetime irsâl ve îsâl eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 440 (1506): Rusçuk’daki Mescidin Tamiri

Rusçuk nâ’ibine hüküm ki

Tonguz Dağı kasabası sâkinlerinden iken vefat iden el-Hâc Hasan’ın karındaşı ve oğlunun kızı Hadice nâm-sagirenin Mansube vasiyesi ve akdesi olan Ümmühan nâm-hâtûn ‘arz-ı hâl edüb müteveffâ-yı mezbûrun muhtelifatı irs-i şer‘le sagire-i mezbûre ile müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi ‘Ayşe nâm-hâtûna intikâl itmekle ma‘rifet-i şer‘le taraflarından zabt olunub bir vecîhle ta‘arruz olunmak îcâb itmez iken yine kasaba-i mezbûre muhallifatından Hace Veli nâm-mescîdin imâmı olan Hüseyin nâm-kimesne şerrine sakid ve kırk elli seneden mukaddem müteveffâ-yı mezbûr zevci Hasan’ın sâbikan kayın atası olan Hüseyin Dede demekle ma‘ruf kimesne mescîd-i mezbûrda imâm olanlara kırk bin akçe vefk idüb mezbûr hacı Hasan mescîd-i mezbûrda imâm iken hal-i hayatında kays itmiş idi deyü buhl-i şer‘le ve teslîmle borcu ol mikdâr akçenin vefkini mübeyyin olmayub ve müverrisleri müteveffâ-yı hacı Hasan’ın makbuzın olduğu dahî sehv ü ‘udul ile şer‘an sâbit olmuş vekil iken mücerred ta‘mîr için mescîd-i merkûmun imâmı tarafından vekîller ta’yîn ve hevâsına kimesneler i‘aneti ve şahid-i zur ikametiyle sagîre-i mezbûre ve hâtûn-ı merkûmeye hilâf-ı şer‘ gadr-i murâd eylediğin bildirüb imâm-ı mezbûr ve vekîlleri husûs-ı mezbûra müteallik dâ‘vâ olur ise ol taraftan istimâ‘ olunmayub dîvân-ı hümâyûnuma mürafa‘aya havâle olunmak bâbında hüküm-i hümâyûum ricâ‘ itmeğin vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 441 (1507): Kalebend Cezası

İtlakları için yazılmışdır.

Fî 7 M sene 113 (14 Haziran 1701)

İnoz kadısına ve kasaba-i mezbûrda yeniçeri ser-dârına ve İnoz Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Edirne havâlisinde şekâvedleri zahîr olub ıslâh-ı nefis idinceye kal‘a-bend olunmaları iktizâ’ iden eşkıya Edirne’de yeniçeri zâbiti olub sâbikan sucu başı olan ‘Osman zîde mecdühû tarafından ahz ve kal‘a-i mezbûrede habsolunmaları için gönderildiğine

müsamâha ve muâraza olunub kal‘a-bend eylemeniz fermânım olmağıla imdi ol makule fesâd ve şekâvet zahir olub kal‘a-bend olunmaları muktezî olan şakîler mûmâ ileyh tarafından irsâl olundukda bir vecîhle tehâvün ve tekâsül eylemeyüb kal‘a-i mezbûrede habs ve kal‘a-bend eyleyüb hilâfından ihtirâz eyleyesiz deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağa'nın mektûbu mücibince ‘âmel olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâsıt-ı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 441 (1508): Safa Miray'ın Adadan Uygun İskeleye Gönderilmesi

Kapundan vezîr el-Hâc Hüseyin Paşa'ya hüküm ki

‘Umde-i havâkin sâbıkân Kırım hanı olan hâlâ Rodos'da olan Safa Miray sultân dâme ‘ulüvvühû pir ve ihtiyâr olmağıla cezire-i merkûmede ıtlak ve yanına kurbetin vâki‘asâkirine ikametine hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla izn-i hümâyûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin emr-i şerifim varduğı gibi müşârün ileyhi cezire-i mezbûreden alub kendü semtine münâsib olan iskeleye nefy eylemen için bir kıt‘a çekdiri ta‘yîni ve irsâl eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 441 (1509): İtlak Hakkında

Rodos kadısına hüküm ki

‘Umdeten selâtin-i havâkin sâbıkan Kırım hanı olan hâlâ Rodos'da olan Safa Miray sultân dâme ‘ulüvvühû pir ve ihtiyâr olmağıla cezire-i merkûmeden ıtlak ve yanına kurbetin vâki‘ ...ikametine izn-i hümâyûnum üzere kılınmak ricâsına cenâb-ı emâret-meâb-ı eyâlet şirin iktisâb Kırım hanı olan devletler ile cenâb-ı dâme mûaleyehu ‘arz eylediğı rikâb-ı kam-yab ile teşhîs olunmağın vech-i meşrûh üzere ıtlak olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 441 (1510): Rakka'dan Firar Edenler Hakkında

İskenderiye Türkman cemâatinde bahadırlar ...ve Kara Mürseller cemâatlerinin boy begleri ve kethudâları ve ihtiyârları ve söz sahiblerine hüküm ki

Bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile ma‘nun evâmir-i şerîfe ile Rakka havâlîsinde iskân olunan tavâifin ba‘zıları kadîr olub cemâatiniz içinde itmeğe saârlerinin her tefarruk ve bâ‘is oldukları i‘lâm olunmakla ol makûle kadîrlere sahib çıkılmayub

buldukları mahallerden kaldırmayub mukaddemen Akşehri fermânım olan bağl u iskânları mühimm ve muktezî olub ve hâsılı merkûm Rakka vâlisî vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün 'izzet-i ihtimâmına ta'vîn ve havâle olunmağıla siz ki mûmâ ileyhsiz ol makule Rakka havâlîsinde iskânları fermânım olan tavâifden firar idenlere ba'de'l-yevm kat'a sahib çıkılmayub ve cemâatiniz içine almayub ve ol makule firarilerden hâlâ cemâatiniz içinde bulunanları dahî imdâd ve Rakka havâlîsinde ve iskân idilmek üzere Rakka vâlisî vezîr-i müşârün ileyhe teslîme her biriniz ziyâde kıymet eyleyesiz. Fermân-ı hümâyûnun metnine mugayir vaz' ve hareketden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Za sene 112 (19-28 Nisan 1701).

s. 441 (1511): Gemi Reisleri Hakkında

Özi ve Raziye ve Ebra'in () kadılarına hüküm ki

Sefîne reislerinden () ve () ve sâirleri gelüb nehr-i Tuna yalılarında vâki' Filos ve Tuzman ve Sa're ve sâir iskelelerden İstanbul zahîresi için tereke-i işтира ve sefînelerine tahmîl ve kadîm berü bulunan kalyanımız ve anda mehur itmeğın ziyade tehlike ve rüzgârlarına muhalif ve bir yol Çin önünden akan su ile gidin deyü men'-i vâki' olmak bâbında emr-i şerîfim ricâ' itmeğın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin () mübâşir vech üzere şer'e ta'addîsi men' olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı Za sene 112 (19-28 Nisan 1701).

s. 442 (1512): Tehlikeli Mahallelerin Güvenliğinin Sağlanması

Trablus Şam ve Belgrad'a varınca yol üzerinde vâki' vüzerâ-yı 'izâm ve beglerbegileri ve sancakbegleri ve kadılar ve mütesellimler ve kethudâları ve yeniçeri ser-dârları ve havâss ve evkaf zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından İsmail dâme mecdühûnun Trablus Şam ve virme tarafına nakline me'mûr olduğı hazînedeki kemâl-i emn ü selâmetle sâkin ol mahall-i me'mûra irsâl ve ittihâd mühimm ve muktezî olmağıla her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub vâsıl olur ise mahfuz mahallerine kondurub ve gicelerde bekledüb ve gider oldukda mahuf ve farta üzere mahallerde yanına kifayet mikdârı ta'kîb-endâz adamlar koyub leylek ve neharan kara hıfz ve hırâset iderek kemâl-i emn ü selâmetle birbiriyle irsâl ve ber-vech-i ta'kîb mahall-i [me']mûr[a] irsal idüb ta'ahhur ve tevakkuf ve tesâmuh ve tekâsülden ve emr-i hırâsetde 'âdem-i ta'kîb ve kadr-i irişdirmekden ve hilâf-ı şer' bu takrîb

ile kara zulüm ve kayddan ihtirâz oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 442 (1513): Tehlikeli Mahallelerin Güvenliğinin Sağlanması

İskenderiye'den Mekke-i Mükerrreme'ye varınca yol üzerinde vâki' vezîrler ve mîrmîrân-ı ve kadîlara ve kethudâları ve yeniçeri ser-dârları ve sâir â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

İkâmet-i kuzâtü'l-Müslimîn-i İstanbul pâyesi Mekke-i Mükerrreme kadısı olan Molla Seyyid Mustafa mahall-i kuzâta varub vâsıl olur ise sıyânet ve mahfuz mahallere kondurub ve olundukda muhavvel olan mahallerde yanına kifayet mikdârı ta'kîb-endâz adamlar koşub esnâ-yi berâhîn ve varmadan zarar ve irişdirilmemek üzere emn ü selâmatle birbiriyle irsâl ve mahall-i me'mûra îsâl idüb tesâmuh ve tekâsülden ve hilâf-ı şer' bu takrîble bir kara olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 442 (1514): Sûret

Bir sûreti Kudüs-i Şerîf kadısı Mustafa zîde mecdühû vech-i meşrûh üzere.

s. 442 (1515): Adı Geçen Kişilerin Kandiye'ye Gönderilmesi

Kapudan Paşa'ya hüküm ki

Sâbıkan Kandiye vâlisi olan vezîrim Yusuf Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehüyü Âsitâne-i Sa'âdetimden nakl eylemek için ümerâ-i deryadan 'Abdurrahman dâme ve Veli Beg-zâde Ahmed dâme ikbâlühüyü ta'yîn ve te'kîd gelüb vezîr-i müşârün ileyhi Kandiye'ye nakletmek üzere tenbîh eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 443 (1516): Kudüs-i Şerif'deki Vergilerin Verilmemesi Hakkında

Kudüs-i Şerîf monlasına hüküm ki

Kudüs-i Şerîf'de vâki' Rum patriği ve Rum ruhbân tâifesi ile Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan ehl-i hizmet re'âyâ fukârası Südde-i sa'âdetime 'arz-ı hal idüb feth-i hakaniden berü cümle tekâlîd-i şakkadan mu'af olmak üzere selatin yerlerine 'ahd-i nâm ve hatt-ı hümayûn ile ma'nun evâmir-i şerîfim virilüb hükkâm dahî 'âmel ve bir dürlü tekâlîf-i şakka maziyle olunmayub cümle fukârasu da hal üzere geçinür iken birkaç seneden berü Kudüs-i Şerîf sancâğı gâh vezîrlere ve gâh mîr-i mîrân virilmekle temessukatlarına 'âmel itmeyüb

tekâlif-i şakka nâmıyla ve sâir bahâneler ile nice bid'atler ahvâlde muzlimen akçe ve eşyaların ahzıyla birkaç defa men' için hatt-ı hümâyûn ile ma'nun-ı emr-i şerîf virilmeğin müfidi hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun-ı emr-i şerîf dahî virilüb men' olunmasın. Yine Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olanlar 'âmel itmeyüb ahz u habs ve defa'atle zulmen ve cebren kendüleri ve kethüdâları ve mütesellimleri ve sâir tevabi'i yerlerinde hatt-ı hümâyûn ile ma'nun evâmir-i şerîfede mestur olandan ziyâde akçe ve eşyaların esîrleriyle ve nice mübtela ve halleri dige-gun olub ekseri perâkende ve perişân olmalarına bâ'is olmalarıyla tekrar bin yüz on senesinde minvâl-i meşrûh üzere mü'ekked-i emr-i şerîfim virilüb men' olunmasın mukaddemen Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan 'İvaz Paşa rızâ'larıyla virdiklerine kana'at itmeyüb hatt-ı hümâyûna muhalif-i karz nâmıyla ve sâir bahâne ile akçe taleb ve cebren alub virmediklerinde levendât gönderüb manastırların basdırub ve kendülerin ahz u habs ve sapıkça sapıkça akçe ve çok ve sâir eşya virin deyü cebir ve zulüm ve ta'addî eylediklerin bildirüb yerlerine hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ile ma'nun-ı evâmir-i şerîf mücibince 'âmel olunub hatt-ı hümâyûnda mestur olan rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûna muhâlif-i karz nâmıyla ve bid'at nâmıyla ve sâir bahâne ile akçeleri alınub ve mücerred ol bahâne ile manastırların basdırub ve hilâf-ı şer'-i şerîf ahz u habs olunub vech-i meşrûh üzere olan zulüm ve ta'addîleri men' u def olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden dîvân-ı hümâyûnumda mahfuz olan ahkâm kaydına müraca'at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed bulunmağa ve vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki () vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan emrim ve mukaddemen hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun virilen fermân-ı halilü'l-kadrîm mücibince dahî eyyâm-ı sa'âdetimde mesfurlara ve sâirlerden bir ferde ta'addî olduğuna rızâ-yı şerîfim olmayub cümle fukârasu da hal ve müreffeh-i ikbal olmaları murâd-ı hümâyûnumdur. Yerlerinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun olan evâmir-i şerîfemde mestur olduğu üzere rızâlarıyla virdikden sonra hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnuma muhalif-i karz nâmıyla ve bid'at ve sâir tekâlif-i şakka nâmıyla bir akçe ve bir habbelerin almayalar ve aldurmayasın ve mücerred virmedikleri için levendât gönderüb manastırların basdırmayub ve hilâf-ı şer' kendülerin ahz u habs itdirmeyüb va sapıkça ve sapıkça bî-gayr-i hak akçe ve çok ve sâir eşya virin deyü cebretmeyeler ve itdirmeyüb vech-i meşrûh üzere olan taaddîlerin şer'le men' ü def eylesin. Şöyle ki bundan sonra dahî vech-i meşrûha üzere karz nâmıyla ve sâir tekâlif-i şakka nâmıyla bî-gayr-i hak akçe ve eşyaları

alındığı mesmû‘-ı hümâyûnum olur ise mes’ul ve me‘ayib olurlar. Ana göre tenbîh ve te’kîd eyleyüb mîn-ba‘d şer‘-i şerîf ve mukaddemen hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma‘nun ile emr-i hümâyûnum kimesneye iş itdirmeyesin. Şöyle bilesin ve ba‘de’n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu kayd yerlerinde ibga idüb ‘alamet-i şerden i‘tina kılasın kerran. Fî evâili C sene 112 (13-22 Kasım 1700).

s. 443 (1517): Keşan’daki Evlerin Tamiri

Keşan kadısına hüküm ki

Kasaba-i Keşan zimmîleri gelüb kasaba-i mezbûre hâricinde vâki‘ feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan mürûr-ı eyyâm ile ve bu evlerin ve ötüşü harâbe-müşerref olmağa şer‘le keşfoluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 444 (1518): Akçelerin Toplanması İçin Mübaşir Tayini

Bosna vâlisine hüküm ki

Saraybosna sâkinlerinden Hacı Hasan nâm-kimesne vech-i şer‘i üzere ilzâm-ı resm olunmayan rebabın ilkası için bundan akdem Âsitâne-i Sa‘âdetimen emr-i şerîf ısrâr itmekle bu takrîb ile Saraybosna’da vâki‘ evkafın ibtâli müveddasına düşüb emr-i şerîfimin mazmun-ı münîfine mugâyir ve ‘adi-i batıla eyledikden kadî hilâf-ı şer‘-i şerîf mugâyir emr-i münîf iddiâsına müsâade itmemekle mücerred ‘arz-ı icrâ için hevâsına tâbi‘ kimesneler ile cem‘iyyet ve mahkemesin muhasara ve çarşu ve bazarı kapatdırub ba‘de’l-yevm emval ve evfak ibtâl olundu deyü dellallar ve cem‘iyyetleri tagıldıkdan sonra evkaf medyûnlarına biner ellışer akçe getürsünler deyü haber gönderüb bu tarikle celb-i mâl ve emval ve umûr-ı evkafı ibtâl ve halk beyninde ikâz-ı fitne ve ikâ-yı ihtilal idüb bu makule fesâda bâ‘is olmağıla bu fitneden cümleye yine baş olan mezbûr Hacı Hasan üç nefer refikleriyle kal‘a-bend olunub lâkin ol esnada firar iden rüfekâsından Harid imâmı Mehmed hâce ve Kara Mustafa ve Malkoç oğlu Muharrem (?) nâm-kimesneler sen ki vezîr-i müşârûn ileyhsin. Tarafında çavuşlar kethûdası Haydar ve Körükçü oğlu Salih bölükbaşı ve Kulak oğlu Hacı ‘Ömer ve Receb oğlu İbrahim ve Mevlevi şeyhi ve Taşlıcalı Mehmed Hâce ve ‘İsa’nın hâce ve Garraz oğlu ‘Abdi ve kurd muhızır ve Katib Mustafa ve ‘örfiyeci Hacı ‘Abdi ve Körükçü Mehmed Katib ve Ululu (?) Hacı Ahmed nâm-kimesneler ve bilâ-emr-i münîf ve meccanen zahîre ve zahîre-baha ve nâmıyla ve berâhîn-i mütesellimden olan Ali tarafda dahî müsvedde ile fukâranın ziyâde akçeleri alındı deyü işkâ’ ve mahallinde ahkak-ı hak olunmak üzere emr-i şerîfimde mübaşir olub vardıklarında ‘aded-i du-gitleri ve bî-hasâbi’l iktizâ’ kapun

halkı için bahalarıyla bî-tarîk-i mikdâr-ı kifaye olunan zehâyirden mâ‘adâ zahîre-bahâ’ ve gayr-ı tarîkiyle bî-gayr-i hak kimesneden akçe alındığı yokdur ancak mukaddemen cem‘iyyet idüb müteveffa kadî-i sâbıkın mahkemesin muhasara idüb ba‘de firar iden Harid imâmı Mehmed ve Kara Mustafa ve Malkoç oğlu Muharrem nâm-müfsidler bî-vech-i şekke ve bu bâbda sâdır olan emr-i şerîfimin mazmununa muhayir de‘avi-i batılaya tasaddî ile ilk ama-garaz fasidlerin icrâya kasd şikâyet eyledikleri kimesneler hüsn-i hal ile ma‘ruf olanlardır ve mütesellim-i mezbûrun dahî hilâf-ı şer‘ kimesneye ta‘addîsi ma‘lumumuz değildir deyü Medine-i Saray’ın kaza ve ‘ulemâ’ ve meşahir ve eşrafından ve etraf-ı kaza ahâlîsinden cem‘-i kesîr meclis-i şer‘a ‘alâ-tariki’ş-şehrihi haber viridiklerin Saraybosna’nın Molla ‘Alaaddin Sabit zîde fezâilehû ‘arz ve Bosna’nın ‘ulemâ’ ve sulehâ ve meşayih ve fukârası ve etraf-ı kaza ahâlîsi muhızır itmeleriyle imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Bosna’da vâki‘ evkafın tanzîm-i umûru ve bu fesâda cesaret idenlerin te‘dîb ve terhîbi muktezâ-yı nizâm-ı memleket olmağıla şer‘î şerif üzere ilzâm-ı resm olunub hukuk-ı hüccet-i şer‘iyeden olan emvâl-i evkaf mu‘teber olmak üzere tarafınızda şimdiye değin tahrîr olunan defter-i evkaf ve düstûrû’l-‘âmel ve kusuru tekmîl olunub ve bu ihtilâl ve fesâda mütasaddi olanların metbu‘u mezbûr Hacı Hasan evkaf medyunlarından eğer bu takrîb ile akçe alınmış ise da‘vâları hakk-ı ile müdâfaa ve bi-hasebi’ş-şer‘ her ne ki sâbit ve zahîr olur ise ashâbında istimdât itdirdükden sonra mezbûru mâan kal‘a-bend olunan üç nefer refikleriyle sâire salah ve mûcib-i intisâh olmağ için bu makule sû-i fa‘aliyetde rücu‘ idü halef‘ali nümayan oluncaya değin diyâr-ı uhra ta‘zib ile te‘dîb idüb dâima def-i beva‘is-i fesâd ve terakkiye-hâl takayyü’d ve ihtimâm eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 445 (1519): Boğdan’dan Kırım’a Kadar Olan Bölgelerin Eşkıyalardan Korunması

Boğdan’dan Kırım’a varınca yol üzerinde vâki‘ olan kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve kurra zâbitleri ve sâir â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Tuman ve Karantaş kal‘aları senden havâle olunan mevâhîleri akçelerin alub hâlâ Kırım tarafına ‘azîmet itmeleriyle her kangınızın taht-ı kazasına varub vâsıl olur iseve mahfuz mahallere kondurub ve kimselerden yanına bekçiler ta‘yîn ve gereği gibi bekledüb ve gider olduktan mahkuk ve murâd olan mahallerde yanına kifayet mikdârı ta‘kîb-endâz adamlar koşub esnâ-yi sebin ve menâzil ve merâhilden zarar ve ziyan irişdirilmemek üzere emn ü selâmetle birbirinize irsâl ve mahall-i me‘mûra îsâl idüb tesâmuh ve tekâsülden ve

hilâf-ı şer‘-i şerîf bu ta‘zib ile bir ferde zulüm [ve] ta‘addî ve tecâvüzden be-gâyet ihtirâz oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 445 (1520): Bağdad Çevresinin Eşkıyalardan Korunması

Âsitâne-i Sa‘âdetimden Bağdad’a varub gelince yol üzerinde vâki‘ olan vüzarâ-yı ‘izâm ve mîrmîrân-ı feham ve sancâkbegleri ve kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve havâss ve evkaf zâbitleri ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hisse musâhiblerinden Bilal Ağa dâme ‘ulüvvühû umûr-ı mühimme ile Bağdad tarafına me‘mûr olunub kemâl-i emn ü selâmetle bir gün evvel mahall-i me‘mûra irsâl ve îsâli mühimm ve muktezî olmağıla her kangınızın taht-ı kazasına ve sonrasında varub hâsıl olur ise mahfuz mahallere kondurub ve gider oldukda mahuf ve muhata iderek mahallerde yanına kifayet mikdârı ta‘kîb-endâz adamlar koşub leylan ve neharân gereği gibi hıfz u hirâset iderek kemâl-i emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta‘cîl mahall-i me‘mûra îsâl idüb te‘hîr ve tevakkufunda ve âdem-i takayyü’d ile gadr ü irişdirmemek ve bu takrib ile hilâf-ı şer‘-i şerîf bir ferde zulüm [ve] ta‘addî ve tecâvüzden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 445 (1521): Anadolu’nun Eşkıyalardan Korunması

Anadolu vâlîsi vezîr ‘Abdi Paşa’ya hüküm ki

Anadolu yakasının mazzar-ı eşkıyadan tenfiyesi ve tathîri lâzıme-i devlet-i ‘aliyye ve saltanat-ı seniyeinden olmağıla herkes taht-ı hükümetinde olan eyâlet-i vâki ‘eşkıya-yı mezbûrenin ayakların kat‘ ve ‘uruk-ı mefsedetlerin kal‘a ve ile terakkiye-hal-i ‘ibâd ve tanzîm-i ahvâl-i bilâd için Anadolu yakasında olan vüzerâ ve mîr-i mîrân ‘aliyyem ile me‘mûrlar iken Karaman ve Sivas eyâletleri Bağdad tarafına me‘mûr ve ol taraflar ref-i fesâd ve tertîb-i nizâm-ı bilâda kadîr valide sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Mükemmel kapun halkı ile varub mansıbına oturub ve ol tarafa ve tutub hüsn-i iktizada fermânım olduğu vecîh üzere hareket ve bulmak üzere sana dahî emr-i şerîfimle tenbîh olunmuş idi. Hâliyen Diyarbekir vâlîsi olan vezîrim Mehmed Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün tagıdub karye-be-karye koşub fukârayave ta‘addî ve tecâvüz iderek ol taraflara toğru geldikleri istimâ‘ olunub mezbûrlar vâlîleriyle me‘mûr oldukları sefere gitmekde i‘lâm ve tehallûf eylediklerinden gayr-ı hak re‘âyâ ve berâyâyâ itaâe-i idüb kârib-i bilâd ve ta‘zib-i ‘ibâd ile istedikleri yerde gezüb ve’l-hâsıl izâle-i vücûdları lâzım-ı mesâ‘i bi’l-fesâd olmalarıyla imdi

emr-i şerîfim vusûlünde ve eyleyesin. Fi'l-vâki' kendin dahî üzere ise eşkiya-yı mezkûr her kande ise haber alub ve müstevffâ kapun halkı ve kavi tedârik ile üzerlerine teveccüh ve her ne bulunurlar ise ol mütesellim ve voyvoda ve kethûâa yerleri ve yeniçeri ser-dârları â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine dahî gönderüb etrafları sedd ü bend ve 'avn-i Hakla mezbûrlardan vahâd halası olmamak üzere cümlesini ahz ve ele getirüb cezaların tertîb ve der-i devlet-i medarına 'arz u i'lâm eyleyesin. Ama bu bahâne ile kendi ellerinde olan ve taarruz ve gittikleri yerlerde ve meccânen zahîre ve gayr-ı nesne ile fukâra üzerine tahmîl-i tekâlifden be-gâyet tevakki eyleyesin. Ahâlî-i bilâd-ı üzerlerine def-i mazzara me'mûr iken ihtâr eylediğin mesmu'-ı hümâyûnum olur ise sonra bir vecîhle hizmet kadîr olan hâsılı hüsn-i tedbir ve re'y-i isabet-pezir ile 'alâ-eyyü-hâl eşkiya-yı mezkûrenin kahr u tedmîri ve âsâr-ı fesâdlarından bilâd ve tathîri senden matlubdur. Ana göre kemâl-i teyakkuz ve basîret ve dikkat ve hamiyet ile hareket eyleyüb sen de me'mûl-i hümâyûnum olduğu üzere hidemât-ı pesen-dîde vücûda getürmege bezl-i mechûd eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 446 (1522): Diyarbekir ve Mardin'deki Zahirelerin Bağdad'a Gönderilmesi

Amed monlasına ve Diyarbekir mütesellimine hüküm ki

Bağdad'a irsâl olunmak üzere Diyarbekir voyvodası el-Hâc Şa'ban ve Mardin voyvodası Millü İsmail'e fermânım olan zehâyirden henüz varub mahalline vâsıl olmadığı mesmû'-ı hümâyûnum olmağıla sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyh ve mütesellim-i mezkûrsun emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşrûh üzere mûmâ ileyhümaya fermânı olan zehayirin Bağdad'a irsâl olunub olunmadığı (olunmadığı mâni' olmuşdur.) mahalline kemâ-yenbagî teccessüs ve tefahhus ile tahsil-i ittila' ve vâki'-i hasar sıhhatini ve hakikati üzere der-i devlet-i medârıma'arz u i'lâm eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 446 (1523): Kalebend Cezası

Tolca kadısına ve Tolca Kal'ası vezîrlere hüküm ki

Bi'l-fi'il Kırım hanı olan ve veled-i Giray Han ve me'alibenin hasları karyelerinden kaza-i mezbûra tâbi' Sarına nâm-karyeden 'ulemâ' ve sulehâ ve eimme ve hutebâ' ve fukara muhızır gönderüb karye-i mezbûre sâkinlerinden Topal Mustafa ve hevâsına tâbi' Ebubekir ve Turmuş nâm-yeniçeriler karye-i mezbûre sâkinlerinden Mahmud oğlu Şa'ban nâm-kimesneyi bi-gayr-i hak katleylediklerinden gayr-ı muzbur Topal Mustafa bir keferenin

karin-i haber ile alurum deyü hanesin basub ve mezbûr Turmuş yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Bayram nâm-reâyânın oğlunun zevcesi () nâm-hâtûna katl-i şeni'-i kasd ve hayvanlarının korkuları kat' ve katil kasdıyla birkaç def'a hanesin muhasara ve karye-i mezbûre ahâlîsine şütum-ı galiz ile şetm ve mezbûr Topal Mustafa ve Turmuş ve Ebubekir bizim fesâdımıza mâni' olur deyü karye-i mezbûre ahâlîsinden Körle nâm-zimmînin ve hânesin ihrâk-ı idüb yine karye-i mezbûrede hevâlarına tâbi' Ziyeci oğlu 'Osman ve Dürzi oğlu Ramazan dahî sarık olub her bar tarafında hergele sirka idüb fesâd üzere oldukları i'lâm ve sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. Kaza-i mezbûrda yeniçeri ser-dârı Ali Çavuş 'arz eylediğiniz ecilde zâbitleri ma'rifetiyle ıslâh-ı nefis idince Tolca kal'asında kal'a-bend olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 446 (1524): Kandiye'deki Kethuda ve Hazinedarın Asitane'ye Gönderilmesi

Kandiye muhafızı ve kadısına hüküm ki

Sâbıkan Kandiye muhafızı iken fevt olan el-Hâc Ali Paşa'nın mîrî ile kat'an 'alâkası olmayub ve muhallifatı şey'ün kalib olub be-her hal dahî mukarrer olmağla eda'-yı dini için muhallifatı ve 'inâyet ve ihsânım olmak bâbında bi-l-fi'l başdefterdarım olan Ahmed dâme 'ulüvvühü 'arz itmekle sâdır olan hatt-ı humâyûn-ı şevket-makrûnum mûcibince itmâm olunmağın muhallifatı teslîm ve kethûdası Mahmud'u ve hazinedarın irsâl olunan mübâşire koşub Âsitâname irsâl ve îsâl eylesin deyü maliye tarafından emr-i şerîfim virilmeğile vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 446 (1525): Kayseri'deki Kilisenin Tamiri

Kayseri nâ'ibine hüküm ki

Kaza-i mezbûra tâbi' ve Arsanak nâm-karye sükkânından ehl-i zimmî re'âyâsı gelüb karye-i mezbûrenin hâricinde vâki' feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadımı kilîsası dimekle ma'ruf kadîmi külliyyenin mürûr-ı eyyam ile bir tarafının dîvârı münhezim olub harâbe-müşerref olmağla ta'mîre muhtaç olan mahalleri ma'rifet-i şer'le keşf ü hüccet olunmak bâbında hüküm ricâ eylemeleriyle vech-i meşrûh üzere şer'le keşf ü hüccet olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 447 (1526): Hapis Cezası

Haleb kadısına ve mütesellimine hüküm ki

Bağdad ve havâlisinde şekâved ve ‘adâvet üzere olan ‘aryan eşkıyasına bârûd [ve] kurşun virüb ta‘addîlerine bâ‘is olan Hanilerden iki nefer kimesne Bağdad tarafında ahz olunub ve hâliyen Hanide dahî iki nefer adam eşkıya-yı mezkûreye dâima bârûd [ve] kurşun ve sâir cebe-hâneye müteallik alat virdüğü i‘lâm olunmağın sen ki monla-yı mûmâ ileyh ve mütesellim-i mezkûrsun emr-i şerîfim vusûlünde ol tarafda ol makule ‘aryan eşkıyasına bârûd ve kurşun ve sâir alat-ı harb virüb ta‘addîlerine bâ‘is olan yaramazları dahî tefahhus ve tecessüs ‘alâ-eyyü-hâl ele götürüb ahz u habs ve ism ü resimleriyle sıhhati üzere der-i devlet-i medârıma ‘arz u i‘lâm eylemeniz bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 447 (1527): Şam Çevresinin Eşkivalardan Korunması

Sehv olmuşdur.

Ber-vech-i Arpalık sancağına mutasarrıf olan Tatar Salih dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin mükemmel kapun halkı ve kavî tedârik ile hucca-ı zü’l-ibtihacı şamide ve istikbâl ve sâir iktizâ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl-i iktidar eylemen şartıyla livâ-i mezbûr ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i Hüsrev-ânemden sana ‘inâyet ve ihsânım olmuş idi. Henüz mansıbına gitmeyüb hucca-ı Müslimîn’in vakt ü zamanında düstûr-ı mükerrerem ve müşîr-i müfahham nizâmü’l-‘âlem Şam vâlisi ve Şam mîr-i hacı olan vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün ra’y-i savâb-dîde ile meşâhir ve istikbâllerinde ve eşkıya-yı ‘aryanın def-i mekâyir ve mazzarlarında ve sâir iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl ü sa’y ü kudret eyleyüb tehâvün ve taksîr ve tekâsül üzere hareket eylemeden be-gâyet ihtirâz eylemen bâbında yazılmışdır. . Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 447 (1528): Şam Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i Arpalık sancağına mutasarrıf olan Tatar Salih dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin mükemmel kapun halkı ve kavî tedârik ile hucca-ı zü’l-ibtihacı şamide ve istikbâl ve sâir iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl-i iktidâr eylemen şartıyla livâ-i mezbûr ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i Hüsrev-ânemden sana ‘inâyet ve ihsânım olmuş idi. Henüz mansıbına gitmeyüb meks ü tevakkuf üzere olduğun istima‘ olunmağıla asla meks ü tevakkuf eylemeyüb kalkub bir gün mukaddem mansıbına varub gerek livâ-i mezbûrun zabt u rabtında ve ahâlîsinin himâyet ve sıyânetinde ve gerek me’mûr olduğun

üzere mükemmel kapun halkı ve mütevfâ-güzîn adamların ve kavi tedârik ile huccac-ı Müslimîn'in vakt ü zamanında düstûr-ı mükerrem müşir-i mufahham nizamü'l-âlem Şam vâlîsi ve Şam mîr-i hacı vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün ra'y-i savâb-dîde ile meşâhir ve istikbâllerinde ve eşkıya-yı 'aryanın def-i mekayir ve mazzarlarında ve sair iktiza' iden hidemât-ı 'aliyyemde bezl ü sa'y ü kudret eyleyüb tehâvün ve taksîr ve tekâsül üzere hareketden be-gâyet ihtirâz eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 448 (1529): Rakka Çevresinin Eşkiyalardan Korunması

Rakka vâlîsi vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem şekâvedî zâhir olan Hüseyin el-Abbas'ın bekâ-yı hayatı müstenî'-i envâ'-i fesâd olub haşak-i vücud-ı nâ-pakinin hak olması ol havâli ahâlîsine bâis-i itminan olmağıla i'dâm-ı vücûd-ı bed-fercâmı için sâbıkan Rakka vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehüye emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmuş iken vezîr-i müşârün ileyh me'mûr olmağıla ol şakî-i bed-nihadın tedmîr-i tedbîri 'ukde-i na-hayrda kalub ve hâliyen 'aryan eşkıyasından hevâsına tâbî' olanlar ile ittifâk ve itthâd idüb Haleb etrafında envâ'-i fesâd ve şekâvede cesareti istima' olunmağıla mezbûrun 'alâ-eyyi-hâl izâle-i vücûd-ı i'lâm olmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Ol şakî-i hıyânet-şi'arın tayy-i tumar imârıyla âsâr-ı mazzarından ol havâlîlerin tahliyesine sen me'mûr olub ve sancakları begi olan Hamid el-Abbas dahî Bağdad tarafına gelmeyüb re'y-i savâb-dîden üzere eğer Hüseyin el-Abbas'ın giriftar-ı kayd-ı bevvâr olmasında ve eğer 'uhde-i emaretine husus olan memleketlerin eşkıyadan hıfz u hirâsetinde ve ol havâlîlerin nizâm-ı ahvâlinde bi'n-nefs takayyü'd ve ihtimâm eylemesi iktizâ' itmekle mîr-i mûmâ ileyh ve Mar'aş beglerbegisi Şa'bân oğlu Halil ve Adana beglerbegisi Mehmed dâme ikbâlühüma ve Haleb mütesellimi İbrahim zîde mecdühû dahî seninle ma'an me'mûr olmuşlardır. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde bu husûs için seninle ma'an me'mûr olanları yanına istishâb ve hüsn-i tedbîr ve re'y-i savâb ile şakî-i mezbûru 'alâ-eyyi-hâl istisal ve vücûd-ı sıyânet ve inâyet ruy-ı arzdan izâle idüb âsâr-ı fesâdından bilâd ve sına'ın tathirine cidd-i tam ile ikdâm ve ihtimâm eyleyesin. Hasılı kendüye tâbî' olan eşkıya ile mezbûrun i'dâm-ı vücûdu elbette iktizâ' idüb ve bu husus senden matlub-ı hümâyûnumdur. Ana göre basîret ve intibâh üzere hareket ve muktezâ-yı hâlâ göre muvafık tedbîr ve tedârik ile me'mûl-i hümâyûnum üzere itmâm-ı hidmet eyleyüb keyfiyyetin der-i devlet-i medârıma 'arz () ve tavâif-i iskânın dahî tanzîm-

i ahvâllerinden bilad ‘ibâda mütâallik olan ve husûsun takayyü’ d ve ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 448 (1530): Rakka Valisi Hasan Paşa’nın Tayin Edilmesi

Mar‘aş beglerbegisi Hasan oğlu Halil dâme ikbâlühûye hüküm ki

Bundan akdem şekâvedî zahîr olan Hüseyin el-Abbasın bekâ-yı hayatı müstenî‘-i envâ-ı fesâd olmağıla şakî-i mezbûrun izâle-i vücûd-ı fesâd-aludu ile ol havâlfînin itminan-ı bilâd ve ‘ibâdın mazzar-ı te’ mîn ve tatmîni ehemmi mehmîndan olub ve husûs-ı merkûm Rakka vâlisi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahu te’âlâ iclâlehünün ‘uhde-i ihtimâmına tefvîz ve havâle olunmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Sen dahî bu husûs için vezîr-i müşârün ileyh ile vech-i meşrûh üzere me’ mûr ve ta’yîn olunmuşsundur. Şakî-i mezbûrun ruy-ı arzdan izale-i vücûdu umûr-ı lâzımü’l-ihtimâmından olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde mükemmel kapun halkı ve müstevffâ adamlarınla husûs-ı mezbûra cidd-i tam ve sa’y ü ihtimâm eyleyüb def’ı şakî-i merkûmun izâle-i vücûd-ı fesâd-aluduyla ana havâle olan bilâd ve ‘ibâdın mazzar-ı te’ mîn ve tatmînde vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa’y ü kudret eyleyüb hidemât-ı ‘aliyyemde tehâvün ve taksîrden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâili C sene 112 (13-22 Kasım 1700).

s. 448 (1531): Sûret

Bir sûreti Adana beglerbegisi Mehmed dâme ikbâlühûye mükemmel kapun halkı ve müstevffâ adamlarıyla vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

s. 448 (1532): Sûret

Bir sûreti Haleb mütesellimi İbrahim zîde mecdühûya Haleb eyâletinde vâki’ kulla’ ve neferât ile vech-i meşrûh üzere.

s. 448 (1533): Turkub’daki Kilisenin Tamiri

Turkub kadısına hüküm ki

Mektûb gönderüb kaza-i mezbûra tâbi’ tarsıb nâm-karyede sâkin ehl-i zimmet re’âyâ tâifesi meclis-i şer‘a varub karye-i mezbûrda tekib kilîsası dimekle ma‘ruf kadimi kilîsaları mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olmağıla şer‘le keşf ü hüccet olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 449 (1534):Bağdad Çevresinin Eşkivalardan Temizlenmesi

Dir Rahba ve Selimiye sancakları begi el-Abbas dâme ‘izzühûya hüküm ki

Sen ki mîr mûmâ ileyhsin. Bundan akdem Bağdad tarafına me’ mûr olmuş idin. Lâkin şakî-i hıyânet eşkıyası Hüseyin el-‘Abbas hâlâ ‘aryan eşkıyasından hevâsına tâbi‘ olanlar ile ittifâk ve ittihâd idüb Haleb etrafında enva‘-ı fesâd ve şekâvede cesâreti istima‘ olunmağıla şakî-i merkûmun izâle-i vücûd-ı fesâd-aludu ol havâlîde olan bilâd ve ‘ibâdın te’ mîn ve tatmîni ehemmi-i mehamdan olub ve husûs-ı merkûm Rakka vâlîsi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün ‘uhde-i ihtimâmına tefvîz ve havâle olunmağıla sen Bağdad tarafına gitmeyüb şakî-i merkûmun izale-i vücûd-ı fesâd-aludunda ve ol havâlîde olan bilâd ve ‘ibâdın te’ mîn ve tatmîninde sen dahî vezîr-i müşârün ileyh ile maan me’ mûr olmuşundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde şakî-i mezbûrun ruy-ı arzdan izâle-i vücûdu ve ol havâlî ahâlîsinin eşkıya-yı ‘aryandan hıfz u hirâseti emr-i lâzımü’l-ihtimâmdan olmağıla yerinde kalub mevâli-i ‘aryanı ve ittiba‘-ı yanına cem‘ ve vezîr-i müşârün ileyhin re’y-i savâb-dîde üzere eğer Hüseyin el-Abbas’ın hüsn-i tedbîr ile kahr u tedmîrinde ve eğer ol havâlînin mazzar-ı eşkıya-yı ‘aryandan tenfih ve tathîrinde ve sâir ‘ahd-i emaretine mütenevvi‘ olan hidemât-ı ‘aliyyemin küllisinde bezl ü sa’y ü kudret eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 449 (1535): Eşkivalık Olayı Hakkında

Rakka vâlîsi vezîr Hasan Paşa’ya hüküm ki

Hüseyin el-‘Abbas nâm-şakînin bekâ-yı hayatı müsteni‘-i enva‘-ı fesâd olub giriftar-ı kayd-ı bevvâr olması ol havâlî ahâlîsine madde-i itmînân olmağıla ol şakî-i bed-nihadın ‘alâ-eyyi-hâl i‘dâm-ı vücûd-ı bed-fercâmı ile âsâr-ı mazzarından ol havâlîlerin tahliye ve tathîri için sâbıkan Rakka vâlîsi olan vezîrim Mustafa Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehüye dahî emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümayûnum olmuş idi. Hâlâ şakî-i mezbûr ba‘zı bevahi ve esbâb ile tayy-ı ‘aryanı içine varub ‘aryan ve Türkmen eşkıyasından yüz kırk mikdârı süvâri ile nehr-i Fırat’ı ‘ubur ve ağraz ve küllisi hırası ve ahâlîsinden akçelerin ve ebnâ-yi sebinin emval ve eşyaların istila ve garet ve hasaret eylediğinden mâadâ mevâli-i ‘aryanı... iskânın beynlerine ihtilâl virüb teferruk ve bâ’is olduğu i‘lâm olunub şakî-i mezbûrun ‘alâ-eyyi-hâl izâle-i vücûd-ı fesâd-alûdu ve ol havâlîlerin tanzîm ve tensikiyle takayyü’d ve ihtimâm ehemmi-i mehâmdan olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Sen dahî iktizâsına göre tedbîr ve tedârik ile ol bed-nihâd-ı fesâd ihtimâm deyü ‘alâ-eyyi-hâl ele götürüb vücûd-alûdu vech-

i arzdan izâle ile ol havâlinin âsâr-ı mazzarında tahliye ve tathîrinde ve tavâif-i iskânın himâyet ve sıyânet ve tanzîm ve tensîk-i ahvâllerinde ve fi'l-cümle isti'mar-ı bilâd ve ahvâl-i 'ibâd olan ümûr ve husûsların cümlesinde rızâ-yı hümâyûnuma muvafık hidemât-ı meşkure vücûda getürmeğe bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuştur. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 449 (1536): Birsal'daki Manastırın Tamiri

Birsal kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûrda sâkin ehl-i zimmet re'âyâ tâifesi gelüb kaza-i mezbûrda vâki' dimekle ma'ruf kadîmi manastırın mürûr-ı eyyâm ile üzerinin karşı kapuları ve pencereleri münhedim ve harâbe-müşerref olmağıla bundan akdem ma'rifet-i şer'le keşf olundukda vech-i meşrûh üzere mugayete ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'ie virmekle hüccet mücibince hâricden ahcâr ve eşcâr vaz' olunmamak üzere kendi nakzı ile olduğu mertebe vaz'-ı kadîmi üzere bilâ-tevzi' velâ-terfî' termîmine mümanaat olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden mesag-ı şer'i olduğu mertebe ta'mîrine mümanaat olunmaya deyi yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 450 (1537): Mutasarrıf Olan Arab Ömer Paşa'nın Mübaşir Olması

Kırşehir kadısına hüküm ki

Hâlâ ber-vech-i Arpalık Kırşehir sancağına mutasarrıf olan 'Arab 'Ömer Paşa'nın Âsitâne-i Sa'âdetime ihzârî lâzım gelmekle mîrmîrân-ı mûmâ ileyh yerine mütesellim nasb u ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 450 (1538): Mutasarrıf Olan Hasan Ali Paşa'nın Mübaşir Olması

Trabzon beglerbegisine ve Karahisar-ı şark-i mutasarrıfına ve () ve () kadılarına hüküm ki

Sâbıkan Hüdavendigâr sancağına mutasarrıf olan Hasan Ali Paşa'nın Âsitâne-i Sa'âdetime ihzârî için mübâşir vardıkda hasta olmak üzere bu bahâne ile nakle gitmeğe bulunduğu yerde ahz u ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdetime ihzârî için yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 450 (1539): Sürgün Cezası

İtlak için fermân-ı câli yazılmışdır.

Selanik monlasına ve mütesellimine hüküm ki

Evlâd-ı fatihan zâbiti ve ber-vech-i Arpalık Selanik sancağına mutasarrıf olub hâlâ Belgrad muhafızı olan vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Medîne-i Selanik'de sâkin fi'l-asl-ı Evlâd-ı fatihan'dan olan Hamza oğlu Köse Ali dimekle ma'ruf kimesne olmağıla ikâz-ı fitne ile emr-i şerîfimle vâki' olan nice umûr-ı mühimmenin ta'til ve tekmîline bâis ve dâima ahâlî-i vilâyetin umûrlarına karışub ihtilâl-i 'azîme yâri olmağın merkûm Köse Ali nefis idince diyâr-ı Uhra nefy ü iclâ olunmak üzere emr-i şerîfim virilmek ricâsına 'arz itmeğın vech-i meşrûh üzere nefy ü iclâ' olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 450 (1540): Sürgün Cezası

Ümerâ-i deryadan 'Abdurrahman dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sâbıkan Kandiye muhafızı iken fevt olan Ali Paşa'nın etibba'ı südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb müteveffâ-yı müşârün ileyhın muhallifatında Kandiye'de olan eşyayı taraflarından kabzına () zîde kadruhû ta'yîn olunmağın sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhın. Me'mûr olduğın üzere Kandiye muhafızı vezîrim Yusuf Paşayı Kandiye'ye nefy ü 'avdet eylediğın eşya-yı mezkûre ile ma'an mezbûru ve müteveffâ-yı müşârün ileyhın kethûda ve hazîne-dârı sefine ile alub Âsitâne-i Sa'âdetime getürmek bâbında hükmi-hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak bâbında deyi yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 450 (1541): Cezirebend Cezası

İstihar Kal'ası dizdarına hüküm ki

Sâbıkan yeniçeri efendisi olub Âsitâne-i Sa'âdetime olan Hüseyin Efendi'nin nefy[i] ve cezire-i merkûmede cezirebend olunması muktezî ecîlden zuhûr itmekle imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun merkûm Hüseyin Efendi ceziresine nefy[i] vacib olmağıla cezire-i merkûmede cezire-bend eylesin deyi yazılmışdır. Fî 5 Ca sene 112 (17 Kasım 1700)

s. 451 (1542): Eşkîyalık Olayları Hakkında

Ber-vech-i Arpalık İç İli sancâğına mutasarrıf olan Seyyid Ahmed dâme ikbâlühûye ve livâ-i mezbûrda vâki‘ olan kadılara ve alaybegi ve zuâmâ ve erbâb-ı tîmâr ve kethudâları ve yeniçeri ser-dârları ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erleri ve vilâyetde yeniçeri ser-dârına hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin livâ-i mezbûr kazalarından Medîne-i Ermenek katli i nüfûs ve ağraz ve garet-i emval ile ‘ibadullaha îsâl-i mazarrat üzere olmalarıyla ahz ve ele getürmesi fermânım üzere eşkıyadan üç dört nefer şakîler ahz ve sâir ve vâcibü’l-izâle olundukları hamiyet-güster-i şahadetleriyle cânib-i şer‘de virilen hüccet-i şer‘iye mûcibince cezaları virilüb lâkin reîsü’l-eşkîya olub Ermenek kazasına tâbi‘ Körüklü nâm-karyeden olan Muslihüddin ve Gülnar kazasına tâbi‘ Güzend nâm-karyeden ‘İzzeddin oğlu Hasan nâm-şakîler ele getürmeyüb firar itdikleri ‘arz u i‘lâm olunub ve mezkûr Muslihüddin ve ‘İzzeddin oğlu Hasan nâm-şakîlerin dahi ‘alâ-eyyü-hâl ele getürilmesi mühimm ve muktezî olmağıla imdi siz ki mûmâ ileyhsiz. Emr-i şerîfim vusûlünde bu husûsda gereği gibi takayyü’d ve ihtimâm ve mukaddemen ve hâlâ fermânım olan vech-i üzere mezkûr iki nefer şakîleri dahî mu‘ayyen ve ile ‘alâ-eyyü-hâl ele getürüb ahz u cerayim ve üzere sübût bulan mevâd-ı semi ve hüccet olunduktan sonra hamiyetleri ile mezbûrları der-i devlet-i medârıma ihzâr eyleyüb bu husûsda tesâmuh ve tekâsül den her biriniz bundan ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 451 (1543): Kalebend Itlaku

Ber-vech-i Arpalık İç İli sancağına mutasarrıf olan Seyyid Ahmed dâme ikbâlühûye ve Ermenek Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Nevâhî-i Ermenek kazasından Talmus nâm-karyede sâkin Yusuf Ağa oğlu dimekle ma‘ruf Seyyid Yusuf için fesâd ve şekâved üzere deyü bundan akdem muhzır ile sû-i hali i‘lâm olundukda mezkûr Seyyid Yusuf ahz ve kal‘a-bend ve şer‘an üzerine sâbit olan ve hüccet ve vâki‘-i hali der-i devlet-i medârıma hürmeten ve i‘dâm olunmak üzere emîr-ül-ümerâ kiram ber-vech-i Arpalık Ala‘iyye sancağına mutasarrıf olan Mustafa dâme ikbâlehûye ve sana dahi mübâşir ve emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Mezkûr Seyyid Yusuf ahz ve mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ve mübâşir ma‘rifetiyle tarafına teslîm ve irsâl-i kal‘a-bend olunub lâkin keyfiyyet-i ahvâlin ma‘rifet-i şer‘le tefahhus olundukda Medîne-i

Ermenek’de ve kazasında sâkin ‘ulemâ’ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ’ ve re‘âyâ ve berâyaya ve sâir ahâlîsi muhzır-ı mezbûreden haber ve âgâh olmayub ve zulmen bir ferdin emval ve eşyasın almayub hüsn-i siretinde herkes rızâ ve şükrün üzerine oldukların Medîne-i Ermenek kadîsı ‘arz ve ahâlîsi muhzır-ı vech-i meşrûh üzere mezkûr Seyyid Yusuf’un hüsn-i hasenatını mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ve sen dahî i‘lâm eylediğiniz ecîlden sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ve dizdarsın emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr Seyyid Yusuf kal‘a-i merkûmeden ıtlak olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 451 (1544): Sekbanbaşının Tayini

() kadısına hüküm ki

Ebnâ-yi sipâhîyanda sek-bân başı yevm yüz elli akçe ‘ulûfeye hizmet-i Kara Hisar kazası südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hal idüb mezbûr bundan akdem bünyâd-ı şerîfle tahrîr olunan üzerine terakkîler itmesi nasb u ta‘yîn olunub ‘azîmet üzere iken vücûduna ‘ilel-i ‘arız olub hareketine ihtirâz olmamağıla ve icrâya ve yerine terekesi virmekle hânesinde sâkin olub Bağdad seferi teklifi ile ruhsat olmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ecîlden vech-i meşrûh üzere ‘âmel oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 451 (1545): Seyyid Mustafa’nın Eşkîyalığı Hakkında

Sahab nâ’ibine hüküm ki

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb kasaba-i mezbûrda sâkin ‘ulemâ’ ve meşayih ve kuvvası meclîs-i şer‘e varub yine kasabada sâkin nâm-ı Köylü nâm-karyede kefere üzerine olmak zu‘muyla Seyyid Mustafa kendü halinde olmayub cümle umûruna karışub kefere-i idlâl eylediğinden gayr-ı dâimâ olmayub kasaba-i mezbûra dahî külli ihtilâl virdüğün bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâsına‘arz eylediği ecîlden merkûm Seyyid Mustafa katl ve merkûmun () ref oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 452 (1546): Gemilerin Tamiri Hakkında

Fermân-ı vaâcibü’l-ımtisalim mûcibince ‘âmel idüb hilâfından ihtirâz eylesesin sonra kendin bilürsin deyü ‘unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrân varid olmuştur.

Mısır vâlîsi vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. Diyar-ı celiletü’l-asar Mısır ve Haremeyn-i Şerîfeyn ahâlîsinin be-her sene sâdır olan yüz sekiz ve yüz tokuz ve yüz on senelerinde altmış dört

bin tokuz yüz toksan urub olub ve matlube-i mezkûreden yüz sekiz ve yüz tokuz senelerinde istihkakları olan yigirmi bin altı yüz urub ‘aynı irsâl ve îsâl ve erbâbına taksîm ve teslîm olunub ve yüz on senesi için lâzım gelen kırk bin üç yüz toksan bir urub Mekke-i Mükerrerme ahâlîsi hissesi on sekiz bir sekiz yüz otuz altı urub ve Medîne-i Münevvere ahâlîsi hissesi yigirmi bir bin beş yüz elli üç urub hanta ki cem‘an kırk bin üç yüz toksan bir urub hantanın ‘aynı nakl u irsâli mümkün olmamğıla be-her urubun bahası kırkar ücret dahî on altışar bâhâ-yı hanta ve ücret-i şetr cümlesini toksan Mısri kise ile on bir bin yedi yüz toksan altı pay idüb ve meblâğ-ı mezbûr hâlâ Mısır mîr-i hacı Eyyub dâme ‘izzühü ile mahalline îsâl ve ashâbına tevzi‘ ve taksim olunduğuna emir-i Mekke-i Mükerrerme şerîf Sa‘d dâme sa‘dühudan ‘arz ve Mekke-i Mükerrerme ve Medîne-i Münevvere kadılarından hüccetler gelüb Mısır hazînesi defterlerine kayd ve yüz on iki senesi gayetine hareket yevmiyye matlubları kalmayub hesâbları tathîr ve senin yalnız olan yüz on bir senesi vakti henüz gelmekle kemâl-i takayyü’d ve ihtimâm ile mahallerinde pak ü safi hanta tahsil isar ve yüz on iki rebîü’l-evvelinin yigirmi birinci gününe gelince on bin bender-i nakl ve tüccar sefinelerine üç bin tahmil ve hâlâ bender-i mezbûrda mevcûd olan beş kıt‘a sefâin-i mirinin ta‘mirat vesa’ir mühimmat ve tekâmîl olunub hazır ve müheyya olmağıla inşâallahu te‘âlâ kariben kırk bin kâmilen nakle musahhîh olub beşer bin urup muhmil olmak üzere müceddiden inşası fermânım olan üç kıt‘a sefine için bu tarafa varmak tahrîr-i sitteye tevakkuf olunur ise dikkat ve mahalliyle itmâm bulunub nakl ve ‘aşiret ve müzayakaya bâ‘is olmamak için iktizâ‘ iden ve mühimmatı ve bender-i iki kıt‘a sefine inşâsına mübaşeret ve itmâm ve ikmâline bezl-i kudret olmağına bî-fazlihi bir kıt‘ası da on yedisinde bir kıt‘ası rebî’ü’l-evvelinin on ikisinde ruy-ı deryaya ve ve hâlâ bir taraftan derununa kondurulub ve bir taraftan üzerleri yapılub ve inşâallahu te‘âlâ yüz on bir senesi bi’t-tamam ve’l-kemal vakt ü zamanıyla ahâlî-i Haremeyn’e îsâl olunmak üzere sadık ile teveccüh ve ‘azîmetine ‘arz eylemişsin. Lâzıme-i mühemme-i devlet ve vacîbe-i marziye-i saltanat-ı seniyeinden olan Haremeyn-i muhteremeyn hizmetinde cidd ü ihtimâmın karin ve rızâ-yı hümâyûnum olub dâa-yı hayr-ı icâbet eser-i mülukâneme mazhar olmuşsundur. Ba‘de’l-yevm dahî peyder-pey senden mesa‘-i cemile melhuz olunmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde fi-mâba‘d bu hizmet-i mahmud ittifâkının kemâ-yenbagî eda’sına ve nakl-i husûsunun ihtilâl ve cem‘e esbâb-ı nizâmına sıdk ile bend ‘azîmet olub evvela i‘lamın üzere yüz on bir senesi bir kusûr ve küsur komayub tamamen ‘aynı gönderüb ve medar-ı suret-i nizâmı sefâin olub bu bâbda ziyâdesiyle ikdâm ve ihtimâm lâzım olmağıla inşâallahu te‘âlâ mukaddemen inşâ’sı

fermânım olan üç kıt'a sefâin için Âsitâne-i Sa'âdetimden gönderilen kereste varub vâsıl oldukda iki kıt'a sefîne müceddiden binâ' olunmuş idi deyü müsamaha ve-yâhud bir kıt'a inşasıyla iktifâ' olunmayub kereste-i mezkûre ile fermânım olan üç kıt'a sefînenin dahî bekâsına mübâşeret ve tarafından nezaret olunub vech-i cemîl ile tetmîm ve teknilibe bezl-i mechûd eyleyüb ve'l-hâsıl bu vecîhle sefayini tevkir ve ve sâir iktizâ iden hesâb-ı tedmîr ile zaman-ı nakl-i husûsunda olan bi'l-küllîye def idüb 'akifeyn ve teşyin Ravza-i Mutahhara-i Hazret-i Seyyidü'l-Enam olan Haremeyn-i muhteremeyn ahâlîsinin eğer evkafi ve eğer mîrî be-her sene mu'tadü'l-irsal olan kusur ve küsur olmayub senesine 'aynı tamamen varub vasıl olmak üzere sa'y-i cemile celileye vesile bilüb mesa'i-i cemile vücûda getürmeğe bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâli C Sene 112 (13-22 Kasım 1700).

s. 453 (1547): Gemideki Eksiklerin Giderilmesi

Fermân-ı şerîfim mûcibince 'âmel idüb hilâfından ihtirâz eylesin sonra kendin bilürsin deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn vârid olmuştur.

Mısır vâlisine hüküm ki

Diyâr-ı celîletü'l-âsâr Mısır'da vâki' evkâf-ı nâzırlarının bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mahrûse-i Mısır'da hesâbları görüldükde ve şişe-i hulâsa-i muhasebesi istihkâk hadem ve masarîf ve sâiresinden gayrı be-her sene Haremeyn-i Şerîfeyn ahâlîsine on bin dört yüz urup irsâliyesi olub ve yüz yedi senesinde vakf-ı mezbûr nâzırı olub sâbıkan darü's-sa'ade ağası olan Yusuf Ağa zimmetinde dört bin dört yüz urub ve yüz sekiz senesinde nâzır olan hazîne-dâr-ı sabıl Ahmed Ağa zimmetinde beş bin dört yüz urub bâki kalub ve yüz toksan senesinde nezâret-i merkûme ümerâ-i Mısır'dan Yakut-zâde Ahmed'e tevcîh olunmağıla câniblerinde birbirileriyle hesâbların gördüklerinde mîr mûmâ ileyh eslafından bevâkisini kabul itmekle yüz yedi ve yüz sekiz ve yüz tokuz ve yüz on ve yüz on bir senelerinde toksan bin sekiz yüz kırk urub irâdi ve elli yedi bin altı yüz on urup masarîf olmağın bu takdîrce otuz üç bin iki yüz yigirmi beş urub zimmeti iktizâ'idüb lâkin sebebiyle zimmetin birkaç kura re'âyâları fevt ve bir mikdâr dahî rü'esa ve mülzîmin zimmetlerinde bâkisi kalmak üzere on beş bin elli yedi urub 'atıldır deyü kadîlardan muhzıl defterleri ve dîvân-ı Mısır'da dahî cem gafir ihbârlarıyla hüccetleri olmağıla 'atıla aşağı varıldığı sûretde zimmetinde on sekiz bin yüz

altmış sekiz urub icâb idüb vekâzalik kübra nâzırını olan Mısır deftar-dârı İsmail dahî yüz sekiz senesi iştirâsında yüz on bir senesi gayetineden hesâbı görüldükden sonra dört seneden yüz altı bin üç yüz yetmiş altı urub irâd-ı ve kırık beş bin yüz elli tokuz urub masarîfı ve altmış bir bin iki yüz on yedi urub zimmeti iktizâ' idüb anın dahî on yedi bin kırık yedi 'atıl olmak üzere kadılardan defteri ve vech-i meşrûh üzere hücceti olmağıla ol mikdâr 'atıl ile ba'zı hâdeme-i vakfin hareve ve hubub ve ücret-i şeterat masarîfına mu'in olan on beş bin sekiz yüz otuz üç urub hubub dahî ve nihâde oldukda yigirmi sekiz bin üç yüz elli urub hanta zimmeti iktizâ' itmekle inşâallahu te'âlâ bu sene-i mübâreke gidecek sefâyine tahammülleri mertebesi 'aynı vakt ü zamanıyla tahmîl ve irsâl itdirildikden sonra baki her ne kalur ise yüz on bir senesi gayetine değin ta'lik ve tekmil eylemek üzere ve kübra nâzırları mûmâ ileyhümanın ta'ahhüdleri vecîhle muvacehesinde karar virildiğini natık-ı Mısır kadîsının ve mahtum defterlerin sen ki vezîr-i müşârün ileyhisin. Der-i devlet-i medârıma irsâl ve sen dahî vech-i meşrûh üzere i'lâm itmişsin. Mezbûrların 'atıl olmak üzere iddiaları bi'l-cümle lagv ve batıl olduğundan gayr-ı mezkûre mahsûl-i evkaf ve hak ahâli-i Haremeyn'dir. El-hâsıl mahallinde ihtimâm-ı kavi ve takayyü'd-i vafi ile elbette tahsîl ve tekmîl olunmağa mübahdır ancak dîvân-ı Mısır'da hesapları görülüb keyfiyyet-i ahvâl ve hakikat-i hale bu minvâl üzere sûret virilüb defterleri irsâl olunmağa bundan sonra mukaddemen fermânım olduğu üzere evkaf kâtiblerinin bu tarafa gelmeleri iktizâ' eylemez. Eğer kendin takayyü'd ve ihtimâm ider isen anları göndermeyüb ve şimdilik kendü takdîrleri üzere 'atıl farz eylediklerinden mâ'adâ i'lâmın ve mahzi defter mûcibince ta'ahhüdleri üzere nâzırında icab iden on sekiz bin yüz altmış sekiz urub ve nâzırından dahî yigirmi sekiz bin üç yüz elli urub bu sene-i mübâreke gidecek sefâinin tahammülleri mertebesi 'aynı vakt ü zamanıyla irsâl itdirildekden sonra ne mikdâr bâki kalur ise yüz on bir senesi gayetine değin ta'lik ve tekmil eylemek üzere bahaları mahalline eda' ve irsâl itdirilmekte ziyâdesiyle takayyü'd ve ihtimâm eyleyüb zinhâr eğer sefâinin mühmel olduğu mertebe 'aynı irsâl itdirilmekte ve eğer bu sene tahmîl-i sefâyine imkân olmayub hullân-ı bevâkisinde bir nesne kusur ve kûsur komayub bahası irsâl ve ashâbına taksîm ve teslîm ve mahallinde hüccet götürdü der-i devlet-i medârıma 'arz ve i'lâm itmekte bir dürlü müsâade ve müsamaha eylemeyüb 'alâ-eyyi-hâl mûmâ ileyhümanın ikisine de zimmeti ta'lik ve tekmil itdirdüb senden me'mul-i hümayûnum olduğu üzere ol arâzi-i mukaddese ahâlîsinden cenâb-ı hilâfet-me'abıma isticlab-ı hayr-dâaya bezl-i tab u tûvân eyleyüb bundan böyle taraf-ı devlet-i 'aliyyemde için başka mübâşir göndermeğe muhtaç eylemeyüb bizzat kendin takayyü'd

eyleyesin. Taksîr pey-der-pey mübâşir irsâl olunur. Bu husûsda teşmir-i sa'îd-i ihtimâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 454 (1548): Ağa Vekili Olan Mehmed'in Vakfa Nazır Olması

Fermân-ı şerîfim mûcibince 'âmel eyleyesin deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn olmuştur.

Mısır vâlîsine hüküm ki

Mahrûse-i Mısır'da vâki' ve sâkin evkâf nâzırları bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma'nun sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince dîvân-ı Mısır'a ihzâr ve hesâbları görüldükden ve nezaret sâbıkan darü's-sa'adetim ağası vekîli Mehmed üzerinde olup vakf-ı mezbûra nâzır olalı be-her-sene üzere irsâl olan üç bin yüz urub vaktiyle mahalline irsâl ve kezalik hasına nezâreti dahî Mısır mîr-i hacı Eyyub dâme 'izzühû olup mûmâ ileyh hacı be-her sene irsâli mu'tâd olan üç bin yüz seksen dört urub müddet-i nezâretinden tamamen îsâl ve dahî zimmetlerinden bir şey zuhûr itmeyüb bu sene-i mübarekede hacı tamamen irsâline ihtimâm üzere oldukları sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Tarafından i'lâm olunmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde Haremeyn-i Muhteremeyn ahâlîsinin be-her sene bi't-tamam ve ikmâl-i îsâl gûlaflarıyla terakkiye ahvâlleri akdem devlet-i aliyeme ve mesa'î-i saltanat-ı seniyemden olmağıla işbu sal zımnında hacı eğer Muradiye ve eğer hasına evkâfından icâb iden gulafa ziyad ve pak olmak üzere nâzırlarına itmâm ve ikmâl itdirüb kusur ve kûsur olmamak üzere mahalline nakl ve irsâl ile ahâlî-i Haremeyn'in terakkiye hâl ve tatmîn hallerine ve cenâb-ı hilâfet-penahım için isticlâb-ı hayr dûalarına ziyâde ikdâm ve ihtimâm ve inşâallahu te'âlâ kâmilen irsâl olunduktan sonra vâki' hesâb der-i devlet-i medârıma 'arz u i'lâm ve bir ferdi himâye ve ihsânım ile kendüni anlar ile teşrîkden tevakki eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki. Fî evâili C Sene 112 (13-22 Kasım 1700).

s. 454 (1549): Cidde'den Ticaret Mallarının Alınması

Fermân-ı hümâyûnum mûcibince 'âmel eyleyesin deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrun olmuştur.

Mısır vâlîsine hüküm ki

Emâkin ve mevâtin mekamin olan Mekke-i Mükerrerme ve Medîne-i Münevvere şeref Allâhu te‘âlâ ile yevmî’l-âhir ahâlîsinin be-her sene mu‘tâd olan sal olub bender-i teşhîn olunan sefâin-i varub Cidde-i ma‘mûrede boşaldıktan sonra Cidde’den tahmîl eyledikleri kahve ve nehar ve sâir emti‘a-i mütenevvi‘anın tüccârdan ber-vech-i nakd alub ve ol akçe ile kahve ve iştira ve bender-i getürdüklerinden eğer mîrî ve eğer evkâfa hâsıl olur iken mîrî sefâin nâzırları Mısır’dan ba‘zı huccac ve tüccârdan karz aldıkları akçeyi Cidde-den alınan nevel-i sefâinden havâle itmeleriyle Cidde-i ma‘amureden getürecekleri eşyadan hâsıl olacak feva’idin mâ‘adâ sefinelerin mühimmat-i zaruriyelerin görecek akçe dahî kalmamağıla nice ihtilâl ve i‘tilal-i müsteni‘ olmağın fî-mâba‘d yolunda nâzırlar havâlesiyle bir akçe ve virilmeyüb tüccârdan ber-vech-i teşyîn olunan nevel sefineleri ile mübaya‘a ve bender-i geldiklerinde hâsıl olan nevel-i sefayin ketm olunmayub ma‘lûm olmak için getürdükleri kahve ve sâir eşya her ne ise mikdâr ve ecnâsıyla gitmek ve defterinden ihrâc ve hesâbları anınla görülmek için dîvân-ı Mısır’da olan defterlerin kayd ve mûcibince ‘âmel-i hilâfından hazer olunmak üzere bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ma‘nun emr-i şerîfime tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Husûs-ı merkûm ne vech üzere sûret buldu ve sefâin-i merkûme hizmetden ‘avdet eylediklerinde teşhîn eyledikleri eşyadan şimdiye değin ne hâsıl oldu sen ki vezîr-i müşârûn ileyhsin. Bunlara mütaallik tarafından asla bir haber ve eser zuhûr itmeyüb husûs-ı merkûme sefâin-i miri ve evkâfın zuhur-ı feva’id ve terettüb ‘avâyidine dâir olub husûs-ı nâzırlar kendüler cer nef için bender-i mevcûd olan sefâin evkâfı tahammüllerine göre evkâf ile teşhîn eyleyüb noksân-ı tahmîl yerine koyub ve tamâ-ı hamâları sebebiyle ihmâl-i tüccarı havasala-i sefayinde tecâvüz itdirmeleriyle haml-i sefâin olub bu tarîkle Haremeyn’in noksân kimesne ve hem haml-i sâkil hasebiyle gark-ı sefâine olduğu istimâ olunub bu makule esbâb-ı efsâd ve ihtilâlün izmihlâl-i ve ahvâl-i sefâinin sûret-i nizâm senden matlûb olmağıla mukaddemen ve hâlâ fermânım olduğu üzere sefâin-i merkûmenin tahammül mertebesi ne ise ol mikdâr. Haremeyn ile sahtların itmâm ve ikmâl va kat‘a bazirgân kodurmayub ‘avdetlerinde ber-vech-i teşyîn oldukları nevel ile kahve ve sâir eşya aldırılıub bender-i geldiklerinde hâsıl olan nevel-i sefâin ve mübaya‘a eyledikleri eşyadan fevâid ne olur ise bir tarîkle hıyânet itdirilmemek üzere bir sûret-i mergubeye ve keyfiyyetin der-i devlet-i medârıma i‘lâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâilî C Sene 112 (13-22 Kasım 1700).

s. 455 (1550): Kısve-i Şerif Hakkında

Fermân-ı şerîfim mûcibince ‘âmel eylesin deyü ‘unvanına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn olmuşdur.

Mısır vâlisine hüküm ki

Kıble-gâh-ı ehl-i İslam ve kıble.....olan Beytullahü'l-Haram şerref Allâhu te'âlâ ile yevmi'l-kıyamın kısve-i celîle-i dâhiliyesi bundan akdem şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı 'âlîşânım mûcibince cenâb-ı emaret-meâb eyâlet-ı nısf-ı sâ'adet ve iktisâb-ı sâ'adet emir-i Mekke-i Mükerreme Şerif Sa'd ibn-i Şerif zîde dâme sa'dühu ve sâbıkan Cidde sancağı mutasarrıfı ve Mekke-i Mükerreme şeyhü'l-haremi olan Süleyman dâme ikbâlehü ve Mekke-i Mükerreme kadîsı ve Beni Şebih ve sâir huzuru lâzım olan ehl-i ile mu'ayene ve müşâhede olundukda tecdîde muhtaç olduğu keşf ü hüccet olunmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Ol kısve-i zımnında ve hülle-i zerrin tarîk hâliyen olunacak vakti olmağıla der-i devlet-i medârıma 'arz ve cevâba tevekkuf ile fûad-ı bâ'is olmamak için bi'n-nefs kendün nezaret ve dikkat ve sâir levâzımı gayet ve isgasından olmak üzere tarafından mübaşeret olunub vülât-ı sâbıkâdan müteveffâ Hamza Paşa zamanında bir def'a tecdîd olunan kısve-i şerîfe dâhiliye on iki buçuk kise Mısri ile olduğu hazîne-i Mısır muhasebesi defterlerinde mestûr ve ashâb-ı vukuf ve şu'ur su'al olundukda bu vakitte ibrişimin revâcına kıyas ile on beş kise Mısri ile vücûda gelür deyü haber virdiklerin 'arz u i'lâm ve keşf-i hüccetini ma'an irsâl itmişsin. Bu emîr zımnında mevfur-ı lazımu'l-ihtimam olan ümûrdan olmağıla bilâ-tevakkuf mübâşeretinde isabet olunub lâkin bi'n-nefs dikkat ve nazar-beglik eserin eslafından hem noksân paha ile ve hem gayetü'l-gaye olmak üzere vücûda getirülmeğe nümayan olmağın imdi emr-i şerîfim vusûlünde bu husûsda kemâl-i ihtimâm üzere hareket ve cümle levâzımı ziyâde ve isgasında olub ve müteveffâ Hamza Paşa'nın zamanında hazîne-i Mısır muhasebatında mestur olan mikdârı tecâvüz itmeyüb yüz on iki irsâliyesi hazînesinde mahsub olmak üzere on iki buçuk Mısri kise ile cümle levâzımı itmâm ve ikmâl ve dikkat ve zamanıyla mahalline irsâl ve îsâle kemâl-mertebe ikdâm ve ihtimâm eylesin. Ve inşâallahu te'âlâ kısve-i celile-i cedide Mekke-i Mükerreme'ye îsâl olunub kısve-i şerife-i 'atika ve hazîne-i hümâyûnumda hıfz olunmak için cânib-i Mısır'a gönderilmek üzere şerîf-i müşârün ileyhe nâme-i hümâyûn-ı mülatafet-makrunum şeref-yâfte-i sudûr olmağıla müşârün ileyh tarafından mahruse-i Mısır'a vâsıl oldukda bu tarafa

irsâl ve îsâl eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuştur. Fî evâili C Sene 112 (13-22 Kasım 1700).

s. 455 (1551): Kalebend İtlakı

Limni Kal‘ası diz-dârına hüküm ki

İstanbul’dan Ebu’l-feth muvakkit-i Müneccim ‘Osman ‘arz-ı hâl idüb bundan akdem kil ü kale bâ‘is hareket vardır deyü kal‘a-i mezbûrede kal‘a-bend olunması fermânım olmuş idi. Merhameten itlak olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ itmeğin olunan ‘ulûfesi kat‘ ve itlak olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı C sene 112 (23 Kasım-2 Aralık 1700).

s. 456 (1552): Temeşvar Eyaleti’nde Düzenin Sağlanması

Temeşvar beglerbegisi İbrahim Paşa dâmeye hüküm ki

Temeşvar eyâleti müceddiden nizâma muhtaç memleket olub tanzîm-i ahvâlî ziyâde mühimm bâ-husûs kat-ı hudûd-ı ahvâlînde kemâl-i basîret ve ihtimâm ile hareket lazım iken sâbıkan Temeşvar beglerbegisi olan Ahmed Paşa’nın kat-ı hudûd maslâhatında kusur istidâd-ı ve sâir nizâm-ı umûr-ı bilâdiyeden ‘âdem-i kifayet zâhir olub ve sen ki mîrmîrân-ı muma ileyhsin ve hudûda mütaallik mevâd-ı sulh ve salâha senin vukuf-ı namın olduğundan gayr-ı tedbîr-i umûr ve tensîk-i mesâlih-i cumhurda sen de rüşd ü ile harekete me’mûl olmağıla Temeşvar tarafından kat-ı hudûd ahvâline ziyade basîret ve intibah ile ihtimâm ve eyâlet-i mezbûrenin kâffe-i umûruna nizâm ve intizâm virmek üzere hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla Temeşvar beglerbegiliği sana ‘inâyet ve ihsânım olub tahdîd ahvâlinin ‘ahîd-nâme-i hümâyûnum mücibince hüsn-i hitâmı ve eğer ol tarafların ‘amme-i esbâb-ı nizâmı senin ‘uhdene tefvîz ve havâle olmuştur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde bu emr-i lâzımü’l-ihtimâma cidd-i tam ve basîret-i tam ile fermânım olduğu üzere kıyam ve Roma İmparatoru’nun seninle olan nâm u peygami her ne ise Belgrad muhafızı vezîrim Hasan Paşa edâma’llahu te‘âlâ iclâlehünün re’y-i ma‘rifetye mu‘temedün ‘aleyh adamın ve seninle bile olan Dergâh-ı muallâm çavuşlarıyla der-i devlet-i medârıma irsâl ve sen yanında olan kapını ve adamlarını tağıtmayub mu‘accilen mansıbına gidüb tarafından bu işe ta’yîn olunanlar ile haberleşdikden sonra bi’n-nefs kendin sınır başında bir münâsib olan mahalle varub ‘ahid-nâme-i hümâyûnum mazmun üzere kat‘-ı hudûd husûsunun icrâ‘ ve itmâmına ihtimâm ve bu maslahata me’mûr olan Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından İbrahim dâme mecdühûya emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağıla mûmâ ileyhi öte tarafın kat‘-ı hudûduna

me'mûr olanlar ile söyleşdirüb ve sen kemâl-teyakkuz ve tedbîr ile nezaret ve iktizâ eyledikten yanında 'akd-i meclis eyleyüb bi'n-nefs kendin müzakere ve 'ahid-nâme-i hümâyûnumda mestûr ve mezkûr olan şurut ve kuyud ve mefhumat ve mersumatda bir nesnenin bir sebep ile bu haber ve tefvîzine zinhâr ruhsat ve cevaz göstermeyüb bi-'avnihi Hak 'ahid-nâme hümâyûnum mazmununa ve şan-ı sa'adet-nişan-ı devlet-i 'aliyyeme layık vech-i mergub üzere bu işe virüb bir gün evvel teslîm ve tekmîli ile eda'-yı hidmete bezl-i kudret ve sâir hüsn-i eyâlet ve zabt u rabt-ı memlekete mütaallik umûr ve husûsların küllisinde hüsn-i tedbîr ve vech-i cemil üzere hareket idüb eğer kat'-ı hudud ahvâlînin 'ahid-nâme mazmunundan bir nesne fevt olmamak üzere bir gün evvel ve eğer Temeşvar'ın 'amme-i umûruna dikkat-i tam ile sûret-i nizâm virilmesinde ziyâde ihtimâm idüb senden me'mûl olduğu üzere mesâ'i-i cemile vücûda getürmeğe gice ve gündüz bezl-i tab u tüvân eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâili C Sene 112 (13-22 Kasım 1700).

s. 456 (1553): Temeşvar Eyaleti'nde Düzenin Sağlanması

Dergâh-ı muallâm kapucı başlarından kat'-ı hudûda me'mûr olan İbrahim dâme mecdühûya hüküm ki

Temeşvar eyâleti nizâm ve intizâmı ve sâir umûrunun temeşşiyet ve itmâmı bâ-husûs ol tarafda kat'-ı hudûd maslahatının bir-gün evvel 'ahid-nâme hümâyûnum mazmunu üzere icra ve ehemmi mehmâ ve al-i hümâyûnum iken Temeşvar beglerbegisi Ahmed Paşa'nın bu husûsda 'âdem-i isti'dadı zahir olub kiram elçi İbrahim Paşa dâme hudûda mütaallik mevâd-ı sulh ve salaha ve tevakkî ve olmağıla Temeşvar eyâleti mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe tevcih ve mu'accilen Temeşvar'a varub bu emr-i lâzımü'l-ihtimâma kemâl-i tebassur ve teyakkuz ile kıyam ve sen ki mûmâ ileyhsin. Öte tarafın kat'-ı hudûda me'mûr olanlar ile sen bu maslahatı söyleşürken mîrmîrân-ı mûmâileyh sınır başında bir münâsib olan mahalde meks ve aram ve keyfiyyet-i ahvâle dakika-be-rakika vaki olub kendi yanında dahî 'ahd-i meclis iktizâ' eylediği halde ana dahî ikdâm ve ihtimâm ve 'alâ-eyyi-hâl 'ahid-nâme-i hümâyûnum mazmununda bir nesne fevt olunmamak üzere kat'-ı hudûd-ı ahvâle sûret-i hıtam virilmek üzere tenbîh-i hümâyûnum olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde sen dahî fermânım olduğu üzere kemer-bend-i cidd ü ikdâm olub ve bir dürlü ta'vik ve te'ahhura ruhsat ve cevaz gösterilmeyüb mîrmîrân-ı mûmâ ileyhin re'y-i savâb-dîde üzere bir gün evvel 'ahid-nâme-i hümâyûnum mazmununa itmâm-ı maslahat ile eda'-yı hidmete bezl-i

kudret ve ziyâdesiyle ikdâm eylemen bâbında yazılmıştır. Fî evâsıtı Ca sene 112 (24 Ekim-2 Kasım 1700).

s. 457 (1554): Temeşvar Eyaleti'nde Düzenin Sağlanması

Sâbıkan Temeşvar muhafızı Ahmed Paşa'ya hüküm ki

Temeşvar eyâleti müceddiden nizâm virilmeğe muhtaç memleket bâ-husûs ol cânibde kat'-ı hudûd emrinde ziyâde intibâh ve basîret ve kemâl-i rezzanda kiyaset üzere harekete muhtaç olub elçi İbrahim Paşa dâme sınır ve hudûda mütaallik mevâd-ı sulha ve salaha vukuf-ı tam olmağıla kat'-ı hudud ahvâline ihtimâm ve Temeşvar câniblerinde 'amme-i umûruna nizâm ve intizâm virilmek üzere Temeşvar eyâleti mûmâileyhe 'inâyet ve ihsânım olmağıla sen dahi Temeşvar'da kalub mîrmîrân-ı mûmâ ileyhın re'y-i savâb-dîde ile hidemât-ı 'aliyyemde bulunmak üzere me'mûr olmuşundur. Ser-hadd-i mansuremde Temeşvar eyâleti her ümûrunda kemâl-i ihtimâm ve esbâb-ı nizâm ve levâzım ve mehâmını tekâmül ve itmâma muhtaç bir memleketdir ve sen dahî kariben 'avâtıf-ı 'aliyyemde bir münâsib cehde ma'aş ile kayrılırsın. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde kapun halkını tağıtmayub mükemmel kapun ve müstevfa adamlarınla mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhın re'y-i savâb-dîde üzere ol tarafda iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde bezl-i kudret ve kemâl-i gayret ve hamıyyet ile eda'-yı hizmet eylemekde ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâilî C Sene 112 (13-22 Kasım 1700).

s. 457 (1555): Temeşvar Eyaleti'nde Düzenin Sağlanması

Belgrad muhafızı vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Temeşvar eyâletinin nizâm ve intizâmı husûsan ol tarafda kat'-ı hudûd maslahatında 'ahid-nâme-i hümâyûnum mûcibince ve itmâmı ehemmi-i umûr-ı vâcibetü'l-ihimâm iken bu husûsda Temeşvar beglerbegisi Ahmed Paşa'nın 'âdem-i isti'dadı zahîr olub elçi İbrahim Paşa dâme hudûd ve sınıra mütaallik mevâd-ı sulh ve salaha vukuf ve şu'ur olmağıla Temeşvar beglerbegiliği mûmâ ileyhe tevcih olunub inşaallahu te'âlâ Belgrad'a geldikde Nemçe çasarının nâme ve peygami ise sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Re'y-i savâb-dîden ile mîrmîrân-ı mûmâileyhin bir mu'temedün 'aleyh adamı ve kendüsiyle bile olan dergâh-ı muallâm çavuşlarıyla sen dahî adamlar ta'yîn idüb emn ü selâmet ile der-i devlet-i medârıma gönderildikten sonra mîrmîrân-ı mûmâileyh mu'accilen Temeşvar'a varub me'mûr olduğu üzere eğer kat'-ı hudûd maslahatına ve eğer ol tarafın 'amme-i umûrunun nizâm ve intizâmına ihtimâm-i tam eylemek üzere emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağıla imdi

emr-i şerîfim vusûlünde mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyh Belgrad'a geldüğü gibi çasarın kendüsiyle olan nâme ve peygamı her ne ise vürûd-ı imtidarıma îsâl için bir mu'temedün 'aleyh adamını ta'yîn itdirüb ve kendüsiyle ma'an giden dîvân-ı hümayûnum çavuşlarıyla sen dahî kifâyet mîkdârı adamlar ta'yîn idüb kemâl-i emn ü selâmet ile der-i devlet-i medârıma irsâl ve inşâallahu te'âlâ mîrmîrân-ı mûmâ ileyhın Temeşvar'a vusûlünde kat'-ı hudûd ve husûsuna sen dahî çeşm ve guş tutub ve iktizâ' iden ahvâlde imdâd ve îânet üzere olub ve zuhûra gelen ahvâl ve âsârı pey-der-pey 'arz u i'lâm eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 457 (1556): Kıbrıs Adası'na Sürgün Cezası

Kıbrıs kadısına ve ser-dârlarına hüküm ki

Bundan akdem Kıbrıs cezire nefy ü iclâsı fermânım olan kaza-i mezbûrda zade nâm yeniçerinin 'afv olunub üzere ve haletde murahhas sâkin olub bir vecîhle mu'arız ve rencide olunmaya deyü yeniçeri ağası İbrahim ağanın mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı C sene 112 (23 Kasım-2 Aralık 1700).

s. 457 (1557): Medine'deki Kilisenin Tamiri

Medine nâ'ibine hüküm ki

Medîne-i...mahallatından virane...mahallesinde sâkin ehl-i zimmet re'âyâ tâifesi gelüb feth-i hakaniden berü yerinde terk olunan...kilîsası dimekle ma'ruf kadîmi kilîsanın tarîk-i ve dîvârları harâbe-müşerref olmağıla şer'le keşf oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı C sene 112 (23 Kasım-2 Aralık 1700).

s. 457 (1558): Sürgün Cezası

Anadolu vâlisine ve nâ'ibine hüküm ki müceddiden bir dahî yazılmışdır. Fî M 15 sene 113 (22 Kasım 1701)

Harmancık ahâlîsi gelüb dimekle ma'ruf kimesne Kastamonu kazasından olub yigirmi sene mukaddem gelüb kazalarında tavattun virilüb her bar giderek ta'lil ve bir vecîhle ta'mîr ve rencide ve bî-garaz ve eşyaların almağın mukaddemen hesâb olmayu'aciz kalmalarıyla istihdâm olunmamak için emr-i şerîfim virilmişken mahtum ve olmayub ta'addîsi bulduğundan gayr-ı bin yüz senesinden berü ma'lum hakları olub taleb eylediklerinden akçe kariben yine olub her birinizden alurum deyü olub bu makule zulüm ve ta'addî ve tecâvüzünün nihâyeti olmadığın bildirüb ve kazaları nâibleri ve kazası ahâlîsi ve 'ulemâ' ve

sulehâsı ‘arz itmeleriyle mezbûrdan hakları alıvirilüb şer‘le olunduktan sonra yine vatan-ı aslisine gitmek üzere ve kazalarında olunub ta‘allül ve vaz‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden vech-i meşrûh üzere vatan-ı aslisine nefy ü iclâ’sı için yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 458 (1559): Belgrad ve Temeşvar’daki İskelelerin Güvenliğinin Sağlanması

Belgrad muhafızına ve Temeşvar beglerbegisine ve Niğbolu sancağına varınca nehr-i Tuna sevhilinde vâki‘ olan kadılara ve iskele eminlerine hüküm ki

Bundan akdem Temeşvar ve Belgrad ve ol havâlîde hizmetde bulunmalarıyla ‘avâtıf-ı aliyye-i mülûk-ânemde ehl ü ‘ıyalleriyle arazisinde ikametleri fermânım olan Erdellü ve muhabir memâlik-i mahrusemde ve sâir tüccârlar emniyet ve selamet ile ticâret idüb kanun üzere gümrükleri bir defa eda’ idüb tezkirelerin aldıktan sonra tekrar gümrük ve emir ve defter tekâlîf talebiyle olunmasına yerlerinde emr-i şerîfim olmaya mestami vilâyetlerine varub gelmeyeler deyü kendülere ihsânım olan nişan-ı hümâyûnumda mestur ve mukayyed olub minvâl-i meşrûh üzere emr-i şerîfim dahî virilmiş iken tâife-i merkûmeden ba‘zıları mestami vilâyetlere gitmek arzusuyla Tuna iskelelerinden Temeşvar yakasına ‘ubûr murâd eylediklerinde siz ki eminersiz karşı Temeşvar yakasına geçürüb ta‘addî ve fesâdlarına bâ‘is olduğunuz i‘lâm olunub mesfurların Temeşvar taraflarına zehab ve eyâletlerine vaslı rızâ-yı hümâyûnum olmağıla siz ki müşârün ileyh ve mîrmîrân-ı mûmâileyh ve kadılar ve iskele eminlerisiz tâife-i merkûmeden Temeşvar taraflarına ‘ubûr murâd idenlerin yerlerinde emr-i şerîfim olmaya. bir tarîkiyle Tuna iskelelerinden geçirmeyüb ve vech-i meşrûh üzere sâdır olan emr-i şerîfin ma‘nun-ı münîfi sefîne ashâbına dahî i‘lan ve istihab gereği gibi tenbîh ve te’kîd ve Belgrad ve Temeşvar taraflarında olanları dahî ta‘yîn olunan bu redlerinden emanet eylemek üzere i‘lan eyleyüb hadlerinde mekslerine ruhsat virilmemek bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 458 (1560): Şam Çevresinin Eşkiyalardan Temizlenmesi

Ber-vech-i Arpalık sancağına mutasarrıf olan Arslan dâme ikbâlühûye hüküm ki

Livâ-i mezbûr mutasarrıfları huccac-ı Müslimîn teşyi‘ ve istikbâline me’mûr ola gelüb ve Bosna-i mübarekeden tarîk-i Şami’de tavâf-ı beytullahi’l-haram ve ziyaret-i Ravza-i Mutahhara-i Seyidü’l-Enam ‘aleyhi efzalü’s-salavat için ‘azîmet iden huccac-ı hidâyet-minhâcın hıfz u hirâsetinde sinnin-i sâbıkâda ziyâde ihtimâm iktizâ‘ itmekle sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin vakt ü zamanıyla tedârikini tekmîl ve kapu halkı ve kavi tedârik

ile huccac-ı zü'l-ibtihâcın müşaya'at ve istikbâlinde eşkıya-yı 'aryanın def-i mekâyir ve mazzarında ve sâir iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyemde cidd-i itmek üzere 'avâtıf-ı 'aliyye-i Hüsrev-ânemden livâ-i mezbûr sana 'inâyet ve ihsânım olmağıla imdi te'hîr ve tevakkûf eylemeyüb bir gün evvel mansıbına varub gerek livâ-i mezbûrun zabt u rabtında ve ahâlîsinin himâyet ve sıyânetinde ve gerek me'mûr olduğun üzere müstevfa kapun halkı ve kavi tedârik ile Şam vâlîsi ve mîr-i hacı olan vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün re'y-i savâb-dîde üzere huccac-ı Müslimîn'in vakt ü zamanıyla müşaya'at ve istikbâllerinde ve eşkıya-yı 'aryanın def-i mekâyir ve mazzarında ve sâir iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde sadakat ve istikamet ile bezl ü sa'y ü kudret eyleyüb tehâvün ve tekâsül üzere hareket eylemekden be-gâyet ihtirâz eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 458 (1561): Adı Geçen Yerlerin Eşkialardan Temizlenmesi Hakkında

Ber-vach-i Arpalık Akşehir sancağına mutasarrıf olan Kına Ali Paşa'ya hüküm ki

İstanbul payesiyle Mekke-i Mükerrreme kadîsı olan Seyyid Mustafa ve Haleb kadîsı Mehmed ve Burusa payesiyle Kudüs-i Şerîf kadîsı olan Mustafa zîde fezâilehüm mansıplarına teveccüh ve 'azîmet idüb emnen ve salimen zehabları muktezî olmağıla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhsin. Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhüm her ne mahalde ise mükemmel kapun halkı ve müstevffâ adamların ile bi'n-nefs varub Mevlânâ-yı mûmâ ileyhümünün önlerine koşub esnâ-yi râhib ve menazil ve merahilde eşkıya ve hıfz u hirâset iderek kemâl-i emn ü selâmetle Edirne'ye götürüb îsâle gereği gibi bezl-i kudret ve sarf-ı mükessa eylesin. Şöyle ki bu husûsda tekâsül ve taksîrinden nâşi zarar ve güzend irişmek ihtimâli olur ise bir dürlü 'özür ve cevâbın ısga' olunmayub mes'ûl ve me'âyib olman mukarrerdir. Ana göre basîret ve intibâh üzere hareket eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 458 (1562): Çorum Çevresinin Eşkialardan Temizlenmesi

Çorum ve sancaklarına tavaf-ı beytullahi'l-haram ve ziyâret-i Ravza-i Mutahhara-i Seyyidü'l-Enâm 'aleyhi efzâlû's-salavat için 'azîmet iden huccac-ı zü'l-ibtihâcın hıfz u hirâsetinde ve levâzım ve mühimmatında sinnin-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm-ı ehem olmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâileyhsin. Mükemmel kapun ve müstevffâ ve güzîde pak levendâtın ve kavi tedârik ile vakt ü zamanında huccac-ı Müslimîni müşaya'at ve istikbâl ve eşkıya-yı 'aryanın def-i mazzar ve tedbîr-i eşya-yı eda'-yı hizmet eylemek üzere mutasarrıf

olduğun orum sancağına ber-vech-i ilhah-ı ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i Hüsrev-ânemde ve ve sancakları dahî ‘inâyet ve ihsân olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde orum sancağına tarafından teslimi nasb u zabt itdirüb ve kendün te’hîr ve tevakkuf itmeyüb me’mûr olduğun üzere kalkub bir gün mukaddem varub ve sancaklarının her kangısı münâsib ise anda ikamet ve şimdi istikbâl tedârikinde ziyâde ihtimâm ve dikkat ve gerek livâ-i mezbûrun zabt u rabtında ve ahâlîsinin himâyet ve sıyânetinde me’mûr olduğun üzere mükemmel kapun ve müstevfa ve güzîde pak-levendan ve kavi tedârik ile Şam vâlîsi ve mîr-i hacı olan vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün re’y-i savâb-dîde üzere vakt ü zamanıyla huccac-ı Müslimîn’in müşaya‘at ve istikbâllerinde ve eşkıya-yı ‘aryanın def-i mekayir ve mazzarında ve sâir iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl ü sa’y ü kudret eyleyüb tehâvün ve taksîr ve tekâsül üzere hareket eylemekden be-gâyet ihtirâz eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 458 (1563): Erzurum’daki Kilisenin Tamiri

Erzurum kadısına hüküm ki

Südde-i sa’âdetime mektûb gönderüb kaza-i mezbûra tâbi’nâm-karyenin ehl-i zimmet re‘âyâsı meclis-i şer‘a varub karye-i mezbûrda feth-i hakaniden berü yerlerinde tek olunan dimekle ma‘ruf kilîsa mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olmağıla ve hükmi-hümâyûnum ricâsı ‘arz eyledikleri ecîlden şer‘le keşf ü hüccet oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 459 (1564): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Temizlenmesi Hakkında

Anadolu vâlîsi vezîr ‘Abdi Paşa’ya hüküm ki

Anadolu yakasının mazzar-ı eşkıyadan ve...lâzıme-i devlet-i ‘aliyye ve mühimme-i saltanat-ı seniyemde olmağıla herkes taht-ı hükümetinde olan eyâlet ve eşkıya-yı mezbûrenin ayakların kat‘ ve ‘uruk-ı mefsedetlerin kal‘a ve ile hâl-i ‘ibâd ve tanzîm-i ahvâl-i bilâd için Anadolu yakasında olan diz-dâr-ı mîrmîrân ve evâmir-i ‘aliyyem ile me’mûrlar iken Karaman ve Sivas eyâletleri Bağdad tarafına me’mûr ve ol taraflar ref-i fesâd ve tertîb-i nizâm-ı mülk kadr-i valide habes olmağıla ba‘zı kapudan tagılan levendât karye-i gezüb ta‘zîb-i ‘ibâd ve tahrîb-i bilâd ile berü taraflara geldikleri istimâ‘ olundukda sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Eşkîya-yı merkûmeyi teccessüs ve tefahhus ve her kande ise haber alub müstevffâ kapun halkı ve kavi tedârik ile üzerlerine varub cümlesini ele getirüb cezaların tertîb eylemen için sana bundan akdem emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olmuş

idi. Hâlâ dahî Bağdad ve Basra taraflarına me‘mûr olan mîr-i mîrân ve emir kapularından yüz altmış mikdârı levendât eşkıyası ayrılıb ba‘zı Türkmen eşkıyasıyla yek-dil ve ol havâlîde gezüb karban urub katl-i nüfus ve garet-i emval ile ebnâ-yi ve sâir ‘ibadullaha îsâl-i mazarrat ve fesâd ve şekâved üzere oldukları mesmû‘-ı hümâyunum olmağıla tekâsül ve taksirine hamlolunmuşdur. İmdi işbu emr-i vacibü'l-ımtisalim vusûlünde mühr-haneyeye ve ‘ilm ve nev‘a ve bar-hane olunmak üzere ve sebükbar yarar ve ve güzîde ve müstevffâ adamların ile bilâ-tevakkuf hareket ve ol makule katl-i nüfûs ve garet-i emval ile tahrib-i bilâd ve ta‘zib-i ‘ibâdullaha cesatet iden eşkıyanın demleri heder ve izaleleri lâzım olmağıla her ne bulunurlar ise me‘mûr olduğun üzere üzerlerine teveccüh ve ol vilâyetin mîr-i mîrân ve ümerâ ve mütesellim ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine dahî haber gönderüb etrafların sed ve bend ve ‘avn-i Hak ile mezbûrlardan nefis-i vâhid halâss olmamak üzere cümlesini ahz ve ele getirüb haklarında lâzım gelen cezaları tertîb ve vaki‘-i hali der-i devlet-i medarıma ‘arz u i‘lâm eylesin. Ama bu bahâne ile gittüğün yerleri ve meccanen zahîre ve gayr-ı nesne mütalebesiyle re‘âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyete ta‘addî ve tevakki eylesin. Hâsılı ol etraf ve havâlîde bu makule katl-i nüfus ve garet-i emval ile ‘ibâdullaha isal-i mazarrat ve fesâd ve şekâved üzere olan eşkıyanın hüsn-i tedbîr ve re‘y-i isâbet ile ‘alâ-eyyü-hâl kahr u tedmîri ve âsâr-ı fesâdlarından vilad ve tathiri senden matlubdur. Ana göre kemâl-i teyakkuz ve basîret ve ziyâde dikkat ve hamiyet ile hareket idüb senden me‘mûl-i hümâyûnum olduğun üzere hidemât-ı vücûda getürmeğe bezl-i tab ve eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 459 (1565): Venedik'deki Esir ve Haremler Hakkında

Begşehir-i Fenar kadısına hüküm ki

Hristo şehirlü nâm karye ‘arz-ı hâl sunub kaza-i mezbûra tâbi‘ nâm-karye sâkinlerinden iken mukaddemen varub birkaç sene Venedik’de eğlenüb hâlâ yine gelüb karye-i mezbûrede sâkin olmak istedikden sonra sen mukaddemen varub kalmak olmuş idin deyü ta‘mîr ve eylediklerin bildirüb men‘ ve def olunmak bâbında hüküm ricâ itmeğün devlet-i ‘aliyye-i emr-i şerifim Venedik cumhuru yanında tahrîr olunan musalaha muktezasınca tarafiyet olunub virilen asâkir-i müracaat olundukda ve dahî re‘âyâyâ külliyyet ile ‘afv-ı tam virilüb bu esnasında eğledikleri esirleri ve haremleri her ne ise ferâmûş olunub bu vecîhle itham olanlardan bir ferd ba‘de‘l-ıyevm ile olunmaya deyü mestur ve mukayyed

bulunmağın vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 460 (1566): Seyyid Yahya'nın Mısır'a Mutasarrıf Olması

Mısır vâlisine hüküm ki

Sâbıkan Şam'a mîr-i hacı olub hâlâ Âsitâne-i Sa'âdetimde olan kıdvetü'l-ümerâi'l ekber'ullah Seyyid Yahya şerîf ber-kan-ı dâme 'izzühü hâlâ Mısır'da olan 'ıyalini kaldurub evvelden mahruse-i Mısır'da mu'ayyen olan müterebbiyatla Medîne-i Münevvere 'al-sakiniha'r ve ikamet eylemek üzere izn-i hümâyûnumla cânib-i Mısır-ı Kahire'ye mutasarrıf olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin mûmâ ileyh vurub Mısır'a vâsıl oldukda evvelden üzerinde olan müterebbiyatı birleyüb şayi'a mahruse-i Mısır'a virmek üzere 'ıyalıyla Medîne-i Münevvere'ye ta'yîn ve irsâlinin tedârikini görüb ve bir gün evvel Medîne-i Münevvere'ye gönderüb ve irsâllerine takayyü'd ve ihtimâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 460 (1567): Mısır'dan Mekke-i Mükerrerme'ye Levâzımların Nakledilmesi

Mısır vâlisine hüküm ki

Sâbıkan Mekke-i Mükerrerme şerîfi olub taraf-ı bilâ-'aleyhimde olan mu'cizü's-selam Şerîf Ahmed bin Galib dâme şerefühunun Mısır'da olan 'iyâlinin Mekke-i Mükerrerme'ye nakli iktizâ' itmekle imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Levâzım-ı nakl için mısır-ı vikayî hazîne-i Mısır dahi virilmek üzere şerîf-i müşârün ileyhin Mısır'da olan 'iyâlinin tedârikini görüb ümerâ-i Mısır'dan olub Mısır mîr-i hacı olan kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm Eyyüb dâme 'izzühûya inşâallahu te'âlâ Bosna-i mübarekeden gidecek huccac ile maan Mekke-i Mükerrerme'ye irsâl ve emnen ve salimen mahalline nakl ü îsâlini mîr-i mûmâ ileyhe bir hoş tenbîh ve te'kîd eyleyüb ve müşârün leyhin eğer ol Mekke-i Mükerrerme'de ve eğer şimdi Mısır'dan gidecek 'iyâllerinin cehde ma'aşları be-her sene üç yüz urub ve elli urub piriñç ve yigirmi beş urub nohud ve yigirmi beş urub mercimek ve sekiz yüz tuğralı altın dahî 'avâtıf-ı 'aliyye-i 'inâyet ve ihsânım olmağıla zehâyir-i mezkûreyi mahrûse-i Mısır'dan ve bender-i ve bahireye ve andan dahî Ka'be-i Mükerrerme'ye varınca ecrin her ne gider ise bunlar dahî irsâliye hazînesine mahsub olmak üzere be-her sene dikkat ile mahrûse-i Mısır'dan irsâl ve mahalline îsâl ve teslîmine hüccet itdirüb irsâliye hazîne mahsub olmak üzere hüccetini derd

ve imtidarına eylemen bâbında hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 460 (1568): Özi’deki Kalelerin Korunması

Koca Mehmed dâme ikbâlühûye hüküm ki

Taazzür (?) Özi ve kal‘aları ve savâyiblerinden muhafazasında olan emirü’l-ümerâi’l-kirâma dâme ikbâlühû muhafaza-i ref olunmakla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin yerine hidmet-i muhafazaya me‘mûr bir ref’inde olmuş bender-i emiri yerlere mükessa ve tevfik-i itdirmeyüb ‘ummaline varub kal‘aya gidüb muhafazasına kıyam ve Özi ve kal‘aları ve havâfîlerinin bi-‘avnihi te‘âlâ ve her şeşde ve sâir iktizâ‘ iden hidemât-ı ‘aliyyemden bezl ü sa’y ve kudret eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 460 (1569): Koca Mehmed’in Özi’de Memur Olması

Özi muhafazasında olan Kara Mehmed dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâileyhsin bundan akdem Özi muhafazasına me‘mûr olmuş idin. Hâlâ muhafaza-i merkûmeye emîrü’l-ümerâi’l-kirâm Koca Mehmed dâme ikbâlühû me‘mûr olmağıla emr-i şerîfim vusûlünde sen muhafaza-i merkûmeden kalkub ‘avdet eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 461 (1570): Kalebend Cezası

Aydın ve Saruhan sancaklarında muhassıl-i emval olan Nasuhi dâme ikbâlühûye ve () ve () kadılarına ve Sis Kal‘ası vezîrlere hüküm ki

Ümerâ-i deryâdan emîrü’l-ümerâi’l-kirâm Derviş Ağa-zâde Mehmed dâme ikbâlühûnün mutasarrıf olduğu Rodos sancağı haslarından yine ümerâ-i mezkûrda vaki‘ Talaman hası ahâlîsinden Hacı İbrahim oğlu Sarı ‘Osman ve Kara Hatib oğlu Hacı Koca’nın oğlu Habib ve Halil İbrahim ve Sarı ‘İsa ve tolu ‘arz iki oğlan ve ‘Aşer oğlu oğullarıyla ve Boyacı oğlu ve ‘Arap ve Sinanlu ‘Osman nâm-şakîler kendü hallerinde olmayub vilâyet umûruna kalkışub ve mîrmîrân-ı mûmâ ileyhın mutasarrıf olduğu has karyelerinin zabtna mühimm ve re‘âyâsını tahrîk ve idlal idüb fesâd u şekâved üzere oldukları i‘lâm olunmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin yanına mestûr-ı lazım olan mezkûrların keyfiyyet-i ahvâlde mahallinde ve bî-garâz kimesnelere ma‘rifet-i şer‘le tam hak ve ‘adl üzere tefahhus ve istifsa ve vech-i meşrûha üzere fesâd ve şekâvedleri şer‘an sâbit bulunur ise Sis kal‘asında

kal'a-bend idüb fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça itlakdan ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 461 (1571): Gelibolu'daki Mahallelerin Eşkîyalardan Korunması

Gelibolu nâ'ibine hüküm ki

Kara Liman nâm-karye ahâlîsi gelüb Behram-ı Kebir nâm-karye ahâlîsinden be-her vecîh ikişer nefer adam Kırım'dan Seddü'l-bahir Kal'ası karin-i vâkinin burunu kararlara () ve dagal bekleyüb lâkin lüzûmu olmamağıla Kara Limanı nâm ziyâde mahuf ve fartın ve dagaleye muhtaç olmağı ebed billah el-yevm mahall-i merkûmede dagala ref olunub Kara Limanı nâm-mahalde mu'tad üzere kararlar hanesi yapılub Behram-ı Kebir karye ahâlîsinden be-her vecîh iki nefer adam gice ve gündüz dagala ve bekleyüb bir an tûfeng defi olmayub mahall-i mezbûrda hıfz u hirâset takayyü'd ve ihtimâm oluna deyü merkûm 'Acem sultânı Süleyman Han tayîr-i şerle emr-i şerîf mestur ve mukayyed olunmağın vech-i meşrûh üzere deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 461 (1572): Hasan Paşa'nın Belgrad'a Hizmeti

Be-her vech-i Arpalık Dukagin sancağına mutasarrıf olan Timur Halil dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin bundan akdem Selanik pâyesi hanesinden Belgrad'a varub naklinde me'mûr olmuş idin. Merâmına 'ud ve insîrâfin için izn-i hümâyûnumu müşîr-i emr-i şerîfim sâdır olmadıkça hareket itmeyüb Belgrad'da hidmet-i muhafazaya kıyam ve Belgrad muhafızı vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün re'y-i savâb dîde üzere hidmet-i muhafazada ve sâir iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde bezl ü sa'y u kudret eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 461 (1573): Kul Kethudası Olan Selim'in Itlakına İzin Verilmemesi

Rodos kadısına ve dizdarlarına hüküm ki

Sâbıkan kul kethudâsı olan Selim'in Rodos ceziresinde ikameti fermânım olmağıla merkûm ol tarafa irsâl olunmağı vusûlünde cebelü'l-me'mûr cezire-i merkûmede ikamet itmeyüb fermân-ı şerîfim sâdır olmadıkça itlak olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 461 (1574): Sûret

Bir sûreti Bozcaada kadısına ve dizdarlarına sâbık kul kethudâsı Çalık Ahmed için Bozcaada'sında ikamet eylemek üzere.

s. 461 (1575): Sûret

Bir sûreti Amed monlasına sâbıkan sek-bânbaşı olan Haşim oğlu için Diyarbekir'de ikamet eylemek üzere.

s. 462 (1576): Sivas Çevresindeki Eşkîyalarla Mücadele

Sivas eyâletinde vâki' mîrmîrân ve ümerâ ve kadılara ve mütesellimler ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Bundan akdem Anadolu yakasında zuhûr idüb katl-i nüfus ve gasb-ı emval iden eşkıyanın def u ref-i ve âsâr-ı mezzarlarında sükkân-ı vilâyet ve sebinin te'mîn ve tavnin için Anadolu yaka tarafında olan valâ-yı hükkamı herkes taht-ı hükümetlerinde olan mahallerde eşkıya-yı mezbûrenin i'dâm-ı vücûduyla tezkiye hali 'ubbad ve tanzîm-i ahvâl-i bilâda me'mûr olub bu makule tahrib-i bilâda ve ta'zib-i 'ibad ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emval iden eşkıyanın ruy-ı arzdan izaleleri lâzım ve demlerin hezr olmağıla siz ki mûmâ ileyhimsiz bu makule eşkıya her kangınızın taht-ı hükümetinde zuhûr iderse bilâ-tereddüd haklarından gelinüb ser-maktu'ların derd ve imtidarına irsâl ve bu mesellü katl olunan eşkıya için ba'de zaman-âşer-dide ve sâir bahâne ile hükkâm-ı vala taraflarından bir vecîhler ta'arruz olunmak üzere size dahî emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmasıyla mukaddemen Bağdad tarafına me'mûr olan mîr-i mîrân ve ümera kapularından yüz altmış mikdârı levendat eşkıyası ayrılıub ba'zı Türkmen eşkıyasıyla yek-dil ve teveakkud semtlerine ve ol havâlîde gezüb karban urup katl-i nüfus ve garet-i emval ile ifa'-i sebil ve sâir 'ibâdullaha âsâl-i mu'azzeb ve fesâd ve şekâved üzere mesmû'-ı hümâyûnum olmağıla tesâmuh ve tekâsülünüze haml olunub mes'ul ve me'ayib olmuş siz de imdi işbu emr-i vâcibü'l-ımtisalim her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub dâhil olur ise sicillata tenbihi mazmun-ı münifin i'lâm ve işâ ol makule katl-i nüfûs ve gasb-ı emval ile tahrib-i bilad ve ta'zib-i 'ibada cesaret iden eşkıyanın demleri hezr ü izâle olmağıla ittifâk ve ittihâd ile ol makule zuhûr idem eşkıyanın bila-tereddüd haklarından gelüb müdebbiriniz fesâdlarında tatahhüre kemâl-i mertebe dikkât-i tam ve sa'y ve ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki bundan sonra her kangınızın taht-ı hükümetinde sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yi eşkıyada mutazarrır olduğu mütebeyyin olur ise tehâvün ve taksîrinize hamlolunub eşna' ceza ile mücazat olunacağı

mukarrer mülâhaza eyleyüb ana göre basîret ve ibtiyân ile bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eylesiz velakin bu takrib ile fesâd u şekâvede ‘alâkası olmayanların nüfus ve emvaline ta‘arruz ve celbi halde tevakki eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 462 (1577): Hasan Paşa'nın Belgrad'a Memur Olması

Rum ili vâlisi vezîr Hüseyin Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin bundan akdem Belgrad muhafazasına me'mûr olmuş idin merâmına ‘ud ve insirafın içün izn-i hümâyûnum müşîr-emr-i şerîfim sâdır olamdıkça bir kez in hareket eylemeyüb me'mûr olduğun üzere muhafazaya kıyam ve Belgrad muhafızı ve vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te‘âlâ iclâlehünün re'y-i üzere hidmet-i muhafazada ve sayir iktizâ' iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl ü sa'y ü kudret eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 462 (1578): Sûret

Bir sûreti ber vecîh Aryalık Köstendil sancağı mutasarrıfı İbrahim dâme ikbâlühüye sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin bundan akdem Belgrad'da mekn ü tevekkuf itmek üzere me'mûr olunmuş idin mâdâmaki lehü ahiruhü nefy.

s. 462 (1579): Sûret

Bir sûreti ber vecîh aryalık Köstendil sancağına mutasarrıf Serhadlü Mecih dâme ikbâlühüye sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin bundan akdem Belgrad'da mekn ü tevekkuf itmek üzere me'mûr olunmuş idin mâdâmaki lehü ahiruhü nefy.

s. 462 (1580): Külliye'nin Tamiri

Çekmece-i Kebir nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûra tâbi' Garda nâm-karyede sâkin ehl-i zimmet-i re'âyâ gelüb karyelerinde vâki' fethi hakaniden berü ve yerlerinde terk olunan kadîmi küliyyelerinin mürûr-ı eyyâm ile sakfî ve ba'zı mahalleri harâbe-müşerref olnumak şer'le keşf ü hüccet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden şer'le keşf olumak içün yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 463 (1581): Trablus-ı Şam'daki Akçeler Hakkında

Trablus-ı Şam beglerbegisi Arslan dâme ikbâlühüye hüküm ki

Bî-‘avnihi Hak Te‘ala Bosna-i mübarekede tarîk-i hac tedârîki ve ener ve ‘asker-i tekâsür ile mühimmatına seniyesi sayîka dahî ziyâde ihtimâm ve iktizâ itmekle ziver müşîri müfahham ahâlî-i Şam vâlîsi vezîrim ve Mir Hacı vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün tekmîl-i tarîk-i hac için Trablus-ı Şam mukataası malinden maliye tarafından emr-i şerîfimle havâle olunan akçelerin bir gün ve bir sâat mukaddem vezîr-i müşârün ileyh tarafından kabzına me’mûr olan teslîm ve ehemmi mühimm-i vâcibetü’l-ihitimam olub tarîk-i hacc-ı şerîfin levâzım ve mühimmatının tedârîke meblâğ-ı merkûmun vusûlüne mevkufl olmağıla imdi sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin işbu emr u ecillü’l-imtisalim vusûlünde bu bâbda ziyâde ikdâm ve ihtimâm dahî mu‘tâd mumezbûre için zikrolunan malinden havâle olunan akçeleri maliye tarafından virilen emr-i şerîfim mûcibince bir gün ve bir sâat mukaddem vezîr-i müşârün ileyh tarafından kabzına me’mûr olan teslîm ve teslîmle bir gün evvel taharrük olub i‘lâm eyleyesin. Şöyle jş tedârîk-i mühimmat rah-ı hacc-ı tarîk ol akbehlere mevkufl olmağıla vech-i şüruh üzere havâle olunan akçeler ‘ucâleten vezîr-i müşârün ileyhe teslîm olunub tarîk-i hacc için tedârîki lâzım gelen mühimmat te’hîr kalmak ihtimâli olur ise sonra bir vecîhle cevâba kadîr olamazsan Atagün (?) basîret ve ibtiyan ile hareket müzekker olunan akçelerin bir sâat mukaddem teslîminde kemâl-i mertebe ihtimâm ve eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuştur. Fî evâsıtı M sene 113 (18-27 Haziran 1701).

s. 463 (1582): Sûret

Rasudi Sogd beglerbegisi Kaplan Mehmed dâme ikbâlühûye
Sogd ve mukataası malinden olunan akçe alınmak.

s. 464 (1583): Amasya Sancağındaki Eşkîyalarla Mücadele

Ber-vech-i Arpalık Amasya sancağına mutasarrıf olan Ali dâme ikbâlühûye hüküm ki Bundan akdem zuhûr iden kuttâ‘-i tarîk eşkıyanın def ü ref-i ve âsâr-ı mazarlarından ittiba‘-ı sebil ve ‘asâkirin te’mîn ve tavnini için olan vezîrler ve mîr-i mîrân ve ümerâ’ bi’l-cümle me‘mûrlar olub herkes kendi hükümetlerinde olan eyâlet-i vâlîyede eşkıya-yı mezkûrenin ayakların kat‘ ile terakkiye çıkamayub ve tanzîm-i bilâda cidd ü ihtimâm eylemek üzere evâmir-i ‘aliyyem ile tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin hâlâ ‘avâtıf-ı aliyye-i Hüsrev-âne mîr-i hevâ-i mezbûr sana ‘inâyet ve ihsânım olub ve eşkıya-yı mezbûrenin ve âsâr-ı fesâdlarında ol mu‘arızın ve tathiri iktizâ-yı murâd-ı hümâyûnum olmağıla ben dahî vech-i meşrûh üzere me‘mûr ve ve livâ-i mezbûrda

kulla‘ kadîlar ve kethudâları ve yeniçeri ser-dârları ve havâss ve efkaf zabıtları ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erleri dahî hin-i iktizâda seninle ve mu‘ayyen ve münîf itnan ile eşkıya-yı mezkûreyi ele getürmekde bezl fitneciler için emr-i şerîfim tenbîh-i humâyûnum olmağıla imdi me‘mûr olunduğun üzere zabtına varub dahî vech-i meşrûh üzere livâ-i mezbûreden zuhûr iden kutta‘-ı tarîk eşkıyasını her ne tarîkle ‘alâ-eyyü-hâl ahz u ele getürüb havza-i hükümetinde emr-i ‘ariyet-sebil ve diğerkatının kara ve bir kara mazarrat eşkıyada mutazzid üzere eser-i fesâd ve şekâvedleri bilâ-külliyeye bezl-i makdur ve sa‘y-i meşkûr eyleyüb lâkin bu tekrîb ile fesâd ve şekâvedleri ‘alakası olub nüfus ve ahvale şer‘-i şerif ba‘z ve takribde tevakkî eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 464 (1584): Sûret

Bir sûreti dahî Amasya sancağında vâki‘ olan kadıllara ve kethudâlara ve yeniçeri ser-dârlarına ve havâss ve evkaf zabıtlarına ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hin-i iktizâda mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ile ve mu‘ayyen ve ittifâk ile eşkıya-yı mezkûreyi ele getürmekden eylemeleri için yazılmışdır.

s. 464 (1585): Suçlulara Gerekli Olan Cezaların Verilmesi Hakkında

Ber-vech-i Arpalık Hanya sancağına mutasarrıf olan () dâme ikbâlühûye ve Hanya sancağında vâki‘ olan kadıllara hüküm ki

Hanya sancağı ahâlîsi südde-i sa‘âdetime edm ü ‘arz-ı hal gönderüb livâ-i mezbûrda vâki‘ kaza ve kurrada haydûd eşkıyası zuhûr idüb katl-i nüfus ve gasb-i emval ve ta‘zib-i ‘ibad ve tahrib-i bilad ile fesâd ve şekâved üzere oldukların i‘lâm olunmağın ol makule sa‘i bi’l-gayr olan haydûd eşkıyasının şer‘le haklarında lâzım gelen cezaların ve fesâd ve şekâvedlerinde bilâd ve ‘ibâdın te‘mîn ve nazmını mühimm ve muktezî olmağıla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhsin. Mahallinde şer‘le görilüb fesâd ve şekâved üzere olanlar ahz ve haklarında lâzım gelen icrâ olunub amma bu bahâne ile kendü halinde olanlara ta‘arruz ve celb-i mâl olunmamakda ve ziyade atlu ile re‘âyâ üzerine konub göçüb ma‘nen ve meccânen hiç ve bi-haberin talebiyle ihtirâz olunmak bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 464 (1586): Tüfengendaz Adamların Görevlendirilmesi

Üsküdar'dan Şam-ı şerîfe varub gelince ma'mûr olan vüzerâyâ ve beglerbegileriyle ve sancakbeglerine ve kadılar ve mütesellimler ve kethudâlarına ve yeniçeri ser-dârlarına ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

İşbu sene-i mübarekede emini olan Ali zîde mecdühûnun bi-'avnillahi te'âlâ emnen ve salimen mahalline îsâli ehemmi-i mühümden olmağıla her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub vâsıl olur ise lâzım gelen zad ve zevadesi nerh-i cari üzere akçesiyle virilüb ve mahuf ve muhafızı olan mahallerde yanına 'asâkir tâifesinden kifayet mikdârı tüfengendâz adamlar koyub bi-'avnillahi te'âlâ berâhin ve müsâmaha birbrinize irsâl ve mahall-i me'mûra îsâl eylemeğe takattüd ve ihtimâm iyleyüb 'âdem-i takayyü'd ile zarar ve güzend-i ihtirâz eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 465 (1587): Şam Mir-i Hacı Olan Mehmed Paşa'nın Amasya'da İkameti

Şam vâlisine hüküm ki

Sâbıkan Şam mîr hacı olan Mehmed Paşa'nın halkından karz tarîkiyle alduğı akçeden ol tarafda olan ashâb-ı hukukun haklarında eda' idüb ibra-i hidmet eylediğini mutazammın-ı irsâl olunan iki kıt'a hüccet gelüb manzur ve ma'lum-ı hümâyûnum olmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin bunlardan mâ'adâ dahî halkdan alduğı akçelerden var ise bi't-tamam anları dahî ashâbına eda' ve ibrâ-yı hidmet eylemen şartıyla varub Amasya'da olan çiftlinde ikamet eylemek üzere mûmâ ileyhin sebilini tahliye eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 465 (1588): Kalebend İtlakı

Mağosa Kal'ası dizdarına hüküm ki

Tarsus kadısı Mevlânâ Şa'ban zîde fezâilehû mektûb gönderüb Hasan Çavus meclîs-i şer'î şerife varub berât şerîfimle mutasarrıf olduğı zeâmet karyelerinde mezbûre Bam-ı İvecik nâm-karye sâkinlerinden Tur oğlu Mehmed ve 'Ömer Tan oğlu Ali nâm-kimesneler zeâmet umûruna karışub itâat şer' itmeyüb şekâved üzere olmalarıyla Mağosa kal'asına kal'a-bend olmak bâbında fermân-ı şerîfim sâdır olmağıla mezbûrlar kal'a-i merkûmede kal'a-bend olunub girebilenler yine için tavassut idüb bâbların ıslah itmeleriyle merkûman

Mehmed ve Ali itlak olunmaları bâbında ‘inâyet ricâsına ilhâh eyledüğün ‘arz itmeğün vech-i meşrûh üzere itlakları için yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 465 (1589): Sürgün Cezası

Edirne bostancıbaşısına ve Dimetoka nâ’ibine hüküm ki

Kaza-i mezbûre ahâlîsi ‘arz-ı hâl ve edm gönderüb kaza-i mezbûrede Seyyid İsmail kendü halinde olmayub katl-i nüfus ve garet-i emval ve re‘âyâ fukârasına zulüm ve ta‘addî eylemek ‘âdet-i müstemiresi olmağıla bundan akdem ma‘nun-ı evâmir-i şerîfem virilmiş iken ve bir vecîhle icra-yı hak mümkün olmamağıla hâlâ yine zuhûra gelüb vech-i meşrûha üzere fesâd ve şekâvedin nihâyeti olmayub ve perişan olmalarına bâis olduğu ‘arz u muhızır olmağın mezbûr Seyyid İsmail ahz ve nefy ü üzere olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden sen ki bostâncı başı-ı mûmâ ileyhysin ma‘rifetinle şer‘le görilüb taaddîsi vâki‘ ise nefy olmağ için yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 465 (1590): Kethuda Ali’nin Memur Olduğu Yere Hizmet Etmemesi

Sipâhîler ağasına hüküm ki

Hâlâ Edirne’de kethudâ olan Ali kethudâ me’mûr olduğu hidmete gitmeyüb birkaç aydan berü İstanbul’da meks ve kendü halinde olmadığı i‘lâm olunmağıla sen ki mûmâ ileyhysin bir an ve bir sâat te’hîr itdirmeyüb yanına çavuş koşub Edirne’de me’mûr olduğu hizmetde olmak üzere irsâl eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (5-13 Eylül 1700).

s. 466 (1591): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında

Şam vâlîsi ve mîr-i hacı vezîr Hasan Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem fesâd ve şekâvedde musır ve vücûd-ı bed ahâlî-i bilâda muzır olub beka-yı hayatı müstakim-i fesâd olan Hüseyin el-Abbas’ın ruy-ı arzdan izale-i vücud-ı habis-aludu Rakka vâlîsi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün ‘uhde-i kifayetine havâle ve husûs-ı mezbûr için Adana ve Mar‘aş beglerbegileri halkı ve eyâletleri ‘askeri ve sancâkbeği Hamid el-Abbas mevali-i ‘aryanı ve ittiba’ve Haleb mütesellimi dahî Haleb eyâletinde vâki‘ gönüllü bac kulla‘ neferât-ı ile vezîr-i müşârün ileyh ile maan me’mûr olmuşlar idi. Vech-i meşrûh üzere me’mûr olanlar henüz vezîr-i müşârün ileyh ile mülakş i olmadın. Şakî-i mezbûr hevâsına tâbi‘ eşkıya ile vezîr-i müşârün ileyhın üzerine gelüb ve muharebe ve mukatele vuku‘undan sonra bi-‘avnihi Hak rüesâ-yı eşkıyadan ba‘zıları maktul

ve mecruh bî-‘aynihis’s-süyuf olan eşkıya ile münhedimen firar eylediği Rakka tarafından ‘arz ve muhzır ile i‘lâm olunmağıla eşkıya-yı mezbûre her kande firar itmişler ise ta‘kîb olunub ‘alâ-eyyi-hâl i‘dâm-ı vücûtlarıyla âsâr-ı fesâdlarından ol havâlîlerin tathîri için hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olub şakî-i merkûm ol taraflara firar ider ise Trablus Şam ve Mısır beglerbegileri dahî ta‘kîb ve tedmîrinde vezîr-i müşârün ileyhin re’y-i savâb-dîde üzere hareket itmek üzere evâmir-i şerîfem gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olub şakî-i mezbûr bi-‘avnihi Hak i‘dâm-ı vücûdu mühimm ve muktezî olmağıla faraza eğer Şam taraflarına firar itmek ihtimâli olur ise vezîr-i müşârün ileyh ile haberleşüb sen dahî imdâd ve i‘anet ve eğer bi’n-nefs kendin dahî hareket itmen iktizâ ider ise kalkub vezîr-i müşârün ileyh ile ittifâk ve ittihâd ile eşkıya-yı mezkûreyi istisal ve ‘alâ-eyyi-hâl i‘dâm-ı vücûd-ı bed-nihâdlarıyla âsâr-ı fesâdlarının def ve ref’ine ziyâdesiyle ikdâm ve ihtimâm eylesin. Şakî-i mezbûr Hüseyin el-Abbas bu kadar eyyam şekâved ve Rakka ve Haleb havâlîsinde enva‘-ı şena‘ate cesaret ve ‘aryan ve tavâif-i iskân beyninde bâis-i hilâf-ı ve fitne ve fesâd olub ilhaline hazîhi münhedimen firar itmeğin vakt-i fırsat fevt olunmayub ‘alâ-eyyi-hâl bu esnada eğer kendin ve eğer hevâsına tâbi‘ olan eşkıyanın i‘dâm-ı vücûdları aksa-yı murâd-ı hümâyûnumdur. Sen dahî bu husûsda ziyâdesiyle ihtimâm idüb eşkıya-yı mezkûre her nereye giderler ise habir olub ve hazır bulunub iktizâ’sına göre hareket ve Rakka vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ile pey-der-pey haberleşüb hâsılı eşkıya-yı mezbûreden birisi bir tarafa çıkub gitmeğe komayub ittifâk ve ittihâd ile cümlesinin tayy-i tumar-ı i‘mârlarıyla âsâr-ı mazzarları ruy-ı arzdan izâleye cidd ü ikdâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri B sene 112 (1-9 Ocak 1701).

s. 466 (1592): Adı Geçen Yerlerin Eşkialardan Korunması Hakkında

Mar‘aş beglerbegisi Rıdvan oğlu Halil dâme ikbâlühûye hüküm ki

Bundan akdem fesâd ve şekâvedde ısrarı sebebiyle mazhâr-ı gazab-ı olan Hüseyin el-Abbas’ın mevâli-i ‘aryanı ve tavâif-i iskânı tahrîk ve ıdlal itmeleriyle bi-‘avnihi Hak kahr u istisalleri Rakka vâlîsi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahu te’âlâ iclâlehünün ‘uhde-i kifayetine havâle ve sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin. Sen dahi vezir-i müşârün ileyh ile bu husûs için me’mûr olmuş idin. Henüz vezîr-i müşârün ileyhin yanına varub mülaki olmadın şakî-i mezbûr hevâsına tâbi‘ eşkıya ile vezîr-i müşârün ileyhin üzerine gelüb muahrabe ve mukatele vuku‘undan sonra ‘avn-i Hakla münhedimen makhur ve firar eylediği Rakka tarafından ‘arz ve muhzır birle i‘lâm olunmağıla bi-‘avnihi Hak şakî-i mezbûrun hevâsına

tâbi‘ eşkıyanın münhedim olub i‘dâm-ı vücûdları fevt-i karibe gelmişken vakt-i fırsat fevt olunmayub ‘alâ-eyyi-hâl ruy-ı arzdan izale-i vücudları için hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağıla şakî-i mezbûr her nereye firar itmiş ise bilâ-tereddüd ta‘kîb ve istisal olunub ve eğer Şam ve ol havâlîde firar iderse Şam vâlîsi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehüye ve Trablus Şam ve Beyrut beglerbegisi ve Naylos ve sancakları mutasarrıfları dahî gereği gibi imdâd eylemek üzere her birine emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde eğer şimdiye değin Rakka vâlîsi vezîr-i müşârün ileyhın yanına varub mülaki olmamış isen bir an ve bir sâat tevakkuf olmayub mükemmel kapun ve yarar ve müstevffâ adamların ve eyâlet-i Mar‘aş’ın alaybegleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmârlarıyla ber-vech-i müsara‘at vezîr-i müşârün ileyhe mülhak ve mülaki olub eşkıya-yı mezkûrenin ta‘kîb ve istisalinde vezîr-i müşârün-ileyhın yanından bir an münfik olmayub hâsılı eşkıya-yı mezkûre her kande ele girer ise i‘dâm-ı vücûdlarıyla bu emr-i lâzımü’l-ihimâmın hitam bulub vezîr-i müşârün ileyh tarafından me’zun olmadıkça ‘ud u insirâf itmeyüb re’y-i savâb-dîde üzere hareket ve iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl-i kudret eyleyesin. Eşkıya-yı mezkûrenin bundan sonra bir an halâss bulmayub ruy-ı arzdan cümlesinin izâle-i vücud-ı hâbis-alûdları aksa-yı murad-ı hümâyûnumdur. Bu husûsda bir dürlü kusur ve füturun zuhûra gelmek ihtimâli olur ise ‘özür ve cevâbın ısga olunmayub me’haz ve me’ayib olacağına takarrür bilüb ana göre ziyâde basîret ve intibâh üzere hareket eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâhiri B sene 112 (1-9 Ocak 1701).

s. 466 (1593): Sûret

Bir sûreti Adana beglerbegisi Mehmed dâme ikbâlühüye mükemmel kapısı ve eyâlet ‘asâkir-i ile me’mûr olmak üzere yazılmışdır.

s. 466 (1594): Sûret

Bir sûreti Haleb mütesellimi İbrahim zîde mecdühüya Haleb eyâletinde vâki‘ kula‘ neferâtıyla me’mûr olmaz üzere yazılmışdır.

s. 467 (1595): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında

Trablus Şam beglerbegisi Arslan dâme ikbâlühüye hüküm ki

Bundan akdem fesâd ve şekâvedde musır ve vücûd-ı bed bilada muzır olub beka-yı hayatı fesâd olan Hüseyin el-Abbas’ın ruy-ı arzdan izale-i vücud-ı habis-aludu düstûr-ı

mükerrem müşir-i müfahham nizamü'l-‘âlem Rakka vâlisi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün ‘uhde-i kifayetine havâle ve bu husûs-ı mezbûr için Adana ve Mar‘aş beglerbegileri kapuları halkı ve eyâletleri ‘askeri ve sancâkları begi Hamid el-Abbas ve ‘aryanı ve ittiba‘ve Haleb mütesellimi dahî Haleb eyâletinde vâki‘ gönüllü kula‘ neferanıyla vezîr-i müşârün ileyh ile ma‘an me’mûr olmuşlar idi. Vech-i meşrûha üzere me’mûr olanlar henüz vezîr-i müşârün ileyh ile mülaki olmadın şakî-i mezbûr hevâsına tâbi‘ eşkıya ile vezîr-i müşârün ileyhın üzerine gelüb muharebe ve mukatele vuku‘undan sonra bi-‘avnihi Hak rü’esa-yı eşkıyadan ba‘zıları maktul ve mecruh ve bi-‘aynihi’s-süyuf olan eşkıya ile münhedimen firar eylediği Rakka tarafından ‘arz ve muhızır ile i‘lâm olunmağıla eşkıya-yı mezbûre her kande firar itmişler ise vakt-i fırsat fevt olunmayub bila-tereddüd ta‘kîb ve istisal ve ‘alâ-eyyi-hâl i‘dâm-ı vücûdlarıyla ol havâlîlerin tathîri için hatt-ı humâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olub ve eğer şakî-i mezbûr Şam ve ol havâlîlere firar itmek ihtimâli olur ise Şam vâlisi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahu te’âlâ iclâlehü gereği gibi imdâd ve i‘anet itmek üzere emr-i şerîfimle tenbîh-i humâyûnum olmağla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhsin üzere eşkıya-yı mezkûrenin ta‘kîb ve tedmîrinde Rakka vâlisi vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde ile hareket eylemek üzere sen dahî me’mûr olmuşsundur. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde vezîr-i müşârün-ileyhden sana haber vardığı gibi bila-tevakkuf mükemmel kapun halkı ve müstevfa adamların ile kalkub yanına varub imdâd ve i‘anet ve bi-eyyi-hâl şakî-i merkûm ve hevâsına tâbi‘ eşkıyanın i‘dâm-ı vücûd-ı bed-nihadlarıyla âsâr-ı fesâdlarının def ü ref’inde bezl-i makdur ve sarf ve sa’y-i nâ-mahzur eylesin. Hâsılı eşkıya-yı mezbûrenin birisi rah-ı halass bulmayub cümlesinin i‘dâm-ı vücûdları aksa-yı murâd-ı humâyûnumdur. Bu emr-i lâzımü’l-ihimâmında bir nev‘a fütur ve kusurdan ziyade hazer idüb ol bed-nihâd ve fesâd i‘tiyadın cümlesinin tedbîr-i tedmîrleriyle âsâr-ı mazzarların bilâd ve ‘ibâd üzerinden izaleye vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde üzere bezl-i tab ve tûvân eylesin. Hidemât-ı pesendide vücûda getürmeğe ziyâdesiyle ikdâm ve ihtimâm itmen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki. Fî evâhiri B sene 112 (1-9 Ocak 1701).

s. 467 (1596): Sûret

Bir sûreti Beyrut beglerbegisi Kaplan Mehmed dâme ikbâlühûye müstevfâ kapısı halkıyla.

s. 467 (1597): Sûret

Bir sûreti ber-vech-i Arpalık Naylos sancağı mutasarrıfı Arslan dâme ikbâlühüye müstevffâ kapusu halkıyla.

s. 467 (1598): Sûret

Bir sûreti.....ve Çorum sancakları ile Boz Receb dâme ‘izzühû müstevffâ kapusu halkı.

s. 468 (1599): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında

Rakka vâlisi vezîr Hasan Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem fesâd ve şekâved sebebi ile mazhâr-ı gazab olan Hüseyin el-Abbas ve hevâsına tâbi‘ olan eşkıya-yı habaset istinasının ‘aryanını ve tavâif-i iskânı tahrîk ve ihtilâl itmeleriyle bî-‘avnihi hak kahr u istisalleri bundan esbak sen ki vezîr-i müşârün ileyhısın. Senin ‘uhde-i kifayetine havâle ve tefvîz ve Adana beglerbegisi Mehmed ve Mar‘aş beglerbegisi Rişvan oğlu Halil dâme ikbâlehûma kapuları halkı ve eyâletleri ‘askeri ve Selimiye ve sancakları begi Hamid el-Abbas dâme ‘izzühû mevali-i ‘aryanı ve ittiba‘ ve Haleb mütesellimi İbrahim zîde mecdühû dahi Haleb eyâletinde vaki‘kulla‘ neferâtıyla seninle me‘mûr olub her birine başka başka emmr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Henüz mûmû ileyhüm seninle mülaki olmadı. Şakî-i mezbûr hevâsına tâbi‘ olan eşkıya ile üzerine gelüb mukatele ve muharebe vuku‘undan sonra bi-‘avnihi Hak ru’sa-yı eşkıyadan ba‘zıları maktûl ve mecrûh ve bâkiyetü’s-seyf eşkıya ile şakî-i merkûmun münhezimen firar eylediği mektûb ve ‘arz ve mazhar birle i‘lâm olunmağıla zuhûra gelen hizmetin ‘izz-i fayiz ve huzur-ı fayiz alınur. Padişahanemde karîn-i istihsân olmuşdur. Berhurdar olasın. Hâliyen sana bâis-i müfaharet ve mühimm devâi-i ‘ibret olmak için hassa hâl‘-i fahîre-i mülukânemde semmur-ı fayizü’s-sürura duhte birleşüb hil‘at-i müverrisün ileyhimde sultâni ve fatihâtü’l bir feyze şemşîr-i ‘adûv ve tedmîr-i sahîb-kırana ‘inâyet ve ihsânım olub () ile irsâl olunmuşdur. İnşâallahu te‘âlâ vusûlünde ‘inâyet ve ihsânım olan hil‘at-ı fahire ve kisve-i zahîremi hutuvât-ı ta‘zîm ve ibticâl ile istikbâl idüb hil‘at-ı müverrisün ileyhimin ziyâde gayret ve şemşîr-i zafer te’sirimi bend-miyân-ı hamiyet idüb mübâhiyat ve müfaharat eyledikten sonra eşkıya-yı mezbûre mündehim olub i‘lâm-ı vücûdları kuvvet-i kurbiyeye gelmiş iken kuvvet-i kars olunmayub her nereye gider ise ta‘kîb ve istikbâl olunub ‘alâ-eyyi-hâl i‘marıyla ruy-ı arzdan izâle-i asar-ı mazzarları için hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olub ve mukaddemen seninle me‘mûr olanlar eğer şimdiye değin seninle

mülâki olmak gerek her birine tekraren ve emr-i şerîfim ile te'kîd ve bunlardan mâ'adâ Şam ve ol havâlîlerde firâr ider ise Şam vâlîsi vezîrim Hasan Paşa ve Trablus Şam ve beglerbegileri ve Naylos ve mutasarrıfları dahî gereği gibi imdâd eylemek üzere her birine emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Bu husûsda kemer-bend-i ihtimâm ve vech-i meşrûh üzere me'mûr olanlar ile ma'an şakî-i merkûme her nereye gider ise 'akâbinden ayrılmayub eğer Şam câniblerine firâr ider ise Şam vâlîsi vezîr-i müşârün ileyh ve ol taraflarda olan mîr-i mîrân ile dahî haberleşüb hâsılı şakî-i mezbûrun 'alâ-eyyi-hâl ruy-ı arzdan vücûd-ı fesâd-alûdları izâle olunmadıkça bir an sükûn ve aram itmeyüb 'avn-i Hak ile i'dâm-ı vücûtlarıyla âsâr-ı mazzarların ol havâlîden def eylesin. Mezbûrların tedbîr-i tedmîrleri 'alâ-eyyi-hâl senden matlubdur. Ana göre kemâl-i teyakkûz ve basîret üzere hareket ve bu bâbda ziyâde gayret ve hamîyet idüb me'mûl-i hümâyûnum üzere hidemât-ı cemîle vücûda getirmeğe bezl-i tab ve eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâili M sene 112 (18-27 Haziran 1700).

s. 468 (1600): Hapis İtlakı

Sâbıkan mektûbcu başı olup Edirne'de yeniçeri zâbiti olan 'Osman zîde mecdühûya hüküm ki

Ruşuk kazasına tâbi' nâm-karyeden olup bundan akdem üzerine şer'an sülûs-i din hüküm ve Edirne zindana habsolunan kırk iki bölüğün Mustafa nâm-yeniçeri hine eda eylemek üzere yarar açub itlak olunmak fermânım olmağıla mezbûr şer'an hükm olunan sülûs-i din ve hine eda' itmek üzere yarar zindandan itlak eylesin deyü ağa mektûbu mûcibince emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâili M sene 112 (18-27 Haziran 1700).

s. 469 (1601): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında

Selimiye ve Direrce sancakları beği Hamîd el-Abbas'a hüküm ki

Bundan akdem fesâd ve sekâvedde ısrarı hasebiyle mazhar-ı gazab olan Hüseyin el-'Abbas'ın mevâli-i 'aryanı ve tavayif-i iskânı tahrîr ve idlal itmeleriyle bî-'avnihi Hak kahr u istisalleri Rakka vâlîsi vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün 'uhde-i kifayetine havâle ve tefvîz ve sen ki mûmâ ileyhsin sen dahî vezîr-i müşârün-ileyh ile bu husûs için me'mûr olup mukaddemen dahî emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmuş idi. Şakî-i mezbûr hevâsına tâbi' eşkıya ile vezîr-i müşârün-ileyhin üzerine gelüb muharebe ve mukatele vuku'undan sonra 'avn-i Hak ile münhezimen ve makhuran firar eylediği Rakka

tarafından ‘arz ve muhızır birle i‘lâm olunmağıla şakî-i mezbûr ve hevâsına tâbi‘ olan eşkıya münhezim olub i‘dâm-ı vücûdları kuvvet-i kurbiyeye değın gelinmeğın vakt-i fırsat-ı fevt olunmayub ‘alâ-eyyi-hâl ruy-ı arzdan izâle-i vücûdları için hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağıla şakî-i mezbûr her nereye firar itmiş ise bila-tereddüd ta‘kîb ve istisal olunub ve eğer Şam ve ol havâlîlere firar ider ise Şam vâlîsi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehü ve Trablus Şam ve Sira Beyrut beglerbegileri ve Naylos ve sancakları mutasarrıfları dahî gereğı gibi imdâd eylemek üzere her birine emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde mukaddemen ve hâlâ mezbûr olduğun üzere bu husûsda ziyâdesiyle takayyü’d ve ihtimâm ve ‘aryanı ittiba‘ ve ta‘kîb ve istisalinde vezîr-i müşârün ileyhın yanından bir an olmayub hâsılı eşkıya-yı mezkûre her kande ele girer ise i‘dâm-ı vücûtlarıyla bu emr-i lâzımü’l-ihtimâmında hıtam bulub vezîr-i müşârün-ileyhın tarafından me’zûn olmadıkça tarafına ‘avd[et] ve insiraf itmeyüb re’y-i savâb-dîde üzere hareket ve iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl-i kudret eylesesin. Eşkıya-yı mezkûrenin bundan sonra birisi bir tarîkle halâss bulmayub ‘avn-i Hak ile ruy-ı arzdan cümlesinin izâle-i vücûd-ı habis-aludları aksa-yı murâd-ı hümâyûnumdur. Ana göre kemâl-i mertebe gayret ve hamîyet ile bezl-i tab ve eylesesin deyü yazılmışdır. Fî evâli R sene 112 (15-24 Eylül 1700).

s. 469 (1602): Suçlulara Verilenn Ceza Hakkında

Ağrıboz muhafızı vezir İsmail Paşa’ya Huzeşte ve () ve () kadılarına hüküm ki

Sen ki kadısı Mevlânâ-yı mezkûrsun. Mektûb gönderüb kazasına tâbi‘ Garamus nâm-karye ahâlîsi meclîs-i şer‘a varub karye-i mezbûre re‘âyâsından olub mukaddemen başı olan Kırılga nâm-şakî firar ve nâhiyesinde karyesinde tavattun iden Koçumur ve Meyho ve Mahal ve nâm-şakîler ile yek-dîl ve bin yüz senesinde birkaç def2a mezkûr Garamus karyesini ve kasabasını ve civar nâhiyelerini basub katl-i nüfus ve nehb-i emvâl idüb ahâlîsinin ekseri perâkende ve perişân olmağa bâis olmağıla fesâd ve şekâvedde olmalarıyla ve hükmi hümâyûnum virmek ricâsına ‘arz eylediğın ecîlden sen ki vezîr-i müşârün ileyhın. Ma‘rifetinle zulümleri def ve şer‘le haklarında lâzım gelen icrâ‘ olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 469 (1603): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Ber-vech-i Arpalık Ulubend ve Dukakin sancaklarına mutasarrıf olan Hüdaverdi dâme ikbâlühûye ve Mızrak kadısına hüküm ki

Narda kadîsı Mehmed mektûb gönderüb Narda kazasının â'yân ve ahâlîsi meclîs-i şer'â varub kazalarına karib Mızrak kazasına tâbi' nâm-karyenin şakî ve ehl-i fesâd olan Arnavudları kendi hallerinde olmayub tarîk ve der-bendlere mürûr ve 'ubûr iden ümmet-i Muhammed'i ahz ve malların nehb ü garet ve re'âyâ fukârasından mürûr iderler iken bi-gayr-i hak ahz ve kendü karyelerine götürüb üçer yüz guruş bahâyâ kat' ve bahaların ıtlak eylemeyüb bunun emsali zulüm ve ta'addî ve tecâvüzlerinin nihâyeti olmayub re'âyâ fukârasını mürûr ve 'ubûrdan kat'a ve fesâd ve şekâvedleri olmağıla bundan akdem ahvâllerin der-i devlet-i medârıma i'lâm eylediklerinde zikrolunan eşkıyanın şekâved ve fesâdlarının def ü ref'ine emr-i şerîfimle beglerbegi me'mûr ve ta'yîn olunub vardıkda eşkıya-yı merkûmenin kimi nefy ve kal'a-bend ve ba'zılarının cezaların tertîb ile eser-i fesâd ve şekâvedleri def ve ıslâh-ı nefis itmişler iken hâlâ yine huruç ve minvâl-i meşruh üzere fesâd ve şekâvede olmalarıyla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Zikrolunan eşkıyanın üzerine varub ta'addî ve tecâvüzlerin def ve ref eylemen için emr-i şerîfim virmek ricâsına ilhâhlarıyla 'arz itmeğın ma'rifetinle şer'le haklarında lâzım gelen icrâ' olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri C sene 112 (3-11 Aralık 1700).

s. 469 (1604): Kilisenin Tamiri

Tartub nâ'ibine hüküm ki

Tartub ve Berrusa mahallerinden olub mahallesinde sâkin ehl-i zimmet gelüb mahall-i mezbûrda feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olmağıla şer'le üzerine varılıb keşfolundukda kilîsâ-yı merkûmun sakf ve havâlîsi dîvârının ba'zı mahalleri harâbe-müşerref olmağıla termîme muhtaç oldukda ve hüccet-i şer'îye virmeğile hüccet-i şer' mûcibince mahallerine hâricden ahcâr ve eşcâr vaz' olunmamak üzere ile mesai-i şer' oldukda tavsî' ve terfî-i termime olmaman bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden mesâ'î-i ta'mîrine ruhsat deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 470 (1605): Selene Kazası'nın Düzenlenmesi

Ağrıboz vâlîsi vezîr İsmail Paşa'ya ve ser-dârına hüküm ki

Salene kazası re'âyâsına bundan akdem vâki' olan muharebe esnasında etrafa mutasarrıf ve perişân olub hâlâ idüb terakkiye usul ve ta'mir-i ve 'aliye-i ebed lâzımının cumhuru tenbîh-i mesalih ve müvada'a vâki' olmağıla kadîmi sâkin oldukları yerlere ve tavattun ve eda' eylediklerinde ba'zı kudret ve tâifesi taraflarından istiladan mukaddem ve

güzeşte mahsûl ve rüsûm mütâla‘asıyla oldukların bildirüb güzeşte mahsûl ve rüsûm matlabasında olanların ve mukaddem iddi‘a-yı idenlerin va‘dleri istimâ‘ olunmamak üzere İnebahtı sancağı re‘âyâ ve berâyâsına virilen emr-i şerîfim mûcibince dahi sana humâyûnum visal eylediklerinde ahkâm-ı kayd ve olur ise livâ-i mezbûr re‘âyâ ve berâyâsında sakın zuâmâ ve erbâb-ı tîmâr ve başıları ve zâbitleri ve garirde her kim olur ise onun güzeşte-i ve rüsûm matlabasında olanların ve istilâdan mukaddem iddi‘a-yı idenlerin dâ‘vâları istimâ‘ olunub ve dâ‘vâ sadrıyla sadr u azar eyledikleri ellerinde ahz ve der-kise olunub Âsitâne-i Sa‘âdetime irsâl oluna deyü emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere rencide olunmamaları için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 470 (1606): Mora’dan İstanbul’a Gelecek Olan Kiremitlerin Kontrolü

() kadısına ve Mora zâbitine hüküm ki

Mora’dan İstanbul’a gelen kiremidlerin nizâmına hâlel gelüb zaman-ı kalilde fena bulmağıla ümmet-i Muhammed’e gadr ve nizâm virmesi muktezî olduğundan her bir kiremidin dânesinin kaddi mi‘mâr arşun ile on sekiz parmak bir başının ‘arzı sekiz bir başının yedi parmak olub ve bir hoş tabh olunması için mi‘mâr tarafından gönderilen çap mûcibince nizân virilüb ve hâlâ kar-hanelerinde mevcûd olan kalıb kiremidleri yakın olunan mübaşir ma‘rifetiyle ve hired olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 470 (1607): Kalebend İtlakı

Limni kal‘asında ağa vekîli () zîde kadruhûya ve Limdi Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Sâbıkan altmış tokuz bölüğün çorbacısı olub bundan akdem ıslâh-ı nefis için ol tarafa irsâl ve Limni kal‘asına habsolunan Mehmed subâşı ıslâh-ı nefis eylediği i‘lâm olunmağıla itlakı fermânım olub hâlâ kal‘a-i mezbûrdan itlak olunmak için ağa mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 470 (1608): Voyvoda Mustafa’nın Mübaşir Olması

Ber-vech-i Arpalık Aksaray sancağına mutasarrıf Hasan dâme ikbâlühûye ve Aksaray ve () kadılarına hüküm ki

Haremeyn-i Şerifeyn malinden hâlâ bin il Türkman voyvodası olan Mustafa'nın zimmetinde yüz on bir senesine mec'al olmak üzere yüz beş kise akçe ve yüz sekiz senesinde bekâyayı üç sene bir tahvîl ile ta'ahhüdâtının kırk tokuz akçe ile mecmu'u yüz elli dört kise akçe mal-i Haremeyn-i Şerifeyn olub meblâğ-ı mezbûrdan kethüdâ yerleri altmış kise akçesi mahalle teslim ve kusuru olunduktan 'aliyyeye sâkin olub reâyâ hizmetinden bekâya olmuşdur deyü ve hâlâ girüsi kalub Âsitâne-i Sa'âdetime gelmemekle sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin ve Mevlânâ-yı mezkûrsun. Mezkûrun hizmetine Haremeyn-i muhteremeyn tahsil olunmak için mezbûr Mustafa mübâşir ta'yîn olunan () zîde kadruhû ma'rifetiyle Âsitâneme ihzâr için yazılmışdır. Fî evâhiri B sene 112 (1-9 Ocak 1701).

s. 471 (1609): Mısır Hazinesi Hakkında

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem Âsitâne-i Sa'âdetimde 'uzma ve vekâlet-giri kayim-makamı olan vezîrim Yusuf Paşa ve hâlâ Belgrad muhafızı olan vezîrim Hasan Paşa muhafızı iken vefat iden Ali Paşa ve merhûm ve mâğfurun-lehâ Fatıma Sultân Taber-zadenin havâsında mîrîye olub ve ba'zı mukataatın malları olan yüz mikdârı kise akçe masraf her irsâlinde mîrî kalyonlar levanedının mevacib ve masârîf-ı sâiresi için ocaklık ta'yîn olunan dört yüz kırk bir bî-hakkın mısri kise akçenin yüz kisesi mukabelesinde müceddîden ocaklık ta'yîn ve meblâğ-ı mezbûrunun yüz on iki senesi rebî'u'l-evvelinin yigirmi beşinci gününde vâki' i'tibarıyla gelecek irsâliye zammolunub her sene irsâliye hazînesine ma'an gelmemek üzere ve fi-mâba'd mîrî kalyonların Mısır irsâliyesinde ocaklıkları üç yüz kırk bir Mısri kise ile yüz yetmiş altı gurus olmak üzere fermânım olub ve minvâl-i meşrûha üzere kalyonlar levendâtının mevacib ve masârîfına Mısır irsâliyesinde bağlanan akçeden bu mukabelede yüz kise-i Mısri aşağı varılıb yüz on iki senesi rebî'u'l-evvelinin yigirmi beşinci gününde Mısır irsâliyesi hazînesine zamm ve ma'an Enderun-ı hümayûnum hazînesine irsâl ve teslim olunmak üzere baş muhasebeye kayd ve emr-i şerîfim virilmek için virilmekle vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri B sene 112 (1-9 Ocak 1701).

s. 471 (1610): Sivas'daki Bazı Askerlerin Kovulması

Sivas ve Sivas ili ve Eliklü ve Yıldız ile ve () ve () kadılarına hüküm ki

Hâlâ taht-ı kaza ve hükümetinizde sâkin ve mütemekkin olan Altı Bölük halkı üzerlerine zabıt ve kethûda yerleri nasb u ta'yîn olunmak mu'tad-ı kadîm olmağıla ebnâ-yi

sipâhîyanda altmış üçüncü bölümde teka'ud olup on beş akçe 'ulûfeye mutasarrif olan Hüseyin 'Abdullak zîde kadruhû ocağın kadîmi emekdarı olup mecid ve müstahak olmağıla merkûmu hizmet-i mezbûrede itihdam eyleyesiz ve siz ol cânibde sâkin altı bölüm halkı siz ruşen da'vâ ve niza'-gerin izn-i şer' ve mûmâ ileyhın ma'rifetiyle gördüresiz. Ve sen ki kethudâ yerisin ol cânibde olan altı bölüm halkı ile hüsn-i zindegani üzere olup zabt u rabtında sana muhalefet üzere olanları isim ve resimleriyle ve bölümleriyle 'arz u i'lâm eyleyüb ba'zı levendât tâifesinde sipâhî nâmıyla mızrak ve götürüb re'âyâ fukârasını rencide ider var ise ma'rifet-i şer'le men' ve def eyleyesiz deyü ağalar mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâili B sene 112 (12-21 Aralık 1700).

s. 471 (1611): Kalebend Cezası

Taraklı Borlu ve () kadılarına hüküm ki ve voyvodasına ve Samsun Kal'ası dizdarına hüküm ki

Taraklı Borlu kazasına tâbi' Bulak nâm-karye ahâlîsi südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl gönderüb Taraklı Borlu kazası sâkinlerinden Kâfir oğlu dimekle ma'ruf İbrahim nâm-kimesne kendü halinde olmayub re'âyâyâ zulüm ve ta'addî üzere olmağıla mukaddemen ahir diyara ehl-i olunmak üzere birkaç defa emr-i şerîfim sâdir olmuş iken olmayub kemâ-fi'l-evvel ta'addî ve tecâvüz ve hilâf-ı şer'-i şerîf bî-gayr-i hak külli akçelerin almağıla şer'le görilüb icrâ-yı hak olunduktan sonra re'âyâ umûruna karışur ise kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeleriyle şer'le görilüb icrâ-yı hak olunub ve fîma-ba'de reâyâ umûruna karışur ise Samsun kal'asında kal'a-bend olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâili B sene 112 (12-21 Aralık 1700).

s. 471 (1612): Sürgün Cezası

Fethü'l-İslam kadısına hüküm ki

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb kaza-i mezbûr muzafatından re'âyâsından validi ve tevhr-i dîvân ve diğeri yolda uzunca ve misl-i ruy ve sâirlerinden cem'a takhir ve kesir-i meclis-i şer'a varub lâzım gelen hukuk ve rûsûmların zâbitlerine ve tekâlifleri cem'ine me'mûr olanlara virüb kusurları yoğ-iken nâhiye-i mezbûreye tâbi' nâm-karyede sâkin nâm-dahî bin yüz () senesinde nazar ve yek-dil olmağıla be-her sene nâzır olanlar için cebran ve kahran kerasete ve kazıkların kat' itdirüb ve kendüyi hıfz için her sene yigirmi beşer nefer tutdurub re'âyâdan tahsil itdirüb ve kendüsine mukaddemen otluk orak giydirüb icad ve neferât-ı nâzırlara gamz u fesâda hesâb olmamağıla vâki'-i hâl 'arz eyledikleri ecîlden

ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle şer'le görülüb keyfiyyet-i ahvâllerin i'lâm olunduğu üzere sabit-i mezhahir olunduktan sonra mesfur dahî nefy ü ecilla olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 472 (1613): Yeniçeri Ağası İbrahim Paşa'nın Görevi Hakkında

Hâlâ Baba Tağı muhafazasında olan Haseki Bektaş zîde mecdühûya ve Külbe ve Bender ve kal'aları muhafazasında olan zâbit yeri zîde kadruhûma hüküm ki

Hâlâ muhafazasına me'mûr olduğunuz kal'alarda Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinin odalı ve yamakanının ekseri perâkende ve nâ-mevcûd olmağıla hizmet-i muhafazada ziyâde ekall-i kalil kaldıkları mesmû'-ı hümâyûnum olmağıla zikrolunan neferâtın odalı ve yamakanı alâ'l-esâmi bırakılıb me'mûl ve nâ-mevcûd olanlar üzere defter olunub mahzı ve zümerleri der-i devlet-i medârıma irsâl olunmak fermânım olmağıla () zîde kadruhû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağıla imdi muhafaza-i mezbûr olan odalı ve yamakan mübâşir-i merkûme ma'rifetiyle alâ'l-esâmi memlûl ve nâ-mevcûdları üzere zümer irüb mahzı ve mahtum defteri Âsitâne-i irsâl itmeyesiz husûs-ı mezbûr ehem-i umûrdan olmağıla bu vakti sâire kıyas ile ve tevakkuf olunmayub takayyü'd ve ihtimâm üzere hareket ve zikrolunan neferât-ı memlûl ve nâ-mevcûdlarından sehven ve 'âmeden ketm ve ihfâ ve tama'-ı ham ihmâl ve müsâmaha itdiğiniz istimâ' olunur ise mücerred ile iktifâ olunmayub bilâ-bahâne katl olunmanız emr-i müstehak bilüb ana göre 'akıbet-i endişane ve kemâl-i basîret üzere hareket idüb fermân-ı şerîfim mûcibince memlûl ve nâ-mevcûdların me'mûl üzere defter idüb ve taraf-ı şer' den dahî yazdurub imzaladub der-i devlet-i medârıma 'arz idesiz. Ve lâkin bu bahâne ile memlûl ve nâ-mevcûd olan esamileri girüye isteyüb yirine ser-hadd-i mansurumda mevcûd olan esamilere yazub göndermekden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylesiz deyü Dergâh-ı muallâm yeniçeri ağası İbrahim Ağa dâme 'ulüvvühû tarafından mühürlü mektûb virmekle vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâili Ca sene 112 (14-23 Ekim 1700).

s. 472 (1614): Sûret

Bir sûver

Bozcada ve Limni ve Midilli kal'alarında olan yeniçeri zâbitlerine yazılmışdır.

Olmaya bir dahî yazılmışdır. Fî evâsıtı C sene 112 (23 Kasım-2 Aralık 1700).

s. 472 (1615): Sûret

Bir sûver

Avezin muhafazasında yeniçeri zâbiti olan Haseki ve Kali-zâde Varid ve Evr ve Kefe ve Tamoy kal'alarında yeniçeri zâbitlerine

s. 472 (1616): Sûret

Bir sûver

Kandiye kal'asında turnacıbaşı olan el-Hâc Ali ve Hanya ve Ratmö kal'alarında yeniçeri zâbitlerine.

s. 472 (1617): Sûret

Bir sûver

İskenderiye Kal'ası muhafazasında olan Haseki İbrahim ve Bosna ve Plevne kal'alarında yeniçeri zâbitlerine.

s. 472 (1618): Sûret

Bir sûver

Agrıboz Kal'ası muhafazasında olub sâbıkan turnacıbaşı İbrahim ve Selanik muhafazasında olan Hasan ve Begşehir muhafazasında olan () zîde kadruhûma yazılmışdır.

s. 472 (1619): Sûret

Bir sûver

Arz-ı Rum ve Kütanis ve Ahışa ve Van ve Gönnye kal'alarında ve muhafazasında olan yeniçeri zâbitlerine.

s. 472 (1620): Kalebend İtlakı

Limni Kal'ası dizdarına hüküm ki

Fatıma ve Hanife nâm-hâtûnlar gelüb bundan akdem cariyeye ayartmak 'adet-i müstemeleridir deyü kal'a-i mezbûrda kal'a-bend olunmaları fermânım olmuş idi. Hâlâ ıslâh-ı nefis eylediklerin ve ıtlak olunmaları bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden ıtlak oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili Ca sene 112 (14-23 Ekim 1700).

s. 472 (1621): Şarap Nakli Hakkında

Yeniçeri ağasına ve bostâncıbaşısına hüküm ki

Tökeli İmre hutimet avâkıbuhû-bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb ve yanında olan adamların kendi ta'yîni için İstanbul iskele ve yalıda bin yüz adamla senesine mahsub olmak üzere akçesini iştirâ yalnız üç medre hamrın evine nakli maraz olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikten yine muhsib olmak üzere yalnız üç beş medre hamrın evine nakline maraz olunmaya deyü yazılmışdır. Fî evâili Ca sene 112 (14-23 Ekim 1700).

s. 472 (1622): Yeniçeri Ağası Mektubu

Yeniçeri ocağından olub Cezayir-i habde meks iden Mehmed hüküm ki

Sen ki mûmâ ileyhsin. Meks ü tevakkûf itmeyüb Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb kemâfi'l-evvel kendü olmak üzere yeniçeri ağası mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâhiri Ca sene 112 (3-11 Kasım 1700).

s. 473 (1623): Başkûlbe'deki Zeâmetin Defterlere Kaydedilmesi

Baş Külbe kadısına hüküm ki

Müteveffâ vezîr-i â'zam-ı sâbık Mustafa Paşa-zâde Bayezid zîde mecdühü gelüb mutasarrıf olmadığı zeâmetinde Baş Külbe'deşeyh Mehmed nâm-kimesne reîs-i 'ulemâ' lâzım vardır deyü mûmâ ileyhın defterde mukayyed zeâmeti ve re'âyâsından ba'zı cühelâya talib-i 'ilimdir deyü 'öşrlerin ve sâir hukuk ve rüsûmların ve ber-der-miyân-ı re'âyâ tenbîh-i ihtilale bâ'is ve zeâmeti mersûmuna gadr olunmadığın bildirüb mezkûr şeyh Mehmed re'âyâsından ref olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmek mezkûr mûmâ ileyhüma zeâmeti de ref oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili Ca sene 112 (14-23 Ekim 1700).

s. 473 (1624): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Edirne bostancı başısına ve () kadısına hüküm ki

...kadısı Mevlânâ Mustafa zîde fezâilehü mektûb gönderüb kaza-i mezbûra tâbi' Yaya Mahallesi nâm-karye sâkinlerinden Ya'kub nâm-kimesne meclîs-i şer'e varub Çiryan kazasına tâbi' Veli Begli nâm-karye de Edirne bağçesi usta Ali ve usta Baba Fevz () senesinde mezbur Ya'kub ahîr mahalde iken hilâf-ı şer'-i şerîf evin basub ve haremine giden ve karye-i mezbûr ahâlisinde mezbûrdan bilâ-mehâmm ve zaruret-sihâm ve ziyâde idüb

ta‘addî-sîmat tahlisi için defn-i beled-i harem iki yüz urub eylediklerinden mâ‘adâ re‘âyâ fukârasına meccânen hun ve bunun emsâlli ta‘addîlerinin nihâyeti olmamağıla ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâsına ‘arz eyleyüb sen ki bostâncı başi-i mûmâ ileyhsin vâki‘ ise hakların ayırub ustalığın ahz ve olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâili Ca sene 112 (14-23 Ekim 1700).

s. 473 (1625): Anbarın Hazır Bulunması Hakkında

Selanik monlasına ve sâbıkan turnacıbaşı olub hâlâ Selanik Kal‘ası muhafazasında olan Hasan zîde mecdühûya hüküm ki

Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinin mu‘tâd-ı kadîm Selanik’den çuka işbu sene-i mübarekede bu vakte değin ancak kırk iki yesta ve savire hali ve beş yüz yetmiş iki yesta ve siyah çuka gelüb dâhil-i anbar olub va‘desi henüz gelüb teslîm olunmayub neferât-ı merkûmenin müstahâk oldukları yesta ve çukalarının tevzî‘ ve katı hulûl itmekle kusur-ı kulade çukaları dahî tetmîm ve tekâmîl ve muhasebeleri görülmek için çuka vekilleri olan Yahudilerin dahî mâan ısdârları fermânım olmağın sen ki mûmâ ileyh Hasan zîde mecdûhusun. Tavâif-i mezbûrenin çukaları inşâallahu te‘âlâ Ramazan-ı Şerîf’de leyle-i Kadir’de der-i anbâr ve hazirunda bulunmak üzere takayyü’d ve ihtimâm ve bir vechîle ta‘allül itdirmeyesin deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağa’nın mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâili Ca sene 112 (14-23 Ekim 1700).

s. 474 (1626): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında

Ber-vech-i Arpalık Gazze sancağına mutasarrıf olan Mustafa Paşa’ya hüküm ki

Gazze sancağı bir mu‘teber sancak ve ma‘mur ve iken yarar zamanda olanların tehâvün ve taksîrleri ve ‘aryan eşkıyasının tecâvüzleri ve bu mesellü ba‘zı ‘avârız hasebiyle esbâb-ı nizâmı mahalle ve vücûh-ı intizâmı muhtelle olub husûs-ı Bosna tarîk-i hacca şamide gidecek huccacın istifâ-yı mühimmatına sinnîn-i sâyıkadan ziyâde ihtimâm iktizâ’ itmekle sen kâr-güzâr ve gayret-şî‘ar olub senden fermân-ı cemile me‘mul olmağıla mükemmel kapun ve kavi tedârik ile huccâc-ı Müslimîni şayi‘de ve istikbâlde ve Gazze ve ol havâlide zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanı re‘y-i istikbâl idüb ref-i muzzâr-ı eşrâr ile turuk ve mesâlike te‘mîn bilâdı tervih ve tathir idüb memleketi ma‘mur ve eylemeğın bezl-i tab ve tüvân eylemek şartıyla Gazze sancağı sana ‘inâyet ve ihsânım olmağıla imdi emr-i şerîfim fermânım olduğu üzere ol taraflarda eda’-yı hidmete medar olacak keyfiyyet ile hareket ve bir vecîh Gazze’ye varub ve münâfîne varduğın günden şayi‘da ve istikbâl husûsu için

istikmâl-i mühimmatına mübâseret ve mevsim-i hacca deĝin boş turmayub Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîde zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanın tedmîr ve tedmîri ve muzzarlarında ol tarafların tathîri için emirü’l-ümerâi’l-kirâm Kudüs-i Şerîf sancaĝı ilhakıyla Adana beglerbegisi olan Mehmed dâme ikbâlühüye dahî emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olub ve Gazze ile Kudüs-i Şerîf sancakları birbirine mesâkıb ve melâmik olmaĝıla mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ile dâima haberleşüb ittifâk ve ittihâd ile ‘aryan eşkıyasının hâsem-i ‘uruk ziyâde ikdâm ve ihtimâm mevsîm-i hacca geldikde huccacın meşâyı‘da ve istikbâline mükemmel kapun ve müntehâb adamların ile gidüb Şam vâlisî ve mîr-i mâlı olan vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün re’y-i üzere fermân-ı celfle zuhûra getürmeĝe cidd-i teblîĝ eylesiz ve eĝer huccâc-ı Müslimînin şâyı‘den ve istikbâline ve eĝer ‘aryan eşkıyasının ol taraflardan def-i âsâr-ı fesâdlarında senden hidmet ve ziyâde gayret-i me’mûldür ana göre basîret ve ihtimâm üzere hareket idüb fermânım olduĝu üzere mevsîm-i hacca gelince izâ‘at dikkat itmeyüb mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ile ittifâk ve ittihâd ile eşkıya-yı ‘aryanın kisrâ-fevk-i şekâvedleriyle bilâdı tervîhe ve tathîre idüb ve inşaâallahü te’âlâ mevsîm-i hac geldiĝi gibi hazır ve âmâde bulunub huccacın meşâyı‘da ve istikbâle müstevffâ adam ile gidüb vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i üzere hidemât-ı meşkûre vücûda getürmeĝe ziyâdesiyle ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 17000).

s. 474 (1627): Ahalinin Görevlerinin Deftere Kaydı

Dergâh-ı âlî kapucı başlarından olub surre emini olan Ali dâme mecdühûya hüküm ki ‘Avârız ve mîran-ı şahâne ve ‘avâtîf ve ittifâkat-mâl-i şahânemde Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere ‘âlâ sâkinühüma’r-rızvân ve’n-necîye ahâlîsinin irsâl ve mu‘ayyen ve muvazzaf olan haddeleri defter-i muvâzzıh-ı erbâbına tevzi‘ ve taksîm murâd olundukda emakin-i ahîrun-ı surre defterinde esâmileri mestur olan ba‘zı kimesneler mânâda kadîm ve defter surre taleb idüb ihtilâle bâ‘is oldukları istimâ‘ olunub erbâb-ı istihkakın hukuk-ı mu‘inelere hilâf-ı defter müdâhale ve ta‘arruza kat‘an rızâ-yı hümâyûnum olmamaĝıla imdi sen ki mûmâ ileyhın işbu sene-i mübârekede sâkinin-i Haremeyn-i muhreteremeyn ve makamîn-i münîfi için irsâl olunan surre-i hümâyûnum tevzi‘ ve taksîm olundukda levâzım-ı sadakada ve istikâmet ve eda’-yı muktezâ-yı emanete ziyâdesiyle ihtimâm ve dikkat idüb amâkin-i ahîrûn olub surre defterinde mestûrû’l-esâmî olan kat‘an ta‘arruz itdirmeyüb defter-i müvâzzıh-ı ma‘na-yı kadîm üzere erbâb-ı istihkaka tevzi‘ ve taksîm ve bir ferdin dikkati muhafaza ve mu‘ayyen olan hissesine noksân getürmeyüb herkese yerlü yerince

evvel ve evvel-i emâkin-i müteberrike ahâlisinde cenâb-ı hilâfet-meâbım için isticlâb-ı hayır du‘aya kemâl-i mertebe ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri M sene 112 (8-16 Temmuz 1700).

s. 475 (1628): Adı Geçen Yerlerin Eşkivalardan Korunması Hakkında

Çorum ve sancakları begi Boz Receb Bege hüküm ki

Sen ki mîr-i mûmâ ileyhsin işbu sene-i mübarekede tarîk-i hacc-ı Şamiden gidecek huccacın meşayı‘da ve istikbâline ve eşkıya-yı ‘aryanın def-i muzzar ve tertîb-i esbâb-ı damarında mükemmel kapun ve güzîde müstevfa adamlarınla hidmet olunmak üzere me‘mûr olmuş idin. Kema fi‘l-evvel olmuş bender ve şimdiye dek ol tarafa revan olmak gereğini ancak biraz eyyamdan berü fesâd ve şekâved ısrarı hasebiyle mazhâr-ı gazâb-ı ihtiyarım olan Hüseyin bi-‘avnihi te‘âlâ i‘dam-ı vücûd fesâd olub bundan akdem mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü‘l-âlem Rakka vâlîsi vezîrim Hasan Paşa edâma‘llahü te‘âlâ iclâlehünün ‘uhde-i kifayetine havâle ve kendüsi ile ma‘an Adana ve Mar‘aş beglerbegisi ve Dirice ve Sülemiye sancakları begi ve Haleb mütesellimi me‘mûr olub lâkin vech-i meşrûh üzere me‘mûr olanlar henüz vezîr-i müşârün ileyh ile mülâki olmazdan mukaddem şakî-i mezbûr mevâli ‘aryanı ve tavâif-i tahrik ve izlal ve hevâsına tâbi‘ eşkıya ile vezîr-i müşârün ileyhın üzerine gelüb muhârebe ve mukâtele vuku‘undan sonra ‘avn-i Hak ile münhezimen ve makhuran firâr idüb şakî-i mezbûrun be-gâyet hayatı müstebti‘-i fesâd ve izâle-i vücûdu bâ‘is rahat-ı ‘ibâd ve bilâd olmağıla fevt-fırsat olunmayub nereye gider ise ta‘kib olunub hevâsına tâbi‘ olan eşkıya ile ‘âlâ-eyyü-hâl ruy-ı arzdan izâle-i vücûdları bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum sâdır olub ve mukaddemen me‘mûr olanlar yine vezîr-i müşârün ileyh ile bu husûs için kema fi-evvel me‘mûr olduklarından gayr-ı ihtimâmen a‘zâmü‘l-ümerâi Trablus-ı Şam beglerbegisi Arslan ve beglerbegisi Kaplan Mehmed büruc-ı arpalık sancağı mutasarrıfı Arslan ve sâbıkan ‘Ala‘iyye sancağı mutasarrıfı olub hâlâ Gazze sancağı ‘inâyet ve ihsânım olan Mustafa dâme ikbâlühû dahî vezîr-i müşârün ileyhın re‘y-i üzere hidemetde bulunub ve eğer Şam câniblerine firar itmek ihtimâli olur ise Şam vâlîsi ve Mir Hacı vezîrim Hasan Paşa edama‘llahü te‘âlâ iclâlehünün dahi ve i‘anet eylemek üzere o emr-i şerîfem ile her birine tenbîh ve te‘kîd olunub hâsılı bu esnada eşkıya-yı mezbûreden bir ferd bir tarafa selamet ile çıkmayub cümlesinin tertîb-i cezaları aksa-yı murâd-ı hümâyûnum olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde bundan akdem me‘mûr olduğun üzere Çorum‘dan kalkub Şam cânibinde olan gider iken Rakka yolunun üzeri olmağıla bu emr-i

lâzımü'l-ihitimâm-ı murâd-ı hümâyûnum üzere sûret-i hayatım bulmadın sen dahî Şam cânibine geçüb gitmeyüb her ne mahalde ceza Rakka vâlisi vezîr-i müşârün ileyhle mülâki ve re'y-i savâb-dîde üzere eşkıya-yı mezkûreyi kahr u tedmîrlerinde kemâl-i gayret ve hamîyet ile ma'an hizmetde bulunub eşkıya-yı mezbûrenin ruy-i arzdan izâle-i vücûtlarıyla ol taraflar fesâdlarından tathîr olunduktan sonra tevekkuf itmeyüb Şam cânibinde olan gidüb ol taraflarda me'mûr olduğun hidemât-ı 'aliyyemin tekmîl-i mühimmata mübâşeret ve eğer huccâc-ı Müslimînin teşyî' ve istikbâlinde ve eğer eşkıya-yı 'aryanın tedmîr ve Şam vâlisi ve mîr-i hacı vezîr-i müşârün ileyhin re'y-i zerrini üzere hizmetde bulunmak bezl-i kudret ve ziyâde sa'y ve dikkat eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 475 (1629): Başpınar'daki Külliye'nin Tamiri

Başpınar kadısına hüküm ki

Kaza-i merkûma tâbi' Başpınar nâm-karyeden ehl-i zimmet re'âyâsı karye-i merkûmede vâki' feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi külliyyâtın mürûr-ı zaman ba'zı mahalleri harâbe-müşerref olduğun bildirüb mîrân-ı şer'le keşfolunmak bâbında hüküm ricâ itmeleri şer'le deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra sene 112 (26 Ağustos-4 Eylül 1700).

s. 476 (1630): Adı Geçen Yerlerin Eşkialardan Korunması Hakkında

Kudüs-i Şerîf sancağının ilhâkıyla Adana beğlerbegisi Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Kudüs-i Şerîf sancağı ber-mu'teber sancak ve ma'mur eyâlet iken biraz eyyâmında olanların tehâvün ve taksîrleri ve 'aryan eşkıyasının tecâvüzleri ve bu mesellü ba'zı 'avâriz hasebiyle esbâb-ı münhâle ve vücûh-ı intizâm münhâle olub bâ-husûs işbu sene-i mübâreke de tarîk-i hacc-ı Şami'de gidecek huccacın tevkîr-i 'asker ve telmîn-i sefer ile sünen-i şahânenen ziyâde istiga-yı ve akdem meham hidemât-ı 'aliyyemden olmağıla sen gayret-keş ve kâr-güzâr ve sadâkat-kâr ve hamîyet-şi'ar olub sen de hizmeti mevkûreye me'mûl olmağıla inşâallahu te'âlâ mükemmel kapun ile huccâc-ı Müslimîn'in müşâyâ'at ve istikbâlinde ve hıfz u hırâsetlerinde kemâ-yenbagî hizmetde bulunub ve Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîde zuhûr iden eşkıya-yı 'aryanı ile gûş-mâl idüb def-i mazzar işтира bilâdı tervîç ve tazmîne ve turuk ve mesâlike te'mîn ve memleketin ma'mûr ve anların eylemekden bizi tab u kavi eylemen şartıyla Adana eyâleti üzerinde kalub tarafında mütesellimin zabteylemek üzere 'avâtıf-ı seniyeimde şahane-i Kudüs-i Şerîf sancağı dahî sana 'inâyet ve

ihşânım olmuşdur. İmdi emr-i şerîf-i vâcibü'l-ihitimâmım vusûlünde kemâl-i teyakkuz ve intibâh ile me'mûr olduğun itmâm-ı mehâmına kıyam ve Adana'da yerine mütesellim-i nasb ve kendün rızâ-yı hümâyûnuma tevafûk-ı eda-yı hizmete medar olacak keyfiyyet ile hareket ve ol taraftan gayret idüb kadîr olduğun kadar pak ile kalkub seri'an ve âcilen Kudüs-i Şeîfe varub Gazze sancâğı dahî sâbıkaca olub ber-vech-i Arpalık Ala'yye sancâğı mutasarrıfı Mustafa dâme ikbâlühûya tevcîh olunmağıla inşâallahu te'âlâ Kudüs-i Şerîfe vusûlünde huccacı müşâyâ'at ve istikval ahvâlînde istikmâl mehâbına şimdiden mübaşeret ve mevsîm-i hac gelince ol tarafta boş turmayub Kudüs-i Şerîf ile Gazze hem-civar olub ol taraflarda olan eşkıya-yı 'aryanın tedbîr ve tedmirinde ve âsâr-ı mazzarlarında ol havâlînin tanzîm ve tathîrinde senin re'yin üzerine harekete Gazze sancâğı mutasarrıfı mîrmîrân-ı mûmâ ileyh dahî me'mûr olub emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağıla onunla dahî ve anha haberleşüb infâz ve ile eşkıya-yı 'aryanın kat'-ı 'uruk mefsedetlerine ve umûr-ı nizâm ve intizâmına ziyâdesiyle ihtimâm ve mevsîm-i hac irişdikde me'mûr olduğun üzere kani' ve eşkıya-yı günîde ve müsallah ve mütehaccib ve karîb adamalarınla gidüb Şam valisi ve mîr-i hacı vezîrim Hasa Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün re'y-i savâb-dîde üzere hidemât-ı meşkure vücûda getürmeğe bezl-i kudret eylesesin. Sen de kemâl-i gayret ve hamiyet ile hizmete me'mûl olduğunda Adana eyâletine ber-vech-i ilhâk-ı Kudüs-i Şerîf sancâğı dahî sana 'inâyet ve ihşânım olub tekmîl-i mühimmat ve eda-yı hidemâtda fütuna bâis olacak bir fitne olmamışdur. Göreyim seni benim hizmet idüb ve ne vecîhle gayret ve hamiyet izhâr idersin. Bu sene eğer hıfz u hırâset-i huccacda ve eğer ol tarafta fesâd ve şekâvede cesaret iden eşkıya-yı 'aryanın tedbîr ve tedmîrlerinde kemâl-i mertebe ihtimâm iktizâ' idüb haremiyle sıdk-ı ile hizmet vakitleri ve gayret günleridir. Mesâî'-i cemîleyi neyl-i mürge vesile bilüb ana göre her husûsda ziyâde tasarruf ve dikkat ve gice ve gündüz bezl-i kudret idüb müsteclîb-i 'avâtıf-ı şahanem olur. Hidemât-ı vücûda getürmeğe ikdâm ve ihtimâm eylesesin. Hidmetin zâyi' olmaz ana göre bezl ü sa'y ü kudret eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 476 (1631): Adı Geçen Yerlerin Eşkialardan Korunması Hakkında

Mısır vâlisine hüküm ki

Bundan akdem ümerâ-i Mısır'dan mefâhirü'l-ümerâi'l-kirâm 'İvaz ve 'Abdurrahman dâme 'izzüühû yarar ve kâr-güzâr olduklarında Mısır'da olan emâret ve 'alakaları

üzerlerinde kalub taraflarında tevkîl eyledikleri adamları ‘âdetleri üzere Mısır’da olan hizmetlerini üzere ve kendüleri tarîk-i hacc-ı Şami’de huccâc-ı Müslimîn’in teşyî‘ ve istikbâlinde zuhûr iden eşkıyanın tedmîr ve istisâlleri hizmetinde bulunmak üzere Gazze ve Kudüs-i Şerîf sancakları mûmâ ileyhümaya tevcîh ve inşâllahu te‘âlâ biraz eyyâm bu vecîh üzere sadâkat ve istikâmet ile murakkıplarında eda’-yı hizmet eylediklerinden sonra isterler ise yine Mısır tarafında ve murâd iderlerse bu taraflarda olmaları fermânım olmuş idi. Lâkin ekâlim-i Mısır’dan vilâyet-i hükümeti ‘Abdurrahman ve vilâyet-i Minye ve Menflot ve elvah hükümetleri ‘İvaz dâme ‘izzühûya ta‘vîz olunmağıla eşkıya-yı ‘aryanın def-i mekâyir ve mazzarlarında ve re‘âyânın hamiyet ve sıyânet ve mal-i i’lam cem‘ ü tahsilinde bulunmak üzere kemâ-kane ‘ahdehû ve ihtirâmlarında olan vilâyetlerin hükümetlerinde temkîn ve takrîrleri yapmak emr-i şerîfim ricâsına sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. İ‘lâm ve ümerâ-i Mısır ve yedi ocak zâbitleri muhızr itmeleriyle Gazze ve Kudüs-i Şerîf sancakları ahz-ı tevcîh olunmağın mezbûrlar iki seneden berü ‘uhde ve iltizamlarında olan vilâyetleri mütevellî üzere mağara-i ‘aryan eşkıyasında hıfz u hirâset ve mâl vakt ü zamanıyla hazır ve teslim-i re‘âyâ ve berâyâyı himayet ve sıyânet eylemen bir şa[r]t ile iltizâmlarında olan zamînlerin de kemâ-fi’l-evvel takrîr ve istihdam eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 477 (1632): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında

Ber-vech-i Arpalık sancağına mutasarrıf Arslan dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin. Müstevffâ kapun halkı ve kavî tedârik ile Bosna-i mübarekeden tarîk-i hacc-ı Şami’de giden huccacın müşâyâ‘at ve istikbâlinde ve eşkıya-yı ‘aryanın def-i mekâyir ve mazzarlarından kemâl-i gayret ve hamîyet ile hizmetde bulunmak üzere me‘mûr olmuş idin. Kemâ-fi’l-evvel me‘mûr olmuşsundur ancak biraz eyyâmdan berü fesâd ve şekâvedde ikrarı hasebiyle mazhar-ı gazab Hüseyin el-‘Abbas’ın bi-‘avnihî te‘âlâ i‘dâm-ı vücûd-ı fesâdü’l-vedi bundan akdem Rakka vâlîsi vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehünün ‘uhde-i kifayetine havâle ve kendüsiyle ma‘an Adana ve Mar‘aş beglerbegileri ve Dererce ve Müsellemiye sancakları begi ve Haleb mütesellîmi me‘mûr olub vech-i meşrûh üzere me‘mûr olanlar henüz vezîr-i müşârün ileyh ile mülâki olmazdan mukaddem şakî-i mezbûr ‘aryanı ve tavâif-i iskânı tahrîk ve izlâl ve hevâsına tâbi‘ eşkıya ile vezîr-i müşârün ileyhın üzerine gelüb muharebe def-iyle vuku‘undan sonra ‘avn-i hakla

münhezîmen ve menhûran firar idüb şakî-i mezbûrun bekâ-yı hayatı fesâd ve izâle-i vücudu bâis-i rahât bilâd ve ‘ayyar olmağıla bu esnada fevt-ı fırsat olunmayub nereye gider ise ta’kîb olunub hevâsına tâbi‘ olan eşkıya ile ‘alâ-eyyü-hâl ruy-ı arzdan izâle-i vücudu bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum sâdır olub mukaddemen me’mûr olanlar yine vezîr-i müşârûn ileyh ile bu husûs için kemâ-fi’l-evvel me’mûr olduklarından mâ‘adâ Trablus Şam beglerbegisi Arslan ve Siraburun beglerbegisi Kullade Mehmed ve ber-vech-i Arpalık Gazze sancağına mutasarrıf Mustafa dâme ikbâlühüm ve Horem ve Cebel-i - ve Hacun sancakları ile Boz Receb dâme ‘izzühû dahî vezîr-i müşârûn ileyhin re’y-i savâb-dîde üzere hizmetde bulunub ve Şam câniblerine firâr itmek ihtimâli olur ise Şam vâlîsi ve mîr-i hacı vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlühü dahî imdâd ve eylemek üzere evâmir-i şerîfem ile her birine te’kîd ve tenbîh olunub hasılı bu esnada eşkıya-yı merkûmeden bir ferd bir tarafa selamet ile geçmeyüb cümlesinin tertîb-i cezaları murâd-ı hümâyûnum olmağıla bu husûs için sen dahî Rakka vâlîsi vezîr-i müşârûn ileyh ile maan me’mûr olmuştur. İmdi emri şerîfim vusûlünde her ne mahalde haber alursan serî’an ve ‘âcilen Rakka vâlîsi vezîr-i müşârûn ileyhin yanına varub re’y-i savâb-dîde üzere eşkıya-yı mezkûrenin kahr u tedmîrlere kemâl-i gayret ve hamiyet ile ma’an hizmetde bulunub inşâallahu te’âlâ zikrolunan eşkıyanın ruy-ı arzdan izâle-i vücutlarıyla ol taraflar fesâdlarından tathîr olunduktan sonra ‘âceleten varub mukaddemen me’mûr olduğun üzere mükemmel kapun dizdâr ve adamlarınla huccâc-ı Müslimîn’in müşaya‘at ve istikbâlinde ve eşkıya-yı ‘aryanın def-i mekâyir ve mazzarlarında ve sâir iktizâ iden hidemât-ı ‘aliyyemde Şam vâlîsi vezîr-i müşârûn ileyhin re’y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa’y ü kudret ve ziyâdesiyle sa’y u kudret eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâili B sene 112 (12-21 Aralık 1700).

s. 477 (1633): Adı Geçen Yerlerin Eşkialardan Korunması Hakkında

Kudüs-i Şerîf sancağı...Adana beglerbegisi olan Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Kudüs-i Şerîf sancağının esbâb-ı nizâmı muhtele olub deyü sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şami’de gidecek huccacın istifâ-yı mühimmâtlarında sinnîn-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm [ve] iktizâ’ itmekle sen Adana’da yerine mütesellim nasb ve kendün Kudüs-i Şerîfe varub mevsîm-i hac gelince Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlilerde zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanın def-i mazzarları esbâb-ı mehârlarında bezl-i iktidâr idüb mevsîm-i hac irişdikde gayret idüb huccacın müşayaat ve istikbâline kadîr olduğun kadar pak ile gidüb Şam vâlîsi ve mîr-i hacı vezîrim Hasan Paşa’nın re’y-i savâb-dîde ile hareket ve eda’-yı hizmet eylemen

üzere sana emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olub lâkin Rakka ve ol havâlîde birkaç senden berü şekâved ve bilâd ve 'ibâda muzır olub bekâ-yı hayatı envâ-fesâd üzere Hüseyin el-Abbas'ın ve hevâsına tâbi' olan eşkıyanın ruy-ı arzdan izâle-i vücûdlarıyla bilâd ve 'ibâdullahâ ve tatmîn için bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum sâdır olmağıla bu husûs Rakka vâlisî vezîrim Hasan Paşa'nın 'uhde-i kifayetine havâle ve vezîr-i müşârün ileyh ile ma'an me'mûr olmuş idin. Eşkıya-yı mezkûrenin elbette i'dâm ve vücûd-ı bernehrleriyle âsâr-ı fesâdlarının ol havâlîden aksa-yı murâd-ı hümâyûnum olmağıla inşâallahu te'âlâ eşkıya-yı mezkûrenin kahr u tedmîrleri ahvâlî ber- taraf oluncaya değin bu emr-i lâzımü'l- ihtimâmı bırakub gitmeyüb mukaddemen me'mûr olduğun üzere Rakka vâlisî vezîr-i müşârün ileyh ile ma'an hizmetde bulunub bî-'avnihi te'âlâ itmâm-ı hizmetden sonra serîan ve 'âcilen Kudüs-i Şerîfe varub fermânım olduğun üzere ol taraflarda lâzime-i zimmetin olan hidemât-ı 'aliyyemin ve istifasında cidd-i tam ile ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 478 (1634): Adı Geçen Yerlerin Eşkialardan Korunması Hakkında

Ber-vech-i Arpalık Gazze sancağı mutasarrıfı olan Mustafa Paşa'ya hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhisin. İşbu sene-i mübarekede tarîk-i hacc-ı şamide gidecek olacak huccacın müşâyaat ve istikbâlinde ve eşkıya-yı 'aryanın def-i mazar ve tertîb-i esbâb zamanında mükemmel kapun ve kavi tedârik ile hizmetde bulunmak üzere me'mûr olmuş idin. Kemâ-fi-l-evvel me'mûr olmuşundur ancak biraz eyyâmından berü fesâd ve şekâvedde ısrarı hasebiyle mazhâr-ı gazab-ı itmâm olan Hüseyin el-Abbas'ın bî-'avni Hak i'dâm-ı vücûd-ı fesâd-alûdu bundan akdem Rakka vâlisî vezîrim Hasan Paşa'nın 'uhde-i kifayetine havâle ve kendü maan Adana ve Mar'aş beglerbegisi ve sancakları begi ve Haleb mütesellîmi me'mûr olub lâkin vech-i meşrûh üzere me'mûr olanlar henüz vezîr-i müşârün ileyh ile mülâki olmazdan mukaddem şakî-i mezbûr mevâli-i 'aryanı ve tavâif-i iskânı tahrik ve idlâl ve hevâsına tâbi' eşkıya ile vezîr-i müşârün-ileyhin üzerine gelüb muharebe ve mukatele vuku'undan sonra 'avn-i Hakla münhedîmen ve makhuran firar idüb şakî-i mezbûrun bekâ-yı hayatı müstenî-i fesâd ve izâle-i vücûdu bâis-i rahat-ı bilâd u ibâd olmağıla bu esnada fevt-i fırsat olunmayub nereye gider ise ta'kîb olunub hevâsına tâbi' olan eşkıya ile 'alâ-eyyi-hâl ruy-ı arzdan izâle-i vücûdları bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum sâdır olub ve mukaddemen me'mûr olanlar yine vezîr-i müşârün ileyh ile bu husus için kemâ-fî-l-evvel me'mûr olduklarından mâ'adâ ihtimâmen Trablus Şam

beglerbegisi Arslan ve Sıra Beyrut beglerbegisi Kaplan Mehmed ve ber-vech-i Arpalık Naylos sancağı mutasarrıfı Arslan dâme ikbâlühüm ve Çorum ve Haleb ve sancakları begi olan Boz Receb dâme ‘izzühû dahî vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde üzere hizmetde bulunub ve eğer Şam câniblerine firar itmek ihtimâli olur ise Şam vâlîsi ve mîr-i hacı Hasan Paşa dahî imdâd ve i‘anet itmek üzere evâmîr-i şerîfim ile her birine tenbîh ve te’kîd olunub hâsılı bu esnada eşkıya-yı mezbûrdan bir ferd bir tarafa selâmet ile çıkmayub cümlesinin tertîb-i cezaları aksa-yı murâd-ı hümâyûnum olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde ‘Ala’iyye sancağı eşkıya-yı mezbûrenin makarrı ihtimâli olan mahallere olmağıla sen dahî bu iş sûret-i hıtâm bulmadan Gazze’ye gitmeyüb her ne mahalde haber alur isen Rakka vâlîsi vezîr-i müşârün ileyhe mülaki olub re’y-i savâb-dîde üzere eşkıya-yı mezkûrenin kâh u tedmîrlerinde kemâl-i gayret ve hamîyyet ile ma‘an hizmetde bulunub inşâallahu te‘âlâ zikrolunun eşkıyanın izâle-i vücûdlarıyla ol taraflar âsâr-ı fesâdlarından tathîr olunduktan sonra serî‘an ve ‘âcilen Gazze’ye varub bundan akdem me’mûr olduğun üzere mevsim-i hac gelince Gazze ve ol havalilerde olan eşkıya-yı ‘aryanın tedmîr-i tedmîrlerinde bezl-i kudret ve mevsîm-i hac geldikde huccac-ı Müslimîn’in teşyî‘ ve istikbâllerine mükemmel ve müretteb kapun ve güzîde ve mûntehâb adamlarınla gidüb Şam vâlîsi ve mîr-i hacı vezîr-i müşârün ileyhın re’y-i savâb-dîde üzere hidemât-ı cemile vücûda getirmeğe ziyâde sa’y ü kudret eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 478 (1635): Mustafa Seyyid’in Kethuda Emîni Olması

Ahıska kadısına hüküm ki

Zümre-i toksan sekizinci bölüğün yevmi tedârik üç akçe ‘ulûfesi olan Mustafa Seyyid kaza-i mezbûrda kethudâ yeri emîni olmağıla ağaları mektûbu mûcibince şurutuyla yazılmışdır. Fî evâilî B sene 112 (12-21 Aralık 1700).

s. 478 (1636): İtlak Hakkında

Lefkoşe ve Değzec (?) kadısına hüküm ki

Sen ki kadısı Mevlânâ-yı mezkûrsun. Mektûb gönderüb kazasında vâki‘ kasaba ve kurrada ‘ulemâ’ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ’ ve â’yân ve re‘âyâ bi’l-‘umûm meclis-i şer‘a varub sâkinlerinden olub bundan akdem ashâb-ı ağrazdan birkaç kimesnelerin karîb-i şerîf olunan el-Hâc Eyyüb dâme es-Seyyid Mustafa yetmiş seksen yaşında pir ü ihtiyâr ve birkaç def’a kaza-i mezbûrda ve olub bu ana değin bir ferde ta‘addîsi olmayub re‘âyâ ve sâirlerini dâimâ siyânet ve vâki‘üzerine husûslarına icâbet idüb bi’l-cümle kaza kendü de rızâ ve

şükrân üzere olmalarıyla kasabadan itlak olunmak bâbında hükm-i hümayûnum virmek ricâsına fark itmek ba'de'l-yevm umûruna mesaliha karuşmayub kendü halinde hânesinde ikamet itmek üzere itlak oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili R sene 112 (15-24 Eylül 1700).

s. 479 (1637): Bağdad ve Basra Çevresinin Eşkîyalardan Temizlenmesi

Anadolu vâlîsi vezîr 'Abdi Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün leyhsin. Anadolu yakasının mazzâr-ı eşkıyadan tenfif ve tathîri bâ-husûs Bağdad ve Basra taraflarına me'mûr olan dizdâr-ı mîr-i mîrân ve ümerâ kapularından ayrılıb Tokad semtlerinde ve ol havâlîde gezüb karban urub katl-i nüfus ve garet-i emval ile ve sâir 'ibâdullaha îsâl-i mazarrat [ve] hasaret ve fesâd ve şekâved üzere olan levendât tâifesi her ne semtde bulunur ise mehter ve bâr-hâne götürmeyüb sıyânet ve yarar ve tüvânâ ve güzîde ve müstevffâ atlu ile üzerlerine teveccüh-i müsâraat ve ol vilâyetlerde bulunan mîr-i mîrân ve ümerâ ve kethûda yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erleri dahî senin re'y-i savâb-dîden ile harekete me'mûr olmalarıyla işin iktizâsına göre anlara haber gönderüb etraflarını sedd ü bend ve 'avn-i Hakla 'alâ-eyyi-hâl ahz ve ele getirüb cezaların tertîb ve eğer levendât-ı mezkûr ve eğer sâir eşkıyadan Anadolu yakasının tanzîf ve tathîr ile ahâlî-i bilâdı tervîh ve tatmin eylemek üzere sen me'mûr ve bir iki defa emr-i şerîfimle tenbîh-i hümayûnum olmuş idi. Hâlâ ba'zı hiss-i etvarın istima' olunmağıla müsteclib-i rızâ-yı hümayûnum olub yine kema fi'l-evvel me'mûr olmuşundur. İmdi emr-i şerîf-i vâcibü'l-ıhtimalim vusûlünde bu emr-i lâzımü'l-ıhtimâmda kemâl-i gayret ve ikdâm ile kıyam ve mukaddemen dahî tenbîh-i hümayûnum olduğu üzere zinhâr cehd-i tib ve 'ala ve bâr-hâne götürmeyüb ve gezdüğün yerlerde fukâra ve zu'afa üzerine tarh-ı tekâlîf ile ve kendi halinde olanlara ta'arruz ile ta'addîden be-gâyet ihtirâz idüb her kande ve ne mahalde eşkıya iktizâsına göre tedbîr ve tedârik ve sür'at ve mübâşeret ile irişüb bilâ-tereddüd cezaların tertîb ve fukâra ve zu'afayı ve ahâlî-i bilâdı himayet ve sıyânet idüb hâsılı mazzâr-ı Anadolu yakasının tathîrine ziyâde ikdâm ve ihtimâm eylesin. İktizâ hasebiyle Anadolu câniblerinde olan dizdâr-ı mîr-i mîrân ve ümerâ bi'l-cümle Bağdad ve Basra taraflarına gidüb eşkıyanın def ü izâleye senin lâzıme-i zimmetin olub 'alâ-eyyi-hâl zümre-i eşkıyanın cism-i 'urûk-ı mefsedetleri senden matlubdur. Ana göre bu husûsda ziyâde ikdâm ve ihtimâm ve terk-i rahat ve lâzım idüb tenbîh-i hümayûnum olduğu üzere halet ve sebük-bar dâimâ tereddüd-i eşkıya olan mahallerde gezüb ve irişüb ve ayaklandıramayub bila-eman cezaların tertîb ve pey-der-pey ser-i maktu'ların der-i devlet-i medârıma gönderüb Anadolu

yakasından ref-i mazzar-ı ve te'mîn-i bilâd ve imsar idüb müsted'i-i 'avâtîf-ı mülûk-ânem cemîletü'l-âsâr izhârına ziyâde iktidâr ve hayr-ı bisyâr eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 479 (1638): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında

Şam vâlîsi ve mîr-i hacı vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Ve Haydar ile deftere ve yine sanh-ı ve şedârât 'aryanı ihtiyâr ve tarîk-i ile huccâc-ı Müslimîne îsâl-i mazarrat ve ibâha-i ve emvâlliyle fesâd ve şekâvede cesaret idüb eşkıya-yı mezkûrenin ekseri Şam ve Gazze ve etrafında olub ve ol etraf ve eşkıya-yı mezkûreye zahîre ve virüb takvîyetlerine bâ'is oldukları i'lâm olunub bu mesellü eşkıyaya zehâyir ve virildiğine kat'a rızâ-yı hümâyûnum olmayub men' ve def-i mühimm ve muktezî olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Vech-i meşrûh üzere huccâc-ı Müslimîne îsâl-i mazarrata cesaret iden eşkıya-yı mezkûreye Şam ve Gazze ve sâir ol etraf ve ahâlîde mîn ba'd zahîre virmeyüb ve sâir dahî bir nesne ile istememek üzere ol diyar ahâlîsine muhkem tenbîh ve te'kîd ve bu vecîhle eşkıya-yı mezkûreye zarûret ve müzâyaka virmeğe kemâl-i mertebe takayyü'd ve ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâilî R sene 112 (15-24 Eylül 1700).

s. 479 (1639): Sûret

Bir sûreti Gazze pašasına ve kadısına.

s. 479 (1640): Sûret

Bir sûreti Kudüs pašasına ve kadısına.

s. 479 (1641): Sûret

Bir sûreti Hama ve Humus kadısına ve mütesellimine.

s. 480 (1642): Selanik Baruthanesinden Belgrad'a Barut Gönderilmesi

Belgrad muhafızı vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. İnşâallahu te'âlâ me'mûr olduğun üzere Belgrad'a varub hidmet-i muhafazaya kıyam eylediğinde bundan akdem Belgrad 'da muhafaza hidmetinde olanlardan Rum İli vâlîsi vezîrim Hasan Paşa ve ber-vech-i Arpalık Niğbolu sancâğına mutasarrıf İbrahim ve ber-vech-i Arpalık Köstendil sancâğına mutasarrıf olan Serhadlü Mehmed dâme ikbâlühüma mansıblarına 'avdet eylemek üzere me'zun ve Delonya

sancağı mutasarrıfı olub Selanik bârûd-hânesinden Belgrad'a bârûd nefy iden Timur Halil dâme ikbâlehü kemâ-fi'l-evvel Belgrad'da kalub re'y-savâb-dâde ile hidmet-i muhafazada olmak üzere me'mûr ve bunların her birine minvâl-i meşrûh üzere emr-i şerîfim tenbîh-i hümâyûnum olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde Rum İli vâlisî vezîr-i müşârûn ileyh ile Niğbolu mutasarrıfı İbrahim ve Köstendil mutasarrıfı Serhadlü Mehmed dâme ikbâlû hümâyı fermânım olduğu üzere mansıplarına 'avdet ve insiraf itdirüb Delonya mutasarrıfı Timur Halil dâme ikbâlühûyu Belgrad'da alıkoyub hidmet-i muhafazada istihdâm ve eğer Belgrad ve eğer havâlîsinde nizâm ve intizâmına dikkât-i tam ile ihtimâm idüb sen de me'mûl-i hümâyûnum olduğu üzere mesâf-i pesen-dâde zuhûr getürmeğe cidd-i mevkur u sa'y-i nâ-mahsur eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 480 (1643): Memur Olan Hasan Paşa'nın Sofya'ya Gidib Güvenliği Sağlaması

Rum İli vâlisî vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârûn ileyhysin. Bundan akdem Belgrad'a varub muhafazasına ve sâir iktizâ' iden hidemât-ı 'aliyyeye kıyam ve merâm ki emr-i şerîfimle me'zun olmadıkça yerinden hareket ve mansıbına 'avdet itmek üzere me'mûr olmuş idin. Hâlâ Belgrad muhafazasına me'mûr olan vezîrim Hasan Paşa Belgrad'a vâsil oldukda sen mansıbına 'avdet ve insirafa me'zûn olmuşundur. İmdi inşaallahu te'âlâ vezîr-i müşârûn leyh Belgrad'a varub me'mûr olduğu üzere hidmet-i muhafazaya kıyam eyledikde sen kalkub Sofya'ya gelüb zabt u rabt-ı memleket ve himayet ve sıyânet-i raiyet ve sâir hüsn-i eyâlete müteallik 'uhde-i kifayetine lâzım gelen umûrda cidd-i mefkûr idüb müsteclib-i rızâ-yı hümâyûnum olur. Etvâr-ı cemiline vücûda getürmeğe bezl-i iktidâr eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 480 (1644): Belgrad Muhafızı Vezir Hasan Paşa'nın Görevi Hakkında

Ber-vech-i Arpalık Niğbolu sancağına mutasarrıf olan İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin. Bundan akdem sen Belgrad'a varub muhafaza[sına] kıyam ve meram ki emr-i şerîfimle me'zun olmadıkça yerinden hareket ve mansıbına 'avdet eylememek üzere me'mûr olmuş idin. Hâlâ Belgrad muhafazasına me'mûr olan düstûr-i mükerrerem mîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehü Belgrad'a varub vâsil oldukda sen mansıbına 'avdet ve insirafa me'zun olmuşundur. İmdi inşaallahu te'âlâ vezîr-i müşârûn ileyh Belgrad'a varub me'mûr olduğu üzere hidmet-i

muhafazaya kıyam eyledikde sen kalkub mansıbına gelüb livâ-i mezkûrun zabt u rabtından ve re‘âyâ ve berâya ve sükkân-ı himayet ve sıyânetinde lâzıme-i zimmetin olan hidemât-ı ‘aliyyemde bezl ü sa‘y ü kudret eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 480 (1645): Sûret

Bir sûver dahî

Köstendil sancağı mutasarrıf Serhadlü Mehmed dâme ikbâlühûye.

s. 481 (1646): Selanik Baruthanesinden Belgrad’a Barut Gönderilmesi

Ber-vech-i Arpalık Delonya sancağına mutasarrıf olan Timur Halil dâme ikbâlehûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Bundan akdem Selanik bârûd-hânesinde me’mûr olduğun bârûdların Belgrad’a nakl ve meram ki emr-i şerîfimle me’zun olmadıkça yerinden hareket eylemeyüb Belgrad’da hidmet-i muhafazada ve sâir hidmet-i muhafaza ve hidemât-ı ‘aliyyemden düstûr-i mükerrem mîr-i müfahham nizâmü’l-‘âlem Belgrad muhafızı vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün re’y-i savâb-dîde ile bezl-i kudret eylemen üzere me’mûr olmuş idin. Kemâ-fi’l-evvel me’mûr olmuşundur. İmdi mukaddemen ve hâlâ me’mûr olduğun üzere Belgrad’da kalub hidmet-i muhafazada ve sâir iktîâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde vezîr-i müşârün ileyhin re’y-i zerrin ve fikr-i kurbeti üzere bezl-i makdur ve sa‘y-i bi-kusur eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 481 (1647): Zimmi vr Kıpti Taifesi Hakkında

Özi vâlîsi vezîr Yusuf Paşa’ya hüküm ki

Özi kal‘asının mütemekkîn olan zimmiyân ve kıptiyan tâifesi ve ‘arz-ı hâl gönderüb terakkiye ahvâl-i ‘ibâd ve ta’mîr-i ve bilâd için devlet-i ‘aliyye-i ebed-peyvend Moskov çarı ve cumhuru musafaha ve müvâdaa vâki’ olmağıla ba‘zıları taşradan gelüb ve ba‘zıları dahî Kırım’da mezbûrda kendi hallerinde sâkin olmağıla cizye-i şer‘ileri ve emr-i şerîfimle vâki’ olan tekâlifleri cem‘ine me’mûr olanlara ve hukuk ve rüsûmların defter mûcibince zâbitlerine eda’ idüb bir vecîhle ‘âciz olunmak icâb itmez iken kal‘ası muhafızı ve sancağına taraflarında hilâf-ı şer‘-i şerif ve bilâ-emr-i münîf enva‘-ı tekâlif-i şaz metalibesiyle ‘aciz ve rencide itmeleriyle perâkende ve perişân olmağın bâ‘is oldukların bildirüb eğer Kırım’da ve eğer gelüb mezbûrda sâkin olan ehl-i zimmet re‘âyâ ve kıptiyan tâifesine bir vecihle zulüm

ve ta'addî olunduğuna kat'a rızâ-yı hümâyûnum olmayub himayet ve sıyânetleriyle takayyü'd ve ihtimâm ehemmi-i mehamdan olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. mezbûrun gerek kad'imi gelüb kendi mütemekkîn olan ehl-i zimmet re'âyâ ve kıptıyan ta'ifesini Özi Kal'ası muhafızı olanlara ve sancağı beglerine hilaf-ı şer'-i şerif ta'addî ve rencide itdirmeyüb himayet ve sıyânetleriyle gereği gibi takayyü'd ve ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 481 (1648): Eşkîyalık Yapanlara Verilen Ceza

Aydın muhassılı Nasuhi Paşa'ya ve kadısına hüküm ki

Sen ki kadısın. Mektûb gönderüb kaza-i mezbûra tâbi' Yumru Taş nâm-karye sâkinlerinden Hacı Hasan oğlu masruf Süleyman nâm-şakî ve karındaşları ve hevâsına tâbi' otuz kırk nefer eşkıya ile birkaç eyyâmdan berü fesâd ve şekâved ve kuttâ'ü't-tarik oldukları meşhur ve olub kaza-i mezbûrdan Erdekli Hasan bölükbaşı ve Kazaklı Halil nâm-şakîleri yanlarına alub fukâranın emval ve erzakın nehb ü garet ve katl-i nüfus itmek 'âdet-i müstemireleri olduğundan gayr-ı tophane ve tûfeng ve alet-i harb ile karye-be-karye gezüb va kadının mahkemesin ve zâbitin konağın basub 'alenen şürb-i hamr idüb ve Hacı Hızır oğlu Mehmed nâm-kimesne kendi hânesinde iken ile vakt-i varub katl idüb bunun emsali fesâd ve şekâvedlerinin nihâyeti olmaduğın bildirüb hükm-i hümâyûn ricâsına 'arz itmeğın sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Fesâd ve şekâvedleri vâki' ise bi-eyyi-hâl ahz ve şer'le müstahak oldukları cezaları virmen emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 481 (1649): Silistre'deki Kilisenin Tamiri

Silistre kadısına hüküm ki

Medîne-i Silistre kal'ası mahallerinden nâm-mahallede sâkin ehl-i zimmet re'âyâ gelüb mahalle-i mezbûrda Ayvaz kilîsası dimekle ma'ruf feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın mürûr-ı eyyam ile dîvârının bir mikdâr yeri inhizâm buz tutub ve ba'zı mahalleri harâbe-müşerref ve termîme muhtaç olmağıla mukaddemen virilen emr-i şerîf mûcibince cânib-i şer'den keşf ü hüccet-i şer'îye mûcibince harâbe-müşerref olan mahalleri hâricden ahcâr ve eşcâr vaz' olunmamak üzere mesâi-i şer'î olduğu vaz'-ı kadîmi üzere bilâ-tevsîf velâ-terfî' ta'mîrine mümanaat olunmamak bâbında hüküm ricâ itmeğın hüccet-i şer'îye mûcibince vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîrine mümanaat olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 481 (1650): Sûret

Bir sûver

Medîne-i Silistre mahallelerinden nâm-mahallede kilfsasının iki kubbesinin örtüsü ve dîvârlarının temelinden sakfına değin iki zirâ' yeri ve ba'zı mahallerinin hüccet-i şer'îye ile ta'mîrine mümanaat olunmaya deyü emr-i şerîfimle yazılmışdır.

s. 482 (1651): Hapis Cezası

Edirne bostancı başısına ve Aydos kadısına hüküm ki

Sen ki kadısın. Sâbit Mevlânâ Mehmed Refî' zîde 'ilmühû mektûb gönderüb Aydos kazası ahâlîsi meclîs-i şer'a varub kaza-i mezbûrsa Çelebi zîde kadruhûnun bezl-i hizmet kaza-i mezbûr sâkinlerinden () ve () nâm-şakîler hevâlarına tâbî' eşkıya ile bin yüz () senesinde basub ziyâde fesâd ve şekâved itmeleriyle eda'-yı salât-âşâ için câmi-i şerîfe ve eşkıya-yı mezbûreden ahz ve habs olunduğun bildirüb sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin. Ma'rifetinle şer'le görülmek bâbında ilhâhları 'arz itmek ma'rifetinle şer'le ta'arruz ve ahz olunub fesâd ve şekâved idenlerin oldukları cezaları virilüb habs oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri B sene 112 (1-9 Ocak 1701).

s. 482 (1652): Tüfengendaz Adamların Görevlendirilmesi

İstanbul'dan Şam-ı Şerîf'e varınca üzere beglerbegiler ve sancakbegleri ve kadılar ve mütesellîmler ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

İstanbul'dan Mekke-i Mükerrreme'ye irsâl olunan subâşılardan bî-'avnihi Hak emnen mahalline îsâli ehemmi mehâmdan olmağıla her kangınızın taht-ı kazasına dâhil olur ise lâzım gelen ve karîn narh-ı carî üzere akçe ile virilüb muhafaza olan mahallerde 'askeri tâifesinden kifayet mikdârı tüfengendaz adam koşub emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve mahall-i me'mûra îsâle ihtimâm eyleyüb 'âdem-i takayyü'd ile zarar ve güzend iriştirmekden ihtirâz oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 482 (1653): Akçelerin Teslim Edilmesi

Ümerâ-i Mısır'dan olup Mısır Kahire'den Âsitâne-i Sa'âdetime gelecek hazîne üzerine ta'yîn olunan () dâme 'izzühûya ve ma'an me'mûr olan mîrî ocak zâbitlerine hüküm ki

İşbu sene-i mübarekede tarîk-i hacc-ı Şamide gidecek huccacın tekmîl-i levâzım-ı mühimmatları için sinnîn-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm iktizâ' itmekle masarîf-ı tarîk-i hac

içün bin yüz on iki Trablus Şam ve idüb mukâta‘atı emvalinden yüz seksen bin beş yüz otuz altı guruş Şam vâlisi ve mîr-i hacı olan vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehüye teslîm olunmak üzere bundan akdem sebab-i tahrîr-i ahkâmı ile havâle olunub zikrolunan mukataaların zabtları mart evvelinde olmağıla henüz zaman-ı zabtları hulûl eylemediğinden ta’yîn olunan akçelerin mahalline eda’ ve teslîmine imkân olmadığı i’lâm olunub mevsîm-i hac ise karîb ve bir gün evvel tekmîl-i mühimmat içün havâle olunan emvâlin mahalline îsâli ziyâde lâzım ve mühimm ve ol havâlîden havâleye salih mâl-i ahir dahî olmayub hâlâ Mısır Kahire’den Âsitâne-i Sa‘âdetime îsâl olunmak üzere ihrâc olunan Mısır hazînesi şimdiye değin Şam-ı Şerîf’e karib gelüb Şam ve melhûz olmağıla emr-i şerîfim her kande ve her ne mahalde îsâl olur ise Mısır hazînesinden elli bin guruş ihrâc ve ifrâz Şam vâlisi ve mîr-i hacı vezîr-i müşârün ileyh tarafına eda’ ve teslîm olunmak üzere hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olub ve bu husûs içün Dergâh-ı muallâm kapucu başlarından () dâme mecdühû mübâşir ta’yîn olunmuşdur. İmdi siz ki mûmâ ileyhümsiz. Hacc-ı şerîf masarifi havâle olunan emvalin vusûlüne mevkûf olub bir gün evvel mahalline teslîmi ehemmi mehâmdan olmağıla emr-i şerîfim Şam’a vâsıl olur ise anda ve eğer berü taraflara bulunursanız da her kande vâsıl olur ise bulunduğunuz mahalde fermânım olduğu üzere Mısır hazînesinden mübâşir-i merkûm ma‘rifetiyle ancak elli bin guruş ihrâc ve ifraz ve vezîr-i müşârün ileyh tarafına eda’ ve teslîminize ma‘mûl temessük alub der-i devlet-i medârıma mu‘accîlen i’lâm eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuşdur. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 482 (1654): Erzincan Çevresinin Güvenliğinin Sağlanması

Erzincan kadısına ve kaza-i mezbûrda vâki‘ eimme ve hutebâ’ ve ocak ihtiyârları ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Medîne-i ‘askeri tâifesi kesret ü veftret üzere olmağıla tâifenin fesâd ve şekâvedleri ve ‘isyan ve tuğyanları ‘adn-i birun ve ahâlî-i vilâyetin Müslimîn ve evlad ve anları mezbûrların şerr ü dümurundna emin olmayub kaza-i mezbûrda yeniçeri ser-dârı olan kimesneler ahz u zabt u rabta kadîr olmadığından kaza-i mezbûr ahâlîsinin halleri diğergün oldukları ve tavâif-i mezbûreyi gereği gibi zabt u rabta ve nizâm-ı intizâm halleri içün ocak tarafından bir ‘âded oda ta’yîn olunmak ricâsına sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhysin. ‘Arz ve ahâlî-i mezbûre muhzır itmeleriyle mûcibince Âsitâne-i Sa‘âdetimde olan odalardan mükemmel ve müretteb bir ‘âded oda ta’yîn ve çorbacısı dahî üzerlerine ağa vekîli olmak üzere fermânım

olmağın ocak tarafından yiğirminci cemâat mükemmel ve müretteb ortalarıyla muhâfaza-i mezbûreye ta'yîn ve çorbacıları olan Mehmed zîde kadruhû ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İnşâallahu te'âlâ muhâfaza-i mezbûreye varub dâhil oldukda iç kal'ada oda mezbûrların üzerlerine bir mu'ayyen ve üzerlerine ağa vekîli olan mezkûr Mehmed'i dahî derun kal'ada iskân ve kal'a kapularının miftâhların mûmâ ileyhe teslim itdirüb üzere kal'a-i merkûmeyi hıfz u hirâset ve neferât-ı merkûmenin zabt u rabtı husûsunda cemaat olasın ve sen ki muhafaza-i mezbûreye ağa vekîli nasbolunan mûmâ-ileyhsin. Me'mûr olduğun üzere muhâfaza-i mezbûreye dâhil olduğunda gereği gibi hidmet-i muhafazada zimmetine lâzım gelen umûrda kemâl-i basîret ve zabt u rabt-ı neferâtla ve olub kal'a-i mezbûreyi gereği gibi hıfz u hirâset eylesin deyü ağa mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 483 (1655): Gümülcine Kazası'ndaki Olaylar Hakkında

Gümülcine kadısı nâ'îbine hüküm ki

Kaza-i mezbûrda evlâd-ı fatihan çeribaşısı olan () zîde kadruhû 'arz-ı hâl idüb Rum İli'nin orta ve büyük kullarından mukaddem tahrîr ve muhızır olunan evlâd-ı fatihan neferâtının işkencileri ihrâc olunub vâki' olan müfred muhafaza ve sâir hidemât-ı hümâyûnumda olduklarında kendülere 'avârız ve nüzûl ve celb-i güşâde ağnamı ve geçid ve sâir tekâlif-i olunmamak ancak zira'at ve hiraset eyledikleri araziden ve bag ve bağçe ve bostanlardan hâsıl olan mahsulatından a'şâr-ı şer'iyelerin eda' eylediklerinden sonra tavâif-i merkûmeyi zuâmâ ve erbâb-ı tîmâr ve subaşıları ve havâss ve voyvodaları ve evkaf mütevellîleri ve sâir ehl-i 'örf tâifesi sâir re'âyânın rüsûm-ı ra'iyet metalibesiyle muzır ve rencide eyleyüb da'vâları zuhûr idüb şer'-i şerîfe ihzâr ve ahz ve habsleri iktizâ' ittikten çeri başı ma'rifetiyle görilüb ve içlerinden bilâ ma'ruf vefat idenlerin zâbitlerinde kimesne karışmayub vech-i meşrûh üzere sefer ve muhafaza ve sâir hidemât-ı 'aliyyem vâki' olmadıkça tâife-i merkûmenin işkencileri ihrâc ve-yâhud yedleri tahsîl-i fermân olunduktan fermân olduğu üzere yedlerin eda' eyleyüb kusurları olmadıkça mukabelesinde mukaddemen yedlerine 'inâyet ve ihsânım olan mu'af-nâme-i hümâyûn ve sâir evâmir-i 'aliyyem mûcibince bir dürlü tekâlif-i 'örfiye ve şakka ve rüsûm-ı ra'iyet mütâlebesiyle muzır ve rencide olunmamak üzere mahalline kayd ve fî-mâba'd şürût-ı mezkûreye muhalif nizâ' olunmamak için bundan akdem emr-i şerîfim virilmiş iken hâlâ Gümülcine kazasında olan evkâf mütevellîleri ve zâbitleri ve voyvoda ve subâşı ve mütesellîm ve ümerâ' ve

‘ummâl ve zuâmâ ve erbâb-ı tîmâr kaza-i mezbûrede vâki‘ evlâd-ı fatihan’ın ma‘ruf olanların beyne’l-mallarına toprağımız vâki‘ oldu deyü müdahale ve tedmîr emr-i deyü hilâf-ı fermân-ı hümâyûna ta‘addîden hesâb olmamaların bildirüb mukaddemen sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın ahkâm kaydına müraca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemen sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘âmel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 483 (1656): Kalebend İtlakı

Kastamonu kazası ve Sinop Kal‘ası dizdarlarına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. Südde-i sa‘âdeme mektûb gönderüb medîne-i Kastamonu’da sâkin ‘ulemâ’ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ’ ve sâirleri meclîs-i şer‘a varub mukaddemen kasabası sâkinlerinden olub Kastamonu’da ta‘til iden ‘Ömer nâm için Kastamonu ahâlîsindne Mustafa ve İbrahim nâm-kimesneler kendü halinde olmayub zalemeye mu‘ayyen ve mütesellim ve voyvoda ile yek-dil ve fukârayı bi-garaz gamz ve tecrîm ‘adet-i müstemiresi olmağıla bundan akdem iki defa nefy olunmak üzere evâmir-i şerîfem virilmiş iken kuvvet-i maliye sebebiyle emr-i şerîfim ketm ve mütenebbih olmayub re‘âyâ fukârasına kema fi’l-evvel küllî ta‘addî ve her gelen kadîlara olub nice Müslümânların cebren tervice ve benim kimesnelerin dahî mallarından alub bunun emsâli zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti yokdur deyü teşki itmeleriyle emr-i şerîfimle Sinop kal‘asında kal‘a-bend olmunmak fermânım olmuş idi lâkin mezbûr İbrahim bundan akdem el-Hâc Ali’nin kızı Fatıma’ya olub zaman mezbûre Fatıma ve babası merkûm el-Hâc Ali mezkûr İbrahim’den ve mezbûre Fatıma meclîs-i şer‘de Hızır nâm-kimesneyi ihtiyâr itmekle babası mezbûr el-Hâc Ali izniyle Hızır’a ‘akd-i nikâh olunmağın mezkûr ‘Ömer mücerred bana deyü mezkûr İbrahim iken ve imtidâr idüb ve mezkûr ‘Ömer’in akvâl ve ef‘alinden cem‘i ahâlî rızâ ve şükrân üzere olub son halin ihbâr itmeleriyle ıtlak olunmak bâbında hükmi hümâyunum ricâsına ilhâh eyledikleri ‘arz ve ahâlîsi muhzır itmeleriyle mezkûr ‘Ömer kendü halinde olmak üzere ıtlakı için yazılmışdır. Fî evâhiri B sene 112 (1-9 Ocak 1701).

s. 484 (1657): Kalebend Cezası

Bayramlı ve Pazarcık ve Ebu’l-hayr ve Akköy kadılarına ve Canik Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Pazarcık kadİsı Mevlânâ Mehmed dâme fezâilehû mektûb gönderüb ber-vech-i arpalık Karahisar sancağına mutasarrıf olan Süleyman dâme ikbâlühû emr-i şerîfimle Canik sancağında kutta‘u’t-tarik eşkıyası def’ine me’mûr olmağıla ve Aybasdı ve Pençsenbe kazalarına vardıkda Bayramlı ve Pazarcık ve Akköy kadİları ahâlîsi tecemmu‘ ve zikrolunan kazalarda vâki‘ yeniçeri ser-dârlarıyla bayraklar açub mîrmîrân-ı mûmâ ileyh için kazasına gelür ise cenk iderüz deyü mîrmîrân-ı mûmâ ileyhin sedd ve Bayramlı kazasında el-Hâc Yusuf ve karındaşı ve ser-dâr Ahmed ve Kara Mustafa ve Ebu’l-hayr kazasında Burnaz oğlu Hasan ve Mevdud oğlu Serdar ‘Osman ve Pazarcık kazasında gerek Ali oğlu Hasan ve Nasuh oğlu...ve ‘Osman Çavuş oğullarından ‘Osman oğlu Süleyman ve karındaşı Hüseyin ve Mustafa ve Akköy kazasında Serdar oğlu ‘Ömer nâm-yeniçeriler zikrolunan kazalarda sahib-cem‘iyyet ve re’isü’l-eşkıya olub itâat-i emr-i şerîf itmemeleri ile defa‘atle bundan akdem haklarında evâmîr-i şerîf isdâr olunmuş iken itâat-i emr ü şer‘ itmeyüb kaza ahâlîleri dahî mezbûrlara istibdad ile bi’l-külliye itâatden kalub ‘isyan üzere oldukların ‘arz itmeğın balada mesturü’l-isim olanlar bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirülüb fermân sâdır olmadıkça bir tarîk ile bir ferd itlak olunmamak üzere Canik kal‘asında kal‘a-bend eyledikten sonra vâki‘ hesâb der-i devlet-i medârıma ‘arz u i‘lâm eylesesin ki bundan sonra fermân-ı şerîfim haklarında teveccühle sâdır olur ise mûcibiyle ‘âmel olunmak bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri N sene 112 (1-9 Mart 1701).

s. 484 (1658): Bozcaada’ya Sürgün Cezası

Kaydı ref ve feth-i için emr-i şerîfim yazılıb tereddüd ve der-kenâr olunmaya deyü zikrolunan olmağın şerh için. Fî evâhiri S sene 113 (19-27 Şubat 1702)

Bozcaada kadısına hüküm ki

Ber-vech-i Arpalık sancağına mutasarrıf olan Hüdaverdi dâme ikbâlühûye ve kadısı Hasan ve ...kazası nâ’ibi İbrahim’e hüküm ki

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb kazasına tâbi‘ nâm-karye sâkinlerinden ve karındaşları ve Mehmed nâm-kimesneler meclîs-i şer‘a varub kazasına tâbi‘ nâm-karyeden olub Kara Murad oğlu Mustafa ittibâ‘ıyla şekâved ile meşhur olub re‘âyânın ehl ü ‘iyâlleine ta‘addî ve karye-i mezbûrda itlâf ve bunun emsâli fesâd ve şekâvedinin nihâyeti olmamağıla bundan akdem işler ile mezbûr Mustafa ve oğlu ve sâir ittiba‘ıyla Bozcaadası’na nefy olunmak üzere iki def’a emr-i şerîfim virilmiş iken mezbûrlar mütekallibeden olmağıla bir vecîhle icrâ‘ olunmayub tekrar mezbûrlar vech-i meşrûh üzere fesâd ve şekâved üzere

olmaları bunların mutasarrıf oldukları emlakın ve arazilerin fuzuli zabt ve hizmet-karların bî-gayr-i hak darb-ı şedîd ile darb eylediklerinden mâ'adâ Ahmed nâm bir nefer hizmetkarın dahî tûfeng ile urub mecruh itmeleriyle bunun emsali fesâd ve şekâvedlerinin nihâyeti olmaduğın bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına ilhâhlarıyla 'arz eyledikleri ecîlden ahkâm kaydına müraca'at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf virildiği mestur ve mukayyed bulunmağın sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Mukaddemen virilen emr-i şerîf mûcibince Bozcaada'sına nakl olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 484 (1659): Hapis Cezası

Bursa kadısına hüküm ki

Mektûb gönderüb mahrûse-i Burusa muzafatından Sahra nâhiyesine tâbi' Selçuk Gazi nâm-karye sâkinlerinden dimekle ma'ruf kimesne meclîs-i şer'a varub karye-i mezbûre sükkânından Yamalı Hasan nâm-şakî bin yüz () senesinde menzilin basub emval ve erzakın nehb ü garet ve fesâd ve şekâved itmekle bundan akdem emr-i şerîfi ihrâca ve mahalline varub kara mezbûr firar ve gayb olub icrâ-yı hak mümkün olmamğıla mezbûr Hasan'ın keyfiyyet-i ahvâli ahâlî-i Bursa ve karye-i mezbûrede sâkin bi-garaz Müslimîn'e ta'arruz olundukda merkûm Ca'fer'in evin basub emval ve erzakın nehb ü garet eylediğinden mâ'adâ fukâranın ehl ü 'iyâllerine ta'arruz ve tezvîr-i dâ'vâ ile re'âyâ fukârasına zulüm ve ta'addî itmek 'adet-i müstemiresi olduğun haber virmeleriyle vâki' hesâb hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına 'arz eylediği ecîlden bulunduğu vakitte şer'le fukâranın hakkı alıvirilüb ve habsi sıhhati üzere i'lâm oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 484 (1660): Çorlu'da Men Edilenler Hakkında

Çorlu kadısına hüküm ki

Şikâr-ı hümâyûnum vâki' oldukça Çorlu'da vâki' Kara Buber hânesine bi'z-zât cenâb-ı hilâfet-penâhım saye-endaz-ı iclâl olub daha taraf-ı mîrîde fermân dahî olunub sonra mürûr ve 'ubûr iden ebnâ-i sebil hane-i merkûme konub göçüb harabına bâ'is oldukları i'lâm olunmağıla ba'de'l-yevm ebnâ-yi sebili hane-i merkûme konmakdan men' idüb bir tarikle tezvîr-i bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 485 (1661): Ağrıboz Kazası Çevresinin Tamiri

Ağrıboz muhafızı vezîr İsmail Paşa'ya ve kadısına hüküm ki

Ağrıboz kazasına tâbi ve nâm-karyeler re'âyâsı südde-i sa'âdetime gelüb bundan akdem vâki' olan muharebe esnasında ba'zıları etrafa müteferrik ve perişân olub hâlâ terakkiye ahvâl-i 'ibâd ve ta'mîr-i sına'-ı bilâd için devlet-i aliyye-i ebed-peyvendimle Venedik cumhuru beyninde mesalih ve müvada'a vâki' olmağıla kadîmi sâkin oldukları yerlerine ve yurdlarına varub tavattun murâd eylediklerinde kaza-i mezbûrda zi-kudret ve mu'ameleci tâifesinden ve oğlu Mehmed nâm-kimesneler istiladan mukaddem hüccet-i şer'îye ile birbirinizin kefaletleriyle alacağımız vardır deyü güzeşte hukuk ve rüsûm mütalebesiyle rencideden olmamalarıyla güzeşte-i mahsul ve rüsûm mütalebesinde olanların ve istiladan mukaddem iddi'a-yı hukuk idenlerin dâ'vâları istima' olunmamak üzere sancağı re'âyâ ve berâyasına virilen emr-i şerîfim mûcibince kendülere dahî hükm-i hümâyûnum ricâ itmeleriyle ahkâm kaydına müracaat olundukda livâ-i mezbûr re'âyâ ve berâyâsından eğer zuâmâ varub ve subaşları ve havâss ve evkâf zâbitları ve gayrıdan her kim olur ise olsun güzeşte-i hukuk ve rüsûm mütalebesinde olanların istilâdan mukaddem iddi'a-yı hukuk idenlerin idenlerin dâ'vâları istima' olunmayub ısdâr ve ibrâz eyledikleri ellerinde ahz ve der-kise olunub Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl oluna deyü emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed olunmağın vech-i meşrûh üzere rencide olunmaya deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı R sene 112 (25 Eylül-4 Ekim 1700).

s. 485 (1662): Adı Geçen Yerlerin Eşkiyalardan Korunması Hakkında

Ağrıboz muhafızı vezîr İsmail Paşa'ya hüküm ki

Devlet-i 'aliyye-i ebed-peyvendimle Venedik cumhuru beyninde tahrîr olunan musalaha muktezasınca tarafeynde alınub virilen ma'muliye büyük devlet-i 'aliyyenin zabtında olmağıla 'aynıyla bir sonraki ceng-i evvelide olduğu hesâb üzere bi'l-cümle devlet-i 'aliyyenin zabt ve tasarrufunda ola kal'ası Venedik cumhuru tarafından tahliye olunan ve yakasında olan Rum İli didikleri katl-i hedm ve Preveze Kal'ası hedm oluna ve ol semtde büyük kayı külliye ile evvelki hesab üzere kala büyük kayı ile Mora arasında olan intifa'ı müşterek olub tarafeynde eşkiyadan pak Akdeniz ve ol semtde olan gayr-ı denizlerde vâki' adalar bir sonraki ceng-i evvelide oldukları hal üzere devlet-i 'âliyyenin zabtında kalalar. Venedik cumhuru tarafından haraç ve yağırı ve-yâhud bu cenk esnasında ihdas olunur ise mûmâ-ileyhüm cumhur cânibinden taleb re'âyâyı tarafeynin istirahati her ne kadar ziyâde

murâd olunur ise o kadar ve heveslerine tâbi‘ ve ‘âdet-i müstemerelerine mecbur olub bir ebnâ-yi dahî hırsızlık ve ta‘addî ve fesâdlarıyla muhtel idenler mebgus ve magzub olmaları lâzım olmağıla sâirlerine mu‘accel gayret için sezalarına göre ceza’ları terib olunmak için bu makule cânibler her olursa kabul ve himâye olunmayub ve aranub ve buldurulub ahz ve teslîm olunalar deyü mesellü müfsitlere sahib çıkılması kılınması oluna deyü mestur ve mukayyed iken Karlı İli sancağında kazasında vâki‘mukataası Mora ceziresi karşısı ve kurbu olmağıla bin yüz on bir senesine gelince zabt-ı nizâm bulmayub sene-i mezbûrda der‘uhde iden Mehmed nâm-kimesne zabt üzere iken Venediklü’ye mülhak ve hâlâ nâm-karyede sâkin olan Sinan oğlu nâm-şakî nice tûfeng-endâz eşkıya ile mukata‘a-i mezbûrun talibanların basub talibancılar yerlerinde müctemi‘ olan malı nehb ü garet ve talibancılardan yigirmi neferini ahz u habs ve mezkûr Mehmed’in neresinde kendüye ‘a’id olan bin gurus mal ve bunlardan gayr-ı tâ‘bir olunur kuru üzüm mahsulü ‘öşründen dahî üç kiselik malını gasb ve garet ve mukâtaa-i mezbûrenin kusur-ı malını dahî senden alurum deyü mezkûru tahfif ve yerinden güç ile halâss olub vech-i meşrûha üzere ta‘addî ve fesâd eyledüğin toprak ve civar kadîları ‘arz ve i‘lâm idüb ol şakî ve müfsidlerin ref ve izaleleri mühimm ve muktezî olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Emr-i şerîfim varduğı gibi tarafından müselleme ve müstevffâ adamlar ta‘yîn ve şakî-i mezbûr Sinan oğlunu ve ma‘an olan eşkıyayı bî-eyyi-hâl ahz ve ele getürüb kendüleri muhkem habs ve haklarında hükmün üzere der-i devlet-i medârıma ‘arz ve i‘lâm ve eğer bir takrib ile tarafına ise zâbitine adam gönderüb vech-i meşrûh üzere tarafeynde alınub virilen temessüklerin şurut ve kuyudun mûktezasınca ilhah ve ibrâm ile tâleb eyleyesin. Eğer durub teslîm iderse itmezse yine hakîkatin üzere der-i devlet-i medârıma ‘arz ve i‘lâm ve bu bâbda takayyü’d ve ihtimâm eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı B sene 112 (22-31 Aralık 1700).

s. 485 (1663): Ahıska Kalesi’ndeki Zeamet ve Tımarların Deftere Kaydı

Ahışha Kal‘ası muhafazasında olan Ali zîde mecdühûya hüküm ki

Eyâlet-i ve sâkin mîr-i mîrân ve havâss ve zeâmet ve tîmâr defterde mukayyed ra‘iyet ve ra‘iyetin oğullarından ba‘zıları yeniçerilik iddi‘asında olub lâzım hukuk ve rüsûmları virilüb itmeleriyle ol makule bir nakş ve ta‘arruz olunub yeniçeri olanlar temyîz ve ta‘yîn ‘alâkası olmayub ile yeniçerilik iddi‘asında ve oğulların re‘âyâ ve karye kayd ve eda’sı lâzım gelen bir rüsûm ve defter mûcibince eda’ idilmesi için fermân-ı şerîfim sâdır olmağıla () beg ta‘yîn ve irsâl olunmağın ol makule ve ma‘rifetiyle teftiş ve ta‘arruz olunub bir yeniçeri

olmayub dirliği ‘alâkası o câniblere min-ba’d deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağa mektûbu mûcibince yazılmışdır. . Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 486 (1664): Eksik Olan Malzemelerin Tamamlanması Hakkında

Mısır vâlisî vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Aktâr-ı zemînü’l-asâr-ı vilâyet ve Mısır bender-i İskenderiye ile rüşd-i vâki’ olub bundan akdem telâtum-ı umûrdan münhedîm olmağıla müceddîden binâsı fermânım olan sedd için iktizâ’ iden levâzım ve mühimmat birer kubbe gelmek üzere yüz elli kantar ve mismar ve şîra için her ne varsa beşer ve zira’ ve ta’mîr olunur keresteden olmak üzere mesellü altı bin ‘aded kereste ve için her varsa onar zîra’ olmak olmak üzere bin iki yüz toksan ‘aded kereste ve elli ‘aded sah ve bu tarafda harc-ı rahları virilüb ol cânibde işledikçe virmek üzere bir kalfası ile dört nefer tüccâr ve Âsitâne-i Sa’âdetimde bir gün evvel tedârik ve tahmîl ve üç kıt’a kebu şâyi’alarına tahmîl ve vakt ü zamanıyla mahalline nakl ve îsâli fermânım olub ve ümerâ-i deryadan olub Reşîd sancağına mutasarrıf olan emir-i ümerai’l-kiram dâme ikbâlühû forsası mükemmel çekdiri sefinesiyle bi’l-fi’il varub inşâallahu te’âlâ sedd-i mezbûrun binâsı tamam olunca sefinesinde olan forsasıyla taş ve sâir lâzım gelen hidemât-ı ihtimâm-ı tam eylemek üzere emr-i şerîfimle me’mûr olub gerek vech-i meşrûha üzere fermânım olan kereste ve vakti ile mahalline îsâl ve gerek mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhin bir gün evvel mahall-i me’mûrda bulunmağı tenbîh ve te’kîd olunmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyshin. Sen dahî sedd-i mezbûrun binası için iktizâ’ iden taşları İskenderiye’den mahalline nakl ve bir gün evvel binâsına mübaşeret ve bâ-husûs münavebet ve gereği gibi ihtimâm ve dikkat ile sedd-i mezbûrun kemâl-i metanet ve istikamet üzere itmâm ve ikmâline ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 486 (1665): Eksik Olan Malzemelerin Tamamlanması Hakkında

Ümerâ-i deryadan olub Reşîd sancağına mutasarrıf olan Istakalı Hasan dâme ikbâlühûye hüküm ki

Aktâr-ı zemînü’l-asâr-ı vilâyet ve Mısır bender-i İskenderiye ile rüşd-i vâki’ olub bundan akdem telâtum-ı umûrdan münhedîm olmağıla müceddîden binâsı fermânım olan sedd için iktizâ’ iden levâzım ve mühimmat birer kubbe gelmek üzere yüz elli kantar ve mismâr ve şîra için her ne varsa beşer ve zirâ’ ve ta’mîr olunur keresteden olmak üzere mesellü altı bin ‘aded kereste ve için her varsa onar zirâ’ olmak olmak üzere mesellü altı

bin ‘âded kereste ve için her varsa onar zirâ‘ olmak üzere bin iki yüz toksan ‘aded kereste ve elli ‘aded sah ve bu tarafda harç-ı rahları virilüb ol cânibde işledikçe virmek üzere bir kalfası ile dört nefer tüccâr ve Âsitâne-i Sa‘âdetimde bir gün evvel tedârik ve tahmil ve üç kıt‘a kebu şayi‘alarına tahmîl ve vakt ü eda’sıyla mahalline nakl ve îsâli fermânım olub Mısır vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa dahi sedd-i mezbûrun binâsı için iktiza iden taşları İskenderiye’den mahalline nakl ve bir gün evvel binâ’sına mübâşeret ve her husûs-ı ve gereği gibi ihtimâm ve dikkat ile sedd-i mezbûrun kemâl-i metanet ve istihkâm üzere itmâm ve ikmâline ikdâm ve ihtimâm eylemek üzere emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olmağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Sen dahî forsası mükemmel çekdiri sefînen ile bî-n-nefs inşâallahu te’âlâ sedd-i mezbûrun binâsı tamam olunca sefînende olan forsanla taş naklinde ve sâir lâzım gelen hidemât-ı hümâyûnumda bulunmak üzere me’mûr olub gerek senin ve gerek vech-i meşrûh üzere fermânım olan kereste ve sâirenin bir gün evvel mahall-i me’mûrda mevcûd bulunması mühimm ve muktezî olmağıla imdi me’mûr olduğun üzere forsası mükemmel çekdiri sefînen ile bî-n-nefs kalkub varub bir gün evvel mahall-i me’mûrda mevcûd ve inşâallahu te’âlâ mezbûrun binâ’sı tamam olunca sefînende olan forsanla taş naklinde ve sâir lâzım gelen hidemât-ı hümâyûnumda bezl ü sa’y ü kudret ve sedd-i mezbûrun bir an evvel itmâm ve ikmâline ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında deyi yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 487 (1666): Çorlu’daki Yolcular Hakkında

Çorlu kadısına hüküm ki

Şikâr-ı hümâyûnum vâki‘ oldukça Çorlu’da Karaboz hânesinde cenâb-ı hilâfet-penâhım sayendâz-ı iclâl olub ve hâlâ taraf-ı mîrîde fermân dahî olmuş iken mürûr ve ‘ubûr iden ebnâ-yi sebîl hâne-i merkûme konub göçüb harabına bâ’is oldukları i‘lâm olunmağıla sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. Ba‘de-l-yevm ebnâ-yi sebîl-i hâne-i merkûmeye konub göçmekden men’ idüb bir tarîkle nüzûllerine müsâade olunmamak bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 487 (1667): Bazı Görevlilerin Belgrad’a Gönderilmesi Hakkında

Belgrad Kal‘ası muhafazasında ağa vekîli olub torbacıbaşı Mehmed dâme mecdühûya hüküm ki

Muhafaza-i mezbûrede olan altmışaltı çorbacısı odabaşısı ve bi’l-cümle ortaları ve ile alâ’l-umûm ve onuncu bölüğün dahî çorbacısından mâ‘adâ odabaşı ve bi’l-cümle ortaları ve

ile alâ'l-‘umûm muhâfaza-i mezbûreden def ve Âsitâne-i Sa‘âdetime nakli fermânım olan ocak tarafında () zîde kadruhû ta‘yîn ve irsâl olmuştur. Vusûlünde vech-i meşrûh üzere muhâfaza-i mezbûreden def ve Âsitâne-i Sa‘âdetime nakli fermânım olan altmışaltı cemaati çorbacısı ve odabaşısı ve ‘umûmen ortaları ve ile ve onuncu bölüğün dahî odabaşısı ve vekilharcı ve bi’l-cümle ortaları ve ile alâ'l-umûm Belgrad’dan ihrâc ve çavûş-ı merkûma koşub Âstiâne-i Sa‘âdetime irsâl idüb te’hîr ve tevkîfden ve tekâsül ve tesâmuhdan ihtirâz eylesin deyü yeniçeri ağası tarafından virilen mühürlü mektûb mûcibince yazılmışdır. Fî evâhiri B sene 112 (1-9 Ocak 1701).

s. 487 (1668): Kalebend Cezası

Ber-vech-i arpalık sancağına mutasarrıf olan Murtaza dâme ikbâlühûya hüküm ki Mehmed dâme ikbâlühû İslamiye’den Özi kal‘asının derûnunda mukîm olmak üzere Özi ve havâlîlerinin muhafazasına emr-i şerîfimle me’mûr olmağıla sen ki mîrmîrân-ı muûmâ ileyhsin. Mîrmîrân-ı mûmâ ileyh Özi kal‘asına vusûlünde sen kalkub varub kal‘asında oturman bâbında yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 487 (1669): Vergiler Hakkında

İzmir nâ’ibine hüküm ki

El-Hâc Mahmud mektûb Hacı ‘Ataullah Efendi evkâfindan medine-i İzmir’de ve vâki’ Pınarbaşı mukataasından a‘şar-ı şer’iye ve rüsûmatı ve icarat ve dekkakin yine medine-i mezbûrda vâki’ demekle ma‘ruf mahal ve mezarı’dan ve icareleri mâ‘adâsının zabtının yüz on bir senesi martı iştirasında tamamına hareket-i masarîf bir mâ‘adâ iki bin iki yüz esiri guruşu kendüye der-‘uhde ve iltizam olunub vefk-i mezbûrun meşrutisi üzere mütevellî olan ‘Abdülhay zide ‘ilmühû tarafından zabtı için virildiğın bildirüb mûcibince zabt itdirilüb bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ itmeğın mûcibince zabtı için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 487 (1670): Mahsullere Zarar Verenlerin Bozok Sancağından Kovulması

Anadolu vâlîsi vezîr ‘Abdi Paşa’ya ve Bozok sancağında vâki’ kethudâ yerleri ve iş erlerine ve tercümanı mîr-aşîreti Bektaş zîde kadruhûya hüküm ki

Vezîr-i âzam-ı sâbık müteveffâ Mustafa Paşa’nın oğulları kıdvetü’l-ümerâ ve’l-âyân Süleyman ve Hüseyin zîde mecdühûma gelüb ber-vech-i mülükânlerinde mutasarrıf oldukları Bozok sancağında Pehlevanlı türkmeni cemâatları ve Akrad ve Efşar tâifeleir

girmek üzere emr-i şerîfîm sâdır olmuş iken hâlâ Pehlevanlı cemâatleri alâ'l-umûm ve Efşar cemâati ve Efşar evleriyle livâ-i mezbûre girüb kuvvanın mahsulleri hasaret ve hayvanların serâkâ ve katl-i nüfus idüb bunun emsâl-i zulüm ve ta'addîlerinin nihâyeti olmamağla fukâranın perâkende ve perişân olmalarına bâ'is oldukların Bozok kadısı 'arz itmeğın mukaddemen vârid olan emr-i şerîfîm mûcibince mezbûrlar livâ-i mezbûre ta'addîleri men' ve def olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin ve mûmâ ileyhümsiz. İskândan firar ve ol havâlîden gelüb ta'addî idenler men' ve def ve mîn-bâ'd bir tarîkle Bozok sancağına uğratdırmayub ve hilâf-ı fermân bir yerde iskân itdirilmemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 488 (1671): Tuna İskeleyin'deki Akçenin Teslim Edilmesi

Tuman emini () zîde kadruhûya hüküm ki

Bi'l-fi'il Kırım hanı olan Devlet Giray Han südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb ittiba'ında olub ümerâ-i olan 'Abdulkerim zîde mecdühûnun Tuman İskeleyi malinden olmak üzere senevi on beş bin akçe salyanesi olmağla olduğı salyânesin virmekte eylediğın i'lâm idüb ve hâlâ mûmâ ileyhe Hüsrev-ânemden beş bin akçe salyane dahî ber-vech-i terakki 'inâyet ve ihsânım olmağla sen ki emin-i mezkûrsun. Emr-i şerîfîm vardığı gibi iskele-i merkûmenin malından mûmâ ileyh 'Abdulkerim zîde mecdühûnun müstehak olduğı salyânesin bî't-tamam eda' ve teslîm ve bundan sonra dahî hâlâ tevcîh olunan terakkîyle yigirmi bin akçe salyânesin müstehak olduğı senesine eda' ve teslîm idüb ta'allül bundan ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 488 (1672): Sûret

Bir sûreti müşârün ileyhın silâh-dârı Mustafa zîde mecdühûya içün mutasarrıfa ve müsteahakk olduğı on beş bin akçe salyânesin virmek üzere.

s. 488 (1673): Tüfengendaz Adamların Görevlendirilmesi

Âsitâne-i sa'âdetimden Eflak voyvodasına varınca yol üzerinde vâki' olan kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve havâss ve evkaf zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erleri ve iskele emînlerine hüküm ki

İftihârü'l-ümerâi'l-'izâm muhtârü'l-küberâi'l-fehâm el-mesîhîye ve'l-vâkâr sahîb-i vilâyetü'l-emâcid ve'l-îtfîbar Roma İmparatoru'nun mahremi ve has odası 'umdetü'l-kübârai'l-mesîhîye hizmet-i 'avâkıbuhû bi'l-hayrın oğlu kıdve-i a'yanü'l-mesîhiye () ol memleketi tarafından vilâyetine gitmek üzere me'zun ve mürahas olmağın siz ki mûmâ ileyhümsiz. Her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir münâsib mahalle kondurub ve gider oldukda mahuf ve muhata olan mahalde yanına kifayet mikdârı tûfengendâz adamlar koşub kemâl-i emn ü selâmetle birbirinize irsâl ve me'mûra îsâl idüb te'hîr ve tevakkufdan ve emr-i hirâsetde 'âdem-i takayyü'd ile zarar ve güzend irişdirmekden ve hilâf-ı şer'-i şerîf ile bir ferde ta'addî eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 488 (1674): Tûfengendaz Adamların Görevlendirilmesi

Âsitâne-i Sa'âdetimden Belgrad'a varınca yol üzerinde vâki' olan kadılar ve kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve kulla' ve palanga diz-dârları ve neferât ağaları ve havâss ve evkaf zâbitları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hâliyen Belgrad'a irsâl olunan cizye evrakının emn ü selâmet ile bir gün evvel mahalline îsâli mühimm ve muktezî olmağıla her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise mahfuz mahalle kondurub ve gicelerde bekledüb gider oldukda mahuf ve muhata olan mahalde yanına kifayet mikdârı tûfengendaz adamlar koşub gereği gibi hıfz u hirâset iderek emnen ve salimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahall-i me'mûra îsâl te'hîr ve tevakkufdan ve ve emr-i hirâsetde 'âdem-i takayyü'd ile zarar ve güzend irişdirmekden ve bu takrib ile hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde ta'zibden tevakki eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 488 (1675): Sûret

Bir sûreti hâliyen irsâl olunan cizye evrakının selâmetle mahalline îsâli için üzere yol hükmü yazılmışdır.

s. 489 (1676): Çevrenin Perişan Olmasından Dolayı Yapılan Tamir ve Düzenlemeler

Karsı İli sancağı mutasarrıfı olub Ağrıboz muhafızı olan vezîr İsmail Paşa'ya ve kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûr re'âyâsı 'arz-ı hal idüb bundan akdem vâki' olan muharebe esnasında ba'zıları etrafa müteferrik ve perişân ayrılıub hâlâ ahvâl-i 'ibâd ve ta'mîr-i sına'-ı bilâd için

devlet-i ‘aliyye-i ebed-peyvendimle Venedik cumhuru beyninde mesâlih ve vâki‘ olmağıla kadîmi sâkin oldukları yerlerine ve yurdlarına galüb tavattun murâd eylediklerinden ba‘zı kimesneler istilâdan mukaddem siz de vardır deyü kimi mer‘i ve kimi şahid olur ve güzeşte-i hilâf metâlebesiyle eylediğın bildirüb güzerşte mahsûl ve rüsûm metalibesinde olanların ve istiladan evvel iddi‘a-yı hukuk idenlerin dâ‘vâları istimâ‘ olunmamak üzere bundan akdem ve Karlı İli sancakları re‘âyâ ve berâyâsına virilen emr-i şerîfim mûcibince kendülere dahî hükm-i hümâyûnum virmek ricâ eyledikleri ecîlden ahkâm kaydına müracaat olundukda livâ-i mezbûrun re‘âyâ ve berâyâsına virilen emr-i şerîfim mûcibince kendülere eğer zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ve başları ve havâss ve evkâf zâbitları ve gayrıdan her kim olur ise olsun güzeşte hukuk ve rüsûm metâlibesinde olanların istilâdan mukaddem iddi‘a-yı hukuk idenlerin dâ‘vâları istima‘ olunmayub ve bu makule dâ‘vâ sadediyle ve ibrâz eylediğın evâmir ellerinden ahz ve dur kise olunub Âsitâne-i Sa‘âdetime irsâl oluna deyü emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed olunmağın vech-i meşrûh üzere olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 489 (1677): Drama’daki Kilisenin Tamiri

Drama kadısına hüküm ki

Drama varoşu zimmîleri gelüb varoş-ı mezbûrda vâki‘ feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilisaları harâbe-müşerref olub ta‘mîr ve termîme muhtaç olub bundan akdem ma‘rifet-i şer‘le keşf ve yedlerine hüccet-i şer‘iye virildiğın bildirüb hüccet-i şer‘iye mûcibince kilisa-i merkûmenin ta‘mîre muhtaç olan mahalleri hâricden ahcâr ve eşcâr vaz‘ olunmamak üzere kendü nakzı ile mesag-ı şer‘i olunduğu mertebe ve vaz‘-ı kadîmi üzere bila tevsî‘ ve la-terfî‘ termîmine mümana‘at olunmamak üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden mesâg-ı şer‘i olduğu üzere termîm ve ta‘mîrine mümanaat olunmamak için yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 489 (1678): Cizye Vergisi Hakkında

Kapudan Paşa’ya hüküm ki

Bin yüz on üç senesine mahsûb olmak üzere Rodos ve ana tâbi‘ olan cizye me’mûr olan () zîde kadrûhu cezireye irsâl ideceği cizye evrakını mahallerine gönderüb tevzî‘ ve mâl-i cizyeyi cem‘ ve tahsîl idince mikdârı olunmak üzere firkalarından bir kıt‘a firka ta‘yîn olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek için bi’l-fi‘il başdefterdarım olan Ahmed dâme kadruhû i‘lâm itmekle sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Cizye-dâr-ı mezbûra me’mûr olduğu

cizyeyi tahsil idince mikdârı mezbûrda idilmek üzere İstanbul kıt'alarından bir kıt'a firka ta'yîn idilmek bâbında. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 489 (1679): Kalebend Cezası

Niğbolu Paşasına hüküm ki

Çeri başı 'Osman'ın zulüm ve ta'addîsi zahîr ve ashâb-ı hukuka olan için iki def'a emr-i ile çavuş ta'yîn olunduğun itâat itmeyüb çeri başı olmağıla tarafından ihzâr deyü ta'allül olmağıla çerî başılığî def ve iki virmekle mezkûru ahz ve kayd ve bend ile ihzâr oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 490 (1680): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Korunması Hakkında

Giresun ve Pazarcık ve Bayramlı ve ma'an Ohrik Ulubeg kadılarına ve zikrolunan kazalarda vâki' yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve sâir iş erlerine hüküm ki

Sen ki Giresun kadısı Mevlânâ Seyyid İbrahim zîde kadruhûsun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb kaza-i mezbûrun 'ulemâ' ve sulehâ ve eimme ve hutebâ' ve â'yân ve fukârası meclîs-i şer'a varub taht-ı kazanızda vâki' kasaba ve kurra ahâlîsi yeniçerilik iddiâ'sında olan ba'zı eşkıyadan emn ü mutmain olmamalarıyla bundan akdem ahvâlleri der-i devlet-i medârıma i'lâm oldukda ma'rifet-i şer'le ta'arruz ve fesâd ve şekâved üzere olanlar ahz u şer'le lâzım gelen icrâ' olmak için dergâh-ı muallâm yeniçerileri sâbikan orta çavuş olan 'Abdi Çavuş emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunmuş idi. Mezkûrun Âsitâne-i Sa'âdetime ihzârî fermânım olmağıla hâlâ evlerine yeniçerilik hayatı ta'yîn olunan Mehmed çorbacı zîde kadrûhu ma'rifetiyle ta'arruz olunub mukaddemen fermânım olduğu üzere âsâr-ı fesâd ve şekâvedleri bilâd ve 'ibâd üzerinden def ve ref olunmak bâbında hükm-i ricâsına 'arz itmeğın siz ki mûmâ ileyhümsiz taht-ı kazanızda vâki' kasaba ve kurrada ol makule 'askerlik iddiâ'sıyla re'âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyetin nüfûs ve ahvâline hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve tecâvüz üzere olan eşkıya-yı mûmâ ileyhümün mübâşereti ve her kazada vâki' yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ma'rifetleri ma'rifet-i şer'le teftîş ve ta'arruz ve bi-eyyi-hâl ahz ve ele getürüb mukaddemen fermânım olduğu üzere şer'le haklarında lâzım gelen icrâ ve zulüm ve ta'addîleri bilâd ve 'ibâd üzerinden def ü ref eyleyüb ve lâkin bu takrile şekâvedde 'alâkası olmayub kendü hallerinde olanlara hilâf-ı şer'-i şerîf zulüm ve ta'addîden ve eşkıyayı himâye ve ahz ve celbden be-gayet ihtirâz olmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 490 (1681): Mağosa Kalası'na Yapılan Kalebend Cezası

Seyyid 'Abdullah dahî itlak olmaya Fî evâsıtı M sene 113 (18-27 Haziran 1701)

Ancak ahva nefsinî remül kendü halinde hânesinde olmak üzere emr-i fermân Fî evâhir-i M sene 113 (28 Haziran-6 Temmuz 1701)

Olan umûruna Seyyid Mustafa'nın itlakı için Fî evâhiri M sene 113 (28 Haziran-6 Temmuz 1701)

Adana kadısına ve mütesellîmine ve nâkibü'l-eşrâf kaimmakamına hüküm ki

Bundan akdem Adana eyâletinde ba'zı kimesneler der-i devlet-i medârıma gelüb hâlâ Adana beglerbegisi olan emîr-i ümerâi'l-kirâm Mehmed dâme ikbâlehü hilâf-ı şer' ve bi-gayr-i hak emval ve eşyamızı aldı deyü iştika itmeleriyle bu husus için molla ta'yîn ve Dergâh-ı mu'allam kapucı başlarından Mi'ase dâme mecdühû mübaşeretleri da'vâları meclîs-i şer'le görilüb icrâ-yı hak olunmak için sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ahvâlleri ahâlî-i vilâyet ve re'âyâ müvacehesinde mahalline ma'rifet-i şer'le taarruz olunduktan mîr mîrân-ı mûmâ ileyh hilâf-ı şer' ve bî-gayr-i hak emval ve eşyaların almayub ve bir vecîhle zulüm ve ta'addî eylemeyüb kendüden râzî ve hoşnûd olub ancak müfti-i sâbık 'Resul Efendi ve Kara Ali Efendi demekle ma'ruf kimesneler ile emir Ali oğlu Seyyid Mustafa ve Seyyid 'Abdullah nâm-kimesneler kendü garaz ve fâsidlerin icrâ' için hevâlarına tâbi' kimesneler ile olmak üzere mîrmîrân-ı mûmâ ileyhden şikâyed olunmayub bu husûsda ve olmaduğu nefsi ve meclîs-i şer'de ihyâr ve i'tirâflarıyla vâki' hal 'arz u i'lâm olunmağın siz ki mûmâ ileyhümsiz bu fesâd ve tedvîri irtikâb idüb ihtilâle bâ'is olan mezkûr müfsidlerî islâh-ı nefis için Kıbrıs cezaresinde vâki' Mağosa kal'asında kal'a-bend olunmak üzere nefy ü iclâ' itmeniz emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 490 (1682): Sûret

Bir sûreti Kıbrıs beglerbegisine ve Lefkoşe monlasına ve Mağosa Kal'ası dizdarına vech-i meşrûh üzere olan mezbûrları kal'a-bend itmeleri için şürût ile yazılmışdır.

s. 491 (1683): Adı Geçen Yerlerin Eşkıyalardan Temizlenmesi Hakkında

Anadolu vâlîsi vezîr 'Abdi Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Anadolu yakasının mazzâr-ı eşkıyadan tenfih ve tathîri bâ-husûs Bağdad ve Basra taraflarına me'mûr olan vüzerâ' ve mîr-i mîrân ve ümerâ kapularından ayrışub katl-i nüfus ve garet-i emval ile sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yi sebile îsâl-i mazarrat ve fesâd ve şekâved üzere olan istikameti her ne semtde bulunur ise barhane götürmeyüb ve gezdiğin yerlerde fukara ve üzerine tarh-ı tekâlif ve kendi hallerinde olanlara ta'arruz olunmamak üzere ve sebükbar yarar ve tüvânâ ve güzîde ve müstevfa ile üzerine taarruz-ı müsâraat ve hine iktizâda ol bulunan mîrmîrân ve ümerâ ve mütesellim ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erleri dahî senin re'y-i savâb dîden ile harekâta me'mûr olmalarıyla iktizâsına göre anlara dahî haber gönderüb ve ele getirüb cezaların tertîb ve eğer levendât-ı mezkûra ve sâir eşkıyadan Anadolu yakasını tathîr ve tanzîf ev ahâlî-i vilâyet ve ebnâ-yi sebili tervîh ve mutmâ'in eylemek üzere sen me'mûr olub bu ana değin iki üç def'a emr-i şerîfimle tenbîh-i hümayûnum olmuş idi. Hâlâ Sivas etrafında ba'zı levendât eşkıyası zuhûr idüb 'ibâdullaha îsâl-i mazarrat üzere oldukları i'lâm olunub ol makule şekâved 'adet-i müstemiresi olan eşkıyanın cezalarının tertîbi ehemmi mehâmmdan olub ve bu emr-i lâzımü'l-ihimâmında sen de kemâl-i gayret ve hamiyet ile külli hizmet me'mûl-i hümayûnum olmağın imdi işbu emr-i vâcibü'l-imtisâlimin vusûlünde mukaddemen ve hâlâ me'mûr olduğun üzere gezdiğin yerlerde fukara' ve zuafâ üzerine tarh-ı tekâlif ve kendi halinde olanlara ta'arruz olunmamak üzere yarar ve tüvânâ ve güzîde ve müstevffâ adamların ile ve sebükbar eşkıya-yı mezkûrenin buldukları mahalde üzerlerine varub bilâ-tereddüd cezaların tertîb eylesin ve eğer eşkıyanın cem'iyetleri kesret ü vefret üzere olub kal' ve kum' ve istikbâlleri ziyâde 'askere muhtaç olur ise eşkıyanın buldukları mahalle semt olan mîr-i mîrân ve ümerâ ve mütesellim ve alaybegleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve sâir iş erlerine dahî haber gönderüb mukaddemen me'mûr oldukları üzere 'ucâleten yanına eşkıyanın 'alâ-eyyi-hâl etrafını sedd ü bend ve 'avn-i hak ile cezaların tertîb ve ser-i maktû'ların der-i devlet-i medârıma irsâl eylesin. Hâsıl-ı kelâm Anadolu yakasında olan vüzerâ' ve mîr-i mîrân ve ümerânın ekseri Bağdad ve Basra taraflarına gidüb ortalık olmağıla eşkıyanın kal' ve kum'u senin lâzıme-i zimmetin olub 'alâ-eyyi-hâl cism-i 'urûk-mefsedetleri senden matlubdur. Ana göre basîret ve intibâh ile hareket ve dâima ve sebükbar tereddüd-i eşkıya olan mahallerde gezüb ve etraf ve eknâfa çeşm ü guş olub bu makule katl-i nüfus ve garet-i emval ile 'ibâdullaha îsâl-i mazarrat üzere olan eşkıyayı her ne kande haber alur isen kemâl-i sür'at ve şitâb ile irişüb iktizâ'sına göre tedbîr ve tedârik ve her ne tarikle mümkün olur ise 'avn-i hak

ile bilâ-amân cezaların virüb Anadolu yakasından eşkıyanın nâm u nişanı kalmamak üzere âsâr-ı fesâd ve şekâvedlerinde ol etraf ve eknafın tanzîf ve tathîrinde ve sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yi sebîlin te'mîn ve tatmînlerinde bezl ü sa'y-i kudret ve izhâr-ı gayret ve hamîyyet eyleyüb senden me'mûl-i hümâyûnum olduğu üzere hidemât-ı meşkûre ve âsâr-ı pesendîde vücûda getürmeğe ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâili S sene 112 (18-27 Temmuz 1700).

s. 491 (1684): Lefkoşe Kazası'na Yapılan Sürgün Cezası

Bursa Yenişehirinden ehl-i zimmet re'âyâsı gelüb üzere ıtlakı fermânım olmuştur.

Fî evâsıtı S sene 115 (26 Haziran-5 Temmuz 1703)

Lefkoşe monlasına ve dizdarına hüküm ki

Sâbıkan Rum İli kadî 'askeri olan Ebe-zâde 'Abdullah Efendi'nin fermân-ı hümâyûnuma muhâlif hareket-i nâ-marîzası sudûr idüb te'dîbi lâzım gelmeğın Lefkoşe kal'asına nefy olunmağıla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmadıkça ıtlak olunmaya deyü yazılmışdır. Fî 10 Ş sene 112 (20 Ocak 1701).

s. 491 (1685): Limni Kalası'na Yapılan Kalebend Cezası

Limni Kal'ası dizdarına hüküm ki

Ebe-zade 'Abdullah Efendi'nin kethudâsı Receb kendü halinde olmayub te'dîbi lâzım gelmeğın Limni kal'asında kal'a-bend olunub emr-i şerîf sâdır olmadıkça ıtlak olunmamak bâbında yazılmışdır. Fî 10 S sene 112 (27 Temmuz 1700).

s. 492 (1686): Hazinenin Düzenlenmesi ve Teslimi

() kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûrda vâki' levendât ve tevâbi'i hası mukâtaası kurrasında sâkin ve mütemekkîn olan evlâd-ı fatihan'ın bin yüz on senesine mahsub olmak üzere bedel muâfiyyetleri voyvodaları tarafından cem' ve tahsîl ve teslîm-i hazîne-i 'âmirem olunub ba'de-l-yevm içlerine çeribaşı girmeyüb ve tâife-i mezbûreden içlerine ve fâ-mâba'd ta'ife-i mezbûreden olub gelüb içlerinde mütemekkîn olmak ister olur ise bedelleri malın başka virmek şartıyla mahalline kayd ve yedlerine sûret virilmeyüb ve hâlâ has-ı mezbûra mutasarıf olub devlet-i 'aliyemin mâhrem-i esrâr-ı olan zâde Aleksandre'nin tarafından has-ı mezbûr voyvodası olan () yediyle sene-i sâbık üzere tahsîl ve teslîm-i hazîne itdirilmek

üzere emr-i şerîfim virilmek için memhûr tezkîre virilmekle vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 492 (1687): Özi’de Terk Edilen Kaleler Hakkında

Özi vâlisine hüküm ki

Özi Kal’ası muhâfazasında olan Mehmed dâme ikbâlühû südde-i sa’âdetime ‘arz-ı hâl gönderüb kal’a-i mezbûrenin timarlu ve ‘ulufelü neferâtından ba’zıları bilâ-izin muhafaza-i mezbûreden çıkub murâd eyledikleri mahallerde gezüb terk-i kal’a ve hizmet idüb hizmet-i muhafazaya kıyam itmemeleriyle bilâ-izn kal’a-i mezbûr muhafazasından çıkub hevâ ve heveslerinde gezüb terk-i kal’a ve terk-i hizmet iden timarlu ve ‘ulufelü neferât kim olur ise olsun dirlikleri ahîre tevcîh olunmak üzere ism ü resimleriyle der-i devlet-i medârıma ‘arz ve i’lâm olunmak bâbında hüküm ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-7 Şubat 1701).

s. 492 (1688): İtlak Edilmeyen Mevlana Es-Seyyid Feyzullah’ın İstanbul’da Yaşaması

Sâbıkan Kudüs-i Şerîf kadısı olan Mevalan Mehmed zîde fezâilehûye hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. Bundan akdem arpalığın olan Ağros kazasında ikametinin fermânım olmuş idi. İtlak olmaman için emr-i şerîfim virilmek ricâsına bi’l-fi’il şeyhül-islâm ve müftîyyi’l-enâm ve hâce-i kuzat ve olan Mevlânâ es-Seyyid Feyzullah edâma’llahü te’âlâ fezâilehû işaret Mevlânâ-yı müşârün ileyhin i’lâmları mûcibince gelüb İstanbul’da hânende kednü halinde sâkin olman bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 492 (1689): Suçluya Verilen Ceza Hakkında

Erzurum beglerbegisi Salih dâme ikbâlühûye hüküm ki

Medîne-i Kars Erzurum’da sâkin ‘ulemâ’ ve sulehâ ve â’yân ve fukâra südde-i sa’âdetime ‘arz gönderüb medîne-i mezbûr sükkânından ağası olan Mehmed nâm-şakînin olub celb-i mâl ve bey’i emîr be ahz ve kasd u şürb ‘adet-i müstemiresi olub bunun emsâli zulüm ve ta’addîsinin nihâyeti olmamağla bundan akdem şakî-i mezbûrun keyfiyye-i halini ‘ulemâ’ ve sulehâ ‘arz ve kadısı ‘arz eylediğin kim anınla ittibâıyla mahkeme kapusuna gelüb sen bizim için ‘arz eylemişsin deyü kadîya şütüm-ı gâliza ile şetm ve meclîs-i şer’de hazır olan bir kimesne kelimat huzur-ı şer’da makbûl değildir didikden haşa sümme haşa

ben seni ve şer-i şerîfi dahî şetm eylediği şühûd-ı ‘udûl ile kendü katline hükm-i berâhîn-i şer‘de hüccet-i şer‘ virilmekle ol bâbda hükm-i hümâyûnum virmek ricâsına i‘lâm itmeleriyle sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Hüccet-i şer‘ mûcibince şakî-i mezkûru katl ve ser-i maktû‘un der devlet-i medârıma irsâl eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 492 (1690): Adı Geçen Kişilerin Belgrad’a Hizmeti

Bağdad vâlîsine hüküm ki

Bundan akdem kıdvetü’l-ümerâi’l-kirâm İbaza Mehmed dâme ‘izzühûye mükemmel kapısı ve müstevffâ adamları ile Edirne teveccüh varub Bağdad’a yanında hizmetde olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. İnşâallahu te‘âlâ olduğun Basra ‘avdet olub itmâm-ı hizmetden sonra mûmâ ileyhi ol tarafda meks itdirmeyüb mansıbına ‘avdet ve îsâl itdirmen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 493 (1691): Sivas Kalası’nda Kalebend Cezası

Anadolu vâlîsi vezîr ‘Abdi Paşa’ya ve Türkmani mîr-i ‘aşîret Bektaş zîde kadruhûya ve Sivas Kal’ası dizdarına hüküm ki

Vezîr-i âzam-ı sâbık müteveffâ Mustafa Paşa’nın oğulları kıdve olan Haydar ve ‘Osman ve Süleyman ve Hüseyin zîde mecdühûma südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl idüb ber-vech-i mülük-âne şerîfle oldukları sancağından iskân olunan Bolu ‘aşîreti Hacı Süleyman oğulları İbrahim ve Bekir ve Murtaza oğlu Mustafa ve Köle Hüseyin oğlu Mustafa nâm-şakîler emr-i şerîfimle iskânı fermânım olunan mahalde oturmayub dâima gezüb livâ-i mezbûr hası karyelerine konub fukâranın mahsûllerine ve karîn-i istihlâk eylediklerinden mâ‘adâ mezkûr Fatıma oğlu dimekle ma‘ruf İbrahim nâm-kimesne reâyânın birinin elin kat‘ ve merkûm Köle Hüseyin Mustafa dahî bi-gayr-i hak re‘âyâyı katl ve kuttâü’t-tarîk olub dâimâ fesâd ve şekâved üzere olmalarıyla bundan akdem firar ve karye-i mezbûr emr-i şerîfim irsâl olundukda mezkûr firârî girmeyüb firâr ve bâ‘ide yine vech-i meşrûh üzere ta‘addî ve tecâvüz üzere oldukları me‘mûr kadîları ‘arz itmeleriyle mezbûrlar lâzım gelenlere ıslâh-ı nefis idince kal’asında kal’a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum eyledikleri ecîlden sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin ve mîr-i ‘aşîret-i mezkûrsun. Mezkûr vâki‘ ise ahz ve ıslâh-ı nefis idince Sivas kal’asında kal’a-bend olunmaları bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 493 (1692): Mısır'dan Cidde'ye İyalenin Gönderilmesi

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

İşbu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şami'de gidecek huccac-ı Müslimîn'in bî-
'avnihi te'âlâ emnen ve sâlimen ve içün sene-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm ve iktizâ' itmekle
Şam vâlisi ve mîr-i hacı olan vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehü mükemmel ve
müretteb kapusu ve Şam eyâletinin re'âyâ ve erbâb-ı tîmârı ve yerlü kullarıyla me'mûr
eylülde medîne-i mezbûreden Mekke-i Mükerrerme'ye dâhil varınca ve Hüseyin 'avdetde
dahî yine Medîne-i mezbûreye gelince Mısır cânibinde tedârik ve irsâli ehemmi-
mehâmmdan olmağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Mahruse-i Mısır'da iki bin urub arpa
ve iki bin urub bakla ve beş yüz urub pirinç ve beş yüz kantar Mısri kimesneler ve beş yüz
kantar mısri dakîk ve iki yüz kantar mısri rugân sade narh-ı carî üzere mubayaa ve bahâ'ları
ve nevel-i sefinesi her ne olur ise hazîne-i Mısırın bin yüz on iki irsâliyesine mahsub olmak
üzere zehâyir-i merkûmenin nısfı Mekke-i Mükerrerme iskelesi olan bender-i Cidde'ye ve
nısf-ı Medine-i Münevvere iskelesi olan sefineler ile îsâl ve vezîr-i müşârün ileyh tarafından
vaktinde adam varub taleb olundukda bî't-tamam mahallinde mevcûd bulunmak üzere Cidde
sancakbegi olan Yusuf dâme 'izzühûye teslîm olunmak üzere bundan akdem hatt-ı
hümâyûn-ı şevket-makrûnumla emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Zehâyir-i
merkûmenin bir mikdârın virüb mâ'adâsını virmekde tereddüd olunduğu i'lâm olunub bu
mesellü umûr-ı mühimmede ve ile bir dahî ve tesâmuh rızâ'-yı hümâyûnuma muhâlif
olmağıla mukaddemen hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i
şerîfim mücibince 'alâ-eyyi-hâl zehâyir-i merkûmeyi mubayaa ve tedârik ve nısfı bender-i
Cidde iskelesine ve nısf-ı âhirini bir gün mukaddem irsâl ve mahallerine îsâl ve mîr-i mûmâ-
ileyh ma'rifetiyle vezîr-i müşârün ileyh tarafına teslîm ve teslîmine hüccet ve eğer bâhâ-i
zehâyir ve eğer ve nevel-i sefîne ne mikdâr akçe olur ise hazîne-i Mısır'ın yüz on iki irsâliye
hazînesine olmak üzere hüccet itdirmeyüb der-i devlet-i medârıma irsâl eylesin. Zehâyir-
i merkûme vaktiyle varub mahallinde mevcûd bulunmağa muhtacdır. Bu husûsda bir dürlü
bahâne ile te'hîr ve tevkîf eylemekden mukaddemen ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfim
mücibince tamamen mahalline vaktiyle irişdirüb ve itdirüb ol bâbda ihtimâm-ı tam eylemen
bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 493 (1693): Erbil'deki Kilisenin Tamiri

Erbil kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûra tâbi' nâm-karye zimmîleri gelüb karye-i mezbûrda vâki' feth-i hakaninden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın mürûr-ı eyyâm ile ba'zı mahalleri münhedîm olmağıla ma'rifet-i şer'le keşf ü hüccet olduğun bildirüb hüccet-i şer'iyeye mûcibince termîme muhtaç olan mahallerinin hâricden ahcâr ve eşcâr vaz' olunmamak üzere kendü nakzı ile müsâade-i şer'i olduğu mertebe vaz'-ı kadîmi üzere bilâ-tevsî' velâ-terfî' termîmine mümanaat olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden hüccet-i şer'iyeye mûcibince vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîrine mümanaat olunmamak için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 494 (1694): Bağdad'ın İhtiyaçlarının Giderilmesi

Bağdad vâlisine hüküm ki

Âmel-i Bağdad dârü's-sedd olan Samire'de medfûn İmam 'Askeri razıallâhü te'âlâ 'anhü hazretlerinin sandûka-i mübârekeleri tecdide muhtaç olmağıla bundan akdem Şah-ı Memâlik-i İran tarafından bî-tarîk-i irsâle cidd-i devlet-müdâma gelen Ebu'l-Ma'sum Han vasatıyla şah-ı müşârün ileyh tarafından vaz-ı sandûka olmak üzere iltimâs olunmağıla bayın olan mukaddemat ve binâ-i müsâade-i hümâyûnum olub ve tarfa-ı şahide sandûka-i mezkûre gönderildikten ol cânibde vaz' için me'mûr olanlar olunmayub ve Bağdad'da kerâste ve 'âmeleye müteâllik levâzım iktizâ' ider ise iânet ve bir ferde ta'addîye tasaddî itdirilmeyüb men' olunmak üzere emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Hâlâ ol sandûka şah-ı vâlâ-câh tarafından irsâl ve sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. Memâlik-i İran'ın ser-hadd hanları cânibinde mahalline vaz' için senden istizân eylediklerinde Basra üzerine teveccüh üzere olman ile ol tarafdân 'avdete ta'lîk eylediğin i'lam eylemişsin. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde inşâallahu te'âlâ Basra tarafının nizâm-ı mehâmmı itmâm bulub ve yine Darü's-Selam-ı Bağdad'a geldiğinden mukaddemen şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfim mûcibince ol sandûkanın mahalline vaz'ına mûmâhet itdirmeyüb muktezâ-yı şerâyit-i tereddüd-i tarafeyn üzere neccâr ve 'ummâl ve kerâste mesellü Bağdad'dan tedârîke muhtaç olur malzeme iktizâ' ider ise tedârîkinde iânet ve eğer Bağdad yeniçerileri ve gayrılarını taraflarında bir ferde ta'addîye tasaddî itdirmeyüb dostluk ve hem-civârlık merâsimi mûra'atında ihtimâm eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 494 (1695): Mekke-i Mükerreme'den Mısır'a İyalenin Gönderilmesi

Mısır vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Sâbikan Mekke-i Mükerrerme şerîfi olan Şerîf Ahmedi Galib'in Mısır'da olan 'iyâlinin Mekke-i Mükerrerme'ye nakli iktizâ' itmekle levâzım-ı nakl için masrûfat-ı hazîne-i Mısır'dan virilmek üzere müşârün ileyhın Mısır'da olan 'iyâlinin tedâriki görüb ümerâ-i Mısır'dan olub Mısır mîr-i hacı olan Eyyüb dâme 'izzühû ile inşaallahü te'âlâ bu sene-i mübâreke gidecek huccac ile maan Mekke-i Mükerrerme'ye irsâl ve emnen ve sâlimen mahalline nakl ü îsâlini mîr-i mûmâ ileyhe bir hoş tenbîh ve te'kîd eyleyüb ve müşârün ileyhın eğer evvelde Mekke-i Mükerrerme'de olan ve eğer şimdi Mısır'dan gidecek 'iyâllerinin cehd-i maaşları için be-her-sene üç yüz urub buğday ve elli urub pirinç ve yigirmi beş urub nohud ve yigirmi beş urub mercimek ve sekiz yüz tuğralu altun virilüb ve zehâyir-i mezkûreyi mahrûse-i Mısır'dan iştirâ' ve Mısır'dan bender-i ve Cidde'ye ve andan dahî Mekke-i Mükerrerme'ye varınca ücret-i müşterân ve nevel-i sefid her ne gider ise bunlar dahî irsâliye hazînesine mahsûb olmak üzere mahrûse-i Mısır'dan irsâl ve mahalline îsâl ve teslîmine hüccet itdirüb irsâliye hazînesine mahsub olmak üzere hüccetin der-i devlet-i medârıma gönderilmek üzere bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ile emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuş idi. Lâkin bu esnada şerîf-i müşârün-ileyh vefat idüb emr mütegayyîr ve mütebeddîl olmağıla bu sene mahrûse-i Mısır'dan Mekke-i Mükerrerme'ye gidecek 'iyâlinin masrûfatı hazîne-i Mısır'dan virilmek üzere mîr-i hacı-i mûmâ ileyh ile Mekke-i Mükerrerme'ye nakl ü îsâl ve eğer Mekke-i Mükerrerme'den olan ve eğer şimdi Mısır'dan gidecek 'iyâllerinin cehde ma'aşları için be-her-sene mu'tâd olmak üzere 'iyaline îânetine ancak bu sene ve bir def'a üç yüz urub buğday ve elli urub pirinç ve yigirmi beş urub nohud ve yigirmi beş urub mercimek ve yine ancak ve bu sene ve yalnız bir def'a sekiz yüz tuğralu altun 'iyâllerine teslîm olunub ücret-i ve nevel-i sefine her ne gider ise bunlar dahî irsâliye hazînesine mahsub olmak üzere irsâl ve mahallerine teslîm ve hüccet idinüb irsâliye hazînesine mahsûb olmak üzere hüccetini der-i devlet-i medârıma irsâl eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 494 (1696): Hasan Paşa'nın Vefat Etmesi ile Yerine Oğlunun Geçmesi

Erzurum vâlîsine ve kadısına hüküm ki

Erzurum gümrüğü emini olan Hasan tarafından adam gönderüb yüz on iki senesi peşin getirüb teslîm-i hazîne ve kalemiyesin virüb bir emr olmak üzere iken mezbûr Hasan fevt olmağıla gümrük-i mezbûr müteveffâ-yı mezbûr mukaddemen der-'ahd olunduğu şürût üzere oğlu Mecid zîde mecdühûya ibkâ ve olunmağın imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin.

Birkaçı ihrâc olunca gümrük-i mezbûru mûmâ ileyh zabt u hası mahsulât ve rüsûmat her ne ise bir nesne zâyi‘ ve telef olmamak üzere bî-t-tamam mûmâ ileyhe ahz u kars itdirüb ahîrden bir ferd mâni‘ olmayub ve müteveffâ-yı mezbûrun mukaddem zabt eylediği yüz on bir senesinin hesâbın mûmâ ileyh Mecîd mîrî ile görüb iltizâmına cevâb virmek üzere olub iltizâm-ı mîrî elinde olmağıla gümrük müteveffâ-yı mezbûrun gerek mezbûrdan hâsıl eylediği akçeden ve gerek oğlu mezbûrdan kimesneye bir akçe virmeyüb ve almayub himâyet ve sıyânet eylesin vekîli bir nesne almış ise dahî gerü mûmâ ileyhe olunmak bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 495 (1697): Eşkîyalık Olayları Hakkında

Rakka vâlisi vezîr Hasan Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem fesâd ve şekâved sebebi ile mazhâr-ı gazâb-ı inşibârım olan Hüseyin el-Abbas hevâsına tâbi‘ olan eşkıya-yı habâset istinâs ile sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Üzerine gelüb mukatele ve muharebe vuku‘undan sonra münhezimen firar eylediği mukaddemen mektûb ve ‘arz ve mazhar ile i‘lâm olundukda eşkıya-yı merkûmenin vücûd-ı fesâd-alûdlarını ruy-ı arzdan izâle olunmadıkça mansıbına ‘avdet eylemeyüb her ne yerine giderler ise gazabından ayrılmayub ve bir yerde sükûn ve aram itmemek üzere hassa silahşorlarımdan zîde mecdûhu mübaşeretiyile hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım şeref-yâfte-i sudûr olub ve sâir me’mûr olanlardan mâ‘adâ Kudüs-i Şerîf sancağı ilhakıyla Adana beglerbegisi olan Mehmed ve ber-vech-i Arpalık Naylos sancağına mutasarrıf olan Arslan dâme ikbâlühüma ile Çorum ve sancakları begi dâme ‘izzühû bu sene-i mübarekede huccac-ı Müslimîn’in teşyi‘ ve istikbâl hizmetinde bulunmak üzere ‘ucâleten savb-ı maksûd teveccüh ve ‘azîmetleri için her birine başka başka emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olunmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Tedârik üzere olub ol taraf ve havâlînin hıfz u hirâsetinde ve tavâif-i iskânın ikametleri fermânım olan mevâzı‘ da takrîr ve temkîn ve zabt ve îsâllerinde ve terfih ve tahmîn-i ahvâllerinde bezl ü sa‘y u kudret ve izhâr-ı gayret ve hamiyet eylesin. İnşâallahu te‘âlâ Haleb vâlisi olan vezîrim Mehmed Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehü mansıbına vusûlünde seninle ol tarafın te’minine kifayet ider sâirlerine hasîb olmamağıla vardıkda vezîr-i müşârün ileyh ile haberleşüb taayyün ve ittifâk ile gerek şakî-i merkûm ve hevâsına tâbi‘ olan eşkıyanın ‘avn-i Hak ile kul‘ ve kum‘ ve istîsâllerinde ve gerek te’min-i bilâd ve ‘ibâd ve tavnin-i kurra ve iktizâsına göre hareket

ve hidemât-ı celile ve sâir meşkûre vücûda getürmeğe bezl-i kudret eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 495 (1698): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Temizlenmesi Hakkında

Game sancakbegi Şafi-zâde Hasan dâme ‘izzühûya hüküm ki

Game sancağı mu‘teber mahsûldar sancak iken mutasarrıflarının tedbîr-i nizâm-ı memleketde tehâvün ve taksîrleri ve ‘avârız ve esbâb hasebiyle birkaç seneden beri nizâm-ı umûru münhâl ve umûru intizâmı muhtel olub bâ-husûs bu sene tarîk-i hacc-ı Şami’de gidecek huccacın eşkıya-yı mühimmatında sinnîn-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm ve iktizâ’ iden ve senden her vecîhle hidmet me’mûl olmağıla mükemmel kapul ve müstevfa adamların ve kavî tedârik ile huccâc-ı Müslimîni müşâyaat ve istikbâl ve Gazze havâlîsinde zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanı re’y-i istikbâl ile gûş-mâl ve âsâr-ı mazzarlarında turuk u mesâlike tahliye ve tahnîye ve ahâlî-i kurrâ ve bir eri ve ziyâ’i kemâ-yenbagî tavnî ve te’min ve ref-i fesâd ve istimâr-ı bilâd ve istirdâc-ı mal-ı ‘ibâda ziyâde ihtimâm ve sâir iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde dikkat-i tam eylemen üzere ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i Hüsrev-ânemden Gazze sancağı sana ‘inâyet ve ihsânım olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde livâ-i mezbûrun zabt u rabtına ve re‘âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı memleketin himâyet ve sıyânetinde bir me’mûr olduğun üzere mükemmel kapun ve müstevffâ adamların ve kavî tedârik ile düstûr-ı mükerrer müşîr-ı müfahham nizâmü’l-‘âlem Şam vâlîsi ve mîr-i hacı vezîrim Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün re’y-i savâb-dîde üzere bu sene-i mübâreke huccâc-ı Müslimînin vakt ü müşâyaat ve istikbâllerinde ve Gazze havâlîsinde zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanın def-i mekâyir ve mazzarlarından ve istimâr-ı bilâd ve istirdâc-ı ahvâl-i ‘ibâd ve sâir iktizâ’ iden hidemât-ı ‘aliyyemde bezl ü sa’y ü kudret eyleyüb tehâvün ve taksîrden be-gâyet ihtirâz eylemen bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 496 (1699): Kalebend İtlakı

Özi Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Trabzon beglerbegisi ‘Ömer südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb bundan akdem Trabzon sancağı alaybegisi olan Mustafa nâm-kimesneyi ashâb-ı ağrazda sâbık defter kethudâsı Hasan hâliyen alaybegisi olan diğeri Mustafa ile yek-dil ve sahte muhzır birle ve mezbûr Mustafa’dan şikâyed ve Özi kal‘asına kal‘a-bend itdirmek için emr-i şerîfim ihrâc itmekle kal‘a-bend olunub lâkin mezbûr Mustafa’nın keyfiyyet-i ahvâlî ahâlî-i vilâyetde

ta‘ayyün ve tefahhûs olundukda merkûm Hasan ve alaybegi-i mezbûr diğêr Mustafa‘ya ‘arz idüb mücerred alaybegliğı niza‘ı için sahte muhzır pira idüb ve iftira itmişlerdür deyü ‘ulemâ’ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ’ ve zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ve fukâra ve zuafâ hüsn-i haline ‘alâ-tarîk-iş-şehrihi haber virmeleriyle mezbûr Mustafa kal‘a-i mezbûrdan ıtlak olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına ‘arz idüğü ecîlden sen ki dizdâr-ı merkûmsun. Mezbûr Mustafa kal‘a-i mezbûrdan ıtlak olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 496 (1700): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Temizlenmesi Hakkında

Kudüs-i Şerîf ilhakıyla Adana beglerbegisi Mehmed dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Me‘mûr olduğun kadr-i paki cerd atlu ile bu sene-i mübarekede tarîk-i hacc-ı Şami‘de gidecek huccac-ı zü‘l-ibtihâcın müşâyaat ve istikbâline ve mevsîm-i hac gelince Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîde zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanın def-i mazzar ve tertîb-i esbâb bezl-i iktidâr eylemek üzere me‘mûr olub ancak Hüseyin el-‘Abbas hevâsına tâbi‘ eşkıya-yı habâset-i istinâs ile düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü’l-‘âlem Rakka vâlisi vezîr Hasan Paşa edâma’llahü te’âlâ iclâlehünün üzerine gelüb mukatele vuku‘undan sonra bî-‘avnihi hak münhezimen firar eylediğı i‘lâm olundukda eşkıya-yı merkûmenin kahr u tedmîrleri ahvâlî ber-taraf olunca vezîr-i müşârün ileyhin re‘y-i savâb-dîde üzere hizmetde bulunman fermânım olmuş idi. Lâkin şakî-i mezbûr hevâsına tâbi‘ eşkıya ile çöle firar idüb ve mevsîm-i hac karîb olub mukaddemen ve hâlâ me‘mûr olduğun üzere senin bir gün evvel Kudüs-i Şerîf’e varub lâzime-i zimmîn olan hidemât-ı ‘aliyyeme mütehhi olman ehemmi mehmîndan olmağıla imdi emr-i şerîfim vusûlünde her ne mahalde bulunur isen asla tevakkuf ve aram itmeyüb kalkub ‘ucâleten Kudüs-i Şerîf’e varub mukaddemen ve hâlâ me‘mûr olduğun üzere mevsîm-i hac gelince Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîlerde zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanın def-i mekâyir ve mazzarlarında ve vakt ü evânında huccac-ı Müslimîn’in müşâyaat ve istikbâllerinde Şam vâlisi ve mîr-i hacı vezîrim Hasan Paşa’nın re‘y-i savâb-dîde üzere bezl ü sa‘y ü kudret eyleyüb tehâvün ve taksîrden be-gâyet ihtirâz eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâsıtı S sene 112 (28 Temmuz-6 Ağustos 1700).

s. 496 (1701): Sûret

Bir sûreti

Ber-vech-i arpalık Naylos sancağı mutasarrıfı Arslan dâme ikbâlühûye mükemmel kapusu halkı ve kavî tedârik ile müşâyaat ve istikbâl hizmetinde ve Naylos havâlîsinde eşkıya-yı ‘aryanın def-i mekâyir ve mazzarlarından bulunmak üzere.

s. 496 (1702): Sûret

Bir sûreti

Çorum ve sancakları beği Boz Receb dâme ‘izzühü mükemmel kapusu halkı ve güzîde ve müstevffâ adamlarıyla müşâyaat ve istikbâl hizmetinde ve Haleb ve lahven ve ol havâlîde zuhûr iden eşkıya-yı ‘aryanın bulunmak üzere.

s. 497 (1703): Tüccar Ahvaline Yapılan Tayin Hakkında

Bosna vâlisi vezîr Halil Paşa’ya hüküm ki

Devlet-i ‘aliyye-i ebed-peyvendimle Nemçe çasarı tenbîh-i müvâda‘a ve akd-i mesâliha olunub kadîmi dostluk ve komşuluk tevdîd ve te’kîd olunmağıla şeref-yâfte-i sudûr olan ‘ahîd-nâme-i hümayûnumdan tüccâr tâifesi tarafınız sülfet virilen hizmet-i tammeler mücibince kemâl-evvel emnen ve sâlimen kendü hallerinde ticâret ideler ve iş verişleri mekr ü hîle ve ihtilâlden masun ve mahfûz olmak üzere büyük ilçilikler esnasında tüccâr ahvâlîne vakıf adamların ta’yîn ve umûrlarına nizâm virülüb ve sâir müteme’in tâifelerine olan müsâade-i çasârîde vâki‘ milletlerin hakkında dahî ‘inâyet olunub memâlik-i mahrûsemde menfâ‘at ve emniyet ile müreffehü’l-hâl olalar deyü mestur ve mukayyed ve selefde virilen ‘ahîd-nâmelerde dahî Âsitâne-i Sa‘âdetimden ol cânibde tüccâr tâifesi iki tarafa bâzîrgânlık için varub gelüb nihâyet ser-hadd hâkimlerinden ve ellerinde tezkîre olub kangı geçerler ise tezkîre gösterüb ol ser-haddin begi ve-yâhud emini ol tezkîreye idüb lâkin bu bahâne ile akçe alınmaya ve bir yere mahûf yerlerden geçürmek için yanlarına kifayet mikdârı adamlar koşub sağ ve sâlim geçürüb ve iki cânibe resim ve gümrük virdikden sonra kimesne rencîde eylemeyüb istedikleri yere varmak için kimesne mâni‘ olmaya. Roma İmparatoru’nun vilâyetlerinde ocağında olanların hükümetlerinde ve krallık yerlerinde tüccâr tâifesi ki meta‘ ve nakd ile memâlik-i mahrûseme gelmek istedikde Roma İmparatorluğu bayrağı altında ve ellerinde temessükât-ı olmayınca bu cânibe icâbet gelmeğe icâzet virilmeye ve eğer bayrak ve temessükâtsız gelürler ise kimilerin ve meta‘ ve nakdîyelerin Roma İmparatoru kapu kethüdâsı ve konsolosları girift idiüb ol cânibe bildireler ve Roma İmparatoru’na ocağına ve İspanya kralına ve Kalidre vilâyetine ve sâir vilâyetlerine tâbi‘ tüccâr tâifesi Roma İmparatoru’nun bayrağı altında memâlik-i mahrûseme kimi nakd ü meta‘ı ile sağ ve salim

gelüb gideler ve bey‘ eyledikleri metâ‘larından yüzde üç akçe gümrük virüb ve aldıkları meta‘larından yine yüzde üç akçe gümrük vireler ve Roma İmparatoru’nun kapu kethüdâsı ve konsolosluk hakkı yüzde iki akçe vireler ve mezkûr bâzîrgânların maslâhatları Roma İmparatoru’nun kapu kethudâları ve konsolosları göreler ve zikrolunan tüccârdan biri mürd olur ise Roma İmparatoru’nun kapu kethüdâları ve konsolosları malları yazub girift idüb bu tarafda dahl eylemeyeler ve memâlik-i mahrûsemde bâzîrgânlar iskelede gümrüklerin eda‘ eylediklerinden sonra virdikleri metâ‘dan bir dahî gümrük talep olunmaya ve bâzîrgânları yanında ve sâir yer kimlikle ve bir dâ‘vâ ve nizâları olur ise ol yerin kadîları dört bin akçeden ziyâde da‘vâları dinlemeyüb Âsitâne-i Sa‘âdetimde kadî-‘askerlerimiz huzurunda istimâ‘ oluna deyü tasrîh ve tathîr olunmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Bosna eyâletinde vâki‘ iskelelerde alınagelen gümrük husûsunda ve mukaddemen ve hâlâ virilen ‘ahîd-nâmeler mücibince ‘âmel ve hareket olunmak için maliye tarafından emr-i şerîfim virilmek ve vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 497 (1704): Bosna’daki Külliye’nin Tamiri

Bosna vâlîsi vezîr Halil Paşa’ya hüküm ki

Allâhü te‘âlâ terakkîye ahvâl-i ibâd ve ta‘mîr-i ziyâ-ı bilâd için devlet-i ‘aliyye-i ebed-peyvendimle Nemçe çarısı beyninde emr-i musâlaha ‘akd ve tecdîd olunub virilen ‘ahîd-nâme-i hümâyûnumda tarafınızda ser-hadd başlarında olan arazinin re‘âyâyâ nâfi‘ olan cümle yerlerde bilâ-istisnâ’ ve bilâ-mâni‘a açık yapılmak câiz ola amma bu bahâne ile müceddeden kal‘a binâ’ olunmaya deyü mestur ve mukayyed olub ol tarafda Nemçe sınırında vâki‘ mahaller bâ-husûs Save ve Adana nehirlerinin berü kıyıları bi’l-küllîye biganeden masun ve mahfuz olmak üzere meâyib olan yerlerine kasaba ve karye hîle ve isti‘mârı mühimm ve muktezî olmağıla imdi sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Bosna eyâletinde vâki‘ ser-hadd-i mansûremde vech-i meşrûh üzere hesâb olan arazini nâfi‘ ve olan müceddiden kasaba ve karyeler turukuyla ve içlerine re‘âyâ iskânıyla şenlendirüb ma‘mûr ve idüb ve sâir bunun gibi hüsn-i eyâlete mûtaallik umûrdan ziyâde takayyü’d ve ihtimâm olunmak için maliye tarafından emr-i şerîfim virilmek ve vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 498 (1705): Gerye’deki Kilisenin Tamiri

Gerye kadısına hüküm ki

Kaza-i mezbûra tâbi'nâm-karyenin ehl-i zimmet re'âyâsı gelüb karye-i mezbûr karnında vâki' feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan Elya kilîsası dimekle ma'ruf kadîmi kilîsanın mürûr-ı eyyâm ile erbaası ve sakf-ı harâbe-müşerref olmağıla bundan akdem ve cem'-i kesîr ile üzerine varılıb eşed ihtiyâc ile harmana muhtaç olduğun muayane ve müşâhede olduktan sonra ve 'arz ve sakf-ı mesâha olunub ve dört zirâ' ve sakf-ı sekiz zirâ' olduğu ma'rifet-i şer'le keşf ve hüccet-i şer'ie virildiğin bildirüb hüccet-i şer'ie mûcibince harâbe-müşerref olan hâricden ahcâr ve eşcâr vaz' olunmamak üzere kednü ile vaz'-ı kadîmi üzere şer' olunduğu mertebe bilâ-tevsî' ve velâ-terfi' termîme muhtaç olmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin olduğu yine ta'mîrine mümanaat olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 498 (1706): İvaza Mehmed ve Adamlarının Bağdad'da İkamet Etmeleri

Bağdad vâlisi vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem 'Ayıntab sancağı mükemmel kapısı ve müteveffâ adamlarıyla Bağdad'a varub yanında hizmetde bulunmak üzere İvaza Mehmed dâme 'izzühüye tevcîh olunmuş idi. Mûmâ ileyh haylü'l-umûr varub yanında hizmetde olub lâkin pir ü ihtiyâr ve sağır 'özü olub ikrârı olmamağıla beglikle ref olunmağın sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin. Emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr varub hânesinde ikamet itmek üzere izin virilmek için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 498 (1707): Anadolu'nun Eşkîyalardan Korunması

Sâbıkan Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf 'İvaz dâme ikbâlühüye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin. Anadolu yakasında re'âyâ ve berâyâ ve fukara' ve zuafâ üzerinde gezüb ta'addî ve tecâvüz üzere olduğun istimâ' olunmağıla imdi emr-i şerîfim vardığı gibi her ne mahalde bulunur isen asla bir an ve bir sâat te'hîr ve tevakkuf itmeyüb kalkub bir gün evvel Âsitâne-i Sa'âdetime gelmen bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 498 (1708): Çevrenin Perişan Olmasından Dolayı Yapılan Tamir ve Düzenlemeler

Ağrıboz Paşasına ve Istaka ve Livadiye kadısına hüküm ki

Istaka ve Livadiye kazalarının kara re'âyâsı gelüb bundan akdem vâki' olan muharebe esnasında ba'zıları etrafa müteferrik ve perişân olub hâlâ terakkiye ahvâl-i 'ibâd ve ta'mîr-i sına'-ı bilâd için devlet-i 'aliye-i ebed-peyvendimle Venedik cumhuru tenbîh-i mesâlih ve

mevâdd-ı vâki' olmağıla kadîmi sâkin oldukları yerlerine ve yurdlarına gelüb tavattun murâd eylediklerinden ba'zı kimesneler istilâdan mukaddem sizde koyun ve keçi vardır deyü hukuk-ı metâlibesiyle itmeleriyle güzeşte-i mahsûl ve rüsûm metalebesinden olanların ve istilâ'dan mukaddem iddiâ-yı hukuk idenlerin istimâ' olunmamak üzere bundan akdem ve Ağrıboz sancakları re'âyâsına virilmek emr-i şerîfim mûcibince kendülere dahî hüküm ricâ itmeleriyle kaydına müracaat olunduktan livâ-i mezbûr re'âyâ ve berâyâsından zuâmâ ve erbâb-ı tîmâr su başıları ve havâss ve evkâf zâbitleri her kim olur ise olsun güzeşte-i hukuk ve rüsûm mütâlebesinde olanların ve istilâ'dan mukaddem iddiâ-yı hukuk idenlerin ve istimâ' olunmayub bu makule da'â sadediyle ısdâr ve ibrâz eyledikleri evâmîr ellerinden ahz ve der-kise olunub Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl oluna deyü emr-i şerîf virildiği mestur olunmağın mûcibince 'âmel oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 499 (1709): Gemilerin Eksiklerinin Giderilmesi

Ümerâ-i Diyar'dan İzmir'da sâkin Derviş Ağa-zâde el-Hâc Mehmed dâme ikbâlühûye hüküm ki

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhsin. İnşâallahu te'âlâ işbu sene-i mübarekede ruz-ı Hızır'dan on beş gün mukaddem beşer kat forsa ve yüz elli tüvânâ ve gezende levendât ile mükemmel ve müretteb donanmış çekdiri sefîneler ile serfan ve 'âcilen tersâne-i 'âmireme gelüb mevcûd olunub bi'l-fi'il kapudanım olan vezîrim el-Hâc Hüseyin Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehünün re'y-i savâb-dîde üzere hidemât-ı hümâyûnumda bezl-i makdûr eylemen babında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 499 (1710): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan İzmir'de sâkin kapudanım Ali dame ikbalühûya.

s. 499 (1711): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan İzmir'de sâkin Maryol-zade Ali dâme 'izzühûya.

s. 499 (1712): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan İzmir'de sâkin Maryol-zâde Mustafa dâme 'izzühûya.

s. 499 (1713): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Sakız'da sâkin Cem Paşa-zâde 'Abdurrahman dâme ikbalühûye.

s. 499 (1714): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Sakız'da sâkin Hasan dame ikbalühûye.

s. 499 (1715): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Sakız'da sâkin Kapudan Paşa-zâde Ali dâme ikbalühûye.

s. 499 (1716): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Sakız'da sâkin Beg-zâde Ahmed dâme ikbalühûye.

s. 499 (1717): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Sakız'da sâkin Bekir Paşa-zâde Salih dâme ikbalühûye.

s. 499 (1718): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Sakız'da sâkin Paşa-zâde Kasım dâme 'izzühûya

s. 499 (1719): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Rodos'da sâkin 'Osman dâme ikbalühûye.

s. 499 (1720): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Rodos'da sâkin Mahmud Paşa-zâde Mustafa dâme ikbalühûye.

s. 499 (1721): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Rodos'da sâkin 'Abdülkadir Paşa-zâde Ahmed dâme 'izzühûya.

s. 499 (1722): Sûret

Bir sûreti ümerâ-i diyardan Ağrıboz'da sâkin Mustafa Paşa-zâde Ahmed dâme 'izzühûya.

s. 499 (1723): Sürgün Cezası

İtlak için yazılmışdır. Fî 27 L sene 113 (27 Mart 1702)

Rize nâ'ibine hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-yı mezkûrsun. Mektûb gönderüb merhum Sultân Mehmed Han evkafından kaza-i mezbûra tâbi' nâm-karye ile Medîne-i Rize'de re'âyâ meclîs-i şer'a varub karye-i mezbûrda sâkin Hüseyin nâm rahîb kendü halinde olmayub ray-ı hitâm ve zâbit yanlarına varub fukâranın her birin bir tarîk ile takrîn ve tahrîm itdürüb ve kendü menfaati için tekâliflerine karışub ta'addî üzere olmağıla mukaddemen mezbûr ruhbânlıktan ref ve üzerine lâzım gelmeyen umûra müdâhaleden men' birle emr-i şerîfim ısdâr ve defaâtiyle turûk-i şer'de tenbîh olunmuş iken mütenebbih olmayub intikâm kasdıyla her birine 'adâvet ve nicelerini perâkende olmalarına bâis olmağın rahîb-i mezbûr kaza-i mezbûrdan iclâ' ve aralarında olunmak bâbında hüküm ricâsına 'arz eylediği ecîlden rahîb-i mezbûr ref ve nefy ve iclâ' olunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 499 (1724): Cebbar Mehmed, Hasan ve Mehmed'in Nakliye Konusunda Pazarlığı

() ve () kadılarına hüküm ki

Akdeniz'de firkateyn kapudanlarından Cebbar Mehmed ve Hasan ve Mehmed nâm-kapudanlar gelüb için Boğaz Hisarları taşrasından taht-ı kazasında akçe ile iştirâ' eyledikleri iki bin kîse mikdârı nakliyye-i muhalefet olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeleriyle iki bin kîse mikdârı akçeleri ile mubayaasına mümanaat olunmaya deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 499 (1725): Kilisenin Tamiri

Develü kadîsına hüküm ki

Kaza-i mezbûra tâbi' nâm-karyenin ehl-i zimmet re'âyâsı gelüb karyede feth-i hakaninden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın mürûr-ı eyyâm ile ba'zı mahalleri harâbe-müşerref olmağıla şer'le keşf ü hüccet oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Safer sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 500 (1726): Eşkîyalık Yapanların Sürgün Edilmeleri Hakkında

İtlak için fermân-ı 'âlîşânım yazılmışdır.

Fî 27 L sene 113 (27 Mart 1702)

...ve Bosna voyvosasına hüküm ki

Sen ki...kadısı nâibi Mevlânâ ‘Osman zîde ‘ilmühûsun. Mektûb gönderüb kaza-i mezbûrun ‘ulemâ’ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ’ ve sâir ahâlîsi muhızır gönderüb kaza-i mezbûra tâbi‘ Ulu Köy nâm-karyede sâkin Şa‘ban Kadı oğlu Mehmed nâm-kimesne kendü halinde olmayub şerîr ve gammaz ve zalemeye mu‘in ve fukâraya mekin ve re‘âyâyâ zulmü meşhûr ve sa‘i bi’l-kayd olduğundan mâ‘adâ fukâranın emval ve erzakların gasb ve tarlaların zabt ve bunun emsâl-i zulmûnün nihâyeti olmamağıla mukaddemen birkaç def’a evâmir-i şerîfem vârid olmuş iken mezbûr itâat-i emr-i şerîfim itmeyüb yine vech-i meşrûh üzere zulüm ve ta‘addî eylemekle vâki‘ hatt-ı hükm ricâsına ‘arz u muhızır olunmağıla mezbûr-i kadîmi karyesine naklolunmak için yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 113 (21-29 Ocak 1702).

s. 500 (1727): Bozcaada’daki Kilisenin Tamiri

Bozcaada kadısına hüküm ki

Cezîre-i Bozcada’da vâki‘ ehl-i kamet re‘âyâ südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl idüb feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın ba‘zı mahalleri harâbe-müşerref olmağıla emr-i şerîfim virilüb şer‘le keşfolundukda tarafından bir tarafından bir tarafına on beş zirâ‘a ve tulu‘ü’ş-şems tarafında yigirmi zîra‘ ve bu biraz tarafından on beş zira dîvârlarının üzerlerinin ve girişleri mürûr-ı eyyâm ile çürüyüb be-her dîvârın üzeri dörder zirâ‘ mikdârı matar sebebiyle mühhedim ve taşra havâlîsinde bu biraz taraflarında vâki‘ olan dîvârlarının üzerleri birer zirâ‘ mikdârı ve dahî ba‘zı mahalleri harâbe-müşerref olmağıla şer‘le keşf ve cümel olduğun bildirüb hüküm ricâ itdikleri ecîlden cümle şer‘iye mûcibince vaz‘-ı kadîmi üzere ta‘mîrine oluna deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 500 (1728): Prevadi’deki Kilisenin Tamiri

Prevadi nâ’ibine hüküm ki

Kaza-i mezbûr muzafatında Arnavud-ı Cedid nâm-karyenin ehl-i kamet re‘âyâsı gelüb karye-i merkûmede vâki‘ feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsa mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olmağıla bundan akdem ma‘rifet-i şer‘le keşfolundukdan sakf-ı ve ba‘zı mevâzı‘ı ta‘mîre muhtaç olduğu muayene ve müşâhede olunub cânib-i şer‘den hamiyet şer‘iye virildiğın bildirüb hamiyet-i şer‘iye mûcibince termîme muhtaç olan mahalleri hâriceden ahcâr ve eşcâr vaz‘ olunmamak üzere kendü nakzı ile mesah-ı şer‘i olduğunı mertebe vaz‘-ı kadîmi üzere bilâ-tevsi‘ ve bilâ-terfi‘ zemine olunmamak bâbında

hükm-i hümayûnum ricâ itdikleri ecîlden hamîyyet-i şer'îye mûcibince vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîrine olunmamak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 500 (1729): Kilisenin Tamiri

Midye nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki

Midye kasabasında sâkin zimmî tâifesi gelüb kasaba-i mezbûre ortasında vâki' feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan Penaye kilîsası dimekle ma'ruf kadîmi kilîsanın mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olmağıla bundan akdem virilen emr-i şerîfim mûcibince ma'rifet-i şer'le keşfolundukda sakf-ı ve ba'zı mevâzı'ı ta'mîre muhtaç olduğu müşahede olunub cânib-i şer'den hamîyyet-i şer'îye virildiğın bildirüb hamîyyet-i şer'îye mûcibince termîme muhtaç olan mahalleri hâriceden ahcâr ve eşcâr vaz' olunmamak üzere kendü nakz-i ile mesâh-ı şer'î olunduğı mertebe vaz'-ı kadîmi üzere bilâ-tevsi' ve bilâ-terfi' zemîne olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden hamîyyet-i şer'îye mûcibince vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîrine olunmaya deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 501 (1730): Gemilerdeki Ocaklık Hakkında

Mısır vâlisine hüküm ki

Mîrî kalyonlar levendâtının mevvâciler için hazîne-i Mısır'ın irsâliyesinde bundan akdem iki yüz yetmiş altı bin yüz on üç kîse guruş ocaklık olub ba'zı havâss da mîrîye kalub kalyonlara ocaklık ta'yîn olunan mukataatın mukabelesinde bin yüz on iki iştirâsında irsâliye ma'an gelmek üzere irsâliye malına fetholunan yüz kîse mal-i mîrîni altmış iki bin beş yüz guruş olur varmağıla irsâli lâzım gelen iki yüz on üç bin altı yüz on üç kîse guruş ocaklık malını inşâallahu te'âlâ ber-vech-i müsâraat irsâl eylemen için emr-i şerîfim virilmek bâbında bi'l-fi'il başdefterdarım olan Ahmed dâme 'ulüvvühû i'lâm itmekle mûmâ ileyhın i'lâmı mûcibince yazılmışdır. Fî evâsıtı Ş sene 112 (21-30 Ocak 1701).

s. 501 (1731): Seyyid Bostan Mustafa'nın Mirası Hakkında

Trabzon kadısı Murtaza zîde fazlühûya hüküm ki

Bundan akdem Trabzon kadısı iken vefat iden Seyyid Bostân Mustafa'nın veresesi 'arz-ı hâl idüb müverrisleri müteveffâ-yı mezbûr kaza-i mezbûru elli iki gün zabt itdikden sonra medfûnen vefat idüb kuvetiyle te'mîn-i olmaz iken () nâm-kim veli tarafından baş nasîb oldum deyü umûr-ı kazaya müdâhale ve vâki' olan rüsûm-ı âdî her ne ise ahz ü

kabz idüb müteveffâ-yı merkûmun düyûn-ı kesîresi olub ve kendüler dahî dîyâr ve emr-i ma‘aş olmalarıyla müteveffâ-yı merkûmun fevti te’kîdinden senin zamanına gelince kaza-i mezbûrun rüsûm-ı ‘âdisi kendülere harc ve düyun ve mâ‘îşetlerine ‘avn olmak için kendülere virmek bâbında istidâ’yı ‘inâyet ve istincâ-yı merhamet itmeleriyle vech-i meşrûh üzere ‘âmel olunmak üzere yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 501 (1732): Şeyh Yusuf’un Haleb’te Uygun Mahallede Yerleşmesi

Rakka vâlîsine hüküm ki

Diyarbakir sükkânından Şeyh Yusuf’un hüsn-i muâşeret ve muvâfakat-ı olmağıla bundan akdem Birecik’e nakl olunmuş idi. Lâkin Birecik’de kendüye münâsib olmamağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Mezkûrun Diyarbakir’de olan haremini kendü mahremiyle Haleb’e götürüb ve kendüsini dahî Bireck’den ihrâca ve ‘ıyâliyle Haleb’de bir münâsib olan mahalde iskân ve eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 501 (1733): Yeniçerilerin Rum Kalesine Tayin Olunması

Trabzon kadısına ve muhafazasında olan yeniçeri zâbitine hüküm ki

Hâlâ Trabzon muhafazasında olan yigirmi yeniçeri cemâat-i muhafaza-i mezbûrdan ref ve Arz-ı Rum Kal‘ası muhafazasına ta‘yîn ve irsâl olunmak bâbında fermânım olub () zîde kadruhû ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. Muhâfaza-i mezbûrda olan yigirmi beşinci cemâatin oda başısı ve vekîl-harcı ve ‘umûmen ortaları ve neferât-ı ve Arz-ı Rum Kal‘ası muhafasına irsâl oluna deyü yeniçeri ağası mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 502 (1734): Hapis Cezası

Aydın ve Saruhan sancaklarında muhassîl-ı emval olan Nasuhi dâme ikbâlühûye hüküm ki

Cezayir kalyonlarından on kıt‘a kalyon İzmir karininde vâki‘ Foça limanına gelüb levendât taşra çıkub bilâ-izn-i humâyûn varub ‘asker tahrîr ideriz deyyü İzmir’de tecemmu‘a ve âlet-i harb ile gezüb envâ‘-ı fesâd ve şekâvede tasaddî eyledikleri ‘arz u muhzır ile i‘lâm olunmağın zikrolunan ‘alâ-eyyü-hâl İzmir’den ihrâc ve tard ve ibga eyledikleri için İzmir’de sâkin olan ümerâ-i deryaya ve İzmir kadısına ve kethudâları ve yeniçeri ser-dârı ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olub ve Cezâirlü’nün

gerek İzmir ve Foça ve Kuş Adası ve sâir ol havâlfide vâki‘ kıyılarında bu takrîb ile meks ü aramlarına rızâ-yı hümâyûnum olmamağıla sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Emr-i şerîfim vusûlünde levendât-ı merkûmeden bir ferdi eğer İzmir ve eğer Foça ve kıyılarında sevâhilden bir yere taşra çıkartmayub ve mîn-ba‘d ‘asker tahrîrine ruhsat göstermeyüb çıkmış bulunanları dahî sandalalar ile gerü kalyonlarına red ve Foça limanından ve ol havâlfiden tard ve ibga ve fesâd ve şekâvedlerin men‘ ve def eylesin. olmayub taşra çıkub fesâd ve şekâved üzere olanları ahz ü habs ve sıhhati üzere der-i devlet-i medarıma ‘arz u i‘lâm eylesin deyü yazılmışdır. (Tarih verilmemiş)

s. 502 (1735): Adı Geçen Kalelerin Güvenliği Hakkında

Kapudan Paşaya hüküm ki

On kıt‘a Cezayir kalyonu bilâ-izn-i hümâyûn levend tahrîr eylemek üzere İzmir ve Foça limanlarına girüb ve levendâni taşra dökilüb envâ‘-ı fesâd ve şekâved eyledikleri mesmû‘-ı hümâyûnum olub mezbûrların gerek o kıyılardan ve gerek sâir Cezayir ve sevâhilden bir majalle uğrayub bu takrîb ile fesâd ve şekâved itmeleriyle bir vecîhle rızâ-yı hümâyûnum olmamağıla sen ki vezîr-i müşârün ileyhsin. Hâlâ bî-‘avnihi te‘âlâ Bahr-i Sefid muhafazası için â‘dâd olunan kalyonlar ile bir mu‘temedün aleyh adamını ta‘yîn ve inşâallahu te‘âlâ kalyonları dahî bir sâat mukaddem tesyir ile sen ki zikrolunan Cezayir kalyonlarını varub İzmir ve Foça limanından ma‘kul ve gördüğün vech-i vecîbe üzere ihrâc ve gerek o kıyılara değîn ve sâir sevâhil ve Cezayir’e uğratmayub mazarratlarını ‘ibâd ve bilâd üzerinden hüsn-i tedbîr ve tedârik ile ihâta eylemesi için gerek ta‘yîn eylediğîn adamına ve gerek kalyon kapudanlarına ve sâirlerine iktizâsına göre tenbîh ve te’kîd ve Midilli ve Sakız ve Rodos kal‘alarının dizdârlarına dahî mezbûrları uğratmamak üzere tarafından mühürlü kagıdlar gönderüb defleri husûsunda muktezâ-yı hüsn-i ru’yet her ne ise öyle hareket eylemen bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 502 (1736): Hapis Cezası

Ümerâ-i deryadan İzmir’de sâkin Dervîş Ağa-zâde Mehmed ve Ferruyi Ali dâme ikbâlühüye ve Marbol-zâde Ali ve Mustafa dâme ‘izzühüya ve İzmir nâ’ibine ve kethudâları ve yeniçeri ser-dârı ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Cezayir kalyonlarından on kıt‘a kalyon İzmir karininde vâki‘ Foça limanına gelüb levendâtı taşra varub ‘asker tahrîr ideriz deyü bilâ-izn-i hümâyûn İzmir’de tecemmu‘ ve âlet-

i harb ile gezüb enva‘-ı fesâd ve şekâvede tasaddî eylediklerinden mâ‘adâ siz ki mûmâ ileyhimsiz. Sefînelerinizi yasub üçer dörder esîrlerinizi alub ve bir esîri katlidüb da‘vet-i şer‘ olduklarında itâat-i şer‘ eylemediklerin sen ki İzmir başı Mevlânâ-yı mûmâ ileyhisin. ‘Arz ve Medîne-i mezbûrun ‘ulemâ’ ve sulehâ ve eimme ve sâirleri muhafaza itmeleriyle siz ki mûmâ ileyhimsiz zikrolunan levendânın ‘alâ-eyyü-hâl İzmir’den ihrâc ve Foça limanından dahî sefîneleri çıkarub tard ve ibga eyleyesiz. Bu husûsda metîn ve ittifâk ve kemâl-i takayyü’ d ve ihtimâm ile ikdâm ve levendât-ı mezkûreyi be-her-hâl İzmir ve Foça’dan kaldırub bir güne i‘tizâr ile meks ve tevakkûflarına ruhsat göstermeyüb şekâved idenleri ahz u habs eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 503 (1737): Eşkîyalara Verilen Ceza Hakkında

Anadolu vâlîsi vezîr ‘Abdi Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem katl-i nüfus olunan Küçük Mustafa nâm-şakînin kethudâsı ve şekâved refîki olan Aşkar Eveli bölükbaşı nâm-şakînin katl-i nüfus ve garet-i emval ‘âdet-i müstemiresi olmağıla dâimâ kuttâ‘-i tarîk eşkıyası ile ülfet ve sohbet ve enva‘-ı fesâd ve şekâvede bâ‘is sa‘i bi‘l-gadr ve vâcib-ül-izâle olan eşkıyadan olub ve hâlâ olduğun Sivas kadısı Mevlânâ Murtaza dâme fazlühû ‘arz ve Medîne-i Sivas’ın ‘ulemâ’ ve sulehâ ve â‘yân ve eşrâf-ı vilâyet ve ahâlîsi muhzır itmeleriyle sen ki vezîr-i müşârün ileyhisin. Emr-i şerîfim vardığı gibi şakî-i mezbûrun bilâ-taahhur cezasın virüb ser-i maktu‘un der-i devlet-i medârıma irsâl eylemen bâbında yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 503 (1738): Suçlulara Verilen Ceza Hakkında

Şam kadısına ve kaza-i mezbûrda nakibü’l-eşrafa hüküm ki

Trablus-ı Şam beglerbegisi Arslan dâme ikbâlühû ‘arz-ı hâl gönderüb vezîr-i â‘zam Hasan Paşa’nın mutasarrıf olduğü haslarından humûs-ı hası bin yüz on ve on bir ve on iki senelerine mahv-i olmak üzere ‘uhdesinde olmağıla has-ı merkûmun vaktine mukayyed raiyeti ve raiyeti gulâmlarının üzerlerine ihdâsa lâzım gelen a‘şar-ı şer‘iye ve sâir hukuk u rüsûmların tecemmu‘ ve tahsil itmek istedikde humus kıssası ağalarından olub olan kimesneler tâbi‘ nigâh eşkıyasıyla yek-dîl ve yek-cihet ve memâlik-i mahrusâmda cem‘iyyet-i memnû‘ iken nice dürlü bahâne ile cem‘iyyet ve fesâd ve şekâved ‘âdet-i müstemireleri olub has-ı merkûm bir re‘âyâsını tahrîk ve ihtilâl itmeleriyle has-ı mezbâr re‘âyâsının hukuk u rüsûmları tahsiline ile be-her sene beşer bin gadrımın tertîbine bâ‘is oldukların bildirüb mezkûrların taaddîleri men‘ ve def olunub Âsitâne-i Sa‘âdetime ‘arz u

i'lâm olunmak bâbında hüküm ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere 'âmel oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili Ş sene 112 (11-20 Ocak 1701).

s. 503 (1739): Diyarbekir Mukataasının Mellü İsmail'e Verilmesi

Amed monlasına ve Diyarbekir mütesellimine hüküm ki

Bağdad Kal'ası muhafazasına me'mûr olan Dergâh-ı muallâm yeniçerilerinin bin yüz on bir ve beş ve on ve yüz on iki Mısır ve mevahileri bin yüz on iki senesine mühmel olmak üzere Diyarbekir mukataât-ı pîşânından mukataa-i merkûme voyvodası Mellü İsmail'den havâle olunan âsâyış-i peyk ve mezkûr ba'zı 'özür ve 'ilmde irâdıyla eda'-yı taalluk ve muhalefet üzere olduğu ismâ' olumağın meblâğ-ı merkûmu ber-vech-i hazîne-i 'âmireme teslîm olunacak peşin akçeden havâle olunmuş iken henüz ahz eylemediğinden ziyâde 'îtâb ve 'îtâbâ müstehak-ı mazhar olmuştur. İmdi emr-i şerîfim vürûduna değin eda' iltiyâmın ise kat'-ı 'özr ve cevâbın ısga' eyleyüb mezkûru ahz u kal'a-bend ve meblâğ-ı mezkûru tesbît-i tahrîr hükmü mûcibince tamamen tahsîl ve kabzına me'mûr olana teslîm ve irsâl başısına deyü yazılmışdır. Fî evâili Ş sene 112 (11-20 Ocak 1701).

s. 503 (1740): Melik Yusuf'un Çiftlik Yapması

Ber-vech-i Arpalık Yanya sancağına mutasarrıf () dâme ikbâlühûye ve Mirzan kadısı ve emir ve tacire hüküm ki

Siz ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhümasız mektûb gönderüb kuvva-i mezbûrda hazîne-dâr olan Hüseyin ile kazasına tâbi' Dirmiştiye nâm-karye ahâlîsi meclîs-i şer'a varub kasaba-i da sâkin bundan akdem cizye muhassılına tâbi' olmağıla müfrîd olunan Melik Yusuf karye-i mezbûre ahâlîlerinin çiftlik eyledikleri bin yüz () senesinden berü zabt idüb kendi itmekle bundan akdem Selanik muhafızı vezîr Hasan Paşa mübaşeretiyle emr-i şerîfim ısdâr olunmağıla müşârün ileyh tarafından ta'kîb olunan mezkûrdur dimekle karye-i merkûme isâbet eylemek çiftliği üzerine varıldıkda mezkûr Yusuf kapudan dimekle ma'ruf mevki'de ca ihdas itmeğe yüz kırk ihdâs itmekle ol cizyere'ayadan iki yüz mû'temedleri reâyâyı gönderüb Bosna-i mübarekede cizye-dâr mûmâ ileyhe cizyelerin virdirmeyüb müceddeden bir kimesne mübaşeret eyşeyüb müşâhere olundukda mûmâ ileyh 'Abdullah'a iltimâs 'arz eylediğiniz ecılden sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin mezkûr Yusuf ve hasmıyla müdâfaaları üzerine fermân virilüb lâkin ele ne vakitte zuhûr ider ise ahz ve şer' ve hilâf-ı şer' reddolunduğu olur ise ol tarafda kal'a-bend ve sıhhati üzere der devlet-i medârıma i'lâm eylesin deyü yazılmışdır. Fî evâhiri Ş sene 112 (31 Ocak-8 Şubat 1701).

s. 504 (1741): Zeametlerin Parut Kalesi'ne Gönderilmesi

Erzurum vâlîsi ve Erzurum Kal'ası muhafazasında yeniçeri muhafızı olan deveci () zîde kadruhûya hüküm ki

Hâlâ muhafaza-i mezbûrede olan yetmiş tokuzuncu cemâat Ref'a ve Vatan-ı Purut Kal'ası muhafazasına irsâli fermânım olup () zîde kadruhû kayd olunmağın muhafaza-i mezbûrede olan yetmiş tokuzuncu cemâate onbaşısı ve vekîl-harcı ve bi'l-cümle neferin ve 'umûmen ortaları ve zeâmetleri ile Erzurum kal'asından ihrâc ve vata-ı Purut Kal'ası muhafazasına irsâl eylemeğın kemâ-yenbagî takayyü'd ve ihtimâm eyleyüb tesâmuh ve tekâsülden ihtirâz ve ictinâb eylesesın deyü yeniçeri ağası İbrahim Ağa'nın mektûbu mûcibince yazılmışdır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 504 (1742): Trablus'da Kiralanan Gemi Hakkında

Belfa ve Mükr nâ'iblerine hüküm ki

Trablusgarb ocağı tarafından 'arz-ı hâl gönderilüb iki seneden mütevâciz kaht u gula vâki' olmağıla Trablus'da nevl ile tutdukları bir kıt'a eteklerinde tahmîl ve olan ehl-i İslam'a götürmek için rızâlarıyla narh-ı carî üzere akçeleriyle altı bin kîl hanta ve üzere mubayaa ve muhalefet olunmamak bâbında istid'a eyledikleri ecîlden vech-i meşrûh üzere kazalarıyla narh-ı carî üzere hanta ve şâir ve erze mubayaa ve muhalefet olunmamak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır. Fî evâili R sene 112 (15-24 Eylül 1700).

s. 504 (1743): Kalebend Cezası

Trabzon beglerbegisi 'Ömer dâme ikbâlühûye ve Of kadısına ve kaza-i mezbûrda vâki' kethudâ yerleri ve yeniçeri ser-dârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Mektûb gönderüb Of kazası ahâlîsi i'lâm-ı hâl idüb kaza-i mezbûra tâbi' Rişto nam-karyeden Kanlı 'Ömer ve karındaşı Kanlı Mustafa ve oğlu Kanlı Mahmud ve Enaz oğlu Kanlı Hasan ve karındaşları 'Osman ve Mahmud karyesinde Sarı 'Abdülbaki ve Maki karyesinden Yalvaç oğulları Deli Ahmed ve Zalim Ali ve Hasan ve 'Ömer oğulları ve oğlu Ali ve Kaz oğlu ve Rüstem oğlu Ali ve Zevayid karyesinden 'Abdi oğulları Mehmed ve Ali ve 'Osman ve Kapucıoğlu Mustafa hevâlarına tâbi nice eşkıya-yı müfsîdin ile 'alâ melei'n-nâs alet-i harb ile gezüb nice ümmet-i Muhammed'i katl ve nicelerin emval ve erzakların garet ve bizim cemâatimize gelmesin deyü evlerin basub ehl ü 'iyâllerine ta'arruz ve mahkemede adam katl eyledikleri hüccet olmağıla bundan akdem

haklarından gelinmek için birkaç def'a Erzurum vâlisî olanlara ve sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin. Selefine emr-i şerîfim virilmiş iken ele girmeyüb şekâvedleri izdiyad bulub dâimâ cem'iyet ile fesâd itmek 'âdet-i müstemereleleri olmağıla mukaddemen mezbûr şakîler ahz ve Rize kal'asında muhkem habs olunmaları fermânım olmağıla itâat-ı emr-i şerîfim eylemeyüb cem'iyet ile firar itmeleriyle mezbûr şakîler hâlâ bir harîkle Enaz oğlu Kanlı Hasan ve karındaşları ve birkaç nefer şakîler ele girüb Rize kal'asında kal'a-bend habs olundukda kal'a-i mezbûre diz-dârları Hasan'ın tu'me-hahı sebebi ile ve hâlâ Rize müftisi Mehmed'in i'aneti ile nice ehl-i fesâd şakîler cem'iyât ve âlet-i harble kal'a-i mezbûrede mahbûs olan şakîleri itlak itmeleriyle yine cem'iyet üzere olub fesâd ve şekâvedin hesab olmalarıyla eşkıya-yı mezkûre ahz ve haklarından gelinmek bâbında hüküm ricâsına 'arz eylediği ecîlden siz ki mûmâ-ileyhümsiz. Mezkûrları ahz ve fesâd ve şekâvedleri zahîr olur ise ol tarafda kal'a-bend ve üzerlerine sübût bulan mevâd-ı sicill ve hüccet olunub 'arz u i'lâm eylesiz ki bundan sonra haklarında ne vechile fermânım sâdır olur ise ana göre 'âmel eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır. Fî evâili R sene 112 (15-24 Eylül 1700).

s. 505 (1744): Kalede İkamet Edilmesi Hakkında

Hanya muhafızı vezîr () Paşa'ya ve Hanya kadısına hüküm ki

Mahmîye-i Hanya re'âyâsından olub eyyâm-ı muhâsara kal'ada bulunan zimmîyan tâifesinde elli iki nefer zimmî Ferahın fethi ve der-mesâ kal'ada sâkin olmuşlar iken biraz eyyâmdan sonra re'y-i vülât ile binâ' itdirilüb ana nefer ve iskân istilâ'sı esnasında süknâları muhterik ve kendüleri der-mesa kal'aya gerü tahsil ve hengâm-ı muhâsarada sarakat ve istikamet ile hizmetde bulunub mahall-i hüccet olmalarıyla vürûd-ı kal'ada iskân itdirilmek üzere emr-i şerîfim virilmesi için â'yân ve ahâlî-i vilâyet ahbârlarıyla 'arz olundukda hizmetleri mukâbelesinde nefer teklîfi ile olunmayub hallerine cây-ı ve anda îvâ ve iskân ve ahvâllerine nizâm virilmesi fermânım olmuş idi. Der-mesa kal'ada sâkin oldukları hânelerinde iskân itdirilüb kal'adan hâric mahall-ı uhrâ teklîfi ile rencîde olunmamak üzere sâbıkan Kandiye muhafızı olan Ali Paşa tarafından yedlerine ma'mûl bir sened virilmeğile sen ki vezîr-i müşârün ileyh ve Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin. Hîne fethden berü der-mesa kal'ada mütemekkîn olub hengâm-ı muhasarada istikameti ile hizmetleri sebkat iden mesfur elli iki neferin vürûd-ı kal'ada kendi mülk-i hânelerinde ikametlerine muhâlefet olunmayub bir mesa kal'ada mahall-i uhrâ nakl teklîfi ile 'arz ve rencîde olunmamaları için yazılmışdır. Fî evâhiri S sene 112 (7-15 Ağustos 1700).

s. 505 (1745): Kalebend Cezası

İtlak olunmak için yazılmıştır.

Selanik sancağı mutasarrıfı İbrahim Paşa'ya ve Kelemriye Kal'ası dizdarına hüküm ki

Bi'l-fi'il mir-i ahûr-ı evvel olan Ali dâme mecdühû 'arz-ı hâl idüb ıstabl-ı 'amire-i evvele tâbi' defterde mukayyed Selanik korusunun hudûd ve sınırı muayyen olub bir vecîhle dahî olunmak îcâb itmez iken Drama kazasına tâbi' Bobalık nâm-karyede sâkin Hacı Ramazan nâm-kimesne kırk elli nefer atlu ile gezüb mîrî korunun hudûd ve sınırların koru zâbitlerine zabt itdirmeyüb mâni' olmağıla bundan akdem men-birle birkaç def'a emr-i şerîfim virilmiş iken itâat-ı emr-i şerîfim eylemeyüb taaddî üzere olmağıla mezkûr Hacı Ramazan ıslâh-ı nefis için kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzere 'âmel olunmak için yazılmıştır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700) / Sebebi ile tahliye olunmak için emr yazılmıştır.

s. 505 (1746): Kalebend İtlakı

Zile vâlisine ve Erzurum Kal'ası dizdarına hüküm ki

Zile vâlisi 'Abdülbaki'nin fesâdı ve ser-hadd-i ihtilâli mûcib nice ahvâl zuhûr idüb kazadan 'azl ve bir dahî kendüye muzırrı virmemek üzere rûz-nâmçe-i hümâyûnda olunmağıla kal'a-i mezbûrede kal'a-bend ve fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça itlak olunmamak üzere yazılmıştır. İtlak olmuşlar ise Fî evâsıtı M sene 112 (28 Haziran-7 Temmuz 1700).

s. 505 (1747): Sürgün Cezası

Limni Kal'ası dizdarına hüküm ki

Diyarbakirli Şeyh Yusuf ve küllî Şeyh Mehmed ve mezkûr Mehmed'in karındaşı kendi hallerinde olmayub ıslâh-ı nefis için nefy ve ecîlle olunması mühimm ve muktezî olmağıla mezkûrlar Limni'ye nefy ü ecîlle ve kal'a-bend olunub fermânım sâdır olmadıkça itlak olunmalarını bâbında yazılmıştır. Fî evâhiri R sene 112 (5-13 Ekim 1700).

s. 506 (1748): Adı Geçen Kişiye Aryan Ağalığının Verilmesi

Kandiye muhafızı Yusuf Paşa'ya hüküm ki

Mustafa zîde kadruhû gelüb mezkûr bundan akdem Girid hazînesinde kırkına kapudan iken Girit'de mecrûh olduktan mukabelesinde hâliyenin sol kol 'aryan ağalığı kendüye

virmişken tevcîh olunub makdûr olmağıla ‘inâyet ricâ itmeğın sen ki vezîr-i müşârûn ileysin on beş.....on beş kîle hanta vedâyi’ olmak üzere ‘arz eylemen için yazılmışdır. Fî evâsıtı N sene 113 (9-18 Şubat 1702).

s. 506 (1749): Yenişehir’deki Kilisenin Tamiri

Yenişehir Fener nâ’ibine hüküm ki

Medine-i Yenişehir Fener’de sâkin ehl-i zimmet re‘âyâ tâifesi gelüb medîne-i mezbûrede vâki‘ feth-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan kadîmi kilîsanın evâlarından ba‘zıları mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olduğun bildirüb ma‘rifet-i şer‘le keşf ve hüccet olunmak bâbında hüküm-i ricâ itmeleriyle keşf ü hüccet olunmak için yazılmışdır. Fî evâsıtı N sene 112 (19-28 Şubat 1701).

s. 506 (1750): Adı Geçen Yerlerin Eşkiyalardan Korunması Hakkında

Karaağaç Güzel Hisar ve () kadılarına ve Hamîd sancağıyla ve Eğirdir monlasına ve diz-dârına hüküm ki

Sen ki Karaağaç Güzel Hisar kadısısın mektûb gönderüb Karaağaç Güzel Hisar kazası ahâlîsi meclîs-i şer‘a varub Karaağaç Güzel Hisar sâkinlerinden Süleyman nâm-kimesne bin yüz () senesinde birkaç aydan berü kuttâü‘t-tarîk ve bir mikdâr sek-bân cem‘ ve emin olmak için kaza-i mezbûr.....nâm-karye ahâlîsini tahrîk ve kendüye tâbi’ itdirüb ve has-ı mezbûr cânibi Dervîş Ali nâm-kimesneyi yanına rüşvet ile yanına getürüb Güzel Hisar kadısına hitâben ısdâr eyleyüb evâmîr-i şerîfeyi Karaağaç kazası deyü kayd ve merasimle alub ve sen ki Karaağaç kadîsı Mevlânâ-yı mezkûrsun. Sâbıkan has voyvodası Yusuf ile kilîsa basub...aksa ile...beş on aydan berü kadılık...nâm-mahallerde katl-i nüfus ve garet-i emval itmekle tüccâr mukataa ve ebnâ-yi sebil dahî ziyâde sek-bân olmadıkça ta‘addîde mürûr itdirmeyüb ve ehl-i ‘ırz zannolunan kimesneler dahîitmekle iştilgal ve üzere olmağıla hâlâ.....oğlu Sarı Mustafa ve...Sağır Ali siyahi ve Ebubekir bundan akdem...tecemmu‘ itmek üzere...kanâat itmeyüb vech-i meşrûha üzere ta‘addî ve tecâvüz üzere oldukların ahâlîsi ilhâhıyla ‘arz itmeğın mezkûrlar buldukları yerde ahz ve şer‘-i ihzâr olunub üzerlerine....sâbit olur ise Eğirdir kal‘ası’nda kal‘a-bend ve yanında olan mevâd-ı sicill ve hüccet olunub der-i devlet-i medârıma i‘lâm oluna deyü yazılmışdır. Fî evâsıtı N sene 112 (19-28 Şubat 1701).

s. 506 (1751): Zimmetin Zamanında Tahsil Edilmesi Hakkında

Sagdu Sayd İdüb Beglerbeğisi Kaplan Mehmed dâme ikbâlühüye hüküm ki

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhysin. Bundan akdem Rakka vâlisi vezîrim Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehüye ile maan Hüseyin el-Abbas didikleri şakînin istihsâli için me'mûr olmuş idin. Şakî-i mezbûr Hole (?) firar eylediği i'lâm olunmağıla vezîr-i müşârün-ileyh tevakkuf itmek üzere me'mûr olmağın imdi emr-i şerîfim vusûlünde sen dahî mâdenin hareket itmeyüb me'mûr olduğun mâl-i mîrînin vakt ü zamanıyla cem' ve tahsilinde ve sâir lâzım-ı zimmetin hidemât-ı 'aliyyemin itmâm ve tekmîlinde bezl ü sa'y ü kudret eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâili Ra sene 1112 (15-24 Eylül 1700).

s. 506 (1752): Sûret

Bir sûreti Trablus-ı Şam beglerbeğisi Arslan Paşa'ya yazılmışdır.

s. 506 (1753): Adı Geçen Kişinin İkamet Etmesi Hakkında

Sâbıkan Rum İli vâlisi olub...olan Süleyman Paşa'ya hüküm ki

Sen ki mûmâ-ileyhysin. Bundan akdem...ikametinin fermânım olmuş idi. Hâlâ...olan çiftliğinde ikamet eylemen üzere istîzân eylediğın ecılden ol bâbda müsâade-i hümâyûnum erzân kılınmışdır. İmdi emr-i şerîfim vusûlünde akvâl ve ef'âl-in kimesne mütekeddir olmamak üzere mahall-i mezbûrda olan çiftliğine varub kendü halinde ikamet eyleyesin deyü yazılmışdır. Fî evâili N sene 112 (9-18 Şubat 1701).

s. 507 (1754): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında

Fermân-ı 'âlîşânım mûcibince 'âmel oluna deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn virilmişdir.

Mısır vâlisine hüküm ki

Gazze ve benî suhr ve...ve benî 'atiyye 'aryanı ihtiyâr-ı tarîk-i dalâl ile bu sene huccac-ı Müslimîn'e mazarrat ve ibâhâ-i dimâ ve emvallerine fesâd ve şekâvede cesaret idüb vo ol etrafın...ahâlîsi eşkıya-ı mezkûreye zahîre virüb takvîyetlerine bâis olmalarıyla eşkıya-yı mezkûrenin ve izlerinin kat' için zahîre makûlesi virmemek üzere emîr-i Mekke-i Mükerreşe şerîf-i ma'delet-i şerîf zîde dâme sa'dühu 'arz ve i'lâm itmeleriyle sen ki vezîr-i müşârün ileyhysin vech-i meşrûh üzere huccâc-ı Müslimîn'e îsâl-i mazarrata cesaret iden eşkıya-yı mezkûreye Mısır-ı Kahire ve sâir ol etraf ve havâlîde fî-mâba'd zahîre virilmeyüb

ve sâir vücûd-ı...dahî bir nesne ile ittikâ' itdirmemek üzere ol diyar ve emsârın ahâlîsine muhkem tenbîh ve te'kîd ve bu vecîhle eşkıya-yı mezkûreye zarûret ve müzâyaka virmeğe kemâl-i mertebe takayyü'd ve ihtimâm eylesesin deyü yazılmışdır. Fî evâili R sene 1112 (15-24 Eylül 1700).

s. 507 (1755): Sûret

Bir sûreti Şam kâbilesinden zimmet makûlesi virilmek üzere fermân-ı 'âlîşânım mücibince 'âmel oluna deyü 'unvânına hatt-ı hümayûn-ı murâd olmuşdur.

s. 507 (1756): Adı Geçen Yerlerin Eşkîyalardan Korunması Hakkında

Şam vâlîsi ve mîr-i hacı olan vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârün ileyhisin. Bundan akdem...ve Gazze ve benî suhr ve ...'aryanı ihtiyâr-ı tarîk-i dalâl ve bu sene huccâc-ı Müslimîn'e îsâl-i mazarrat ve ibâhâ-i dîmâ ve emvalleriyle fesâd ve şekâvede cesaret itmeleriyle ol etraf ve ahâlîsi eşkıya-yı merkûmeye zahîre virmek üzere mukaddemen dahî emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümayûnum olmuş idi. Gerek eşkıya-yı mezkûrenin ve gerek şekâvede müttefik olan benî 'atiyye 'aryanının dâyilerini kat' içün zahîre makûlesi virilmemek üzere emîr-i Mekke-i Mükerreme şerîf Sa'd İbn-i şerîf zîde dâme sa'dühu 'arz u i'lâm itmeleriyle imdi emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşrûh üzere huccâc-ı Müslimîn'e îsâl-i mazarrâta cesaret iden eşkıya-yı mezkûreyi Şam ve ...ve sâir ol etraf ve havâlîde fî-mâba'd zahîre virilmeyüb ve sâir vücûh itibândan dahî bir nesne ile ittibâ' itdirmemek üzere...ahâlîsine muhkem tenbîh ve te'kîd ve bu vecîhle eşkıya-yı mezkûreye zarûret ve müzâyaka virmeğe kemâl-i mertebe takayyü'd ve ihtimâm eylesesin deyü yazılmışdır. Fî evâili N sene 112 (9-18 Şubat 1701).

s. 507 (1757): Sûret

Fermân-ı 'âlîşânım mücibince 'âmel oluna deyü 'unvânına hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn virilmişdir.

Bir sûreti Gazze sancakbegi Hüseyin dâme 'izzühüya

s. 507 (1758): İzmir'deki Binanın Tamiri

İzmir nâ'îbine hüküm ki

Medîne-i İzmir'de sâkin...tâifesi 'arz-ı hâl ider. Medîne-i mezbûrda vâki' feh-i hakaniden berü yerlerinde terk olunan El-Gazi dimekle ma'ruf binâların bir tarafının dîvârı

ve bir mikdâr girişleri mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olduğun bildirüb ma‘rifet-i şer‘le keşf ü hüccet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın şer‘le keşf oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili N sene 113 (30 Ocak- 8 Şubat 1702).

s. 507 (1759): Kalebend İtlakı

Bozcaada Kal‘ası dizdarına hüküm ki

Bektaşiyândan Derviş Ahmed kapudan ‘arz-ı hâl gönderüb mahrûse-i İstanbul’da vâki‘ Şahkulu Tekyesi’nde sâkin hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ ve harîk hasebîyle bundan akdem ahz ve kal‘a-i mezbûrda kal‘a-bend olmuş idi. Hâlâ ıslâh-ı nefis itmemekle istid‘â’yı ‘inâyet eylediği ecîlden ba’de‘l-yevm kendü halinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf akvâl ve...eylemek üzere itlak oluna deyü yazılmışdır. Fî evâili N sene 113 (30 Ocak-8 Şubat 1702).

SONUÇ

Divan-ı Hümayun, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren en yüksek karar organı olarak faaliyet göstermiştir. Burada çeşitli konulara dair kararlar alınır ve halk arasında yaşanan problemler görüşülürdü. Divan-ı Hümayun toplantılarında alınan kararlar konularına göre çeşitli defterlere kaydedilmiştir. Bu defterler arasında yer alan Beylikçi kalemi, mühimme defterlerini içine almaktadır. Mühimme defterleri, hem padişahın divana başkanlık ettiği hem de sadrazam başkanlığında toplanan divandan çıkan mühim emirlerin kaydedildiği defterler olduğu için Osmanlı Devleti açısından önemli bir yere sahiptir.

Çalışılan defterde 338.-507. sayfa aralığının transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Defter içerisinde eşkıyalık, yol kesme, adam yaralama, ev basma, kız kaçırma ırza taaddi, gayr-ı ahlaki olaylar, isyan, vergilerin zamanında verilmemesi, yeniçerilik iddiasında olanların faaliyetleri, halka zulmetme gibi konular yer almaktadır. Bunun dışında kilise, cami ve binaların tamiri ve inşası, donanmalardaki eksiklerin giderilmesi gibi konulardan da bahsedilmiştir. Defter içerisinde genel olarak eşkıyalık olayları geçmektedir. Osmanlı Devleti eşkıyalarla belirli süre mücadele etmiştir. Fakat bu mücadele neticesinde istenilen başarı elde edilemediği için bazı yöntemler geliştirmek zorunda kalmıştır. Devlet eşkıya ile pazarlık yapmaya çalışmış ve onlara bazı memuriyetler vererek kadrosuna almıştır. Yöntemlerden bir diğeri eşkıyalık olaylarının yoğun şekilde yaşandığı bölgelere vali, kethuda ve mübaşir gibi görevliler tayin edilmiştir. Bu yöntemler sonucunda başarı elde edemeyen devlet, cezalandırma yoluna gitmiştir. Verilen cezalardan biri nefy (sürgün)'dir. Osmanlı Devleti içerisinde nefy iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan biri iskan ve yerleştirme, diğeri ise cezadır. Toplum içerisinde huzursuzluk çıkararak kişileri alınan kararlarla birlikte bu cezalara çarptırılmıştır. Verilen cezalar Osmanlı Devleti'nin, hem ülke içine hem de ülke dışına sürgün ettiğini göstermektedir. 111 Numaralı Mühimme Defterinin çalışılan sayfa aralığında 1698-1702 yılları geçmektedir. İstisna olarak birkaç hükümde 1690 yılında yer almaktadır. Defterde geçen konular Osmanlı Devleti'nin bu yıllar içerisindeki genel durumu hakkında bilgi vermektedir.

KAYNAKÇA

- Acehan, Abdullah, “Osmanlı Devleti’nin Sürgün Politikası ve Sürgün Yerleri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmaları Dergisi*, I/5, 2008, s. 13-29.
- Akçadağ, Göknur, “16. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağı’nda Eşkîyalık Hareketleri: Malatya Sancağı Örneği”, *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, II/3, 2012, s. 44-68.
- Akdağ, Mustafa, “Celâlî Fetretî”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XVI/1-2, 1958, s. 57-107.
- Akgündüz, Ahmet, “İcâreteyn”, *DİA*, C. XXI, İstanbul 2000, s. 389-391.
- Aktaş, Necati, “Âmedci”, *DİA*, C. III, İstanbul 1991, s. 12.
- Alkan, Mustafa, “Osmanlı Devleti’nde Merkez Teşkilatı”, Osmanlı Teşrifat Tarihi El Kitabı (Editör: Tufan Gündüz), Grafiker Yayınları, Ankara 2012, s. 44-111.
- Alkan, Mustafa, “Osmanlıda Vakıf Sistemindeki Bozulma Üzerine Bazı Düşünceler”, *Türkiye Dünyası Araştırmaları Dergisi*, S. 166, 2007, s. 70-83.
- Alparslan, Ali, “Divânî”, *DİA*, C. IX, İstanbul 1994, s. 445-446.
- Armağan, Abdüllatif, “Klasik Dönemde Osmanlılarda Devlet Yönetim Anlayışına Dair Bazı Hükümler”, *Akademik Bakış Dergisi*, V/9, 2011, s. 144-156.
- Aydın, Mehmet, “Kilise”, *DİA*, C. XXVI, İstanbul 2002, s. 16-18.
- Aydın, Yasemin, *27 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*(s. 280-408), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2014.
- Bardakçioğlu, Ali, “Eşkîya”, *DİA*, C. XI, İstanbul 1995, s. 466-469.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, (Yayına Haz.: Yusuf İhsan Genç ve diğerleri), İstanbul 2010.
- Baştürk, Harun, *9 Numaralı Nâme-i Hümayûn Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi* (s. 116-237)(H.1186-1218/M.1772-1803), Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kilis 2016.
- Bostan, İdris, “Salyane”, *DİA*, C. XXXVI, İstanbul 2009, s. 59-60.
- Canatar, Mehmet, “Kethüda”, *DİA*, C. XXV, İstanbul 2002, s. 332-334.
- Çakır, İbrahim Ethem, *10 Numaralı Mühimme Defterleri’nin* (s. 179-356) *Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2006.
- Çoban, Harun, “Nefy-ü Kısas Defterlerine Göre Tanzimat Sonrasında Balkanlardan Yapılan Sürgünler (1848-1883)”, *Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, S. 3, 2018, s. 141-167.
- Emecen, M. Feridun, “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, III/5, 2005, s. 108-139.

- Erdoğan Özünlü, Emine, “Mühimme Defterlerine Göre XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı-Kırım Hanlığı İlişkileri”, *Selçuklu Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 27, 2010, s. 489-503.
- Erim, Neşe, “Osmanlı İmparatorluğunda Kalebendlik Cezası ve Suçların Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme”, *Osmanlı Araştırmaları IV*, İstanbul 1984, s. 79-88.
- Erol, Ayşe, *78 Numaralı Mühimme Defteri'nde (H. 1018/ M. 1609-1610) Yer Alan Anadolu Eyaleti'ne Ait Hükümlerin Tasnif ve Tahlili*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016.
- Ertem, Adnan, “Osmanlıdan Günümüze Vakıflar”, *Vakıflar Dergisi*, S. 36, 2011, s. 26-65.
- Fidan, Fadimana, “Osmanlıda Zahire Mübaşiri: Zıştovili Hacı Ali Örneği (1749-1755)”, *DTCF Dergisi*, LVI/2, 2016, s. 303-318.
- Gök, İlhan, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi 168 Numaralı Mühimme Defteri (s. 200-376)(1183-1185/1769-1771) Transkripsiyon, Değerlendirme*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.
- Gökbilgin, M. Tayyib, *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, Enderun Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 1992.
- Güçer, Lütfi, “XVI. Yüzyıl Sonlarında Osmanlı İmparatorluğu Dahilinde Hububat Ticaretinin Tâbi Olduğu Kayıtlar”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XIII/1-4, 1952, s. 79-98.
- Gülsoy, Ersin, “Kandiye”, *DİA*, C. XXIV, İstanbul 2001, s. 303-305.
- Günay, Hacı Mehmet, “Vakıf”, *DİA*, C. XLII, İstanbul 2012, s. 479-486.
- Günay, Ramazan, “Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhtevası ve Önemi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, I/17, 2013, s. 12-29.
- Gürkan, Salime Leyla, “Manastır”, *DİA*, C. XXVII, İstanbul 2003, s. 560-561.
- Halaçoğlu, Yusuf, *Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı*, Ankara 1991.
- Halaçoğlu, Yusuf, “Osmanlılarda Vakıf Müessesesi”, *Vakıf Haftası Dergisi*, S. 1, 1984, s. 98-128.
- Halaçoğlu, Yusuf, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2014.
- İlgürel, Mücteba, “Osmanlı'da Eşkıyalık”, *DİA*, C. XI, İstanbul 1995, s. 467-469.
- İlgürel, Mücteba, “Celâlî İsyânları”, *DİA*, C. VII, İstanbul 1993, s. 252-257.
- İlgürel, Mücteba, “Levent”, *DİA*, C. XXVII, İstanbul 2003, s. 150-151.
- İlgürel, Mücteba, “Katırcıoğlu Mehmet Paşa”, *DİA*, C. XXV, İstanbul 2002, s. 35-36.
- İlhan, M. Mehdi, “Osmanlı Su Yollarının Sevk ve İdaresi”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XXVII/44, 2008, s. 42-66.
- İnan, Kenan, “Trabzon'da Yönetici Yönetilen İlişkileri (1643-1656)”, *Osmanlı Araştırmaları XXIII*, İstanbul 2003, s. 23-60.

- İşbilir, Ömer, “Kalebend”, *DİA*, C. EK-II, İstanbul 2016, s. 5-7.
- İşpirli, Mehmet, “Ehl-i Örf”, *DİA*, C. X, İstanbul 1994, s. 519-520.
- İşpirli, Mehmet, “Mansıb”, *DİA*, C. XXVIII, İstanbul 2003, s. 4.
- İzgi, Şuayib, “986 (1157) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri (s. 201-400) Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi”, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2006.
- Kara, Mustafa, “Hanya”, *DİA*, C. XVI, İstanbul 1997, s. 49-51.
- Kılıç, Mustafa, “Osmanlı Tarih Araştırmalarında Mühimme Defterlerinin Yeri ve 107 Numaralı Mühimme Defteri”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VII/2, 2003, s. 249-260.
- Kılıç, Sami, “Osmanlı Arşiv Vesikalarına Göre Hristiyan Cemaatlerin Kamame Kilisesi İle İlgili Tartışmaları”, *History Studies International Journal Of History Dergisi*, III/3, 2001, s. 227-244.
- Kılınç, Ünal, “Vali”, *DİA*, C. XLII, İstanbul 2012, s. 492- 494.
- Köç, Ahmet, “Ankara’da Eşkıya Tarafından Gerçekleştirilen Vakıf Gayrimenkullerinin Tahribatı Hakkında Bazı Görüşler (XVII. ve XVIII. Yüzyıllar)”, *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, III/4, 2017, s. 63-79.
- Köksal, Osman, “Osmanlı Hukukunda Bir Ceza Olarak Sürgün ve İki Osmanlı Sultanının Sürgünle İlgili Hatt-ı Hümayunları”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 19, 2006, s. 283-341.
- Kütükoğlu, Bekir, “Vak’anüvis”, *DİA*, C. XLII, İstanbul 2012, s. 458-461.
- Kütükoğlu, Mübahat S., “Mühimme Defteri”, *DİA*, C. XXXI, İstanbul 2006, s. 520-523.
- Kütükoğlu, Mübahat, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyatı Yayınları, İstanbul 1994.
- Mumcu, Ahmet, “Dîvân-ı Hümayun”, *DİA*, C. IX, İstanbul 1994, s. 430-432.
- Öğün Bezer, Gülay, “Rakka”, *DİA*, C. XXXIV, İstanbul 2007, s. 432-433.
- Önkal, Ahmet, “Câmi”, *DİA*, C. VII, İstanbul 1994, s. 91-92.
- Paşazade, Orhan, *9 Numaralı Mühimme Defteri (977-978/1569-1570) Özet ve Transkripsiyon*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2006.
- Soyer, Emel, *XVII. yy. Osmanlı Divan Bürokrasi’sindeki Değişimlerin Bir Örneği Olarak Mühimme Defterleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.
- Şahin, Gürsoy, “XVII. Yüzyılın Sonlarında Afyonkarahisar’da Eşkıyalık Hareketleri”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, V/1, 2003, s. 76-88.
- Şimşek, İbrahim, *123 Numaralı Mühimme Defteri (1127/1715) İnceleme-Çeviriyazın-Dizin*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014.

- Topuz, Hüseyin, “XIX. Yüzyılda Osmanlı Limanlarından Gerçekleşen Ticaret Hacmi ve Dış Ticaretine Yönelik Bir Analiz (1878-1913)”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, I/1, 2009, s. 114-128.
- Türcan, Talip, “Sürgün”, *DİA*, C. XXXVIII, İstanbul 2010, s. 167-169.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 3. Baskı, Ankara 1988.
- Ünal, Mehmet Ali, “Devlet İçi İktidar Mücadelesinin Bir Unsuru Olarak Eşkıyalık ve Ayrılıkçı Hareketler”, *Osmanlı'dan Günümüze Eşkıyalık ve Terör*, (Editör: Osman Köse), Kültür Yayınları, Samsun 2017, s. 3-10.
- Yakut, Esra, “Osmanlı Hukukunda Bir Suç Olarak Eşkıyalık Ve Cezalandırılması”, *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi*, S. 33, 2012, s. 23-34.
- Yeğın, Abdullah, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat*, Sebat Yayınları, İstanbul 2006.
- Yılmaz, Savaş, “III. Murat Döneminde Eşkıya Suhtelerle Yapılan Müzakere Üzerine Bir Değerlendirme”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 45, 2008, s. 62-82.
- Yılmaz, Yiğit, “Osmanlı Devleti'nde Vergi Sistemi ve Vergi Denetimi”, *Vergi Raporu*, S. 232, 2019, s. 12-22.
- 5 Numaralı Mühimme Defteri (973/ 1565-1566), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, (Yayına Haz.: Hacı Osman Yıldırım ve diğerleri), Ankara 1994.
- 82 Numaralı Mühimme Defteri (1026-1027/1617-1618), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, (Yayına Haz.: Hacı Osman Yıldırım ve Diğerleri), Ankara 2000.
- 83 Numaralı Mühimme Defteri (1036-1037/ 1626-1628), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, (Yayına Haz.: Hacı Osman Yıldırım ve Diğerleri), Ankara 2001.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Burcu Duzcan	Fotoğraf		
Doğum Yeri:	Şavşat			
Doğum Tarihi:	10/05/1992			
Medeni Durumu:	Bekâr			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	İsmet Çakır İlkokulu		Hopa	1999-2004
Ortaöğretim	Hüsni Ciner İlköğretim Okulu		Hopa	2004-2007
Lise	Hopa Atatürk Lisesi	Eşit-Ağırlık	Hopa	2007-2010
Lisans	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Tarih	Rize	2012-2016
Yüksek Lisans	Artvin Çoruh Üniversitesi	Yeniçağ Tarihi	Artvin	2016-2019
İş Deneyimi:	Hopa Atatürk Anadolu Lisesi /Tarih Öğretmenliği Hopa Halk Eğitim Merkezi /Okuma-Yazma Kursunda Öğretmenlik Hopa 15 Temmuz Şehitleri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi /Tarih Öğretmenliği			
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Artvin Çoruh Üniversitesi-Ersin Genç Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi-Sinan Başaran			
e-posta	brcdzcn_08@hotmail.com			
Yayımlarım:	-			